

Ei R2025:10

Vätgas i systemet – en gasmarknad i omställning

Genomförande av EU:s gasmarknadspaket

Energimarknadsinspektionen (Ei) är en myndighet med uppdrag att arbeta för väl fungerande energimarknader.

Det övergripande syftet med vårt arbete är att Sverige ska ha väl fungerande distribution och handel av el, naturgas, fjärrvärme och fjärrkyla. Vi ska också ta tillvara kundernas intressen och stärka deras ställning på marknaderna.

Konkret innebär det att vi har tillsyn över att företagen följer regelverken. Vi har också ansvar för att utveckla spelreglerna och informera kunderna om vad som gäller. Vi reglerar villkoren för de monopolföretag som driver elnät och naturgasnät och har tillsyn över företagen på de konkurrensutsatta energimarknaderna.

Energimarknaderna behöver spelregler – vi ser till att de följs.

Förord

Regeringen gav den 14 december 2023 Energimarknadsinspektionen (Ei) uppdraget att bedöma vilka åtgärder som krävs för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG, som ersätter nuvarande direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas. I uppdraget ingår även att bedöma vilka åtgärder som krävs som en följd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 samt revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas. Ei ska lämna nödvändiga författningsförslag i de delar där genomförandet kräver bestämmelser i lag eller förordning. Regeringsuppdraget omfattar en fullständig genomgång av gällande nationell rätt som omfattas av direktiv och förordningar, men inte bestämmelser i artiklar som har förlängd genomförandetid.

Eskilstuna, juni 2025

Ulrika Hesslow
Generaldirektör

Claes Vendel Nylander
Projektledare

Innehåll

Sammanfattning	7
Uppdraget.....	7
Nya bestämmelser i gasmarknadsdirektivet	7
Nya bestämmelser i gasmarknadsförordningen	10
Så påverkas marknaden	10
Författningsförslag	11
Förslag till gasmarknadslag (202X:XX)	11
Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar	67
Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar	70
Förslag till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader.....	71
Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)	73
Förslag till lag om ändring i miljöbalk (1998:808).....	75
Förslag till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen.....	76
Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor	81
Förslag till lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning ..	83
Förslag till lag om ändring i elsäkerhetslagen (2016:732)	84
Förslag till ny gasmarknadsförordning	85
Förslag till ändring i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen	102
1 Inledning	106
1.1 Uppdraget	107
1.2 Gasmarknadspaketet.....	108
2 Den svenska gasmarknaden	112
2.1 Naturgas	112
2.2 Vätgas	118
2.3 För rapporten relevanta EU-bestämmelser och författningar	118
2.4 Vad utmärker naturgas, vätgas, koldioxidsnål gas, biogas/biometan, förnybar gas respektive koldioxidsnål gas	121
3 Internationell utblick – vätgas	124
3.1 Tyskland	124
3.2 Danmark.....	125
4 Direktiv (EU) 2024/1788	126
4.1 Kapitel I – Syfte och definitioner	126
4.2 Kapitel II – Allmänna regler för organisation av marknaden	140
4.3 Kapitel III – Konsumentinflytande, konsumentskydd och kundmarknader	171
4.4 Kapitel IV – Tredje parts tillträde till infrastruktur	217

4.5	Kapitel V – Regler för systemansvariga för överförings-, lagrings- och LNG-anläggningar för naturgas	230
4.6	Kapitel VI drift av distributionssystem för naturgas och vätgas	242
4.7	Kapitel VII – Regler för särskilda vätgasnät	256
4.8	Kapitel VIII – Integrerad nätplanering	261
4.9	Kapitel IX – Åtskillnad av systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas	274
4.10	Kapitel X – Tillsynsmyndigheter	313
4.11	Kapitel XI – Slutbestämmelser	344
5	Överväganden och förslag gällande gasmarknadsdirektivet.....	356
5.1	Bestämmelserna för naturgas, biogas och vätgas samlas i en lag	356
5.2	Definitioner	359
5.3	Tillståndsförfarande för gas	362
5.4	Ändringar i bestämmelserna om koncession.....	368
5.5	Skyldigheter för innehavare av naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar och operatörer av överföringsnät för vätgas.....	386
5.6	Transmissionsnätoperatörers skyldigheter gällande anslutning (artikel 42) och vissa skäl att vägra anslutning (artikel 38)	387
5.7	Anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas (artikel 41, 44.8 och 45) och offentliggörande av tariffer för anslutning av gas från förnybara energikällor (artikel 10.2).....	389
5.8	Avgifter och övriga villkor för anslutning och tillträde	392
5.9	System för förhandlat tillträde till vätgassystem	393
5.10	Nätutvecklingsplaner (artikel 55 och 56)	394
5.11	Nätavvecklingsplaner (artikel 57).....	399
5.12	Intäktsram för gasverksamhet.....	400
5.13	Otillåten verksamhet och oberoende för vissa aktörer samt vissa undantag (artikel 46, 60, 62.1, 68.2 och 69).....	403
5.14	Åtskillnadsregler för operatörer av överföringsnät för vätgas (artikel 68 och 60).....	407
5.15	Åtskillnadsregler för distributionsnätoperatörer för gas och vätgas (artikel 46)	412
5.16	Åtskillnadsregler för operatörer av lagringsanläggningar för vätgas (artikel 62)	414
5.17	Vissa undantag för vätgasnät inom område som används för industriell eller kommersiell verksamhet (artikel 52).....	416
5.18	Utseende och certifiering av transmissionsnätoperatörer för vätgas (artikel 71)	418
5.19	Undantag från bestämmelser om certifiering och åtskillnad för vätgasnät i isolerade områden (artikel 87).....	420
5.20	Redovisning och revision av företag som bedriver överföring eller distribution av vätgas m. fl. (artikel 70, 74 och 75)	422
5.21	Förbud mot spridande av kommersiellt känsliga uppgifter (artikel 40 och 54).....	423
5.22	Samarbete mellan transmissions- och distributionsnätoperatörer för naturgas (artikel 39.3 och artikel 44.7).....	424
5.23	Balansavtal för gas utom vätgas och tillsynsmyndighetens godkännande av sådana avtal (artikel 39.5 och artikel 78.7 c)).....	425

5.24	Transmissions- och distributionsnätsoperatörers skyldigheter gentemot gasanvändare	428
5.25	Avgifter för utlämnande av rapporterade mätvärden (artikel 22)	429
5.26	Bestämmelser om leverans av gas (artikel 11)	431
5.27	Rätt att byta gasleverantör och regler om avgifter för byte (Artikel 12).....	436
5.28	Sistahandsleverantör (artikel 29)	438
5.29	Konsumenträttigheter och konsumentskydd i samband med utfasningen av naturgas (Artikel 13)	439
5.30	Jämförelseverktyg för naturgas och biogas (Artikel 14)	442
5.31	Fakturor och faktureringsinformation (artikel 16 och bilaga 1).....	450
5.32	Certifiering av koldioxidsnål gas.....	458
5.33	Långsiktiga avtal om leverans av fossil gas (artikel 31.3)	461
5.34	Prisreglering vid naturgaspriskris	462
5.35	Traditionella mätare för gas (artikel 21).....	463
5.36	Smarta mätare (Artikel 17 och 18)	464
5.37	Twistlösning utom domstol.....	466
5.38	Kontaktpunkt.....	467
5.39	Utsatta kunder	468
5.40	Anpassningar av gasmarknadslagen till artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet	468
5.41	Kommunala naturgasföretag	469
5.42	Uppdaterade hänvisningar.....	470
5.43	Övergångsbestämmelser.....	471
6	Förordning (EU) 2024/1789 av om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, ...	473
6.1	Inledning	473
6.2	Kapitel I – Innehåll, tillämpningsområde och definitioner	473
6.3	Kapitel II – Allmänna regler för naturgassystem och vätgassystem	481
6.4	Kapitel III – Regler för vätgasnät	537
6.5	Kapitel IV – Nätföreskrifter och riktlinjer	550
6.6	Kapitel V – Slutbestämmelser	564
7	Författningskommentarer	609
7.1	Förslag till gasmarknadslag	609
7.2	Förslag till ändring i rörledningslagen.....	712
7.3	Förslag till lag om ändring i lag (1980:307) om skyldighet för utländska kända att ställa säkerhet för rättegångskostnader	712
7.4	Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)	713
7.5	Förslag till lag om ändring i Miljöbalk (1998:808).....	714
7.6	Förslag till ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen	715
7.7	Förslag till lag om ändring i lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor	719
7.8	Förslag till lag om ändring i lag (2012:273) om trygg naturgasförsörjning	720
7.9	Förslag till lag om ändring i elsäkerhetslag (2016:732).....	720
8	Referenser.....	722
	Bilaga 1 – Konsekvensutredning.....	Se separat dokument
	Bilaga 2 – Jämförelsetabell.....	Se separat dokument

Sammanfattning

I juni 2024 antogs EU:s lagstiftningspaket för gas. Paketet kompletterar Ren energi-paketet från 2019 och avser på liknande sätt att stärka kundernas ställning på gasmarknaden, harmonisera gasmarknaden inom unionen och sist, men inte minst, skapa en helt ny reglerad marknad för vätgas.

Gaspaketet innehåller ett nytt direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG och en ny förordning (EU) 2024/1789 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas. Vidare innehåller paketet ändring i förordningen om försörjningstrygghet för gassektorn och förordning (EU) 2024/1787 av den 13 juni 2024 om minskade metanutsläpp inom energisektorn och om ändring av förordning (EU) 2019/942.

Uppdraget

Regeringen gav den 14 december 2023 Ei uppdraget att bedöma vilka åtgärder som krävs för att genomföra Europaparlamentets och rådets nya direktiv om gemensamma regler på de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, som ersätter nuvarande direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas. I uppdraget ingår även att bedöma vilka åtgärder som krävs som en följd av Europaparlamentets och rådets nya förordning om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas som ersätter nuvarande förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten samt revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas. Energimarknadsinspektionen ska lämna nödvändiga författningsförslag i de delar där genomförandet kräver bestämmelser i lag eller förordning. Regeringsuppdraget omfattar en fullständig genomgång av gällande nationell rätt som omfattas av direktiv och förordningar, men inte bestämmelser i artiklar som har förlängd genomförandetid.

Nya bestämmelser i gasmarknadsdirektivet

Gasmarknadsdirektivet innehåller bestämmelser om kunder, gasleverantörer samt operatörer avledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar. Bestämmelserna syftar till att underlätta en ökad användning av förnybara och koldioxidsnåla gaser i energisystemet, möjliggöra en övergång från naturgas till

förnybar gas och göra det möjligt för dessa nya gaser att spela sin nödvändiga roll så att EU:s mål om klimatneutralitet 2050 uppnås. Kunderna ges möjlighet att göra förnybara och koldioxidsnåla val.

Bestämmelserna ger skyldigheter för gasleverantörer att ge kunderna tillräcklig information om sin energiförbrukning och energins ursprung samt effektiva verktyg för att kunna delta på marknaden. Flera bestämmelser som tidigare endast omfattade konsumenter gäller nu samtliga kunder.

Bestämmelserna ger möjlighet för uppkomsten av en vätgasmarknad och utbyggnad av infrastruktur för vätgas.

Ei:s förslag

En ny gasmarknadslag och förordning

- En ny gasmarknadslag och gasmarknadsförordning ersätter naturgaslagen och naturgasförordningen. Lag och förordning föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026.
- Lagen omfattar naturgas, biogas och vätgas.
- Lagens tillämpningsområde begränsas till att inte omfatta lokal och regional infrastruktur (för biogas) som inte överförs till konsumenter. Bestämmelserna i gasmarknadslagen omfattar inte heller överföring av gas för egen räkning.
- Rörledningslagens tillämpningsområde begränsas till att inte omfatta gaser som regleras i gasmarknadslagen.
- Nya definitioner av bland annat gas, gassystem, transmissionsnäts- respektive distributionsnätsoperatör, marknadsaktör, energieffektivitet och lagringsanläggning införs.
- Bestämmelserna i den befintliga lagen om certifiering av vissa naturgasföretag flyttas till den nya gasmarknadslagen, samtidigt som certifieringslagen upphör att gälla.
- Bestämmelserna i 9 kap. naturgaslagen om undantag för större naturgasnät utgår och införs inte i den nya gasmarknadslagen. I stället införs vissa undantag när det gäller krav på åtskillnad och certifiering för vätgassystem.
- Flera befintliga förordningar som rör naturgas samlas i den nya gasmarknadsförordningen.

Nya bestämmelser om koncession

- Ei beslutar om koncession för samtliga gasslag enligt gasmarknadslagen. Ei:s beslut kan överklagas till regeringen. Krav på koncession gäller endast transmissionsledningar och anläggningar anslutna till transmissionsledningar. Ei ska kunna ge förhandsbesked huruvida en ledning eller anläggning är koncessionspliktig eller inte.
- Befintligt undantag för ombyggnad av mät- och reglerstation m.fl. behålls.
- Ett nytt undantag för uppförande av en ny station i anslutning till en befintligstation införs.
- Beviljade koncessioner enligt tidigare gällande lagar ska gälla tills vidare.
- Ei föreslås bli kontaktpunkt för gasmarknadens aktörer i frågor om tillstånd (koncession).

Stärkt skydd för gasanvändare

- Nya bestämmelser införs om gasleverantörens information till kunder och bestämmelser om kundskydd vid utfasning av gassystem.
- Gasleverantörer får rätt att ta ut en brytavgift från gasanvändaren endast vid avtal om fast pris.
- Kraven på operatör och gasleverantör skärps i fråga om hur anvisad gasleverantör utses och i fråga om vilken information gasanvändaren ska få.
- Ei får i uppdrag att inrätta ett jämförelseverktyg, gaspriskollen.se.

Skyldigheter för operatörer

- Samtliga transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer ska med vissa intervaller offentliggöra och lämna in nätutvecklingsplaner till Ei.
- Nya bestämmelser om anslutning av förnybar gas och vissa produktionsanläggningar.
- Krav på att transmissionsnätsoperatörer för vätgas ska certifieras.

Uppdrag till Ei

- Ei får i uppdrag att utreda ett införande av smarta mätare.
- Ei får i uppdrag att utreda frågan om intäktsramsreglering för vätgasaktörer.
- Ei och andra berörda myndigheter föreslås få i uppdrag att utreda frågan om ett organ för tvistelösning inom energimarknaden utom domstol som kan hantera kundtvister och inte bara konsumenttvister.

Nya bestämmelser i gasmarknadsförordningen

Ei lämnar inga författningsförslag.

Gasmarknadsförordningen innehåller bestämmelser om gasföretag, systemansvariga, befogenheter och ansvar för kommissionen, Acer, tillsynsmyndigheterna, Entso för gas och Europeiskt nätverk för operatörer av vätgasnät. Syftet med bestämmelserna är detsamma som för gasmarknadsdirektivet det vill säga att underlätta en ökad användning av förnybara och koldioxidsnåla gaser i energisystemet och att möjliggöra en övergång från naturgas till förnybar gas.

Bestämmelserna ger skyldigheter för systemansvariga att på vissa villkor och utifrån icke-diskriminerande och transparenta tariffer tillhandahålla tillträde till överföringssystem eller lagringsanläggningar. I förordningen regleras också åtskillnad, balansregler, certifiering av systemansvariga för överförings- och lagringssystem, utarbetandet av nätföreskrifter och regler för tillträde till inmatning för produktionsanläggningar för förnybar och annan koldioxidsnål gas.

Så påverkas marknaden

Med de förslag som Ei lämnar ges kunderna ökad kunskap och ökade valmöjligheter. Ett regelverk för vätgasmarknaden ger möjlighet för framväxten av en marknad och tydliga spelregler för aktörer. Befintligt regelverk för naturgas anpassas för andra gaser och ger likvärdiga förutsättningar för marknadens aktörer.

Förslagen leder i viss mån till utökad administration för gasleverantörer och operatörer.

Ei får utökad tillsyn på många områden och andra tillkommande uppgifter som att fatta beslut om godkännande och undantag.

Författningsförslag

Förslag till gasmarknadslag (202X:XX)

Härigenom föreskrivs följande.

Innehåll:

Innehållsförteckning

Kapitel 1 Inledande bestämmelser (syfte lagens tillämpningsområde och definitioner, ansvarig myndighet m.m.)

Kapitel 2 Koncession

Kapitel 3 Skyldigheter för innehavare av gassystem

Kapitel 4 Åtskillnad, redovisning och revision

Kapitel 5 Certifiering

Kapitel 6 Kommunala gasföretag

Kapitel 7 Intäktsram för gasverksamhet

Kapitel 8 Systembalansavtal och balansansvar

Kapitel 9 Leverans av gas

Kapitel 10 Avbrott och avstängning

Kapitel 11 Tillsyn m.m.

Kapitel 12 Förseningsavgifter

Kapitel 13 Ansvarsbestämmelser

Kapitel 14 Överklagande och handläggning i domstol

Övergångsbestämmelser

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om gassystem, operatörer av gassystem och leverans av gas. Lagen innehåller även bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar.

Det som sägs i lagen om en transmissionsnätsoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av gas i det västsvenska gassystemet.

Bestämmelserna om förgasningsanläggning tillämpas också på anläggningar som används för kondensering av gas och för import och lossning av kondenserad gas, om anläggningen är ansluten till en gasledning.

Bestämmelserna kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009.

Definitioner

2 § Med gas avses i denna lag vätgas, naturgas, biogas och andra gaser i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i ett gassystem. Med gas avses även flytande (kondenserad) gas som matas in i ett gassystem.

Med gassystem avses gasledning eller ledningssystem, lagringsanläggning, förgasningsanläggning eller vätgasterminal som är ansluten till transmissions- eller distributionsledning och som används i huvudsak för överföring eller lagring av gas. Distributionsledningar som inte är anslutna till en transmissionsledning utgör ett gassystem förutsatt att överföring sker till konsumenter. Gasledningar eller anläggningar som används uteslutande för egen räkning utgör inte ett gassystem.

3 § Med biogas avses i denna lag gasformiga bränslen som framställs av biomassa.

4 § Med biometan avses i denna lag biogas som uppgraderats till en sådan kvalitet som krävs för inmatning på ett transmissions- eller distributionsnät för metan.

5 § Med koldioxidsnål gas avses i denna lag gasformiga bränslen i återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2018/2001, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärdet för minskning av

växthusgasutsläppen på 70 procent jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.

6 § Med förnybar gas avses i denna lag biogas, biometan och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2.36 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

7 § Med tredje land avses i denna lag länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-området).

8 § Med gasledning avses i denna lag rörledning, mät- och reglerstation, linjeventilstation, rensdonsstation och kompressorstation som används för överföring av gas.

9 § Med lagringsanläggning avses i denna lag en anläggning för lagring av gas, om anläggningen är ansluten till en gasledning.

Anläggning för lagring av gas som ingår som en integrerad del av en produktionsanläggning eller som behövs för att innehavaren ska kunna fullgöra sina uppgifter utgör inte en lagringsanläggning.

En anläggning för lagring av vätgas som består i enkelt reproducerbara lagringstankar utgör inte en lagringsanläggning.

10 § Med förgasningsanläggning avses i denna lag en anläggning för förgasning av kondenserad gas, om anläggningen är ansluten till en gasledning.

Anläggning för förgasning eller kondensering av gas som ingår som en integrerad del av en produktionsanläggning utgör inte en förgasningsanläggning.

11 § Med vätgasterminal avses i denna lag en anläggning för lossning och omvandling av flytande väte eller av flytande ammoniak till gasformig vätgas för inmatning i gassystem.

12 § Med överföring av gas avses i denna lag överföring av gas för annans räkning genom transmissionsledningar eller distributionsledningar.

13 § Med transmission avses i denna lag överföring av gas för annans räkning i en högtrycksledning eller ett nät som i huvudsak består av högtrycksledningar med undantag för högtrycksledning som huvudsakligen används i samband med lokal distribution av gas.

14 § Med distribution avses i denna lag överföring av gas för annans räkning genom lokala eller regionala rörledningsnät.

15 § Med gasleverantör avses i denna lag den som yrkesmässigt levererar gas.

16 § Med gasföretag avses i denna lag företag som överför eller bedriver handel med gas samt innehavare av lagringsanläggningar, förgasningsanläggningar och vätgasterminaler.

17 § Med transmissionsnätsoperatör avses i denna lag den som bedriver transmission av gas.

18 § Med transmissionsnätsoperatör för vätgas avses i denna lag den som bedriver transmission av vätgas.

19 § Med distributionsnätsoperatör avses i denna lag den som bedriver distribution av gas.

20 § Med distributionsnätsoperatör för vätgas avses i denna lag den som bedriver distribution av vätgas.

21 § Med innehavare av lagringsanläggning avses i denna lag varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet avseende gas och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning för gas.

22 § Med gasanvändare avses i denna lag den som enligt avtal med gasföretag tar ut gas från gassystem i en eller flera uttagpunkter.

23 § Med konsument avses i denna lag en fysisk person till vilken gas överförs eller levereras huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

24 § Med marknadsaktör avses i denna lag en fysisk eller juridisk person som köper, säljer eller producerar gas eller som utför lagringstjänster, inbegripet genom att lägga handelsorder på en eller flera marknader för gas.

25 § Med intäktsram avses i denna lag de samlade intäkter som ett gasföretag högst får uppbära från gasverksamhet under en tillsynsperiod.

Med gasverksamhet avses i första stycket överföring och lagring av gas eller att ge tillträde till en förgasningsanläggning.

26 § Med små företag avses i denna lag företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning inte överstiger 10 miljoner euro per år.

Med medelstora företag avses i denna lag företag som sysselsätter färre än 250 anställda och vars omsättning inte överstiger 50 miljoner euro per år.

27 § Med energieffektivitet avses i denna lag kvoten mellan resultatet i form av prestanda, tjänster, varor eller energi och insatsen av energi.

28 § Med förbättrad energieffektivitet avses i denna lag en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar.

29 § Med uttagspunkt avses den punkt där en gasanvändare, enligt avtal med innehavaren av gasledning, tar ut gas för förbrukning.

30 § Med sammanlänkning för vätgas avses ett vätgasnät som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan medlemsstater i syfte att koppla samman dessa medlemsstaters vätgasnät eller ett vätgasnät mellan en medlemsstat och ett tredjeland fram till medlemsstaternas territorium eller den medlemsstatens territorialvatten.

Ansvarig myndighet

31 § Den myndighet som regeringen bestämmer är tillsynsmyndighet enligt denna lag.

Tillsynsmyndigheten prövar frågor om koncession enligt 2 kap. Regeringen ska dock pröva

1. ett ärende som avser en utlandsförbindelse, om inte något annat anges, och
2. ett ärende om att bevilja koncession, om det i ärendet finns en fråga om tillstånd till expropriation som ska prövas av regeringen.

Tillsynsmyndigheten ska även pröva frågor om certifiering enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten ska också utföra certifieringsmyndighetens uppgifter enligt förordning (EU) 2024/1789.

2 kap. Koncession

Allmänt om koncession

1 § En gasledning för transmission får inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession).

Åtgärder för att bereda plats för en transmissionsgasledning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

2 § En lagringsanläggning som ansluts till en transmissionsgasledning får inte byggas eller användas utan koncession.

Åtgärder för att bereda plats för en lagringsanläggning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

3 § En förgasningsanläggning som ansluts till en transmissionsgasledning får inte byggas eller användas utan koncession.

Åtgärder för att bereda plats för en förgasningsanläggning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

4 § Koncession krävs inte för en gasledning, förgasningsanläggning eller lagringsanläggning som är belägen efter en mät- och reglerstation.

Koncession krävs inte för ombyggnad av en mät- och reglerstation, linjeventilstation, rensdonsstation eller kompressorstation eller uppförande av en ny sådan station i anslutning till en befintlig station.

Koncession krävs inte för att utföra åtgärder enbart för att avgöra var och hur en transmissionsgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning ska byggas eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön när en transmissionsgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning ska anläggas och vara i drift.

5 § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på koncession i fråga om vissa slag av gasledningar eller vissa slag av åtgärder med gasledningar.

6 § Tillsynsmyndigheten ska i det enskilda fallet, efter ansökan av den som avser att bygga eller som använder en transmissionsgasledning, lämna ett bindande besked om huruvida ledningen omfattas av undantag från koncession enligt 4 § eller omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 §.

7 § Om koncession beviljats för en transmissionsgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning, får förbud inte meddelas med stöd av miljöbalken mot att bygga och använda ledningen eller anläggningen.

Förutsättningar för meddelande av koncession

8 § Koncession får meddelas endast om ledningen eller anläggningen är lämplig från allmän synpunkt.

9 § Vid prövning av en koncession ska en ledning eller anläggning anses vara lämplig från allmän synpunkt om ledningen eller anläggningen

1. behövs för

a) att uppfylla skyldigheter enligt denna lag eller krav som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen,

b) en säker, tillräcklig och energieffektiv gasförsörjning

c) ökad kapacitet i ledningen eller anläggningen som bedöms vara samhällsekonomiskt lönsam, eller

d) att tillgodose ett annat angeläget allmänt intresse, och

2. ledningen eller anläggningen har en ändamålsenlig placering i gassystemet och en ändamålsenlig teknisk utformning.

En anläggning som uppfyller villkoren i första stycket ska dock inte anses vara lämplig från allmän synpunkt om synnerliga skäl talar emot det.

10 § Koncession får inte strida mot en detaljplan eller mot områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

11 § Vid prövning av frågor om meddelande av koncession ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För verksamheter och åtgärder som ska prövas för en koncession ska

1. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts om annat inte följer av undantagen i 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om koncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet.

12 § En koncession får beviljas endast den som från allmän synpunkt är lämplig att utöva den verksamhet som avses med koncessionen. Det ska särskilt beaktas om sökanden kan antas ha vilja och förmåga att dels utöva den verksamhet som avses med koncessionen, dels utöva verksamheten enligt de föreskrifter och villkor som kommer att gälla för verksamheten.

13 § Om sökanden redan har bedömts vara lämplig ur allmän synpunkt att utöva transmissionsnätverksamhet för vätgas efter prövning i samband med certifiering enligt 5 kap. 4 § andra stycket ska inte någon prövning enligt 12 § göras i samband med ansökan om koncession för sådan operatör.

Koncessionsvillkor

14 § En koncession för en gasledning ska ange rörledningens huvudsakliga sträckning.

En koncession för en gasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt. Den ska också förenas med de villkor för ledningens eller anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det får anges som villkor för en koncession att ledningen eller anläggningen ska vara färdigställd inom en viss tid. Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten, eller om det är fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen regeringen, förlänga den angivna tiden. Ansökan om förlängning ska göras före utgången av den angivna tiden.

15 § En koncession får för sin giltighet göras beroende av att den som innehar koncessionen ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort den berörda ledningen eller anläggningen och att vidta andra åtgärder för återställning. Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig, får tillsynsmyndigheten eller, om det är fråga om en utlandsförbindelse, regeringen besluta om ytterligare säkerhet.

I fråga om säkerhetens beskaffenhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten ska prövas av tillsynsmyndigheten eller, om det är fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen och förvaras av länsstyrelsen i det län där verksamheten bedrivs.

Koncessionens giltighetstid

16 § En koncession gäller tills vidare. En koncession får begränsas till att gälla för en viss tid, om sökanden begär det eller om det annars finns särskilda skäl.

Förlängning av giltighetstiden

17 § En tidsbegränsad koncessions giltighetstid får på ansökan av koncessionshavaren förlängas med femton år i taget. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas. Det får även beslutas att nätkoncessionen ska gälla tills vidare, om sökanden begär det.

Vid en förlängning får koncessionsvillkoren ändras eller upphävas och koncessionen förenas med nya villkor.

Ansökan om förlängning av giltighetstiden ska göras senast två år före koncessionstidens utgång. Koncessionen gäller till dess att ansökan har prövats slutligt.

Tillsynsmyndigheten eller, i fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen prövar frågor om förlängning.

Överlåtelse av koncession

18 § En koncession får inte överlåtas utan tillstånd.

Frågor om tillstånd prövas av tillsynsmyndigheten eller, i fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen. Vid prövning av en ansökan om överlåtelse av koncession ska 12 § tillämpas.

Återkallelse av koncession

19 § En koncession för en gasledning, en förgasningsanläggning eller en lagringsanläggning som inte är en sådan anläggning som avses i andra stycket får återkallas helt eller delvis

1. om den berörda ledningen eller anläggningen inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för den berörda ledningens eller anläggningens drift.

En koncession för en underjordisk lagringsanläggning som inte är del av en anläggning för flytande naturgas får återkallas om förutsättningarna i artikel 15.11 i Europaparlamentets och rådets förordning Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 (omarbetning) är uppfyllda.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av tillsynsmyndigheten eller, i fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen.

Återställning

20 § Om en koncession upphör att gälla, är den som senast haft koncessionen skyldig att ta bort den berörda ledningen eller anläggningen samt vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

I samband med att koncessionen upphör att gälla ska tillsynsmyndigheten eller, om det är fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen fastställa koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket.

Om den som senast haft koncessionen inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får tillsynsmyndigheten förelägga denne vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna ska vidtas på dennes bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna ska vidtas på den tidigare koncessionshavarens bekostnad får verkställas.

21 § Om en ledning eller anläggning har byggts utan koncession där sådan behövs, får tillsynsmyndigheten förelägga ledningens eller anläggningens innehavare att ta bort denna samt att vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

Om innehavaren inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får tillsynsmyndigheten förelägga innehavaren vid vite att fullgöra skyldigheterna

eller besluta att åtgärderna ska vidtas på innehavarens bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna ska vidtas på innehavarens bekostnad får verkställas.

22 § Om någon annans mark behöver tas i anspråk för återställning, får tillsynsmyndigheten besluta att tillträde till marken ska lämnas under viss tid.

Återställningen ska utföras så att minsta skada och intrång vållas. Byggnader får uppföras eller vägar byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt till det eller om tillsynsmyndigheten lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningen ska kunna utföras.

Om återställningen orsakar skada eller intrång, ska ersättning för detta lämnas. Talan om ersättning väcks vid den mark- och miljödomstol inom vars område marken eller större delen av denna ligger.

Tillträde till mark för undersökning

23 § Tillsynsmyndigheten får, om det finns skäl för det, besluta att den som avser att ansöka om koncession eller att bygga en ledning med stöd av en beviljad koncession ska få tillträde till någon annans mark under viss tid för de undersökningsarbeten som behövs för att precisera ledningens sträckning eller avgöra hur byggandet och driften av ledningen påverkar miljön.

Tillsynsmyndigheten får förlänga tiden för tillståndet, om sökanden begär det.

24 § En undersökning enligt 23 § ska genomföras så att den orsakar så lite skada och intrång som möjligt.

Den som genomför en undersökning får enbart med fastighetsägarens samtycke skada eller fälla träd eller buskar i en trädgård, park eller liknande plantering.

25 § Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för att åtgärder enligt 23 § ska kunna genomföras.

26 § Om en undersökning enligt 23 § orsakar skada eller intrång, ska den som genomför undersökningen betala ersättning för detta.

I mål om ersättning ska expropriationslagen (1972:719) tillämpas.

27 § Tillsynsmyndigheten får kräva att den som ska genomföra en undersökning enligt 23 § ställer säkerhet för framtida ersättningsanspråk innan undersökningen påbörjas.

Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

28 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en undersökning enligt 23 § får påbörjas innan beslutet om tillträde har fått laga kraft, om den som ska genomföra undersökningen

1. har ställt säkerhet för framtida ersättningsanspråk, eller
2. är staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund.

Gasledning inom område för trafikled

29 § Innehavaren av en gasledning som har byggts inom området för en befintlig allmän väg, enskild väg som hålls öppen för trafik, järnväg, tunnelbana eller spårväg eller kanal eller annan sådan vattentrafikled (trafikled) är skyldig att, om trafikleden ska ändras, vidta och bekosta de åtgärder med gasledningen som behövs för att ändringen ska kunna genomföras.

Om åtgärden vidtas med en gasledning där denna korsar en trafikled, ska dock den som förvaltar trafikleden ersätta innehavaren av ledningen för kostnaden för åtgärden.

30 § Om en gasledning som har byggts inom området för en befintlig trafikled medför ökade kostnader för trafikledens underhåll, ska innehavaren av ledningen ersätta dessa ökade kostnader.

31 § Om arbete på en gasledning, som har byggts inom området för någon annan trafikled än allmän väg, kan inverka på trafiksäkerheten eller om arbetet medför större ingrepp i trafikleden, ska det utföras efter anvisningar av den som förvaltar trafikleden eller genom dennes försorg. Innehavaren av ledningen ska svara för kostnaden för arbetet.

Om en gasledning blivit skadad och dröjsmål med reparationen skulle orsaka avsevärd olägenhet, får ledningsinnehavaren påbörja reparationen även om skadan inte hunnit anmälas till trafikledens förvaltare.

Ledningsinnehavaren ska dock snarast underrätta trafikledens förvaltare om det påbörjade arbetet.

I fråga om arbete med gasledning inom område för allmän väg gäller 44 § väglagen.

Kapitel 3 Skyldigheter för innehavare av gassystem

Särskilt om transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer

1 § Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av sitt gassystem och, i tillämpliga fall, dess anslutning till andra ledningssystem. Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer svarar också för att deras gassystem är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring.

Transmissionsnätsoperatörer och distributionsnätsoperatörer ska samarbeta med varandra så att marknadsaktörerna som är anslutna till operatörernas nät kan delta på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad samarbetet enligt andra stycket ska innehålla och hur det ska utformas.

Särskilt om företag som innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning

2 § Den som innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning ansvarar för driften av anläggningen och för att den är säker, tillförlitlig och effektiv.

Särskilt om lagring av gas

3 § En transmissionsnätsoperatör, en distributionsnätsoperatör och en innehavare av lagringsanläggning är skyldig att på skäliga villkor lagra gas för annans räkning.

Skyldighet att lagra gas föreligger inte om anläggningen eller ledningen saknar kapacitet för den begärda lagringen eller om det annars finns särskilda skäl.

Särskilt om tillträde till förgasningsanläggning och vätgasterminal

4 § En operatör av en förgasningsanläggning eller en vätgasterminal är skyldig att på skäliga villkor mata in gas som innehas av annan.

Skyldighet att mata in gas föreligger inte om anläggningen eller terminalen saknar kapacitet för den begärda inmatningen eller om det annars finns särskilda skäl.

Anslutning till gasledning

5 § En transmissionsnäts- och en distributionsnätsoperatör ska på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäligen villkor ansluta en annan gasledning, en lagringsanläggning, en förgasningsanläggning eller en produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas, om innehavaren av den andra ledningen eller anläggningen begär det. Detsamma gäller vid återinkoppling av en befintlig gasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten och ändring av tiden för överföringen.

Vid en begäran om anslutning till natur- eller biogassystem ska produktionsanläggning för biometan ha företräde framför andra produktionsanläggningar.

Vägrad anslutning eller vägrat tillträde

6 § Anslutning eller tillträde får endast vägras om gasledningen, till vilken anslutning begärs, saknar kapacitet för den begärda åtgärden eller om det annars finns särskilda skäl.

En transmissionsnätsoperatör får endast vägra anslutning av en produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas om det finns driftsmässiga eller säkerhetsmässiga begränsningar i transmissionsnätet.

Uppgifter om avgifter och villkor för anslutning

7 § En transmissionsnäts- och en distributionsnätsoperatör ska

1. i samband med att en anslutning begärs lämna skriftlig information om avgiften och övriga villkor för anslutningen inom skälig tid,
2. på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig information om de villkor som i fråga om anslutning för inmatning av gas gäller för gasens kvalitet, lukt eller tryck,
3. offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning och de villkor som avses i 2, och
4. avseende anslutning till gasledning som inte är en vätgasledning offentliggöra avgifter som tillämpas för anslutning av anläggningar som levererar gas från förnybara energikällor.

Särskilt om anslutning av produktionsanläggningar för biometan

8 § En anslutning av en produktionsanläggning för biometan ska genomföras inom skälig tid från det att operatören har tagit emot en beställning om anslutning

utifrån lämnad offert. Tiden för genomförandet av anslutningen får vara längre än två år endast om det finns särskilda skäl.

Standardiserade rutiner för anslutning

9 § Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer ska ha standardiserade rutiner för anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas till sina nät. De standardiserade rutinerna, som ska säkerställa icke-diskriminerande anslutningar, ska offentliggöras och vara godkända av tillsynsmyndigheten innan de börjar tillämpas.

Transmissionsnätsoperatörer ska dessutom ha standardiserade rutiner och avgifter och övriga villkor för anslutning av lagringsanläggningar, förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och industrier till sina nät. De standardiserade rutinerna med avgifter och villkor, som ska säkerställa icke-diskriminerande anslutningar, ska offentliggöras och vara godkända av tillsynsmyndigheten innan de börjar tillämpas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om standardiserade rutiner enligt första och andra stycket.

Avgifter för anslutning

10 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur avgifter och övriga villkor för anslutning ska utformas.

Skyldighet att överföra gas

11 § En transmissionsnäts- och en distributionsnätsoperatör ska överföra gas på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor.

Avgifter för överföring

12 § Villkoren för överföring av gas ska utformas så att den avgift en kund betalar för överföringen till sin anslutningspunkt innefattar avgift för överföringen i samtliga rörledningar som överföringen sker genom.

Avgifterna ska utformas på ett sätt som är förenligt med ett effektivt nyttjande av gasledningarna och en effektiv produktion och användning av gas.

13 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur avgifter för överföring av gas ska utformas.

Uppgifter om villkor för överföring, lagring och tillträde

14 § Den som bedriver överföring av gas eller innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning ska

1. utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om avgifter och övriga villkor för överföring, lagring respektive tillträde till anläggningen, och
2. offentliggöra sådana uppgifter.

15 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om offentliggörande av sådana villkor som avses i 14 §.

Förhandsprövning av villkor

16 § Den som bedriver överföring av gas eller innehar en lagringsanläggning eller förgasningsanläggning får inte ingå avtal om sådan anslutning som avses i 5 § eller om överföring, lagring eller tillträde till en förgasningsanläggning förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska dock inte pröva metoderna för att utforma avgifter för överföring, lagring eller tillträde till en förgasningsanläggning.

17 § Tillsynsmyndigheten ska godkänna de metoder som ska prövas enligt 16 §, om metoderna kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Om tillsynsmyndigheten inte godkänner en metod, ska myndigheten ange i beslutet hur villkoren i stället ska utformas.

Beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

18 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från kravet i 16 § i fråga om natur- eller biogasledningar eller ledningsnät som används för överföring av natur- eller biogas uteslutande inom ett geografiskt avgränsat område som används för industriell eller kommersiell verksamhet.

Mätning och rapportering av överförd gas

19 § Den som bedriver överföring av gas är skyldig att utföra mätning av överförd gas och rapportera resultatet av dessa mätningar.

Rapportering av mätresultat enligt första stycket ska ske till den systembalansansvarige, till andra berörda företag som bedriver överföring, gasanvändare, balansansvariga och leverantörer av gas. På begäran ska rapportering också ske till ett företag som gasanvändaren har utsett.

En gasanvändare får inte debiteras någon avgift för att dennes uppgifter lämnas ut. Om rapportering sker till ett företag som gasanvändaren har utsett enligt andra stycket ska en eventuell avgift för rapporteringen som den som bedriver överföring av gas tar ut av företaget som mottar rapportering motsvara kostnaden för att tillhandahålla uppgifterna.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om mätning och rapportering av överförd gas enligt denna paragraf.

Anskaffande av energi för drift av gasledningar utom vätgasledningar

20 § En transmissionsnätsoperatör för gas utom vätgas ska på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt anskaffa den gas som behövs för att bedriva överföring av gas.

Avtal med gasanvändare

21 § Ett avtal mellan en gasanvändare och en transmissionsnäts- eller distributionsnätsoperatör ska innehålla uppgifter om

1. företagets namn, adress, telefonnummer, e-postadress och webbplats,
2. företagets åtagande gentemot gasanvändaren,
3. när avtalet träffas,
4. var gasanvändaren kan finna information om företagets priser och övriga villkor,
5. villkoren för fakturering och betalning,
6. villkoren för uppsägning av avtalet,
7. villkoren för ersättning om företaget inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet, och
8. hur företaget på sin webbplats samt på begäran på annat sätt tillhandahåller den ytterligare kundrelaterade information som anges i 25 §.

Fakturerings- och debitering vid överföring av gas

22 § Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatör får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla gasanvändaren fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

Om en transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatör tillämpar ett system med förskottsbetalning för konsumenter, ska detta vara skäligt och grundat på den förväntade förbrukningen.

23 § Debitering av gasanvändare ska avse uppmätta mängder, om transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatör har tillgång till mätvärden. Om operatören inte har tillgång till uppmätta mätvärden får debiteringen avse uppskattad förbrukning. Information om uppmätt förbrukning ska vara tillgänglig för gasanvändaren på operatörens webbplats.

Första stycket gäller inte för kunder med uttagspunkt som uteslutande använder gas för hushållsändamål.

24 § Fakturerings- ska ske åtminstone varje kvartal och kunna erbjudas i elektronisk form.

Innehåll i faktura m.m.

25 § En transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörs faktura till en gasanvändare ska vara tydlig och innehålla information om

operatörens namn, adress, webbplats samt kontaktuppgifter inklusive telefonnummer och e-postadress till kundtjänst

vilket belopp som ska betalas och förfallodag,

uppmätt förbrukning eller, vid avsaknad av mätvärden, beräknade mängder,

anläggningsnummer, samt

avgiftens beteckning.

26 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om operatörers fakturerings- av gasanvändare och om skyldighet för operatören att lämna viss information till gasanvändaren i samband med fakturerings-.

27 § Distributionsnätsoperatörer som överför gas till konsumenter ska på sina webbplatser lämna tydlig information om

1. konsumentens rättigheter,
2. hur konsumenten ska gå till väga för att lämna klagomål,
3. vilka organ konsumenten kan vända sig till för information eller tvistlösning, och
4. oberoende användarrådgivning, där konsumenterna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

Informationen ska på konsumentens begäran lämnas på annat sätt.

28 § Distributionsnätsoperatörer ska på fakturor till konsumenter, eller i samband med fakturering, antingen lämna den information som följer av 27 § eller hänvisa till att informationen finns på operatörens webbplats och på begäran kan tillhandahållas på annat sätt.

29 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om den information som ska lämnas enligt 27 §.

30 § Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer ska ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål från gasanvändare.

Offentliggörande av information

31 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för en transmissionsnätsoperatör eller innehavare av en lagrings- eller förgasningsanläggning att offentliggöra information som har betydelse för gasmarknadens funktion.

Nätutvecklingsplaner

32 § En transmissionsnätsoperatör ska ta fram en tioårig nätutvecklingsplan för sin verksamhet. Nätutvecklingsplanen ska uppdateras och offentliggöras minst vartannat år och ges in till tillsynsmyndigheten.

Vid utarbetandet av en nätutvecklingsplan enligt första stycket ska en transmissionsnätsoperatör samverka med berörda infrastrukturoperatörer. En transmissionsnätsoperatör för vätgas ska vid utarbetandet särskilt samverka med transmissionsnätsföretag för el och distributionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. En infrastrukturoperatör, ett transmissionsnätsföretag för el och ett distributionsnätsföretag för el ska vara skyldig att tillhandahålla och utbyta all relevant information med transmissionsnätsoperatören.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur nätutvecklingsplaner enligt första stycket ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

33 § En distributionsnätoperatör för vätgas ska ta fram en tioårig nätutvecklingsplan för sin verksamhet. Nätutvecklingsplanen ska uppdateras och offentliggöras minst vart fjärde år och ges in till tillsynsmyndigheten.

Vid utarbetandet av en nätutvecklingsplan enligt första stycket ska distributionsnätoperatören för vätgas samverka med berörda infrastrukturoperatörer. Distributionsnätoperatören för vätgas ska vid utarbetandet särskilt samverka med distributionsnätoperatörer för annan gas och distributionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. En infrastrukturoperatör, en distributionsnätoperatör för annan gas och ett distributionsnätsföretag för el ska vara skyldig att tillhandahålla och utbyta all relevant information med distributionsnätoperatören.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur nätutvecklingsplaner enligt första stycket ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

Nationella nätutvecklingsplaner

34 § En nätutvecklingsplan enligt 32 § första stycket ska normalt också gälla som nationell nätutvecklingsplan utom i det fall som anges i 35 §.

35 § Om det finns flera transmissionsnätoperatörer för ett och samma gasslag ska dessa operatörer samarbeta för att ta fram en gemensam nationell nätutvecklingsplan för aktuellt gasslag.

För transmissionsnätoperatörer för vätgas gäller att dessa vid utarbetandet av den nationella nätutvecklingsplanen enligt första stycket ska samverka med transmissionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. Transmissionsnätsföretag för el ska vara skyldig att tillhandahålla och utbyta all relevant information med transmissionsnätoperatörerna.

Den nationella nätutvecklingsplanen enligt första stycket ska bygga på varje transmissionsnätoperatörs nätutvecklingsplan framtagna enligt 32 § första stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur den nationella nätutvecklingsplanen enligt första stycket ska tas fram, vad den ska innehålla och hur den ska offentliggöras.

36 § Transmissionsnätsoveratorerna ska gemensamt ge in den nationella nätutvecklingsplanen enligt 35 § till tillsynsmyndigheten.

Nätavvecklingsplaner för gas utom välgas

37 § En distributionsnätsoverator ska vart fjärde år utarbeta en tioårig plan (nätavvecklingsplan) över den infrastruktur för gas utom välgas som operatören avser att avveckla. Nätavvecklingsplanen ska lämnas in till tillsynsmyndigheten.

Distributionsnätsoveratorer verksamma inom samma regionala område kan välja att utarbeta en gemensam nätavvecklingsplan.

En nätavvecklingsplan enligt första och andra stycket ska utarbetas i nära samarbete med distributionsnätsoveratorer för välgas, distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkylföretag. Distributionsnätsoveratorer för välgas, distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkylföretag ska vara skyldiga att tillhandahålla och utbyta all relevant information med distributionsnätsoveratoren i arbetet med framtagandet av nätavvecklingsplanen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om distributionsnätsoveratorers skyldigheter enligt första och andra stycket.

Energieffektivitet först

38 § Vid beslut om nätplanering och nätutveckling, och vid beslut om investeringar som beloppsmässigt överstiger ett värde som motsvarar 100 000 000 euro, ska en innehavare av gassystem tillämpa principen om energieffektivitet först så som den definieras i artikel 2.18 i förordning (EU) 2018/1999.

Ett beslut enligt första stycket ska föregås av en kostnads-nyttanalys.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad en kostnads-nyttanalys enligt andra stycket ska innehålla samt hur den ska utföras och redovisas.

39 § En innehavare av gassystem ska analysera möjliga åtgärder för att skapa förbättrad energieffektivitet i sina gasledningar. Analyskravet infaller första gången då en gasledning varit i drift i tio år.

De åtgärder som vidtas för att skapa förbättrad energieffektivitet i gasledningar ska, tillsammans med förväntade energibesparingar till följd av åtgärderna, rapporteras till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om

1. vad en analys av åtgärder för förbättrad energieffektivitet ska innehålla,
2. hur rapportering av åtgärder för förbättrad energieffektivitet och de energibesparingar som väntas till följd av åtgärderna ska utföras, och
3. hur ofta rapportering av resultat av analys gällande åtgärder för förbättrad energieffektivitet ska ske.

Tillträde för tredje part till vätgassystem

40 § Om en vätgasoperatör får en begäran om tillträde till rörledning, terminal eller lagringsanläggning från tredje part, ska vätgasoperatören förhandla om tillträde med den som gjort begäran. Skyldigheten att förhandla innebär att vätgasföretaget ska försöka komma överens om ett tillträde med den som begärt det.

41 § Om någon överenskommelse inte kan träffas om tillträde, ska vätgasoperatören ange skälen för att tillträde inte medges.

42 § Vätgasoperatören ska ha objektiva och icke-diskriminerande villkor för tillträde för tredje part. Villkoren ska offentliggöras på vätgasoperatörens webbplats.

Kapitel 4 Åtskillnad, redovisning och revision

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller i tillämpliga delar för transmissionsnätsoperatörer, distributionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggning för gas.

Bestämmelserna i 13-14 §§ och bestämmelserna om redovisning och revision i 19-20 §§ gäller även för operatör av en vätgasterminal och innehavare av förgasningsanläggning.

I 17 § finns dessutom bestämmelser om krav på att upprätta och genomföra en övervakningsplan för samriskföretag i vissa fall.

Undantag

2 § Det som anges i 10 § gäller inte kontroll eller rättighet som utövas av staten genom regeringen.

Bestämmelsen i 11 § gäller inte för en distributionsnätsoperatör för vätgas om denne ingår i ett företag som också är distributionsnätsoperatör för gas som inte är vätgas förutsatt att antalet anslutna kunder hos distributionsnätsoperatören och distributionsnätsoperatören för vätgas tillsammans är färre än 100 000.

3 § Bestämmelserna i 6–7 §§ och 10 § första och andra stycket hindrar inte att en transmissionsnätsoperatör bedriver sådan produktion av el som avses i 3 kap. 12 § andra stycket ellagen (1997:857) eller ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av el som uteslutande är avsedd för driften av transmissionsnätsoperatörens elektriska ledningsnät.

Undantag för ledningsnät beläget i Övre Norrland

4 § Regeringen får besluta om undantag från 6–7 §§ och 10–11 §§ för en transmissionsnätsoperatör för vätgas med ledningsnät beläget endast inom Övre Norrland (NUTS 2 SE33). Ett undantag får även avse kravet på certifiering i 5 kap. 2 § denna lag.

Regeringen får besluta om undantag från 6, 15–16 och 18 §§ för en distributionsnätsoperatör för vätgas med ledningsnät beläget endast inom Övre Norrland (NUTS 2 SE33).

Ett undantag enligt första och andra stycket ska anmälas till Europeiska kommissionen och gälla 15 år från det att undantaget beviljats eller tills att regeringen återkallar undantaget enligt förutsättningar som anges i fjärde stycket. Ett undantag får gälla längst till 31 december 2044.

Tillsynsmyndigheten ska vart sjunde år, eller efter en begäran från Europeiska kommissionen, utreda undantaget och offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten vid en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt kan regeringen återkalla undantaget. Ett undantag ska återkallas om något av de villkor som är en förutsättning för undantag för vätgasnätet inte längre är uppfyllt.

Undantag för vätgasnät inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område

5 § Tillsynsmyndigheten får besluta om undantag från 6–7 §§ och 10–11 §§ för vätgasnät som transporterar vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område under förutsättning att

1. det inte omfattar sammanlänkningsanläggningar för vätgas,
2. det inte är direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, såvida inte sådana lagringsanläggningar eller terminaler också är anslutna till ett vätgasnät som omfattas av ett redan beviljat undantag,
3. det i första hand ska användas för leverans av vätgas till kunder som är direkt anslutna till detta nät, och
4. det inte är anslutet till något annat vätgasnät, utom till nät som också omfattas av ett undantag som har beviljats enligt denna § och som drivs av samma operatör av vätgasnät.

Ett undantag får även avse kravet på certifiering i 5 kap. 2 § denna lag.

Tillsynsmyndigheten får återkalla ett meddelat undantag enligt första stycket under de förutsättningar som anges i tredje stycket.

Tillsynsmyndigheten ska vart sjunde år utreda undantaget och offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten vid en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt får tillsynsmyndigheten återkalla undantaget. Ett undantag ska återkallas om något av de villkor som är en förutsättning för undantag för vätgasnätet inte längre är uppfyllt.

Otillåten verksamhet

6 § En transmissionsnätsoperatör får inte bedriva produktion av eller handel med gas eller el.

En distributionsnätsoperatör får inte bedriva handel med gas.

En innehavare av lagringsanläggning får inte bedriva produktion av eller handel med gas.

Juridisk, personell och organisatorisk åtskillnad

7 § En transmissionsnätsoperatör ska vara oberoende av företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el.

Om en innehavare av lagringsanläggning ingår i en koncern ska innehavarens organisation och beslutsordning vara skild från företag som bedriver produktion av och handel med gas. Innehavaren ska dessutom, tillsammans med sitt moderföretag, se till att den har en i förhållande till övriga företag i koncernen

faktisk och självständig beslutanderätt när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av lagringsanläggningen.

8 § Transmission av vätgas får inte bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el.

Undantag från kravet i första stycket kan medges av tillsynsmyndigheten om en kostnads-nyttoanalys utförd av tillsynsmyndigheten visar att ett beviljat undantag inte skulle inverka negativt på transparens, avgifter och övriga villkor för anslutning och överföring av vätgas och gränsöverskridande handel eller leda till korssubventionering.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får ta fram föreskrifter om kostnads-nyttoanalysen enligt andra stycket och de kriterier som ska bedömas i en sådan och vid en omprövning enligt 9 § andra stycket.

9 § Om ett undantag beviljas enligt 8 § ska den bedömning som legat till grund för undantaget offentliggöras av tillsynsmyndigheten. Beslut om undantag ska anmälas till Europeiska kommissionen.

Tillsynsmyndigheten ska ompröva beslutet minst vart sjunde år. Om en ny bedömning visar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle ha en negativ inverkan på transparens, avgifter och övriga villkor för överföring och gränsöverskridande handel, eller leder till korssubventionering eller om överföringen av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn har slutförts, ska beviljat undantag återkallas.

10 § Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el, får inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en transmissionsnätsoperatör.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över en transmissionsnätsoperatör, får inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos en transmissionsnätsoperatör, får inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el.

11 § En styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en transmissionsnätsoperatör, en distributionsnätsoperatör för vätgas eller en innehavare av lagringsanläggning får

inte samtidigt ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas.

12 § Om en transmissionsnätsoverator ingår i en koncern där en annan del bedriver produktion av eller handel med gas, får åtgärder som vidtas av företag i koncernen för att säkerställa att kraven i 7, 10 och 11 §§ är uppfyllda inte innebära att personal eller kommersiellt känsliga uppgifter överförs från transmissionsnätsoveratoren till ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas.

13 § Om en transmissionsnätsoverator för gas eller distributionsnätsoverator för vätgas, en innehavare av lagringsanläggning, en operatör av en vätgasterminal eller en innehavare av förgasningsanläggning bedriver även annan verksamhet än transmission eller distribution, lagring eller drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning, ska operatören eller innehavaren säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmissionen eller distributionen, lagring eller drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning inte görs tillgängliga för de delar av företaget som bedriver annan verksamhet.

Om en operatör eller innehavare enligt första stycket ingår i en koncern, ska operatören eller innehavaren säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission av gas eller distribution av vätgas, lagring och drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning inte görs tillgängliga för företag i koncernen som bedriver annan verksamhet.

14 § Det som anges i 13 § ska inte hindra att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission av gas eller distribution av vätgas, lagring eller drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning görs tillgängliga för företag eller delar av företag som bedriver annan verksamhet, om det är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion.

Övervakningsplan

15 § En distributionsnätsoverator eller en innehavare av lagringsanläggning för gas som ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas ska upprätta en övervakningsplan och se till att planen följs.

Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som ska vidtas för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på gasmarknaden. I planen ska dessutom anges de särskilda skyldigheter som de anställda har för att detta mål ska uppnås. I 16 § finns särskilda bestämmelser för en distributionsnätsoverator om övervakningsansvarig och rapport över de åtgärder som vidtagits enligt övervakningsplanen. En innehavare av lagringsanläggning för

gas är skyldig att upprätta en rapport över de åtgärder som vidtagits med anledning av upprättad övervakningsplan. Rapporten ska ges in till tillsynsmyndigheten och i samband med det offentliggöras av den som ger in den.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen.

16 § En distributionsnätsoperatör som är skyldig att upprätta en övervakningsplan enligt 15 § ska utse en övervakningsansvarig, som självständigt ska bevaka att planen upprättas och följs.

Distributionsnätsoperatören ska se till att den övervakningsansvarige har de befogenheter och tillgång till den information som krävs för att utföra uppdraget.

Den övervakningsansvarige ska årligen upprätta en rapport över de åtgärder som vidtagits enligt övervakningsplanen och ge in rapporten till tillsynsmyndigheten. Distributionsnätsoperatören ska offentliggöra rapporten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om utseende av övervakningsansvarig och dennes uppgifter samt om offentliggörandet av den årliga rapporten.

17 § Ett samriskföretag ska upprätta och genomföra en övervakningsplan, om

1. företaget har bildats för att genomföra ett samarbete som syftar till att integrera marknader för gas utom vätgas i Norden och Europeiska unionen, och

2. det bland de företag som har bildat samriskföretaget finns en transmissionsnätsoperatör som ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas utom vätgas.

Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som företaget ska vidta för att förhindra diskriminerande och konkurrensbegränsande beteende gentemot övriga aktörer på gasmarknaden för gas utom vätgas. I planen ska dessutom anges de särskilda skyldigheter som företagets anställda har för att förhindra detta.

Övervakningsplanen ska ges in till och godkännas av byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer).

Varumärkesprofilering och kommunikation med gasanvändare och allmänheten

18 § Om ett företag som är distributionsnätsoperatör och ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas ingår i samma koncern, ska företagen när de

vänder sig till enskilda gasanvändare eller allmänheten ange sin identitet på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilken verksamhet företaget bedriver.

Redovisning

19 § Transmission av gas, distribution av gas, drift av förgasningsanläggning, vätgasterminaler och lagring av gas ska ekonomiskt redovisas var för sig och dessutom skilt från annan verksamhet. Vätgasverksamhet ska redovisas skilt från annan gasverksamhet.

Verksamhet som rör lagring av gas och drift av en förgasningsanläggning ska ekonomiskt redovisas så att lagring i lagringsanläggning, lagring i rörledning och drift av förgasningsanläggning redovisas var för sig och dessutom skilt från annan verksamhet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av verksamhet som anges i första och andra stycket och om skyldigheten att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten.

Revision

20 § En revisor hos en transmissionsnätsoperatör, en distributionsnätsoperatör, en innehavare av lagringsanläggning, en innehavare av förgasningsanläggning och hos en operatör av vätgasterminal ska göra en särskild granskning av redovisningen av den aktuella verksamheten.

Revisorn ska årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget som är föremål för revisionen ska lämna in intyget till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om revisionen.

Kapitel 5 Certifiering

Inledande bestämmelse

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer.

I 12–14 §§ i detta kapitel finns särskilda bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatör när certifiering begärs av en person från tredje land

eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från tredje land.

I 15–18 §§ i detta kapitel finns särskilda bestämmelser som rör certifiering av innehavare av lagringsanläggning för gas utom vätgas.

Bestämmelserna kompletterar bestämmelser i förordning (EU) 2024/1789.

Krav på certifiering av transmissionsnätsoperatörer

2 § En transmissionsnätsoperatör får inte bedriva överföring av gas i en högtrycksledning eller ett nät som i huvudsak består av högtrycksledningar utan att vara certifierad enligt denna lag.

Undantag från kravet på certifiering

3 § Följande transmissionsnätsoperatörer behöver inte certifieras

1. transmissionsnätsoperatör som innehar högtrycksledning som huvudsakligen används i samband med lokal distribution av gas,
2. transmissionsnätsoperatör för vätgas, med ledningsnät beläget endast inom Övre Norrland (NUTS 2 SE33), om regeringen med stöd av 4 kap. 4 § första stycket meddelat undantag från kravet på certifiering, eller
3. transmissionsnätsoperatör för vätgas som av tillsynsmyndigheten meddelats undantag från kravet på certifiering med stöd av 4 kap. 5 § första stycket för att denne bedriver transmission av vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område.

4 § Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva överföring av gas i högtrycksledning, eller vid en omprövning efter en begäran från Europeiska kommissionen, om kraven i 4 kap. 6–14 §§ är uppfyllda.

För att en transmissionsnätsoperatör för vätgas ska kunna certifieras krävs, förutom att kraven i 4 kap. 6–14 §§ är uppfyllda, att denne bedöms lämplig ur allmän synpunkt att bedriva transmission för vätgas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad en ansökan om certifiering enligt första stycket ska innehålla och om kriterier för kravet på lämplighet ur allmän synpunkt som anges i andra stycket.

Slutligt certifieringsbeslut och utnämning till transmissionsnätoperatör

5 § En certifiering ska gälla först från det att tillsynsmyndigheten har meddelat ett slutligt certifieringsbeslut.

Efter godkänd certifiering ska transmissionsnätoperatören utnämnas till godkänd certifierad transmissionsnätoperatör.

Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla ett slutligt beslut om certifiering och utnämning av en transmissionsnätoperatör till Europeiska kommissionen. Anmälan ska innehålla en uppgift om det certifierade företags transmissionsnät. Utnämningen ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

Handläggning av en ansökan och förslag till beslut (preliminärt beslut)

6 § En fråga om certifiering ska prövas skyndsamt. Tillsynsmyndigheten ska ta fram ett förslag till beslut om certifiering (preliminärt beslut) inom 100 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kom in till myndigheten, eller Europeiska kommissionen överlämnat en begäran om certifiering.

Om tillsynsmyndigheten inte har tagit fram ett förslag till beslut (preliminärt beslut) inom den tidsfrist som anges i första stycket, ska myndigheten anses ha föreslagit att certifiering ska beviljas.

I ett förslag till beslut om certifiering (preliminärt beslut) ska det anges att certifiering förutsätter ett slutligt beslut om certifiering.

Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla förslag till beslut om certifiering (preliminärt beslut) eller förhållandet att certifiering får anses beviljats till följd av att myndighetens inte tagit fram något förslag till beslut inom tidsfristen som anges i första stycket, tillsammans med alla relevanta uppgifter i ärendet, till Europeiska kommissionen. Europeiska kommissionen hanterar sedan anmälan i enlighet med förfarandet i artikel 14 i förordning 2024/1789.

Begäran om uppgifter

7 § Europeiska kommissionen och tillsynsmyndigheten får begära att från en transmissionsnätoperatör eller ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas få de upplysningar och få ta del av de handlingar som de anser behövs för att förutsättningarna för certifiering ska kunna bedömas.

Omprövning av certifiering

8 § En certifierad transmissionsnätsoperatör ska till tillsynsmyndigheten anmäla planerade transaktioner och förhållanden som har betydelse för bedömningen av om transmissionsnätsoperatören uppfyller kraven i 4 kap. 6–14 §§ och, i förekommande fall, kravet på att vara lämplig ur allmän synpunkt att bedriva transmission för vätgas.

En certifierad transmissionsnätsoperatör ska även underrätta tillsynsmyndigheten om eventuella omständigheter som skulle leda till att en person från ett tredjeland får kontroll över gassystemet eller transmissionsnätsoperatören.

Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål underrätta Europeiska kommissionen om sådana eventuella omständigheter som kommit till tillsynsmyndighetens kännedom.

9 § Tillsynsmyndigheten ska ompröva en certifiering

1. efter en anmälan enligt 8 §,
2. efter en begäran från Europeiska kommissionen, eller
3. om det annars finns anledning att anta att en transmissionsnätsoperatör inte uppfyller kraven i 4 § första stycket i detta kapitel eller, i förekommande fall, 4 § andra stycket eller 12 § i detta kapitel.

10 § Ett omprövningsärende ska handläggas skyndsamt. Om tillsynsmyndigheten inte har meddelat ett beslut i ärendet inom 100 arbetsdagar från det att en anmälan enligt 8 § eller en begäran från Europeiska kommissionen kom in till myndigheten, ska certifieringen anses bestå.

Om certifieringen inte återkallas vid en prövning enligt första stycket, ska tillsynsmyndigheten utan dröjsmål anmäla detta till Europeiska kommissionen och förse kommissionen med alla relevanta uppgifter i ärendet.

I artikel 14.2 i förordning (EU) 2024/1789 finns bestämmelser som gäller tillsynsmyndighetens slutliga beslut i omprövningsärendet.

Återkallelse av certifiering

11 § Tillsynsmyndigheten ska återkalla en certifiering om transmissionsnätsoperatören inte längre uppfyller kraven i 4 § första stycket i detta kapitel eller, i förekommande fall, 4 § andra stycket eller 12 § i detta kapitel.

Särskilt om certifiering i förhållande till tredje land

12 § Om en person från tredje land, eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från tredje land, ansöker

om certifiering som transmissionsnätsoperatör krävs, utöver vad som anges i 4 § i detta kapitel, att en certifiering inte äventyrar en trygg energiförsörjning i någon medlemsstat i Europeiska unionen.

13 § Om certifiering begärs av en person från tredje land eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från tredje land, ska tillsynsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen om att certifiering begärts.

14 § Tillsynsmyndigheten ska begära ett yttrande från Europeiska kommissionen om huruvida

1. den verksamhet som certifieringen avser uppfyller kraven i 4 kap. 6–14 §§, och
2. en certifiering kan äventyra en trygg energiförsörjning till Europeiska unionen.

Certifiering av innehavare av lagringsanläggning

15 § Den som innehar en lagringsanläggning för gas utom vätgas eller avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras enligt artikel 15 om certifiering av systemansvariga för lagringssystem för naturgas i förordning (EU) 2024/1789.

16 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om certifiering enligt 15 §.

Beslut om att en person inte får företräda aktier

17 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en person inte får företräda de aktier som han eller hon innehar i ett bolag, om de förutsättningar som anges i artikel 15.5 i förordning (EU) 2024/1789 är uppfyllda.

18 § Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som enligt 17 § inte får företräddas av ägaren. En sådan ansökan prövas av tingsrätten i den ort där ägaren har sin hemvist eller, om ägaren inte har sin hemvist i Sverige, av Stockholms tingsrätt.

En förvaltare har rätt till skälig ersättning för arbete och utlägg. Ersättningen ska betalas av ägaren till aktierna. Om den betalningsskyldige inte godtar förvaltarens anspråk, fastställs ersättningen av tingsrätten.

19 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter som rör frågor om certifiering enligt detta kapitel.

6 kap. Kommunala gasföretag

1 § En sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) får, trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, utanför kommunens område bedriva

1. handel med gas samt därmed sammanhängande verksamhet, eller
2. överföring av gas i geografisk närhet till företagets överföringsverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig överföringsverksamhet. L

2 § Om en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) bedriver handel med gas samt därmed sammanhängande verksamhet, ska verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 7 kap. 1 § 1 ellagen (1997:857), får företaget redovisa de berörda verksamheterna tillsammans.

7 kap. Intäktsram för gasverksamhet

Beslut om intäktsram

1 § En gasverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en intäktsram som beslutas av tillsynsmyndigheten.

Tillsynsperioden ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod.

Tillsynsmyndigheten ska besluta om intäktsram senast två månader innan tillsynsperioden börjar.

2 § En intäktsram ska beslutas var för sig för transmission, distribution, lagring i en lagringsanläggning och drift av en förgasningsanläggning.

Ett beslut om intäktsram för transmission ska omfatta även intäkter från lagring i en rörledning.

3 § Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen.

4 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från kravet på att ha en intäktsram i fråga om en gasledning eller ett ledningsnät som används för överföring av gas uteslutande inom ett geografiskt avgränsat område som används för industriell eller kommersiell verksamhet.

Preliminära metoder för att fastställa intäktsramar

5 § Tillsynsmyndigheten ska publicera preliminära metoder för bestämmande av intäktsram. Dessa metoder ska offentliggöras innan gasföretag som bedriver gasverksamhet ska lämna uppgifter enligt 6 §. Relevanta aktörer ska ges skälig tid att yttra sig över de preliminära metoderna.

Senast när beslutet om intäktsram meddelas ska tillsynsmyndigheten redogöra för de synpunkter som har inkommit på metoderna vid publiceringen.

Uppgiftsskyldighet vid bestämmande av en intäktsram

6 § Ett gasföretag som bedriver gasverksamhet ska lämna de uppgifter till tillsynsmyndigheten som myndigheten behöver för att bestämma intäktsramen.

7 § Om ett gasföretag som bedriver gasverksamhet inte lämnar uppgifter enligt 6 §, ska tillsynsmyndigheten bestämma en intäktsram som är skälig med hänsyn till uppgifterna i ärendet.

Intäktsramens storlek

8 § Intäktsramen ska inte vara större än vad gasföretaget behöver för

1. driften av den gasverksamhet som intäktsramen avser, och
2. för att göra nödvändiga investeringar i den verksamhet som intäktsramen avser för att säkerställa verksamhetens funktion.

9 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om

1. vilka kostnader för driften av den verksamhet som intäktsramen avser som ska täckas av en intäktsram,
2. hur kostnaderna för driften av verksamheten som intäktsramen avser ska beräknas när intäktsramen bestäms, och
3. vad som avses med att gasföretaget ska kunna göra nödvändiga investeringar för att säkerställa gassystemets funktion.

Omprövning av intäktsramen under tillsynsperioden

10 § Tillsynsmyndigheten får under tillsynsperioden ändra intäktsramen, om ett gasföretag som bedriver gasverksamhet har ansökt om det och

1. det finns omständigheter som bedöms medföra en väsentlig ökning av intäktsramen vid en omprövning efter tillsynsperioden, eller

2. det annars finns särskilda skäl.

En ansökan om omprövning under tillsynsperioden ska handläggas skyndsamt.

11 § Tillsynsmyndigheten ska ompröva ett beslut om intäktsram under tillsynsperioden och ändra ramen, om

1. ett gasföretag som bedriver gasverksamhet har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek,
2. intäktsramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek, eller
3. det annars finns särskilda skäl.

Omprövning av intäktsramen efter tillsynsperioden

12 § Tillsynsmyndigheten ska ompröva intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, om det finns skäl att anta att ramen ska vara större eller mindre med hänsyn till förhållanden som blivit kända efter det att den bestämdes.

Vid en omprövning ska tillsynsmyndigheten senast tio månader efter tillsynsperiodens slut

1. fatta ett slutligt beslut i frågan om ändring av intäktsramen, om det inte finns särskilda hinder, eller
2. informera ett gasföretag som bedriver gasverksamhet om att det slutliga beslutet i ändringsfrågan kommer att fattas vid en senare tidpunkt.

Om myndigheten fattar sitt slutliga beslut i ändringsfrågan senare än tio månader efter tillsynsperiodens slut utan att ha informerat enligt andra stycket 2, får beslutet inte innebära någon nackdel för gasföretaget.

13 § Vid en omprövning enligt 12 § ska tillsynsmyndigheten

1. utgå från de uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen och som framgår av det beslut om intäktsram som gäller för ett gasföretag som bedriver gasverksamhet,
2. kontrollera om de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen överensstämmer med det faktiska utfallet för tillsynsperioden, och

3. ändra ramen i den utsträckning det är motiverat av att det faktiska utfallet för tillsynsperioden avviker från de antaganden som legat till grund för att bestämma intäktsramen.

14 § Utöver det som anges i 13 § 3 ska intäktsramen ändras, om

1. ett gasföretag som bedriver gasverksamhet har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek, eller
2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek.

I fall som avses i första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Omprövning till följd av att en intäktsram har ändrats för ett annat gasföretag

15 § När en allmän förvaltningsdomstol har ändrat en intäktsram för ett gasföretag som bedriver gasverksamhet ska tillsynsmyndigheten ompröva det beslut om intäktsram som gäller för ett annat gasföretag som bedriver gasverksamhet, om det senare företaget

1. ansöker om omprövning inom tre månader efter det att domstolens avgörande har fått laga kraft, och
2. anför att de förhållanden som domstolen lagt till grund för ändring i det tidigare avgörandet även finns i fråga om sökandens intäktsram.

Omprövning till följd av att intäktsramen har ändrats i fråga om en tidigare tillsynsperiod

16 § Om tillsynsmyndigheten eller en allmän förvaltningsdomstol har ändrat intäktsramen i fråga om en tillsynsperiod som har gått till ända och det avgörandet har fått laga kraft, ska tillsynsmyndigheten ompröva ett beslut om intäktsram för en senare tillsynsperiod och göra de ändringar som den ändrade ramen motiverar.

Uppgiftsskyldighet vid omprövning av en intäktsram

17 § Ett gasföretag som bedriver gasverksamhet ska till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för prövning enligt 11, 12 och 16 §§.

Avvikelse från intäktsramen

18 § Om de samlade intäkterna från gasverksamheten under tillsynsperioden har varit större än intäktsramen, ska tillsynsmyndigheten besluta att ramen för en

efterföljande tillsynsperiod ska minskas med ett belopp som motsvarar överskottet.

19 § Om de samlade intäkterna från gasverksamheten under tillsynsperioden har överstigit intäktsramen med mer än fem procent, ska tillsynsmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett överdebiteringstillägg.

Beräkningen av överdebiteringstillägget ska grundas på den del av de samlade intäkterna från gasverksamheten som överstiger intäktsramen.

Överdebiteringstillägget ska beräknas efter en räntesats som motsvarar den genomsnittliga referensränta enligt 9 § räntelagen (1975:635) som under tillsynsperioden fastställts av Riksbanken med ett tillägg av femton procentenheter.

20 § Om de samlade intäkterna från gasverksamheten under en tillsynsperiod har varit mindre än intäktsramen, ska tillsynsmyndigheten besluta att gasföretaget som bedriver gasverksamheten från verksamheten får uppbära ett belopp som motsvarar underskottet under den närmast följande tillsynsperioden.

Tillsynsmyndigheten får besluta att ett gasföretag som bedriver gasverksamhet får uppbära beloppet eller en del av beloppet även under den tillsynsperiod som följer på den närmast följande tillsynsperioden om gasföretaget ansöker om det. Ett sådant beslut får meddelas endast om det finns särskilda skäl.

Det belopp som tillsynsmyndigheten beslutar ska inte anses vara intäkter från gasverksamheten vid avstämning mot intäktsramen för den närmast följande tillsynsperioden. Detta gäller dock endast i den utsträckning intäkterna från verksamheten annars skulle överstiga intäktsramen.

Beräkning av intäkter

21 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur intäkter från gasverksamhet under en tillsynsperiod ska beräknas vid avstämning mot intäktsramen.

Effektivt utnyttjande av gasledningarna

22 § När intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till i vilken utsträckning den verksamhet som intäktsramen avser bedrivs på ett sätt som bidrar till ett effektivt nyttjande av gasledningarna. En sådan bedömning får medföra en ökning eller minskning av intäktsramen.

23 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt nyttjande av gasledningar.

Besluts giltighet

24 § Ett beslut av tillsynsmyndigheten enligt 1, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19 eller 20 §§ gäller omedelbart.

Intäktsram vid överlåtelse av verksamhet

25 § Om ett gasföretag som bedriver gasverksamhet överlåter gasverksamhet som det har fastställts en intäktsram för, ska intäktsramen gälla för förvärvaren. Det gasföretag som har tagit över verksamheten ska vid tillämpningen av detta kapitel träda i överlåtarens ställe.

8 kap. Systembalansansvar och balansansvar m.m.

Systembalansansvar

1 § Regeringen ska ge i uppdrag åt en juridisk person som frivilligt åtar sig det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av gas i det västsvenska gassystemet (systembalansansvarig).

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om den systembalansansvariges uppgifter.

2 § Den som innehar en sådan gasledning som används för överföring av gas men som inte är sammankopplad med det västsvenska gassystemet, ansvarar för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av gas i den egna ledningen.

Bestämmelserna i 4–16, 18 och 19 §§ ska tillämpas även i fråga om en sådan ledning som avses i första stycket. Vad som där gäller för den systembalansansvarige respektive det västsvenska gassystemet ska då i stället gälla ledningsinnehavaren respektive gasledningen.

I det fall som avses i 7 § första stycket ska ledningsinnehavaren underrätta leverantören av gas. I det fall som avses i 7 § andra stycket ska den balansansvarige underrätta innehavaren av gasledningen, som ska underrätta leverantören av gas. Underrättelser enligt detta stycke ska ske utan dröjsmål.

3 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för dem som bedriver överföring av gas att till

den systembalansansvarige lämna de uppgifter som behövs för utövandet av systembalansansvaret.

Balansansvar och balansavtal

4 § En leverantör av gas får bara leverera gas i uttagspunkter för vilka leverantören eller någon annan, gentemot den systembalansansvarige, har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det västsvenska gassystemet tillförs lika mycket gas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande ska göras genom ett avtal med den systembalansansvarige (balansavtal).

Första stycket tillämpas inte under den tidsfrist som anges i 8 §.

5 § Villkoren i ett balansavtal ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Villkoren ska därutöver ge gasanvändaren lämpliga incitament att balansera inmatning och uttag på ett effektivt sätt.

6 § Den systembalansansvarige får inte ingå balansavtal förrän de metoder som har använts för att utforma avtalen har godkänts av tillsynsmyndigheten.

7 § Tillsynsmyndigheten ska godkänna metoderna om de kan antas leda till att avtalen uppfyller kraven i 5 §.

Tillsynsmyndigheten kan begära ändring av metoden för att godkänna den. Vid begäran om ändring av metoden ska den systembalansansvarige inom två månader efter tillsynsmyndighetens begäran lämna in ett förslag till ändrad metod för godkännande.

Tillsynsmyndighetens beslut i fråga om godkännande gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

8 § Den systembalansansvarige ska offentliggöra de villkor som tillämpas i balansavtalen samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om dessa villkor.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om offentliggörande av villkor enligt första stycket.

Upphörande och återställande av balansansvar m.m.

9 § När den systembalansansvarige får kännedom om att ett avtal med den systembalansansvarige om balansansvar enligt 4 § första stycket ska upphöra att gälla, ska den systembalansansvarige utan dröjsmål underrätta de innehavare av

gasledningarna på vars ledningsnät de uttagpunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Ledningshavaren ska utan dröjsmål underrätta berörda leverantörer av gas.

När någon, som i ett avtal med en leverantör av gas har åtagit sig balansansvaret i de uttagpunkter där leverantören levererar gas, får kännedom om att detta avtal ska upphöra att gälla, ska den balansansvarige utan dröjsmål underrätta den systembalansansvarige och de innehavare av gasledningarna på vars ledningsnät de uttagpunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Innehavarna av gasledningarna ska utan dröjsmål underrätta leverantören av gas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om underrättelseskyldigheten enligt första och andra styckena.

10 § En leverantör av gas som med omedelbar verkan förlorat sitt balansansvar får återställa balansansvaret inom en tidsfrist om tio vardagar, dock högst femton kalenderdagar. Tidsfristen börjar löpa dagen efter den då leverantören tagit del av eller haft möjlighet att ta del av den först mottagna underrättelsen enligt 9 § första eller andra stycket.

Den tidsfrist för att återställa balansansvaret som anges i första stycket gäller också en leverantör vars avtal om balansansvar sagts upp och upphör att gälla före fristens utgång.

Första och andra styckena gäller inte om leverantören trätt i likvidation, ställt in betalningarna, försatts i konkurs eller förklarat sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret.

Om leverantören under tidsfristen träder i likvidation, ställer in betalningarna, försatts i konkurs, eller förklarar sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret upphör tidsfristen omedelbart att löpa.

11 § En leverantör av gas som under tidsfristen återställer sitt balansansvar ska, före tidsfristen löper ut, underrätta berörda innehavare av gasledning om vem som har åtagit sig balansansvaret i de uttagpunkter där leverantören levererar gas.

Ett balansansvar som en ny balansansvarig åtagit sig gäller, trots det som anges i 20 §, från och med dagen efter det att berörd ledningsinnehavare mottagit underrättelsen från leverantören.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om underrättelse enligt första stycket.

Konsekvenser av utebliven underrättelse om ny balansansvarig

12 § Om ledningsinnehavaren inte har mottagit en underrättelse från leverantören om vem som är ny balansansvarig i berörda uttagpunkter innan tidsfristen har löpt ut, ska ledningsinnehavaren dagen efter fristens utgång anvisa berörda gasanvändare en leverantör. Denne ska gentemot ledningsinnehavaren ha åtagit sig att leverera gas till gasanvändare som saknar leverantör. Ett balansansvar som en ny balansansvarig åtagit sig gäller, trots det som anges i 20 §, från och med dagen för anvisningen.

13 § Ledningsinnehavaren ska utan dröjsmål underrätta gasanvändare om vilken leverantör som har anvisats och om gasmarknadslagens bestämmelser om byte av leverantör. Den anvisade leverantören ska utan dröjsmål underrätta gasanvändaren om de villkor för leveransen som leverantören tillämpar och om den dag då leverantören avser att påbörja leveransen enligt avtalet.

14 § Om en leverantör av gas inte får återställa balansansvaret enligt 10 § eller om en sådan tidsfrist som avses där upphör att löpa enligt 10 § fjärde stycket, ska innehavaren av gasledning så snart som möjligt anvisa berörda gasanvändare en leverantör, som gentemot ledningsinnehavaren har åtagit sig att leverera gas till gasanvändare som saknar leverantör. Den nye balansansvariges balansansvar gäller, trots det som anges i 20 §, från och med dagen för anvisningen.

Ledningsinnehavaren ska utan dröjsmål underrätta gasanvändare om vilken leverantör som har anvisats och om gasmarknadslagens bestämmelser om byte av leverantör. Den anvisade leverantören ska utan dröjsmål underrätta gasanvändare om de villkor för leveransen som leverantören tillämpar.

15 § En leverantör av gas som levererar gas till en gasanvändare i en viss uttagpunkt är, oavsett vad som avtalats, skyldig att fortsätta leverera gas tills leveransskyldigheten upphör enligt andra stycket.

Leveransskyldigheten upphör om gasanvändare slutar att ta ut gas i uttagpunkten, om någon annan leverantör börjar leverera gas till gasanvändaren i uttagpunkten eller om överföringen av gas enligt 10 kap. 1 § eller enligt avtal får avbrytas på grund av att gasanvändaren har försummat sina skyldigheter gentemot leverantören.

Anmälan om övertagande av gasleverans

16 § En leverantör av gas, som ska börja leverera gas till en uttagpunkt eller överta leveranserna till en gasanvändare i dennes uttagpunkt, ska anmäla detta till innehavaren av gasledningen. Anmälan ska även innehålla en uppgift om vem

som har åtagit sig balansansvaret i uttagpunkten. En anmälan om att börja leverera gas ska göras omedelbart.

En leverantör av gas får överta leveranserna till en gasanvändare i dennes uttagpunkt fjorton dagar efter anmälan enligt första stycket.

En innehavare av gasledning som tar emot en anmälan enligt första stycket ska sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om gasleverantörers skyldigheter enligt första stycket.

Anvisad gasleverantör

17 § Gasanvändare som saknar leverantör av gas ska av berörd innehavare av gasledning anvisas en leverantör, som gentemot ledningsinnehavaren har åtagit sig att leverera gas till sådana gasanvändare.

Innehavaren av gasledning ska utan dröjsmål underrätta gasanvändaren om vilken leverantör som anvisats, om innebörden av en sådan anvisning och om gasmarknadslagens bestämmelser om byte av leverantör.

§ 18 Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad underrättelsen enligt 13 § och 17 § andra stycket ska innehålla.

19 § För förbrukningen av den gas som inte levererats enligt ett leveransavtal med en leverantör, som är leveransskyldig enligt 15 §, ska gasanvändaren betala till den anvisade leverantören enligt de villkor som denne tillämpar.

En gasanvändare, som har saknat leveransavtal med en enligt 15 § leveransskyldig leverantör och som inte har anvisats en ny leverantör enligt 17 §, ska för förbrukningen av gas under den tid som gasanvändaren har saknat sådant leveransavtal betala till en leverantör som anvisas av ledningsinnehavaren och enligt de villkor som den anvisade leverantören tillämpar.

20 § En operatör ska välja ut en anvisad gasleverantör på ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande sätt. Operatören ska informera gasanvändaren om hur gasleverantören har valts ut.

Den anvisade leverantören ska utan dröjsmål underrätta gasanvändare om de villkor för leveransen som leverantören tillämpar.

En anvisad gasleverantör ska minst en gång per kvartal lämna följande information till gasanvändaren:

1. en redogörelse för vilka olika avtal som gasleverantören erbjuder samt uppgifter om priser och leveransvillkor för de olika avtalen, och
2. uppgifter om var gasanvändaren, oberoende av gasleverantören, kan hitta information om priser och leveransvillkor som andra gasleverantörer tillämpar för leverans av gas till gasanvändare.

21 § Den som övertar balansansvaret i en gasanvändares uttagpunkt efter en anmälan enligt 16 § första stycket får göra det från och med den dag då gasleverantören övertar leveranserna.

I andra fall får balansansvaret bara övertas från och med den första dagen i en kalendermånad. Den leverantör som enligt 15 § är leveransskyldig i uttagpunkten ska enligt de närmare föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddelar underrätta innehavaren av gasledning om övertagandet senast en månad innan det ska ske.

Den systembalansansvarige får, om det finns särskilda skäl, i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en uttagpunkt ska börja gälla tidigare än vad som följer av andra stycket.

22 § En innehavare av gasledning som tar emot en anmälan enligt 21 § andra stycket ska sända underrättelser om detta.

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om underrättelser enligt första stycket.

Underrättelse till den systembalansansvarige om byte av balansansvarig

23 § Den som bedriver överföring av gas ska enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten hålla den systembalansansvarige underrättad om byte av balansansvarig enligt 11 § första stycket och 12 § första stycket, 14 § första stycket och 21 §. Den som bedriver överföring av gas ska dessutom hålla den systembalansansvarige underrättad om vem som har åtagit sig balansansvaret för dennes egna inköp.

Avräkning mellan balansansvariga

24 § Den systembalansansvarige ska svara för avräkningen mellan de balansansvariga.

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om avräkningen enligt första stycket.

25 § En leverantör av gas som har levererat gas till en uttagspunkt där det saknas någon som är balansansvarig ska vid den systembalansansvariges avräkning anses som balansansvarig i uttagspunkten. Ersättning ska betalas enligt de villkor som den systembalansansvarige tillämpar mot balansansvariga.

Åtagande om lagring av gas

26 § De leverantörer av gas som har åtagit sig ett balansansvar enligt 4 § ska genom balansavtalet även åta sig ett ekonomiskt ansvar för att, efter begäran av den systembalansansvarige, lagra gas så att det fyllnadsmål och den fyllnadsbana med delmål nås som avses i artikel 6a i förordning (EU) 2017/1938.

9 kap. Leverans av gas

Inledande bestämmelser

1 § Detta kapitel gäller leverans av gas till gasanvändare.

2 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i detta kapitel är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne.

Uppgifter i avtal

3 § Ett avtal mellan en gasanvändare och en gasleverantör ska innehålla uppgifter om

gasleverantörens namn, adress, e-postadress, webbplats och telefonnummer,

produktens namn och avgiftens beteckning,

när avtalet träffas och vid vilken tidpunkt naturgasleverantören planerar att överta leveranserna till gasanvändaren,

vilka tjänster avtalet omfattar,

gasleverantörens åtagande gentemot gasanvändaren,

på vilket sätt aktuell information om alla tillämpliga priser och kombinerade produkter eller tjänster kan erhållas,

avtalets löptid samt villkoren för att förlänga och säga upp avtalet inklusive eventuella kombinationserbjudanden,

tydliga, objektiva, offentliggjorda och kontrollerbara åtaganden från gasleverantören om miljöprestanda, inklusive eventuella koldioxidutsläpp och uppgift om certifiering av förnybar och koldioxidsnål gas som levereras,

hur och var ett klagomål kan lämnas samt, i fråga om konsumenter, information om konsumenträttigheter,

i förekommande fall, information om leverantören och priset på produkter eller tjänster som är kopplade till, eller kombinerade med, leverans av gas, biogas, vätgas eller annan gas.

Informationen om avtalsvillkoren ska ges på ett enkelt och begripligt sätt.

Information från leverantören om produkter eller tjänster, villkor och priset på dessa produkter eller tjänster, som är kopplade till eller kombinerade med leverans av gas ska tillhandahållas innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

Gasanvändare ska tillhandahållas en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett enkelt och begripligt sätt.

4 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vilka delar av avtalsinnehållet enligt 3 § som ska finnas med i den sammanfattning som gasleverantörer ska tillhandahålla enligt tredje stycket samma paragraf och hur sammanfattningen ska tillhandahållas.

Betalningssätt

5 § En gasleverantör ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en gasanvändare endast på grund av det betalningssätt denne har valt.

Om gasleverantör en tillämpar ett system med förskottsbetalning för konsumenter, ska detta vara skäligt och grundat på den förväntade förbrukningen.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

Ändrade avtalsvillkor

6 § En gasleverantör som avser att ändra villkoren för ett avtal som löper tills vidare ska i ett särskilt meddelande underrätta gasanvändaren om ändringen och om gasanvändarens rätt att säga upp avtalet. Om villkorsändringen gäller sättet att beräkna priset för leverans av gas, ska även skälen och villkoren för ändringen redovisas i meddelandet.

Gasleverantören ska underrätta gasanvändaren senast två veckor innan de nya villkoren börjar tillämpas. Om gasanvändaren är konsument ska gasleverantören underrätta gasanvändaren senast två månader innan de nya villkoren börjar tillämpas.

Fakturerings- och debitering

7 § En gasleverantör, eller den som förmedlar leverans av gas, får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla gasanvändare fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

8 § En gasleverantörs debitering av gasanvändarna ska avse uppmätt faktisk förbrukning eller, vid avsaknad av mätvärden, beräknade mängder.

9 § En gasleverantörs faktura ska vara tydlig. Den ska innehålla information om den uppmätta förbrukningen och de aktuella gaspriser som fakturan grundas på.

10 § En gasleverantör ska lämna information till gasanvändaren om andelen förnybar gas och andelen koldioxidsnål gas i den köpta gasen.

11 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om gasleverantörers fakturering av gasanvändare och om skyldighet för gasleverantörer att lämna viss information till gasanvändaren i samband med fakturering.

12 § En gasanvändare ska kunna välja elektroniska fakturor och elektronisk faktureringsinformation.

13 § Om leveransavtalet föreskriver framtida ändring av produkten eller priset eller en rabatt ska detta anges på fakturan tillsammans med det datum då ändringen träder i kraft.

14 § Om leveransavtalet förutsätter att mängden överförd gas mäts per timme, får informationen enligt 9 § göras tillgänglig via gasleverantörens webbplats. Fakturan ska då hänvisa till att informationen finns på webbplatsen.

15 § Fakturering ska ske åtminstone varje kvartal.

Prishöjningar

16 § När en prishöjning har skett ska gasanvändaren underrättas om detta i den nästkommande fakturan från gasleverantören. Det ska framgå när prisändringen trädde i kraft och hur priset ändrats.

Information om gasanvändarens rättigheter

17 § Gasleverantörer som tecknar avtal med gasanvändare ska på sina webbplatser lämna följande information om avtal som företaget tillämpar för leverans av gas till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt

1. gasanvändarens rättigheter,
2. tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster för gas samt annan viktig avtalsinformation,
3. om priset är fast eller rörligt,
4. hur gasanvändaren ska gå till väga för att lämna klagomål,
5. vilka organ gasanvändaren kan vända sig till för information eller tvistlösning, och
6. oberoende användarrådgivning, där gasanvändarna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

18 § Gasleverantörer ska på eller i samband med fakturor till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt konsumenter antingen lämna den information som följer av 17 § eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

19 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om den information som ska lämnas enligt 17 §.

Byte av gasleverantör

20 § En gasleverantör ska på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång säkerställa att en gasanvändare kan byta gasleverantör inom tre veckor från begäran om byte.

Ett byte av gasleverantör ska vara kostnadsfritt för konsumenter och små företag.

21 § När konsumenter eller små företag i förtid säger upp tidsbestämda avtal om att gas helt eller delvis ska levereras till fast pris, får gasleverantören, trots vad som sägs i 20 § andra stycket, ta ut en avgift. Avgiften får endast avse kostnader som hänför sig till den gas som levereras till fast pris, den ska vara skälig och får inte överstiga den direkta ekonomiska förlust som den förtida uppsägningen orsakar.

Avgiften får endast tas ut om det tydligt framgår av leveransavtalet att den får tas ut och vad den omfattar.

22 § Vid byte av gasleverantör ska den frånträdande gasleverantören se till att gasanvändaren får en slutfaktura inom sex veckor från den dag då gasleveransen upphörde.

23 § Den tekniska processen för byte av gasleverantör eller marknadsaktör får ta högst 24 timmar från det att korrekta mätvärden uppmätts och ska kunna utföras vilken arbetsdag som helst.

Hantering av klagomål

24 § Leverantörer av gas ska ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål från gasanvändare.

Gasleverantörens skyldighet att lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten om priser och leveransvillkor

25 § En gasleverantör ska lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten om de priser och leveransvillkor som gasleverantören tillämpar för leverans av naturgas och biogas till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt.

Prisreglering under en naturgaspriskris

26 § Regeringen får meddela föreskrifter om reglering av priset för leverans av naturgas till hushållskunder samt små och medelstora företag, om Europeiska unionens råd har tillkännagett en naturgaspriskris. Prisreglering får även avse naturgasleveranser för samhällsviktig verksamhet.

Föreskrifterna ska underställas riksdagens prövning inom en månad från det att de beslutades.

Föreskrifterna upphör omedelbart att gälla om de inte underställs riksdagen inom en månad från den dag de beslutades eller om riksdagen inte godkänner föreskrifterna inom två månader från underställandet.

Långsiktiga avtal om leverans av fossil gas

27 § Långsiktiga avtal om leverans av fossil gas med en löptid som sträcker sig längre än till den 31 december 2049 måste innehålla villkor om koldioxidminskning i levererad gas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med långsiktiga avtal och kraven på koldioxidminskning i leveransavtal enligt första stycket.

10 kap. Avbrott och avstängning

Avbrytande av överföring av gas på grund av konsumentens avtalsbrott

1 § Överföring av gas får avbrytas, om konsumenten försummar sina skyldigheter och försummelsen utgör ett väsentligt avtalsbrott.

Innan överföringen avbryts ska konsumenten uppmanas att inom viss skälig tid vidta rättelse och, i annat fall än som avses i 2 §, underrättas om att överföringen annars kan avbrytas. Sker rättelse får överföringen inte avbrytas.

Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en ej obetydlig personskada eller en omfattande sakskada, får överföringen inte avbrytas. Det gäller dock inte om konsumenten handlar otillbörligt.

2 § Om avtalsbrottet består i att konsumenten försummat att betala för överföring eller leverans av gas gäller, utöver vad som anges i 1 §, att konsumenten sedan tiden för rättelse gått ut ska uppmanas att betala inom tre veckor från det att konsumenten har delgetts uppmaningen och en underrättelse om att överföringen annars kan avbrytas. Ett meddelande om den uteblivna betalningen ska samtidigt lämnas till socialnämnden i den kommun där konsumenten får gas överförd.

Sker betalning eller är fordringen tvistig får överföringen inte avbrytas. Överföringen får inte heller avbrytas om socialnämnden inom den tid som anges i första stycket skriftligen har meddelat den som lämnat underrättelsen att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden.

3 § Gasleverantören och operatören ska ge konsumenter information om alternativ för att undvika avstängning i god tid före avstängningen.

4 § Operatören och leverantören av gas har rätt till skälig ersättning av konsumenten för kostnader som föranleds av åtgärder som nämns i 1 och 2 §§.

5 § Underrättelser och meddelanden som avses i 2 § första stycket ska lämnas enligt formulär som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Avbrytande av överföring av gas av säkerhetsskäl m.m.

6 § Operatören får avbryta överföringen av gas för att vidta åtgärder som är motiverade av säkerhetsskäl eller för att upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet. Avbrottet får inte i något fall pågå längre än åtgärden kräver.

Om operatören kan förutse annat än kortvariga avbrott i överföringen, ska konsumenten underrättas i god tid före avbrottet. Konsumenten ska underrättas personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

Skadestånd vid avbruten överföring av gas

7 § Om överföringen av gas avbryts på grund av konsumentens försummelse utan att förutsättningarna i 1 och 2 §§ är uppfyllda, har konsumenten rätt till ersättning för skada av operatören.

Om överföringen har avbrutits på begäran av leverantören av gas ska denne, i stället för operatören, ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

8 § Om operatören inte har underrättat konsumenten enligt 6 § andra stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av ledningsinnehavaren.

9 § Om överföringen av gas avbryts utan att det beror på konsumentens försummelse och utan att det finns rätt att avbryta överföringen enligt 6 § första stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av operatören om inte denne visar att avbrottet beror på ett hinder utanför operatörens kontroll som operatören inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följderna operatören inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Beror avbrottet på någon som operatören har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är operatören fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som operatören har anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

10 § Skadestånd enligt 7–9 §§ omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt annan förlust på grund av avbrottet.

Om skyldigheten att utge skadestånd skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt.

Vid bedömningen ska även beaktas föreliggande försäkringar och försäkringsmöjligheter, den skadeståndsskyldiges förutsättningar att förutse och hindra skadan samt andra särskilda omständigheter.

11 § Konsumenten ska underrätta motparten om anspråk på ersättning inom två år från det att skadan inträffade. Gör konsumenten inte det, har konsumenten förlorat sin rätt till ersättning för den uppkomna skadan.

Särskilt om gasanvändarens skydd vid utfasning av gas

12 § Innan en operatör tar en gasledning ur bruk ska den genomföra ett samråd med berörda gasanvändare och andra berörda intressenter, inklusive konsumentorgan, om hur avveckling av gasledningen ska gå till. Inför samrådet

ska gasanvändare informeras om tidplan, förfarandet för avstängning och i vilka steg det ska ske.

11 kap. Tillsyn m.m.

Tillsyn

1 § Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att

denna lag, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och villkor som har meddelats med stöd av lagen följs, och

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 följs.

Tillsynen omfattar inte bestämmelserna i 10 kap. med undantag för 12 § och inte heller bestämmelserna i 6 kap.

2 § I ett beslut av tillsynsmyndigheten enligt en sådan genomförandeakt eller delegerad akt som avses i artikel 70.1 i förordning (EU) 2024/1789 ska det anges att beslutet kan komma att upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

3 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

4 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett föreläggande som har meddelats med anledning av en anmälan enligt 5 § gäller omedelbart.

Tidsfrister

5 § Tillsynsmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten om anmälan

1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och
2. innehåller ett påstående att en innehavare av en gasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning eller den systembalansansvarige inte följer bestämmelser som omfattas av myndighetens tillsyn enligt 1 §.

Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får tillsynsmyndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.

Avgifter

6 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som tillsynsmyndigheten har enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Bevarande av information

7 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för gasleverantörer att dokumentera och bevara uppgifter om leveransavtal, derivatinstrument och transaktioner som gäller sådana avtal eller instrument samt att på begäran lämna sådana uppgifter till en svensk myndighet eller Europeiska kommissionen.

Skyldighet att anmäla avtal till tillsynsmyndigheten

8 § Ett företag som ingår ett avtal som gäller den tekniska driften av en transmissionsledning mellan Sverige och ett land som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG (omarbetning).

12 kap. Förseningsavgifter

Beslut om förseningsavgift

1 § Tillsynsmyndigheten ska besluta att ta ut en förseningsavgift från ett gasföretag som bedriver annan verksamhet än handel med gas, om det finns förutsättningar för att ta ut avgiften enligt detta kapitel. När myndigheten har beslutat att ta ut en avgift, ska myndigheten skicka ett meddelande med information om beslutet till företaget.

Om redovisningshandlingar eller revisorsintyg inte lämnas

2 § Ett gasföretag ska betala en förseningsavgift med 10 000 kronor till staten, om företaget inte inom sju månader från räkenskapsårets utgång lämnar

1. redovisningshandlingar enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 kap. 18 § tredje stycket, eller

2. ett revisorsintyg enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 kap. 19 § tredje stycket.

Om gasföretaget har beslutat om fortsatt bolagsstämma enligt 7 kap. 14 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) eller om fortsatt föreningsstämma enligt 6 kap. 13 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska dock företaget betala förseningsavgift först om handlingarna inte har kommit in inom nio månader från räkenskapsårets utgång.

3 § Om redovisningshandlingarna eller revisorsintyget inte har kommit in inom två månader från det att tillsynsmyndigheten skickade ett meddelande till gasföretaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt 2 §, ska företaget betala en ny förseningsavgift med 10 000 kronor.

Om handlingarna inte har kommit in inom två månader från det att tillsynsmyndigheten skickade ett meddelande till företaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska företaget betala en ny förseningsavgift med 20 000 kronor.

4 § Om registrering har skett av ett beslut om att gasföretaget försatts i konkurs eller trätt i likvidation, får tillsynsmyndigheten inte besluta om förseningsavgift enligt 2 eller 3 §.

5 § Om gasföretaget har lämnat de handlingar som anges i 2 § i tid och handlingarna har någon brist som lätt kan avhjälpas, får tillsynsmyndigheten besluta om förseningsavgift endast om företaget har underrättats om bristen och fått tillfälle att avhjälpa den men inte gjort det inom den tid som angetts i underrättelsen. En sådan underrättelse får sändas med posten till den postadress som företaget senast har anmält hos tillsynsmyndigheten.

Om uppgifter som behövs för att bestämma en intäktsram inte lämnas

6 § Ett gasföretag ska betala en förseningsavgift med 100 000 kronor till staten, om företaget inte inom den tid som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till 7 kap. 4 § lämnar de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen.

Om uppgifterna inte har kommit in inom två månader från det att tillsynsmyndigheten skickade ett meddelande till gasföretaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska företaget betala en ny förseningsavgift på 100 000 kronor.

Efterskänkande av förseningsavgifter

7 § En förseningsavgift enligt 2 och 3 §§ ska efterskännas, om

1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som gasföretaget inte har kunnat råda över, eller
2. det annars är uppenbart oskäligt att ta ut den.

8 § En förseningsavgift enligt 6 § ska efterskännas helt eller delvis, om underlåtenheten är liten med hänsyn till de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för att bestämma intäktsramen eller till förseningens längd.

Förseningsavgiften ska efterskännas helt, om

1. underlåtenheten är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som gasföretaget inte har kunnat råda över, eller
2. det annars är oskäligt att ta ut den.

9 § Om det är motiverat med hänsyn till det som har förekommit i ärendet, ska frågan om att efterskänka en förseningsavgift tas upp även om något yrkande om detta inte har gjorts.

Indrivning

10 § Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsupplmaning, ska avgiften lämnas för indrivning.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

11 § Regeringen får meddela föreskrifter om att indrivning enligt 10 § inte behöver ske för mindre belopp när det gäller förseningsavgift enligt detta kapitel.

Verkställighet

12 § Ett beslut om förseningsavgift får verkställas även om det inte har fått laga kraft.

Återbetalning

13 § Om ett gasföretag har rätt att få tillbaka en betald förseningsavgift på grund av en domstols beslut, ska ränta betalas på den återbetalade förseningsavgiften från och med månaden efter den då förseningsavgiften betalades in till och med

den månad då återbetalning görs. I fråga om räntans storlek ska 65 kap. 4 § tredje stycket skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas.

13 kap. Ansvarsbestämmelser

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1, 2 eller 3 §, eller
2. bryter mot villkor som meddelats med stöd av 2 kap. 14 § andra stycket.

I ringa fall döms inte till ansvar.

2 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

3 § Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

14 kap. Överklagande och handläggning i domstol

Överklagande

1 § Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 1–3, 6, 14–15, 17, 18–23 och 28 §§ får överklagas till regeringen. Andra beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Handläggning i domstol

3 § Ett mål i förvaltningsrätt och kammarrätt ska handläggas skyndsamt, om det avser överprövning av beslut enligt 7 kap. 1, 9–12, 14–15 eller 17–19 §§.

4 § Vid prövningen av mål som avses i 3 § ska förvaltningsrätten bestå av två lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Detta gäller dock inte om något annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

5 § Vid prövningen av mål som avses i 3 § ska kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de lagfarna ledamöterna eller

en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Kammarrätten är domför utan ekonomiska experter i fall som anges i 12 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

I övrigt gäller, även i mål som avses i första stycket, 12 § sjunde–tionde styckena lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i fråga om kammarrättens sammansättning. Vid behandlingen av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa ska dock även en ekonomisk expert ingå i rätten, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar för viss tid dem som ska tjänstgöra som ekonomiska experter enligt 4 och 5 §§. Om det, medan en ekonomisk expert deltar i behandlingen av ett mål, inträffar en omständighet som medför att förordnandet ska upphöra att gälla, ska förordnandet ändå anses fortsätta att gälla i det pågående målet.

Den som ska tjänstgöra som ekonomisk expert ska vara svensk medborgare och får inte vara underårig eller i konkurstillstånd eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Miljöorganisationers rätt att överklaga

7 § En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga tillsynsmyndighetens beslut enligt 2 kap. 1, 6, 14 och 17 §§.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026 då naturgaslagen (2005:403) och lag (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag ska upphöra att gälla.

Skyldigheter enligt 3 kap. 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 14 och 16 §§ samt 7 kap. ska gälla från och med den 1 januari 2033 för transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer för vätgas, innehavare av lagringsanläggning för vätgas och operatörer av vätgasterminaler, då 3 kap. 40–42 §§ ska upphöra att gälla.

En koncession som har meddelats med stöd av 2 kap. 1 § naturgaslagen (2005:403) eller 1 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar och som gäller vid ikraftträdandet ska gälla tills vidare.

Äldre föreskrifter gäller fortfarande vid prövningen av mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 11, 12 och 17 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

En kammarrätt får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är presidenten eller en lagman.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation och *gasmarknadslagen* (20XX:XX). Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

12 §

En kammarrätt är domför med tre lagfarna ledamöter. Fler än fyra lagfarna ledamöter får inte ingå i rätten.

När det är särskilt föreskrivet att nämndemän ska ingå i rätten är en kammarrätt domför med tre lagfarna ledamöter och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna ledamöter och tre nämndemän får inte ingå i rätten.

Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

En kammarrätt är domför utan nämndemän

1. vid prövning av överklagande av beslut som inte innebär att målet avgörs,
2. vid förordnande om saken i avvaktan på målets avgörande och vid annan åtgärd som endast avser målets beredande, och
3. vid beslut genom vilket domstolen skiljer sig från målet utan att detta har prövats i sak.

Om ett mål som avses i andra stycket handläggs gemensamt med ett annat mål, får nämndemän delta vid handläggningen även av det senare målet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation och *gasmarknadslagen* (20XX:XX). Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Vid behandling av frågor om prövningstillstånd är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet. Detsamma gäller vid behandling av andra frågor i mål där prövningstillstånd krävs för prövning av ett överklagande, om frågorna behandlas före eller i samband med frågan om prövningstillstånd. Ett prövningstillstånd som inte är begränsat enligt 34 a § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får meddelas av en lagfaren ledamot, om frågan är enkel.

Vid behandling av en fråga om avvisning av ett överklagande på grund av att det har kommit in för sent är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet.

Vid beslut om avskrivning av ett mål efter en återkallelse är kammarrätten domför med en lagfaren ledamot.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål får utföras av en lagfaren ledamot i kammarrätten eller, om åtgärderna inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna ledamöter, av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

17 §

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 b eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

Om det finns skäl för det med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän. Om någon eller några av ledamöterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats gäller första stycket andra meningen i fråga om domförhet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation och *gasmarknadslagen* (20XX:XX).

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1978:160) om vissa rörledningar att 1 § ska ha följande lydelse.

1 §

En rörledning för transport av råolja eller produkt av råolja eller av annan vätska eller gas som är ägnad att användas som bränsle får inte dras fram eller användas utan särskilt tillstånd (koncession). Koncession krävs även för att dra fram och använda en rörledning för transport av koldioxid som ska lagras geologiskt. Bestämmelser om naturgasledningar finns i *naturgaslagen* (2005:403).

En rörledning för transport av råolja eller produkt av råolja eller av annan vätska eller gas som är ägnad att användas som bränsle får inte dras fram eller användas utan särskilt tillstånd (koncession). Koncession krävs även för att dra fram och använda en rörledning för transport av koldioxid som ska lagras geologiskt. Bestämmelser om vissa gasledningar finns i *gasmarknadslagen* (202X:XX).

Koncession krävs inte för en ledning som

1. har eller avses få en längd av högst 20 kilometer,
2. huvudsakligen ska nyttjas för tillgodoseende av enskilda hushålls behov, eller
3. uteslutande ska nyttjas inom en hamn eller ett industriområde.

Regeringen får i ett enskilt fall medge undantag från koncessionsplikt.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärke att ställa säkerhet för rättegångskostnader

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärke att ställa säkerhet för rättegångskostnader att 2 § ska ha följande lydelse.

2 §

Säkerhet behöver inte ställas i

1. mål som handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister,

2. mål och ärenden vid mark- och miljödomstol enligt

- jordabalken,
- 21 kap. 1 § första stycket 2 miljöbalken som är ansökningsmål eller 21 kap. 1 § första stycket 5 miljöbalken som avser ersättning vid ingripande av det allmänna,
- lagen (1933:269) om ägfred,
- lagen (1945:119) om stängselskyldighet för järnväg m.m.,
- fastighetsbildningslagen (1970:988),
- rennäringslagen (1971:437),
- väglagen (1971:948),
- lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering,
- lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning,
- expropriationslagen (1972:719),
- lagen (1973:1084) om avveckling av vissa godmanskap för delägare i skifteslag,
- ledningsrättslagen (1973:1144),
- anläggningslagen (1973:1149),
- lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
- bostadsförvaltningslagen (1977:792),

- jordabalken,
- 21 kap. 1 § första stycket 2 miljöbalken som är ansökningsmål eller 21 kap. 1 § första stycket 5 miljöbalken som avser ersättning vid ingripande av det allmänna,
- lagen (1933:269) om ägfred,
- lagen (1945:119) om stängselskyldighet för järnväg m.m.,
- fastighetsbildningslagen (1970:988),
- rennäringslagen (1971:437),
- väglagen (1971:948),
- lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering,
- lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning,
- expropriationslagen (1972:719),
- lagen (1973:1084) om avveckling av vissa godmanskap för delägare i skifteslag,
- ledningsrättslagen (1973:1144),
- anläggningslagen (1973:1149),
- lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
- bostadsförvaltningslagen (1977:792),

- lagen (1978:160) om vissa
rörledningar,
- jordförvärvslagen (1979:230),
- skogsvårdslagen (1979:429),
- lagen (1985:139) om ersättning för
intrång i enskild fiskerätt,
- kulturmiljölagen (1988:950),
- minerallagen (1991:45),
- bostadsrättslagen (1991:614),
- lagen (1995:1649) om byggande av
järnväg,
- ellagen (1997:857),
- lagen (2004:875) om särskild
förvaltning av vissa elektriska
anläggningar,
- *naturgaslagen* (2005:403), och
- plan- och bygglagen (2010:900),

- lagen (1978:160) om vissa
rörledningar,
- jordförvärvslagen (1979:230),
- skogsvårdslagen (1979:429),
- lagen (1985:139) om ersättning för
intrång i enskild fiskerätt,
- kulturmiljölagen (1988:950),
- minerallagen (1991:45),
- bostadsrättslagen (1991:614),
- lagen (1995:1649) om byggande av
järnväg,
- ellagen (1997:857),
- lagen (2004:875) om särskild
förvaltning av vissa elektriska
anläggningar,
- *gasmarknadslagen* (202X:XX), och
- plan- och bygglagen (2010:900),

3. växelmål och checkmål,

4. mål som har tagits upp efter offentlig stämning, och

5. mål vid förvaltningsdomstol.

Säkerhet behöver inte heller ställas i annat fall om talan väcks genom
genstämning.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857) att 3 kap. 30 och 31 §§ ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. Nätföretag och drift av elnät

Åtskillnad av transmission

30 §¹

Ett transmissionsnätsföretag ska vara oberoende av företag som producerar eller handlar med el eller naturgas.

Ett transmissionsnätsföretag ska vara oberoende av företag som producerar eller handlar med el eller gas.

Med gas avses gas enligt 1 kap. 2 § gasmarknadslagen (202X:XX).

---

¹ Senaste lydelse enligt lag (2022:596).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §²

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas får inte utöva kontroll över ett transmissionsnätsföretag eller använda någon rättighet gentemot företaget.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el *eller gas* får inte utöva kontroll över ett transmissionsnätsföretag eller använda någon rättighet gentemot företaget.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett transmissionsnätsföretag får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas eller använda någon rättighet gentemot företaget.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett transmissionsnätsföretag får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el *eller gas*. Inte heller använda någon rättighet gentemot företaget.

Med gas avses gas enligt 1 kap. 2 § gasmarknadslagen (202X:XX).

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

---

² Senaste lydelse enligt lag (2022:596).

Förslag till lag om ändring i miljöbalk (1998:808)

Härigenom föreskrivs i fråga om Miljöbalk (1998:808)

att 1 kap. 7 § och 11 kap. 23 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde

7 §

I fråga om renhållning inom vissa vägområden och angränsande områden gäller 26 § väglagen (1971:948).

I fråga om framförande av luftfartyg i överljudsfart och luftfartygs miljövårdighet gäller 1 kap. 7 § och 3 kap. 1 § luftfartslagen (2010:500).

I fråga om framdragande och begagnande av rörledning gäller i vissa fall 23 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar. I fråga om byggande av naturgasledning gäller 2 kap. 4 § naturgaslagen (2005:403).

I fråga om framdragande och begagnande av rörledning gäller i vissa fall 23 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar. I fråga om byggande av gasledning gäller 2 kap. 7 § gasmarknadslagen (202X:XX).

11 kap. Vattenverksamhet

23 §

Tillstånd ska lämnas till följande vattenverksamheter, om inte något annat följer av 2 kap. 9 §:

1. vattenverksamhet som vid prövning av annan verksamhet enligt 17 kap. 1 eller 3 § har angetts som ett villkor för verksamhetens utövande,
2. anläggande av broar och annan vattenverksamhet för väg, järnväg, tunnelbana eller spårväg vars anläggande har prövats i särskild ordning,
3. anläggande av rörledningar i vatten som koncession har meddelats för enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar, och

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4. anläggande av naturgasledningar i vatten som koncession har meddelats för enligt naturgaslagen (2005:403).

4. anläggande av naturgasledningar i vatten som koncession har meddelats för enligt gasmarknadslagen (202X:XX).

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen att 1 kap. 1 – 3 §§, 2 kap. 1 § och 3 kap. 1 a och 1 b §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Lagens innehåll

1 §

Lagen innehåller bestämmelser om kriterier som förnybara bränslen och återvunna kolbränslen ska uppfylla för att anses vara hållbara (hållbarhetskriterier) och om hållbarhetsbesked som ska visa detta. Lagen innehåller även bestämmelser om anläggningsbesked.

Lagen innehåller bestämmelser om kriterier som förnybara bränslen, *koldioxidsnåla bränslen* och återvunna kolbränslen ska uppfylla för att anses vara hållbara (hållbarhetskriterier) och om hållbarhetsbesked som ska visa detta. Lagen innehåller även bestämmelser om anläggningsbesked.

Ord och uttryck i lagen

2 §

I denna lag betyder

agrobiomassa: biomassa som produceras inom jordbruket,

avfall: varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med, dock inte ett ämne som avsiktligt har manipulerats eller kontaminerats för att anses som avfall,

biobränslen: fasta, gasformiga eller flytande bränslen som framställs av biomassa och som används för andra energiändamål än motordrift,

biodrivmedel: flytande eller gasformiga bränslen som framställs av biomassa och som används för motordrift,

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung, av skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av avfall, inklusive industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung,

förnybara bränslen: biodrivmedel, biobränslen och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung,

förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung: flytande och gasformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från andra förnybara energikällor än biomassa,

koldioxidsnåla bränslen: koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen och vätskeformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas,

koldioxidsnål vätgas: vätgas med låga växthusgasutsläpp som produceras av icke-förnybara energikällor andra än sådana energikällor som används för att producera återvunna kolbränslen

livsmedels- eller fodergrödor: stärkelserika grödor, sockergrödor eller oljegrödor som produceras på jordbruksmark som huvudgrödor, dock inte

1. restprodukter och avfall,
2. material som innehåller både cellulosa och lignin, eller
3. mellangrödor som inte kräver att ytterligare mark tas i anspråk,

produktionskedja: den produktionsprocess som pågår fram till och med användningen av bränslet och som för

1. biodrivmedel eller biobränslen börjar med
  - odling av biomassa, inbegripet framställning av gödsel för odlingen, eller
  - omhändertagandet av avfall eller andra restprodukter än sådana som kommer från jordbruk, vattenbruk, fiske eller skogsbruk, och
2. förnybara bränslen av ickebiologiskt ursprung och återvunna kolbränslen börjar med produktionen av el och andra insatsvaror, restprodukt: ett ämne

som inte är den eller de slutprodukter som en produktionsprocess direkt ska producera eller är huvudsyftet med processen och där produktionsprocessen inte avsiktligt ändrats för att producera ämnet,

restprodukter från jordbruk, vattenbruk, fiske respektive skogsbruk: restprodukter som har uppkommit direkt i jordbruk, vattenbruk, fiske respektive skogsbruk och inte i relaterad industri eller bearbetning,

skogsbiomassa: biomassa som produceras inom skogsbruket,

skogsföryngring: att ett skogsbestånd återställs på naturlig eller konstgjord väg efter att det tidigare beståndet har avlägsnats genom avverkning eller av naturliga orsaker,

ursprungsområde: ett geografiskt avgränsat område där bränsleråvaran för skogsbiomassan tas, för vilket det finns tillförlitlig och oberoende information och där förhållandena är tillräckligt homogena för att riskerna i fråga om skogsbiomassans hållbarhet och lagenlighet ska kunna bedömas,

återvunna kolbränslen: flytande och gasformiga bränslen som produceras från

1. flytande eller fast avfall av icke-förnybart ursprung som inte lämpar sig för materialåtervinning,
2. gaser från hantering av avfall av icke-biologiskt ursprung, eller
3. avgaser av icke-förnybart ursprung som framställs som en oundviklig och oavsiktlig följd av produktionsprocessen i en industrianläggning.

Krav på att hållbarhetskriterier ska vara uppfyllda

3 §

För att förnybara bränslen och återvunna kolbränslen ska anses som hållbara ska de hållbarhetskriterier i 2 kap. som gäller för bränslet vara uppfyllda.

För att förnybara bränslen, *koldioxidsnåla bränslen* och återvunna kolbränslen ska anses som hållbara ska de hållbarhetskriterier i 2 kap. som gäller för bränslet vara uppfyllda.

I fråga om fasta biobränslen och gasformiga biobränslen gäller första stycket endast

1. fasta biobränslen som används för produktion av el, värme eller kyla i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 7,5 megawatt,
2. gasformiga biobränslen som används för produktion av el, värme eller kyla i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 2 megawatt,
3. gasformiga biobränslen som produceras i anläggningar med ett genomsnittligt biometanflöde på minst 200 kubikmeter per timme, och
4. fasta eller gasformiga biobränslen som någon är rapporteringsskyldig för enligt 3 kap. 1 § första stycket 8.

Fast kommunalt avfall från biomassa som används för produktion av el, värme och kyla ska anses som hållbart även om hållbarhetskriterierna i 2 kap. inte är uppfyllda.

2 kap. Hållbarhetskriterier

Minskade utsläpp av växthusgaser

1 §

För att förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbränslen ska anses som hållbara ska användningen av dem medföra att utsläppen av växthusgaser understiger de utsläpp som användningen av fossila bränslen hade gett med minst 70 procent.

För att förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, *koldioxidsnåla bränslen* och återvunna kolbränslen ska anses som hållbara ska användningen av dem medföra att utsläppen av växthusgaser understiger de utsläpp som användningen av fossila bränslen hade gett med minst 70 procent.

3 kap.

Kontrollsystem och hållbarhetsbesked

1 a §

Den som är rapporteringsskyldig ska genom ett kontrollsystem säkerställa att de förnybara bränslen och återvunna kolbränslen som omfattas av rapporteringsskyldigheten anses som hållbara.

Den som är rapporteringsskyldig ska genom ett kontrollsystem säkerställa att de förnybara bränslen, *koldioxidsnåla bränslen* och återvunna kolbränslen som omfattas av rapporteringsskyldigheten anses som hållbara.

Den rapporteringsskyldige ska genom överenskommelser, direkt eller indirekt, med samtliga aktörer i hela produktionskedjan och genom stickprov hos dessa aktörer säkerställa att kravet i första stycket uppfylls.

En rapporteringsskyldigs kontrollsystem ska granskas av en oberoende granskare. Den oberoende granskaren ska i ett intyg lämna ett utlåtande om kontrollsystemet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kontrollsystem och granskning av sådana system.

1 b §

Den som är rapporteringsskyldig ska till tillsynsmyndigheten ge in en beskrivning av sitt kontrollsystem tillsammans med den oberoende granskarens intyg.

Tillsynsmyndigheten ska i ett särskilt beslut fastställa om den rapporteringsskyldiges kontrollsystem uppfyller kraven enligt 1 a § (hållbarhetsbesked).

Ett hållbarhetsbesked gäller tills vidare men ska omprövas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om omprövning och styrkande av hållbarhet hos förnybara bränslen och återvunna kolbränslen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om omprövning och styrkande av hållbarhet hos förnybara bränslen, *koldioxidsnåla bränslen* och återvunna kolbränslen.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor att 16 § och 21 § ska ha följande lydelse.

16 §

Den som hanterar, överför, importerar eller exporterar explosiva varor och den som yrkesmässigt eller i större mängd hanterar brandfarliga varor ska ha tillstånd till det.

Tillstånd enligt denna lag behövs inte för hantering av brandfarliga varor som avser transport i sådan rörledning för vilken koncession har meddelats enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt *naturgaslagen (2005:403)*.

Verksamheten ska dock uppfylla kraven för tillståndspliktig verksamhet enligt denna lag.

Tillstånd enligt denna lag behövs inte för hantering av brandfarliga varor som avser transport i sådan rörledning för vilken koncession har meddelats enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt *gasmarknadslagen (202X:XX)*.

Verksamheten ska dock uppfylla kraven för tillståndspliktig verksamhet enligt denna lag.

21 §

Den myndighet som prövar frågor om tillstånd enligt denna lag har också, inom sitt verksamhetsområde, tillsyn över att lagen och föreskrifter och beslut som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Försvarsmakten får, efter medgivande av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i stället för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utöva viss tillsyn över Försvarsmaktens, Försvarets materielverks, Försvarets radioanstalts, Totalförsvarets forskningsinstitutets och Fortifikationsverkets hantering och import av brandfarliga och explosiva varor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller den myndighet som regeringen bestämmer har tillsyn över hanteringen av brandfarliga varor som transporteras i en sådan rörledning som det har meddelats koncession för enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt naturgaslagen (2005:403).

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller den myndighet som regeringen bestämmer har tillsyn över hanteringen av brandfarliga varor som transporteras i en sådan rörledning som det har meddelats koncession för enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt *gasmarknadslagen* (202X:XX:).

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft 1 augusti 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning att 2 § och 4 b § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Termer och uttryck som definieras i *naturgaslagen* (2005:403) har samma betydelse i denna lag.

Termer och uttryck som definieras i *gasmarknadslagen* (202X:XX) har samma betydelse i denna lag.

4 b §

Den som är systembalansansvarig enligt 7 kap. *naturgaslagen* (2005:403) ska, inom ramen för systembalansansvaret, ansvara för att det fyllnadsmål om lagring av gas och den fyllnadsbana med delmål som avses i artikel 6a i förordning (EU) 2017/1938 nås.

Den som är systembalansansvarig enligt 8 kap. 1 § *gasmarknadslagen* (202X:XX) ska, inom ramen för systembalansansvaret, ansvara för att det fyllnadsmål om lagring av gas och den fyllnadsbana med delmål som avses i artikel 6a i förordning (EU) 2017/1938 nås.

Regeringen får meddela föreskrifter om att den systembalansansvariges ansvar inte ska omfatta fyllnadsbanan med delmål.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft 1 augusti 2026.

Förslag till lag om ändring i elsäkerhetslagen (2016:732)

Härigenom föreskrivs i fråga om elsäkerhetslagen (2016:732) att 8 § och 28 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Om en tillkommen elektrisk anläggning kan vålla sakskada genom inverkan på en redan befintlig *naturgasledning*, som det krävs koncession för enligt *naturgaslagen* (2005:403), ska innehavaren av den elektriska anläggningen vidta de åtgärder som behövs vid den anläggningen för att förebygga sådan skada.

Om en tillkommen elektrisk anläggning kan vålla sakskada genom inverkan på en redan befintlig *gasledning*, som det krävs koncession för enligt *gasmarknadslagen* (202X:XX), ska innehavaren av den elektriska anläggningen vidta de åtgärder som behövs vid den anläggningen för att förebygga sådan skada.

28 §

Om en personskada eller sakskada orsakas av el från en starkströmsanläggning, ska innehavaren av den starkströmsanläggning som elen senast kommit från ersätta skadan. Skadeståndsansvaret gäller även om det inte följer av allmänna skadeståndsbestämmelser.

Första stycket gäller inte

1. den som innehar en starkströmsanläggning för produktion av el där generatorn har en märkeffekt om högst 50 kilovoltampere,

2. den som innehar en starkströmsanläggning som är avsedd för användning av el och som tillförs el med en spänning av högst 250 volt mellan en ledare och jord eller, vid icke direkt jordat system, mellan två ledare,

3. om skadan skett på en annan elektrisk anläggning eller på en *naturgasledning* som det krävs koncession för enligt *naturgaslagen* (2005:403), eller

3. om skadan skett på en annan elektrisk anläggning eller på en *gasledning* som det krävs koncession för enligt *gasmarknadslagen* (202X:XX), eller

4. om starkströmsanläggningen utgörs av en inrättning för godsbefordran eller är avsedd för en sådan inrättnings behov och skadan uppkommit på egendom som har blivit mottagen för sådan befordran.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft 1 augusti 2026.

Förslag till ny gasmarknadsförordning

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § I denna förordning finns kompletterande bestämmelser till gasmarknadslagen (202X:XX).

2 § Förordningen är meddelad med stöd av

- 3 kap. 1 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 1 §,
- 3 kap. 9 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 2 §,
- 3 kap. 10 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 3 §,
- 3 kap. 13 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 4 §,
- 3 kap. 15 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 5 §,
- 3 kap. 18 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 6 §,
- 3 kap. 19 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 7 §,
- 3 kap. 26 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 9 §,
- 3 kap. 29 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 10 §,
- 3 kap. 31 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 11 §,
- 3 kap. 32 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 13 §,
- 3 kap. 33 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 15 §,
- 3 kap. 35 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 17 §,
- 3 kap. 37 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 19 §,
- 3 kap. 39 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 20 §,
- 3 kap. 38 § gasmarknadslagen när det gäller 3 kap. 21 §,
- 4 kap. 8 § gasmarknadslagen när det gäller 4 kap. 1 §,
- 4 kap. 15 och 16 §§ gasmarknadslagen när det gäller 4 kap. 2 §,
- 4 kap. 19 § gasmarknadslagen när det gäller 4 kap. 20 §,
- 7 kap. 8 § gasmarknadslagen när det gäller 6 kap. 1 §,

- 7 kap. 20 § gasmarknadslagen när det gäller 6 kap. 2 §,
- 7 kap. 22 § gasmarknadslagen när det gäller 6 kap. 3 §,
- 8 kap. 1 § gasmarknadslagen när det gäller 7 kap. 1 §,
- 8 kap. 3 § gasmarknadslagen när det gäller 7 kap. 3 §,
- 8 kap. 8 § gasmarknadslagen när det gäller 7 kap. 4 §,
- 8 kap. 9, 11 och 18 §§ gasmarknadslagen när det gäller 7 kap. 5 §,
- 8 kap. 16 § gasmarknadslagen när det gäller 7 kap. 6 §,
- 8 kap. 22–23 §§ gasmarknadslagen när det gäller 7 kap. 7 §,
- 8 kap. 24 § gasmarknadslagen när det gäller 7 kap. 8 §,
- 10 kap. 5 § gasmarknadslagen när det gäller 7 kap. 9 §,
- 9 kap. 4 § gasmarknadslagen när det gäller 8 kap. 1 §,
- 9 kap. 11 § gasmarknadslagen när det gäller 8 kap. 2 §,
- 9 kap. 19 § gasmarknadslagen när det gäller 8 kap. 3 §,
- 9 kap. 27 § gasmarknadslagen när det gäller 8 kap. 4 §,
- 11 kap. 7 § gasmarknadslagen när det gäller 9 kap. 1 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen när det gäller övriga bestämmelser.

3 § Termer och uttryck som används i denna förordning har samma betydelse som i gasmarknadslagen (202X:XX).

2 kap. Koncession

Ärenden om koncession

1 § En ansökan om koncession för en gasledning enligt 2 kap. 1 § första stycket gasmarknadslagen (202X:XX) ska innehålla uppgifter om

1. det överföringsbehov som gasledningen är avsedd att tillgodose,
2. det behov som mät- och reglerstationen eller kompressorstationen är avsedd att tillgodose, och
3. de alternativa sträckningar av gasledningen och de alternativa placeringar av stationen som sökanden undersökt samt resultatet av de samråd som föregått ansökan.
4. vilka gaser ledningen här avsedd för.

2 § En ansökan om koncession för en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning enligt 2 kap. 2 eller 3 §§ gasmarknadslagen (202X:XX) ska innehålla uppgifter om

1. vilka gaser anläggningen är avsedd för,

2. det behov som anläggningen är avsedd att tillgodose, och

3. de alternativa placeringar av anläggningen som sökanden undersökt samt resultatet av de samråd som föregått ansökan.

3 § En ansökan enligt 1 eller 2 §§ ska vara skriftlig och ges in till tillsynsmyndigheten. Utöver det som följer av 1 och 2 §§ ska ansökan innehålla

1. en teknisk beskrivning av den planerade ledningen, stationen eller anläggningen samt en kostnadsberäkning,

2. en karta över ledningens föreslagna sträckning eller stationens eller anläggningens föreslagna placering samt en beskrivning av den mark som behöver tas i anspråk för ledningen, stationen eller anläggningen,

3. bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av fastigheter över vilka ledningen avses dras fram eller på vilka stationen eller anläggningen avses placeras eller av fastigheter som på annat sätt behövs för anläggningen,

4. uppgift om de överenskommelser som träffats om upplåtelse av mark för ledningen, stationen eller anläggningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser,

5. en redogörelse för sökandens organisation,

6. en redogörelse för hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs, och

7. den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 2 kap. 11 § andra stycket 2 eller 3 gasmarknadslagen (202X:XX).

I en beskrivning enligt första stycket 1 ska det finnas en ritning över ledningens, stationens eller anläggningens konstruktion och dess anslutning till gasledningar.

4 § En ansökan enligt 3 § första stycket får lämnas in elektroniskt.

Med en bestyrkt förteckning enligt 3 § första stycket 3 jämföras ett elektroniskt dokument som har undertecknats med en elektronisk underskrift.

Tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om elektronisk inlämning av ansökan och om elektronisk underskrift.

5 § Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från föreskrifterna i 1–4 §§ eller begära in de ytterligare uppgifter som behövs för att ärendet ska kunna avgöras.

6 § Tillsynsmyndigheten ska kungöra en ansökan enligt 1 eller 2 §§. Kungörelsen ska göras i en ortstidning. Tillsynsmyndigheten ska dessutom skicka meddelanden om ansökan till de sakägare som angetts i ansökan.

I kungörelsen och i meddelanden enligt första stycket ska det anges att synpunkter på ansökan kan lämnas skriftligt till Energimarknadsinspektionen inom en viss angiven tid, som ska vara minst fyra veckor från det att kungörelsen var införd i ortstidningen.

Bestämmelser om kungörelse av miljökonsekvensbeskrivningar finns i 6 kap. 39–41 §§ miljöbalken och 20 § miljöbedömningsförordningen (2017:966).

7 § I ett ärende om koncession ska yttrande inhämtas från

1. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap,
2. Försvarsmakten,
3. Statens energimyndighet,
4. länsstyrelsen i det eller de län som berörs av ansökan,
5. de kommuner som berörs av ansökan,
6. de fastighetsägare som berörs av ansökan, och
7. de övriga sakägare som berörs av ansökan.

8 § I ärenden som rör koncession enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen gasmarknadslagen (202X:XX) ska tillsynsmyndigheten bereda ärendet enligt 3 och 4 §§ och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning.

Om en specifik miljöbedömning krävs enligt 2 kap. 11 § andra stycket 2 gasmarknadslagen, ska myndigheten i sitt yttrande ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

9 § I ärenden enligt 3 och 4 §§ ska beslut meddelas av tillsynsmyndigheten eller, om det är fråga om ärenden enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen gasmarknadslagen (202X:XX), regeringen inom två år efter det att en fullständig ansökan kom in till tillsynsmyndigheten.

Om det finns synnerliga skäl får tiden enligt första stycket förlängas med ett år. Om ärendet rör anslutning av förnybar energi får tiden enligt första stycket förlängas med högst sex månader.

I 8 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden finns bestämmelser om att ett mottagningsbevis ska skickas till sökanden när fullständig ansökan kommit in och om innehållet i ett sådant bevis.

Byggande av gasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar

10 § Innan en koncessionspliktig gasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning börjar byggas ska koncessionshavaren göra anmälan om det till tillsynsmyndigheten och till den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet.

En karta och en teknisk beskrivning av gasledningen, lagringsanläggningen eller förgasningsanläggningen ska lämnas in tillsammans med anmälan.

11 § En koncessionshavare får inte börja använda en gasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning innan tillsynsmyndigheten har meddelat tillstånd till det (drifttillstånd).

Vissa ärenden enligt 2 kap. gasmarknadslagen

12 § Tillsynsmyndigheten ska enligt 2 kap. 17 § gasmarknadslagen (202X:XX) pröva ärenden om förlängning av giltighetstiden för en koncession. I ärenden som rör koncession enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen gasmarknadslagen ska tillsynsmyndigheten bereda ärendet enligt 3 och 4 §§ och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning.

En ansökan om förlängning av giltighetstiden för en koncession enligt 2 kap. 17 § första stycket gasmarknadslagen ska vara skriftlig och ges in till tillsynsmyndigheten.

13 § I ärenden som rör koncession enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen gasmarknadslagen (202X:XX) ska tillsynsmyndigheten bereda ärendet enligt 3 och 4 §§ och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning.

14 § I ärenden som rör koncession enligt 1 kap. 31 § andra stycket gasmarknadslagen andra meningen (202X:XX) ska tillsynsmyndigheten bereda ärendet enligt 3 och 4 §§ och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning.

3 kap. Skyldigheter för innehavare av gassystem

1 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om samarbete mellan transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer enligt 3 kap. 1 § andra stycket gasmarknadslagen (202X:XX).

2 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om standardiserade rutiner för anslutning enligt 3 kap. 9 § gasmarknadslagen (202X:XX).

Avgifter och övriga villkor

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur avgifter och övriga villkor för anslutning enligt 3 kap. 10 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska utformas.

4 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur avgifter för överföring av gas enligt 3 kap. 13 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska utformas.

5 § Tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om offentliggörande av sådana villkor som avses i 3 kap. 14 § gasmarknadslagen (202X:XX).

Undantag från krav på förhandsprövning av villkor

6 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från kravet i 3 kap. 16 § gasmarknadslagen (202X:XX) i fråga om gasledningar eller ledningsnät som används för överföring av gas uteslutande inom ett geografiskt avgränsat område som används för industriell eller kommersiell verksamhet.

Mätning och rapportering av överförd gas

7 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om mätning och rapportering av överförd gas enligt 3 kap. 19 § gasmarknadslagen (202X:XX).

8 § Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll meddelar föreskrifter om krav på och kontroll av mätutrustning och utövar tillsyn över efterlevnaden av sådana föreskrifter i enlighet med vad som följer av lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon.

Innehåll i faktura m.m.

9 § Tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om operatörers fakturering av gasanvändare och om skyldighet för operatören att lämna viss information till gasanvändaren i samband med fakturering enligt 3 kap. 26 § gasmarknadslagen (202X:XX).

10 § Tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om den information som ska lämnas på webbplats enligt 3 kap. 27 § gasmarknadslagen (202X:XX).

Offentliggörande av information

11 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för en transmissionsnätoperatör eller innehavare av en lagrings- eller förgasningsanläggning att offentliggöra information som har betydelse för gasmarknadens funktion enligt 3 kap. 31 § gasmarknadslagen (202X:XX).

Nätutvecklingsplaner

12 § En nätutvecklingsplan som en transmissionsnätsoperatör tar fram enligt 3 kap. 32 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska grunda sig på befintlig och förutsedd tillgång och efterfrågan baserat på ett gemensamt scenario framtaget efter samråd med berörda infrastrukturoperatörer.

13 § Tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om hur en nätutvecklingsplan enligt 3 kap. 32 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

Nätutvecklingsplaner för distributionsnätsoperatörer för vätgas

14 § En nätutvecklingsplan som en distributionsnätsoperatör för vätgas tar fram enligt 3 kap. 33 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska grunda sig på befintlig och förutsedd tillgång och efterfrågan baserat på ett gemensamt scenario framtaget efter samråd med berörda infrastrukturoperatörer.

15 § Tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om hur en nätutvecklingsplan enligt 3 kap. 33 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

Nationella nätutvecklingsplaner

16 § En nationell nätutvecklingsplan som tas fram enligt 3 kap. 35 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska grunda sig på befintlig och förutsedd tillgång och efterfrågan baserat på ett gemensamt scenario framtaget efter samråd med berörda infrastrukturoperatörer.

17 § Tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om hur en gemensam nationell nätutvecklingsplan enligt 3 kap. 35 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

Nätavvecklingsplaner för naturgas

18 § En nätavvecklingsplan för naturgasinfrastruktur enligt 3 kap. 37 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska spegla minskningen av efterfrågan på naturgas.

19 § Tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om hur en nätavvecklingsplan för naturgasinfrastruktur enligt 3 kap. 37 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

Energieffektivitet först

20 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om analys av möjliga åtgärder för att skapa förbättrad energieffektivitet i gasledningar enligt 3 kap. 39 § gasmarknadslagen (202X:XX) och då särskilt föreskrifter om

1. vad en analys av åtgärder för förbättrad energieffektivitet ska innehålla,
2. hur rapportering av åtgärder för förbättrad energieffektivitet och de energibesparingar som väntas till följd av åtgärderna ska utföras, och
3. hur ofta rapportering av resultat av analys gällande åtgärder för förbättrad energieffektivitet ska ske.

Kostnads-nyttoanalys

21 § I en sådan kostnads-nyttoanalys som avses i 3 kap. 38 § andra stycket gasmarknadslagen (202X:XX) ska en innehavare av gassystem beakta fördelar i vidare bemärkelse av energieffektivitetslösningar, flexibilitet på efterfrågesidan och investeringar i tillgångar som bidrar till att begränsa klimatförändringarna.

Tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla samt hur den ska utföras och redovisas.

4 kap. Åtskillnad, redovisning och revision

Kostnads-nyttoanalys

1 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om en sådan kostnads-nyttoanalys som ska upprättas enligt 4 kap. 8 § andra stycket gasmarknadslagen (202X:XX), de kriterier som ska bedömas vid en sådan analys och vid omprövning enligt 4 kap. 9 § gasmarknadslagen.

Övervakningsplan

2 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om

1. innehållet i sådana övervakningsplaner som avses i 4 kap. 15 § gasmarknadslagen (202X:XX),
2. utseende av övervakningsansvarig och dennes uppgifter enligt 4 kap. 16 § gasmarknadslagen (202X:XX), och
3. offentliggörandet av sådana årliga rapporter som avses i 4 kap. 15 och 16 §§ gasmarknadslagen (202X:XX).

Redovisning

Årsrapport

3 § Den som bedriver transmissions- eller distributionsverksamhet för gas, drift av förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas, ska för varje verksamhet upprätta en årsrapport. Årsrapporten ska upprättas för varje räkenskapsår och enligt god redovisningssed.

4 § En årsrapport ska innehålla

1. en balansräkning för det aktuella räkenskapsåret samt den från det närmast föregående räkenskapsåret,
2. en resultaträkning för det aktuella räkenskapsåret samt den från det närmast föregående räkenskapsåret,
3. noter,
4. en förvaltningsberättelse,
5. upplysningar om koncernbidrag till eller från det företag som bedriver transmissions- och distributionsverksamhet gällande naturgas och vätgas, drift av förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av naturgas och vätgas, och
6. uppgifter om sådant ägartillskott som berör verksamheten.

5 § I noter till årsrapporten ska upplysning lämnas om följande uppgifter om intresseföretag och sådana gemensamt styrda företag som det rapporterande företaget är delägare i:

1. inköp och försäljning som avser intresseföretag och gemensamt styrda företag,
2. intäkter från övriga värdepapper och fordringar som avser intresseföretag och gemensamt styrda företag som utgör anläggningstillgångar,
3. övriga ränteutgifter och liknande utgifter som härrör från intresseföretag och gemensamt styrda företag,
4. räntekostnader och liknande kostnader som avser intresseföretag och gemensamt styrda företag,
5. andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag som avser kortfristiga placeringar, och
6. ställda säkerheter och ansvarsförbindelser till förmån för intresseföretag och gemensamt styrda företag.

Uttrycken intresseföretag och gemensamt styrda företag har samma betydelse som i årsredovisningslagen (1995:1554).

6 § I förvaltningsberättelsen ska det lämnas upplysning om

1. förhållanden som är viktiga för bedömningen av ställningen och resultatet i transmissions- och distributionsverksamheten gällande gas, verksamheten med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagringen av naturgas och vätgas

men som inte ska redovisas i resultaträkningen eller balansräkningen, och

2. händelser som inträffat under räkenskapsåret eller därefter om de är av väsentlig betydelse för verksamheten.

7 § I en bilaga till förvaltningsberättelsen ska det finnas en särskild rapport med de uppgifter som behövs för

1. att kunna bedöma skäligheten i avgifter för överföring och lagring av gas,
2. tillträde till en förgasningsanläggning,
3. tillträde till en vätgasterminal, och
4. att kunna jämföra olika transmissions- och distributionsverksamheter gällande gas, drift av förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas.

Ingångsbalansräkning

8 § Den som bedriver transmissions- eller distributionsverksamhet gällande gas, drift av förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas och som enligt denna förordning är skyldig att upprätta årsrapport ska upprätta en särskild ingångsbalansräkning

- det första räkenskapsår som skyldighet att upprätta årsrapport uppkommer,
- det första räkenskapsår som skyldighet att särredovisa verksamhetsgrenar enligt 4 kap. 18 § gasmarknadslagen (202X:XX) uppkommer, och
- vid förändring av verksamhetens omfattning t.ex. vid förvärv eller försäljning.

9 § I ingångsbalansräkningen ska det redovisas hur tillgångar, skulder och eget kapital som ingår i transmissions- och distributionsverksamhet gällande gas, verksamhet med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas har beräknats.

Ingångsbalansräkningen ska granskas av en revisor enligt 19 § i detta kapitel och ges in till tillsynsmyndigheten tillsammans med ett revisorsintyg senast sju månader efter det första räkenskapsårets början.

Ingångsbalansräkningen ska upprättas enligt god redovisningssed.

Årsrapportens utformning

10 § Överföring på transmissionsledningar och överföring på distributionsledningar ska redovisas var för sig i årsrapporten.

11 § Samtliga intäkter och kostnader som är direkt hänförliga till transmissions- och distributionsverksamhet gällande gas, verksamhet med

förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas ska redovisas i resultaträkningen. Om en sådan verksamhet bedrivs tillsammans med annan verksamhet, ska gemensamma intäkter och kostnader redovisas efter en fördelning mellan verksamhetsgrenarna enligt adekvata och dokumenterade fördelningsgrunder på ett sätt som ger en rättvisande bild av transmissions- och distributionsverksamheten gällande gas, verksamheten med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagringen av gas.

12 § Samtliga tillgångar, avsättningar och skulder som är direkt hänförliga till transmissions- och distributionsverksamhet gällande gas, verksamhet med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas samt eget kapital ska redovisas i balansräkningen. Om en sådan verksamhet bedrivs tillsammans med annan verksamhet, ska tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital som är gemensamma fördelas enligt adekvata och dokumenterade fördelningsgrunder mellan verksamhetsgrenarna på ett sätt som ger en rättvisande bild av transmissions- och distributionsverksamheten gällande gas, verksamheten med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagringen av gas.

13 § I de fall god redovisningssed innebär andra värderingsprinciper i årsrapporten än vad som gäller i den officiella årsredovisningen ska uppgift lämnas om vilka justeringar som skett av värdena samt orsaken till justeringen.

Anläggningsregister

14 § Ett anläggningsregister över tillgångar i transmissions- och distributionsverksamheten gällande gas, verksamheten med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagringsanläggningar för gas ska upprättas och hållas aktuellt. Registret ska upprättas enligt god redovisningssed och för varje tillgång som helt eller delvis är avsedd att stadigvarande brukas eller innehas i transmissions- och distributionsverksamheten gällande gas, i verksamheten med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagringsanläggningar för gas.

Anläggningsregistret ska innehålla uppgifter om

1. anskaffningstidpunkt,
2. anskaffningsvärde,
3. avskrivningsplan, och
4. årets planenliga och ackumulerade planenliga avskrivningar.

Särskild granskning av transmissions- och distributionsverksamhet gällande gas, verksamhet med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas

15 § Den som bedriver transmissions- och distributionsverksamhet gällande gas, verksamhet med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas ska senast fem månader efter räkenskapsårets utgång lämna årsrapporthandlingarna till en revisor för sådan granskning som avses i 4 kap. 20 § gasmarknadslagen (202X:XX).

16 § En revisor som granskar redovisning av transmissions- och distributionsverksamhet gällande gas, verksamhet med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas enligt 4 kap. 20 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska vara auktoriserad eller godkänd. Om verksamheten bedrivs tillsammans med annan verksamhet och den samlade verksamheten enligt de föreskrifter som gäller för associationsformen ska granskas av minst en auktoriserad revisor, ska den revisor som granskar transmissions- och distributionsverksamhet gällande gas, verksamheten med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas vara auktoriserad.

Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från första stycket, om inte verksamheten enligt annan lagstiftning är skyldig att ha auktoriserad eller godkänd revisor.

17 § Det intyg som avses i 4 kap. 20 § andra stycket gasmarknadslagen (202X:XX) ska ges in till tillsynsmyndigheten. I intyget ska revisorn ange om årsrapporten upprättats enligt gällande föreskrifter och i överensstämmelse med god redovisningssed. Sedan revisorn slutfört sin granskning ska revisorn teckna en hänvisning till intyget på årsrapporten.

Revisorns granskning omfattar inte den särskilda rapport som enligt 7 § i detta kapitel ska bifogas till förvaltningsberättelsen.

När en ingångsbalansräkning har upprättats ska revisorn i intyget särskilt ange om beräkningen av ingångsvärdena skett enligt god redovisningssed.

Insändande av årsrapporthandlingar m.m.

18 § En bestyrkt kopia av årsrapporten och revisorsintyget ska ha kommit in till tillsynsmyndigheten senast sju månader efter räkenskapsårets utgång.

Med en bestyrkt kopia jämföras ett elektroniskt dokument som har undertecknats med en elektronisk underskrift.

19 § Årsrapporten ska undertecknas i enlighet med vad som gäller för undertecknande av årsredovisningar enligt årsredovisningslagen (1995:1554).

Bemyndiganden

20 § Tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om

1. hur egna och leasade anläggningstillgångar ska specificeras,
2. kompletterande noter om fördelningsprinciper, principer för intern prissättning och metoder för gränsdragning mellan underhåll och investering,
3. upprättande av nyckeltal för avkastningsmått och finansiella mått,
4. uppställningsform för resultat- och balansräkningar,
5. de uppgifter som ska ingå i den särskilda rapport som ska bifogas till förvaltningsberättelsen, såsom ekonomiska uppgifter, uppgifter om leveranssäkerhet, ledningslängd, personalresurser och de uppgifter i övrigt som behövs för att kunna bedöma skäligheten i avgifter för överföring och lagring av gas, tillträdet till en förgasningsanläggning eller vätgasterminal samt för att kunna bedöma olika transmissions- och distributionsverksamheter gällande naturgas och vätgas, verksamheter med förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och lagring av gas,
6. elektronisk underskrift enligt 18 § andra stycket i detta kapitel, och
7. dispenser gällande kravet på auktoriserad eller godkänd revisor enligt 16 § i detta kapitel, och
8. upprättande av ingångsbilansräkning.

5 kap. Certifiering

Ansökan om certifiering

1 § En ansökan om certifiering av en transmissionsnätsoperatör ska vara skriftlig och ges in till tillsynsmyndigheten.

Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. ledning som sökanden använder eller avser att använda för överföring av gas,
2. sökandens organisation och ägarförhållanden,
3. huruvida någon på grund av avtal, bolagsordning, stadgar eller jämförbara handlingar har rätt att utöva ett bestämmande inflytande över sökanden eller att utse eller avsätta ledamöter i sökandens styrelse eller motsvarande ledningsorgan,
4. huruvida någon annan än sökanden äger eller på annat sätt förfogar över tillgångar som används i den verksamhet som rör överföring av gas,
5. företag som sökanden äger aktier eller andelar i eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över,

6. namn och personnummer eller, om personnummer saknas, födelsedatum för styrelseledamöter, verkställande direktör, firmatecknare och andra personer med liknande ställning hos sökanden,

7. huruvida styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos sökanden har en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el eller annars utövar inflytande över ett sådant företag, och

8. huruvida sökanden kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från ett tredjeland.

En ansökan om certifiering av en transmissionsnätsoperatör för vätgas ska dessutom innehålla

1. underlag som visar att sökanden har tillräckliga kunskaper om transmission av vätgas och regelverket som gäller för sådan verksamhet,
2. underlag som visar att sökanden har tillräckliga resurser och kapital för att kunna bedriva verksamheten, och
3. uppgift om att sökanden, eller företrädare för företaget som ansöker, de senaste sju åren bedrivit annan tillståndspliktig verksamhet.

2 § En ansökan om certifiering av en innehavare av en lagringsanläggning ska vara skriftlig och ges in till tillsynsmyndigheten.

Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. den lagringsanläggning som sökanden innehar eller avser att ta i drift,
2. sökandens organisation och ägarförhållanden,
3. huruvida någon på grund av avtal, bolagsordning, stadgar eller jämförbara handlingar har rätt att utöva ett bestämmande inflytande över sökanden eller att utse eller avsätta ledamöter i sökandens styrelse eller motsvarande ledningsorgan,
4. huruvida någon annan än sökanden äger eller på annat sätt förfogar över tillgångar som används i den verksamhet som rör lagring av gas,
5. namn och personnummer eller, om personnummer saknas, födelsedatum för styrelseledamöter, verkställande direktör, firmatecknare och andra personer med liknande ställning hos sökanden, och
6. leveranser eller andra affärsförbindelser som skulle kunna inverka negativt på incitament och förmåga att fylla lagringsanläggningen med gas.

3 § Till ansökan enligt 1 eller 2 § ska registreringsbevis och sökandens bolagsordning eller jämförbara stadgar bifogas. Sökanden ska även ge in registreringsbevis för företag som sökanden äger aktier eller andelar i eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över.

Om sökanden inte är skyldig att upprätta en årsrapport enligt 4 kap. i denna förordning, ska även balansräkning, resultaträkning, noter och förvaltningsberättelse för det senaste räkenskapsåret bifogas.

Tillsynsmyndighetens beslut vid certifiering av en innehavare av en lagringsanläggning

4 § I ett beslut om certifiering av en innehavare av en lagringsanläggning ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas om tillsynsmyndigheten omprövar certifieringen enligt artikel 15.10 i förordning (EU) 2024/1789.

Yttrande från Statens energimyndighet

5 § Tillsynsmyndigheten ska inhämta yttrande från Statens energimyndighet när den prövar ett ärende om certifiering enligt 5 kap. 12 § (certifiering i förhållande till tredje land) och 5 kap. 15 § (certifiering av innehavare av lagringsanläggning för gas utom vätgas) gasmarknadslagen (202X:XX).

Särskilda krav i fråga om en trygg energiförsörjning

6 § När tillsynsmyndigheten prövar en fråga om certifiering enligt 5 kap. 12–14 §§ gasmarknadslagen (202X:XX), ska myndigheten särskilt ta hänsyn till

1. Europeiska unionens rättigheter och skyldigheter enligt internationell rätt när det gäller berört tredje land, inbegripet avtal som unionen är part i och som rör trygg energiförsörjning, och
2. Sveriges rättigheter och skyldigheter enligt avtal som har ingåtts med berört tredje land, i den utsträckning avtalet är förenligt med EU-rätten.

Offentliggörande av beslut

7 § Tillsynsmyndighetens slutliga beslut i ett ärende om certifiering enligt 5 kap. 2 § och 5 kap. 15 § gasmarknadslagen (202X:XX), ska offentliggöras tillsammans med Europeiska kommissionens yttrande i ärendet.

Tillsynsmyndigheten bestämmer hur detta ska ske.

6 kap. Intäktsram

1 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om sådana kostnader och nödvändiga investeringar som avses i 7 kap. 8 § gasmarknadslagen (202X:XX).

2 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur intäkter från gasverksamhet under en tillsynsperiod ska beräknas vid avstämning mot intäktsramen enligt 7 kap. 20 § gasmarknadslagen (202X:XX).

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt nyttjande av gasledningar enligt 7 kap. 21 § gasmarknadslagen (202X:XX).

7 kap. Systembalansansvar och balansansvar m.m.

1 § Swedegas AB ska vara systembalansansvarig enligt 8 kap. 1 § gasmarknadslagen (202X:XX).

2 § Den som bedriver överföring av gas, förutom vätgas, ska hålla Swedegas AB kontinuerligt underrättat om temperatur, tryck, flöde och ventillägen i mät- och reglerstationer och om sådana driftsstörningar som kan påverka driften av det västsvenska gassystemet.

Den som bedriver överföring av gas, förutom vätgas, ska också hålla Swedegas AB underrättat om volymen gas i ledningarna.

Den som bedriver överföring av gas, förutom vätgas ska utan dröjsmål underrätta Swedegas AB om sådana planerade åtgärder på de egna ledningarna som kan påverka driften av det västsvenska gassystemet.

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om underrättelser enligt 2 §.

4 § Tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av villkoren i balansavtalet enligt 8 kap. 8 § gasmarknadslagen (202X:XX).

Underrättelser om balansansvar

5 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om underrättelser enligt 8 kap. 9, 11, 13 och 17 §§ gasmarknadslagen (202X:XX).

6 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om anmälningar och underrättelser enligt 8 kap. 16 § gasmarknadslagen (202X:XX).

7 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om underrättelser om övertagande och byte av balansansvar enligt 8 kap. 22 och 23 §§ gasmarknadslagen (202X:XX).

Avräkning mellan balansansvariga

8 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om avräkning mellan balansansvariga enligt 8 kap. 24 § gasmarknadslagen (202X:XX).

Underrättelse till konsument och meddelande till socialnämnden

9 § Tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter med fastställande av formulär för underrättelser till konsument och meddelande till socialnämnden enligt 10 kap. 5 § gasmarknadslagen (202X:XX).

8 kap. Leverans av gas

1 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vilka delar av avtalsinnehållet enligt 9 kap. 3 § gasmarknadslagen (202X:XX) som ska finnas med i den sammanfattning som gasleverantörer ska tillhandahålla enligt tredje stycket samma paragraf och hur sammanfattningen ska tillhandahållas.

2 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om gasleverantörers fakturering av gasanvändare och vilken information gasleverantörer ska lämna till gasanvändaren i samband med fakturering enligt 9 kap. 9 och 10 §§ gasmarknadslagen (202X:XX).

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vilken information som ska lämnas på webbplats enligt 9 kap. 17 § gasmarknadslagen (202X:XX).

4 § Den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med långsiktiga avtal och kraven på koldioxidminskning i leveransavtal enligt 9 kap. 27 § gasmarknadslagen (202X:XX).

9 kap. Tillsyn m.m.

1 § Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för gasleverantörer att dokumentera och bevara uppgifter om leveransavtal och derivatinstrument samt om transaktioner som gäller sådana avtal eller instrument enligt 11 kap. 7 § gasmarknadslagen (202X:XX).

2 § En gasleverantör ska på begäran lämna uppgifter om leveransavtal och derivatinstrument samt om transaktioner som gäller sådana avtal eller instrument till Europeiska kommissionen och tillsynsmyndigheten. Detta gäller dock endast sådana uppgifter inom handeln med gas som utgör räkenskapsinformation enligt bokföringslagen (1999:1078) eller som ska dokumenteras och bevaras enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2026 och tillämpas endast i fråga om ansökningar som har kommit in till Energimarknadsinspektionen efter ikraftträdandet.

Äldre föreskrifter gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Förordning (2006:1051) om redovisning och revision av överföring av naturgas, lagring av naturgas och drift av förgasningsanläggning och Naturgasförordning (2006:1043) ska upphöra att gälla den 1 augusti 2026.

Förslag till ändring i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen att 1–3, 7 och 8 §§ ska ha följande lydelse.

1 §

Energimarknadsinspektionen ansvarar för

1. tillsynen, regelgivningen och tillståndsprövningen enligt ellagen (1997:857), *naturgaslagen* (2005:403) och lagen (1978:160) om vissa rörledningar,

Energimarknadsinspektionen ansvarar för

1. tillsynen, regelgivningen och tillståndsprövningen enligt ellagen (1997:857), *gasmarknadslagen* (202X:XX) och lagen (1978:160) om vissa rörledningar,

2. tillsynen och regelgivningen enligt fjärrvärmelagen (2008:263) och fjärrkylelagen (2022:332), och

3. tillsynen enligt lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter.

Energimarknadsinspektionen ska upprätta och offentliggöra en tillsynspolicy.

2 §

Energimarknadsinspektionen är nationell tillsynsmyndighet och ska, om annat inte är särskilt föreskrivet i lag eller i en annan förordning, fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt

1. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, och

2. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/692.

2. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG.

3 §

Energimarknadsinspektionen fullgör uppgifter som följer av

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005, och

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/178 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009.

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi. Förordning (2020:1268).

7 §

1. inom sitt verksamhetsområde verka för att stärka el-, naturgas- och fjärrvärmekundernas ställning och möjliggöra aktiva val genom lättillgänglig och tillförlitlig information,

1. inom sitt verksamhetsområde verka för att stärka el-, gas- och fjärrvärmekundernas ställning och möjliggöra aktiva val genom lättillgänglig och tillförlitlig information,

2. främja energikonsumenteras rättigheter genom att samarbeta med Konsumentverket för att samordna svar som avser Europeiska kommissionens checklista, offentliggöra checklistan och hålla den aktuell,

3. se till att det finns en gemensam kontaktpunkt där konsumenter av el och *naturgas* kan få tillgång till all nödvändig information om sina rättigheter, lagstiftningen och möjligheter till tvistlösning, och

4. ta fram och tillhandahålla jämförelseverktyg som uppfyller kraven i artikel 14.1 i direktiv 2019/944.

3. se till att det finns en gemensam kontaktpunkt där konsumenter av el och *gas* kan få tillgång till all nödvändig information om sina rättigheter, lagstiftningen och möjligheter till tvistlösning, och

4. ta fram och tillhandahålla jämförelseverktyg som uppfyller kraven i artikel 14.1 i direktiv (EU) 2019/944, och artikel 14 i direktiv (EU) 2024/1788.

5. utgöra kontaktpunkt i ärenden rörande koncession enligt 2 kap. gasmarknadslagen (202X:XX).

8 §

När Energimarknadsinspektionen fullgör sina uppgifter enligt 1–7 §§ ska den ta särskild hänsyn till utsatta kunders ställning på el- och *naturgasmarknaderna*.

När Energimarknadsinspektionen fullgör sina uppgifter enligt 1–7 §§ ska den ta särskild hänsyn till utsatta kunders ställning på el- och *gasmarknaderna*.

Med utsatta kunder avses personer som varaktigt saknar förmåga att betala för den el eller naturgas som överförs eller levereras till dem för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

11 §

Energimarknadsinspektionen ska särskilt samverka med

1. *Konsumentverket och Konkurrentverket* i frågor som rör kundfrågor och marknadsövervakning av de konkurrensutsatta energimarknaderna,

2. Elsäkerhetsverket i frågor som rör leveranssäkerhet och överföringskvalitet i elnätet, och

3. Affärsverket svenska kraftnät i frågor som rör utvecklingen av den gemensamma marknaden för el inom Norden och EU.

Energimarknadsinspektionen ska särskilt samverka med

1. *Konsumentverket, Konkurrentverket och kundorganisationer* i frågor som rör kundfrågor och marknadsövervakning av de konkurrensutsatta

energimarknaderna, 2. Elsäkerhetsverket i frågor som rör leveranssäkerhet och överföringskvalitet i elnätet, och

3. Affärsverket svenska kraftnät i frågor som rör utvecklingen av den gemensamma marknaden för el inom Norden och EU.

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2026.

1 Inledning

Inom EU pågår ett samarbete med att skapa en energiunion. Energiunionen handlar om att skapa en väl fungerande inre marknad för el och gas inom EU. Målet är att bättre ta tillvara gemensamma energitillgångar, öka leveranssäkerheten, stärka EU:s konkurrenskraft och minska skadlig miljöpåverkan i en alltmer global omvärld. Samarbetet inom EU om energifrågor har pågått i många år. Ett initiativ i detta samarbete var det tredje inre marknadspaketet (2009), vilket syftade till att skapa bättre förutsättningar för den inre marknaden för energi. I det tredje inre marknadspaketet skapades bl.a. en process för att ta fram mer detaljerade regler (EU-förordningar) inom vissa utpekade områden. Det tredje paketet kompletterades genom Ren energi-paketet som beslutades i juni 2019. Detta paket syftade till att ytterligare harmonisera elmarknaderna och innehåller bland annat regler om förstärkt konsumentskydd och efterfrågefleksibilitet, regler om nya marknadsaktörer såsom aggregatorer och medborgarenergigemenskaper, reglering av energilager, resurstillräcklighet och kapacitetsmekanismer samt upprättandet av regionala samordningscentrum (RCC). Vidare utökas Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheters (Acer) ansvar och uppgifter. Slutligen innehåller paketet bestämmelser om riskberedskap.

Ren energi-paketet följs nu upp med ett kompletterande paket också för gasområdet. EU:s gasmarknadspaket innehåller ett nytt direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG och en ny förordning (EU) 2024/1789 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas. Vidare innehåller paketet ändring i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010 och en förordning (EU) 2024/1787 om minskade metanutsläpp inom energisektorn. Precis som för el stärks kundernas ställning på marknaden, gasmarknaden får nya definitioner och harmoniseras, men framför allt skapas en helt ny reglerad marknad för vätgas.

1.1 Uppdraget

Den 14 december 2023 fick Ei följande uppdrag från regeringen:

Regeringens beslut

Regeringen ger Energimarknadsinspektionen i uppdrag att bedöma vilka åtgärder som krävs för att genomföra Europaparlamentets och rådets nya direktiv om gemensamma regler på de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, som ersätter nuvarande direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas.

Energimarknadsinspektionen ska också bedöma vilka åtgärder som krävs som en följd av Europaparlamentets och rådets nya förordning om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas som ersätter nuvarande förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten samt revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas.

Energimarknadsinspektionen ska lämna nödvändiga författningsförslag i de delar där genomförandet kräver bestämmelser i lag eller förordning.

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 27 juni 2025.

Närmare om uppdraget

Uppdraget till Energimarknadsinspektionen omfattar enbart de nya europeiska regelverken på naturgasområdet. Det innebär att de regler som avser förnybar gas och vätgas och som har förlängda genomförandefrister i berörda rättsakter inte omfattas av detta uppdrag.

Under tiden fram till dess att de ovan angivna nya rättsakterna antas och publiceras i Europeiska unionens officiella tidning ska Energimarknadsinspektionen utgå från de senast tillgängliga texter som finns. Energimarknadsinspektionen ska när uppdraget redovisas lämna en fullständig konsekvensbedömning och en jämförelsetabell som redovisar hur EU-lagstiftningen föreslås genomföras i nationell lagstiftning.

I de fall som de europeiska regelverken medger att medlemsländer väljer om eller hur en viss ordning genomförs ska Energimarknadsinspektionen beskriva vilka avvägningar som inspektionen gjort och vad konsekvenserna av en alternativ genomförandemodell skulle vara.

Energimarknadsinspektionen ska vid genomförandet av uppdraget på lämpligt sätt ta vara på de kunskaper som finns hos Affärsverket svenska kraftnät och hos Statens energimyndighet liksom hos Swedegas AB.

Ei har inom ramen för uppdraget samrått med en extern referensgrupp bestående av Nordion AB (ägare av Swedegas AB, Energigas Sverige, Stockholms Gas,

Statens energimyndighet, Konsumenternas energimarknadsbyrå och Svenska kraftnät.

Denna rapport är indelad i olika avsnitt. Efter inledningen beskrivs gasmarknaden och dess aktörer. Därefter följer en redogörelse för direktivets eller förordningens innehåll med en analys och bedömning av om och i så fall vilka åtgärder som behöver göras. Förslag och överväganden behandlas i ett särskilt avsnitt efter respektive avsnitt med analys. Efter detta följer konsekvensanalys och slutligen författningskommentarer.

Uppdraget har genomförts av en projektgrupp bestående av projektledaren Claes Vendel Nylander, Lars Tedebrand, Maria Gustafsson, Mari Upphagen, Johan Anderson och Mattias Johansson. Projektägare var chefsjuristen Göran Morén.

1.2 Gasmarknadspaketet

Bakgrund

Den 15 december 2021 lämnade Europeiska kommissionen förslag till direktiv och förordning om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas. Lagstiftningspaketet för gas antogs i juni 2024 och innehåller ett nytt direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG och en ny förordning (EU) 2024/1789 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas. Vidare innehåller paketet ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010 samt en ny förordning: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1787 om minskade metanutsläpp inom energisektorn.

Gaspaketet kompletterar Ren energi-paketet och avser på liknande sätt att stärka kunders ställning på elmarknaden, harmonisera gasmarknaden inom unionen och sist, men inte minst, skapa en helt ny reglerad marknad för vätgas. I motiveringen till förslaget konstaterar kommissionen att Europeiska unionen har fastställt ett ambitiöst mål om att bli den första klimatneutrala kontinenten senast 2050. För att uppnå detta har medlemsstaterna och Europaparlamentet i den europeiska klimatlagen enats om att minska utsläppen av växthusgaser med minst 55 procent fram till 2030. För att uppnå dessa mål och samtidigt bidra till konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning behöver energisystemet en systemförändring. Användningen av fossila bränslen – inklusive fossil gas – måste minska och användningen av förnybara energikällor öka.

EU:s gasmarknad i dag och i framtiden

Fossil gas

Fossil gas utgör omkring 95 procent av de gasformiga bränslen som i dag förbrukas i EU. Gasformiga bränslen står i dag för omkring 22 procent av EU:s totala energiförbrukning (däribland cirka 20 procent av EU:s elproduktion och 39 procent av värmeproduktionen). Enligt de relevanta scenarier som används i konsekvensbedömningen för klimatmålsplanen skulle gasformiga bränslens andel av EU:s totala energiförbrukning 2050 uppgå till omkring 20 procent. Gasformiga bränslen kommer att spela en viktig roll i energimixen fram till 2050, vilket kräver minskade koldioxidutsläpp i gassektorn genom en framåtblickande utformning av konkurrensutsatta marknader för gas med minskade koldioxidutsläpp. Trots deras ringa bidrag till EU:s nuvarande energimix skulle biogas, biometan, förnybar och koldioxidsnål vätgas samt syntetiskt metan (vilka samtliga utgör förnybara och koldioxidsnåla gaser) utgöra cirka två tredjedelar av de gasformiga bränslena i energimixen 2050, medan fossil gas förenad med avskiljning, lagring och användning av koldioxid skulle utgöra återstoden.

Vätgas

Vätgas väntas främst användas i sektorer där elektrifiering inte är ett alternativ, såsom i dagens energiintensiva industri (t.ex. raffinaderier, gödselmedel, ståltillverkning) och vissa tunga transportsektorer (sjöfart, luftfart, tunga fordon för långa avstånd). Syftet med att främja förnybara och koldioxidsnåla gaser är att få minskade koldioxidutsläpp i dessa sektorer och öka elsystemets flexibilitet, stärka försörjningstryggheten genom att minska beroendet av importerad naturgas och göra det möjligt att lagra (och producera) el. Detta gör det möjligt att koppla samman olika ekonomiska sektorer och sprida olika former av lagring och flexibilitet, såsom batterier och efterfrågefleksibilitet. Likaledes kommer det att stödja egenproduktion och smart användning av decentraliserad energiförsörjning, vilket bidrar till större konsumentinflytande. Konsumenterna behöver också tydlig och lättillgänglig information, vilket underlättar ändrade energiförbrukningsmönster och övergången till förnybara och koldioxidsnåla lösningar, i likhet med vad som är möjligt på elmarknaden.

Samtidigt som man strävar efter en maximal andel förnybar vätgas från och med 2030 kan andra former av koldioxidsnåla gaser, särskilt koldioxidsnål vätgas, på kort och medellång sikt spela en roll, främst för att snabbt minska utsläppen från befintlig vätgasproduktion och stödja en parallell och framtida ökad användning av förnybar vätgas. Målet för EU:s vätgasstrategi var att produktionen av förnybar vätgas i EU skulle uppgå till 1 miljon ton 2024 och öka till 10 miljoner ton 2030. Därefter bör förnybar vätgas byggas ut i stor skala och ersätta koldioxidsnål vätgas. Målet till 2024 uppnåddes dock inte då mindre än en procent av EU:s vätgasproduktion var av förnybart ursprung år 2023. Många elektrolysörer är

dock under uppbyggnad och den totalt installerade kapaciteten kommer att närma sig 2 GW till 2026. Detta kommer dock fortfarande endast utgöra en tredjedel av det mål för 2024 lades fast i EU:s vätgasstrategi. Acer bedömer också att målet till 2030 sannolikt inte kommer att uppnås.³

En vätgasbaserad infrastruktur kommer successivt att komplettera nätet för naturgas. När det gäller gasinfrastrukturen kommer fossil gas successivt att ersättas av andra metankällor.

Gasmarknadspaketets syfte

Av kommissionens förslag framgår att gasmarknadspaketet syftar till att underlätta en ökad användning av förnybara och koldioxidsnåla gaser i energisystemet, möjliggöra en övergång från naturgas och göra det möjligt för dessa nya gaser att spela sin nödvändiga roll så att EU:s mål om klimatneutralitet 2050 uppnås. Idag är graden av delaktighet och skydd på slutkundsmarknaden för grön gas låg. Den nya lagstiftningen ger en enhetlig terminologi på EU-nivå och ett gemensamt certifieringssystem för koldioxidsnåla bränslen och gaser. Kunderna bör genom detta ges bättre möjlighet att göra koldioxidsnåla val.

För att kunna göra hållbara energival behöver kunderna tillräcklig information om sin energiförbrukning och energins ursprung samt effektiva verktyg för att kunna delta på marknaden. Vidare bör medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att skydda utsatta och energifattiga kunder. En marknad för gas med minskade koldioxidutsläpp bör inte utvecklas utan att även dessa kunder kan dra nytta av den fullt ut.

Det behövs ny infrastruktur och nya marknader för vätgas. Det nuvarande regelverket för gasformiga energibärare behandlar inte utbyggnaden av vätgas som en oberoende energibärare via särskilda vätgasnät. Det saknas regler på EU-nivå om tariffbaserade investeringar i nät och om ägande och drift av särskilda vätgasnät. Dessutom saknas harmoniserade regler för (ren) vätgaskvalitet. Följaktligen hindras utvecklingen av en kostnadseffektiv, gränsöverskridande vätgasinfrastruktur och en konkurrensutsatt vätgasmarknad, vilket är en förutsättning för ökad produktion och förbrukning av vätgas. Syftet med gasmarknadspaketet är att åtgärda dessa brister.

I dag har förnybara och koldioxidsnåla gaser en liten andel av EU:s energimix. Tillträde till grossistmarknaden för gas, dvs. virtuella handelspunkter, är en viktig förutsättning för att deras potential ska kunna utnyttjas.

---

³Acer, *European hydrogen markets, 2024 Market Monitoring Report, 2024*, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_MMR_Hydrogen_Markets.pdf (hämtad 9 juni 2025)

Gasmarknadspaketet är tänkt att komplettera de lagstiftningsförslag som lagts fram inom ramen för 55-procentpaketet för att genomföra den europeiska gröna given, till exempel det reviderade direktivet om förnybar energi, energieffektivitetsdirektivet och det relaterade direktivet om byggnaders energiprestanda och TEN-E-förordningen.

Slopat undantag vid investeringar i större nya naturgasinfrastrukturprojekt

Vid investeringar i större nya naturgasinfrastrukturprojekt, inklusive väsentliga kapacitetsökningar i befintliga infrastrukturer, finns i naturgaslagen möjlighet att ge undantag från vissa bestämmelser. Det gäller bestämmelserna om juridisk och personell åtskillnad, anslutning av naturgasledning, överföring av naturgas, mätning och rapportering av överförd naturgas, anskaffande av energi, övervakningsplan, lagring av naturgas, tillträde till förgasningsanläggningar, anslutningsavgifter och tariffer samt övergripande systemansvar och balansansvar.

Bestämmelserna om detta finns i 9 kap. naturgaslagen och infördes i EU-lagstiftningen genom bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG. I direktiv 2009/73/EG (gasmarknadsdirektivet) återfanns bestämmelser om detta i artikel 36. I det nya direktivet har bestämmelser om undantag vid investeringar i större nya naturgasinfrastrukturprojekt tagits bort. Därför ska de aktuella svenska bestämmelserna om sådant undantag i 9 kap. 1–3 a §§ naturgaslagen också tas bort.

2 Den svenska gasmarknaden

2.1 Naturgas

Naturgas utgör idag mindre än två procent av Sveriges totala energianvändning och introducerades 1985 genom en utbyggnad av det danska naturgassystemet. Det är drygt 30 av Sveriges 290 kommuner som har tillgång till naturgas och biogas via det västsvenska gasnätet. I de kommuner där naturgasnätet är utbyggt står naturgasen för drygt 20 procent av den slutliga energianvändningen, vilket är i linje med genomsnittet i övriga Europa.

I Sverige används naturgas framför allt som processbränsle och råvara inom industrin, för kraft- och fjärrvärmeproduktion samt som fordonsbränsle och som fartygsbränsle. Hushåll som använder gas för uppvärmning och matlagning, så kallade spiskunder och tillika "skyddade kunder" enligt EU-bestämmelserna utgör endast cirka två procent av gasmarknaden. För de petrokemiska industrierna är naturgasen inte bara en energikälla utan används också som en insatsvara, det vill säga att naturgasen är en råvara för företagets produkter.

Allmänt om gasmarknaden

I Sverige distribueras gasen genom ett större naturgasnät längs västkusten, ett mindre gasnät i Stockholm, ett antal små lokala gasnät samt via tankstationer och LNG-terminaler i Lysekil och Nynäshamn. Det är bara det västsvenska naturgassystemet samt Stockholms gasnät som omfattas av naturgaslagen (2005:403) och därför även av Ei:s tillsyn.

Sverige har ingen egen naturgasproduktion utan är beroende av import via en ledning från Danmark och av LNG som transporteras med fartyg. Med naturgas avses i naturgaslagen även biogas i den mån det är tekniskt möjligt att använda gasen i ett naturgassystem. Den största andelen biogas i nätet är importerad från Danmark. Sverige har en dock viss andel egen produktion av biogas som uppgraderas innan den injiceras i naturgasnätet. Det finns för närvarande elva biogasproducenter kopplade till det västsvenska gassystemet, varav två är anslutna så att inmatning kan ske direkt i transmissionsnätet. Ytterligare tre biogasproducenter är anslutna till fordonsgasnätet i Stockholmsområdet. Den inhemska biogasproduktionen medger tillförsel även i ett avspärrningsläge, vilket gör att det finns en totalförsvarsaspekt på biogasen.

Handeln med gas i det västsvenska gassystemet har varit helt konkurrensutsatt sedan marknaden omreglerades 2007. Gashandlare, det vill säga gasleverantörer, köper gas för att sälja till slutkunder. Slutkundsmarknaden är konkurrensutsatt

och kunderna kan oavsett var de befinner sig i nätet välja den leverantör som passar dem bäst. Distributionen av gas är däremot en naturlig monopolmarknad. I det västsvenska naturgassystemet distribueras svenskproducerad biogas samt importerad bio- och naturgas. Under 2024 var 25,6 procent av den totalt handlade gasen i det västsvenska naturgassystemet biogas⁴. Under det första kvartalet 2025 hade andelen dock ökat till 39,3 % vilket delvis kan förklaras av att skattebefrielsen för biogas återinförts.

Sedan 2015 omfattas även stads- och fordonsgasnäten i Stockholmsområdet av naturgaslagens reglering. Där var andelen biogas cirka 80 procent i mars 2023⁵.

Naturgas är i jämförelse med el en liten energikälla i Sverige. Under 2024 var förbrukningen av naturgas och biogas 6,3 TWh⁶ i det västsvenska naturgassystemet och importen från Danmark uppgick till 5,9 Twh. Den enskilt största delen av naturgasen används inom industrin och kraftvärmeverk, medan endast ett fåtal procent används i bostäder.

Tillförseln av gas till slutkunder i Stockholms stadsgasnät är cirka 60 GWh/år medan motsvarande siffra för fordonsgasnätet är cirka 140 GWh/år⁷.

Gasnäten

Det västsvenska gassystemet sträcker sig från Trelleborg i söder till Stenungssund i norr, med en förgrening in i Småland. Det finns även stads- och fordonsgasnät i Stockholmsområdet. Utöver det finns även ett antal små gasnät runt om i Sverige. De små näten används huvudsakligen för att transportera biogas av typen fordonsgas från en produktionsanläggning till tankstationer. Gemensamt för gasnätet i Stockholm och de små lokala gasnäten runt om i landet är att de inte är kopplade till något transmissionsnät.

Det västsvenskagasnätet delas in i fyra verksamhetsområden: transmission, distribution, förgasning och lager. I transmissionsledningarna transporteras gasen långa sträckor under högt tryck, vanligtvis mellan 55 och 75 bar i det västsvenska naturgassystemet. Därefter sker en tryckreducering i mät- och reglerstationer innan det lokala distributionsnätet tar vid för transport till kund. Naturgasnätets verksamhet samt lagrings- och förgasningsverksamhet som är ansluten till ett naturgasnät är ett reglerat monopol.

Det krävs tillstånd, så kallad koncession för att få bygga och använda naturgasledningar. Koncession krävs också för lagrings- och

---

⁴ Swedegas, Gasbarometern, <https://swedegas.se/gas/biogas/gasbarometern> (hämtad 9 juni 2025)

⁵ Källa: Gasnätet Stockholm AB

⁶ Källa: Swedegas, uppgifterna har konverterats till undre värmevärden

⁷ Källa: Energigas Sverige

förgasningsanläggningar som är anslutna till en naturgasledning. Förutsättningarna för att ge tillstånd framgår av naturgaslagen och naturgasförordningen samt miljöbalken. Till skillnad från elnät krävs ingen koncession för distributionsledningar för naturgas (naturgasledningar efter en mät- och reglerstation). Det finns heller inga koncessioner för område för naturgas.

I syfte att förhindra korssubventionering mellan de delar som bedrivs som monopol och de konkurrensutsatta delarna krävs en så kallad funktionell åtskillnad mellan företagen. Detta innebär att företag som bedriver överföring (transmission eller distribution), förgasning eller lagring av naturgas inte får bedriva handel med naturgas.

Ei reglerar gasnätsföretagens intäkter på förhand under en fyraårsperiod. Intäkterna ska täcka skäliga kostnader för att driva nätverksamhet samt ge en rimlig avkastning på investerat kapital. Syftet med tillsynsmodellen är dels att företagens kunder ska få förutsägbara avgifter, dels att göra det möjligt för företagen att investera och underhålla näten. För att gasnätsavgifterna inte ska variera för mycket mellan tillsynsperioderna finns det möjlighet att jämna ut avgiftsökningar över flera perioder.

Det västsvenska naturgassystemet

Ungefär hälften av den naturgas som används i Sverige går genom det västsvenska gassystemet. Nätet består av 620 km transmissionsledningar och cirka 3 000 km distributionsledningar. Naturgasnätet sträcker sig, som tidigare nämnts, från Trelleborg i söder till Stenungssund i norr, med en förgrening in i Småland. Den enda större inmatningen till nätet sker genom en ledning under Öresund som är kopplad mot det danska nätet. Genom det danska nätet är det svenska sammankopplat med det tyska nätet och resten av kontinenten. Gasen som kommer till Danmark har sitt huvudsakliga ursprung i de norska naturgasfälten i Nordsjön och från och med 31 mars 2024 också till viss del från det danska gasfältet Tyra samt från dansk biogas. Mindre inmatning av biogas förekommer.

Företaget Swedegas, som ingår i koncernen Nordion Energi, äger transmissionsledningarna i det västsvenska naturgassystemet och ansvarar för driften och underhållet av det. Företaget har även systembalansansvar. Därutöver finns fem företag som bedriver distributionsnätverksamhet: Göteborg Energi Gasnät AB, Krafringen Nät AB, Varberg Energi Elnät AB, Weum Gas AB (tidigare Eon Gas Sverige) och Öresundskraft AB. De företagen tar gasen från det västsvenska transmissionsnätet till kunderna.

Figur 1 Det västsvenska naturgassystemet

Gassystemet i Stockholmsområdet

Stads- och fordonsgasnäten i Stockholm är reglerade på samma sätt som det västsvenska gassystemet. Den reglerade verksamheten med distribution och förgasning bedrivs av Gasnätet Stockholm AB.

Stadsgasnätet omfattar cirka 500 km ledning och täcker stora delar av Stockholm stad samt Solna och Sundbyberg. Inmatningen av gas sker från tre blandningsstationer där gas och luft blandas till önskad stadsgaskvalité som är anpassad för de kundapparater som används i stadsgasnätet.

Blandningsstationerna förses med gas från lokal biogasproduktion samt från en förgasningsanläggning i Högdalen i södra Stockholm dit flytande gas, såväl LBG (biogas) som LNG (naturgas), levereras. I anläggningen förångas den flytande gasen till gas i gasform. I Högdalen finns även en anläggning för mottagning av trycksatt biogas (CBG) som via trycksänkning kan matas in i gasnäten.

Det cirka 40 km långa fordonsgasnätet knyter samman biogasleverantörers produktionsanläggningar för gas i Stockholm med bussdepåer för busstankning och tankstationer för fordonsgas.

Tabell 1 Gasnätsföretagen, rapporterade uppgifter avseende 2022

Företag	Kategori	Lednings-längd i km	Totalt antal uttags-punkter	Överförd volym angiven i Nm³	Överförd energimängd angiven i MWh
Gasnätet Stockholm AB	Distribution	552	51 200	23 820 013	193 876
Gasnätet Stockholm AB	Förgasning	0	0	5 810 467	60 713
Göteborg Energi Gasnät AB	Distribution	294	7 343	101 971 640	1 059 993
Krafttringen Nät AB	Distribution	184	1 603	17 926 788	185 838
Swedegas AB	Lagring			6 534 735	
Swedegas AB	Transmission	601	9	558 634 051	5 828 187
Varberg Energi AB	Distribution	66	200	2 340 149	24 098
Weum Gas AB	Distribution	1 952	20 030	287 939 268	2 983 462
Öresundskraft AB	Distribution	296	1 633	48 069 880	500 624

Källa: Ei

Grossistmarknaden

Det finns en teknisk kapacitet att årligen överföra ungefär 32 TWh gas från Danmark till Sverige via ledningen från Dragör. På grund av den låga förbrukningen i förhållande till systemets överföringskapacitet finns det med dagens förbrukning ingen risk för flaskhalsproblem i överföringen. De danska och svenska systemen är ur en teknisk synvinkel att betrakta som ett och samma system. Det finns inte heller någon svensk handelsplats för naturgas. De svenska marknadsaktörer som vill handla gas gör detta på den europeiska gasbörsen European Energy Exchange (EEX) där den tidigare danska handelsplattformen ETF PEGAS är integrerad.

På EEX kan en aktör handla gas samma dag som leveransen, dagen före, inför helg och inför nästkommande månad samt terminskontrakt med leverans upp till 6 år framåt i tiden. Den svenska gasmarknaden är sedan 2019 hopslagen med den danska. Aktörer bokar kapacitet hos den danska gasnätsägaren Energinet⁸ på plattformen "Energinet online" i enlighet med principen "FCFS" (First-come-first-served). För att kunna transportera gas från Danmark till Sverige måste balansansvariga aktörer även vara registrerade som gashandlare hos Energinet. Väl i Sverige kan gasen säljas vidare till förbrukare, såsom industrier, och leverantörer.

Balanseringen av gas inom den gemensamma balanseringzonen i Sverige och Danmark, Joint Balancing Zone, sköts av den så kallade Balancing Area Manager (BAM) som använder den danska virtuella handelspunkten ETF för att sköta balanseringen av gasmarknaden. BAM administreras gemensamt av Energinet och Swedegas.

⁸ Energinet är en självständig offentlig verksamhet under Klima-, Energi- och Forsyningsministeriet i Danmark. Energinet äger och utvecklar det danska el- och gasnätet.

Slutkundsmarknaden

Det finns totalt elva aktörer på den svenska slutkundsmarknaden för naturgas, varav tio aktörer i det västsvenska naturgassystemet och en aktör i Stockholms stads- och fordonsgasnät: Mind energy, ApportGas, Modity, Axpo, Örstedt, Eon Försäljning Sverige, Göteborg Energi, Krafteringen Energi, Varberg Energimarknad, Öresundskraft Marknad, och Stockholm Gas.

I det västsvenska gassystemet fanns år 2022 knappt 31 000 gaskunder, varav knappt 27 000 var hushållskunder. De övriga cirka 4 000 kunderna är så kallade övriga kunder, till exempel stora industrier och kraftvärmeverk. Dessa "övriga kunder" utgör själva marknaden och är de som motiverar själva existensen av det västsvenska naturgassystemet. Sju av dessa har direkt anslutning till transmissionsnätet.

I Stockholms stads- och fordonsgasnät finns cirka 50 000 kunder varav cirka 98 procent är hushållskunder med gasspis. Gasen distribueras även till restaurangkök, flerfamiljshus för uppvärmning, småhus med gasvärme, tankstationer, bussdepåer samt till industrier. Volymen och samhällsnyttan ligger framför allt i bussdepåerna och tillverkande företag.

Det fanns i slutet av 2024 cirka 235 publika tankstationer för fordonsgas i Sverige och cirka 60 som inte var publika. I slutet av 2024 fanns det knappt 47 000 gasfordon i Sverige. Av dessa var cirka 2 400 bussar, cirka 3 100 tunga fordon och resterande personbilar och skåpbilar.⁹

Kundernas totala kostnad för gas har förändrats relativt lite sedan omregleringen 2007. Förklaringen till detta är att gashandelspriset legat på en förhållandevis jämn nivå på cirka 30–35 öre per kWh. Även nätavgiften har legat på en stabil nivå på cirka 20–27 öre per kWh. Däremot har skatten och momsen på naturgas ökat med cirka 10 öre sedan 2007. Den enskilt största kostnadsposten, 47 procent av hushållskundernas totala kostnad för gas, utgörs av moms och energiskatt.

Kunderna i det västsvenska naturgassystemet är fria att byta leverantör. Detta är inte möjligt i Stockholm, eftersom endast en leverantör verkar där. Under 2023 genomfördes cirka 400 leverantörsbyten på den svenska naturgasmarknaden¹⁰. Konsumenternas energimarknadsbyrå driver sajten gaspriskollen.se där konsumenter kan jämföra aktuella priser på naturgas.

---

⁹ Energigas Sverige, *Statistik om fordonsgas*, 2025, <https://www.energigas.se/fakta-om-gas/fordonsgas-och-gasbilar/statistik-om-fordonsgas/> (hämtad 9 juni 2025)

¹⁰ SCB, *Gaspriser och gasavtal*, 2025, https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/energi/prisutvecklingen-inom-energiomradet/gaspriser-och-gasavtal/#_Tabellerochdiagram (hämtad 9 juni 2025)

2.2 Vätgas

De största användningsområdena för vätgas i Europa år 2023 var raffinaderier 58 procent, ammoniak 2 procent, metanol 1,4 procent och övrig kemisk industri 8 procent. I mer än 99 procent av produktionen år 2023 användes i Europa fossil insatsvara utan användning av koldioxidinfångning. Eftersom handeln med vätgas i Europa är begränsad så finns produktionen huvudsakligen i de medlemsstater där efterfrågan från industrin är som störst. År 2023 svarade Tyskland för 19 procent, Nederländerna 17 procent och Polen för 10 procent av Europas vätgaskonsumtion¹¹. De existerande vätgasnäten har en total längd på 1 581 km¹² och är koncentrerade till Belgien, Frankrike, Tyskland och Nederländerna.

2.3 För rapporten relevanta EU-bestämmelser och författningar

EU-förordningar

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013

---

¹¹ Acer, *European hydrogen markets, 2024 Market Monitoring Report*, 2024, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_MMR_Hydrogen_Markets.pdf (hämtad 9 juni 2025)

¹² European Hydrogen Observatory, *Hydrogen pipelines and storage*, <https://observatory.clean-hydrogen.europa.eu/hydrogen-landscape/distribution-and-storage/hydrogen-pipelines-and-storage> (hämtad 9 juni 2025)

Det finns fem EU-förordningar inom gasområdet som avser både marknad och nät:

- Kommissionens förordning (EU) 2017/460 av den 16 mars 2017 om fastställandet av nätföreskrifter för harmoniserade tariffstrukturer för överföring av gas (TAR)
- Kommissionens förordning (EU) nr 312/2014 av den 26 mars 2014 om fastställande av nätföreskrifter för balansering av överföringsnät för gas (BAL)
- Kommissionens förordning (EU) nr 984/2013 av den 14 oktober 2013 om upprättandet av nätföreskrifter för mekanismer för kapacitetstilldelning i överföringssystem för gas och komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 (CAM)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 (CMP)
- Kommissionens förordning (EU) 2015/703 av den 30 april 2015 om fastställandet av nätföreskrifter med regler för driftskompatibilitet och informationsutbyte (IO).

Det är framför allt EU-förordningarna för tariffier (TAR) och balansering (BAL) som berör Sverige. CAM, CMP och IO handlar till stor del om krav för sammanlänkningspunkter (punkter mellan två överföringssystem), vilket saknas i Sverige. Av den anledningen är många av reglerna inte tillämpliga för Sveriges del.

Förordningen BAL säkerställer att inmatningar och uttag från transmissionsnätet hanteras effektivt av nätanvändarna. Obalanser uppstår när nätanvändarna matar in mer gas vid en viss inmatningspunkt än vad de tar ut vid en utmatningspunkt. Summan av de individuella obalanserna påverkar systemet som helhet. De harmoniserade balansreglerna innebär att nätanvändarna är ansvariga för att balansera sina portföljer. För detta ändamål kan de på grossistmarknaden för naturgas använda en uppsättning standardiserade kortfristiga produkter. Transmissionsnätsoperatören har ansvar för residualbalanseringen så att systemet håller sig inom driftsäkerhetsmarginalen.

Förordningen TAR innehåller enhetliga regler för hur transmissionsnätstariffen för överföring av gas ska utformas och hur transmissionsnätsoperatören ska ta ut sina avgifter. Sverige omfattas inte av de artiklar i TAR som handlar om sammanlänkningspunkter eftersom det svenska transmissionsnätet för gas enbart har en inmatningspunkt i Danmark.

Även om det är en mindre del av TAR som berör Sverige finns det en del artiklar för vilka Ei har beslutat att Swedegas har ett ansvar. Det är bland annat för att

utföra och offentliggöra bedömningar av kostnadsfördelningar och annan information samt att genomföra samråd. Första samrådsförfarandet skedde 2018 och ska upprepas minst vart femte år. Det andra samrådet hölls våren 2024 och även denna gång var det Swedegas som ansvarade för att genomföra samråd och offentliggöra information enligt förordningen.

EU-direktiv

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor

Aktuella lagar och förordningar

Miljöbalk (1998:808)

Lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Lag (1978:160) om vissa rörledningar

Lagen (1980:307) om skyldighet för utländska käreande att ställa säkerhet för rättegångskostnader

Ellag (1997:857)

Naturgaslag (2005:403)

Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen

Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

Lag (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag

Lag (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

Elsäkerhetslag (2016:732)

Naturgasförordning (2006:1043)

Förordning (2006:1051) om redovisning och revision av överföring av naturgas, lagring av naturgas och drift av förgasningsanläggning

Förordning (2011:715) om certifiering av vissa naturgasföretag

Förordning (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen

2.4 Vad utmärker naturgas, vätgas, koldioxidsnål gas, biogas/biometan, förnybar gas respektive koldioxidsnål gas

I direktivets artikel 2 finns definitioner av de gaser som regleras. Gaserna har lite olika tekniska förutsättningar och tillämpningsområden, vilket påverkar regelverket. I detta avsnitt ges en grundläggande genomgång av detta.

I direktivet anges *naturgas* som en gas som består främst av metan, inbegripet biometan, eller andra typer av gaser, som på ett tekniskt möjligt och säkert sätt kan föras in i och transporteras genom naturgassystemet.

Förnybar gas är biogas enligt definitionen i artikel 2.28 i förnybartdirektivet, biogas som har uppgraderats till biometan och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2.36 i det direktivet.

Koldioxidsnål vätgas är vätgas vars energiinnehåll hämtas från icke-förnybara källor och som uppfyller tröskelvärde för minskning av växthusgasutsläppen på 70 procent jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod för att bedöma minskningen av växthusgasutsläpp från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och från återvunna kolbaserade bränslen som antagits i enlighet med artikel 29a.3 i förnybartdirektivet.

Koldioxidsnål gas är den del av gasformiga bränslen i återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i förnybartdirektivet, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärde för minskning av växthusgasutsläppen på 70 procent jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits i enlighet med artikel 29a.3 i förnybartdirektivet.

Naturgas

Naturgas är en organisk produkt som bildades i jordskorpan för flera miljoner år sedan genom förmultning av levande organismer och har därmed ett fossilt ursprung.

Andelen metan vid utvinningen kan variera från omkring 70 procent och uppåt. I det svenska nätet innehåller naturgasen cirka 90 procent metan, cirka 5 procent etan och cirka 1 procent propan.

Naturgas är osynlig och luktfri. För att lättare kunna upptäcka läckor tillsätts ett luktämne. Naturgas är lättare än luft, vilket är en fördel ur säkerhetssynpunkt genom att gasen snabbt blandas med luft om utsläppen sker i det fria.

I vissa sammanhang används begreppet fossilgas som synonym till naturgas.

Naturgas fortsätter att vara i gasform även om gasen utsätts för mycket höga tryck. Om naturgasen kyls ner till minus 162 grader Celsius övergår den till flytande form, så kallad flytande naturgas (LNG).

Naturgasen är ett fossilt bränsle men släpper ut 40 procent mindre koldioxid än kol och 25 procent mindre än olja. Utsläppen av tungmetaller, svavel, kväveoxider, stoft och sot, är väsentligt lägre från naturgas jämfört med kol och olja.

Inom EU svarar naturgasen för cirka en fjärdedel av energiförsörjningen. EU får cirka 10 procent av sin naturgas från källor inom EU, resterande importeras via ledning eller som LNG. År 2021 utgjorde rysk gas 45 procent av EU:s gasimport. 2024 hade andelen sjunkit till 19 procent och förväntas sjunka ytterligare under 2025 till 13 procent¹³. Norge är nu den största leverantören av rörbunden gas till Europa. USA var 2024 den största exportören av LNG till Europa och Ryssland den näst största med en andel på 19 procent¹⁴.

I USA började man använda naturgas redan vid sekelskiftet 1900 och i norra Europa togs gasen i bruk på 1950-talet. Jordens naturgastillgångar är mycket omfattande, stora fyndigheter finns i Ryssland, Iran, Algeriet och Nordsjön.¹⁵

---

¹³ Europeiska kommissionen, *Roadmap towards ending Russian energy imports*, 2025, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0440R\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0440R(01)) (hämtad 9 juni 2025)

¹⁴ Acer, *Analysis of the European LNG market developments*, 2025 Monitoring Report, 2025, <https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER-LNG-Monitoring-Report-2025.pdf> (hämtad 9 juni 2025)

¹⁵ Energigas Sverige, *Vad är naturgas?* 2025, <https://www.energigas.se/fakta-om-gas/naturgas/vad-ar-naturgas/> (hämtad 9 juni 2025)

Biogas och biometan

Biogas är ett helt förnybart bränsle som framställs av biomassa och består till största delen av metan. Biogas används till produktion av värme och el eller som fordonsgas. Den kan också användas som råvara eller energikälla inom industrin.

Biogas består liksom naturgas till största delen av metan, skillnaden består i hur den produceras. De båda gaserna är därför i de flesta sammanhang utbytbara. Biogas kan föras in på gasnätet, vilket är en fördel eftersom biogasen är en förnybar gas och den koldioxid som bildas vid förbränningen ingår i det naturliga kretsloppet. Fordon som kan köras på naturgas kan även köras på biogas.

För att höja energiinnehållet och kunna användas som fordonsgas eller matas in på ett gasnät renas biogasen från koldioxid och består då av cirka 97 procent metan. Då kallas det även biometan och har ett energiinnehåll på 9,67 kWh per normalkubikmeter. Energiinnehållet i ren metan är 9,97 kWh per normalkubikmeter.

Uppgraderad biogas eller biometan kan transporteras i rörledningar i sammankopplade gasnät, eller i komprimerad form under högt tryck i gasbehållare. Uppgraderad biogas kan också kylas ner och transporteras i flytande form.¹⁶ Flytande biogas har betydligt högre energitäthet än komprimerad gasformig biogas och är därför ett effektivt sätt att transportera och lagra biogas i avsaknad av gasnät.

Vätgas

Vätgas består av två väteatomer och har den kemiska beteckningen H₂. Väte är både det vanligaste och det lättaste grundämnet. Vid rumstemperatur och normalt tryck är vätgas gasformigt.

Vätgas är en energibärare precis som elektricitet. Det betyder att vätgas inte är någon primär energikälla, men kan användas för att lagra, transportera och tillhandahålla energi. Vätgas har många olika användningsområden och kan exempelvis användas i en bränslecell där vätgasen omvandlas till el. Vätgasen kan även användas i en förbränningsmotor eller gasturbin. Den används också som en insatsråvara, exempelvis inom kemi- och raffinaderiindustrin.

Flexibiliteten är stor eftersom vätgas kan produceras både av förnybara, fossilfria och fossila energikällor. Vätgas kan produceras från naturgas eller biogas genom reformering eller genom elektrolys med hjälp av kärnkraftsel eller förnybara energikällor som vind eller sol. När vätgasen produceras genom elektrolys spjälkas vattenmolekyler upp i väte och syre med hjälp av el. Vätgas saknar både doft och färg samtidigt som den är lättantändlig och flyktig.

---

¹⁶ Energigas Sverige, Vad är biogas? <https://www.energigas.se/fakta-om-gas/biogas/vad-ar-biogas/> (hämtad 9 juni 2025)

3 Internationell utblick – vätgas

3.1 Tyskland

Tyskland har beslutat att 904 mil stamnät för vätgas (på tyska Wasserstoff), varav 58 procent konverterade naturgasledningar, ska byggas till år 2032 till en total kostnad på 18,9 miljarder euro. Den tyska staten har dessutom lovat upprätta ett periodiseringskonto, i syfte att minska belastningen på de tidiga användarna av det nya vätgasnätet. Skulle nätet sedan inte användas i den utsträckning som förväntas, innebär det att staten står för en större del av risken.

Den tyska regeringen har gjort analysen att utan rörledningsinfrastruktur kommer det inte att finnas någon betydande marknad för vätgas i Tyskland och utan en betydande marknad behövs ingen infrastruktur. För att rörledningar för vätgas ska byggas oavsett utbud och efterfrågan så har en paragraf 28 förts in i den tyska energilagen (Energiewirtschaftsgesetzes), med innebörden att ett stamnät för vätgas ska konstrueras. Alla de fem privata transmissionsnätsoperatörerna för gas (TSO) i Tyskland ansökte samtidigt om att få bygga ut rörledningsinfrastrukturen för vätgas och presenterade sitt tänkta upplägg för rörledningsnätverket. Den tyska tillsynsmyndigheten Bundesnetzagentur (BNetzA) tog därefter, utifrån kriterierna i lagstiftningen, beslut om att godkänna projekten eller inte.

I slutet av juli 2024 hade ansökningarna från TSO kommit in till BNetzA. Totalt hade det ansökts om att få bygga vätgasstamnät om 966,6 mil där omkring 60 procent avsåg konverterade naturgasledningar. De planerade investeringskostnaderna för samtliga ansökningar uppgick, enligt uppgifter från BNetzA, till tillsammans 19,7 miljarder euro motsvarande drygt 223 miljarder svenska kronor. BNetzA genomförde ett offentligt samråd om ansökningarna mellan den 23 juli och 6 augusti 2024. BNetzA fattade, med vissa ändringar, beslut om planerna den 22 oktober 2024¹⁷. Beslutet avsåg byggandet av ett vätgasnät om 904 mil till en total kostnad om 18,9 miljarder euro motsvarande drygt 200 miljarder kronor. Nätet ska binda ihop Tyskland med andra medlemsstater och skapa förbindelser mellan de huvudsakliga importruterna och de områden där den största efterfrågan finns inklusive Ruhrområdet. Nätet är dimensionerat för en

---

¹⁷ Bundesnetzagentur, Wasserstoff-Kernnetz, 2025, <https://www.bundesnetzagentur.de/DE/Fachthemen/ElektrizitaetundGas/Wasserstoff/Kernnetz/start.html> (hämtad 10 juni 2025)

inmatning på 101 GW varav 58 GW avser import och en utmatning på 87 GW där 62 GW avser användning i kraftvärmesektorn¹⁸.

3.2 Danmark

I likhet med Sverige och Tyskland finns ännu inte någon marknad för vätgas (på danska brint) i Danmark. I Danmark planeras för en kommande marknad genom ett program (modningsprojekt) som kallas för "Danish Hydrogen Backbone". Planen är att binda samman ett danskt överföringsnät för vätgas på Jylland med Tyskland vid en gränspunkt på södra Jylland. Grön vätgas tillverkad av el från vind och sol förväntas bli en dansk exportvara i framtiden. Danmark planerar att producera och exportera vätgas till Tyskland. Där kan vätgasen bidra till att särskilt tyska företag ställs om från fossila bränslen, t.ex. vätgas tillverkad av naturgas.

Efter en politisk överenskommelse i februari 2025 fokuserar Energinet på byggandet av "Syvtallet" som är en pipeline från Esbjerg via Egtved till den tyska gränsen. Givet att det finns tillräckligt med kapacitetsbokningar så är ambitionen att rörledningen ska vara driftsatt år 2030. Den politiska överenskommelsen bekräftade också inriktningen mot att på sikt bygga det som planerats inom ramen för "Danish hydrogen backbone".

---

¹⁸ Acer, European hydrogen markets, 2024 Market Monitoring Report, 2024, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_MMR_Hydrogen_Markets.pdf

4 Direktiv (EU) 2024/1788

Ett EU-direktiv är ett regelverk som sätter upp mål som ska uppnås, men lämnar åt medlemsländerna att utforma sina egna detaljerade nationella regler. Ett EU-direktiv måste därför implementeras i nationell lagstiftning.

I detta kapitel redovisas samtliga artiklar i gasmarknadsdirektivet. Artiklarna återges exakt i direktivets lydelse. I kapitlet redovisas även under respektive artikel, eller artikelns underpunkter, Ei:s analys av hur den nuvarande svenska lagstiftningen stämmer överens med direktivet. Om Ei bedömer att en artikel inte kräver några åtgärder görs ingen ytterligare analys beträffande den artikeln.

Gasmarknadsdirektivet ersätter direktiv 2009/73/EG. Det nya direktivet innehåller en hel del bestämmelser som i sak är oförändrade jämfört med det tidigare direktivet.

I dessa delar gör Ei samma bedömning som regeringen tidigare gjort vid genomförandet av direktiv 2009/73/EG, såvida inte det särskilt framkommit att det är nödvändigt med kompletterande lagstiftning för att uppfylla kraven i direktivet.

I gasmarknadsdirektivet finns även bestämmelser som inte är obligatoriska för medlemsstaterna att införa utan överlämnar till medlemsstaterna att avgöra om de bör införlivas i nationell lagstiftning. Direktivet lämnar således i dessa delar det fritt för medlemsstaterna att införa nationella regler eller välja att inte genomföra direktivet i de delarna.

4.1 Kapitel I – Syfte och definitioner

Kapitel 1 i gasmarknadsdirektivet innehåller bestämmelser om syfte (artikel 1) och definitioner (artikel 2).

Artikel 1 – Innehåll och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs en gemensam ram för utfasning av fossila bränslen på marknaderna för naturgas och vätgas, i syfte att bidra till uppnåendet av unionens klimat- och energimål.
2. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas med hjälp av naturgassystemet, samt bestämmelser om konsumentskydd, i syfte att skapa en integrerad, konkurrensutsatt och transparent marknad för naturgas i unionen. Det innehåller regler om den sektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden och de

kriterier och förfaranden som ska tillämpas vid beviljande av tillstånd för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas med hjälp av naturgassystemet samt drift av det systemet.

3. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för transport, leverans och lagring av naturgas och för naturgassystemets övergång till ett integrerat och mycket effektivt system som bygger på förnybar gas och koldioxidsnål gas.

4. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för transport, leverans och lagring av vätgas med hjälp av vätgassystemet. Det innehåller regler om den sektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden, de kriterier och förfaranden som ska tillämpas vid beviljande av tillstånd för vätgasnät, leverans och lagring av vätgas samt drift av det systemet.

5. I detta direktiv fastställs regler för ett gradvist inrättande av ett unionsomfattande sammanlänkat vätgassystem som bidrar till elsystemets långsiktiga flexibilitet och till att minska nettoutsläppen av växthusgaser i sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen med beaktande av potentialen för minskade växthusgasutsläpp och energi- och kostnadseffektiviteten i förhållande till andra alternativ, och som därigenom stöder utfasning av fossila bränslen i unionens energisystem.

Bedömning

Artikeln är i huvudsak ny. Punkten 2 motsvarar artikel 1 punkten 1 i direktiv 2009/73/EG. Övriga punkter är nya. När det gäller punkten 2 överensstämmer bestämmelsens syfte i huvudsak med den svenska naturgaslagens syfte (jfr prop. 2010/11:70 s. 49). Artikelns bestämmelser beskriver vad direktivet reglerar och kräver ingen särskild genomförandeåtgärd.

Artikel 2 – Definitioner

1. naturgas: gas som främst består av metan, inbegripet biometan, eller andra typer av gaser, som på ett tekniskt möjligt och säkert sätt kan föras in i och transporteras genom naturgassystemet.

2. förnybar gas: biogas enligt definitionen i artikel 2.28 i direktiv (EU) 2018/2001, inklusive biogas som har uppgraderats till biometan och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2.36 i det direktivet.

3. naturgassystem: ett infrastruktursystem, inbegripet rörledningar, terminaler för flytande naturgas (LNG) och lagringsanläggningar för naturgas, som transporterar naturgas.

4. vätgassystem: ett infrastruktursystem, inbegripet vätgasnät, lagring av vätgas och vätgasterminaler, som innehåller vätgas med hög renhetsgrad.

5. lagringsanläggning för vätgas: en anläggning som används för lagring av vätgas med hög renhetsgrad,

a) inbegripet den del av en vätgasterminal som används för lagring, men inte den del som används för produktionsverksamhet, och anläggningar som uteslutande är förbehållna operatörer av vätgasnät när de utför sina uppgifter,

b) inbegripet storskalig lagring av vätgas, särskilt under jord, men inte mindre, enkelt reproducerbara installationer för vätgaslagring.

6. operatör av lagringsanläggning för vätgas: en fysisk eller juridisk person som bedriver verksamhet för lagring av vätgas och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning för vätgas.

7. lagring av vätgas i rörledning: lagring av vätgas med hög renhetsgrad genom kompression i vätgasnät, med undantag för anläggningar som är förbehållna operatörer av vätgasnät när de utför sina uppgifter.

8. vätgasterminal: en installation som används för lossning och omvandling av flytande väte eller flytande ammoniak till gasformig vätgas för injektion i vätgasnätet eller naturgassystemet eller kondensering av gasformig vätgas och lastning av den, inbegripet stödtjänster och tillfällig lagring som krävs för omvandlingsprocessen och efterföljande injektion i vätgasnätet, men inte någon del av vätgasterminalen som används för lagring.

9. operatör av vätgasterminal: varje fysisk eller juridisk person som utför uppgiften att lossa och omvandla flytande väte eller flytande ammoniak till vätgas för injektion i vätgasnätet eller naturgassystemet eller kondensering och lastning av vätgas och som ansvarar för driften av en vätgasterminal.

10. vätgaskvalitet: renhet och föroreningar av vätgas i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för vätgas för vätgassystemet.

11. koldioxidsnål vätgas: vätgas vars energiinnehåll hämtas från icke-förnybara källor och som uppfyller tröskelvärdet för minskning av växthusgasutsläppen på 70 % jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod för att bedöma minskningen av växthusgasutsläpp från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och från återvunna kolbaserade bränslen som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.

12. koldioxidsnål gas: delen av gasformiga bränslen i återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2018/2001, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från

koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärden för minskning av växthusgasutsläppen på 70 % jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.

13. koldioxidsnåla bränslen: återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2018/2001, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen och vätskeformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärden för minskning av växthusgasutsläppen på 70 % jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.

14. vätgasföretag: varje fysisk eller juridisk person, exklusive slutkunder, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, transport, leverans, köp eller lagring av vätgas eller drift av en vätgasterminal, och som ansvarar för kommersiella eller tekniska arbetsuppgifter eller underhåll i samband med dessa verksamheter.

15. naturgasföretag: varje fysisk eller juridisk person, exklusive slutkunder, som bedriver produktion, överföring, distribution, leverans, köp eller lagring av naturgas, inbegripet LNG, och som ansvarar för kommersiella eller tekniska arbetsuppgifter eller underhåll i samband med dessa verksamheter.

16. tidigare led i rörledningsnätet: varje rörledning eller nät av rörledningar som drivs eller byggs som en del av en anläggning för olje- eller naturgasproduktion, eller som används för att överföra naturgas från en eller flera sådana anläggningar till en bearbetningsanläggning eller terminal eller slutlig landningsterminal vid kusten.

17. överföring: transport av naturgas genom ett nät som i huvudsak består av högtrycksrörledningar, undantaget tidigare led i rörledningsnätet och undantaget den del av högtrycksrörledningarna som huvudsakligen används för lokal distribution av naturgas, för syftet att tillhandahålla naturgas till kunder men exklusive leverans.

18. systemansvarig för överföringssystem: varje fysisk eller juridisk person som bedriver överföringsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på naturgastransporter.

19. distribution: transport av naturgas genom lokala eller regionala rörledningsnät, för syftet att tillhandahålla naturgas till kunder men exklusive leverans.

20. systemansvarig för distributionssystem: varje fysisk eller juridisk person som bedriver naturgasdistributionsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på naturgasdistribution.

21. vätgasnät: ett nät av rörledningar på land och till havs som används för transport av vätgas med hög renhetsgrad, för syftet att tillhandahålla vätgas till kunder men exklusive leverans.

22. vätgastransport: överföring eller distribution av vätgas genom ett vätgasnät, för syftet att tillhandahålla vätgas till kunder men exklusive leverans.

23. överföringsnät för vätgas: ett nät av rörledningar för transport av vätgas med hög renhetsgrad, särskilt ett nät som omfattar sammanlänknings för vätgas eller som är direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas, vätgasterminaler eller två eller flera sammanlänknings för vätgas, eller som i första hand syftar till att transportera vätgas till andra vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, vilket inte utesluter möjligheten att sådana nät används för leverans till direktanslutna kunder.

24. distributionsnät för vätgas: ett nät av rörledningar för lokal eller regional transport av vätgas med hög renhetsgrad, som främst används för leverans till direktanslutna kunder, inte omfattar sammanlänknings för vätgas och inte är direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler – såvida inte nätet i fråga var ett distributionssystem för naturgas den 4 augusti 2024 och helt eller delvis har anpassats för transport av vätgas – eller till två eller flera sammanlänknings för vätgas.

25. operatör av vätgasnät: varje fysisk eller juridisk person som bedriver vätgastransportverksamhet och som ansvarar för drift, säkerställande av underhåll och, vid behov, utbyggnad av vätgasnätet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra vätgasnät, och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på vätgastransport.

26. operatör av överföringsnät för vätgas: varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift, säkerställande av underhåll och, vid behov, utbyggnad av ett överföringsnät för vätgas inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess

sammanlänkningsnät till andra vätgasnät, och för att säkerställa att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på vätgastransport.

27. operatör av distributionsnät för vätgas: varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift, säkerställande av underhåll och, vid behov, utbyggnad av ett distributionsnät för vätgas inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänkningsnät till andra vätgasnät, och för att säkerställa att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på vätgastransport.

28. leverans: försäljning, inbegripet återförsäljning, av naturgas, inbegripet LNG, eller vätgas, inbegripet i form av flytande organiska vätgasbärare eller flytande väte och vätgasderivat, inbegripet ammoniak eller metanol, till kunder.

29. leveransföretag: varje fysisk eller juridisk person som bedriver leveransverksamhet.

30. sistahandsleverantör: en leverantör som har utsetts att ta över leveranser av naturgas till kunder till en leverantör som har upphört med sin verksamhet.

31. lagringsanläggning för naturgas: en anläggning som används för lagring av naturgas och som ägs eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet den del av en LNG-anläggning som används för lagring av naturgas, undantaget den del som används för produktionsverksamhet, och undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter.

32. systemansvarig för lagringssystem för naturgas: varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet avseende naturgas och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning för naturgas.

33. LNG-anläggning: en terminal som används för kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG, inklusive stödtjänster och den tillfälliga lagring som krävs för återförgasningsprocessen och efterföljande tillhandahållande till överföringssystemet, undantaget den del av en LNG-terminal som används för lagring.

34. systemansvarig för LNG-anläggning: en fysisk eller juridisk person som ägnar sig åt kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG och som ansvarar för driften av en LNG-anläggning.

35. system: varje överföringsnät, distributionsnät, LNG-anläggning eller lagringsanläggning för naturgas som ägs eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet lagring av gas i rörledning och dess anläggningar för stödtjänster och

sådana som tillhör anknutna företag och som är nödvändiga för att erbjuda tillgång till överföring, distribution och LNG.

36. stödtjänster: de tjänster som är nödvändiga för tillträdet till och driften av överförings- eller distributionsnät eller LNG-anläggningar eller lagringsanläggningar för naturgas, inklusive lastbalans, inblandning och injektion av inert gas, undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter.

37. lagring av naturgas i rörledning: lagring av naturgas genom kompression i överförings- och distributionssystem, undantaget anläggningar som är förbehållna systemansvariga för överföringssystem som bedriver sin verksamhet.

38. sammanlänkat system: ett antal system som har länkats samman.

39. sammanlänkning: en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan medlemsstater i syfte att koppla samman dessa medlemsstaters nationella överföringssystem eller en överföringsledning mellan en medlemsstat och ett tredjeland fram till den medlemsstatens territorium eller territorialvatten.

40. sammanlänkning för vätgas: ett vätgasnät som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan medlemsstater i syfte att koppla samman dessa medlemsstaters vätgasnät eller ett vätgasnät mellan en medlemsstat och ett tredjeland fram till medlemsstaternas territorium eller den medlemsstatens territorialvatten.

41. direktledning: en naturgasrörledning som kompletterar det sammanlänkade systemet.

42. integrerat naturgasföretag: ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag.

43. vertikalt integrerat företag: ett naturgasföretag eller en grupp av naturgasföretag eller ett vätgasföretag eller en grupp av vätgasföretag där samma person eller personer direkt eller indirekt har rätt att utöva kontroll och där det berörda företaget eller den berörda företagsgruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring, distribution, vätgastransport, drift av vätgasterminaler, LNG eller lagring av naturgas eller vätgas och minst ett av områdena produktion eller leverans av naturgas eller vätgas.

44. horisontellt integrerat företag: ett företag som bedriver verksamhet inom minst ett av områdena produktion, överföring, distribution, leverans eller lagring av naturgas samt en annan verksamhet utan anknytning till naturgas.

45. anknutet företag: ett koncernföretag enligt definitionen i artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU (38) eller ett företag som tillhör samma aktieägare.

46. systemanvändare: en fysisk eller juridisk person som levererar naturgas eller vätgas till eller får leveranser från systemet.

47. kund: en grossist eller slutkund för naturgas eller vätgas eller ett naturgasföretag eller vätgasföretag som köper naturgas eller vätgas.

48. hushållskund: en kund som köper naturgas eller vätgas för sin egen hushållsförbrukning.

49. icke-hushållskund: en kund som köper naturgas eller vätgas som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning.

50. slutkund: en kund som köper naturgas eller vätgas för eget bruk.

51. grossist: en fysisk eller juridisk person, med undantag för en systemansvarig för överförings- eller distributionssystem, som köper naturgas eller vätgas i syfte att återförsälja dem inom eller utanför det system i vilket personen är etablerad.

52. mikroföretag, små företag eller medelstora företag: mikroföretag, små företag eller medelstora företag enligt definitionen i artikel 2 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG (39).

53. avtal om leverans av gas: ett avtal om leverans av naturgas eller vätgas, undantaget ett naturgasderivat.

54. naturgasderivat: ett finansiellt instrument som anges i avsnitt C punkt 5, 6 eller 7 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU (40), och som avser naturgas.

55. kontroll: rättigheter, avtal eller andra medel som, antingen var för sig eller tillsammans och med hänsyn till alla faktiska eller rättsliga förhållanden, ger möjlighet att utöva ett avgörande inflytande på ett företag, särskilt genom

a) äganderätt eller nyttjanderätt till ett företags samtliga tillgångar eller en del av dessa,

b) rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av ett företags organ och dessa organs voteringar eller beslut.

56. långsiktigt avtal: ett avtal om leverans av gas som överstiger ett år.

57. inmatnings- och uttagssystem: en tillträdesmodell för naturgas eller vätgas där systemanvändarna självständigt bokar kapacitetsrättigheter vid inmatnings- och uttagspunkter, vilket omfattar överföringssystemet och får omfatta hela eller delar av distributionssystemet, eller vätgasnät.

58. balanseringsområde: ett system där ett specifikt balanseringssystem tillämpas, vilket omfattar överföringssystemet och får omfatta hela eller delar av distributionssystem.

59. virtuell handelspunkt: en icke-fysisk kommersiell punkt inom ett inmatnings- och uttagssystem där naturgas eller vätgas utbyts mellan en säljare och en köpare utan behov av att boka kapacitet.

60. nätanvändare: en kund eller potentiell kund till en systemansvarig eller en systemansvarig själv, i den mån som det är nödvändigt för denna systemansvariga för att kunna bedriva sin transport av naturgas eller vätgas.

61. inmatningspunkt: en punkt som är föremål för bokningsförfaranden för nätanvändare och som ger tillträde till ett inmatnings- och uttagssystem.

62. uttagspunkt: en punkt som är föremål för bokningsförfaranden för nätanvändare och som möjliggör utflöde av gas från inmatnings- och uttagssystemet.

63. sammanlänkningspunkt: en fysisk eller virtuell punkt som kopplar samman angränsande inmatnings- och uttagssystem eller kopplar samman ett inmatnings- och uttagssystem med en sammanlänkning, i den mån en sådan punkt är föremål för bokningsförfaranden för nätanvändare.

64. virtuell sammanlänkningspunkt: två eller fler sammanlänkningspunkter som kopplar samman samma två angränsande inmatnings- och uttagssystem, som integrerats för att tillhandahålla en enda kapacitetstjänst.

65. marknadsaktör: en fysisk eller juridisk person som köper, säljer eller producerar naturgas eller vätgas eller som utför lagringstjänster, inbegripet genom att lägga handelsorder på en eller flera marknader för naturgas eller vätgas, däribland balansmarknader.

66. uppsägningsavgift: en avgift eller sanktion som en leverantör eller marknadsaktör påför en kund till följd av uppsägning av ett avtal om leverans av gas eller ett tjänsteavtal.

67. avgift för byte: en avgift eller sanktion för att byta leverantör eller marknadsaktör, inklusive uppsägningsavgifter, som en leverantör, marknadsaktör eller systemansvarig direkt eller indirekt påför en kund.

68. faktureringsinformation: informationen på en slutkunds faktura, med undantag för en betalningsbegäran.

69. traditionell mätare: en analog eller elektronisk mätare som inte både kan sända och ta emot uppgifter.

70. smart mätarsystem: ett elektroniskt system som kan mäta den naturgas eller vätgas som tillförs nätet eller den naturgas eller vätgas som förbrukas från nätet, och tillhandahålla mer information än en traditionell mätare, och som kan sända och ta emot uppgifter för informations-, övervaknings- och kontrolländamål genom någon form av elektronisk kommunikation.

71. driftskompatibilitet: i samband med smarta mätare, förmågan hos två eller flera energi- eller kommunikationsnät, -system, -anordningar, -tillämpningar eller -komponenter att samverka i syfte att utbyta och använda information för att utföra begärda funktioner.

72. senast tillgängliga: i samband med uppgifter från smarta mätare, att de tillhandahålls inom en period som motsvarar den kortaste avräkningsperioden på den nationella marknaden.

73. bästa tillgängliga teknik: i samband med dataskydd och datasäkerhet i en miljö med smarta mätare, den mest ändamålsenliga, avancerade och praktiskt lämpliga tekniken för att, i princip, ge förutsättningar för att uppfylla unionens regler för dataskydd och datasäkerhet.

74. energifattigdom: energifattigdom enligt definitionen i artikel 2.52 i direktiv (EU) 2023/1791.

75. aktiv kund: en slutkund för naturgas, eller en grupp av samverkande slutkunder för naturgas,

a) som förbrukar eller lagrar förnybar gas som producerats

i) inom den egna fastigheten, vilken är belägna inom ett avgränsat område, eller

ii) om den berörda medlemsstaten tillåter detta, på andra platser,

b) som, förutsatt att den verksamhet som avses inte är slutkundens huvudsakliga kommersiella verksamhet eller yrkesverksamhet och att den är förenlig med den lagstiftning som är tillämplig på produktion av förnybar gas, särskilt i fråga om växthusgasutsläpp,

i) säljer egenproducerad förnybar gas med hjälp av naturgassystemet, eller

ii) deltar i flexibilitets- eller energieffektivitetssystem.

76. energieffektivitet först: energieffektivitet först enligt definitionen i artikel 2.18 i förordning (EU) 2018/1999.

77. ändrad användning: anpassning enligt definitionen i artikel 2.18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 (41).

Bedömning

Artikeln innehåller 77 definitioner. Direktiv 2009/73/EG innehåller 36. Nya definitioner liksom sådana som fallit bort framgår av uppställningen nedan.

Det är inte nödvändigt att översätta direktivets samtliga definitioner till svensk lagstiftning. I de fall direktivet kräver genomförandeåtgärder kommer förslag att lämnas även beträffande införandet av nya relevanta definitioner. Nya definitioner som har betydelse för de förslag som lämnas i denna rapport hanteras således i samband med respektive förslag. Någon specifik genomförandeåtgärd krävs därför inte med avseende på definitionerna i artikel 2.

Uppställning över vilka definitioner som tillkommit jämfört med direktiv 2009/72/EG

Nya direktivet

Direktiv 2009/72/EG

1. naturgas
2. förnybar gas
3. naturgassystem
4. vätgassystem
5. lagringsanläggning för vätgas
6. operatör av lagringsanläggning för vätgas
7. lagring av vätgas i rörledning

8. vätgasterminal	
9. operatör av vätgasterminal	
10. vätgaskvalitet	
11. koldioxidsnål vätgas	
12. koldioxidsnål gas	
13. koldioxidsnåla bränslen	
14. vätgasföretag	
15. naturgasföretag	Punkt 1
16. tidigare led i rörledningsnätet	Punkt 2
17. överföring	Punkt 3
18. systemansvarig för överföringssystem	Punkt 4
19. distribution	Punkt 5
20. systemansvarig för distributionssystem	Punkt 6
21. vätgasnät	
22. vätgastransport	
23. överföringsnät för vätgas	
24. distributionsnät för vätgas	
25. operatör av vätgasnät	
26. operatör av överföringsnät för vätgas	
27. operatör av distributionsnät för vätgas	
28. leverans	Punkt 7
29. leveransföretag	Punkt 8
30. sistahandsleverantör	
31. lagringsanläggning för naturgas	Punkt 9

32. systemansvarig för lagringssystem för naturgas	Punkt 10
33. LNG-anläggning	Punkt 11
34. systemansvarig för LNG-anläggning	Punkt 12
35. system	Punkt 13
36. stödtjänster	Punkt 14
37. lagring av naturgas i rörledning	Punkt 15
38. sammanlänkat system	Punkt 16
39. sammanlänkning	Punkt 17
40. sammanlänkning för vätgas	
41. direktledning	Punkt 18
42. integrerat naturgasföretag	Punkt 19
43. vertikalt integrerat företag	Punkt 20
44. horisontellt integrerat företag	Punkt 21
45. anknutet företag	Punkt 22
46. systemanvändare	Punkt 23
47. kund	Punkt 24
48. hushållskund	Punkt 25
49. icke-hushållskund	Punkt 26
50. slutkund	Punkt 27
51. grossist	Punkt 29
52. mikroföretag, små företag eller medelstora företag	
53. avtal om leverans av gas	Punkt 34
54. naturgasderivat	Punkt 35
55. kontroll	Punkt 36

- 56. långsiktigt avtal
- 57. inmatnings- och uttagssystem
- 58. balanseringsområde
- 59. virtuell handelspunkt
- 60. nätanvändare
- 61. inmatningspunkt
- 62. uttagspunkt
- 63. sammanlänkningspunkt
- 64. virtuell sammanlänkningspunkt
- 65. marknadsaktör
- 66. uppsägningsavgift
- 67. avgift för byte
- 68. faktureringsinformation
- 69. traditionell mätare
- 70. smart mätarsystem
- 71. driftskompatibilitet
- 72. senast tillgängliga
- 73. bästa tillgängliga teknik
- 74. energifattigdom
- 75. aktiv kund
- 76. energieffektivitet först
- 77. ändrad användning

Punkterna nedan i direktiv 2009/73/EG saknar motsvarighet i det nya direktivet och behöver inte införas i ny lagstiftning. Ingen av dessa definitioner finns i naturgaslagen eller naturgasförordningen.

Punkt 28. berättigad kund: kund som fritt kan välja gashandlare i den mening som avses i artikel 37.

Punkt 30. långtidsplanering: naturgasföretags planering av leverans- och transportkapacitet på lång sikt för att kunna tillmötesgå efterfrågan på naturgas i systemet, diversifiera källorna och säkra leveranserna till kunderna

Punkt 31: Framväxande marknad: en medlemsstat i vilken den första kommersiella leveransen enligt det första långsiktiga avtalet för naturgasleveranser genomfördes för kortare tid än tio år sedan.

Punkt 32. tillförlitlighet: både försörjningstrygghet i fråga om naturgas och teknisk säkerhet.

Punkt 33. ny infrastruktur: en infrastruktur som inte färdigställts senast den 4 augusti 2003

4.2 Kapitel II – Allmänna regler för organisation av marknaden

Artikel 3 – Konkurrensutsatta, kundcentrerade, flexibla och icke-diskriminerande marknader för naturgas och vätgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att köpa naturgas och vätgas från valfri leverantör, och ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att ha flera avtal om leverans av naturgas eller vätgas samtidigt, förutsatt att erforderliga anslutnings- och mätpunkter har inrättats.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras nationella rätt inte otillbörligen hämmar den gränsöverskridande handeln med naturgas och vätgas, funktionen hos och framväxten av en likvid handel med naturgas och vätgas, konsumenternas deltagande, investeringar i framför allt förnybar gas och koldioxidsnål gas eller energilagring mellan medlemsstaterna, och ska säkerställa att priserna för naturgas och vätgas återspeglar den faktiska efterfrågan och tillgången.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att det inte finns otillbörliga hinder på de inre marknaderna för naturgas och vätgas vad gäller marknadsinträde och marknadsutträde, handel och marknadsdrift.

4. Medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna ska säkerställa att energiföretag omfattas av transparenta, proportionella och icke-diskriminerande regler och avgifter och att de behandlas på ett transparent, proportionellt och icke-diskriminerande sätt, särskilt i fråga om anslutning till nätet, tillträde till grossistmarknader, tillgång till uppgifter, bytesprocesser, faktureringsregler och, i tillämpliga fall, licensiering.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att marknadsaktörer från tredjeländer, när de bedriver verksamhet på de inre marknaderna för naturgas och vätgas, efterlever tillämplig unionsrätt och nationell rätt, inbegripet den som rör miljö och säkerhet.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa en kundcentrerad och energieffektiv strategi på marknaden för vätgas. Användningen av vätgas ska vara inriktad på kunder i sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, där en stor potential för minskade växthusgasutsläpp finns och där det inte finns några mer energi- och kostnadseffektiva alternativ.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att detta direktiv genomförs på ett sätt som främjar integrering av energisystem utan att detta medför oskälig diskriminering av mer energieffektiva lösningar, såsom direkt elektrifiering, i enlighet med principen om energieffektivitet först.

Bedömning

Punkt 1

Bestämmelsen innebär en ändring av artikel 37 i direktiv 2009/73/EG som gav rättigheter till berättigade kunder, vilka fastställdes enligt vissa kriterier, och anger nu att medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att köpa naturgas och vätgas från valfri gashandlare. Dessutom ska kunden ha möjlighet att ha flera avtal om leverans av naturgas eller vätgas samtidigt, förutsatt att erforderliga anslutnings- och mätpunkter har inrättats.

I Sverige har alla gaskunder rätt att välja leverantör. Det finns inte heller något som hindrar att en kund har flera leverantörer. Hushållskunderna i Stockholm har dock inte den möjligheten i praktiken, eftersom endast en leverantör verkar där, men det rör sig om en begränsad marknad och hindret finns inte i lagstiftningen.

Gasleverantören får dessutom konkurrens från leverantörer av el, gasol och andra brännbara ämnen.

I 7 kap. 4 § naturgaslagen finns en bestämmelse om vem en gasleverantör får ingå avtal om leverans med. Enligt 7 kap. 7 d § naturgaslagen är en leverantör av naturgas som levererar gas till en gasförbrukare i en viss uttagspunkt, oavsett vad som avtalats, skyldig att fortsätta leverera gas tills leveransskyldigheten upphör enligt andra stycket. Leveransskyldigheten upphör om gasförbrukaren slutar att ta ut gas i uttagspunkten, om någon annan leverantör börjar leverera gas till

gasförbrukaren i uttagspunkten eller om överföringen av gas enligt 8 kap. 3 eller 4 § naturgaslagen eller enligt avtal får avbrytas på grund av att gasförbrukaren har försummat sina skyldigheter gentemot leverantören. Enligt 7 kap. 8 § naturgaslagen ska en leverantör av naturgas, som ska börja leverera naturgas till en uttagspunkt eller överta leveranserna till en naturgasförbrukare i dennes uttagspunkt, anmäla detta till innehavaren av naturgasledningen. Anmälan ska även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagspunkten. En anmälan om att börja leverera naturgas ska göras omedelbart.

Naturgas

Kravet i punkten 1 är uppfyllt och någon genomförandeåtgärd behövs inte när det gäller naturgas.

Vätgas

Beträffande vätgas saknas bestämmelser överlag och den svenska lagstiftningen behöver kompletteras. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.1.

Punkt 2

Bestämmelsen saknar motsvarighet i tidigare direktiv och föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att deras nationella rätt inte på ett oskäligt sätt hämmar den gränsöverskridande handeln med naturgas och vätgas, funktionen hos och uppkomsten av en likvid handel med naturgas och vätgas, förbrukarnas deltagande, investeringar i framför allt förnybar gas och koldioxidsnål gas eller energilagring mellan medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska också säkerställa att priserna för naturgas och vätgas återspeglar den faktiska efterfrågan och tillgången.

Som framgår av avsnitt 2.1 om den svenska gasmarknaden kan de svenska marknadsaktörer som vill handla naturgas göra detta på den europeiska gasbörsen European Energy Exchange (EEX) där den tidigare danska handelsplattformen ETF PEGAS är integrerad. På EEX kan en aktör handla naturgas samma dag som leveransen, dagen före, inför helg och inför nästkommande månad samt terminskontrakt med leverans upp till 6 år framåt i tiden. Den svenska gasmarknaden är sedan 2019 hopslagen med den danska. För att transportera naturgasen till Sverige behöver en aktör boka kapacitet hos Energinet på plattformen "Energinet online" i enlighet med principen "FCFS" (First-come-first-served). För att kunna transportera gas från Danmark till Sverige måste balansansvariga aktörer även vara registrerade som gashandlare hos Energinet.

Naturgas

Det nuvarande systemet för handel med naturgas medför att artikeln uppfylls och någon genomförandeåtgärd krävs inte när det gäller naturgas inklusive förnybar gas och koldioxidsnål gas.

Vätgas

Någon handel sker idag inte med vätgas, annat än bilateralt, och det saknas helt reglering i svensk rätt om hur det ska gå till. Några bestämmelser som hindrar gränsöverskridande handel, innebär prisreglering eller i övrigt skulle påverka investeringar eller kunders deltagande finns dock inte. Någon genomförandeåtgärd krävs inte nu. Behovet av särskild reglering får bedömas under det att marknaden växer fram.

Punkt 3–4

Bestämmelserna saknar motsvarighet i tidigare direktiv och anger att medlemsstaterna ska säkerställa att det inte finns otillbörliga hinder på de inre marknaderna för naturgas och vätgas vad gäller marknadsinträde och marknadsutträde, handel och marknadsdrift (3). Vidare ska medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna säkerställa att energiföretag omfattas av transparenta, proportionerliga och icke-diskriminerande regler och avgifter och att de behandlas på ett transparent, proportionerligt och icke-diskriminerande sätt, särskilt i fråga om anslutning till nätet, tillträde till grossistmarknader, tillgång till uppgifter, bytesprocesser, faktureringsregler och, i tillämpliga fall, licensiering (4).

Naturgas

När det gäller punkten 3 finns inga hinder för marknadsinträde, marknadsutträde, handel och marknadsdrift. Någon genomförandeåtgärd behövs inte i detta avseende.

När det gäller punkten 4 uppfylls bestämmelsernas syfte genom naturgaslagen som säkerställer att marknadens aktörer omfattas av transparenta, proportionerliga och icke-diskriminerande regler.

Vätgas

När det gäller punkten 3 konstateras att det inte finns någon marknad för rörbunden vätgas. Något regelverk finns inte heller. Utan marknad och reglering saknas förutsättningar att bedöma frågan om hinder för marknadsinträde, marknadsutträde, handel och marknadsdrift. Behovet av särskild reglering får bedömas under det att marknaden växer fram.

När det gäller bestämmelserna i punkten 4 finns bestämmelser för naturgas om anslutning, överföring, mätning och rapportering m.m. i naturgaslagen. Direktivet kräver att motsvarande bestämmelser införs för vätgasmarknaden. Det svenska regelverket behöver kompletteras med bestämmelser om vätgas, se avsnitt 5.1, 5.5 och 5.6. (jfr 3 kap. 5–7 naturgaslagen m.fl.).

Punkt 5

Medlemsstaterna ska säkerställa att marknadsaktörer från tredjeländer, när de bedriver verksamhet på de inre marknaderna för naturgas och vätgas, efterlever tillämplig unionsrätt och nationell rätt, inbegripet den som rör miljö och säkerhet.

En juridisk person som verkar i Sverige måste följa gällande bestämmelser. Någon åtgärd krävs inte.

Punkt 6

Medlemsstaterna ska säkerställa en kundcentrerad och energieffektiv strategi på marknaden för vätgas. Användningen av vätgas ska vara inriktad på kunder i sektorer där det är svårt att minska koldioxidutsläppen, där en stor potential för minskade växthusgasutsläpp finns och där det inte finns några mer energi- och kostnadseffektiva alternativ.

Bestämmelsen är uppfylld genom regeringens proposition 2023/24:105
Energipolitikens långsiktiga inriktning. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 7

Medlemsstaterna ska säkerställa att detta direktiv genomförs på ett sätt som främjar integrering av energisystem, varmed menas infrastruktur för olika slags energislag utan att detta medför oskälig diskriminering av mer energieffektiva lösningar, såsom direkt elektrifiering, i enlighet med principen om energieffektivitet först. Ei har i rapporten *Genomförande av artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet i svensk rätt (Ei R2024:10)* lämnat förslag på ändringar i naturgaslagen som rör vissa investeringar och beräkning av intäktsramen. Principen om energieffektivitet först ska även beaktas vid prövning av koncession. Som det svenska regelverket är utformat finns inga hinder mot en integrering av energisystem. Regelverket tillåter inte diskriminering mellan energislag och detta gäller vid anslutning, koncession och produktion av gas. Någon särskild åtgärd för genomförande av punkten 7 krävs inte.

Artikel 4 – Marknadsbaserade leveranspriser

1. Leverantörer ska ha rätt att själva fastställa priset på den naturgas och vätgas som de levererar till kunder. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa effektiv konkurrens mellan leverantörer och för att säkerställa rimliga priser för slutkunderna.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa skydd för kunder som påverkas av energifattigdom och utsatta hushållskunder enligt artiklarna 26–29, genom socialpolitiska åtgärder eller på andra sätt än genom offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas och vätgas.

3. Genom undantag från punkterna 1 och 2 får medlemsstaterna tillämpa offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas till kunder som påverkas av energifattigdom eller utsatta hushållskunder. Sådana offentliga ingripanden ska omfattas av de villkor som anges i punkterna 4 och 5.

4. Offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas ska

a) vara av allmänt ekonomiskt intresse och inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det allmänna ekonomiska intresset,

b) vara klart definierade, transparenta, icke-diskriminerande och kontrollerbara,

c) garantera lika tillträde för unionens naturgasföretag till kunderna,

d) vara begränsade i tid och proportionerliga i fråga om förmånstagarna,

e) inte på ett diskriminerande sätt medföra merkostnader för marknadsaktörer,

f) inte hindra en gradvis utfasning av fossil gas i god tid för att uppnå unionens klimatmål för 2030 och klimatneutralitetsmål som fastställs i förordning (EU) 2021/1119.

5. Varje medlemsstat som tillämpar offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas i enlighet med punkt 3 i denna artikel ska också iaktta artiklarna 3.3 d och 24 i förordning (EU) 2018/1999, oavsett om den berörda medlemsstaten har ett väsentligt antal hushållskunder som påverkas av energifattigdom. Innan offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas avskaffas ska medlemsstaterna säkerställa lämpliga stödåtgärder för kunder som påverkas av energifattigdom och utsatta hushållskunder i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

6. I syfte att upprätta effektiv konkurrens om avtal om leverans av naturgas mellan leverantörer och uppnå fullt effektiva marknadsbaserade och överkomliga slutkundspriser för naturgas i enlighet med punkt 1, får medlemsstaterna, under en övergångsperiod, göra offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas till hushållskunder som inte omfattas av offentliga ingripanden enligt punkt 3, och till mikroföretag.

7. Offentliga ingripanden enligt punkt 6 ska uppfylla de kriterier som anges i punkt 4 och ska

- a) åtföljas av ett antal åtgärder för att uppnå effektiv konkurrens och av en metod för att bedöma de framsteg som gjorts till följd av dessa åtgärder,
- b) fastställas med hjälp av en metod som säkerställer icke-diskriminerande behandling av leverantörer,
- c) fastställas till ett pris som är högre än kostnaderna, på en nivå där effektiv priskonkurrens kan uppstå,
- d) utformas för att minimera negativa effekter på grossistmarknaden för naturgas,
- e) säkerställa att alla förmånstagare av sådana offentliga ingripanden har möjlighet att välja konkurrensutsatta marknadserbjudanden och får direkt information åtminstone en gång i kvartalet om de erbjudanden som finns och de besparingar som kan göras på den konkurrensutsatta marknaden, samt får stöd för att byta till ett marknadsbaserat erbjudande,
- f) säkerställa, i de fall medlemsstaten väljer att införa smarta mätarsystem i enlighet med artikel 17, att alla förmånstagare av sådana offentliga ingripanden, informeras direkt om möjligheten att få smarta mätare installerade och får det stöd som krävs,
- g) inte leda till direkt korssubventionering mellan de kunder som får leveranser till fria marknadspriser och de som får leveranser till reglerade leveranspriser.

8. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla de åtgärder som vidtagits i enlighet med punkterna 3 och 6 inom en månad från den dag då de antogs, och de får tillämpa dem omedelbart. Anmälan ska åtföljas av en förklaring till varför andra instrument inte var tillräckliga för att uppnå det eftersträlvade målet, hur de krav som anges i punkterna 4, 5 och 7 uppfylls och effekterna av de anmälda åtgärderna på konkurrensen. Anmälan ska ange vilka förmånstagare som omfattas, i synnerhet kunder som påverkas av energifattigdom och utsatta hushållskunder, samt andra potentiella förmånstagare, åtgärdernas varaktighet och antalet hushållskunder som berörs av åtgärderna och förklara hur de reglerade priserna har fastställts.

9. Senast den 15 mars 2025 och därefter vartannat år ska medlemsstaterna, som en del av de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporterna, lämna in rapporter till kommissionen om genomförandet av denna artikel, om huruvida ett offentligt ingripande enligt denna artikel är nödvändigt och proportionellt och en bedömning av framstegen med att uppnå en effektiv konkurrens mellan

leverantörer och en övergång till marknadsbaserade priser. De medlemsstater som tillämpar reglerade priser i enlighet med punkt 6 ska rapportera om huruvida villkoren i punkt 7 uppfylls, inbegripet om leverantörer som är skyldiga att tillämpa sådana ingripanden uppfyller kraven, samt om de reglerade prisernas inverkan på dessa leverantörers finanser.

10. Kommissionen ska se över genomförandet av denna artikel i syfte att uppnå marknadsbaserade slutkundspriser för naturgas och lägga fram en rapport till Europaparlamentet och rådet. Rapporten ska när så är lämpligt inbegripa en bedömning av dessa åtgärders konsekvenser för framstegen med att uppnå unionens klimatneutralitetsmål och de andra energi- och klimatmålen. Den får kombineras med den rapport som avses i artikel 5.10 i direktiv (EU) 2019/944 om genomförandet av den artikeln. Rapporten ska vid behov läggas fram tillsammans med eller följas av ett lagstiftningsförslag. Ett sådant lagstiftningsförslag får innehålla ett slutdatum för reglerade priser.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG.

Punkt 1

Punkten 1 föreskriver att gashandlare ska ha rätt att själva fastställa priset på den naturgas och vätgas som de levererar till kunder. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa effektiv konkurrens mellan gashandlare och för att säkerställa rimliga priser för slutkunderna.

Naturgas

I Sverige råder fri prissättning för naturgas som levereras till kunder. Konkurrenten och säkerställande av rimliga priser sker genom kundernas rätt att fritt välja gasleverantör. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Vätgas

När det gäller vätgas sker idag ingen leverans till kunder genom överföringssystem. Direktivet kräver att motsvarande bestämmelser som gäller för naturgas införs för vätgas, för överväganden och förslag se avsnitt 5.1.

Punkt 2

Punkten 2 anger att medlemsstaterna ska säkerställa skydd för kunder som är drabbade av energifattigdom eller utsatta hushållskunder enligt artiklarna 26, 27 och 28, genom socialpolitiska åtgärder eller på andra sätt än genom offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas och vätgas. Den svenska lagstiftningen för naturgas, liksom avsaknaden av lagstiftning för vätgas, ger inte någon rätt för staten att ingripa i prissättningen, förutom vid krig eller krigsfara

eller annan orsak, se nedan under punkten 8 och bedömning under artikel 5. Skyddet för utsatta kunder och kunder som drabbade av energifattigdom sker genom sociallagstiftningen. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkterna 3–5

Punkterna 3–5 innehåller bestämmelser om undantag från punkterna 1 och 2.

Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda utsatta kunder och kunder som drabbas av energifattigdom. Med kunder i detta fall avses konsumenter eller hushållskunder. Enligt naturgaslagens bestämmelser tar de sociala myndigheterna över ansvaret och tillämpar det sociala skyddsnätet. Det finns inget krav att medlemsstaterna ska införliva skyddet för utsatta kunder i gaslagstiftningen. Enligt 8 § i instruktionen för Ei ska myndigheten när den fullgör sina uppgifter ta särskild hänsyn till utsatta kunders ställning på el- och naturgasmarknaderna. Med utsatta kunder avses i 8 § i instruktionen personer som varaktigt saknar förmåga att betala för den el eller naturgas som överförs eller levereras till dem för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Ei bedömer därför att ytterligare åtgärder inte behövs.

Punkterna 6, 7 och 8

Punkten 6 ger medlemsstaterna möjlighet att, under en övergångsperiod, göra offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas till hushållskunder som inte omfattas av offentliga ingripanden enligt punkt 3, och till mikroföretag.

Enligt punkten 7 ska offentliga ingripanden enligt punkt 6 uppfylla vissa kriterier.

Enligt punkten 8 ska medlemsstaterna anmäla åtgärder enligt punkterna 3 och 6 och hur kraven i punkterna 4, 5 och 7 uppfylls till kommissionen.

Bestämmelserna i punkterna 6–8 är frivilliga och något krav på införlivande finns inte.

I krig, krigsfara eller om det av någon annan orsak än krig eller krigsfara finns risk för en allvarlig prisstegring inom landet på en eller flera viktiga varor eller tjänster, får regeringen meddela föreskrifter om att en eller flera av bestämmelserna i prisregleringslagen (1989:978) ska gälla. De bestämmelser som kan träda i kraft handlar bland annat om att ett visst skäligt pris ska gälla som högstpris vid försäljning av en viss vara eller utförande av en viss tjänst eller att den som säljer en viss vara eller utför en viss tjänst inte utan tillstånd får överskrida det pris som tillämpades för leverans av varan eller utförande av tjänsten den dag som anges i föreskriften. Någon ytterligare bestämmelse om prisreglering behöver inte införas med anledning av bestämmelserna i direktivet. Se bedömning under artikel 5 och avsnitt 6.34 om naturgaspriskriser.

Punkt 9

Enligt denna bestämmelse ska medlemsstaterna senast den 15 mars 2025 och därefter vartannat år, som en del av de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporterna, lämna in rapporter till kommissionen om genomförandet av denna artikel. De ska rapportera huruvida ett offentligt ingripande enligt denna artikel är nödvändigt och proportionerligt och göra en bedömning av framstegen med att uppnå en effektiv konkurrens mellan gashandlare och en övergång till marknadsbaserade priser. De medlemsstater som tillämpar reglerade priser i enlighet med punkt 6 ska rapportera om huruvida villkoren i punkt 7 uppfylls, inbegripet om gashandlare som är skyldiga att tillämpa sådana ingripanden uppfyller kraven, samt om de reglerade prisernas inverkan på dessa gashandlares finanser.

Bestämmelsen innehåller ett konkret åtagande för Sverige som medlemsstat och kräver ingen åtgärd i författning. Bestämmelsen i punkten 9 genomförs genom att regeringen avger rapporter på sätt som föreskrivs.

Punkt 10

Bestämmelsen berör kommissionens skyldighet att rapportera till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av denna artikel och kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 5 – Tillgång till överkomlig energi under en naturgaspriskris

1. På ett förslag av kommissionen får rådet, genom ett genomförandebeslut, tillkännage en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris om följande villkor är uppfyllda:

a) Förekomsten av mycket höga genomsnittspriser på grossistmarknaderna för naturgas minst två och en halv gång det genomsnittliga priset under de föregående fem åren, och minst 180 EUR/MWh, vilket förväntas fortsätta i minst sex månader, förutsatt att beräkningen av genomsnittspriset under de föregående fem åren inte tar hänsyn till de perioder då en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris tillkännagetts.

b) Kraftiga ökningar av slutförbrukningspriserna på naturgas på i storleksordningen 70 % som förväntas fortsätta i minst tre månader.

2. Det genomförandebeslut som avses i punkt 1 ska ange dess giltighetstid, som får vara upp till ett år. Denna period får förlängas i enlighet med förfarandet i punkt 8 för på varandra följande perioder på upp till ett år.

3. Tillkännagivandet av en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris enligt punkt 1 ska säkerställa rättvis konkurrens och handel i alla medlemsstater

som berörs av genomförandebeslutet så att den inre marknaden inte snedvrids på ett otillbörligt sätt.

4. Om villkoren i punkt 1 är uppfyllda ska kommissionen lägga fram ett förslag om att tillkännage en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris som ska inbegripa den föreslagna giltighetstiden för genomförandebeslutet.

5. Rådet får med kvalificerad majoritet ändra ett förslag från kommissionen som lagts fram enligt punkt 4 eller 8.

6. Om rådet har antagit ett genomförandebeslut enligt punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna, under giltighetstiden för det beslutet, tillämpa tillfälliga riktade offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas till små och medelstora företag, hushållskunder och grundläggande samhällstjänster enligt definitionen i artikel 2.4 i förordning (EU) 2017/1938. Sådana offentliga ingripanden ska

a) begränsas till högst 70 % av förmånstagarens förbrukning under samma period föregående år och bibehålla ett incitament för att minska efterfrågan,

b) uppfylla de villkor som anges i artikel 4.4 och 4.7,

c) i förekommande fall, uppfylla de villkor som anges i punkt 7,

d) utformas för att minimera negativ fragmentering på den inre marknaden.

7. Om rådet har antagit ett genomförandebeslut enligt punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna under beslutets giltighetstid, genom undantag från artikel 4.7 c, vid tillämpning av riktade offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas enligt artikel 4.6 eller punkt 6 i den här artikeln, undantagsvis och tillfälligt fastställa ett pris för leverans av naturgas som understiger kostnaden, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:

a) Det pris som fastställts för hushållskunder gäller endast högst 80 % av hushållens medianförbrukning och behåller ett incitament för minskad efterfrågan.

b) Det förekommer ingen diskriminering mellan leverantörer.

c) Leverantörerna får ersättning för leveranser under kostnadsnivån på ett transparent och icke-diskriminerande sätt.

d) Alla leverantörer har rätt att erbjuda ett pris för leverans av naturgas som ligger under kostnaden på samma grunder.

e) De föreslagna åtgärderna snedvrider inte den inre marknaden för naturgas.

8. I god tid före utgången av den giltighetstid som anges enligt punkt 2 ska kommissionen bedöma om villkoren i punkt 1 fortfarande är uppfyllda. Om kommissionen anser att villkoren i punkt 1 fortfarande är uppfyllda ska den till rådet översända ett förslag om förlängning av giltighetstiden för ett genomförandebeslut som antagits enligt punkt 1. Om rådet beslutar att förlänga giltighetstiden ska punkterna 6 och 7 tillämpas under denna förlängda period.

Kommissionen ska fortlöpande bedöma och övervaka konsekvenserna av åtgärder som antagits enligt denna artikel och regelbundet offentliggöra resultaten av sådana bedömningar.

Bedömning

Artikeln innehåller bestämmelser som rör Europeiska rådets möjligheter att under vissa förutsättningar besluta om att tillkännage en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris. Av punkten 7 framgår att medlemsstaterna under beslutets giltighetstid undantagsvis och tillfälligt får fastställa ett pris för leverans av naturgas som understiger kostnaden om villkoren i punkterna a–e är uppfyllda.

I händelse av naturgaskris har Energimyndigheten tagit fram en nationell krisplan för Sveriges naturgasförsörjning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010. En reviderad krisplan publicerades den 9 november 2022 och gäller för det västsvenska naturgassystemet. Sverige och Danmark har ett nära samarbete rörande gasförsörjningen och gasmarknaderna ingår sedan april 2019 i en gemensam balanseringszon. Jämfört med den första planen som publicerades 2019 har nuvarande plan uppdaterats för att följa bestämmelserna i direktivet som trädde i kraft 2022 och uppdaterats med reviderade metoder för förbrukningsminskning och prioritering bland gasförbrukare.

Som beskrivits ovan under bedömningen rörande artikel 4 punkterna 6–8 kan regeringen på grund av krig, krigsfara eller av annan orsak bestämma att prisregleringslagen ska träda i kraft.

Det går i nuläget inte att ta ställning till i vilken utsträckning det kan vara motiverat med offentliga ingripanden i prissättningen i Sverige med anledning av en naturgaspriskris. Ei bedömer att det krävs lagstiftningsåtgärder för att möjliggöra sådana ingripanden. För överväganden och förslag se avsnitt 5.34.

Artikel 6 – Skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster

1. Medlemsstaterna ska, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, säkerställa att naturgasföretag och vätgasföretag drivs i

enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå konkurrensutsatta, säkra och miljömässigt hållbara marknader för naturgas och vätgas. Medlemsstaterna får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan dessa företag när det gäller deras rättigheter eller skyldigheter.

2. Medlemsstaterna får med beaktande fullt ut av tillämpliga bestämmelser i EUF-fördraget, särskilt artikel 106 i detta, för att tillgodose det allmänna ekonomiska intresset ålägga naturgas- och vätgasföretag skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse tillförlitlighet, inbegripet försörjningstrygghet, leveransernas regelbundenhet och kvalitet samt miljöskydd, inbegripet energieffektivitet, energi från förnybara energikällor och klimatskydd samt priset för leveranser av naturgas. Dessa skyldigheter ska vara klart definierade, transparenta, icke-diskriminerande och kontrollerbara samt garantera att naturgasföretag och vätgasföretag i unionen kan nå ut till nationella konsumenter på lika villkor. Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster som gäller offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas ska uppfylla kraven i artiklarna 4 och 5 i detta direktiv.

3. Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster i samband med försörjningstrygghet för gas ska säkerställa att naturgasföretagen uppfyller försörjningsnormen för gas enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/1938 och ska överensstämja med resultaten av de nationella riskbedömningar som genomförs i enlighet med artikel 7.3 i den förordningen, enligt den närmare beskrivningen i de förebyggande åtgärdsplaner som utarbetas i enlighet med artikel 9.1 c, d och k i den förordningen. Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster som går utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa överensstämmelse med artikel 6 i förordning (EU) 2017/1938 ska uppfylla de kriterier som anges i artikel 8.1 i den förordningen.

4. Om en medlemsstat beviljar ekonomisk ersättning eller annan form av ersättning för fullgörandet av skyldigheterna enligt denna artikel, ska detta ske på ett icke-diskriminerande och transparent sätt.

5. Medlemsstaterna ska när de har införlivat detta direktiv informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att fullgöra skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, inklusive konsument- och miljöskyddsåtgärder, och om åtgärdernas eventuella inverkan på nationell och internationell konkurrens, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller inte. De ska därefter vartannat år underrätta kommissionen om eventuella ändringar av dessa åtgärder, oavsett om åtgärderna kräver undantag från direktivet eller inte.

6. När medlemsstaterna inför skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster enligt punkt 2 ska de samråda med berörda intressenter i ett tidigt skede och på ett öppet, inkluderande och transparent sätt. Alla officiella handlingar med anknytning till samråden och handlingar som används för utarbetandet av skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster ska offentliggöras, under bevarande av konfidentialiteten för kommersiellt känsliga uppgifter och dataskyddet.

Bedömning

Artikeln innehåller delvis nya bestämmelser jämfört med tidigare direktiv och ger medlemsstaten möjlighet att under vissa förutsättningar ålägga naturgas- och vätgasföretag skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster.

Punkt 1

Bestämmelsen i första punkten motsvarar artikel 3.1 i direktiv 2009/73/EG, men med tillägget att den omfattar vätgasföretag. Bestämmelsen anger att en medlemsstat inte får göra någon diskriminerande åtskillnad mellan naturgas- och vätgasföretag när det gäller deras rättigheter och skyldigheter.

Naturgas

I förarbetena till naturgaslagen, prop. 2004/2005:62 s. 102, anför regeringen att de regler som följer av den svenska naturgaslagen innebär att principerna i direktivet är uppfyllda. Ei saknar skäl att göra någon annan bedömning.

Vätgas

När det gäller vätgasföretag kommer de att behandlas på samma sätt som naturgasföretag, i den mån inte annat föreskrivs i gasmarknadspaketet. Någon åtgärd utöver genomförande av gasmarknadspaketet krävs inte.

Punkt 2

Bestämmelsen i andra punkten motsvarar i huvudsak artikel 3.2 i direktiv 2009/73/EG och ger en medlemsstat rätt att införa bestämmelser om en skyldighet för naturgas- och vätgasföretag att tillhandahålla samhällsnyttiga tjänster.

I förarbetena till naturgaslagen, prop.1999/2000:72 Ny naturgaslag s. 74, anges följande:

Förfarandet med allmännyttiga tjänster kan bland annat påverka möjligheten för andra företag att få tillträde till systemet och därmed möjligheten att få till stånd en effektiv konkurrens. Enligt naturgasmarknadsdirektivets artikel 17 får naturgasföretag vägra tillträde till systemet om detta skulle hindra dem från att utföra de allmännyttiga tjänster som åläggs dem. För närvarande föreligger inte uppgifter om huruvida, och i vilken grad, andra medlemsstater kommer att ålägga naturgasföretag att tillhandahålla allmännyttiga tjänster.

Det är dock uppenbart att sådana ålägganden inskränker konkurrensen och kan förhindra t.ex. svenska naturgasföretag att agera på andra länders marknader. Andra länder kan dock agera på den svenska marknaden när det, som ovan framgått, inte föreslås tillhandahållande av allmännyttiga tjänster.

Även om det för närvarande inte är aktuellt att föreslå tillhandahållande av allmännyttiga tjänster kan det bli aktuellt i framtiden. Ett problem i sammanhanget är att begreppet allmännyttiga tjänster inte är klart definierat. Medlemsstaterna har själva frihet att definiera vad som är tjänster av allmänt intresse och den närmare organisationen av dessa. Detta kan leda till konkurrenssnedvridningar och andra obalanser. Regeringen bedömer därför att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kommer att följa utvecklingen och behovet av allmännyttiga tjänster och vilka konsekvenser ett tillämpande av sådana kan få.

Bedömningen har delats i senare propositioner, till exempel prop. 2004/05:62 s. 102 f.¹⁹

Regeringen har tidigare i propositionen Ny naturgaslag (prop. 1999/2000:72) gjort bedömningen att naturgasföretag inte bör åläggas att tillhandahålla allmännyttiga tjänster. Regeringen gör ingen annan bedömning nu. Genomförandet av direktivet föranleder därför ingen åtgärd i denna del.

Av artikel 6 punkten 2 framgår att skyldigheten att för medlemsstaten att ålägga natur- och vätgasföretag att tillhandahålla allmännyttiga tjänster är frivillig. Det finns inga skäl till att frånga den bedömning som redogjorts för ovan. Ingen genomförandeåtgärd föreslås därför.

Punkt 3–6

Punkterna 3 och 4 saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG. Eftersom någon särskild bestämmelse om samhällsnyttiga tjänster inte ska införas kräver inte heller dessa punkter någon genomförandeåtgärd.

Punkten 5 motsvaras av artikel 5.11 i direktiv 2009/73/EG och handlar om medlemsstatens information till kommissionen om åtgärder vidtagits. Bestämmelsen kräver ingen åtgärd.

Punkten 6 saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG och handlar om samråd med berörda intressenter och offentliggörande av handlingar inför ett införande av allmännyttiga tjänster. Bestämmelsen kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 7 – Främjande av regionalt samarbete och regional integration

1. Medlemsstaterna liksom tillsynsmyndigheterna ska samarbeta med varandra i syfte att integrera sina inhemska marknader på en eller flera regionala nivåer mot skapandet av regionala marknader, om medlemsstaterna eller deras tillsynsmyndigheter beslutar om detta, och ytterligare mot skapandet av en helt

---

¹⁹ Prop. 2004/05:62 Genomförande av EG:s direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas, m.m.

liberaliserad inre marknad. I synnerhet ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna främja och underlätta regionalt samarbete mellan de systemansvariga för överföringssystem för naturgas och operatörer av överföringsnät för vätgas, bland annat när det gäller gränsöverskridande frågor och avveckling av tillgångar, för att säkerställa en kostnadseffektiv utfasning av fossila bränslen i enlighet med unionens klimatneutralitetsmål och skapa konkurrensutsatta inre marknader för naturgas och vätgas, verka för att lagar, föreskrifter och tekniska ramar är konsekventa och underlätta integreringen av de isolerade system som bildar så kallade naturgasöar, som fortfarande existerar i unionen. Det geografiska område som omfattas av detta regionala samarbete ska omfatta samarbete inom geografiska områden i enlighet med artikel 31.3 i förordning (EU) 2024/1789. Detta samarbete får omfatta andra geografiska områden. Om kommissionen anser att reglerna på unionsnivå är relevanta för den regionala integreringen av marknader för naturgas och vätgas ska den ge lämplig icke-bindande vägledning med beaktande av dessa marknaders särdrag och inverkan på angränsande marknader.

2. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) ska samarbeta med tillsynsmyndigheterna och de systemansvariga för överföringssystem samt med operatörer av överföringsnät för vätgas för att säkerställa att de olika regionernas regelverk är förenliga, mellan och inom regioner, med målet att skapa konkurrensutsatta inre marknader för naturgas och vätgas. Om Acer anser att det krävs bindande regler för ett sådant samarbete ska den utfärda lämpliga rekommendationer.

3. Om vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystem deltar i ett samriskföretag som bildats i syfte att genomföra samarbetet, ska samriskföretaget upprätta och genomföra en övervakningsplan med åtgärder som ska vidtas för att säkerställa att diskriminerande och konkurrensbegränsande beteende förhindras. I övervakningsplanen ska det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla målet att utesluta diskriminering och beteende som motverkar konkurrens. Planen ska godkännas av Acer. De övervakningsansvariga hos de vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystemen ska oberoende av andra kontrollera att planen följs.

Bedömning

Punkt 1 och 2

Punkterna 1 och 2 motsvaras i huvudsak av 7.1 och 71.2 i direktiv 2009/73/EG och handlar om samarbete mellan medlemsstater och tillsynsmyndigheter på regionalnivå samt Acers skyldighet att samarbeta med tillsynsmyndigheter och systemansvariga. Bestämmelsen har utökats till att omfatta systemansvariga för vätgas. Energimarknadsinspektionen har uppgiften att för Sveriges räkning delta i utvecklingen av marknaderna för el och naturgas inom Norden och EU.

Energimarknadsinspektionen har även i uppdrag att samarbeta med nordiska och övriga europeiska tillsynsmyndigheter i syfte att verka för en harmonisering av regelverk så att likvärdiga förutsättningar skapas på marknaderna för el och naturgas inom Norden och EU enligt 4 § förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen. I myndighetsinstruktionen anges även att Energimarknadsinspektionen inom sitt område ska fullgöra de uppgifter som följer av direktiv 2009/73/EG 2003/55/EG (2 § 2 punkten).

Ett exempel på en regional marknad är gemensam balanseringszon (Joint balancing zone) som etablerades 2019 i Sverige och Danmark genom ett beslut riktat mot Swedegas från Ei om godkännande av villkor²⁰. Den danska tillsynsmyndigheten Forsyningstilsynet (DUR) har fattat ett motsvarande beslut riktat mot Energinet Gas TSO A/S. Balanseringszonen innebär att den balansansvarige för att uppfylla sitt balansansvarsåtagande i normalfallet kan köpa och sälja balansgas inom det hela geografiska området Danmark och Västsverige.

Utöver den nödvändiga uppdateringen av myndighetsinstruktionen krävs inga genomförandeåtgärder i denna del.

Enligt artikel 7.2 ska även byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) samarbeta med de nationella tillsynsmyndigheterna, och den kan också utfärda rekommendationer om den anser att det krävs bindande regler för att samarbetet ska fungera. Bestämmelsen riktar sig till Acer och kräver ingen genomförandeåtgärd.

Punkt 3

Punkten 3 motsvaras av artikel 7.4 i direktiv 2009/73/EG och reglerar vad som gäller om vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystem deltar i ett samriskföretag som inrättats för att genomföra samarbetet. I dessa fall ska samriskföretaget upprätta och genomföra en övervakningsplan med åtgärder som ska vidtas för att förhindra diskriminerande och konkurrensbegränsande beteende. Planen ska godkännas av Acer. De övervakningsansvariga hos de vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystemen ska oberoende av andra kontrollera att planen följs.

Bestämmelsen är införd i den svenska naturgaslagstiftningen och återfinns i 3 kap. 10a § i naturgaslagen. Av förarbetena, prop. 2011/12:77 s. 22, då bestämmelsen infördes i naturgaslagen, framgår följande.

Kravet på övervakningsplan gäller endast om det bland de företag som deltar i ett samriskföretag finns "vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystemen". Med detta uttryck avses transmissionsnätsoperatörer som ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller

---

²⁰ Ei:s beslut 29 mars 2019 i ärendenummer 2018-102461

handel med naturgas. I Sverige är en sådan vertikal integration inte tillåten enligt de nya bestämmelserna om åtskilt ägande, som finns i 3 kap. 2–2 d §§ naturgaslagen. Det är dock tänkbart att ett vertikalt integrerat företag från ett land som tillåter vertikal integration kan komma att delta i ett regionalt samarbete som etableras i Sverige.

Bestämmelsen kräver ingen ny genomförandeåtgärd.

Artikel 8 – Tillståndsförfarande

1. När det krävs tillstånd, såsom licens, tillståndskoncession, samtycke eller godkännande, för uppförande eller drift av naturgasanläggningar, anläggningar för vätgasproduktion och infrastruktur för vätgassystem, ska medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser bevilja tillstånd att anlägga eller driva sådana anläggningar, sådan infrastruktur och sådana rörledningar eller tillhörande utrustning inom sitt territorium i enlighet med punkterna 2–11. Medlemsstaterna eller av dem utsedd behörig myndighet får också, på samma villkor, bevilja tillstånd att leverera naturgas och vätgas och bevilja tillstånd för grossister.
2. Om medlemsstaterna har ett tillståndssystem ska de fastställa objektiva och icke-diskriminerande kriterier och transparenta förfaranden, som ska uppfyllas om ett företag ansöker om tillstånd att leverera naturgas och vätgas eller uppföra eller driva naturgasanläggningar, anläggningar för vätgasproduktion eller infrastruktur för vätgassystem. Kriterierna och förfarandena för att bevilja tillstånd ska offentliggöras. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndsförfaranden för sådana anläggningar, sådan infrastruktur och sådana rörledningar eller tillhörande utrustning vid behov beaktar projektets betydelse för de inre marknaderna för naturgas och vätgas. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndssystemet för infrastruktur för vätgassystem är förenligt med de nätutvecklingsplaner för överförings- och distributionsnät för vätgas som antagits enligt artiklarna 55 och 56.
3. När det gäller naturgasleverantörer får medlemsstaterna bedöma de sökandes ekonomiska styrka och tekniska kapacitet som kriterier för tillstånd. Dessa kriterier ska vara fullt ut transparenta och icke-diskriminerande.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att eventuella nationella regler för det tillståndsförfarande som avses i denna artikel är proportionella och nödvändiga och bidrar till genomförandet av de allmänna reglerna för organisation av marknaderna för naturgas och vätgas och tillträde till infrastruktur, till principen om energieffektivitet först, till uppnåendet av unionens klimat- och energimål och till genomförandet av medlemsstaternas integrerade nationella energi- och klimatplaner samt deras långsiktiga strategier som antagits enligt förordning (EU) 2018/1999.

5. Tillståndsförfarandena för de verksamheter som avses i punkt 1 får inte överstiga två år, inbegripet alla relevanta förfaranden som används av de behöriga myndigheterna. När det är vederbörligen motiverat på grund av extraordinära omständigheter, får den perioden på två år förlängas med upp till ett år.
6. Medlemsstaterna ska bedöma vilka nationella lagstiftningsåtgärder och andra nationella åtgärder som krävs för att effektivisera tillståndsförfaranden, inbegripet och utan att hindra eventuella steg i förfarandet för miljökonsekvensbedömning och offentliga samråd. Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om resultaten av en sådan bedömning som en del av deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som avses i artikel 3 i förordning (EU) 2018/1999, och i enlighet med det förfarande som anges i artiklarna 7–12 i den förordningen, och som en del av deras integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter i enlighet med artikel 17 i den förordningen.
7. De tidsfrister som fastställs i punkt 5 i denna artikel ska gälla utan att det påverkar skyldigheter enligt tillämplig unionsrätt på miljö- och energiområdet, inbegripet direktiv (EU) 2018/2001, rättsliga överklaganden, rättsmedel eller andra domstolsförfaranden och alternativa tvistlösningsmekanismer, inklusive förfaranden för klagomål, utomrättsliga överklaganden och korrigerande åtgärder, och får förlängas med en period som motsvarar dessa förfarandens längd.
8. Medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter. Kontaktpunkterna ska på begäran av en sökande och kostnadsfritt vägleda sökanden och underlätta hela tillståndsförfarandet för de verksamheter som avses i punkt 1, fram till dess att de ansvariga myndigheterna har fattat beslut i slutet av förfarandet. Den sökande ska inte behöva kontakta mer än en kontaktpunkt under hela processen.
9. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillstånd enligt nationell rätt för uppförande och drift av systeminfrastruktur för naturgas också är tillämpliga på infrastruktur för vätgassystem. Detta påverkar inte medlemsstaternas rätt att återkalla dessa tillstånd om vätgasinfrastrukturen inte uppfyller de tekniska säkerhetsregler för infrastruktur för vätgassystem som fastställs i unionsrätten eller nationell rätt.
10. Medlemsstaterna ska säkerställa att befintliga markanvändningsrättigheter för uppförande och drift av naturgasrörledningar och andra nättillgångar även ska tillämpas på rörledningar och andra nättillgångar för transport av vätgas.
11. Vid överlåtelse av äganderätten till infrastruktur inom samma företag för att uppfylla kraven i artikel 69, ska tillstånden och markanvändningsrättigheterna för den infrastrukturen också överlätas till den nya ägaren.

12. Medlemsstaterna ska säkerställa att skälen för avslag på ansökan om tillstånd är objektiva och icke-diskriminerande och att de meddelas den sökande. Skälen för sådana avslag ska meddelas kommissionen för kännedom. Medlemsstaterna ska införa ett förfarande som ger den sökande möjlighet att överklaga ett avslag.

13. För att kunna utveckla områden som nyligen har börjat bli försörjda, och för effektiv drift i allmänhet och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 34, får medlemsstaterna avslå en ansökan om ytterligare tillstånd att anlägga och driva rörledningssystem för distribution av naturgas inom något visst område, efter det att sådana ledningssystem har byggts eller tillstånd för att bygga dem har beviljats inom detta område och om befintlig eller föreslagen kapacitet inte är mättad.

14. Medlemsstaterna ska avslå en ansökan om tillstånd att uppföra och driva en infrastruktur för överföring eller distribution av naturgas i områden där nätutvecklingsplanen enligt artikel 55 föreskriver en avveckling av överföringssystemet eller relevanta delar av detta eller där en avvecklingsplan för distributionsnätet har godkänts i enlighet med artikel 57.

15. Om ett tillstånd i den mening som avses i punkt 1 i denna artikel omfattas av tillämpningsområdet för artiklarna 15 och 15b–17 i direktiv (EU) 2018/2001 ska endast de bestämmelserna tillämpas.

Bedömning

Punkt 1 och 2

Artikel 8.1 och 8.2 motsvarar 4.1 och 4.2 i direktivet 2009/73/EG, men har utökats till att omfatta anläggningar för vätgasproduktion och infrastruktur för vätgassystem.

Naturgas

Bestämmelser om koncession för att bygga och driva naturgasledning finns i naturgaslagen, som är icke-diskriminerande och offentliggjord. När det gäller leverantörer av naturgas krävs inget tillstånd eller licens. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Vätgas

Naturgaslagen saknar bestämmelser om anläggningar för vätgasproduktion respektive infrastruktur för vätgas. Koncession för vätgas kan idag meddelas med stöd av rörledningslagen. Bestämmelser om koncession för vätgas bör vara samma som för naturgas och bör införas i naturgaslagen. Överväganden och förslag finns i avsnitt 5.3.

Punkt 3

Bestämmelserna i punkten 3 saknar motsvarighet i tidigare direktiv och ger medlemsstaterna rätt att bedöma naturgasleverantörers ekonomiska styrka och tekniska kapacitet som kriterier för tillstånd. Dessa kriterier ska vara fullt ut transparenta och icke-diskriminerande.

Naturgas

När det gäller leverantörer av naturgas krävs inget tillstånd eller licens. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Vätgas

Bestämmelserna för vätgasleverantörer bör vara samma som för naturgas. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Punkt 4

Punkt 4 saknar motsvarighet i tidigare direktiv och föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att eventuella nationella regler för tillståndsförfarandet enligt artikel 8 är proportionerliga och nödvändiga. Reglerna ska också bidra till genomförandet av de allmänna reglerna för organisation av marknaderna för naturgas och vätgas och tillträde till infrastruktur, till principen om energieffektivitet först, till uppnåendet av unionens klimat- och energimål och till genomförandet av medlemsstaternas integrerade nationella energi- och klimatplaner samt deras långsiktiga strategier som antagits enligt förordning (EU) 2018/1999.

Enligt 2 kap. 5 § naturgaslagen ska koncession meddelas om ledningen eller anläggningen är lämplig från allmän synpunkt. Vad bedömningen av huruvida en ledning eller anläggning är lämplig från allmän synpunkt består i är inte klart uttryckt i förarbetena. I Prop1999/2000:72 Ny naturgaslag s. 32 anges följande:

Vid koncessionsprövningen bör en ingående prövning göras av de olika intressen som gör sig gällande i sammanhanget. Sålunda bör bl.a. miljö- och näringspolitiska synpunkter liksom vikten av en ändamålsenlig infrastruktur beaktas. Endast om det är lämpligt från allmän synpunkt bör koncession få beviljas för en naturgasledning eller ett naturgaslager. Regeringen anser att det på förhand är mycket svårt att närmare ange hur en naturgaslednings respektive ett naturgaslagers lämplighet från allmän synpunkt bör bedömas. I stället är det omständigheterna i det enskilda fallet som bör bli avgörande. Av betydelse härvidlag bl.a. ledningens sträckning, dess kapacitet och avsedda användningsområde. Utredningen har gett exempel på olika allmänna intressen som ofta torde komma att aktualiseras vid prövningen av en rörledning. Andra omständigheter som kan kräva beaktande är t.ex. industri- och energipolitiska förhållanden samt faktorer av regional- och lokaliseringpolitisk natur. Det är därför angeläget att varje större rörledningsprojekt prövas också med hänsyn till sådana faktorer.

Ofta torde det vara möjligt att tillgodose de allmänna intressena genom att ledningen ges en annan sträckning eller därigenom att koncessionen förenas med villkor. Samhällsekonomiskt onödiga naturgasledningar och naturgaslager bör dock inte få byggas.

I industri- och energipolitiska överväganden ingår en bedömning av om ledningen eller anläggningen bidrar till att uppnå unionens klimat- och energimål och till att genomföra medlemsstaternas integrerade nationella energi- och klimatplaner samt deras långsiktiga strategier som antagits enligt förordning (EU) 2018/1999. Ei har i rapporten *Genomförande av artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet i svensk rätt* (Ei R2024:10) föreslagit ändringar i naturgaslagen. Principen om energieffektivitet bör rymmas inom bedömningen av lämpligheten från allmän synpunkt. En bestämmelse om detta behöver införas. För överväganden och förslag se avsnitt 5.4.

Punkt 5

Punkt 5 saknar motsvarighet i tidigare direktiv och föreskriver en längst handläggningstid för tillstånd om två år, med förlängning med ett år om det finns extraordinära omständigheter.

Naturgas

Enligt 10 § naturgasförordningen (2006:1043) ska regeringen meddela tillstånd inom fem år för en naturgasledning och lagrings- eller förgasningsanläggning, från det att Ei mottagit en fullständig ansökan. I fråga om förlängning gäller en frist om tio år. Naturgasförordningens bestämmelser uppfyller inte kraven i artikel 8.5 och måste ändras.

Förfarandet som innebär att ansökningsärendet först ska beredas av Ei för att sedan beslutas av regeringen medför en påtaglig risk för att tvåårsfristen inte kan hållas. Frågan om koncession bör i stället avgöras av Ei. En möjlighet till överklagande till regeringen eller till mark- och miljödomstolen bör införas. En sådan ordning uppfyller även direktivets krav på sökandens rätt till prövning i högre instans (se punkten 12). Överväganden och förslag finns i avsnitt 5.3.

Vätgas

Bestämmelser måste införas och bör vara samma som för naturgas. Överväganden och förslag finns i avsnitt 5.3.

Punkt 6

Punkten 6 saknar motsvarighet i tidigare direktiv. Enligt bestämmelsen ska medlemsstaterna bedöma vilka nationella lagstiftningsåtgärder och andra nationella åtgärder som krävs för att effektivisera tillståndsförfaranden inklusive miljökonsekvensbedömning och offentliga samråd. Medlemsstaterna ska

rapportera till kommissionen om resultaten av en sådan bedömning som en del av deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som avses i artikel 3 i förordning (EU) 2018/1999, och i enlighet med det förfarande som anges i artiklarna 7–12 i den förordningen, och som en del av deras integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter i enlighet med artikel 17 i den förordningen.

Bestämmelsen riktar sig till i huvudsak Klimat- och näringslivsdepartementet och kräver ingen genomförandeåtgärd i lag eller annan författning.

Punkt 7

Punkten 7 saknar motsvarighet i tidigare direktiv och anger att de tidsfrister som fastställs i punkt 5 i denna artikel ska gälla utan att det påverkar skyldigheter enligt tillämplig unionsrätt på miljö- och energiområdet, inbegripet direktiv (EU) 2018/2001, rättsliga överklaganden, rättsmedel eller andra domstolsförfaranden och alternativa tvistlösningsmekanismer, inklusive förfaranden för klagomål, utomrättsliga överklaganden och korrigerande åtgärder, och får förlängas med en period som motsvarar dessa förfarandens längd.

Se punkt 5 ovan.

Punkt 8

Punkten 8 saknar motsvarighet i tidigare direktiv och föreskriver att medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter. Kontaktpunkterna ska på begäran av en sökande och kostnadsfritt vägleda sökanden och underlätta hela tillståndsförfarandet för de verksamheter som avses i punkt 1, fram till dess att de ansvariga myndigheterna har fattat beslut i slutet av förfarandet. Den sökande ska inte behöva kontakta mer än en kontaktpunkt under hela processen.

Enligt 6 § förvaltningslagen (2017:900) ska *en myndighet se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälp* ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. *Den ska ges utan onödigt dröjsmål.* varje myndighet lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälp ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt. Ei är den myndighet som bereder en ansökan om koncession enligt naturgasförordningen och kan inom ramen för myndighetens serviceskyldighet bistå sökanden med upplysningar, vägledning och råd. Ei hanterar endast frågan om koncession för transmission av naturgas. Samma sak kommer att gälla för vätgas (se avsnitt 5.3). En särskild kontaktpunkt bör därför inrättas. För överväganden och förslag se avsnitt 5.38.

Punkt 9

Enligt punkten 9 ska medlemsstaterna säkerställa att tillstånd enligt nationell rätt för uppförande och drift av systeminfrastruktur för naturgas också är tillämpliga på infrastruktur för vätgassystem. Sådana bestämmelser saknas i nuvarande lagstiftning som behöver kompletteras. För överväganden och förslag se avsnitt 5.3.

Punkt 10

Enligt punkten 10 ska medlemsstaterna säkerställa att befintliga markanvändningsrättigheter för uppförande och drift av naturgasrörledningar och andra nättillgångar även ska tillämpas på rörledningar och andra nättillgångar för transport av vätgas.

Frågan om markåtkomst hanteras av Lantmäteriet enligt ledningsrättslagen (1973:1144). Lagen gäller enligt 2 § för ledningar genom vilka fjärrvärme, olja, gas, koldioxid eller annan råvara eller produkt transporteras från ett produktionsställe, ett upplag eller en lastplats och som a) tillgodoser ett allmänt behov, b) gagnar näringsverksamhet eller kommunikationsanläggning av betydelse för riket eller en viss ort, eller c) medför endast ringa intrång i jämförelse med nyttan. Ledningsrättslagen gäller således även infrastruktur för vätgas. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Punkt 11

Punkten 11 handlar om de fall där äganderätten till infrastruktur överläts inom samma företag. För att uppfylla kraven i artikel 69 ska i dessa fall även tillstånden och markanvändningsrättigheterna för den infrastrukturen överlåtas till den nya ägaren. För bedömning se avsnitt 5.13.

Punkt 12

Punkt 12 motsvarar artikel 4.3 i direktiv 2009/73/EG och handlar om möjligheten för sökanden att få ett beslut om tillstånd prövat av högre instans. I förarbetena till naturgaslagen (prop. 2004/2005:62 s. 106) anføres följande:

Enligt naturgaslagen är det regeringen som beslutar om tillstånd att bygga eller använda naturgasledningar. Om regeringen avslår en tillståndsansökan, kan beslutets laglighet prövas av regeringsrätten enligt lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut. Några särskilda åtgärder krävs därför inte för att uppfylla direktivets krav i artikel 4 punkterna två och tre. Någon ändring i naturgaslagens bestämmelser om koncession behöver inte heller göras med anledning av det som sägs i direktivets artikel 4 fjärde punkten.

En laglighetsprövning enligt lagen om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut medför ingen prövning i sak. Det är tveksamt om den svenska lagstiftningen uppfyller direktivets krav i denna del. Som nämnt under punkten 5 ovan bör Ei besluta om koncession som första instans och Ei:s beslut bör kunna överklagas till

regeringen eller till mark- och miljödomstolen. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.3.

Punkt 13

Punkten 13 motsvarar 4.4 i direktiv 2009/73/EG och anger att medlemsstaterna under vissa förutsättningar får avslå en ansökan om ytterligare tillstånd att anlägga och driva rörledningssystem för distribution av naturgas för att kunna utveckla områden som nyligen har börjat bli försörjda, och för effektiv drift i allmänhet och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 34. Enligt artikel 34 ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för företag som är etablerade inom deras territorium att leverera till berättigade kunder genom en direktledning och alla kunder inom deras territorium att få leveranser via en direktledning från naturgasföretag.

Prövningen enligt denna punkt ryms inom ramen för koncessionsprövningen av om en ledning är lämplig ur allmän synpunkt. Någon genomförandeåtgärd i lag eller annan författning krävs inte.

Punkt 14

Punkt 14 saknar motsvarighet i tidigare direktiv och ger medlemsstaterna en skyldighet att avslå en ansökan om tillstånd att uppföra och driva en infrastruktur för överföring eller distribution av naturgas i områden där nätutvecklingsplanen enligt artikel 55 föreskriver en avveckling av överföringssystemet eller relevanta delar av detta eller där en avvecklingsplan för distributionsnätet har godkänts i enlighet med artikel 57. Bestämmelserna om koncession kan behöva kompletteras med en bestämmelse om detta. För överväganden och förslag se avsnitt 5.4.

Punkt 15

Punkt 15 anger att om ett tillstånd i den mening som avses i punkt 1 i denna artikel omfattas av tillämpningsområdet för artikel 15 och artiklarna 15 b–17 i direktiv (EU) 2018/2001 (förnybartdirektivet) ska endast de bestämmelserna tillämpas.

Artikel 15 i förnybartdirektivet handlar om administrativa förfaranden, regler och normer, artikel 15 b om kartläggning av områden som krävs för nationella bidrag till det övergripande unionsmålet för 2030 för förnybara energikällor, artikel 15 c om accelerationsområden för förnybar energi, artikel 15 d om allmänhetens deltagande i de planer som utser accelerationsområden för förnybar energi enligt artikel 15 c.1 första stycket, artikel 15 e om områden för nät- och lagringsinfrastruktur som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet, artikel 16 om tillståndsförfarandets huvudprinciper och organisation, artikel 16 a om tillståndsförfarande för accelerationsområden för förnybar energi, artikel 16 b om tillståndsförfarande utanför accelerationsområden för förnybar energi, artikel 16 c om påskyndat tillståndsförfarande för uppgradering, artikel 16 d om tillståndsförfarande för installation av solenergiutrustning, artikel 16 e om

påskyndad utbyggnad av värmepumpar, artikel 16 f om ett allt överskuggande allmänintresse och artikel 17 om förfarande för nätanslutning efter enkel anmälan.

Bestämmelser tillkom genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652.

De särskilda tiderna för tillståndsförfarande i artikel 16 a punkten 1 gäller projekt för förnybar energi inom så kallade accelerationsområden. Dessa områden ska fastställas enligt artikel 15 c) i förnybartdirektivet senast den 21 februari 2026. Energimyndigheten har den 14 mars 2024 fått i uppdrag av regeringen (KN2024/00663) att genomföra en kartläggning för att identifiera områden med potential för fossilfri produktion och tillhörande energidistribution. I avvaktan på den utredningen föreslås inga nya bestämmelser. Bestämmelserna bör dessutom vara gemensamma för olika energislag och olika slags projekt, varför det inte är lämpligt att föreslå regler endast för förnybar gas. Det kan hur som helst ske genom ändring i naturgasförordningen eller den förordning som ersätter denna.

Enligt artikel 16 b) punkten 1 i förnybartdirektivet får tillståndsförfarande för projekt för förnybar energi inte pågå längre än två år och för förnybar havsbaserad vindkraft tre år. Förlängning kan ske med sex månader när det är motiverat på grund av exceptionella omständigheter som till exempel när det krävs längre perioder för bedömning av enligt tillämplig unionsmiljörätt.

För att leva upp till bestämmelserna i förnybartdirektivet bör en tidsgräns införas utöver den som följer av artikel 8 punkten 7 i gasmarknadsdirektivet. Frågan har betydelse även för ellagstiftningen. Klimat- och näringsdepartementet lämnar förslag om genomförande av artiklarna i förnybartdirektivet i en PM, Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi, som för närvarande remitterats bl.a. till Ei. För att uppfylla bestämmelserna i artikel 16 b) punkten 1 krävs nya bestämmelser om den prövande myndighetens handläggningstid. För överväganden och förslag se avsnitt 5.3.

Artikel 9 – Certifiering av förnybara bränslen och koldioxidsnåla bränslen

1. Förnybar gas ska certifieras i enlighet med artiklarna 29, 29a och 30 i direktiv (EU) 2018/2001. Koldioxidsnåla bränslen ska certifieras i enlighet med denna artikel.
2. För att säkerställa att de minskade växthusgasutsläppen genom användning av koldioxidsnåla bränslen uppgår till minst 70 %, ska medlemsstaterna kräva att de ekonomiska aktörerna visar att det tröskelvärde och de krav som fastställs genom

den metod som avses i punkt 5 i denna artikel har uppfyllts. För detta ändamål ska de kräva att de ekonomiska aktörerna använder ett massbalanssystem i linje med artikel 30.1 och 30.2 i direktiv (EU) 2018/2001.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de ekonomiska aktörerna lämnar tillförlitlig information om efterlevnaden av det tröskelvärde för minskade växthusgasutsläpp på 70 % som avses i punkt 2 och den metod för minskade växthusgasutsläpp som avses i punkt 5, och att de ekonomiska aktörerna på begäran ger den berörda medlemsstaten tillgång till de uppgifter som använts för att tillhandahålla den informationen. Medlemsstaterna ska kräva att de ekonomiska aktörerna inför en lämplig standard för oberoende granskning av den information som lämnas och att de lägger fram bevis på att detta har gjorts. Vid granskningen ska det kontrolleras att de system som de ekonomiska aktörerna använder är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri.

4. De skyldigheter som fastställs i punkt 2 ska gälla oavsett om koldioxidsnåla bränslen produceras inom unionen eller importeras. Information om geografiskt ursprung och typ av bränsleråvara när det gäller koldioxidsnåla bränslen eller koldioxidsnål vätgas för respektive bränsleleverantör ska göras tillgänglig för konsumenterna på systemansvarigas, operatörers, leverantörers eller berörda behöriga myndigheters webbplatser och ska uppdateras årligen.

5. Senast den 5 augusti 2025 ska kommissionen anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 för att komplettera detta direktiv genom att specificera metoden för att bedöma minskningen av växthusgasutsläpp från koldioxidsnåla bränslen. Den metoden ska säkerställa att kredit för utsläpp som undvikits inte ges för avskiljning av koldioxid från fossila energikällor för vilken en utsläppskredit redan erhållits enligt andra rättsliga bestämmelser och ska omfatta växthusgasutsläppens livscykel och ta hänsyn till indirekta utsläpp till följd av avledning av oelastiska insatsvaror. Den metoden ska vara förenlig med metoden för att bedöma minskningen av växthusgasutsläpp från förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och från återvunna kolbaserade bränslen, inbegripet behandlingen av utsläpp på grund av vätgasläckage, och ta hänsyn till metanutsläpp i tidigare led och faktiska nivåer för koldioxidavskiljning.

6. När så är lämpligt ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet med en utvärdering av vätgasläckaget som inbegriper miljö- och klimatrisker, tekniska särdrag och adekvata maximinivåer för vätgasläckage. På grundval av den rapporten ska kommissionen vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag om införande av åtgärder som minimerar eventuella risker i fråga om vätgasläckage och fastställa maximinivåer för vätgasläckage samt inrätta efterlevnadsmekanismer. Relevanta maximinivåer för vätgasläckage ska ingå i den metod som avses i punkt 5.

7. Kommissionen får anta beslut om erkännande av att frivilliga nationella eller internationella system med normer för produktion av koldioxidsnåla bränslen eller koldioxidsnål vätgas tillhandahåller korrekta uppgifter om minskade växthusgasutsläpp enligt denna artikel och är förenliga med den metod som avses i punkt 5 i denna artikel. Kommissionen ska anta sådana beslut endast om systemet i fråga uppfyller lämpliga normer för tillförlitlighet, transparens och oberoende revision i enlighet med kraven i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 (42) för certifiering av förnybara bränslen.

8. Om en ekonomisk aktör lägger fram bevis eller uppgifter som erhållits i enlighet med ett system som godkänts enligt punkt 7, får en medlemsstat inte kräva att den ekonomiska aktören lägger fram ytterligare bevis på uppfyllande av de kriterier avseende vilka systemet har godkänts av kommissionen.

9. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska övervaka den verksamhet som bedrivs av certifieringsorgan som utför oberoende granskning inom ramen för ett frivilligt system. Certifieringsorgan ska på begäran av behöriga myndigheter lämna all relevant information som krävs för att övervaka granskningen, inklusive exakt datum, tidpunkt och plats för granskningar. Om medlemsstaterna upptäcker problem med bristande förenlighet ska de utan dröjsmål informera det frivilliga systemet.

10. På begäran av en medlemsstat, vilken kan baseras på en begäran från en ekonomisk aktör, ska kommissionen utifrån alla tillgängliga bevis undersöka huruvida de kriterier för minskade växthusgasutsläpp som anges i denna artikel, kraven enligt den metod som utvecklats i linje med punkt 5 i denna artikel och de tröskelvärden för minskade växthusgasutsläpp som anges i artikel 2.11, 2.12 och 2.13 har uppfyllts. Inom sex månader från mottagandet av en sådan begäran ska kommissionen besluta om den berörda medlemsstaten får

a) godta de bevis som redan lämnats för att visa att kriterierna för minskade växthusgasutsläpp för koldioxidsnåla bränslen är uppfyllda, eller

b) kräva, genom undantag från punkt 8, att leverantörer av källan till koldioxidsnåla bränslen lämnar ytterligare bevis på att de uppfyller kriterierna för minskade växthusgasutsläpp och tröskelvärdet för minskade växthusgasutsläpp på 70 %.

11. Medlemsstaterna ska kräva att de berörda ekonomiska aktörerna i den unionsdatabas som inrättats enligt artikel 31a.1 i direktiv (EU) 2018/2001, eller i de nationella databaser som är kopplade till den unionsdatabasen, i enlighet med artikel 31a.2 i det direktivet för in information om utförda transaktioner och hållbarhetsegenskaper hos förnybar gas och koldioxidsnåla bränslen i linje med

kraven för förnybara bränslen i artikel 31a i det direktivet. Om ursprungsgarantier har utfärdats för produktion av ett parti koldioxidsnål gas ska de omfattas av samma regler som de som anges i den artikeln för ursprungsgarantier som utfärdas för produktion av förnybar gas.

12. Kommissionen ska genom genomförandeakter anta beslut om erkännande enligt punkt 7 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 91.3. Sådana beslut ska ha en begränsad giltighetstid på högst fem år.

Bedömning

Artikel 9 saknar motsvarighet i tidigare direktiv och handlar om certifiering av förnybar gas och koldioxidsnåla bränslen.

Punkt 1–4

Punkten 1 handlar om förnybar gas och koldioxidsnål gas. Förnybar gas definieras som biogas enligt definitionen i artikel 2.28 i direktiv (EU) 2018/2001, dvs. som gasformiga bränslen som framställs av biomassa. Definitionen omfattar enligt punkten 1 även biogas som har uppgraderats till biometan och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2 punkten 36 i direktiv (EU) 2018/2001. Med det sistnämnda avses flytande och gasformiga bränslen vilkas energiinnehåll hämtas från andra förnybara energikällor än biomassa. Certifieringen av förnybar gas enligt förnybartdirektivet är genomförd i svensk lagstiftning genom ändringar i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen.

När det gäller koldioxidsnål gas saknas bestämmelser i svensk lagstiftning och lagen om certifiering bör kompletteras med bestämmelser om detta. Regeringen har i en promemoria lämnat förslag till ändringar i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen. Den lagen bör kompletteras med ändringar som innebär att lagen ger möjlighet för aktörer att ansöka om hållbarhetsbesked för koldioxidsnåla bränslen, som innefattar koldioxidsnål gas.

För överväganden och förslag se avsnitt 5.32.

Enligt punkten 2 ska medlemsstaterna, för att säkerställa att de minskade växthusgasutsläppen genom användning av koldioxidsnåla bränslen uppgår till minst 70 procent, kräva att de ekonomiska aktörerna visar att det tröskelvärde och de krav som fastställs genom den metod som avses i punkt 5 i denna artikel har uppfyllts. För detta ändamål ska de kräva att de ekonomiska aktörerna använder ett massbalanssystem i linje med artikel 30.1 och 30.2 i direktiv (EU) 2018/2001.

Enligt punkten 3 ska medlemsstaterna säkerställa att de ekonomiska aktörerna lämnar tillförlitlig information om efterlevnaden av det tröskelvärde för minskade

växthusgasutsläpp på 70 procent som avses i punkt 2 och den metod för minskade växthusgasutsläpp som avses i punkt 5. De ska också säkerställa att de ekonomiska aktörerna på begäran ger den berörda medlemsstaten tillgång till de uppgifter som använts för att tillhandahålla den informationen. Medlemsstaterna ska kräva att de ekonomiska aktörerna inför en lämplig standard för oberoende granskning av den information som lämnas och att de lägger fram bevis på att detta har gjorts. Vid granskningen ska det kontrolleras att de system som de ekonomiska aktörerna använder är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri.

Enligt punkten 4 ska de skyldigheter som fastställs i punkt 2 gälla oavsett om koldioxidsnåla bränslen produceras inom unionen eller importeras. Information om geografiskt ursprung och typ av bränsleråvara när det gäller koldioxidsnåla bränslen eller koldioxidsnål vätgas för respektive bränsleleverantör ska göras tillgänglig för konsumenterna på systemansvarigas, operatörers, leverantörers eller berörda behöriga myndigheters webbplatser och ska uppdateras årligen.

Punkt 5–8

Punkten 5–8 rör kommissionens skyldigheter att ta fram delegerade akter och rätt att anta beslut om erkännande av frivilliga nationella eller internationella system med normer för produktion av koldioxidsnåla bränslen eller koldioxidsnål vätgas. Bestämmelserna kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 10 – Tekniska regler

1. Medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna ska säkerställa att tekniska säkerhetskriterier fastställs och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler, i vilka de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av LNG-anläggningar, lagringsanläggningar för naturgas, andra överförings- eller distributionssystem eller direktledningar och till vätgassystemet fastställs. Dessa tekniska regler ska säkerställa att systemen är driftkompatibla, och de ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Acer får vid behov utfärda lämpliga rekommendationer för att göra dessa regler förenliga med varandra. Dessa regler ska anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 (43).

2. I relevanta fall ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna kräva att systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem och operatörer av vätgasnät inom sina territorier offentliggör tekniska regler i enlighet med denna artikel, särskilt vad avser regler för nätanslutning som innefattar krav på gasens kvalitet, luktsättning och tryck. Medlemsstaterna ska även kräva att systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem offentliggör

tariffer för anslutning av gas från förnybara energikällor baserade på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

Bedömning

Enligt artikel 10 ska medlemsstaterna se till att tekniska säkerhetsregler definieras och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler som fastställer de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för systemet av LNG-anläggningar, lagringsanläggningar, andra överförings- eller distributionssystem eller direktledningar och till vätgassystemet. Reglerna ska säkerställa att systemen är driftskompatibla. Reglerna ska vara objektiva och icke-diskriminerande. De ska också anmälas till kommissionen.

Naturgas, vätgas och förnybar gas omfattas av lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har meddelat föreskrifter om ledningssystem för naturgas (MSBFS 2009:7). Föreskrifterna tillämpas för gaser i gasfas överstigande 4 bar (0,4 Mpa) övertryck. Föreskriften gäller även renad och torkad biogas. Naturgas och övriga gaser omfattas av föreskrifter i MSBFS 2015:8, 2023:1, 2021:3, 2020:1.

Bestämmelserna om tekniska regler är icke-diskriminerande och offentliggjorda. Några genomförandeåtgärder i anledning av denna punkt behöver därför inte vidtas.

Punkt 2

Enligt 6 kap. 1 a § naturgaslagen ska den som innehar en naturgasledning 1, i samband med att ny anslutning begärs inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen, 2, på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om de villkor som i fråga om anslutning för inmatning av naturgas gäller för gasens kvalitet, lukt eller tryck, och 3, offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning och de villkor som avses i 2. Enligt andra stycket kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om skyldigheterna i första stycket. Naturgaslagen ställer både krav på att uppgift om tekniska krav ska lämnas och att den ska offentliggöras. Någon ytterligare lagstiftningsåtgärd är därmed inte nödvändig med anledning av den aktuella punkten.

När det gäller medlemsstaternas skyldighet att kräva att systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem offentliggör tariffer för anslutning av gas från förnybara energikällor baserade på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier saknas sådan bestämmelse i den svenska naturgaslagstiftningen. I 6 kap. 1 a § tredje punkten finns ett mer generellt

krav att den som innehar en naturgasledning ska offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning och de villkor som avses i 2, dvs. villkoren gällande gasens kvalitet, lukt eller tryck. Den svenska lagstiftningen behöver således kompletteras med en bestämmelse om att systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem ska ha en skyldighet att offentliggöra tariffer för anslutning av gas från förnybara energikällor baserade på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier. I detta sammanhang kan nämnas att i artikel 41 och 45 finns bestämmelser om skyldigheter för systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem att offentliggöra transparenta och effektiva förfaranden för icke-diskriminerande anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas. Dessa förfaranden, dvs. standardiserade rutiner, ska godkännas av tillsynsmyndigheten innan de börjar tillämpas.

Av artikel 42 framgår också bland annat skyldighet för systemansvariga för överföringssystem att offentliggöra tariffer för anslutning av nya lagringsanläggningar för naturgas, LNG-anläggningar och industrikunder.

Överväganden och förslag gällande skyldigheten för systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem att offentliggöra tariffer för anslutning av gas från förnybara energikällor baserade på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande villkor behandlas tillsammans med överväganden och förslag gällande de nämnda artiklarna 41, 42 och 45, se avsnitt 5.5, 5.6 och 5.7.

4.3 Kapitel III – Konsumentinflytande, konsumentskydd och kundmarknader

Artikel 11 – Grundläggande avtalsrättigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla slutkunder har rätt att få naturgas och vätgas levererade från en viss leverantör, förutsatt att denne samtycker, oberoende av i vilken medlemsstat leverantören är registrerad och förutsatt att leverantören iakttar tillämpliga regler och kriterier för handel, balans och försörjningstrygghet i enlighet med artikel 8.2. I det avseendet ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att administrativa förfaranden inte diskriminerar leverantörer som redan är registrerade i en annan medlemsstat.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av unionsreglerna om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU (44) och rådets direktiv 93/13/EEG (45), ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunder har de rättigheter som föreskrivs i punkterna 3–11 i denna artikel.

3. Slutkunderna ska ha rätt till ett avtal med sin leverantör, som anger

- a) leverantörens namn och kontaktuppgifter, inbegripet adress, e-postadress och jourtelefonnummer till kundtjänst,
- b) de tjänster som tillhandahålls (inbegripet produktens namn och tariffens beteckning), de huvudsakliga egenskaperna för de tjänster som tillhandahålls, kvaliteten på de tjänster som erbjuds och tidpunkten för den ursprungliga inkopplingen,
- c) de underhållstjänster som tillhandahålls,
- d) på vilket sätt aktuell information om alla tillämpliga tariffer, underhållskostnader och kombinerade produkter eller tjänster kan erhållas,
- e) avtalets löptid, villkoren för att förlänga och säga upp avtalet och tjänsterna, inklusive produkter eller tjänster som kombineras med dessa tjänster och huruvida det är tillåtet att säga upp avtalet avgiftsfritt,
- f) villkoren för kompensation och återbetalning om tjänsterna inte håller avtalad kvalitet, inbegripet i händelse av inkorrekt eller försenad fakturering,
- g) tydliga, objektiva, för allmänheten tillgängliga och kontrollerbara åtaganden som tillhandahålls av leverantören, om miljöprestandan, i förekommande fall inbegripet koldioxidutsläpp, lyfts fram som ett viktigt inslag, samt – när det gäller leverans av förnybar gas och koldioxidsnål gas – certifiering av den förnybara gas och koldioxidsnåla gas som levereras i enlighet med artikel 9,
- h) metoden för att inleda ett tvistlösningsförfarande utanför domstol i enlighet med artikel 25,
- i) information om konsumenträttigheter, inbegripet tydlig och lättbegriplig information om behandlingen av klagomål och om hur och var ett klagomål kan lämnas in samt all den information som avses i denna punkt, som tydligt ska anges på fakturan eller vätgas- eller naturgasföretagets webbplats,
- j) i förekommande fall, information om leverantören och priset på produkter eller tjänster som är kopplade till, eller kombinerade med, leverans av naturgas eller vätgas.

Avtalsvillkoren ska vara skäliga och kända på förhand. Informationen ska under alla omständigheter ges på ett konsumentvänligt, tydligt och otvetydigt språk, innan avtalet ingås eller bekräftas. Om avtal ingås genom en mellanhand ska den information som avses i denna punkt också tillhandahållas innan avtalet ingås. Information om leverantören av produkter eller tjänster, och priset på dessa

produkter eller tjänster, som är kopplade till eller kombinerade med leverans av gas ska tillhandahållas innan avtalet ingås.

Slutkunder ska tillhandahållas en enda sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett koncist och enkelt språk. Medlemsstaterna ska kräva att leverantören använder gängse terminologi. Kommissionen ska ge icke-bindande vägledning i detta avseende.

4. Slutkunder ska i god tid underrättas om varje avsikt att ändra avtalsvillkoren och ska därvid underrättas om att de har rätt att säga upp avtalet. Leverantörer ska på ett transparent och lättbegripligt sätt underrätta sina slutkunder direkt om varje ändring av leveranspriserna och om skälen och villkoren för detta och ändringens omfattning, senast två veckor eller, när det gäller hushållskunder, en månad innan ändringen träder i kraft. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder har möjlighet att säga upp avtal om de inte godtar de nya avtalsvillkor eller ändringar av leveranspriserna som leverantören meddelat.

5. Leverantörer ska tillhandahålla slutkunder transparent information om tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster, för naturgas och vätgas, särskilt information om huruvida priset är fast eller rörligt och, i förekommande fall, om förmånserbjudanden och rabatter. Viktig avtalsinformation ska lyftas fram av leverantören.

6. Leverantörer ska erbjuda slutkunder ett brett val av betalningssätt. Dessa betalningssätt får inte medföra diskriminering mellan kunder. Utsatta kunder enligt artikel 26 i detta direktiv och kunder som påverkas av energifattigdom får beviljas förmånligare behandling. Alla skillnader i avgifter relaterade till betalningssätt eller system för förskottsbetalning ska vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionella och får inte överstiga betalningsmottagarens direkta kostnader för användningen av ett visst betalningssätt eller system för förskottsbetalning, i enlighet med artikel 62 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 (46).

7. Hushållskunder som har tillgång till system för förskottsbetalning får inte missgynnas av dessa system.

8. Leverantörer ska erbjuda slutkunder skäliga och transparenta allmänna villkor, som ska tillhandahållas på ett klart och otvetydigt språk och inte får innehålla sådana hinder för kundernas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtalet, till exempel att avtalshandlingarna är onödigt omfattande. Kunderna ska skyddas mot oskäligen eller vilseledande försäljningsmetoder.

9. Slutkunder ska ha rätt till en god standard i fråga om sina leverantörers tillhandahållande av tjänster och behandling av klagomål. Leverantörerna ska hantera klagomål på ett enkelt, rättvist och snabbt sätt.

10. Leverantörer ska erbjuda hushållskunder för naturgas tillräcklig information om alternativa åtgärder för att undvika avstängning i tillräckligt god tid före en planerad avstängning. Sådana alternativa åtgärder kan gälla möjligheter till stöd för att undvika avstängning, system för förskottsbetalning, energibesiktningar, energirådgivningstjänster, alternativa betalningsplaner, råd om skuldhantering eller anstånd med avstängning, och de bör inte medföra en extra kostnad för de kunder som står inför en avstängning.

11. Leverantörer ska erbjuda slutkunder en slutavräkning efter varje byte av leverantör senast sex veckor efter det att bytet skett.

Bedömning

Artikelns bestämmelser återfinns delvis i artikel 3.3 och bilaga I led a, b, c, d och j i direktiv 2009/73/EG när det gäller naturgas. Artikelns omfattning inkluderar även vätgas.

Artikelns 11 punkter innehåller följande skillnader jämfört med tidigare direktiv.

Punkt 1

Artikelns inledande del om slutkunders rätt att fritt välja naturgas- och vätgashandlare, förutsatt att denne samtycker och följer regler för handel, balans och försörjningstrygghet i enlighet med artikel 8.2. Administrativa förfaranden ska inte diskriminera gashandlare som är registrerade i andra medlemsstater.

Naturgas

Naturgaslagen bör ändras så att bestämmelserna i 8 kap. omfattar inte bara hushållskunder utan samtliga slutkunder där direktivet så föreskriver. För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Vätgas

Motsvarande bestämmelser om vätgas bör införas. För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Punkt 2

Utan att det påverkar tillämpningen av unionsreglerna om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU och rådets direktiv 93/13/EEG, ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunder har de rättigheter som föreskrivs i punkterna 3–11 i denna artikel.

Punkten 2 kräver ingen genomförandeåtgärd.

Punkt 3

De obligatoriska uppgifter som enligt bilaga 1 i direktiv 2009/73/EG ska finnas i avtal mellan gasleverantör och kund har genom punkten 3 utökats till att även omfatta följande:

- e-postadress och jourtelefonnummer till kundtjänst,
- produktens namn och tariffens beteckning (när de tjänster som tillhandahålls beskrivs),
- på vilket sätt aktuell information om alla tillämpliga tariffer, underhållskostnader och kombinerade produkter eller tjänster kan erhållas,
- avtalets löptid samt villkoren för att förlänga och säga upp avtalet ska även anges för eventuella kombinationserbjudanden,
- tydliga, objektiva, offentliggjorda och kontrollerbara åtaganden från gashandlaren om miljöprestanda, inbegripet i förekommande fall koldioxidutsläpp, lyfts fram som ett viktigt inslag. När det gäller leverans av förnybar gas och koldioxidsnål gas ska den förnybara gas och koldioxidsnåla gas som levereras certifieras i enlighet med artikel 9,
- hur och var ett klagomål kan lämnas in ska tydligt anges på fakturan eller vätgas- eller naturgasföretagets webbplats
- i förekommande fall, information om leverantören och priset på produkter eller tjänster som är kopplade till, eller kombinerade med, leverans av naturgas eller vätgas,
- informationen om avtalsvillkoren ska ges på ett konsumentvänligt, tydligt och otvetydigt språk,
- information om leverantören av produkter eller tjänster, och priset på dessa produkter eller tjänster, som är kopplade till eller kombinerade med leverans av gas ska tillhandahållas innan avtalet ingås.

Nytt är också att slutkunder ska tillhandahållas en enda sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett koncist och enkelt språk. Medlemsstaterna ska kräva att gasleverantören använder gängse terminologi. Övriga bestämmelser i punkten 3 är genomförda genom 8 kap. 13 § naturgaslagen.

Naturgas

Naturgaslagen behöver kompletteras med nya bestämmelser om avtalsinnehåll samt en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren. Dagens obligatoriska avtalsinnehåll utvidgas även till att omfatta alla slutkunder. För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Vätgas

Motsvarande bestämmelser om vätgas bör införas. För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Punkt 4

Enligt punkten 4 ska slutkunder underrättas i god tid om ändringar i leveranspriser eller avtalsvillkor och om kundens rätt att säga upp avtalet, senast två veckor innan ändringen för företagskunder och en månad för hushållskunder.

Naturgas

8 kap. 16–17 §§ naturgaslagen anger att naturgasleverantör ska underrätta en konsument om förändrade villkor och att konsumenten har rätt att säga upp avtalet. Av 17 § följer att en konsument ska underrättas om en prishöjning i nästkommande faktura. Befintliga bestämmelser i naturgaslagen uppfyller inte artikelns krav och behöver kompletteras med nya bestämmelser. 8 kap. 16–17 §§ gäller bara konsumenter och behöver utvidgas för att inkludera samtliga slutkunder.

Vätgas

Motsvarande bestämmelser om vätgas bör införas.

För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Punkt 5

Punkten 5 anger att leverantörer ska tillhandahålla slutkunder information om priser, tariffer och standardvillkor, information om huruvida priset är fast eller rörligt samt, i förekommande fall, om förmånserbjudanden och rabatter. Nytt är även att det uttryckligen anges att viktig avtalsinformation ska lyftas fram av gasleverantören.

Bestämmelser om information till kunder i naturgaslagen gäller endast konsumenter och inte samtliga slutkunder. Naturgaslagen saknar aktuella bestämmelser om information till kunder. I 8 kap. 13 § punkterna 4–6 anges visserligen att konsumenten i sitt avtal ska erhålla information om var den kan finna information om priser med mera, men lagstiftningen behöver kompletteras.

Naturgas

Naturgaslagen behöver kompletteras med nya bestämmelser.

Vätgas

Motsvarande bestämmelser om vätgas bör införas.

För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Punkt 6

Punkten 6 motsvarar Bilaga 1 punkten 1. D) i direktiv 2009/73/EG och innehåller ett krav på brett val av betalningssätt och att dessa inte får medföra diskriminering mellan kunder. Avgifter för betalningssätt ska vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionerliga och får inte överskrida betalningsmottagarens direkta kostnader. I punkten 6 finns ett tillägg om att utsatta och energifattiga kunder får beviljas förmånligare behandling. Det sistnämnda innebär att en gasleverantör, med avsteg från principen om icke-diskriminering, får positivt särbehandla utsatta eller energifattiga kunder.

I 8 kap. 15 § naturgaslagen anges att en leverantör av naturgas inte får missgynna en konsument endast på grund av det betalningssätt konsumenten har valt. Om en leverantör av naturgas eller ett företag som bedriver överföring av naturgas tillämpar ett system med förskottsbetalning för konsumenter, ska detta vara skäligt och grundat på den förväntade förbrukningen. Bestämmelserna i naturgaslagen uppfyller endast delvis kraven i punkten 6.

Naturgas

Naturgaslagen behöver kompletteras med nya bestämmelser med krav på erbjudande om val av betalningssätt och en begränsning för avgifter till att motsvara leverantörens direkta kostnader. Bestämmelserna ska avse samtliga kunder.

Vätgas

Motsvarande bestämmelser om vätgas bör införas.

För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Punkt 7

Hushållskunder som har tillgång till system för förskottsbetalning får inte missgynnas av dessa system.

I 8 kap. 15 § andra stycket naturgaslagen anges att om en leverantör av naturgas tillämpar ett system med förskottsbetalning, ska det vara skäligt och grundat på den förväntade förbrukningen.

Naturgas

Naturgaslagen uppfyller inte kraven i punkten 7 och behöver kompletteras med nya bestämmelser. Det bör framgå att hushållskunder som har tillgång till system för förskottsbetalning inte får missgynnas av dessa system.

Vätgas

Motsvarande bestämmelser om vätgas bör införas.

För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Punkt 8

Enligt bestämmelsen i punkt 8 ska leverantörer erbjuda slutkunder skäliga och transparenta allmänna villkor, som ska tillhandahållas på ett klart och otvetydigt språk och inte får innehålla sådana hinder för kundernas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtalet, till exempel att avtalshandlingarna är onödigt omfattande. Kunderna ska skyddas mot oskäliga eller vilseledande försäljningsmetoder.

Naturgaslagen saknar bestämmelser om detta och den svenska lagstiftningen behöver kompletteras. För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Punkt 9

Slutkunder ska ha rätt till en god standard i fråga om sina leverantörers tillhandahållande av tjänster och behandling av klagomål. Leverantörerna ska hantera klagomål på ett enkelt, rättvist och snabbt sätt.

Enligt 8 kap. 20 § naturgaslagen ska gasleverantörer ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål. Ei utövar tillsyn över gasleverantörernas skyldigheter gentemot gasanvändare. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 10

Punkten 10 är ny och anger att gasleverantörer ska erbjuda hushållskunder information om alternativ för att undvika avstängning i tillräckligt god tid före den planerade avstängningen. Dessa alternativ kan gälla möjligheter till stöd för att undvika avstängning, system för förskottsbetalning, energibesiktningar, energirådgivningstjänster, alternativa betalningsplaner, råd om skuldhantering eller anstånd med avstängning, och de bör inte medföra en extra kostnad för de kunder som står inför en avstängning.

Naturgas

Naturgaslagen saknar motsvarande bestämmelser och behöver kompletteras med nya bestämmelser.

Vätgas

Motsvarande bestämmelser om vätgas bör införas

För överväganden och förslag se avsnitt 5.26.

Punkt 11

Enligt punkten 11 ska leverantörer ska erbjuda slutkunder en slutavräkning efter varje byte av leverantör senast sex veckor efter det att bytet skett.

Bestämmelsen är genomförd genom 8 kap. 19 § naturgaslagen. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 12 – Rätt att byta och regler om avgifter för byte

1. Kunder ska ha rätt att byta leverantör av naturgas och vätgas eller att byta marknadsaktörer för naturgas och vätgas. Medlemsstaterna ska säkerställa att en kund som önskar byta leverantörer eller marknadsaktörer har rätt till ett sådant byte inom kortast möjliga tid och under alla omständigheter inom tre veckor från kundens begäran, förutsatt att avtalsvillkoren följs. Senast den 1 januari 2026 ska den tekniska processen för byte av leverantör eller marknadsaktör ta högst 24 timmar och kunna utföras vilken arbetsdag som helst.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att rätten att byta leverantör eller marknadsaktör beviljas kunderna på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone hushållskunder, mikroföretag och småföretag inte debiteras några avgifter för byte i fråga om naturgas och vätgas, inbegripet när leveransen av gas är kopplad till eller kombinerad med andra tjänster eller produkter eller annan utrustning. Medlemsstaterna får dock tillåta leverantörer eller marknadsaktörer att ta ut uppsägningsavgifter för sina kunder som frivilligt säger upp tidsbegränsade avtal om leverans med fast pris innan de förfaller, förutsatt att dessa avgifter

a) ingår i ett avtal som kunden frivilligt har ingått, och

b) tydligt meddelas kunden innan avtalet ingås.

Sådana avgifter ska vara proportionella och får inte överstiga de direkta ekonomiska förluster som en leverantör eller marknadsaktör drabbas av till följd

av att kunden säger upp avtalet. Om det rör sig om kombinerade erbjudanden ska kunderna kunna säga upp enskilda tjänster i ett avtal. Bevisbördan för den direkta ekonomiska förlusten ska läggas på leverantören eller marknadsaktören. Uppsägningsavgifters tillåtlighet ska övervakas av tillsynsmyndigheten eller av en annan behörig nationell myndighet.

4. Hushållskunder för naturgas och vätgas ska ha rätt att delta i system för kollektivt byte. Medlemsstaterna ska undanröja alla rättsliga eller administrativa hinder för kollektiva byten och tillhandahålla en ram som säkerställer att konsumenterna skyddas mot missbruk.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna tillhandahålls information om byte av leverantör i ett användarvänligt format, inbegripet genom de gemensamma kontaktpunkter som avses i artikel 24.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att kunder ges rätt att säga upp sina avtal om leverans av gas med kort varsel.

Bedömning

Artikeln motsvarar delvis artikel 3 i direktiv 2009/73/EG och handlar om rätten att byta gasleverantörer eller marknadsaktörer och avgifter för sådant byte.

Marknadsaktör är enligt artikel 2 punkten 65 en fysisk eller juridisk person som köper, säljer eller producerar naturgas eller vätgas eller som utför lagringstjänster, inbegripet genom att lägga handelsorder på en eller flera marknader för naturgas eller vätgas, däribland balansmarknader.

Artikeln har följande nya bestämmelser jämfört med tidigare direktiv:

Punkt 1

Punkten 1 motsvarar delvis artikel 3.6 i direktiv 2009/73/EG och handlar om rätten att byta gashandlare eller marknadsaktörer för naturgas eller vätgas. Nytt förutom att vätgas tillkommit, jämfört med tidigare direktiv (2009/73/EG), är att det utöver maximalt tillåten bytestid på tre veckor även anger att ett byte ska ske inom kortast möjliga tid från kundens begäran, förutsatt att avtalsvillkoren följs. Nytt är även att den tekniska processen för byte av gashandlare eller marknadsaktör senast den 1 januari 2026 ska ta högst 24 timmar och kunna utföras vilken arbetsdag som helst.

Naturgas

Enligt naturgaslagen har en konsument idag rätt att byta naturgasleverantör. I 8 kap. 19 § naturgaslagen anges att ett byte av naturgasleverantör ska genomföras utan särskild kostnad för konsumenten och att konsumenten ska få en slutfaktura inom sex veckor från den dag då den frånträdande naturgasleverantörens leverans

upphörde. Naturgaslagen behöver kompletteras med nya bestämmelser för att omfatta samtliga kunder och uppfylla kraven på byte inom kortast möjliga tid och tidsgränsen för den tekniska processen som ställs upp i direktivet.

Vätgas

Motsvarande bestämmelser om vätgas bör införas.

För överväganden och förslag se avsnitt 5.27.

Punkt 2

Enligt punkten 2 ska medlemsstaterna säkerställa att rätten att byta gashandlare eller marknadsaktör beviljas kunderna på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång.

Naturgas

Enligt 8 kap. 19 § naturgaslagen ska ett byte av naturgasleverantör genomföras utan kostnad för konsumenten. Lagrummet saknar bestämmelser om marknadsaktörer. Det finns dock inga hinder för att byta producent, gashandlare eller annan marknadsaktör.

Naturgaslagen bör kompletteras med bestämmelser om att gashandlare och marknadsaktörer inte får tillämpa villkor för byte som är diskriminerande i fråga om arbete, kostnad och tidsåtgång. Bestämmelsen i 8 kap. 19 § naturgaslagen bör finnas kvar som skydd för konsumenten och utökas till att omfatta vätgaskunder (se nedan om punkten 3).

Motsvarande bestämmelser om vätgas bör införas.

För överväganden och förslag se avsnitt 5.27.

Punkt 3

Enligt punkten 3 ska medlemsstaterna säkerställa att åtminstone hushållskunder, mikroföretag och småföretag inte debiteras några avgifter för byte i fråga om naturgas och vätgas, inbegripet när leveransen av gas är kopplad till eller kombinerad med andra tjänster eller produkter eller annan utrustning.

Samtidigt framgår att medlemsstaterna får tillåta gashandlare eller marknadsaktörer att ta ut uppsägningsavgifter (brytavgifter) för kunder som i förtid frivilligt säger upp tidsbegränsade fastprisavtal, förutsatt att dessa avgifter

a) ingår i ett avtal som kunden frivilligt har ingått, och

b) tydligt meddelas kunden innan avtalet ingås.

Sådana avgifter ska vara proportionerliga och får inte överstiga de direkta ekonomiska förluster som en gashandlare eller marknadsaktör drabbas av till följd av att kunden säger upp avtalet. Om det rör sig om kombinerade erbjudanden ska kunderna kunna säga upp enskilda tjänster i ett avtal. Bevisbördan för den direkta ekonomiska förlusten ska läggas på gashandlaren eller marknadsaktören. Uppsägningsavgifters tillåtlighet ska övervakas av tillsynsmyndigheten eller av en annan behörig nationell myndighet.

Punkten 3 saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG och ger medlemsstaten möjlighet att besluta om ett undantag ifall då kunderna frivilligt och i förtid säger upp ett avtal med fast pris och fast löptid. Naturgaslagen bör kompletteras med en bestämmelse om att leverantörer eller marknadsaktörer får ta ut uppsägningsavgifter då en kund i förtid säger upp ett avtal med fast löptid och fast pris. Avgifterna får inte överstiga leverantörens eller marknadsaktörens direkta kostnader för att förlora kunden. Med detta bör sannolikt avses det negativa kontraktsintresset, dvs. ersättning för gjorda investeringar eller kostnader som är kopplade till det befintliga avtalet.

De kunder som omfattas av bestämmelsen är mikroföretag och små företag, dvs. företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år. Definitionerna framgår av kommissionens rekommendation 2003/361/EG. En definition av små företag bör införas motsvarande den i 1 kap. 4 § ellagen. Bestämmelsen om brytavgifter bör utformas till att omfatta konsumenter och små företag. Mikroföretag omfattas därmed automatiskt av en sådan bestämmelse.

För överväganden och förslag se avsnitt 5.27.

Punkt 4

Punkten 4 är ny och anger att hushållskunder för naturgas och vätgas ska ha rätt att delta i system för kollektivt byte. Medlemsstaterna ska undanröja alla rättsliga eller administrativa hinder för kollektiva byten och tillhandahålla en ram som säkerställer att konsumenterna skyddas mot missbruk.

Det finns inga hinder för kollektivt byte. Kostnader för byte kommer enligt direktivet endast i fråga vid förtida uppsägning och får då endast omfatta kostnader som är föranledda av denna. Konsumenter skyddas genom bestämmelsen i 8 kap. 19 § naturgaslagen, se ovan punkten 2. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 5

Punkten 5 är ny och anger att medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna tillhandahålls information om byte av gashandlare i ett användarvänligt format, inbegripet genom de gemensamma kontaktpunkter som avses i artikel 24.

Här kan noteras att det även i direktivets bilaga 1 punkten 1.2 e) och h) anges att det på fakturor ska finnas information om ”uppgifter om möjligheter till och fördelar med byte av gashandlare” samt ”den gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 24”.

Naturgaslagen saknar bestämmelser om detta och behöver kompletteras med bestämmelser motsvarande de i punkten 5. Motsvarande bestämmelser för vätgas behöver också införas. För överväganden och förslag se avsnitt 5.27.

Punkt 6

Punkten 6 är ny och anger att medlemsstaterna ska säkerställa att kunder ges rätt att säga upp sina avtal om leverans av gas med kort varsel. Naturgaslagen saknar bestämmelser om detta och behöver kompletteras med bestämmelser motsvarande de i punkten 6. Bestämmelserna ska även avse vätgaskunder. För överväganden och förslag se avsnitt 5.27.

Artikel 13 – Konsumenträttigheter och konsumentskydd i samband med utfasningen av naturgas

Om avstängning av nätanvändare enligt artikel 38.6 är tillåten ska medlemsstaterna säkerställa att

- a) de berörda nätanvändarna och andra berörda intressenter, särskilt konsumentorgan, har rådfrågats,
- b) nätanvändarna, slutkunderna och berörda intressenter informeras i tillräckligt god tid i förväg om det planerade datumet, förfarandet för avstängning, vilka steg som planeras och hur tidsplanen ser ut,
- c) slutkunderna får information om och har tillgång till lämplig rådgivning om hållbara uppvärmningsalternativ, samt information om ekonomiskt stöd genom relevanta organ som ska identifieras av nationella myndigheter, inbegripet gemensamma kontaktpunkter som inrättas enligt artiklarna 21 och 22 i direktiv (EU) 2023/1791 och artikel 18 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 (47), och kontaktpunkter som inrättats eller utsetts enligt artikel 16.3 i direktiv (EU) 2018/2001,
- d) det vid planeringen och genomförandet av utfasningen av naturgas tas vederbörlig hänsyn till de särskilda behoven hos utsatta kunder som avses i artikel 26 och kunder som påverkas av energifattigdom, och att lämpliga åtgärder i tillämpliga fall vidtas i syfte att undanröja de negativa effekterna av utfasningen av naturgas med beaktande av den vägledning som avses i artikel 27, vilka åtgärder får omfatta användning av offentlig finansiering och finansieringsinstrument som inrättats på unionsnivå,

e) alla finansiella överföringar mellan reglerade tjänster följer reglerna i artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789 och det inte förekommer någon diskriminering mellan olika kategorier av kunder och mellan energibärare.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG. Det saknas idag ett regelverk kring konsumentskydd i samband med utfasning av naturgas. Artikelns bestämmelser kan därför införas i naturgaslagen eller annat lämpligt ställe i sin helhet. För överväganden och förslag se avsnitt 5.29.

Artikel 14 – Jämförelseverktyg för naturgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone hushållskunder för naturgas samt mikroföretag och småföretag med en förväntad årsförbrukning som understiger 100 000 kWh har kostnadsfri tillgång till minst ett verktyg som jämför leverantörers erbjudanden, inbegripet kombinerade erbjudanden. Kunderna ska informeras om att sådana verktyg finns tillgängliga i, eller tillsammans med, sina fakturor eller på annat sätt. Sådana verktyg ska åtminstone

a) vara oberoende av marknadsaktörer och säkerställa att naturgasföretag ges lika behandling i sökresultat,

b) tydligt ange vem som äger verktygen och vilken fysisk eller juridisk person som driver och kontrollerar dem samt innehålla information om hur verktygen finansieras,

c) innehålla tydliga och objektiva kriterier som jämförelsen kommer att baseras på, däribland tjänster, och ange dem,

d) använda ett klart och otvetydigt språk,

e) innehålla korrekt och aktuell information och ange när den senast uppdaterades,

f) vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom att vara förnimbara, hanterbara, begripliga och robusta,

g) tillhandahålla ett ändamålsenligt sätt att rapportera felaktig information i de erbjudanden som offentliggörs,

h) göra jämförelser, samtidigt som de personuppgifter som begärs ska begränsas till de uppgifter som är absolut nödvändiga för jämförelserna,

i) tydligt ange om priset är fast eller rörligt samt avtalets löptid.

Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone ett verktyg täcker hela marknaden för naturgas. Om flera verktyg täcker marknaden ska dessa verktyg så fullständigt som möjligt omfatta olika erbjudanden om naturgasavtal som täcker en betydande del av marknaden, och om dessa verktyg inte täcker marknaden helt ska detta tydligt anges innan resultaten visas.

Leverantörerna och de relevanta mellanhänderna ska lämna sina relevanta erbjudanden till minst ett prisjämförelseverktyg som täcker hela marknaden.

Leverantörerna ska säkerställa att den information som lämnas till operatören av jämförelseverktyget är korrekt och aktuell.

2. Verktygen får drivas av vilken enhet som helst, däribland privata företag och offentliga myndigheter eller organ.
3. Medlemsstaterna får kräva att sådana jämförelseverktyg som avses i punkt 1 inkluderar jämförelsekriterier som gäller karaktären hos de tjänster som leverantörerna erbjuder, inbegripet priset per enhet, alla avgifter samt information om rabatter och, i tillämpliga fall, miljöprestanda.

Vid fastställandet av dessa kriterier ska medlemsstaterna samråda med berörda intressenter.

4. Medlemsstaterna ska utse en behörig myndighet som ska ansvara för att jämförelseverktyg som uppfyller kraven i punkt 1 ges en förtroendemärkning och för att säkerställa att jämförelseverktyg som fått en sådan förtroendemärkning fortsätter att uppfylla dessa krav. Den behöriga myndigheten ska vara oberoende av alla marknadsaktörer och operatörer av jämförelseverktyg.
5. Det ska vara möjligt att ansöka om en förtroendemärkning som avses i punkt 4, på frivillig och icke-diskriminerande grund, för alla verktyg som jämför erbjudanden från olika marknadsaktörer.
6. Genom undantag från punkterna 4 och 5 får medlemsstaterna välja att inte förtroendemärka jämförelseverktyg, om en offentlig myndighet eller ett offentligt organ tillhandahåller ett jämförelseverktyg som uppfyller kraven i punkt 1.

Bedömning

Artikel 14 är ny och handlar om att hushållskunder och mikroföretag med en årsförbrukning på upp till 100 000 kWh ska ha tillgång till minst ett jämförelseverktyg för gashandelsavtal. Verktyget ska uppfylla kriterierna i artikeln.

En förutsättning är att det införs inrapporteringsplikt för gashandlare och relevanta mellanhänder. Dessa aktörer måste lämna relevanta erbjudanden till minst ett prisjämförelseverktyg som täcker hela marknaden. Information som lämnas ska vara korrekt och aktuell.

Huvudregeln är att Sverige ska utse en behörig myndighet som förtroendemärker jämförelsesidor som uppfyller kraven i artikeln, men kan avstå från detta om en offentlig myndighet eller ett offentligt organ tillhandahåller ett motsvarande jämförelseverktyg.

Det bör införas ett krav i naturgaslagstiftningen om att naturgaskunderna ska informeras om att verktyget finns. Informationen ska ges i, eller tillsammans med, fakturor eller på annat sätt.

För att uppfylla kraven i direktivet behövs ett nytt regelverk införas som reglerar jämförelseverktyget och leverantörernas inrapporteringskyldighet. Ei:s överväganden och förslag finns i avsnitt 5.30.

Artikel 15 – Aktiva kunder på marknaden för naturgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder, särskilt från jordbrukssektorn eller offentliga sektorn, under bibehållande av sina rättigheter som slutkunder enligt detta direktiv har rätt att agera som aktiva kunder utan att omfattas av oproportionella eller diskriminerande tekniska krav, administrativa krav, förfaranden och avgifter samt av nätavgifter som inte avspeglar kostnaderna.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att aktiva kunder
  - a) har rätt att bedriva direkt verksamhet,
  - b) har rätt att sälja egenproducerad förnybar naturgas med hjälp av naturgassystemet,
  - c) har rätt att delta i energieffektivitets- och efterfrågeförflyttningsprogram,
  - d) har rätt att delegera förvaltningen av de installationer som krävs för deras verksamhet till en tredje part, däribland installation, drift, datahantering och underhåll, utan att den tredje parten anses vara en aktiv kund,
  - e) omfattas av kostnadsavspeglade, transparenta och icke-diskriminerande nätavgifter, som säkerställer att de på ett lämpligt och balanserat sätt bidrar till den övergripande kostnadsfördelningen i systemet,

f) är ekonomiskt ansvariga för de obalanser de orsakar i naturgassystemet eller att de delegerar sitt balanseringsansvar i enlighet med artikel 3 e i förordning (EU) 2024/1789.

3. Medlemsstaterna får i sin nationella rätt ha olika bestämmelser för enskilda och samverkande aktiva kunder, förutsatt att alla rättigheter och skyldigheter enligt denna artikel tillämpas på alla aktiva kunder. Alla olikheter i behandlingen av samverkande aktiva kunder ska vara proportionella och vederbörligen motiverade.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att aktiva kunder som äger anläggningar för lagring av förnybar gas

a) har rätt till nätanslutning inom rimlig tid efter att en begäran om detta gjorts, förutsatt att samtliga nödvändiga villkor är uppfyllda, till exempel i fråga om balanseringsansvar,

b) inte är föremål för dubbla avgifter, däribland nätavgifter, för lagrad förnybar gas som finns kvar i deras lokaler,

c) inte omfattas av oproportionella licenskrav eller licensavgifter,

d) får tillhandahålla flera tjänster samtidigt, om det är tekniskt möjligt.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG och handlar om aktiva kunders rättigheter och skyldigheter.

Enligt artikel 2 punkten 75 är en aktiv kund en slutkund för naturgas, eller en grupp av samverkande slutkunder för naturgas,

a) som förbrukar eller lagrar förnybar gas som producerats inom den egna fastigheten eller på andra platser om det är tillåtet.

b) som, förutsatt att den verksamhet som avses inte är slutkundens huvudsakliga kommersiella verksamhet eller yrkesverksamhet och att den är förenlig med den lagstiftning som är tillämplig på produktion av förnybar gas, särskilt i fråga om växthusgasutsläpp, säljer egenproducerad förnybar gas med hjälp av naturgassystemet, eller deltar i flexibilitets- eller energieffektivitetssystem.

Punkt 1

Enligt punkten 1 ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunder, särskilt från jordbrukssektorn eller offentliga sektorn, med bibehållna rättigheter som slutkunder har rätt att agera som aktiva kunder utan att omfattas av

oproportionella eller diskriminerande tekniska krav, administrativa krav, förfaranden och avgifter samt av nätavgifter som inte avspeglar kostnaderna.

Enligt 3 kap. 5 § är den som innehar en naturgasledning skyldig att på skäliga villkor ansluta andra naturgasledningar samt lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar. Detsamma gäller vid återinkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten samt ändring av tiden för överföringen. Enligt 6 kap. 1 § naturgaslagen ska avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Enligt 6 kap. 2 § naturgaslagen ska avgifter och övriga villkor för överföring och lagring av naturgas samt för tillträde till en förgasningsanläggning vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande. Enligt 3 § ska den som överför naturgas särskilt beakta antalet anslutna kunder, kundernas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt, kostnaderna för överliggande ledningar, leveranssäkerhet och trycket i ledningarna.

Villkoren för överföring av naturgas ska utformas så att den avgift en kund betalar för överföringen till sin anslutningspunkt innefattar avgift för överföringen i samtliga rörledningar genom vilka överföringen sker. En aktiv kund har enligt bestämmelserna rätt att bli ansluten och få naturgas överförd på samma sätt som övriga kunder. Punkten 1 kräver ingen genomförandeåtgärd.

Punkt 2

Enligt punkten 2 ska medlemsstaterna säkerställa att aktiva kunder har rätt att bedriva direkt verksamhet. Någon förklaring till vad som avses med direkt verksamhet ges inte i direktivet. Med direkt verksamhet torde avses att en aktiv kund kan driva verksamhet utan mellanhand, dvs. att överföring, leverans och egen produktion som säljs inte kräver avtal med någon annan aktör än vad som är fallet för övriga icke aktiva kunder. Någon sådan begränsning finns inte i naturgaslagen och bestämmelsen kräver ingen genomförandeåtgärd.

Aktiva kunder ska även ha rätt att sälja egenproducerad förnybar naturgas med hjälp av naturgassystemet och ha rätt att delta i energieffektivitets- och efterfrågeförflyttningsprogram.

Aktiva kunder ska ha rätt att delegera förvaltningen av de installationer som krävs för deras verksamhet till en tredje part, däribland installation, drift, datahantering och underhåll, utan att den tredje parten anses vara en aktiv kund. Den svenska lagstiftningen ställer inte upp några hinder för detta. Bestämmelsen kräver ingen genomförandeåtgärd.

Aktiva kunder ska vidare omfattas av kostnadsavspeglande, transparenta och icke-diskriminerande nätavgifter, som säkerställer att de på ett lämpligt och balanserat sätt bidrar till den övergripande kostnadsfördelningen i systemet.

Idag har Swedegas tre modeller för hur investeringskostnaderna för en anslutningspunkt kan hanteras:

Swedegas står för hela investeringen. Den framtida överföringsavgiften som kunden betalar för att mata in sin gas på nätet beräknas täcka kostnaderna.

Anslutande företag står för hela investeringen. Ingen överföringsavgift tas ut.

”Avbetalning” – en mix av modellerna ovan, som innebär att kunden betalar en del av investeringen och resten täcks av överföringsavgifter.

När det gäller uttag från nätet så kontrollerar Ei i sin prövning av balansansvarsavtalen att villkoren i dessa är objektiva och icke-diskriminerande.

En aktiv kund ska slutligen vara ekonomiskt ansvarig för de obalanser den orsakar i naturgassystemet eller delegera sitt balanseringsansvar i enlighet med artikel 3 e i förordning (EU) 2024/1789.

Naturgaslagens bestämmelser gör ingen skillnad på aktiva kunder och andra kunder. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 3

Enligt punkten 3 får medlemsstaterna i sin nationella rätt ha olika bestämmelser för enskilda och samverkande aktiva kunder, förutsatt att alla rättigheter och skyldigheter enligt denna artikel tillämpas på alla aktiva kunder. Alla olikheter i behandlingen av samverkande aktiva kunder ska vara proportionella och vederbörligen motiverade.

Svensk rätt saknar sådan åtskillnad mellan enskilda och samverkande kunder. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 4

Enligt punkten 4 ska medlemsstaterna säkerställa att aktiva kunder som äger anläggningar för lagring av förnybar gas

a) har rätt till nätanslutning inom rimlig tid efter att en begäran om detta gjorts, förutsatt att samtliga nödvändiga villkor är uppfyllda, till exempel i fråga om balanseringsansvar,

b) inte är föremål för dubbla avgifter, däribland nätavgifter, för lagrad förnybar gas som finns kvar i deras lokaler,

c) inte omfattas av oproportionella licenskrav eller licensavgifter,

d) får tillhandahålla flera tjänster samtidigt, om det är tekniskt möjligt.

När det gäller punkten a) - c) framgår rätten till och villkoren för nätanslutning av 3 kap. 5 § och 6 kap. naturgaslagen (se under punkten 1). Någon risk för dubbla avgifter föreligger inte. Inte heller finns nationella bestämmelser om särskilda licenskrav eller licensavgifter. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

När det slutligen gäller punkten d) finns inga hinder i den svenska lagstiftningen för en aktiv kund att tillhandahålla flera tjänster samtidigt.

Artikel 16 – Fakturor och faktureringsinformation

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att fakturor och faktureringsinformation är korrekta, lättbegripliga, tydliga, koncisa, användarvänliga och presenteras på ett sätt som underlättar slutkundernas jämförelser och att de uppfyller minimikraven i bilaga I. På begäran ska slutkunderna få en tydlig och begriplig förklaring av hur fakturan har beräknats, särskilt om fakturorna inte baseras på faktisk förbrukning.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna får alla sina fakturor och all faktureringsinformation utan kostnad.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna kan välja elektroniska fakturor och elektronisk faktureringsinformation och erbjuder flexibla arrangemang för den faktiska betalningen av fakturorna.
4. Om avtalet föreskriver en framtida ändring av produkten eller priset eller en rabatt ska detta anges på fakturan tillsammans med det datum då ändringen träder i kraft.
5. Medlemsstaterna ska samråda med konsumentorgan då de överväger ändringar i kraven på fakturornas innehåll.

Bedömning

Bestämmelserna saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG. Punkten 2 reglerades tidigare i artikel 19 i energieffektiviseringsdirektivet²¹, men avsåg då endast naturgaskunder. Idag finns vissa bestämmelser om fakturainnehåll m.m. i 7 kap. 15 § naturgaslagen. Av bestämmelsen följer att en naturgasleverantörs faktura ska vara tydlig. Av 7 kap. 13 § följer att naturgasleverantörer och företag som bedriver överföring av naturgas inte får debitera någon avgift för att tillhandahålla

---

²¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning)

gasförbrukaren fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen. Enligt 7 kap 15 § ska fakturering erbjudas i elektronisk form.

Punkten 2 och är därmed delvis uppfyllda såvitt avser naturgas. Sverige saknar helt bestämmelser om vätgas.

När det gäller punkten 5 ska Ei enligt § 7 i Ei:s instruktion inom sitt verksamhetsområde verka för att stärka el-, naturgas- och fjärrvärmekundernas ställning. Inom ramen för framtagandet av föreskrifter för kundmarknaden hålls regelbundet samråd med berörda konsumentorgan, som till exempel Energimarknadsbyrån. Någon särskild genomförandeåtgärd krävs inte för punkten 5.

Bestämmelserna i artikeln är endast delvis införda och den svenska lagstiftningen behöver kompletteras för att uppfylla kraven i artikelns bestämmelser, se överväganden och förslag avsnitt 5.31.

Bilaga 1 – Minimikrav för fakturering och faktureringsinformation för naturgas och vätgas

Minimikrav för fakturering och faktureringsinformation för naturgas och vätgas

1. Minimiinformation på fakturan och i faktureringsinformationen för naturgas och vätgas

1.1. Följande viktiga information ska tydligt anges på slutkundernas fakturor, och vara klart åtskild från andra delar av fakturan:

a) Det belopp som ska betalas och, om det är möjligt, en uppdelning av beloppet i komponenter, tillsammans med en tydlig angivelse av att alla energikällor också kan omfattas av incitament som inte finansieras av de avgifter som anges i uppdelningen av beloppet.

b) Förfallodag.

1.2. Följande viktiga information ska tydligt anges på slutkundernas fakturor och i deras faktureringsinformation, och vara klart åtskild från andra delar av fakturan och faktureringsinformationen:

a) Förbrukningen av naturgas och vätgas under faktureringsperioden.

b) Leverantörens namn och kontaktuppgifter, inklusive jourtelefonnummer och e-postadress till kundtjänst.

c) Tariffens beteckning.

- d) I tillämpliga fall, avtalets slutdatum.
- e) Uppgifter om möjligheter till och fördelar med byte av leverantör.
- f) Slutkundens byteskod eller unika identifieringskod för sin leveranspunkt.
- g) Information om slutkundens rättigheter när det gäller tvistlösning utanför domstol, inklusive kontaktuppgifter för den ansvariga enheten enligt artikel 25.
- h) Den gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 24.
- i) Endast för naturgas: en länk eller hänvisning till de jämförelseverktyg som avses i artikel 14.

1.3. När fakturor baseras på faktisk förbrukning eller fjärravläsning utförd av operatören ska följande information göras tillgänglig för slutkunderna i, tillsammans med eller genom hänvisningar i deras fakturor och regelbundna avräkningsfakturor:

- a) Jämförelser i grafisk form mellan slutkundens nuvarande förbrukning av naturgas och vätgas och dennes förbrukning under samma period föregående år.
- b) Kontaktuppgifter för konsumentorgan, energimyndigheter eller liknande organ, inklusive adresser till webbplatser, där information kan fås om tillgängliga åtgärder för att göra energiförbrukande utrustning mer energieffektiv.
- c) Jämförelser med en normaliserad eller genom riktmärkning framtagen genomsnittsslutkund i samma användarkategori.

2. Faktureringsfrekvens och tillhandahållande av faktureringsinformation:

- a) En fakturering baserad på faktisk förbrukning ska göras minst en gång per år.
- b) Om slutkunden inte har en mätare som kan fjärravläsas av operatören eller om slutkunden aktivt har valt att inaktivera fjärravläsning i enlighet med nationell rätt ska korrekt faktureringsinformation baserad på faktisk förbrukning göras tillgänglig för slutkunden åtminstone var sjätte månad, eller en gång var tredje månad på begäran eller om slutkunden har valt elektronisk fakturering.
- c) Om slutkunden inte har en mätare som kan fjärravläsas av operatören eller om slutkunden aktivt har valt att inaktivera fjärravläsning i enlighet med nationell rätt, får skyldigheterna i leden a och b fullgöras med hjälp av ett system med regelbunden självavläsning, där slutkunden meddelar operatören de värden som avlästs från mätaren. Faktureringen eller faktureringsinformationen får inte baseras på uppskattad förbrukning eller en schablonavgift utom i fall där

slutkunden inte har tillhandahållit någon mätaravläsning för ett visst faktureringsintervall. Den uppskattade förbrukningen ska baseras på slutkundens förbrukning för föregående år eller på en jämförbar slutkunds förbrukning.

d) Om slutkunden har en mätare som kan fjärravläsas av den systemansvariga/operatören ska korrekt faktureringsinformation baserad på faktisk förbrukning tillhandahållas minst varje månad. Denna information får också göras tillgänglig via internet och ska uppdateras så ofta som de använda mätanordningarna och systemen tillåter.

3. Uppdelning av slutkundspriset i komponenter

Det pris som slutkunden ska betala är summan av de tre komponenterna energi- och leveranskomponent, nätkomponent (överföring, distribution och transport) och den komponent som omfattar skatter, avgifter och övriga pålagor. I de fall där fakturan visar hur slutkundspriset är sammansatt ska de gemensamma definitioner av prisets tre komponenter som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1952 (1) användas i hela unionen.

4. Tillgång till kompletterande information om historisk förbrukning

I den utsträckning som kompletterande information om historisk förbrukning finns tillgänglig ska medlemsstaterna kräva att den informationen, på begäran av slutkunden, görs tillgänglig för den leverantör eller tjänsteleverantör som slutkunden har utsett.

Om slutkunden har en installerad mätare som kan fjärravläsas av den systemansvariga/operatören ska slutkunden ha enkel tillgång till kompletterande information om sin historiska förbrukning så att denne kan göra detaljerade självkontroller.

Kompletterande information om historisk förbrukning ska innefatta följande:

a) Samlade uppgifter från åtminstone de tre föregående åren eller från det att gasleveransavtalet trädde i kraft, om den perioden är kortare. Dessa uppgifter ska motsvara de intervaller för vilka frekvent faktureringsinformation har framställts.

b) Detaljerade uppgifter baserade på användningstid för alla dagar, veckor, månader och år, vilka ska göras tillgängliga för slutkunden utan onödigt dröjsmål via internet eller via mätargränssnittet för en period som minst omfattar de föregående 24 månaderna eller från det att gasleveransavtalet trädde i kraft, om den perioden är kortare.

5. Redovisning av energikällor

Leverantörerna ska i fakturorna specificera andelen förnybar och andelen koldioxidsnål gas som köpts av slutkunden i enlighet med avtalet om leverans av naturgas och vätgas (information på produktnivå). När det gäller blandningar ska leverantören tillhandahålla samma information separat för olika kategorier av gaser, inklusive förnybar gas eller koldioxidsnål gas. Följande information ska göras tillgänglig för slutkunderna i, tillsammans med eller genom hänvisningar i deras fakturor och faktureringsinformation:

a) Andelen förnybar gas och koldioxidsnål gas i den energimix som leverantören levererat (på nationell nivå, dvs. i den medlemsstat där avtalet om leverans av gas har ingåtts, liksom på leverantörens nivå om denna är verksam i flera medlemsstater) under det gångna året, på ett sätt som är begripligt och tydligt jämförbart.

b) Information om miljöpåverkan, åtminstone uttryckt som koldioxidutsläpp från den naturgas eller vätgas som leverantören levererat under det föregående året. När det gäller andra stycket a i fråga om naturgas och vätgas som anskaffats på en gasbörse eller importerats från ett företag som är beläget utanför unionen, får aggregerade uppgifter som börse eller företaget tillhandahållit för det föregående året användas. Offentliggörandet av andelen förnybar gas som köpts av slutkunderna ska ske med hjälp av ursprungsgarantier på grundval av direktiv (EU) 2018/2001. Om en kund använder naturgas eller vätgas från ett vätgas- eller naturgasnät, inklusive gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och biometan, enligt vad som visas i leverantörens kommersiella erbjudande, ska medlemsstaterna säkerställa att de annullerade ursprungsgarantierna motsvarar de relevanta nätegenskaperna. Tillsynsmyndigheten eller annan behörig nationell myndighet ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den information som leverantörer tillhandahåller slutkunder i enlighet med denna punkt är tillförlitlig och att den på nationell nivå tillhandahålls på ett tydligt jämförbart sätt.

Bedömning

Bestämmelserna i Bilaga 1 saknar motsvarighet i 2009/73/EG och innehåller en mängd krav på information som ska finnas i fakturan från gasleverantören. Vissa av bestämmelserna återfinns i artikel 17 och i bilaga VIII till energieffektiviseringsdirektivet, men är begränsade till naturgaskunder. Bestämmelserna gäller för samtliga slutkunder och avser såväl naturgas som vätgas.

Kraven i direktivet på fakturor och faktureringsinformation gäller, enligt Ei:s bedömning, endast för gasleverantörer om inte annat särskilt anges.

Leverantörerna ska i fakturorna specificera andelen förnybar och andelen koldioxidsnål gas som köpts av slutkunden i enlighet med avtalet om leverans. Offentliggörandet av andelen förnybar gas som köpts av slutkunderna ska ske med hjälp av ursprungsgarantier på grundval av direktiv (EU) 2018/2001. Om en kund använder naturgas eller vätgas från ett vätgas- eller naturgasnät, inklusive gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och biometan, enligt vad som visas i leverantörens kommersiella erbjudande, ska medlemsstaterna säkerställa att de annullerade ursprungsgarantierna motsvarar de relevanta nätegenskaperna. Tillsynsmyndigheten eller annan behörig nationell myndighet ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den information som leverantörer tillhandahåller slutkunder i enlighet med denna punkt är tillförlitlig och att den på nationell nivå tillhandahålls på ett tydligt jämförbart sätt.

Beträffande naturgas gäller enligt 7 kap. 15 § tredje stycket naturgaslagen att fakturering ska ske minst varje kvartal. Punkten 2 a) är därmed uppfylld. I övrigt behöver bestämmelserna i Bilaga 1 genomföras i svensk lagstiftning, se överväganden och förslag avsnitt 5.31.

Artikel 17 – Smarta mätarsystem i naturgassystemet

1. För att komplettera de energieffektivitetsåtgärder som antagits i enlighet med direktiven (EU) 2023/1791 och (EU) 2024/1275 och för att ge slutkunderna större inflytande ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna starkt rekommendera att naturgasföretag optimerar förbrukningen av naturgas, bland annat genom att tillhandahålla energiförvaltningstjänster och införa smarta mätarsystem i enlighet med punkt 2 i denna artikel som är driftskompatibla, i synnerhet med konsumenternas energistyrningssystem och med smarta nät, i enlighet med tillämpliga unionsregler om dataskydd.
2. Medlemsstaterna ska införa smarta mätarsystem på sina territorier först efter en kostnads-nyttoanalys som ska genomföras i enlighet med principerna i bilaga II, som identifierar nettofördelarna för kunderna med att använda smarta mätare och teckna sig för erbjudanden som bygger på smarta mätare. I sin kostnads-nyttoanalys får medlemsstaterna göra separata bedömningar och bedöma konsekvenserna av att införa smarta mätarsystem för olika kategorier av kunder och kundgrupper, såsom hushållskunder, mikroföretag, små och medelstora företag och industrin.
3. Medlemsstater som inför smarta mätarsystem ska anta och offentliggöra funktionella och tekniska minimikrav i enlighet med artikel 19 och bilaga II för de smarta mätarsystem som ska införas på deras territorier. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa smarta mätarsystem är driftskompatibla och att de kan ge uppgifter till konsumenternas energistyrningssystem. I det avseendet ska

medlemsstaterna ta vederbörlig hänsyn till relevanta tillgängliga standarder, inbegripet standarder som möjliggör driftskompatibilitet, bästa praxis samt vikten av att det utvecklas smarta nät och utvecklingen av den inre marknaden för naturgas.

4. Medlemsstater som inför smarta mätarsystem ska efter samråd med konsumentorgan och andra relevanta organisationer säkerställa tillhandahållande av tydlig och begriplig information och rådgivning till kunderna om fördelarna med smarta mätare. Den informationen ska åtminstone

a) innehålla råd om hur kundgrupper kan använda sina smarta mätarsystem för att förbättra sin energieffektivitet,

b) tillgodose de särskilda behoven hos kunder som påverkas av energifattigdom eller utsatta kunder som avses i artikel 26 i detta direktiv, såsom personer med syn- eller hörselnedsättning och personer med låg läskunnighet, inbegripet via strategier för engagemang enligt definitionen i artikel 2.55 i direktiv (EU) 2023/1791.

5. Medlemsstater som inför smarta mätarsystem ska på ett transparent och icke-diskriminerande sätt säkerställa att slutkunderna bidrar till kostnaderna för införandet, med hänsyn tagen till de långsiktiga fördelarna för hela värdekedjan, inbegripet fördelarna för nätdriften, när de beräknar de nätavgifter som är tillämpliga på eller de avgifter som betalas av kunderna. Medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, de utsedda behöriga myndigheterna ska regelbundet övervaka detta införande på sina territorier för att se hur kunderna gynnas.

6. Om bedömningen av införandet av smarta mätarsystem utfaller negativt enligt den kostnads-nyttoanalys som avses i punkt 2, ska medlemsstaterna säkerställa att denna bedömning revideras med hänsyn till betydande förändringar av de bakomliggande antagandena samt den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen resultaten av sina uppdaterade kostnads-nyttoanalyser så snart de blir tillgängliga.

7. Bestämmelserna i detta direktiv om smarta mätarsystem ska tillämpas på framtida installationer och på installationer som ersätter äldre smarta mätare. Smarta mätarsystem som redan har installerats eller för vilka "inledandet av arbetet" ägt rum före den 4 augusti 2024 får fortsätta att vara i drift under sin livstid. Smarta mätarsystem som inte uppfyller kraven i artikel 19 och bilaga II får dock inte fortsätta att vara i drift efter den 5 augusti 2036.

8. Vid tillämpning av punkt 7 avses med "inledandet av arbetet" antingen inledandet av bygg- och anläggningsarbeten som avser investeringen eller det första bindande åtagandet att beställa utrustning eller ett annat åtagande som gör investeringen oåterkallelig, beroende på vilket som inträffar först. Köp av mark och förberedande arbete, till exempel att utverka tillstånd och utföra preliminära genomförbarhetsstudier, ska inte anses ingå i "inledandet av arbetet". Vid förvärv avses med "inledandet av arbetet" tidpunkten för förvärv av de tillgångar som direkt hänför sig till den förvärvade anläggningen.

Bedömning

Artikeln handlar om införandet av smarta mätarsystem. En förutsättning för införandet är att det genomförs en kostnads- och nyttoanalys. Resultatet av en sådan analys är en förutsättning för att ta ställning till om smarta mätarsystem ska införas och närmare bedöma nödvändiga förutsättningar för ett genomförande av ett sådant system.

Punkt 1

Punkten 1 motsvarar artikel 3 punkten 8 i direktiv 2009/73/EG och anger att medlemsstaten eller tillsynsmyndigheten starkt ska rekommendera att naturgasföretag optimerar förbrukningen av naturgas. Detta kan ske genom att tillhandahålla energiförvaltningstjänster och införa smarta mätarsystem som är driftskompatibla med förbrukarnas energistyrningssystem och med smarta nät. Syftet är att komplettera de energieffektivitetsåtgärder som antagits i enlighet med direktiven (EU) 2023/1791²² och (EU) 2024/1275²³ och för att ge slutkunderna större inflytande.

Bestämmelsen riktar sig i första hand mot medlemsstaterna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få i uppdrag att ta fram rekommendationer om att naturgasföretag ska optimera förbrukningen av naturgas, bland annat genom att tillhandahålla energiförvaltningstjänster och införa smarta mätarsystem. Vilken åtgärd som ger bäst effekt för de svenska slutkunderna bör utredas innan rekommendationer ges. För överväganden och förslag se avsnitt 5.36

Punkt 2

Punkten 2 motsvarar delvis punkten 2 i bilaga I till direktiv 2009/73/EG och handlar om införandet av smarta mätarsystem. En förutsättning är att en kostnads- nyttoanalys genomförs i enlighet med principerna i bilaga II.

---

²² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955

²³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda

En sådan kostnads-nyttoanalys bör genomföras. För överväganden och förslag se avsnitt 5.36

Punkt 3–5

Punkterna 3–5 handlar om vilka åtgärder medlemsstaten ska vidta om smarta mätarsystem införs. I avvaktan på utfallet av kostnads-nyttoanalysen föreslås ingen åtgärd.

Punkt 6

Punkten 6 anger att medlemsstaten, om bedömningen enligt punkten 2 utfallit negativt, under vissa förutsättningar ska revidera bedömningen av kostnads-nyttoanalysen. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen resultaten av sina uppdaterade kostnads-nyttoanalyser så snart de blir tillgängliga.

Bestämmelsen kräver ingen genomförandeåtgärd inom ramen för detta uppdrag.

Punkt 7 och 8

Punkten 7 anger att bestämmelserna i detta direktiv om smarta mätarsystem ska tillämpas på framtida installationer och på installationer som ersätter äldre smarta mätare. Smarta mätarsystem som redan har installerats eller för vilka "inledandet av arbetet" ägt rum före den 4 augusti 2024 får fortsätta att vara i drift under sin livstid. Smarta mätarsystem som inte uppfyller kraven i artikel 19 och bilaga II får dock inte fortsätta att vara i drift efter den 5 augusti 2036.

Punkten 8 anger närmare vad som avses med "inledandet av arbetet".

Bestämmelserna i punkten 7 och 8 kräver ingen genomförandeåtgärd i avvaktan på utfallet av kostnads- och nyttoanalysen.

Artikel 18 – Smarta mätarsystem i vätgassystemet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att smarta mätarsystem införs som korrekt kan mäta förbrukningen och tillhandahålla information om den faktiska tidsperioden för användning och som kan överföra och ta emot data för informations-, övervaknings- och kontrolländamål med hjälp av en form av elektronisk kommunikation.
2. Trots vad som sägs i punkt 1 i denna artikel ska en sådan införandeskyldighet åtminstone för hushållskunder vara föremål för en kostnads-nyttoanalys, som ska genomföras i enlighet med principerna i bilaga II.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa tillförlitlighet hos smarta mätarsystemen och relevant datakommunikation och slutkundernas integritet, i enlighet med relevant unionsrätt i fråga om data- och integritetsskydd, samt systemens driftskompatibilitet, med beaktande av användningen av lämpliga standarder.

4. Kommissionen ska genom genomförandeakter anta krav på driftskompatibilitet för smarta mätare och förfaranden för att säkerställa, för dem som är berättigade, tillgång till uppgifter från smarta mätarsystem. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 91.2.

5. Medlemsstater som inför smarta mätarsystem ska på ett transparent och icke-diskriminerande sätt säkerställa att slutkunderna bidrar till kostnaderna för införandet, med hänsyn tagen till de långsiktiga fördelarna för hela värdekedjan, inbegripet för nätdriften, när de beräknar de nätavgifter som är tillämpliga på eller de avgifter som betalas av kunderna. Medlemsstaterna ska regelbundet övervaka detta införande på sina territorier för att se hur kunderna gynnas.

6. Om bedömningen av införandet av smarta mätarsystem utfaller negativt enligt den kostnads-nyttoanalys som avses i punkt 2, ska medlemsstaterna säkerställa att denna bedömning regelbundet revideras med hänsyn till betydande förändringar av de bakomliggande antagandena samt den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen resultaten av sina uppdaterade kostnads-nyttoanalyser så snart de blir tillgängliga.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i tidigare direktiv.

Punkt 1–3, 5 och 6

Enligt punkten 1 ska medlemsstaterna säkerställa ett införande av smarta mätarsystem som korrekt kan mäta förbrukningen och tillhandahålla information om den faktiska tidsperioden för användning och som kan överföra och ta emot data för informations-, övervaknings- och kontrolländamål med hjälp av en form av elektronisk kommunikation. Enligt punkten 2 ska medlemsstaten genomföra en kostnads- och nyttoanalys på motsvarande sätt som för naturgas. Om kostnads- och nyttoanalysen utfaller negativt ska medlemsstaten under vissa förutsättningar revidera bedömningen av analysen.

Medlemsstaterna ska säkerställa tillförlitlighet hos mätarsystemen och relevant datakommunikation och slutkundernas integritet, i enlighet med relevant unionslagstiftning om data- och integritetsskydd, samt systemens driftskompatibilitet, med beaktande av användningen av lämpliga standarder.

Enligt punkten 5 ska medlemsstater som inför smarta mätarsystem på ett transparent och icke-diskriminerande sätt säkerställa att slutkunderna bidrar till kostnaderna för införandet, med hänsyn tagen till de långsiktiga fördelarna för hela värdekedjan, inbegripet för nätdriften, när de beräknar de nätavgifter som är tillämpliga på eller de avgifter som betalas av kunderna. Medlemsstaterna ska regelbundet övervaka detta införande på sina territorier för att se hur kunderna gynnas.

I Sverige sker ingen överföring av vätgas via rörledning. Det saknas bestämmelser om mätning av förbrukning av vätgas. I utvärderingen av en marknad låter sig en kostnads- och nyttoanalys inte göras och någon genomförandeåtgärd i författning föreslås inte beträffande hushållskunder. Sådana bestämmelser bör dock införas på sikt beträffande hushållskunder för en kommande marknad. Däremot bör Sverige, förslagsvis genom Ei, bevaka uppkomsten av en marknad för rörbunden vätgas och aktualisera frågan om kostnads- och nyttoanalys när det finns förutsättningar.

När det gäller icke-hushållskunder, i praktiken kunder som driver näring, måste bestämmelser om mätning genom smarta mätare tas fram. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.36.

Punkt 4

Punkten 4 rör kommissionens skyldighet att genom genomförandeakter anta krav på driftskompatibilitet för smarta mätare och förfaranden för att säkerställa att de som är berättigade får tillgång till uppgifter från dessa mätarsystem. Bestämmelsen kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 19 – Funktioner hos smarta mätarsystem i naturgassystemet

Om bedömningen av införandet av smarta mätarsystem utfaller positivt enligt den kostnads-nyttoanalys som avses i artikel 17.2, eller om smarta mätarsystem införs systematiskt efter den 4 augusti 2024, ska medlemsstaterna införa dessa system i enlighet med europeiska standarder, bilaga II och följande krav:

- a) De smarta mätarsystemen mäter korrekt den faktiska naturgasförbrukningen och kan ge slutkunderna information om den faktiska tidsperioden för användning, inklusive validerade historiska förbrukningsuppgifter som på ett enkelt och säkert sätt görs tillgängliga och visualiseras för slutkunderna på begäran och utan extra kostnad, samt ej validerade senast tillgängliga förbrukningsuppgifter som på ett enkelt och säkert sätt görs tillgängliga för slutkunderna utan extra kostnad, genom ett standardiserat gränssnitt eller genom fjärråtkomst, för att stödja automatiserade energieffektivitetsprogram och andra tjänster.
- b) Tillförlitligheten hos de smarta mätarsystemen och datakommunikationen uppfyller relevanta unionsregler om säkerhet, med vederbörligt beaktande av bästa tillgängliga teknik för att säkerställa högsta möjliga nivå av cybersäkerhet, samtidigt som kostnaderna och proportionalitetsprincipen beaktas.
- c) Integriteten för slutkunderna och skyddet av deras uppgifter uppfyller relevanta unionsregler om data- och integritetsskydd.
- d) På begäran av slutkunderna görs uppgifter om deras naturgasförbrukning tillgängliga för dem, i enlighet med de genomförandeakter som antas enligt artikel

23, genom ett standardiserat kommunikationsgränssnitt eller genom fjärråtkomst, eller för en tredje part som agerar på slutkundernas vägnar, i ett lättbegripligt format som ger slutkunderna möjlighet att jämföra erbjudanden på likartade grunder.

e) Slutkunderna får lämplig rådgivning och information före, eller i samband med, installationen av smarta mätare, särskilt avseende mätarnas fulla potential i fråga om hantering av mätaravläsning och övervakning av energiförbrukningen och avseende insamling och behandling av personuppgifter i enlighet med tillämpliga unionsregler om dataskydd.

f) Smarta mätarsystem gör det möjligt för slutkunderna att få mätningar och avräkningar med samma tidsupplösning som den kortaste avräkningsperioden på den nationella marknaden.

Vid tillämpning av led d ska slutkunderna ha möjlighet att hämta sina mätaruppgifter eller överföra dem till en annan part utan extra kostnad och i enlighet med sin rätt till dataportabilitet enligt unionsreglerna om dataskydd.

Bedömning

I avvaktan på att en kostnads-nyttoanalys utförs i enlighet med artikel 17.2 föreslås ingen åtgärd.

Artikel 20 – Rätt till en smart mätare för naturgas

1. Om bedömningen av införandet av smarta mätarsystem utfaller negativt enligt den kostnads-nyttoanalys som avses i artikel 17.2 och när smarta mätarsystem inte införs systematiskt, ska medlemsstaterna säkerställa att kunderna på begäran har rätt, samtidigt som de står för de dithörande kostnaderna och enligt rättvisa, rimliga och kostnadseffektiva villkor, till installation eller, i tillämpliga fall, uppgradering av en smart mätare som

a) när det är tekniskt möjligt, är utrustad med de funktioner som avses i artikel 19 eller med en minimiuppsättning av funktioner som ska fastställas och offentliggöras av medlemsstaterna på nationell nivå i enlighet med bilaga II,

b) är driftskompatibel med och som kan ombesörja mätarinfrastrukturens önskade anslutning till konsumenternas energistyrningssystem.

2. När en kund begärt installation av en smart mätare i enlighet med punkt 1 ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, den utsedda behöriga myndigheten

a) säkerställa att erbjudandet till den kund som begärt installation av en smart mätare uttryckligen anger och tydligt beskriver

i) de funktioner och den driftskompatibilitet som kan stödjas av den smarta mätaren och de tjänster som kan tillhandahållas, liksom de fördelar som det är realistiskt att uppnå genom innehavet av den smarta mätaren vid den givna tidpunkten,

ii) dithörande kostnader som ska bäras av kunden,

b) säkerställa att den smarta mätaren installeras inom rimlig tid, och under alla omständigheter senast fyra månader efter kundens begäran,

c) regelbundet, och under alla omständigheter minst vartannat år, granska och offentliggöra de dithörande kostnaderna och följa dessa kostnaders utveckling till följd av den tekniska utvecklingen och potentiella uppgraderingar av mätarsystemet.

Bedömning

I avvaktan på att en kostnads-nyttoanalys utförs i enlighet med artikel 17.2 föreslås ingen åtgärd.

Artikel 21 – Traditionella mätare för naturgas

1. I fall där slutkunderna för naturgas inte har smarta mätare ska medlemsstaterna säkerställa att de förses med individuella mätare av traditionell typ som korrekt mäter deras faktiska förbrukning. Medlemsstaterna får undanta hushållskunder som inte använder naturgas för uppvärmningsändamål från detta krav om införandet av sådana mätare inte är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt eller proportionellt i förhållande till de potentiella energibesparingarna. Det undantaget får också utvidgas till att omfatta icke-hushållskunder i byggnader där majoriteten av kunderna är hushållskunder som är berättigade till undantag, om införandet inte är tekniskt genomförbart.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna för naturgas enkelt kan läsa av sina traditionella mätare, antingen direkt eller indirekt via ett webbgränssnitt eller via något annat lämpligt gränssnitt.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG och handlar om slutkundens rätt till traditionell mätning.

Punkt 1

Enligt 3 kap. 7 § naturgaslagen ska den som bedriver överföring av naturgas utföra mätning av överförd naturgas och rapportera resultaten av dessa mätningar i enlighet med de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten. Enligt 7 a § ska rapporteringen av mätresultat enligt 7 § ske till den systembalansansvarige, till berörda andra

företag som bedriver överföring, naturgaskunder, balansansvariga och leverantörer av naturgas. På begäran ska rapportering ske till ett företag som gasanvändaren har utsett.

Enligt 17 § naturgasförordningen ska den som bedriver överföring av naturgas mäta överförd naturgas och rapportera resultaten av mätningarna i enlighet med de närmare föreskrifter som meddelas av Ei. Enligt 17 a § får Ei meddela närmare föreskrifter om mätning av överförd naturgas och rapportering av resultatet av mätningarna.

Ei har meddelat närmare föreskrifter i EIFS 2022:6, Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd om mätning och rapportering av överförd naturgas samt anmälan om leverans och balansansvar. Av 2 kap. 1 § 2 stycket framgår att mätning inte behöver ske i uttagspunkt hos spiskund. För dessa uttagspunkter får ett uppskattat mätvärde användas.

Spiskunder, främst anslutna till gasnätet i Stockholm, omfattas av undantaget och bör göra så även fortsättningsvis, eftersom förbrukningen är liten och kostnaden för införandet av mätare inte står i proportion till nyttan.

Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 2

Enligt punkten 2 ska de kunder som har traditionella mätare enkelt kunna läsa av dessa direkt eller indirekt via webbgränssnitt eller på annat lämpligt gränssnitt.

Sådana bestämmelser saknas och bör införas, för överväganden och förslag se avsnitt 5.35.

Artikel 22 – Uppgiftshantering

1. Vid fastställandet av regler om hantering och utbyte av uppgifter ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, de utsedda behöriga myndigheterna ange regler för berättigade parter tillgång till slutkunders uppgifter i enlighet med denna artikel och tillämpligt unionsregelverk. Vid tillämpning av detta direktiv ska uppgifter anses inbegripa mätar- och förbrukningsuppgifter samt de uppgifter som krävs för att en kund ska kunna byta leverantör och för andra tjänster.

2. Medlemsstaterna ska organisera hanteringen av uppgifter för att säkerställa en effektiv och säker tillgång till och ett effektivt och säkert utbyte av uppgifter samt dataskydd och datasäkerhet.

Oavsett vilken modell för uppgiftshantering som tillämpas i den enskilda medlemsstaten ska de parter som ansvarar för uppgiftshantering ge tillgång till

slutkunders uppgifter för varje berättigad part i enlighet med punkt 1. Berättigade parter ska få de begärda uppgifterna till sitt förfogande på ett icke-diskriminerande sätt och samtidigt. Tillgången till uppgifterna ska vara enkel och de relevanta förfarandena för att få tillgång till uppgifterna ska offentliggöras.

3. Reglerna om tillgång till uppgifter och uppgiftslagring vid tillämpning av detta direktiv ska vara förenliga med relevant unionsrätt.

Behandling av personuppgifter inom ramen för detta direktiv ska ske i enlighet med förordning (EU) 2016/679.

4. Medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, de utsedda behöriga myndigheterna ska godkänna och certifiera, eller i tillämpliga fall övervaka, de parter som ansvarar för uppgiftshantering, för att säkerställa att de uppfyller kraven i detta direktiv.

Utan att det påverkar de arbetsuppgifter för dataskyddsombud som anges i förordning (EU) 2016/679 får medlemsstaterna besluta att kräva att parter som ansvarar för uppgiftshantering utser övervakningsansvariga som ska ansvara för att övervaka genomförandet av åtgärder som vidtas av dessa parter för att säkerställa icke-diskriminerande tillgång till uppgifter och fullgörande av kraven i detta direktiv.

Medlemsstaterna får utse de övervakningsansvariga eller de organ som avses i artikel 46.2 d att fullgöra de skyldigheter som anges i den här punkten.

5. Inga extra kostnader får debiteras slutkunderna för tillgången till deras uppgifter eller för en begäran om att deras uppgifter ska göras tillgängliga.

Medlemsstaterna ska ansvara för fastställandet av relevanta avgifter för de berättigade parternas tillgång till uppgifter.

Medlemsstaterna ska säkerställa att eventuella avgifter som påförs av reglerade enheter som tillhandahåller datatjänster är skäliga och vederbörligen motiverade.

Bedömning

Artikeln innehåller bestämmelser som rör utbyte av uppgifter om slutkunders gasförbrukning i syfte att bland annat möjliggöra byte av leverantör för kunden. Artikeln är ny och saknar direkt motsvarighet i någon artikel i direktiv 2009/73/EG. Däremot fanns i bilaga 1 till direktiv 2009/73/EG närmare information kring vad konsumentskyddsåtgärder, enligt artikel 3 om skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och skyddet för kunderna i direktivet, skulle omfatta. I bilaga 1 punkten 1 h) angavs att kunderna skulle tillförsäkras tillgång till sina förbrukningsuppgifter och möjlighet att genom uttryckligt avtal och utan kostnad

ge en registrerad gashandlare tillgång till sina mätuppgifter. Vidare framgick det av den aktuella bilagan att den part som ansvarar för hanteringen av mätuppgifterna skulle vara skyldig att lämna ut dessa uppgifter till företaget. Medlemsstaterna skulle fastställa uppgifternas format och ett förfarande för gashandlare och konsumenter för att få tillgång till uppgifterna. Inga ytterligare kostnader skulle läggas på konsumenten för denna tjänst.

Punkt 1

Punkt 1 anger att medlemsstaterna, eller den behöriga myndigheten ska ange reglerna för berättigade parter tillgång till uppgifter om slutkunden. Uppgifterna ska anses inbegripa mät- och förbrukningsuppgifter samt de uppgifter som krävs för att en kund ska kunna byta gashandlare och för andra tjänster.

Enligt 3 kap. 7 och 7a §§ naturgaslagen är den som bedriver överföring av naturgas skyldig att utföra mätning av överförd naturgas och rapportera resultaten av mätningen. Rapporteringen av mätresultat ska ske till den systembalansansvarige, till berörda andra företag som bedriver överföring, naturgaskunder, balansansvariga och leverantörer av naturgas. På begäran ska rapportering dessutom ske till ett företag som gasanvändaren har utsett. Den svenska lagstiftningen uppfyller kraven i denna punkt. Några genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 2

Punkt 2 anger att medlemsstaterna ska organisera hanteringen av uppgifter för att säkerställa en effektiv och säker tillgång till och ett effektivt och säkert utbyte av uppgifter samt dataskydd och datasäkerhet. Oavsett vilken modell för uppgiftshantering som tillämpas i den enskilda medlemsstaten ska de parter som ansvarar för uppgiftshantering ge tillgång till slutkunders uppgifter för varje berättigad part i enlighet med punkt 1. Berättigade parter ska få de begärda uppgifterna till sitt förfogande på ett icke-diskriminerande sätt och samtidigt. Tillgången till uppgifterna ska vara enkel och de relevanta förfarandena för att få tillgång till uppgifterna ska offentliggöras.

När det gäller kraven på dataskydd och datasäkerhet har Sverige genom lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster genomfört det s.k. NIS-direktivet²⁴ som innehåller bestämmelser om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem inom EU. I den svenska lagen finns krav på informationssäkerhet och incidentrapportering för leverantörer av samhällsviktiga och digitala tjänster inom bland annat energiområdet. Sverige får anses ha lagstiftning som möter artikelns krav på

---

²⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1772 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet)

dataskydd och datasäkerhet. Några genomförandeåtgärder krävs därför inte i den delen.

I 3 kap. 7 a § naturgaslagen anges att rapportering av mätresultat ska ske till den systembalansansvarige, till berörda andra företag som bedriver överföring, naturgaskunder, balansansvariga och leverantörer av naturgas. På begäran ska rapportering ske till ett företag som gasanvändaren har utsett. Genom den aktuella paragrafen i naturgaslagen får artikelns krav avseende uppgiftshantering gällande slutkundens mätar- och förbrukningsuppgifter anses genomförda i svensk rätt.

I 17 § naturgasförordningen (2006:1043) finns ytterligare bestämmelser om mätning. Hur bland annat ledningsinnehavare är skyldiga att hålla registeruppgifter över varje mätpunkt framgår närmare av 1 kap. 3 § i Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2014:8) om mätning, beräkning och rapportering av överförd naturgas samt anmälan om leverans och balansansvar. I samma myndighetsföreskrifter anges i 3 kap. 4 § ledningsinnehavarens skyldigheter att till gasleverantören skicka vissa uppgifter om kundens anläggning i samband med påbörjande eller övertagande av gasleverans. Genom dessa bestämmelser i förordning och myndighetsföreskrifter har artikelns krav på att uppgifter som krävs för en kund ska kunna byta leverantör genomförts i svensk rätt. I de aktuella delarna av de myndighetsföreskrifter som refererats till är ledningsinnehavaren skyldig att sända uppgifter om kundens anläggning till gasleverantören. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 3

Punkt 3 innebär att reglerna om tillgång till uppgifter och uppgiftslagring vid tillämpning av detta direktiv ska vara förenliga med relevant unionsrätt. Behandling av personuppgifter inom ramen för detta direktiv ska ske i enlighet med förordning (EU) 2016/679²⁵.

Den aktuella förordningen, i dagligt tal kallad dataskyddsförordningen, är bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Detta innebär att behandlingen av personuppgifter måste ske i enlighet med bestämmelserna i dataskyddsförordningen. De regler om tillgång till uppgifter och uppgiftslagring som finns i naturgaslagen, naturgasförordningen och Ei:s mätföreskrifter bedöms inte stå i strid med unionsrätten. Den svenska lagstiftningen uppfyller därför kraven i denna punkt. Några genomförandeåtgärder krävs därför inte.

---

²⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

Punkt 4

Punkt 4 anger att medlemsstaterna, eller den utsedda behöriga myndigheten, ska godkänna och certifiera, eller i tillämpliga fall övervaka, de parter som ansvarar för uppgiftshantering för att säkerställa att de uppfyller kraven i detta direktiv

I punkten 4 anges även att medlemsstaterna får besluta att kräva att parter som ansvarar för uppgiftshantering utser regelefterlevnadsansvariga. Dessa ska ansvara för att övervaka att åtgärder som vidtas av parterna för att säkerställa icke-diskriminerande tillgång till uppgifter genomförs och att kraven i direktivet fullgörs. I punkten anges även att medlemsstaterna får utnämna regelefterlevnadsansvariga eller organ som avses i artikel 46.2 d i direktivet att fullgöra de skyldigheter som anges i denna punkt.

Enligt 10 kap. 1 § naturgaslagen utövar tillsynsmyndigheten, Ei, tillsyn över att naturgaslagen och föreskrifter och villkor som meddelats i anslutningen till lagen följs. Detta innebär att Ei har tillsyn över naturgasföretag och att företagen följer bestämmelserna i naturgaslagen, bl.a. bestämmelserna om uppgiftshantering. Kraven är därför uppfyllda och några genomförandeåtgärder krävs inte i denna del. Medlemsstaterna får vidare besluta att kräva att de som ansvarar för uppgiftshanteringen utser regelefterlevnadsansvariga. Bestämmelsen är frivillig och något krav på införlivande finns inte. Några krav på genomförandeåtgärder finns därför inte i denna del.

Punkt 5

I punkt 5 slås det fast att slutkunder inte får debiteras några extra kostnader för sina uppgifter eller för en begäran om att uppgifterna ska offentliggöras. Medlemsstaten ska härutöver ansvara för att fastställa av relevanta avgifter för de berättigade parternas tillgång till uppgifter. Medlemsstater ska säkerställa att eventuella avgifter som påförs av reglerade enheter som tillhandahåller datatjänster är skäligen och vederbörligen motiverade. Vad som avses med reglerade enheter och vilka datatjänster som avses är oklart. Den som erbjuder datatjänster till gasanvändare gör det i konkurrens och nyttan med att försöka reglera denna typ av tjänster överstiger inte kostnaden för aktörer och myndigheter. Är det fråga om konsumenter regleras oskäligen avtalsvillkor av lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden.

Bestämmelse om att gasanvändaren inte får debiteras någon avgift för att få tillgång till sina uppgifter saknas i den svenska naturgaslagstiftningen. En sådan bestämmelse skulle vara i linje med förbudet att ta betalt för fakturauppgifter och bör införas. Vidare saknas i den svenska gaslagstiftningen bestämmelse som säkerställer att eventuella avgifter som påförs av reglerade enheter som tillhandahåller datatjänster är skäligen och vederbörligen motiverade. För överväganden och förslag se avsnitt 5.25.

Artikel 23 – Driftskompatibilitetskrav och förfaranden för tillgång till uppgifter på marknaden för naturgas

1. För att främja konkurrensen på slutkundsmarknaden för naturgas och undvika onödiga administrativa kostnader för berättigade parter ska medlemsstaterna underlätta full driftskompatibilitet för energitjänster inom unionen.
2. Kommissionen ska genom genomförandeakter anta driftskompatibilitetskrav och icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för tillgång till de uppgifter som avses i artikel 22.1. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 91.2.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att naturgasföretagen tillämpar de driftskompatibilitetskrav och förfaranden för tillgång till uppgifter som avses i punkt 2. Dessa krav och förfaranden ska grundas på befintlig nationell praxis.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG.

Punkt 1

Punkt 1 anger att medlemsstaterna ska underlätta full driftskompatibilitet för energitjänster inom unionen. Detta innebär i princip att man ska kunna använda vilken mätare (märke) som helst och fortfarande kunna kommunicera med andra mätare (märken), dvs. att två olika system ska ha förmåga att samverka med varandra och utföra samma funktioner. Enligt punkt 2 ska kommissionen fastställa driftskompatibilitetskrav. Kommissionen har ännu inte fastställt några sådana krav. Några genomförandeåtgärder krävs därför ännu inte.

Punkt 2

Punkt 2 riktar sig till Europeiska kommissionen och innebär skyldigheter för kommissionen att utfärda genomförandeakter gällande driftskompatibilitetskrav och icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för tillgång till de uppgifter som avses i artikel 22.1, vilka är uppgifter om mät- och förbrukningsuppgifter samt de uppgifter som krävs för att en kund ska kunna byta gashandlare och för andra tjänster. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 3

Punkt 3 anger att medlemsstaterna ska säkerställa att naturgasföretagen tillämpar de driftskompatibilitetskrav och förfaranden för tillgång till uppgifter som avses i punkt 2. Enligt punkt 2 ska kommissionen fastställa driftskompatibilitetskrav och icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för tillgång till de uppgifter som avses i artikel 22.1. Kommissionen har ännu inte fastställt några sådana krav. Några genomförandeåtgärder krävs därför ännu inte.

Artikel 24 – Gemensamma kontaktpunkter

Medlemsstaterna ska säkerställa att det inrättas gemensamma kontaktpunkter där alla kunder, inbegripet de som inte har tillgång till internet, kan få tillgång till all nödvändig information om sina rättigheter, certifierade jämförelseverktyg, tillgängliga stödåtgärder, inbegripet sådana som riktar sig till utsatta kunder som avses i artikel 26 i detta direktiv, tillämplig rätt och tillgängliga mekanismer för tvistlösning utanför domstol i händelse av en tvist. Sådana gemensamma kontaktpunkter får utgöra en del av allmänna konsumentupplysningsställen och kan vara samma enheter som de gemensamma kontaktpunkter för el som avses i artikel 25 i direktiv (EU) 2019/944 eller kontaktpunkter som inrättats enligt artikel 16.3 i direktiv (EU) 2018/2001 och gemensamma kontaktpunkter som inrättats enligt artiklarna 21 och 22 i direktiv (EU) 2023/1791 och artikel 18 i direktiv (EU) 2024/1275. Medlemsstaterna ska verka för anpassning mellan de gemensamma kontaktpunkter som inrättas enligt detta direktiv och de organ som inrättas enligt de unionsrättsakterna.

Bedömning

Artikeln innehåller delvis samma bestämmelse som artikel 3.9 i direktiv 2009/73/EG, men har utökats med närmare bestämmelser om hur en gemensam kontaktpunkt kan organiseras.

Vid genomförande direktiv 2009/73/EG konstaterades i prop. 2010/11:70 Tredje inre marknads paketet för el och naturgas följande:

Genom artikel 3.9 i gasmarknadsdirektivet har det tillkommit en skyldighet för medlemsstaterna att se till att det inrättas gemensamma kontaktpunkter där konsumenterna kan få tillgång till all nödvändig information om sina rättigheter, gällande lagstiftning och möjligheter till tvistlösning i händelse av en tvist. Sådana kontaktpunkter kan vara en del av den allmänna konsumentupplysningen. I artikel 3.9 andra stycket anges vidare att medlemsstaterna ska se till att det finns en oberoende mekanism, t.ex. i form av en energiombudsman eller ett konsumentorgan, för effektiv behandling av klagomål och tvistlösning utanför domstol. I Sverige finns inte en sådan kontaktpunkt för konsumenter som avses i artikel 3.9. Frågan kräver inte reglering i lag. Regeringen avser att utse en kontaktpunkt för konsumenter i en annan ordning (jfr avsnitt 5.3).

Enligt 7 § 3 förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei se till att det finns en gemensam kontaktpunkt där konsumenter av el och naturgas kan få tillgång till all nödvändig information om sina rättigheter, lagstiftningen och möjligheter till tvistlösning. Konsumenternas energimarknadsbyrå är, efter överenskommelse med Energimarknadsinspektionen, utsedd till gemensam kontaktpunkt för konsumenter på el- och gasmarknaderna. Det innebär bland annat att byrån har som uppgift att se till att konsumenterna får tillgång till nödvändig information.

Byråns styrelse är tillsatt av tre myndigheter och två branschorganisationer: Konsumentverket, Energimarknadsinspektionen och Energimyndigheten samt Energigas Sverige och Energiföretagen Sverige. Myndigheterna har majoritet i byråns styrelse och ordförandeposten i styrelsen innehas av en representant utsedd av en myndighet. Genom dessa förutsättningar säkerställs byråns oberoende och självständiga position.

Konsumenternas Energimarknadsbyrå ger konsumentvägledning i frågor om gas, el och fjärrvärme. För närvarande finns inget behov av vägledning för vätgaskunder. På sikt kan byråns verksamhet behöva utökas till att omfatta vätgas. Vätgaskunder kan i förekommande fall vända sig till Ei eller Konsumentverket.

Byråns verksamhet rör konsumentvägledning och det är framför allt konsumenter som har behov av vägledning. Företag har andra möjligheter och resurser att inhämta korrekt information och kan om inte annat vända sig till Ei för sådana upplysningar. Att särskilt utöka byråns verksamhet till att erbjuda vägledning i kundfrågor till samtliga kunder, inklusive stora företag, är inte påkallat.

Någon ytterligare åtgärd för genomförande krävs inte när det gäller naturgas.

När det gäller vätgas föreslås att Ei utses till kontaktpunkt enligt artikel 8, se avsnitt 5.38. Vätgasmarknaden är under uppbyggnad och det är svårt att bedöma hur slutkundsmarknaden kommer att se ut när det gäller det rörbundna vätgassystemet. Några hushållskunder/konsumenter kommer inte att anslutas i närtid. Ei:s skyldighet i 7 § 3 p. i Ei:s instruktion bör utökas till att omfatta även vätgas.

Artikel 25 – Tvistlösning utanför domstol

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder har tillgång till enkla, rättvisa, rimliga, transparenta, oberoende, kostnadseffektiva och ändamålsenliga mekanismer för tvistlösning utanför domstol för att lösa tvister som gäller rättigheter och skyldigheter enligt detta direktiv, genom en oberoende mekanism såsom en energiombudsman eller ett konsumentorgan eller genom en tillsynsmyndighet. Om slutkunden är en konsument i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU (48) ska sådana mekanismer för tvistlösning utanför domstol uppfylla kvalitetskraven i det direktivet och ska, om så är motiverat, innehålla system för återbetalning och kompensation.

2. Vid behov ska medlemsstaterna säkerställa att alternativa tvistlösningsorgan samarbetar för att tillhandahålla enkla, rättvisa, transparenta, oberoende, ändamålsenliga och effektiva mekanismer för tvistlösning utanför domstol vid tvister som uppstår rörande produkter eller tjänster som är kopplade till, eller kombinerade med, en produkt eller tjänst som omfattas av detta direktiv.

3. Det ska vara obligatoriskt för naturgasföretag att delta i mekanismer för tvistlösning utanför domstol för hushållskunder, om inte den berörda medlemsstaten visar för kommissionen att andra mekanismer är lika ändamålsenliga.
4. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 2013/11/EU ska medlemsstaterna bedöma hur de mekanismer för tvistlösning utanför domstol som avses i denna artikel fungerar.

Bedömning

Artikeln motsvarar delvis artikel 3.9 andra stycket i direktiv 2009/73/EG.

Bestämmelserna om rätt till tvistlösning utanför domstol omfattar samtliga slutkunder och inte bara konsumenter. Regeringen uttalade vid genomförandet av direktiv 2009/73/EG (prop. 2010/11:70 s.141) följande:

När det gäller kravet att tillhandahålla en oberoende mekanism för behandling av klagomål och tvistlösning utanför domstol bedömer regeringen att Sverige uppfyller detta dels genom den tillsyn som bedrivs av Energimarknadsinspektionen och Konsumentverket, dels genom att Allmänna reklamationsnämnden kan pröva tvister mellan konsumenter och naturgasleverantörer. Några särskilda lagstiftningsåtgärder i anledning av artikel 3.9 andra stycket är därför inte nödvändiga.

Andra kunder än fysiska personer har möjlighet att lösa sina tvister i enlighet med avtalet eller vid domstol.

Motsvarande bestämmelse gäller för elkunder enligt elmarknadsdirektivet. Sverige har inte infört några särskilda tvistlösningsmekanismer som hanteras av tillsynsmyndigheten utöver de som framgår av ellagen. Inte heller i övrigt har någon särskild rätt till tvistlösning utom domstol för företag införts. Frågan har kommenterats i utredningar och propositioner.

I SOU 2010:30 uttalas att tidigare artikel 3.13 tycks föreskriva rätten till tvistlösning utanför domstol för alla kunder. Utredningen tolkade dock kravet som att andra kunder än fysiska personer får lösa sina tvister i enlighet med avtalet eller vid domstol (s. 133).

I SOU 2003:113 gjordes bedömningen att bestämmelserna om tvistlösning i direktivet var genomförda och att några ytterligare regler därför inte behövdes (s. 94 ff). Regeringen gjorde samma bedömning och uttalade att med hänsyn till de mekanismer för tvistlösning som redan finns, både när det gäller nättjänster och leverans av el, behöver några särskilda åtgärder för att införliva direktivet i svensk rätt inte vidtas i denna del (prop. 2004/05:62 s. 42).

Vid genomförandet av tredje inre marknadspaketet konstaterade utredningen (SOU 2010:30 s. 218) att det inte fanns någon anledning att göra någon annan bedömning än den som gjordes vid genomförandet av det förra direktivet.

I prop. 2010/11:70 gjorde regeringen bedömningen att Sverige uppfyller direktivets krav på effektiv behandling av klagomål och tvistlösning utanför domstol dels genom den tillsyn som bedrivs av Ei och Konsumentverket, dels genom att Allmänna reklamationsnämnden kan pröva tvister mellan konsumenter och elleverantörer. Några särskilda lagstiftningsåtgärder med anledning av artikel 3.13 ansågs därför inte nödvändiga (s. 53 f).

Sverige saknar dock en tvistlösning utanför domstol för tvister mellan företag och mellan privatpersoner. Det senare aktualiseras genom artikel 15a.4e i det reviderade elmarknadsdirektivet, som föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att aktiva kunder som deltar i energidelning, om en konflikt uppstår till följd av ett energidelningsavtal, har tillgång till tvistlösning utanför domstol med andra deltagare i energidelningsavtalet i enlighet med artikel 26. Artikel 26 i elmarknadsdirektivet föreskriver att alla slutkunder har rätt till enkel, rättvis, transparent, oberoende, ändamålsenlig och effektiv tvistlösning utanför domstol.

Ei gör därför bedömningen att direktivets krav avseende alternativ tvistlösning inte kan anses uppfyllda. För överväganden och förslag se avsnitt 5.37.

Artikel 26 – Skydd av utsatta kunder och kunder som är drabbade av energifattigdom

1. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutkunder och ska särskilt säkerställa att utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom får tillräckligt skydd. Varje medlemsstat ska härvidlag definiera begreppet utsatta kunder, som kan hänvisa till energifattigdom. Definitionen av utsatta kunder ska vara förenlig med begreppet utsatt kund såsom det definieras av en medlemsstat enligt artikel 28 i direktiv (EU) 2019/944.

2. Medlemsstaterna ska i synnerhet vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutkunder i avlägsna områden som är anslutna till naturgas- eller vätgassystem. Medlemsstaterna ska säkerställa en hög konsumentskyddsnivå, särskilt avseende transparens i fråga om avtalsvillkor, och konkurrenskraftiga, transparenta och icke-diskriminerande priser, allmän information och mekanismer för tvistlösning.

Bedömning

Artikeln motsvarar delvis artikel 3.3 i direktiv 2009/73/EG, men har utökats till att omfatta slutkunder som är anslutna till vätgassystem. Enligt naturgaslagens bestämmelser i 8 kap. tar de sociala myndigheterna över ansvaret och tillämpar det sociala skyddsnätet. Det finns inget krav att medlemsstaterna ska införliva skyddet

för utsatta kunder i naturgaslagstiftningen. Enligt 8 § i instruktionen för Ei ska myndigheten när den fullgör sina uppgifter ta särskild hänsyn till utsatta kunders ställning på el- och naturgasmarknaderna. Med utsatta kunder avses i 8 § i instruktionen personer som varaktigt saknar förmåga att betala för den el eller naturgas som överförs eller levereras till dem för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Ei bedömer därför att ytterligare åtgärder inte behövs, förutom att även kunder anslutna till vätgassystem behöver omfattas av den nämnda bestämmelsen. För överväganden och förslag se avsnitt 5.39.

Artikel 27 – Energifattigdom och avveckling av naturgasnätet

Kommissionen ska, under planeringen och utförandet av utfasningen av naturgas eller när gasdistributionsnät avvecklas, tillhandahålla vägledning om skydd av utsatta kunder och kunder som är drabbade av energifattigdom, i synnerhet för att säkerställa att vederbörlig hänsyn tas till sådana kunders särskilda behov i enlighet med artikel 13.1 d.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG och handlar om kommissionens skyldighet att tillhandahålla vägledning om skydd av utsatta kunder vid utfasning av naturgas eller gasdistributionsnät. Artikeln föranleder ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 28 – Skydd mot avstängning

1. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att förhindra avstängning av utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom. Med avseende på utsatta kunder ska dessa åtgärder omfattas av artikel 26.

När medlemsstaterna anmäler sina införlivandeåtgärder för detta direktiv till kommissionen ska de förklara förhållandet mellan första stycket och motsvarande delar av de nationella instrumenten för införlivande.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer inte säger upp avtal med, eller stänger av, kunder på grunder beträffande vilka den berörda leverantören hanterar ett klagomål i enlighet med artikel 11.9 eller vilka är föremål för tvistlösning utanför domstol i enlighet med artikel 25, utan att det påverkar parternas avtalsenliga rättigheter och skyldigheter. Medlemsstaterna får vidta lämpliga åtgärder för att undvika förfarandemissbruk.

3. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder så att kunderna ska kunna undvika avstängning, och åtgärderna kan innefatta följande:

a) Verka för frivilliga koder för leverantörer och kunder som syftar till att förhindra och hantera situationer med kunder som har förfallna skulder i form av

hjälp till kunder att hantera sin energianvändning och sina energikostnader, inbegripet att flagga ovanligt höga energitoppar eller ovanligt hög energianvändning, erbjuda lämpliga flexibla betalningsplaner, skuldrådgivningsåtgärder, förbättrad kommunikation med kunder och stödorgan.

b) Verka för utbildning och medvetenhet hos kunderna om deras rättigheter och om skuldhantering.

c) Tillgång till finansiering, kuponger eller subventioner till stöd för att betala räkningar.

Bedömning

Artikel 28 saknar motsvarighet i direktiv 2009/72/EG. Enligt naturgaslagens bestämmelser tar de sociala myndigheterna över ansvaret och tillämpar det sociala skyddsnätet. Det finns inget krav att medlemsstaterna ska införliva skyddet för utsatta kunder i gaslagstiftningen. Enligt 7 kap. 7 d § första stycket naturgaslagen är en leverantör av naturgas som levererar gas till en gasförbrukare i en viss uttagspunkt, oavsett vad som avtalats, skyldig att fortsätta leverera gas tills leveransskyldigheten upphör enligt andra stycket. Av andra stycket i samma paragraf framgår att leveransskyldigheten upphör om gasförbrukaren slutar att ta ut gas i uttagspunkten, om någon annan leverantör börjar leverera gas till gasförbrukaren i uttagspunkten eller om överföringen av gas enligt 8 kap. 3 eller 4 § eller enligt avtal får avbrytas på grund av att gasförbrukaren har försummat sina skyldigheter gentemot leverantören.

8 kap. i naturgaslagen innehåller bestämmelser om avbrytande av överföring av naturgas på grund av konsumentens avtalsbrott.

Enligt 8 kap. 3 § naturgaslagen får överföring av naturgas avbrytas, om konsumenten försummar sina skyldigheter och försummelsen utgör ett väsentligt avtalsbrott. Innan överföringen avbryts ska konsumenten uppmanas att inom viss skälig tid vidta rättelse och, i annat fall än som avses i 4 §, underrättas om att överföringen annars kan avbrytas. Sker rättelse får överföringen inte avbrytas.

Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en ej obetydlig personskada eller en omfattande sakskada, får överföringen inte avbrytas. Det gäller dock inte om konsumenten handlar otillbörligt.

Om konsumentens avtalsbrott består i att den inte har betalat finns ytterligare ett skydd för konsumenten i 8 kap. 4 § naturgaslagen. Om tiden för rättelse gått ut enligt 8 kap. 3 § ska konsumenten uppmanas att betala inom tre veckor från det att konsumenten har delgetts uppmaningen och en underrättelse om att överföringen annars kan avbrytas. Ett meddelande om den uteblivna betalningen ska samtidigt

lämnas till socialnämnden i den kommun där konsumenten får naturgas överförd. Om konsumenten betalar eller det står klart att det råder tvist om betalningsskyldigheten får överföringen inte avbrytas. Överföringen får inte heller avbrytas om socialnämnden inom den tid som anges i första stycket skriftligen har meddelat den som lämnat underrättelsen att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden.

Enligt 8 § i förordning (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten när den fullgör sina uppgifter ta särskild hänsyn till utsatta kunders ställning på el- och naturgasmarknaderna. Med utsatta kunder avses i 8 § i instruktionen personer som varaktigt saknar förmåga att betala för den el eller naturgas som överförs eller levereras till dem för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Ei har också tillsyn över bestämmelserna i naturgaslagen, vilket gör att missbruk av möjligheten att stänga av kunder utan grund är liten.

Ei bedömer därför att ytterligare åtgärder för genomförande av artikel 28 inte behövs.

Artikel 29 – Sistahandsleverantör

1. Medlemsstaterna ska fastställa ett system med sistahandsleverantörer eller vidta motsvarande åtgärder för att säkerställa tjänstekontinuitet åtminstone för hushållskunder. Sistahandsleverantörer ska utses i ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande förfarande.
2. Slutkunder som överförs till sistahandsleverantörer ska fortsätta att åtnjuta alla sina rättigheter som kunder.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att sistahandsleverantörer omgående meddelar sina villkor till överförda kunder och säkerställer sömlös kontinuitet i tjänsterna för sådana kunder under den period som krävs för att hitta en ny leverantör.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna får information om och uppmuntras att byta till ett marknadsbaserat erbjudande.
5. Medlemsstaterna får kräva att en sistahandsleverantör levererar naturgas till hushållskunder och små och medelstora företag som inte erhåller marknadsbaserade erbjudanden, inbegripet vid tillämpning av artikel 28.3. I sådana fall ska de villkor som anges i artikel 4 tillämpas.

Bedömning

I artikel 3.3 i direktiv 2009/73/EG finns en bestämmelse som ger medlemsstaterna möjlighet att utse en sistahandsleverantör för kunder anslutna till gasnätet. Artikel 29 är tvingande.

Punkt 1

Enligt punkten 1 ska medlemsstaterna ska fastställa ett system med sistahandsleverantörer eller vidta motsvarande åtgärder för att säkerställa tjänstekontinuitet åtminstone för hushållskunder. Sistahandsleverantörer ska utses i ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande förfarande.

Enligt 7 kap. 8 a § naturgaslagen ska gasförbrukare som saknar leverantör av naturgas av berörd innehavare av naturgasledning anvisas en leverantör, som gentemot ledningsinnehavaren har åtagit sig att leverera gas till sådana gasförbrukare.

Enligt 7 kap. 8 a § fjärde stycket naturgaslagen ska ledningsinnehavaren utan dröjsmål underrätta gasförbrukaren om vilken leverantör som anvisats, om innebörden av en sådan anvisning och om naturgaslagens bestämmelser om byte av leverantör. Den anvisade leverantören ska utan dröjsmål underrätta gasförbrukaren om de villkor för leveransen som leverantören avser att tillämpa och om den dag då leverantören avser att påbörja leveransen enligt avtalet.

Förfarandet är lika för samtliga kunder, men det kan ifrågasättas om det uppfyller kraven på rättvisa, transparens och icke-diskriminering. Det bör införas en skyldighet för gasföretaget att välja anvisad gasleverantör på ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande sätt samt att informera kunden om hur den anvisade gasleverantören har valts ut. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.28.

Punkt 2

Enligt punkten 2 ska slutkunder som överförs till sistahandsleverantörer ska behålla sina rättigheter som kunder.

Den gasförbrukare som anvisas en leverantör har samma rättigheter som övriga kunder enligt naturgaslagen. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 3

Enligt punkten 3 ska medlemsstaterna ska säkerställa att sistahandsleverantörer omgående meddelar sina villkor till överförda kunder och säkerställer sömlös kontinuitet i tjänsterna för sådana kunder under den period som krävs för att hitta en ny leverantör.

Enligt 7 kap. 8 a § fjärde stycket naturgaslagen ska ledningsinnehavaren utan dröjsmål underrätta gasförbrukaren om vilken leverantör som anvisats, om innebörden av en sådan anvisning och om naturgaslagens bestämmelser om byte av leverantör. Den anvisade leverantören ska utan dröjsmål underrätta gasförbrukaren om de villkor för leveransen som leverantören avser att tillämpa och om den dag då leverantören avser att påbörja leveransen enligt avtalet. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 4

Enligt punkten 4 ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunderna får information om och uppmuntran till att byta till ett marknadsbaserat erbjudande. Information om marknadsbaserade erbjudanden kan ges genom det föreslagna prisjämförelseverktyget. Naturgaslagen saknar motsvarande bestämmelser. Den svenska lagstiftningen bör kompletteras och bör likna bestämmelserna i 9 kap. 7 § ellagen. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.28.

Punkt 5

Enligt punkten 5 får medlemsstaterna kräva att en sistahandsleverantör levererar naturgas till hushållskunder och små och medelstora företag som inte erhåller marknadsbaserade erbjudanden, inbegripet vid tillämpning av artikel 28.3. I sådana fall ska de villkor som fastställs i artikel 4 tillämpas.

Bestämmelsen är frivillig att genomföra och det finns mot bakgrund av regleringen i naturgaslagen inget behov av genomförandeåtgärd.

4.4 Kapitel IV – Tredje parts tillträde till infrastruktur

AVSNITT 1 TILLTRÄDE TILL INFRASTRUKTUR FÖR NATURGAS

Artikel 30 – Tillträde för förnybar gas och koldioxidsnål gas till marknaden

Medlemsstaterna ska möjliggöra ett tillträde för förnybar gas och koldioxidsnål gas till marknaden och infrastrukturen, oavsett om anläggningarna för produktion av förnybar gas och koldioxidsnål gas är anslutna till distributions- eller överföringsnät, med beaktande av antaganden om utvecklingen av produktionen, leveranserna och förbrukningen av naturgas i enlighet med artikel 55.2 f.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i tidigare direktiv och anger att medlemsstaterna ska möjliggöra tillträde för förnybara och koldioxidsnåla gaser till marknaden och infrastrukturen. Begränsningar i anslutningsskyldigheten finns i artikel 38.

Enligt 4 kap. 5 § naturgaslagen är den som innehar en naturgasledning skyldig att på skäliga villkor ansluta andra naturgasledningar samt lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar. Detsamma gäller vid återinkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten samt ändring av tiden för överföringen. Skyldighet föreligger inte om den först nämnda ledningen saknar kapacitet för den begärda åtgärden eller om det annars finns särskilda skäl. Enligt 4 kap. 6 § är den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäliga villkor överföra naturgas. Tillgången till marknaden säkras därmed.

Skyldigheten att ansluta och överföra gäller inte den som innehar en naturgasledning som uteslutande används för egen räkning.

Enligt naturgaslagen 1 kap. 2 § avses med naturgas även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i ett naturgassystem. I prop. 2012/13:85 Naturgasfrågor s. 38 anges följande.

Med naturgas avses, enligt definitionen i 1 kap. 2 § naturgaslagen, även biogas, gas från biomassa och andra gaser i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i naturgassystemet. Därmed finns en skyldighet för den som innehar en naturgasledning att ansluta ledningar för biogas och överföra sådan gas på samma sätt som när det gäller egentlig naturgas. I den utsträckning inmatning av biogas i näten leder till förändringar av intäktsramen kommer detta beaktas inom ramen för de omprövningsmöjligheter som finns under och efter tillsynsperioden.

Den svenska lagstiftningen uppfyller kraven i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 31 – Tillträde för tredje part till distribution och överföring av naturgas och LNG-terminaler

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystem och LNG-anläggningar grundad på offentliggjorda tariffer, som ska gälla för alla kunder, inbegripet leveransföretag, och som ska tillämpas objektivt utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, godkänns av en tillsynsmyndighet innan de träder i kraft i enlighet med artikel 78 samt att tarifferna – och metoderna om endast metoder har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.
2. Systemansvariga för överföringssystem ska, om det behövs för att de ska kunna utföra sina uppgifter, bland annat avseende gränsöverskridande överföring, ha tillträde till nät som tillhör andra systemansvariga för överföringssystem.
3. Detta direktiv ska inte hindra att långsiktiga avtal för förnybar gas och koldioxidsnål gas ingås i den mån de överensstämmer med unionens konkurrensregler och bidrar till utfasning av fossila bränslen. Inga långsiktiga avtal om leverans av fossil gas utan inslag av koldioxidminskning får ingås med en löptid efter den 31 december 2049.

Bedömning

Punkt 1 och 2

Artikeln motsvarar artikel 32 i direktiv 2009/73/EG som i sin tur i huvudsak motsvarade 20 i direktiv 2003/54/EG och handlar om tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystem samt LNG-anläggningar.

Bestämmelserna har införlivats i svensk rätt genom bestämmelser i naturgaslagen om tillträde till naturgasledningar (3 kap. 5 och 6 §§) och förgasningsanläggningar (4 kap. 6 §) samt om anslutningsavgifter och tariffer (6 kap.).

Punkt 3

I artikel 32 i direktiv 2009/73/EG angavs att bestämmelserna i detta direktiv inte ska hindra att långsiktiga avtal ingås i den mån de överensstämmer med gemenskapens konkurrensregler. Den nya lydelsen anger att direktivet inte ska hindra att långsiktiga avtal för förnybar gas och koldioxidsnål gas ingås i den mån de överensstämmer med unionens konkurrensregler och bidrar till minskade koldioxidutsläpp. Inga långsiktiga avtal om leverans av fossil gas utan inslag av koldioxidminskning får ingås med en löptid efter den 31 december 2049.

Sverige saknar bestämmelser om att långsiktiga avtal måste bidra till minskade koldioxidutsläpp och att, om så inte sker, löptiden i så fall är begränsad till 31 december 2049. Den svenska lagstiftningen bör kompletteras, för överväganden och förslag se avsnitt 5.33.

Artikel 32 – Tillträde till tidigare led i rörledningsnätet för naturgas

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att naturgasföretag och berättigade kunder, oavsett var de befinner sig, i enlighet med denna artikel kan få tillträde till tidigare led i rörledningsnät, inbegripet anläggningar som ger teknisk service som sammanhänger med sådant tillträde, förutom de delar av sådana nät och anläggningar som används för lokal produktion på den plats på fältet där naturgasen produceras. Åtgärderna ska anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 94.

2. Tillträde enligt punkt 1 ska medges på det sätt som medlemsstaterna har bestämt i enlighet med relevanta rättsliga instrument. Medlemsstaterna ska ha som mål att tillträdet ska vara rättvist och öppet, att en konkurrensutsatt naturgasmarknad uppnås och att varje missbruk av dominerande ställning undviks, varvid tillförlitlighet hos och regelbundenhet i leveranserna, kapacitet som är eller rimligtvis kan bli tillgänglig samt miljöskydd ska beaktas. Följande behov får beaktas:

a) Behovet av att vägra tillträde där inkompatibiliteten mellan tekniska specifikationer inte på ett rimligt sätt kan övervinnas.

b) Behovet av att undvika svårigheter som inte på ett rimligt sätt kan övervinnas och som kan inverka menligt på en effektiv, befintlig och planerad framtida kolväteproduktion, inbegripet den vid fält med svag ekonomisk lönsamhet.

c) Behovet av att ta hänsyn till vederbörligen motiverade rimliga behov av transport och bearbetning av naturgas, som ägaren till eller operatören för de

tidigare leden i rörledningsnätet har framfört, och till intressena hos alla andra användare av tidigare led i rörledningsnätet eller relevanta bearbetnings- eller hanteringsanläggningar som kan påverkas.

d) Behovet av att tillämpa nationella lagar och administrativa förfaranden i överensstämmelse med unionsrätten för beviljande av tillstånd till produktion eller utbyggnad i tidigare led.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tvistlösningsförfaranden inrättas, däribland en myndighet som är oberoende av parterna och har tillgång till all relevant information, så att tvister som rör tillträde till tidigare led i rörledningsnätet kan lösas snabbt, med beaktande av de behov som avses i punkt 2 och det antal parter som kan bli inblandade när det gäller att förhandla om tillträde till sådana nät.

4. Vid gränsöverskridande tvister ska de tvistlösningsförfaranden tillämpas som gäller i den medlemsstat som har jurisdiktion över de tidigare leden i rörledningsnätet till vilka tillträde vägras. Vid gränsöverskridande tvister där flera medlemsstater täcker det berörda nätet ska de berörda medlemsstaterna samråda med varandra i syfte att säkerställa att detta direktiv tillämpas konsekvent. Om ett tidigare led i rörledningsnätet har sin startpunkt i ett tredjeland och är sammankopplat med minst en medlemsstat ska de berörda medlemsstaterna samråda med varandra, och den medlemsstat i vilken den första inmatningspunkten i medlemsstaternas nät är belägen ska samråda med det berörda tredjeland i vilket rörledningsnätet i tidigare led har sin startpunkt, i syfte att säkerställa att detta direktiv, när det gäller det berörda nätet, tillämpas konsekvent inom medlemsstaternas territorium.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 34 i direktiv 2009/73/EG och artikel 20 i direktiv 2003/55/EG och handlar om tillträde till tidigare led i rörledningsnätet. I prop. 2004/05:62 Genomförande av EG:s direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas, m.m. s. 118 konstaterades följande.

Direktivets artikel 20 innehåller bestämmelser om tillträde till tidigare led i rörledningsnätet. Med tidigare led i rörledningsnätet avses, enligt definitionerna i artikel 2, varje rörledning eller nät av rörledningar som drivs eller byggs som en del av en anläggning för olje- eller gasproduktion, eller som används för att överföra naturgas från en eller flera sådana anläggningar till en bearbetningsanläggning eller terminal eller slutlig landningsterminal vid kusten.

I det svenska naturgassystemet finns inga tidigare led i rörledningssystemet. Artikeln saknar därför relevans för svensk del.

Slutsatsen är densamma i prop. 2010/11:70 s. 153 och 2019/2020:18 och gäller alltfjämt. Någon genomförandeåtgärd är inte nödvändig.

Artikel 33 – Tillträde till lagring av naturgas

1. Vad gäller organiseringen av tillträdet till lagringsanläggningar för naturgas och lagring av gas i rörledning samt stödtjänster får medlemsstaterna, om detta är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna, välja att organisera detta tillträde i enlighet med något eller båda av de förfaranden som avses i punkterna 3 och 4. Förfarandena ska användas i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

När medlemsstaterna väljer förfarandet för tillträde till lagring av naturgas enligt denna artikel ska de beakta resultaten av de gemensamma och nationella riskbedömningar som genomförts enligt artikel 7 i förordning (EU) 2017/1938.

Tillsynsmyndigheterna ska fastställa och offentliggöra kriterier i enlighet med vilka det ska fastställas vilka regler för tillträde som ska tillämpas för lagringsanläggningar för naturgas och lagring av gas i rörledning. De ska offentliggöra eller ålägga systemansvariga för lagringsanläggningar för naturgas och systemansvariga för överföringssystem att offentliggöra vilka lagringsanläggningar för naturgas eller delar av sådana lagringsanläggningar för naturgas respektive vilken lagring av gas i rörledning som tillhandahålls i enlighet med de olika förfaranden som avses i punkterna 3 och 4.

2. Punkt 1 gäller inte stödtjänster och tillfällig lagring som rör LNG-anläggningar och som krävs för återförgasningsprocessen och efterföljande tillhandahållande till överföringssystemet.

3. Vid förhandlat tillträde ska tillsynsmyndigheterna vidta nödvändiga åtgärder för att företag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, ska kunna förhandla om tillträde till lagringsanläggningar för naturgas och lagring av gas i rörledning, om detta är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. Parterna ska vara skyldiga att förhandla om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster i god anda.

Avtalen om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster ska förhandlas fram med den berörda systemansvariga för lagringssystemet för naturgas. Tillsynsmyndigheterna ska kräva att de systemansvariga för lagringssystem för naturgas och naturgasföretagen årligen offentliggör sina

viktigaste kommersiella villkor för utnyttjandet av lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster.

Vid utarbetandet av dessa villkor ska de systemansvariga för lagringssystem för naturgas samråda med systemanvändarna.

4. Vid reglerat tillträde ska tillsynsmyndigheterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att ge naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, rätt till tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster på grundval av offentliggjorda tariffer eller andra villkor och skyldigheter, när tillträde till lagring och lagring av gas i rörledning är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet, samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. I samband med utarbetandet av tarifferna eller metoderna för deras fastställande ska tillsynsmyndigheterna samråda med systemanvändarna. Denna rätt till tillträde för berättigade kunder kan ges genom att de får möjlighet att ingå leveransavtal med andra konkurrerande företag än systemets ägare eller den systemansvarige eller ett anknutet företag.

Bedömning

Artikel 33 motsvarar artikel 33 i direktiv 2009/73/EG och handlar om förfaranden för tillträde till lagring av naturgas. Andra stycket, som handlar om riskbedömning enligt förordning (EU) 2017/1938 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas, är nytt.

Tillsynsmyndigheten ska övervaka och granska villkoren för tillträde till lagring, lagring av gas i rörledningar och andra stödtjänster enligt artikel 33. I gasmarknadsdirektivet uppställs alltså inget krav på att villkoren för lagring av naturgas ska förhandsprövas på samma sätt som tarifferna för tillträde till gasnät och förgasningsanläggningar. Av artikel 33 i gasmarknadsdirektivet följer att medlemsstaterna kan välja mellan ett system med förhandlat eller reglerat tillträde till lager. I Sverige infördes ett reglerat tillträde till lager den 1 juli 2005 (prop. 2004/05:62).

Kraven i artikel 33 har i Sverige genomförts genom 4 kap. 5 § och 6 kap. 2, 4 och 5 §§ naturgaslagen. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 34 – Direktledningar för naturgas

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för

a) naturgasföretag som är etablerade inom deras territorium att leverera till berättigade kunder genom en direktledning, och

b) alla kunder inom deras territorium att få leveranser via en direktledning från naturgasföretag.

2. Om det krävs tillstånd, såsom en licens, ett tillstånd, en koncession, ett samtycke eller ett godkännande, för uppförande eller drift av direktledningar, ska medlemsstaterna eller den behöriga myndigheten som de utser fastställa kriterier för beviljande av tillstånd för uppförande eller drift av sådana ledningar inom sitt territorium. Dessa kriterier ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande.

3. Medlemsstaterna får göra tillståndet att uppföra en direktledning avhängigt antingen av att tillträde till systemet har vägrats på grundval av artikel 38, eller av att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 79 har inletts.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 38 i direktiv 2009/73/EG som i sin tur motsvarar artikel 24 i direktiv 2003/55/EG²⁶. Enligt artikel 2 punkten 41 i gasmarknadsdirektivet är en direktledning en naturgasrörledning som kompletterar det sammanlänkade systemet. Befintliga bestämmelser i naturgaslagen uppställer inga hinder för anslutning av en direktledning till transmissionsnätet eller distributionsnätet. Koncession krävs inte för ledning efter mät- och reglerstation och det finns inte något hinder för att bygga en direktledning till kunder. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

AVSNITT 2 – TILLTRÄDE TILL VÄTGASINFRASTRUKTUR

Artikel 35 – Tillträde för tredje part till vätgasnät

1. Medlemsstaterna ska säkerställa genomförandet av ett system med reglerat tillträde för tredje part till vätgasnät som bygger på offentliggjorda tariffer och som tillämpas objektivt och utan diskriminering mellan användare av vätgasnät.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de tariffer som avses i punkt 1 i denna artikel, eller de metoder som använts för att beräkna dem, godkänns av en tillsynsmyndighet innan de träder i kraft i enlighet med artikel 78 samt att tarifferna – och metoderna om endast dessa har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.

3. Operatörer av vätgasnät ska, om det behövs för att de ska kunna utföra sina uppgifter, inbegripet i fråga om gränsöverskridande vätgastransport, ha tillträde till nät som tillhör andra operatörer av vätgasnät.

---

²⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG

4. Till och med den 31 december 2032 får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1. I ett sådant fall ska medlemsstaten säkerställa genomförandet av ett system med förhandlat tillträde för tredje part till vätgasnät i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Tillsynsmyndigheterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att användare av vätgasnät ska kunna förhandla om tillträde till vätgasnät och för att säkerställa att parterna är skyldiga att förhandla om tillträde till vätgasnät i god anda.

5. Om förhandlat tillträde enligt punkt 4 används ska tillsynsmyndigheterna ge användare av vätgasnät vägledning om hur förhandlade tariffer påverkas när reglerat tillträde för tredje part införs.

Bedömning

Punkten 1 och 2 innehåller bestämmelser om så kallat regulatoriskt tillträde för tredje part vilket innebär att kostnaden för tillträde bärs av parterna enligt offentliggjorda och i förväg godkända tariffer eller metoder för framtagandet av tariffer. Enligt punkten 4 finns möjlighet för en medlemsstat att fram till den 31 december 2032 inte tillämpa regulatoriskt tillträde för tredje part. I stället får medlemsstaten tillämpa ett system för så kallat förhandlat tillträde vilket innebär att kostnaderna och dess fördelning bestäms efter förhandlingar mellan parterna.

Punkten 1 och 2 ingår inte i regeringsuppdraget. Något förslag på åtgärd lämnas inte.

Enligt punkten 3 ska operatörer av vätgasnät, om det behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter, även när det gäller gränsöverskridande nättransport av vätgas, ha tillträde till nät som tillhör andra operatörer av vätgasnät.

Enligt punkten 4 ska medlemsstaten se till att det finns ett system för förhandlat tillträde i avvaktan på att bestämmelser om reglerat tillträde införs. Den svenska lagstiftningen saknar ett system för förhandlat tillträde för tredje part till vätgasnät. Sådana bestämmelser bör införas. För överväganden och förslag se avsnitt 5.9.

Punkten 5 ska tillsynsmyndigheterna ge användare av vätgasnät vägledning om hur förhandlade tariffer påverkas när reglerat tillträde för tredje part införs. En sådan bestämmelse behöver införas. För överväganden och förslag se avsnitt 5.9.

Artikel 36 – Tillträde för tredje part till vätgasterminaler

1. Medlemsstaterna ska säkerställa genomförandet av ett system för tredje parts tillträde till vätgasterminaler på grundval av förhandlat tillträde och på ett objektivt, transparent och icke-diskriminerande sätt, varigenom tillsynsmyndigheterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att användare av

vätgasterminaler ska kunna förhandla om tillträde till sådana terminaler. Parterna ska vara skyldiga att förhandla om tillträde i god anda.

2. Tillsynsmyndigheterna ska övervaka villkoren för tredje parts tillträde till vätgasterminaler och deras inverkan på marknaderna för vätgas och, när så är nödvändigt för att skydda konkurrensen, vidta åtgärder för att förbättra tillträdet i linje med kriterierna i punkt 1.

Bedömning

Artikeln är ny och handlar om tredje parts tillträde till vätgasterminaler. Den svenska lagstiftningen saknar bestämmelser om detta och bör kompletteras. För överväganden och förslag se avsnitt 5.9.

Artikel 37 – Tillträde till lagring av vätgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa genomförandet av ett system med reglerat tillträde för tredje part till lagring av vätgas och, när det är tekniskt och ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunder, av tillträde till lagring i rörledning, samt för organisering av tillträdet till stödtjänster vilket baseras på offentliggjorda tariffer och tillämpas objektivt och utan diskriminering mellan användare av vätgassystem. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, godkänns av tillsynsmyndigheten innan de träder i kraft i enlighet med artikel 78.

2. Till och med den 31 december 2032 får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1. I ett sådant fall ska medlemsstaten säkerställa genomförandet av ett system med förhandlat tillträde för tredje part till lagring av vätgas och, när det är tekniskt och ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunder, tillträde till lagring i rörledning, samt för organisering av tillträdet till stödtjänster i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Tillsynsmyndigheterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att användare av vätgaslagring ska kunna förhandla om tillträde till vätgaslagring och för att säkerställa att parterna är skyldiga att förhandla om tillträde till vätgaslagring i god anda.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att kapacitetsrättigheter som tilldelas före den 5 augusti 2026 inom ramen för ett system med förhandlat tillträde för tredje part enligt punkt 2 ska respekteras fram till sitt slutdatum och att de inte ska påverkas av genomförandet av reglerat tillträde för tredje part enligt punkt 1.

Bedömning

Artikeln är ny och handlar om tillträde till lagring av vätgas. Punkten 1 ingår inte i regeringsuppdraget och något förslag på genomförande av reglerat tillträde för tredje part lämnas inte.

Punkten 2 föreskriver att det i avvaktan på införandet av ett reglerat tillträde ska finnas ett system för förhandlat tillträde till lagringsanläggningar för tredje part. Den svenska lagstiftningen saknar ett system för förhandlat tillträde för tredje part till lagringsanläggningar för vätgas och sådana bestämmelser behöver införas. Som lagringsanläggning avses inte mindre anläggningar som är reproducerbara. Med anläggning som är reproducerbar avses att anläggningen inte är unik och kan kopieras eller dupliceras. För överväganden och förslag se avsnitt 5.9.

Enligt artikel 2 punkten 5 är lagringsanläggning för vätgas en anläggning som används för lagring av vätgas med hög renhetsgrad,

a) inbegripet den del av en vätgasterminal som används för lagring, men inte den del som används för produktionsverksamhet, och anläggningar som uteslutande är förbehållna operatörer av vätgasnät när de utför sina uppgifter,

b) inbegripet storskalig lagring av vätgas, särskilt under jord, men inte mindre, enkelt reproducerbara installationer för vätgaslagring.

AVSNITT 3 – VÄGRAT TILLTRÄDE OCH VÄGRAD ANSLUTNING

Artikel 38 – Vägrat tillträde och vägrad anslutning

1. Systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem och operatörer av vätgasnät får vägra tillträde eller anslutning till naturgas- eller vätgassystemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning.

2. Utan att det påverkar mål på unionsnivå och på nationell nivå för utfasning av fossila bränslen och befintliga krav på en minskning av eller omställning från förbrukning av fossil gas ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att den systemansvariga för överföringssystemet, den systemansvariga för distributionssystemet eller operatörer av vätgasnät som vägrar tillträde eller anslutning till naturgassystemet eller vätgassystemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning genomför nödvändiga förbättringar så långt detta är ekonomiskt försvarbart, eller när en potentiell kund är villig att betala för det.

3. Tillträde till systemet för förnybar gas och koldioxidsnål gas får endast vägras med förbehåll för artiklarna 20 och 36 i förordning (EU) 2024/1789.

4. Genom undantag från punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel ska medlemsstaterna säkerställa att systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem tillåts vägra tillträde eller anslutning för, eller stänga av, naturgasnätanvändare, särskilt för att säkerställa överensstämmelse med

genomförandet av det klimatneutralitetsmål som anges i artikel 2.1 i förordning (EU) 2021/1119, förutsatt att

- a) en avveckling av överföringssystemet eller relevanta delar av detta föreskrivs i den nätutvecklingsplan som fastställts enligt artikel 55,
- b) den berörda nationella myndigheten har godkänt nätavvecklingsplanen i enlighet med artikel 57.3,
- c) den berörda operatören av distributionsnätet, som är undantagen från kravet att lämna in en nätavvecklingsplan i enlighet med artikel 57.5, har informerat den berörda nationella myndigheten om avvecklingen av distributionsnätet eller relevanta delar av det.

5. Medlemsstater som tillåter att nätanvändare vägras tillträde eller anslutning, eller stängs av, enligt punkt 4 i denna artikel ska föreskriva ett regelverk för vägrat tillträde, vägrad anslutning eller avstängning som baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier som fastställs av tillsynsmyndigheten, med beaktande av de intressen som påverkas, de befintliga kraven på en minskning av eller omställning från förbrukning av naturgas och de relevanta lokala värme- och kylplaner som upprättats i enlighet med artikel 25.6 i direktiv (EU) 2023/1791. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda nätanvändarna i enlighet med artikel 13 i detta direktiv när de tillåter avstängning.

6. För en vägran av tillträde eller anslutning och för avstängning enligt denna artikel ska vederbörligen motiverade skäl ges.

Bedömning

Artikeln behandlar vägrat tillträde och vägrad anslutning till naturgas- eller vätgassystem. Artikel 38.1 och 38.2 motsvarar artikel 35.1 och 35.2 i direktiv 2009/73/EG som i sin tur hade sina motsvarigheter i artikel 21.1 och 21.2 i direktiv 2003/55/EG. Övriga punkter, 3–6, är nya och saknar motsvarighet i det äldre gasmarknadsdirektivet.

Punkt 1

Punkten motsvarar artikel 35.1 i direktiv 2009/73/EG och omfattar, utöver transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer för naturgas, nu även *operatörer av vätgasnät*. Punkten reglerar nu inte heller bara vägrat tillträde utan även *vägrad anslutning* till naturgas- eller vätgassystem. Operatörer av naturgas- eller vätgassystem får vägra tillträde eller anslutning till naturgas- eller vätgassystemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning. Vad gäller operatörer av vätgassystem har bestämmelser om reglerat tillträde för tredje part till vätgasnät förlängd genomförandefrist till och med den 31 december 2032 om medlemsstaten

så bestämmer. Reglerna om vägrat tillträde och vägrad anslutning till vätgasnät i artikeln förutsätter att också bestämmelser om reglerat tillträde genomförs i Sverige. Artikel 35, med förlängd genomförandefrist, som behandlar tillträde för tredje part till vätgasnät ligger utanför Ei:s regeringsuppdrag. Därför lämnar Ei inte något förslag avseende vägrat tillträde till vätgasnät. Innan ett system med reglerat tillträde införs i medlemsstaten, ska ett system med förhandlat tillträde för tredje part till vätgasnät i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier finnas. Vid tillämpning av ett system med förhandlat tillträde finns inte någon absolut skyldighet för operatören att ge tillträde eller ansluta en part som önskar till vätgassystemet. Bestämmelsen om förhandlat tillträde i artikel 35.4 i direktivet anger i stället att tillsynsmyndigheterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att användare av vätgasnät ska kunna förhandla om tillträde till vätgasnät och för att säkerställa att parterna är skyldiga att förhandla om tillträde till vätgasnät i god anda.

När det gäller tillträde eller anslutning till naturgassystem uttalade regeringen följande då bestämmelserna introducerades i EU-lagstiftningen genom artikel 21 i direktiv 2003/55/EG, (prop. 2004/05:62, s.116-117).

Den svenska naturgaslagstiftningen bygger på att berättigade kunder har rätt till anslutning till naturgasnätet på skäliga villkor och att naturgas skall överföras till dem på skäliga villkor. I detta ligger att ägarna av naturgasledningar skall uppträda objektivt och inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändarna. Enligt bestämmelserna i naturgaslagen är det tillåtet för den som innehar en naturgasledning att vägra anslutning om ledningen saknar kapacitet för den begärda anslutningen eller om det annars finns särskilda skäl. Detta förfarande överensstämmer med artikel 21 i direktivet.

Ei konstaterar att detta förhållande fortfarande gäller på den svenska naturgasmarknaden. Någon genomförandeåtgärd krävs därför inte.

Punkt 2

Enligt denna punkt ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att systemansvariga för överförings- och distributionssystem eller operatörer av vätgasnät som vägrar tillträde eller anslutning till sitt gassystem på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning genomför nödvändiga förbättringar så långt detta är ekonomiskt försvarbart, eller när en potentiell kund är villig att betala för det. I det äldre gasmarknadsdirektivet var inte bestämmelsen tvingande utan medlemsstaten fick vidta de åtgärder som var nödvändiga.

Något uttryckligt krav på att systemansvariga för naturgassystem eller operatörer av vätgasnät så långt det är ekonomiskt försvarbart ska genomföra förbättringar av nätet, eller då en potentiell kund är villig att betala för det, finns inte i svensk lagstiftning. Det åligger dock transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer

enligt 3 kap. 1 § naturgaslagen att ansvara för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av sitt ledningssystem och, i tillämpliga fall, dess anslutning till andra ledningssystem. Företaget svarar också för att dess ledningssystem är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av naturgas.

Enligt 3 kap. 5 § naturgaslagen är den som innehar en naturgasledning skyldig att på skäligen villkor ansluta andra naturgasledningar samt lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar. Inom skäligen villkor ligger att den som vill ansluta får betala för s.k. kundspecifika kostnader samtidigt som de kostnader för investeringar som kommer kundkollektivet i stort till godo sprids ut på kundkollektivet. Möjlighet att neka anslutning finns endast om ledningen saknar kapacitet. I praktiken innebär det att skäl för att neka anslutning föreligger om förstärkning eller förbättring inte kan ske på ett sätt som är ekonomiskt försvarbart eller den som vill ansluta inte vill stå för den merkostnaden ensam. Omvänt gäller om förbättring kan ske och är ekonomiskt försvarbart eller om den som vill ansluta är beredd att ta kostnaden. Punkten 2 är därmed uppfylld. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Punkt 3–6

Punkterna saknar motsvarighet i tidigare direktiv och handlar om tillträde till systemet för förnybar gas och koldioxidsnål gas.

Punkt 3

Punkten 3 hänvisar till artikel 20 och 36 i gasmarknadsförordningen. Artiklarna är likalydande och handlar om säkerställande av fast kapacitet för inmatning av förnybar gas och koldioxidsnål gas till överföringssystemet respektive distributionssystemet. Punkten 3 anger att tillträde till systemet för förnybar gas och koldioxidsnål gas endast får vägras med förbehåll för de aktuella artiklarna i gasmarknadsförordningen. Någon genomförandeåtgärd är inte nödvändig.

Punkt 4

Enligt punkten 4 ska medlemsstaten säkerställa att operatörerna av naturgasnäten under vissa förutsättningar ska kunna vägra tillträde eller anslutning för, eller stänga av, naturgasnätanvändare. Punkten avser således enbart naturgasnät som har naturgasanvändare. Vätgasnät berörs inte av punkten. Punkten syftar till att säkerställa överensstämmelse med genomförandet av det klimatneutralitetsmål som framgår av förordning (EU) 2021/1119 (om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet). Transmissions- eller distributionsnätoperatören för naturgasnät ska i vissa fall kunna vägra tillträde eller anslutning för, eller stänga av, naturgasnätanvändare. Detta gäller om det finns en fastställd nätutvecklingsplan, som är godkänd av tillsynsmyndigheten, som föreskriver att överföringssystemet eller relevanta delar av det ska avvecklas. Om det är fråga om en distributionsnätoperatör som är undantagen från att lämna in en

nätavvecklingsplan, ska distributionsnätoperatören i stället ha informerat den berörda nationella myndigheten om avvecklingen av distributionsnätet eller relevanta delar av det. Bestämmelser om detta saknas i nationell lagstiftning och bör införas. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.6.

Punkt 5

Punkten 5 anger en skyldighet för medlemsstaten att föreskriva om ett regelverk för vägrat tillträde, vägrad anslutning eller avstängning av naturgasanvändare. Bestämmelser om detta saknas i nationell lagstiftning och bör införas. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.6.

Punkt 6

Punkten 6 anger endast att en motivering ska lämnas vid vägrat tillträde och vägrad anslutning samt vid avstängning. Punkten riktar sig mot den transmissions- eller distributionsnätoperatör som vägrar tillträde eller anslutning eller avser stänga av befintlig naturgasanvändare. Operatören ska motivera sitt beslut att vidta åtgärden. Bestämmelser om detta saknas i nationell lagstiftning och bör införas. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.6.

4.5 Kapitel V – Regler för systemansvariga för överförings-, lagrings- och LNG-anläggningar för naturgas

Artikel 39 – Uppgifter som åligger systemansvariga för överföringssystem, lagringssystem- eller LNG-anläggningar för naturgas

1. Den som är systemansvarig för överföringssystem, lagringssystem eller LNG-anläggningar för naturgas
  - a) ska på affärsmässiga villkor och med vederbörlig hänsyn till miljön och klimatet och de skyldigheter som anges i förordning (EU) 2024/1787²⁷, driva, underhålla, utveckla eller avveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar för naturgas för att säkra en öppen marknad, samt säkerställa tillräckliga resurser för fullgörandet av skyldigheten att tillhandahålla tjänster,
  - b) får inte diskriminera mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag,
  - c) ska förse övriga systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för lagringssystem för naturgas, systemansvariga för LNG-anläggningar, eller systemansvariga för distributionssystem med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas kan ske på ett sätt som är förenligt med säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet,

---

²⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1787 av den 13 juni 2024 om minskade metanutsläpp inom energisektorn och om ändring av förordning (EU) 2019/942

d) ska förse systemanvändarna med den information de behöver för effektivt tillträde till systemet.

2. Varje systemansvarig för överföringssystem ska bygga upp en tillräcklig gränsöverskridande kapacitet för att integrera en europeisk överföringsinfrastruktur för att tillgodose alla ekonomiskt rimliga och tekniskt genomförbara kapacitetsbehov och med hänsyn till en tryggad gasförsörjning.
3. Systemansvariga för överföringssystem ska samarbeta med systemansvariga för distributionssystem för att säkerställa att de marknadsaktörer som är anslutna till nätet faktiskt deltar på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna.
4. Systemansvariga för överföringssystem ska säkerställa en effektiv förvaltning av gaskvaliteten i sina anläggningar i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för gas.
5. De regler om balans i gasöverföringssystemet som fastställs av de systemansvariga för överföringssystemen ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande, inklusive regler om de avgifter som tas ut av systemanvändarna för utnyttjande av de systemansvarigas nät för obalanser i energitillförseln. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för de systemansvarigas för överföringssystem tillhandahållande av sådana tjänster ska fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 78.7 och ska offentliggöras.
6. Medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna får begära att den systemansvariga för överföringssystemet uppfyller vissa miniminormer i fråga om underhåll och utbyggnad av överföringssystemet, inbegripet sammanlänkningskapaciteten.
7. Medlemsstaterna får föreskriva att en eller flera av de uppgifter som anges i punkt 1 i denna artikel ska tilldelas en annan systemansvarig för överföringssystem än den som äger överföringssystemet och som skyldigheterna i fråga annars skulle gälla. Den systemansvariga för överföringssystem som tilldelas uppgifterna ska vara certifierad enligt modellen för åtskilt ägande, oberoende systemansvarig eller oberoende systemansvarig för överföring och uppfylla kraven i artikel 60, men ska inte behöva äga det överföringssystem som den ansvarar för.
8. En systemansvarig för överföringssystem som äger överföringssystemet ska uppfylla kraven i kapitel IX och certifieras i enlighet med artikel 71. Detta påverkar inte möjligheten för systemansvariga för överföring som är certifierade enligt modellen för åtskilt ägande, oberoende systemansvarig eller oberoende systemansvarig för överföringssystem att på eget initiativ och under sin tillsyn

delegera vissa uppgifter till andra systemansvariga för överföringssystem som är certifierade enligt modellen för åtskilt ägande, oberoende systemansvarig eller oberoende systemansvarig för överföring, om delegeringen av uppgifter inte äventyrar den faktiska och oberoende beslutanderätten för den delegerande systemansvariga för överföringssystem.

9. Systemansvariga för LNG-anläggningar, för överföringssystem och för lagringssystem för naturgas ska samarbeta inom en medlemsstat och regionalt för att säkerställa effektivast möjliga användning av anläggningarnas kapacitet och av synergier mellan dessa anläggningar, med beaktande av systemintegritet och systemdrift och utan att skapa begränsningar vid driften av LNG-anläggningar och lagringsanläggningar för naturgas.

10. Systemansvariga för överföringssystem ska anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sin verksamhet på ett transparent, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Bedömning

Artikel 39 motsvarar i vissa delar artikel 13 i det gamla direktivet. Artikel 39.3, 39.4, 39.7, 39.8 och 39.9 är dock helt nya.

I artikel 39.1 finns bestämmelser bland annat om vilka uppgifter som åligger en systemansvarig för ett överföringssystem, en systemansvarig för lagringssystem eller systemansvarig för LNG-anläggningar för naturgas. Bestämmelsen är i huvudsak densamma som den som återfanns i artikel 13.1 i det gamla direktivet. Tillkommande uppgift är nu också att kunna *avveckla* överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar för naturgas i enlighet med vad som närmare följer av förordning (EU) 2024/1787 om minskade metanutsläpp inom energisektorn. Artikeln 39.1 är sedan tidigare genomförd i svensk rätt genom bestämmelser i 3 kap. 1 § och 4 kap. 1 § naturgaslagen. Enligt 3 kap. 1 § ska ett företag som innehar en naturgasledning och bedriver överföring av naturgas ansvara för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av sitt ledningssystem och, i tillämpliga fall, dess anslutning till andra ledningssystem, därutöver att företagets ledningsnät på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av naturgas. I 4 kap. 1 § naturgaslagen anges att den som innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning (i direktivet används begreppet LNG-anläggning) ansvarar för driften av anläggningen och för att den är säker, tillförlitlig och effektiv. Det förhållandet att det i punkten 1 nu också ingår ett åliggande att svara för *avveckling* i enlighet med vad som följer av förordning (EU) 2024/1787 föranleder inte någon ytterligare lagstiftningsåtgärd för svenskt vidkommande.

Punkten 2 motsvarar artikel 13.2 i det gamla gasmarknadsdirektivet och innebär att varje systemansvarig för överföringssystem ska bygga upp en tillräcklig

gränsöverskridande kapacitet för att integrera en europeisk överföringsstruktur för att tillgodose alla ekonomiskt rimliga och tekniskt genomförbara kapacitetsbehov och ta hänsyn till en tryggad gasförsörjning. När överväganden gjordes kring bestämmelsens genomförande i nationell lagstiftning konstaterade regeringen följande.²⁸ "Regeringen bedömer att dess generellt hållna krav ryms inom bestämmelsen i 3 kap. 1 § naturgaslagen, där det anges att den som bedriver överföring av naturgas ansvarar för drift och underhåll och vid behov, utbyggnad av sitt ledningssystem och, i tillämpliga fall, dess anslutning till andra ledningssystem." Någon särskild genomförandeåtgärd bedömdes därför inte nödvändig. Ei finner inte skäl att göra någon annan bedömning. Någon ytterligare lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig med anledning av bestämmelsen.

Punkterna 3 och 4 är nya. Punkten 3 ålägger systemansvariga för överföringssystem en skyldighet att samarbeta med systemansvariga för distributionssystem för att säkerställa att de marknadsaktörer som är anslutna till nätet faktiskt deltar på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna. Bestämmelse om detta saknas i svensk rätt och bör införas. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.22.

Enligt punkten 4 ska systemansvariga för överföringssystem säkerställa en effektiv förvaltning av gaskvaliteten i sina anläggningar i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för gas. Det är oklart vad som avses med uttrycket "i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för gas". Bestämmelsen bör tolkas så att den systemansvarige ska förvalta gasen i sina anläggningar på ett sådant sätt att gaskvaliteten kan upprätthållas. Att den systemansvarige måste förvalta gasen på ett sådant sätt följer av 3 kap. 1 § naturgaslagen. Av denna bestämmelse följer att företaget ansvarar för att dess ledningssystem är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av naturgas. I det ligger att gasen i ledningssystemet är av sådan kvalitet att den kan förvaras, hanteras och distribueras till kunder samt att kvaliteten bevaras. Dock bör kravet i bestämmelsen ändras till att omfatta naturgas, biogas och vätgas, se förslag i avsnitt 5.5. Bestämmelser om förvaltning av naturgas, vätgas och förnybar gas finns i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har meddelat föreskrifter om ledningssystem för naturgas (MSBFS 2009:7). Naturgas och övriga gaser omfattas av föreskrifter i MSBFS 2015:8, 2023:1, 2021:3, 2020:1. Utöver dessa bestämmelser som rör hur gasen ska hanteras finns standarder som till exempel SS-EN 16726:2015+A1:2018, SS-EN 16723-1:2016 och SS-EN 16723-2:2017. Den förstnämnda är en europeisk standard som gäller för gasinfrastruktur och definierar gaskvalitet för grupp H (naturgas) och används som referens för gaskvalitet i det svenska naturgasnätet. och SS-EN 16723-1:2016

---

²⁸ Prop. 2010/11:70, s.148.

och SS-EN 16723-2:2017. De andra standarderna gäller för biometan som injiceras i naturgasnätet (del 1) och som används som fordonsbränsle (del 2). De är under revidering och kommer att slås ihop till en gemensam standard. Inom ramen för CEN (European Committee for Standardization) pågår ett arbete med standardisering av naturgas. Ytterligare bestämmelser som ska säkerställa att systemansvariga för överföringssystem säkerställer en säker och effektiv förvaltning behöver inte införas.

Punkten 5 avser regler om balans i överföringssystemet som fastställs av den systemansvarige för överföringssystemet. Punkten motsvarar artikel 13.3 i det gamla direktivet som i sin tur i huvudsak överensstämde med artikel 8.2 i direktiv 2003/55/EG. Bestämmelserna har genomförts i svensk rätt genom 7 kap. 5 och 6 §§ naturgaslagen. När bestämmelserna om fastställande av villkor och bestämmelser för balansjänster infördes i den svenska naturgaslagstiftningen angavs i den svenska naturgaslagen att den systemansvariga myndigheten inte får ingå balansavtal förrän de metoder som har använts för att utforma avtalen har godkänts av tillsynsmyndigheten. Vid denna tidpunkt var det Affärsverket svenska kraftnät, i egenskap av systemansvarig myndighet, som fullgjorde uppgiften att balansera det nationella naturgassystemet (numera det västsvenska naturgassystemet). I samband med att det privata bolaget Swedegas AB tog över denna uppgift ändrades bestämmelsen, 7 kap. 5 § naturgaslagen, till den nuvarande lydelsen som anger att den systembalansansvarige inte får ingå balansavtal förrän avtalsvillkoren har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande ska lämnas, om villkoren uppfyller kraven på att dessa ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Ändringen motiverades på följande sätt i förarbetena.²⁹

Med anledning av att en privat aktör kan komma att få uppdraget att vara systembalansansvarig bör tillsynsmyndighetens kontroll över innehållet i balansavtalen skärpas. Regeringen föreslår därför att tillsynsmyndighetens förhandsprövning av balansavtalen enligt 7 kap. 5 § naturgaslagen ska avse villkoren i avtalen och inte som i dag de metoder som används för att utforma villkoren.

I samband med att det 2019 skapades en gemensam balansmarknad för gasnätet i Västsverige och Danmark, Joint Balancing Zone, konstaterade Ei, vid sin prövning av villkoren i balansavtalet, att regelverken i Sverige och Danmark såg olika ut. Ei skulle i egenskap av tillsynsmyndighet pröva de enskilda avtalsvillkoren i balansavtalet innan avtalet fick börja tillämpas. Ei:s systemmyndighet i Danmark, Forsyningstilsynet, skulle godkänna metoden för framtagandet av samma avtal

---

²⁹ Prop. 2012/13:85 s. 69

och således inte de enskilda avtalsvillkoren på sätt som Ei gjorde. Det nationella regelverket på området i Danmark efterliknade till stor del det som tidigare tillämpades i Sverige då Svenska kraftnät fullgjorde systembalansansvaret. Att en tillsynsmyndighet prövar metoden för framtagandet av ett avtal och den andra tillsynsmyndigheten prövar de enskilda avtalsvillkoren i samma avtal är inte en önskvärd situation. En harmonisering av de nationella regelverken bör därför föreslås. För närmare överväganden se avsnitt 5.23.

När det gäller balansavtal som rör gas lagrad i ledning, s.k. line-pack, finns bestämmelser i artikel 43 och 44 i Kommissionens förordning (EU) nr 312/2014 av den 26 mars 2014 om fastställandet av nätföreskrifter för balansering av överföringsnät för gas (BAL). Av artikel 43 punkten 1 framgår att en systemansvarig för överföringssystem kan erbjuda line-pack-flexibilitetstjänster till nätanvändare efter att den nationella tillsynsmyndigheten har godkänt de därmed förbundna villkoren och förutsättningarna. Bestämmelsen i 7 kap. 5 § naturgaslagen står inte i strid med bestämmelserna i BAL.

Punkten 6 motsvarar artikel 13.4 i det gamla gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG som i sin tur motsvarade artikel 8.3 i direktiv 2003/55/EG och ger medlemsstaterna möjlighet att begära att den systemansvariga för överföringssystemet uppfyller vissa minimikrav i fråga om underhåll och utbyggnad av överföringssystemet, inklusive sammanlänkningskapaciteten mot andra länder. Så här resonerade regeringen då bestämmelsen introducerades i den gemensamma EU-lagstiftningen i och med direktiv 2003/55/EG.³⁰

Som framgått har medlemsstaterna en möjlighet, men ingen skyldighet, att begära att den systemansvarige för överföringssystemet skall uppfylla vissa minimikrav i fråga om underhåll och utbyggnad av överföringssystemet. Regeringen ser inte att det finns skäl att införa en sådan ordning i nuläget. Någon åtgärd vidtas därför inte i denna del.

Ei finner inte skäl att nu göra någon annan bedömning kring behovet av nationell bestämmelse än den regeringen gjorde i samband med genomförandet av direktiv 2003/55/EG. Någon åtgärd behöver därför inte vidtas med anledning av bestämmelsen i artikel 39.6.

Punkten 7 är ny och anger att medlemsstaten får föreskriva att en eller flera uppgifter som följer av punkten 1 ska tilldelas en annan systemansvarig för överföringssystem än den som äger överföringssystemet. Den som tilldelas uppgifterna ska vara certifierad.

---

³⁰ Prop. 2004/05:62, s.109.

I Sverige hade Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) tidigare en roll som innebar att affärsverket genomförde vissa av de uppgifter som vanligen utfördes av en systemansvarig för överföringssystem. Svenska kraftnät utförde den del av systemansvaret för överföringsverksamhet som gällde balansering. Svenska kraftnät var systemansvarig myndighet för det nationella naturgassystemet (numera det västsvenska naturgassystemet) enligt 7 kap. 1 § i den äldre naturgaslagen (2005:403). Detta ansvar innebar bland annat att säkerställa att balans kortsiktigt upprätthölls mellan inmatning och uttag av naturgas i systemet. I artikel 1 fjärde stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 fanns möjligheten för medlemsstaterna att inrätta ett organ som skulle genomföra en eller flera av de uppgifter som vanligen handhas av en systemansvarig för överföringssystem. Detta organ skulle vara föremål för certifiering enligt bestämmelser i gasmarknadsförordningen och utses i enlighet med artikel 10 i gasmarknadsdirektivet. En konsekvens av detta var att Svenska kraftnät skulle behandlas som en transmissionsnätoperatör vid tillämpningen av bestämmelserna om certifiering. Även Svenska kraftnät behövde därför efterleva kraven på effektiv åtskillnad och certifieras för uppgifterna på naturgasmarknaden. Regeringen utsåg den 1 juni 2013, med stöd av bemyndigande i naturgaslagen, Swedegas AB som systembalansansvarig för det västsvenska naturgassystemet (prop. 2013/14:74, s.13). Därmed upphörde Svenska kraftnäts uppgift i den delen. Ei bedömer att det inte finns något nytt behov på den svenska naturgasmarknaden att tilldela någon annan än transmissionsnätoperatören, Swedegas AB, uppgifter som normalt faller på transmissionsnätoperatören. Någon genomförandeåtgärd gällande den aktuella punkten är därför inte nödvändig.

Punkten 8 som är ny anger att en systemansvarig för överföringssystem som äger överföringssystemet ska uppfylla kraven i kapitel IX om åtskillnad och ska certifieras. Bestämmelser om åtskillnad och certifiering av systemansvariga för överföringssystem finns redan i svensk lagstiftning. Någon ytterligare genomförandeåtgärd är inte nödvändig. Bestämmelsen ska inte påverka den som är certifierad som systemansvarig för överföringssystem, för svenskt vidkommande Swedegas AB som är certifierad som transmissionsnätoperatör, att på eget initiativ och under sin tillsyn, delegera vissa uppgifter till andra systemansvariga för överföringssystem som är certifierade om delegeringen av uppgifter inte äventyrar den faktiska och oberoende beslutanderätten för den delegerande systemansvariga för överföringssystem. Någon lagstiftningsåtgärd är inte nödvändig med anledning av bestämmelsen i artikeln.

I punkten 9 anges att systemansvariga för LNG-anläggningar, systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för lagringssystem för naturgas ska samarbeta inom medlemsstaten för att säkerställa effektivast möjliga användning

av anläggningarnas kapacitet. I Sverige är Swedegas AB både systemansvarig för överföringssystem (transmissionsnätsoperatör) och systemansvarig för lagringssystem för naturgas (innehavare av lagringsanläggning). Någon systemansvarig för LNG-anläggningar finns inte i Sverige. Det saknas behov av lagstiftning gällande samarbete för att säkerställa effektivast möjliga användning av anläggningarnas kapacitet, då Swedegas AB ensamt fullgör de aktuella uppgifterna.

Punkten 10 motsvarar artikel 13.5 i det tidigare direktivet. Bestämmelsen infördes redan genom artikel 8.4 i direktiv 2003/55/EG. Bestämmelsen är genomförd i nationell rätt genom 3 kap. 8 § naturgaslagen som anger att den som innehar en koncessionspliktig naturgasledning ska på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt anskaffa den naturgas som behövs för att bedriva överföring av naturgas. Bestämmelsen kräver inte någon ytterligare lagstiftningsåtgärd för svenskt vidkommande.

Artikel 40 – Konfidentiell behandling när det gäller systemansvariga för överföringssystem (TSO) och ägare till överföringssystem (TSOW)

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 74 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter, ska varje systemansvarig för överföringssystem, lagringssystem eller LNG-anläggningar för naturgas och varje ägare till överföringssystem behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt, och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt. Om den systemansvariga för överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar för naturgas eller en ägare till överföringssystem ingår i ett vertikalt integrerat företag får denna i synnerhet inte röja några kommersiellt känsliga uppgifter för övriga delar av det vertikalt integrerade företaget utom systemansvariga för överförings- eller distributionssystem eller operatörer av vätgasnät, såvida detta inte är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion. För att efterlevnaden av reglerna om åtskillnad av information ska kunna säkerställas fullt ut, ska medlemsstaterna säkerställa att överföringssystemets ägare, inklusive, när det gäller en systemansvarig med kombinerat ansvar, den systemansvariga för distributionssystemet, och övriga delar av företaget som inte är systemansvariga för överförings- eller distributionssystem eller operatörer av vätgasnät, inte heller har gemensamma funktioner, t.ex. en gemensam juridisk avdelning, med undantag för rent administrativa funktioner eller it-funktioner.
2. Systemansvariga för överföringssystem, lagringssystem eller LNG-anläggningar för naturgas får inte, i samband med anknutna företags försäljning eller köp av naturgas, missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

3. Information som är nödvändig för en effektiv konkurrens och en välfungerande marknad ska offentliggöras. Denna skyldighet påverkar inte kravet att skydda kommersiellt känsliga uppgifter.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 16 i direktiv 2009/73/EG som i sin tur, till stor del, byggde på artikel 10 i direktiv 2003/55/EG.

Av första punkten framgår bland annat att den systemansvarige för överföringssystemet, lagringssystem eller LNG-anläggningar för naturgas och varje ägare till överföringssystem ska bevara sekretessen för de kommersiellt känsliga uppgifter som den systemansvarige får i verksamheten. Den systemansvarige ska också förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt. Enligt andra punkten får den systemansvarige, i samband med försäljning eller köp av naturgas från anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter från tredje part. När dessa bestämmelser introducerades i gasmarknadsdirektivet 2003 uttalade regeringen följande inför ett eventuellt genomförande av bestämmelsen i svensk lagstiftning, prop. 2004/05:62, s.110 f.

Ansvariga för det svenska överföringssystemet är Nova Naturgas och Sydkraft, vilka båda är enskilt ägda aktiebolag. Tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen är således inte tillämpliga i företagens verksamhet. Den mest ingripande åtgärden för att uppfylla direktivets krav vore att föreskriva om tystnadsplikt för anställda i de företag som inte omfattas av den befintliga sekretesslagstiftningen. När det tidigare elmarknadsdirektivet (direktiv 96/92/EG) skulle genomföras ansåg både regeringen och riksdagen att starka skäl talade mot att införa tystnadsplikt för de elnätsföretag som inte drivs i kommunal regi (jfr prop. 1997/98:159, s. 25 f.). Även vid genomförandet av det tidigare naturgasmarknadsdirektivet (direktiv 98/30/EG), som också innehöll bestämmelser om sekretess, gjordes bedömningen att några regler om tystnadsplikt för företagen på naturgasmarknaden inte borde införas i den svenska lagstiftningen (jfr prop. 1999/2000:72, s. 74 f.). Regeringen kan inte heller nu se att det har kommit fram några starkt vägande skäl som talar för att införa särskilda regler om tystnadsplikt för företagen på naturgasmarknaden. Av genomgången av ... framgår också att det, enligt konkurrenslagens regel om missbruk av dominerande ställning, inte är tillåtet att i en konkurrensutsatt verksamhet utnyttja information som man fått tillgång till i en monopolverksamhet. Någon lagstiftningsåtgärd behövs därför inte.

Regeringen slog således fast att någon lagstiftningsåtgärd inte var nödvändig.

Senare har denna bedömning ändrats något genom uttalanden i prop. 2011/12:77, Tredje inremarknadspaketet för el och naturgas – vissa genomförandeåtgärder, s. 32 f. Vid det lagstiftningsärendet tillkom bestämmelser i 3 kap. 2 f § och 4 kap. 2 c § naturgaslagen som riktar sig till transmissionsnätoperatörer, innehavare av

lagringsanläggningar och innehavare av förgasningsanläggning (LNG-anläggning). Bestämmelserna anger att om en transmissionsnätsoperatör, eller innehavare av lagringsanläggning eller förgasningsanläggning bedriver även annan verksamhet än transmission, lagring eller drift av förgasningsanläggning ska operatören eller innehavaren säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission, lagring eller drift av förgasningsanläggning inte görs tillgängliga för de delar av företaget som bedriver annan verksamhet. Om en transmissionsnätsoperatör eller innehavare av lagringsanläggning eller förgasningsanläggning ingår i en koncern, ska operatören eller innehavaren säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmissionen, lagring eller drift av förgasningsanläggning inte görs tillgängliga för företag i koncernen som bedriver annan verksamhet. Detta ska inte hindra att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission, lagring eller drift av förgasningsanläggning görs tillgängliga för företag eller delar av företag som bedriver annan verksamhet, om det är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion.

Sedan det förra gasmarknadsdirektivet trädde i kraft har även lagen (2018:558) om företagshemligheter införts i svensk rätt. Denna lag tydliggör vad som gäller vid obehöriga angrepp på företagshemligheter. Lagen genomför delvis Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/943/EU av den 8 juni 2016 om skydd mot att icke röjd know-how och företagsinformation (företagshemligheter) olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs. Ei gör bedömningen att någon ytterligare lagstiftningsåtgärd inte är nödvändig med anledning av de aktuella bestämmelserna om hantering av kommersiellt känsliga uppgifter i verksamheten.

När det gäller kravet på att information som är nödvändig för en väl fungerande marknad ska offentliggöras har en bestämmelse införts i 3 kap. 12 § naturgaslagen om offentliggörande av information som anger att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för en transmissionsnätsoperatör att offentliggöra information som har betydelse för naturgasmarknadens funktion. Motsvarande bestämmelse om skyldigheter för en innehavare av lagringsanläggning och innehavare av förgasningsanläggning (LNG-anläggning) återfinns i 4 kap. 10 § naturgaslagen. Vidare finns i 19 a § i naturgasförordningen (2006:1043) en bestämmelse om att Ei får meddela föreskrifter om skyldighet för en transmissionsnätsoperatör eller ett företag som innehar en lagrings- eller förgasningsanläggning att offentliggöra information som har betydelse för naturgasmarknadens funktion. Ett svenskt genomförande av bestämmelsen om skyldigheten att offentliggöra information som är nödvändig för en effektiv konkurrens och en välfungerande marknad har därmed gjorts. Någon ytterligare lagstiftningsåtgärd i den delen är enligt Ei inte nödvändig.

Artikel 41 – Beslutsbefogenhet avseende anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas till överföringssystemet

1. Systemansvariga för överföringssystem ska inrätta och offentliggöra transparenta och effektiva förfaranden för icke-diskriminerande anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas i enlighet med den kapacitet som fastställs i den tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 55. Dessa förfaranden ska godkännas av tillsynsmyndigheterna. Medlemsstaterna får bevilja produktionsanläggningar för biometan anslutningsföreträde.
2. Systemansvariga för överföringssystem ska inte ha rätt att vägra ekonomiskt rimliga och tekniskt godtagbara ansökningar om anslutning av en ny eller befintlig men ännu inte ansluten produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas, förutom på de villkor som anges i artikel 38.
3. För ett snabbt genomförande av nätanslutning för produktion av biometan ska medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att den systemansvariga för överföringssystem iakttar rimliga tidsfrister för att bedöma ansökningar om injektion av biometan, lämna ett erbjudande och genomföra anslutningen, under tillsynsmyndigheternas övervakning i enlighet med artikel 78.1 t.

Bedömning

Artikeln som är ny föreskriver första punkten att den systemansvarige för överföringssystem ska inrätta och offentliggöra transparenta och effektiva förfaranden för icke-diskriminerande anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas i enlighet med den kapacitet som fastställs i den tioåriga nätutvecklingsplanen. Förfarandet ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Medlemsstaterna får bevilja produktionsanläggningar för biometan anslutningsföreträde.

I andra punkten anges att den systemansvarige för överföringssystem inte ska ha rätt att vägra anslutningar som är ekonomiskt rimliga och tekniskt godtagbara av sådana produktionsanläggningar som anges under första punkten, dvs. för förnybar gas och koldioxidsnål gas. Skäl för att vägra anslutning för sådana produktionsanläggningar framgår av artikel 38 i direktivet. I artikel 38 anges i tredje punkten att tillträde till systemet för förnybar gas och koldioxidsnål gas endast får vägras utifrån vad som anges i artiklarna 20 och 36 i gasmarknadsförordningen (EU) 2024/1789. I artikel 20 i förordningen framgår att skäl att vägra tillträde är driftsmässiga begränsningar, behov av att säkerställa infrastrukturens säkerhet och ekonomisk effektivitet.

Tredje punkten anger att medlemsstaten ska säkerställa att systemansvariga för överföringssystem iakttar rimliga tidsfrister för att bedöma ansökningar om injektion av biometan, lämna erbjudande och genomföra anslutningen.

Svensk lagstiftning på området saknas. Då artikeln är ny måste den genomföras i svensk rätt. Hur artikeln bör genomföras framgår av överväganden i avsnitt 5.7.

Artikel 42 – Beslutsbefogenhet avseende anslutning till överföringssystemet och överföringsnätet för vätgas

1. Systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska inrätta och offentliggöra transparenta och effektiva förfaranden och tariffer för icke-diskriminerande anslutning av lagringsanläggningar för naturgas och vätgas, LNG-anläggningar, vätgasterminaler och industrikunder till överföringssystemet och överföringsnätet för vätgas. Dessa förfaranden ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

2. Systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska inte ha rätt att vägra anslutning av nya lagringsanläggningar för naturgas eller vätgas, LNG-anläggningar, vätgasterminaler och industrikunder på grund av eventuella framtida begränsningar av tillgänglig nätkapacitet eller tillkommande kostnader som uppstår vid nödvändig kapacitetsökning. Systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska säkerställa att den nya anslutningen har tillräcklig inmatnings- och uttagskapacitet.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 23 i direktiv 2009/73/EG men avsåg i det direktivet en skyldighet för oberoende systemansvarige för överföring (ITO). Då Sverige valt lösningen med ägaråtskild systemansvarig enligt huvudregeln är inte artikeln genomförd i svensk rätt. I och med att artikeln nu vänder sig till alla systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas måste artikeln genomföras i svensk rätt.

Av första punkten framgår att systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska inrätta och offentliggöra transparenta och effektiva förfaranden och tariffer för icke-diskriminerande anslutning av lagringsanläggningar för naturgas och vätgas, LNG-anläggningar (i den svenska naturgaslagstiftningen: förgasningsanläggning), vätgasterminaler och industrikunder till överföringssystemet och överföringsnätet för vätgas. Dessa förfaranden ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Någon sådan bestämmelse finns inte i den svenska gaslagstiftningen.

I andra punkten behandlas frågan om vägrad anslutning. Systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska inte ha rätt att vägra anslutning av nya lagringsanläggningar för naturgas eller vätgas, LNG-anläggningar, vätgasterminaler och industrikunder på grund av eventuella framtida begränsningar av tillgänglig kapacitet eller tillkommande kostnader som uppstår vid nödvändig kapacitetshöjning. Systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska säkerställa att nya anslutningar har tillräcklig inmatnings- och uttagskapacitet.

I 3 kap. 5 § i naturgaslagen finns bestämmelser om anslutning till naturgasledningar m.m. I samma paragraf finns i andra stycket bestämmelse om när anslutning får vägras i vissa fall. Någon ytterligare lagstiftningsåtgärd med anledning av punkten bedöms inte vara nödvändig.

4.6 Kapitel VI drift av distributionssystem för naturgas och vätgas

Artikel 43 – Utseende av systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas

Medlemsstaterna ska i enlighet med ett transparent förfarande och för en tid som de själva bestämmer med beaktande av ekonomisk effektivitet, energieffektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de företag som äger eller ansvarar för distributionssystem eller distributionsnät för vätgas att utse en eller flera systemansvariga för distributionssystem eller operatörer av distributionsnät för vätgas, och de ska säkerställa att de systemansvariga och operatörerna handlar i överensstämmelse med artiklarna 44, 46, 47 och 50.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 24 i gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG som i sin tur var oförändrad i förhållande till artikel 11 i direktiv 2003/55/EG och innebär att systemansvariga för distributionssystem och, i och med det nya direktivet, även operatörer av distributionsnät för vätgas ska utses och att de agerar i enlighet med vad som följer i vissa i direktivet angivna artiklar. Nyheten i artikeln är att den nu också omfattar, utöver företag som äger eller ansvarar för distributionssystem, även företag som äger eller ansvarar för distributionsnät för vätgas. Bland dessa ska således en eller flera systemansvariga för distributionssystem eller operatörer av distributionsnät för vätgas utses och det ska säkerställas att de systemansvariga och operatörerna handlar i överensstämmelse med artiklarna 44, 46, 47 och 50.

När artikeln infördes i direktiv 2003/55/EG anförde regeringen följande om utseende av systemansvariga (prop. 2004/05:62, s.111).

Direktivets innebörd av begreppet systemansvarig är att denne bl.a. skall ansvara för drift och underhåll och, om nödvändigt, utveckling av systemet och dess länkar till andra system för att garantera försörjningstrygghet. Det innebär att den systemansvarige har ett tekniskt driftansvar för det egna systemet.

I 3 kap. naturgaslagen finns bestämmelser om skyldigheter för den som innehar en naturgasledning. De svenska naturgasföretagen driver ledningarna i egen regi. Det råder därför ingen ovisshet om vem som har driftansvaret och därmed de skyldigheter som följer av 3 kap. naturgaslagen. Det är också klart utpekade vilka som är ansvariga för driften av såväl överförings- som distributionssystemen. Någon lagstiftningsåtgärd krävs därför inte i denna del.

Den svenska hållningen har hittills varit att alla som innehar ledningar eller ledningsnät också automatiskt är att se som systemansvariga. Detta synsätt har även varit rådande på ellagstiftningens område. Där har alla som innehar nätkoncession för ledning eller ledningsnät också bedömts vara systemansvariga. Den svenska naturgaslagstiftningen har i många delar ellagstiftningen som förlaga. Det finns också stora likheter när det gäller hur den EU-gemensamma regleringen för el och naturgas är uppbyggd. Ei konstaterar att det för närvarande pågår en statlig utredning som bland annat ser över begreppet systemansvar när det gäller el (Ett elsystem med tydligt systemansvar, hög leveranssäkerhet och långsiktiga planeringsförutsättningar Dir. 2024:12). Utredningen som antagit namnet Elmarknadsutredningen har den 24 april 2025 redovisat sitt uppdrag och har bland annat föreslagit hur termerna systemansvarig för överföringssystem och systemansvarig för distributionssystem kan införas och tydliggöras i ellagstiftningen. Det finns enligt Ei anledning att följa den aktuella utredningen och ta del av resultatet kring frågan om hur systemansvaret kan tydliggöras i ellagstiftningen. Det är inte uteslutet att erfarenheter gjorda kring ellagstiftningen också bör tillämpas i gasmarknadslagstiftningen. I avvaktan på den aktuella utredningen gör Ei bedömningen att någon ytterligare genomförandeåtgärd i svensk rätt inte är nödvändig med anledning av artikelns bestämmelser. Att en ny aktör – distributionsnätsoperatör för vätgas – tillkommit i det nya direktivet föranleder inte någon annan bedömning.

Artikel 44 – Uppgifter som åligger systemansvariga för distributionssystem

1. Varje systemansvarig för ett distributionssystem ska säkerställa systemets långsiktiga förmåga att uppfylla rimliga krav på distribution av naturgas i enlighet med artiklarna 55 och 57 i detta direktiv, inbegripet när det gäller injektion av biometan, och på affärsmässiga villkor driva, underhålla och utveckla eller avveckla ett säkert, tillförlitligt och effektivt system inom sitt område, med vederbörlig hänsyn till miljön, de skyldigheter som anges i förordning (EU) 2024/1787 och främjandet av energieffektivitet.

2. Om tillsynsmyndigheterna så beslutar får systemansvariga för distributionssystem ansvara för säkerställandet av en effektiv förvaltning av gaskvaliteten i sina system i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för gas, när det krävs för systemförvaltning till följd av injektion av förnybar gas och koldioxidsnål gas.
3. Den systemansvariga för distributionssystem får inte i något fall diskriminera mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.
4. Varje systemansvarig för ett distributionssystem ska förse övriga systemansvariga för ett distributions-, överförings- eller lagringssystem för naturgas eller systemansvariga för LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas sker på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet.
5. Varje systemansvarig för distributionssystem ska förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till och användning av systemet.
6. När de systemansvariga för distributionssystem ansvarar för balans i distributionssystemet ska de av dem fastställda reglerna härför, inklusive regler för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för de systemansvarigas för distributionssystem tillhandahållande av sådana tjänster ska fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 78.7 och ska offentliggöras.
7. Systemansvariga för distributionssystem ska samarbeta med systemansvariga för överföringssystem för att säkerställa att de marknadsaktörer som är anslutna till deras infrastruktur faktiskt deltar på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna för det inmatnings- och uttagssystem som distributionssystemet tillhör eller är anslutet till.
8. Systemansvariga för distributionssystem ska inte ha rätt att vägra ekonomiskt rimliga och tekniskt godtagbara ansökningar om anslutning av en ny eller befintlig men ännu inte ansluten produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas, förutom på de villkor som anges i artikel 38.

Bedömning

Artikeln som är delvis ny behandlar vilka skyldigheter den systemansvarige för distributionssystem för naturgas har.

Första punkten motsvarar artikel 25.1 i direktiv 2009/73/EG. När bestämmelsen behandlades efter införandet i ett delvis omarbetat utförande i det äldre gasmarknadsdirektivet resonerade lagstiftaren på följande sätt.

Artikel 25.1 är något omformulerad med krav på att främja energieffektivisering och att den systemansvariga ska se till att nätet har en långsiktig förmåga att uppfylla rimliga krav på distributionen samt att de systemansvariga på affärsmässiga villkor ska driva, underhålla och utveckla näten. Kraven på att främja energieffektivitet torde vara täckt av miljöbalkens bestämmelser. Övriga ändringar innefattas av nuvarande bestämmelser i 3 och 6 kap. naturgaslagen. Det saknas därmed behov av att ändra lagstiftningen.

Det finns enligt Ei inte anledning att göra någon annan bedömning nu. Punkten föranleder inte någon ytterligare lagstiftningsåtgärd.

Punkten två är ny och ger tillsynsmyndigheterna möjlighet att besluta om att systemansvariga för distributionssystem ska ansvara för säkerställandet av en effektiv förvaltning av gaskvaliteten i sina system i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för gas, när det krävs för systemförvaltning till följd av injektion av förnybar gas och koldioxidsnål gas. I analysen av artikel 39.4 i direktivet konstaterar Ei, rörande systemansvarigas för överföringssystem skyldighet att säkerställa en effektiv förvaltning av gaskvaliteten i sina anläggningar i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för gas, bland annat att det är oklart vad som avses med uttrycket "i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för gas". Bestämmelsen bör tolkas så att den systemansvarige ska förvalta gasen i sina anläggningar på ett sådant sätt att gaskvaliteten kan upprätthållas. Att den systemansvarige måste förvalta gasen på ett sådant sätt följer av 3 kap. 1 § naturgaslagen. Av denna bestämmelse följer att företaget ansvarar för att dess ledningssystem är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av naturgas. I det ligger att gasen i ledningssystemet är av sådan kvalitet att den kan förvaras, hanteras och distribueras till kunder samt att kvaliteten bevaras. Dock bör kravet i bestämmelsen ändras till att omfatta naturgas, biogas och vätgas, se förslag i avsnitt 5.5. Bestämmelser om förvaltning av naturgas, vätgas och förnybar gas finns i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har meddelat föreskrifter om ledningssystem för naturgas (MSBFS 2009:7). Naturgas och övriga gaser omfattas av föreskrifter i MSBFS 2015:8, 2023:1, 2021:3, 2020:1. Utöver dessa bestämmelser som rör hur gasen ska hanteras finns standarder som t.ex. ISO. Inom ramen för CEN (European Committee for

Standardization) pågår ett arbete med standardisering av naturgas. Ytterligare bestämmelser som ska säkerställa att den systemansvariga säkerställer en säker och effektiv förvaltning behöver inte införas.

Punkten 3 motsvarar artikel 25.2 i direktiv 2009/73/EG. Förbud mot diskriminering av systemanvändare eller kategorier av systemanvändare finns redan idag i svensk rätt. I 3 kap. naturgaslagen finns exempelvis bestämmelser om övervakningsplaner. Bestämmelserna innebär att den som överför naturgas, och som ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas, ska upprätta en övervakningsplan. Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som företaget ska vidta för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på naturgasmarknaden. Motsvarande sådana bestämmelser finns för den som lagrar naturgas.

I punkten 4 finns skyldighet för en systemansvarig för distributionssystem att lämna information till andra aktörer. Det gäller information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas sker på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet. Punkten motsvarar artikel 25.3 i direktiv 2009/73/EG. Så här resonerade lagstiftaren då bestämmelsen infördes genom direktiv 2003/55/EG:³¹

Som tidigare angetts råder det i svensk rätt ingen ovisshet om vem som har driftansvaret för naturgasledningarna. Det är således klart vilka som är ansvariga för driften av såväl överförings- som distributionssystemen. De skyldigheter som följer av naturgaslagen uppfyller också kraven i artikel 8.1. Någon åtgärd behöver därför inte vidtas i denna del.

Ei gör inte nu någon annan bedömning än den som gjordes då bestämmelsen infördes i EU-lagstiftningen genom direktiv 2003/55/EG.

Av punkten fem, som motsvarar artikel 25.4 i det äldre gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG, framgår att varje systemansvarig för distributionssystem ska förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till och användning av systemet. Kraven är genomförda i den svenska naturgaslagstiftningen genom de grundläggande bestämmelserna i 3 kap. 5 och 6 §§ naturgaslagen om skyldigheten att, på skäliga villkor, ansluta andra naturgasledningar samt lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar och överföra naturgas. Vidare finns i 6 kap. 1a § naturgaslagen en skyldighet för den som innehar en naturgasledning att, i samband med att ny anslutning begärs, inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen och på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om de villkor som i fråga om anslutning för inmatning av naturgas gäller för gasens kvalitet, lukt eller tryck. De metoder som används för att utforma avgifter och villkor för anslutning ska

---

³¹ Prop. 2004/05:62, s.108.

offentliggöras. I 6 kap. 4 § naturgaslagen finns en skyldighet för den som bedriver överföring av naturgas att offentliggöra avgifter och övriga villkor för överföring, lagring, respektive tillträde till anläggningen samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om villkoren.

I punkt sex finns bestämmelser om skyldigheter för de systemansvariga för distributionssystem när de ansvarar för balans i distributionssystemet. Systemansvariga för distributionssystem i Sverige är idag inte ytterst ansvariga för balanseringen av sina system. Detta ansvar ligger istället på Swedegas AB som systembalansansvarig och de särskilt balansansvariga enligt reglerna i 7 kap. naturgaslagen. Sverige har också sedan 2019 en gemensam balanseringszon med Danmark. Direktivet ställer inte krav på att de systemansvariga för distributionssystemen ska handha sådan balansering, utan föreskriver endast bestämmelser som gäller om distributörerna har ett sådant ansvar. Följande överväganden gjordes kring ett svenskt genomförande då bestämmelsen infördes i EU-lagstiftningen genom artikel 12.5 i direktiv 2003/55/EG:³²

Artikel 12.5 avser situationen då en systemansvarig ansvarar för balanseringen av gasdistributionssystemet och de villkor som i så fall skall gälla för det ansvaret. Med hänsyn till den ringa omfattningen av det svenska naturgassystemet bedömer regeringen att det inte finns något behov av att ålägga de systemansvariga för distributionssystemet att ansvara för balansering. Bestämmelsen föranleder därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Punkten sju innehåller en bestämmelse om att systemansvariga för distributionssystem ska samarbeta med systemansvariga för överföringssystem för att säkerställa att de marknadsaktörer som är anslutna till deras infrastruktur faktiskt deltar på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna. Bestämmelsen är ny och en motsvarande skyldighet för systemansvariga för överföringssystem om att samarbeta återfinns i artikel 39.3. Bestämmelse om samarbete i syfte att säkerställa att de marknadsaktörer som är anslutna till systemansvarigas infrastruktur faktiskt deltar på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna saknas i svensk rätt och bör införas. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.22.

Av punkten åtta, som är ny, framgår att systemansvariga för distributionssystem inte ska ha rätt att vägra ekonomiskt rimliga och tekniskt godtagbara ansökningar om anslutning av en ny eller befintlig men ännu inte ansluten produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas, förutom på de villkor som anges i artikel 38. Motsvarande bestämmelse för en systemansvarig för överföringssystem återfinns i artikel 41.2. Svensk lagstiftning på området saknas

---

³² Prop. 2004/05:62, s. 112.

och ett svenskt genomförande är nödvändigt. Hur bestämmelsen bör genomföras framgår av överväganden i avsnitt 5.7.

Artikel 45 – Beslutsbefogenhet avseende anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas till distributionssystemet

Tillsynsmyndigheterna ska kräva att systemansvariga för distributionssystem offentliggör transparenta och effektiva förfaranden för icke-diskriminerande anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas. Dessa förfaranden ska godkännas av tillsynsmyndigheterna. Medlemsstaterna får bevilja produktionsanläggningar för biometan anslutningsföreträde.

För ett snabbt genomförande av nätanslutning för produktion av biometan ska medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att den systemansvariga för distributionssystemet iakttar rimliga tidsfrister för att bedöma ansökningar om injektion av biometan, lämna ett erbjudande och genomföra anslutningen, under tillsynsmyndigheternas övervakning i enlighet med artikel 78.1 t.

Bedömning

Artikeln som är ny reglerar skyldigheter för systemansvariga för distributionssystem när det gäller anslutning av vissa produktionsanläggningar. Artikeln motsvarar i vissa delar artikel 41 som vänder sig till systemansvariga för överföringssystem och anger skyldigheter för dessa när det gäller anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas.

I första punkten anges att tillsynsmyndigheterna ska kräva att systemansvariga för distributionssystem offentliggör transparenta och effektiva förfaranden för icke-diskriminerande anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas. Förfarandet ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Medlemsstaterna får bevilja produktionsanläggningar för biometan anslutningsföreträde.

I andra punkten anges att för snabbt genomförande för nätanslutning för produktion av biometan ska medlemsstaten sträva efter att säkerställa att den systemansvarige för distributionssystemet iakttar rimliga tidsfrister för att bedöma ansökningar om injektion av biometan, lämna ett erbjudande och genomföra anslutningen. Tillsynsmyndigheten ska övervaka tiden för genomförandet av anslutningen, enligt vad som följer av artikel 78.1 t.

Eftersom artikeln är ny och inhemsk lagstiftning saknas på området, måste den genomföras i den svenska lagstiftningen. Hur artikeln bör genomföras i svensk rätt framgår av överväganden i avsnitt 5.7.

Artikel 46 – Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas

1. Om den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas utgör en del av ett vertikalt integrerat företag ska denna åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution eller vätgasdistribution. Dessa regler ska inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i distributionssystemet eller distributionsnätet för vätgas från det vertikalt integrerade företaget. Medlemsstaterna får föreskriva att operatörer av distributionsnät för vätgas kan hyra eller leasa vätgasnätstillgångar från andra ägare av distributionssystem, systemansvariga för distributionssystem eller operatörer av distributionsnät för vätgas inom samma företag. Sådan hyrning eller leasing får inte leda till korssubventionering mellan olika systemansvariga och operatörer.

2. Utöver de krav som fastställts i punkt 1 ska den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas, om denna utgör en del av ett vertikalt integrerat företag, med avseende på sin organisation och sitt beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution eller vätgasdistribution. För att uppnå detta ska följande minimikriterier gälla:

a) Ledningen för den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget eller det vertikalt integrerade företaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, överföring eller leverans av naturgas och vätgas.

b) Lämpliga åtgärder ska vidtas för att säkerställa att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet eller operatören av distributionsnät för vätgas beaktas på ett sätt som säkerställer att dessa personer kan agera självständigt.

c) Den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ska ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade naturgasföretaget eller det vertikalt integrerade företaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utveckling av nätet. För detta ändamål ska den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas förfoga över de resurser som krävs, inbegripet mänskliga, tekniska, ekonomiska och fysiska resurser. Detta ska inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att säkerställa att moderföretagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen på tillgångar, som regleras indirekt i enlighet med artikel 78.7, i ett dotterföretag

skyddas. Detta ska särskilt göra det möjligt för moderföretaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för distributionssystemet eller av operatören av distributionsnät för vätgas och att fastställa övergripande gränser för dess dotterföretags skuldsättningsnivåer. Det ska inte vara tillåtet för moderföretaget att ge instruktioner för den dagliga driften eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller uppgradering av distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

d) Den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ska upprätta en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtas för att motverka diskriminerande beteende, och ska säkerställa att det kontrolleras att den övervakningsplanen följs; i övervakningsplanen ska anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla detta mål. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs, den övervakningsansvariga för den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ska till tillsynsmyndigheten överlämna en årlig rapport, som ska offentliggöras, om de åtgärder som vidtagits; den övervakningsansvariga för den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ska vara helt oberoende och ha tillträde till all nödvändig information om den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas och anknutna företag för att utföra sitt uppdrag.

3. Om den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ingår i ett vertikalt integrerat företag ska medlemsstaterna säkerställa att dennas verksamhet övervakas av tillsynsmyndigheterna eller andra behöriga organ, så att den systemansvariga eller operatören inte kan dra fördel av sin vertikala integrering för att snedvrider konkurrensen. Vertikalt integrerade systemansvariga för distributionssystem eller operatörer av distributionsnät för vätgas får i synnerhet inte i samband med kommunikation och varumärkesprofilering, ge upphov till förvirring i fråga om den separata identitet som leveransdelen av det vertikalt integrerade företaget har.

4. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkterna 1, 2 och 3 på systemansvariga för distributionssystem som ingår i ett integrerat naturgasföretag som har mindre än 100 000 anslutna kunder. Om en systemansvarig för distributionssystem omfattas av ett undantag i enlighet med den här punkten den 4 augusti 2024 får medlemsstaterna besluta att inte tillämpa punkterna 1, 2 och 3 på en operatör av distributionsnät för vätgas inom samma företag, förutsatt att det sammanlagda antalet anslutna kunder hos den systemansvariga för distributionssystem och operatören av distributionsnät för vätgas förblir lägre än 100 000.

Bedömning

I artikel 46 finns bestämmelser om åtskillnad för systemansvariga för distribution och operatörer av distributionsnät för vätgas. Artikel 26 i det äldre gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG när det gäller åtskillnad för systemansvariga för distribution. Bestämmelserna för operatörer av distributionsnät för vätgas är nya. Om den systemansvariga för distribution eller operatörer av distributionsnät för vätgas är en del av ett vertikalt integrerat företag ska denne, åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande, vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution.

Artikel 46.2 innehåller de kriterier som ska uppfyllas för att säkerställa oberoendet. Bestämmelserna infördes i EU-rätten redan genom direktiv 2003/55 EG. Det fanns emellertid en möjlighet enligt direktiv 2003/55 EG att undanta koncerner som hade färre än 100 000 anslutna kunder. Sverige har utnyttjat möjligheten till undantag, vilket inneburit att de svenska naturgasdistributörerna helt har undantagits från kraven i delar av artikel 46.2. Möjligheten till undantag, vilken också kvarstod i direktiv 2009/73/EG, återfinns nu i artikel 46.4 i det nya gasmarknadsdirektivet. Motsvarande möjlighet till undantag för operatörer av distributionsnät för vätgas finns under förutsättning att operatören ingår i samma företag som en systemansvarig för distributionssystem som omfattas av ett sådant undantag.

Vissa av kraven i artikeln har dock, trots möjlighet till undantag, redan genomförts i svensk lagstiftning för systemansvariga för distributionssystem genom gemensamma bestämmelser med den som är systemansvarig för överföringssystem. I naturgaslagen anges bestämmelser om juridisk och personell åtskillnad (3 kap. 2 §) och skyldighet att upprätta en övervakningsplan (3 kap. 9 §). Av 1 kap. 6 § naturgaslagen framgår att med överföring av naturgas avses i lagen överföring av naturgas för annans räkning genom såväl transmissionsledningar som distributionsledningar.

Vissa av bestämmelserna kring systemansvariga för distributionssystem skärptes genom direktiv 2009/73/EG. Till följd av detta genomfördes vissa av direktivets bestämmelser på området i naturgaslagen. Av förarbetena, då bestämmelserna infördes i naturgaslagen, framgår följande.³³

Det nya gasmarknadsdirektivet innebär att det ställs strängare krav när det gäller upprättandet av övervakningsplan (artikel 26.2 d). Regeringen bedömer att de nya reglerna i denna del motiverar att de svenska bestämmelserna ses över. .... Vidare finns nya bestämmelser i artikel 26.3, där det nu framgår att vertikalt integrerade systemansvariga för distributionssystem inte får, i synnerhet i samband med kommunikation och varumärkesprofilering, ge upphov till förvirring i fråga om den separata identitet som leveransdelen av

---

³³ Prop. 2010/11:70, s. 151.

det integrerade företaget har. Regeringen bedömer att det är motiverat med lagstiftning i denna del.

I nationell lagstiftning saknas bestämmelser om åtskillnad för operatörer av distributionsnät för vätgas. Sådana bestämmelser bör införas. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.15.

Artikel 47 – Skyldighet till konfidentiell behandling för systemansvariga för distributionssystemet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 74 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter ska varje systemansvarig för distributionssystem behandla kommersiellt känsliga uppgifter som denna erhåller inom ramen för sin affärsverksamhet konfidentiellt, och ska förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

2. Systemansvariga för distributionssystem får, i samband med anknutna företags försäljning eller köp av naturgas, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 27 i direktiv 2009/73/EG som i sin tur var oförändrad i förhållande till artikel 14 i direktiv 2003/55/EG och vänder sig till systemansvarig för distributionssystem för naturgas. Motsvarande bestämmelser om skyldigheter för systemansvariga för transmissionssystem för naturgas återfinns i artikel 40 i direktivet. Artikeln anger i första punkten att den systemansvarige för distributionssystem ska bevara sekretessen för de kommersiellt känsliga uppgifter som den systemansvarige får i verksamheten. Den systemansvarige ska också förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt. Enligt andra punkten får den systemansvarige, i samband med försäljning eller köp av naturgas från anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter från tredje part.

Lagstiftaren har tidigare funnit att artikeln inte kräver någon svensk lagstiftningsåtgärd.

När det gäller distributionssystemen som drivs i kommunal regi har riksdag och regering tidigare funnit att bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen (1980:100), numera offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), är tillämpliga och någon lagstiftningsåtgärd därför inte varit nödvändig. Detta ställningstagande grundade sig på de överväganden som gjordes gällande Affärsverket svenska kraftnät i egenskap av stamnätföretag för el (systemansvarig för överföringssystem), numera transmissionsnätsföretag och motsvarande

bestämmelser om sekretess för kommersiellt känsliga uppgifter i verksamheten i artikel 12 i elmarknadsdirektivet.³⁴

Enligt artikel 12 skall den systemansvarige bevara sekretessen för kommersiellt känsliga uppgifter som denne fått i verksamheten. Artikel 9 i det gamla elmarknadsdirektivet, 96/92/EG. Svenska kraftnät är en statlig myndighet och omfattas därför av bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen (1980:100). När det gamla elmarknadsdirektivet genomfördes i svensk rätt ansåg regeringen och riksdagen att kraven på att den systemansvarige skall bevara sekretessen för kommersiellt känsliga uppgifter är uppfyllda genom regleringen i sekretesslagen (prop. 1997/98:159 s. 24 f). Regeringen gör samma bedömning i dag när det nya elmarknadsdirektivet skall genomföras. Det behövs alltså ingen lagstiftningsåtgärd för att genomföra direktivets artikel 12.

När det gäller distributionsnätsföretag som drivs som enskilt ägda aktiebolag har tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen, numera offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), inte ansetts tillämpliga i företagets verksamhet. När dessa bestämmelser introducerades i gasmarknadsdirektivet år 2003 uttalade regeringen följande kring behovet av lagstiftning för distributionsnätsföretag som drivs som aktiebolag.³⁵ Övervägandena var de samma som för systemansvarige för överföringssystem som drevs i privat regi.

Den mest ingripande åtgärden för att uppfylla direktivets krav vore att föreskriva om tystnadsplikt för anställda i de företag som inte omfattas av den befintliga sekretesslagstiftningen. När det tidigare elmarknadsdirektivet (direktiv 96/92/EG) skulle genomföras ansåg både regeringen och riksdagen att starka skäl talade mot att införa tystnadsplikt för de elnätsföretag som inte drivs i kommunal regi (jfr prop. 1997/98:159, s. 25 f.). Även vid genomförandet av det tidigare naturgasmarknadsdirektivet (direktiv 98/30/EG), som också innehöll bestämmelser om sekretess, gjordes bedömningen att några regler om tystnadsplikt för företagen på naturgasmarknaden inte borde införas i den svenska lagstiftningen (jfr prop. 1999/2000:72, s. 74 f.). Regeringen kan inte heller nu se att det har kommit fram några starkt vägande skäl som talar för att införa särskilda regler om tystnadsplikt för företagen på naturgasmarknaden. Av genomgången av artikel 25.9 (se nedan) framgår också att det, enligt konkurrenslagens regel om missbruk av dominerande ställning, inte är tillåtet att i en konkurrensutsatt verksamhet utnyttja information som man fått tillgång till i en monopolverksamhet. Någon lagstiftningsåtgärd behövs därför inte.

Som också redogjorts för under bedömningen av artikel 40 har sedan det förra gasmarknadsdirektivet trädde i kraft även lagen (2018:558) om företagshemligheter införts i svensk rätt. Denna lag tydliggör vad som gäller vid obehöriga angrepp på företagshemligheter. Lagen genomför delvis Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/943/EU av den 8 juni 2016 om skydd

---

³⁴ Prop. 2004/05:62, s. 51 och s. 110–112.

³⁵ A prop. s. 110–112.

mot att icke röjd know-how och företagsinformation (företagshemligheter) olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs.

Ei gör bedömningen, i likhet med den regeringen och riksdag gjort sedan tidigare, att någon lagstiftningsåtgärd inte är nödvändig med anledning av de aktuella bestämmelserna i artikeln.

Artikel 48 – Slutna distributionssystem för naturgas

1. Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter klassificerar som ett slutet distributionssystem ett system som distribuerar naturgas inom en geografiskt avgränsad industriell eller kommersiell plats eller plats där gemensamma tjänster tillhandahålls och som inte, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4, levererar gas till hushållskunder, förutsatt att

a) driften eller produktionsprocessen hos systemanvändarna är integrerad av särskilda tekniska skäl eller säkerhetsskäl, eller

b) systemet distribuerar naturgas huvudsakligen till ägaren av eller den driftsansvariga för systemet eller till företag med anknytning till ägaren av eller den driftsansvariga för systemet.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheterna undantar den driftsansvariga för ett slutet distributionssystem för naturgas från det krav som fastställs i artikel 31 att tarifferna eller de metoder som använts för att beräkna dem måste godkännas innan de träder i kraft i enlighet med artikel 78.

3. Vid beviljandet av undantag enligt punkt 2 i denna artikel ska de gällande tarifferna, eller de metoder som använts för att beräkna dem, på begäran av en användare av det slutna distributionssystemet för naturgas, ses över och godkännas i enlighet med artikel 78.

4. Undantag enligt punkt 2 ska även kunna beviljas för tillfällig användning av ett litet antal hushållskunder som har anställning hos eller liknande koppling till ägaren till distributionssystemet och som befinner sig inom det område som får gas levererad genom ett slutet distributionssystem.

5. Slutna distributionssystem ska vid tillämpning av detta direktiv anses vara distributionssystem.

Bedömning

Artikel 48 punkterna 1–4 motsvarar artikel 28 i direktiv 2009/73/EG och ger en medlemsstat möjlighet att klassificera vissa distributionssystem som ett slutet distributionssystem. Det handlar om system som distribuerar naturgas inom en geografiskt avgränsad industriell eller kommersiell plats eller plats där

gemensamma tjänster tillhandahålls. Punkten 5 är ny och klargör endast att ett slutet distributionssystem anses vara ett distributionssystem i direktivets mening. Ett slutet distributionssystem kan befrias från skyldigheten att tillämpa av tillsynsmyndigheten i förväg godkända distributionstariffer.

I 6 kap. 22 § naturgaslagen anges att regeringen får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheterna enligt 1 b, 5 och 6 §§ i fråga om naturgasledning eller ledningsnät som används för överföring av naturgas uteslutande inom ett geografiskt avgränsat område som används för industriell eller kommersiell verksamhet. Bestämmelsen är frivillig att införa och Sverige har valt att göra det. Någon ytterligare genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 49 – Kombinerat systemansvar

1. Artikel 46.1 ska inte hindra driften av en systemansvarig med kombinerat ansvar för överföring, lagrings- eller LNG-anläggningar för naturgas eller för distributionssystem, under förutsättning att den systemansvariga följer de relevanta bestämmelserna i kapitel IX.
2. Artikel 46.1 ska inte hindra verksamheten för en operatör med kombinerat ansvar för överföringsnät för vätgas, vätgasterminaler, lagringsanläggningar för vätgas eller distributionsnät för vätgas, under förutsättning att operatören följer artiklarna 68 och 69.
3. Punkterna 1 och 2 i denna artikel ska inte hindra verksamheten för en systemansvarig eller operatör med kombinerat ansvar för både naturgas- och vätgassystemen, om inte annat följer av kraven i artikel 69.

Bedömning

Artikeln handlar om undantag från artikel 46.1 för kombinerat systemansvar för den systemansvariga för naturgassystem och operatörer av vätgassystem. Enligt artikel 46 punkten 1 ska sådana aktörer, om de är del av ett vertikalt integrerat företag, åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution eller vätgasdistribution. För att bestämmelserna i artikel 46 inte ska hindra kombinerat systemansvar måste artiklarna om åtskillnad följas.

När det gäller naturgas ska relevanta artiklar om åtskillnad i kapitel IX (artikel 60–75) följas. För vätgas gäller att bestämmelserna i artikel 68 och 69 ska följas. Kombinerat ansvar kan avse både naturgas och vätgas under förutsättning att bestämmelserna i artikel 68 och 69 följs.

Det svenska regelverket medger redan idag ett kombinerat systemansvar. För överväganden och förslag kring åtskillnad på gasmarknaden, se avsnitt 5.13, 5.14, 5.15 och 5.16.

4.7 Kapitel VII – Regler för särskilda vätgasnät

Artikel 50 – Uppgifter för operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler

1. Varje operatör av ett vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas eller en vätgasterminal ska ansvara för att
  - a) på affärsmässiga villkor driva, underhålla och utveckla, inbegripet genom ändrad användning, en säker och tillförlitlig infrastruktur för vätgastransport eller lagring av vätgas, med vederbörlig hänsyn till miljön och i nära samarbete med anslutna och angränsande operatörer av vätgasnät i syfte att optimera samlokaliseringen av produktion och användning av vätgas samt på grundval av den tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 55,
  - b) säkerställa vätgassystemets långsiktiga förmåga att uppfylla rimliga krav som har fastställts för transport och lagring av vätgas i enlighet med den tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 55,
  - c) säkerställa tillräckliga resurser för att kunna fullgöra sina skyldigheter,
  - d) förse operatörer av andra nät eller system med vilka dess system är sammanlänkat med tillräcklig information, bland annat om vätgaskvalitet, för att en säker och effektiv drift och samordnad utveckling av och driftskompatibilitet i det sammanlänkade systemet ska kunna säkerställas,
  - e) användare av vätgassystem eller kategorier av infrastruktur-användare inte diskrimineras, i synnerhet inte till förmån för dess anknutna företag,
  - f) förse användarna av vätgassystem med den information som de behöver för ett effektivt tillträde till infrastrukturen,
  - g) vidta alla rimliga åtgärder för att förhindra och minimera vätgasutsläpp i sin verksamhet och med jämna mellanrum och under operatörens ansvar genomföra en undersökning för detektering och reparation av vätgasläckage avseende alla relevanta komponenter,
  - h) lämna in en rapport om detektering av vätgasläckage och, vid behov, ett reparations- eller ersättningsprogram till de behöriga myndigheterna samt årligen offentliggöra statistisk information om detektering och reparation av vätgasläckage.

2. Operatörer av överföringsnät för vätgas ska sträva efter att säkerställa en tillräcklig gränsöverskridande kapacitet för integrering av en europeisk vätgasinfrastruktur för att tillgodose alla ekonomiskt rimliga och tekniskt genomförbara kapacitetsbehov som har fastställts i den tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 55 i detta direktiv och den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen för vätgas som avses i artikel 60 i förordning (EU) 2024/1789 och med hänsyn till behovet av en tryggad vätgasförsörjning. Efter certifiering enligt artikel 71 i detta direktiv och artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789 får medlemsstaternas behöriga myndigheter besluta att ge en eller ett begränsat antal operatörer av överföringsnät för vätgas ansvar för att säkerställa gränsöverskridande kapacitet.

3. Om så är lämpligt för systemförvaltning och slutanvändare, ska tillsynsmyndigheten anförtro åt operatörer av vätgasnät ansvaret för att säkerställa en effektiv förvaltning av vätgaskvalitet och en stabil vätgaskvalitet i sina nät i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för vätgas.

4. Operatörer av vätgasnät ska ansvara för balans i sina nät från och med den 1 januari 2033, eller från och med ett tidigare datum om detta föreskrivs av tillsynsmyndigheten. Regler om balans i vätgasnät som antas av operatörer av vätgasnät ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande, inklusive reglerna för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut från användarna av deras nät.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i tidigare direktiv och handlar om skyldigheter och uppgifter för operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler.

Operatör av vätgasnät är enligt artikel 2 punkt 25 (26 överföringsnät för vätgas och 27 distributionsnät för vätgas) varje fysisk eller juridisk person som bedriver vätgastransport och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av vätgasnätet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra vätgasnät och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på vätgastransport.

En operatör av lagringsanläggningar för vätgas är enligt artikel 2 punkt 6 varje fysisk eller juridisk person som bedriver verksamhet för lagring av vätgas och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning för vätgas.

En operatör av vätgasterminal är enligt artikel 2 punkt 9 varje fysisk eller juridisk person som utför uppgiften att lossa och omvandla flytande väte eller flytande ammoniak till vätgas för injektion i vätgasnätet eller naturgassystemet eller

kondensering och lastning av vätgas och som ansvarar för driften av en vätgasterminal.

Punkten 4 behöver inte genomföras förrän till den 1 januari 2033 och omfattas inte av uppdraget.

Svensk lagstiftning saknar helt bestämmelser om dessa aktörer och åtgärder för genomförande krävs. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.5.

Artikel 51 – Befintliga vätgasnät

1. Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheterna får bevilja undantag från kraven i en eller flera av artiklarna 35, 46, 68, 69, 70 och 71 i detta direktiv och artiklarna 7 och 65 i förordning (EU) 2024/1789 för vätgasnät som tillhörde ett vertikalt integrerat företag den 4 augusti 2024.

2. Ett undantag som beviljas enligt punkt 1 ska upphöra att gälla om

a) tillsynsmyndigheten, på begäran av det vertikalt integrerade företaget, beslutar att upphäva undantaget,

b) det vätgasnät som omfattas av undantaget ansluts till ett annat vätgasnät,

c) det vätgasnät som omfattas av undantaget eller dess kapacitet utvidgas med mer än 5 % i fråga om längd eller kapacitet jämfört med den 4 augusti 2024, eller

d) tillsynsmyndigheten genom ett beslut konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt.

3. Vart sjunde år från och med dagen för beviljandet av ett undantag enligt punkt 1 ska tillsynsmyndigheten offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, på vätgasinfrastrukturen och på utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten.

4. Tillsynsmyndigheterna får begära att operatörer av befintliga vätgasnät förser dem med all information som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Bedömning

Sverige saknar befintliga vätgasnät och omfattas inte av artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 52 – Geografiskt avgränsade vätgasnät

1. Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheterna får bevilja undantag från artiklarna 68 och 71 eller från artikel 46 för vätgasnät som transporterar vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område. Under undantagets giltighetstid ska ett sådant nät uppfylla samtliga följande villkor:

- a) Det får inte omfatta sammanlänkningsnät för vätgas.
- b) Det får inte vara direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, såvida inte sådana lagringsanläggningar eller terminaler också är anslutna till ett vätgasnät som inte omfattas av ett undantag som har beviljats enligt denna artikel eller artikel 51.
- c) Det ska i första hand användas för leverans av vätgas till kunder som är direkt anslutna till detta nät.
- d) Det får inte vara anslutet till något annat vätgasnät, utom till nät som också omfattas av ett undantag som har beviljats enligt denna artikel och som drivs av samma operatör av vätgasnät.

2. Tillsynsmyndigheten ska anta ett beslut om att återkalla undantaget enligt punkt 1 om den konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten påverkas negativt, eller om något av de villkor som förtecknas i punkt 1 inte längre är uppfyllt.

Vart sjunde år från beviljandet av ett undantag enligt punkt 1 ska tillsynsmyndigheten offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, på vätgasinfrastrukturen och på utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten.

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att begäranden om tillträde från vätgasproducenter samt ansökningar om anslutning från industrikunder anmäls till tillsynsmyndigheten, offentliggörs och behandlas enligt artikel 42. Vid offentliggörandet av begäranden om tillträde ska kommersiellt känsliga uppgifter behandlas konfidentiellt.

Bedömning

Artikeln är ny och handlar om undantag för vätgasnät som transporterar vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område. Artikeln är frivillig att införa. Den svenska lagstiftningen saknar bestämmelser om detta och bör kompletteras. För överväganden och förslag se avsnitt 5.17.

Artikel 53 – Sammanlänkningar för vätgas med tredjeländer

1. Unionen ska för varje sammanlänkning för vätgas mellan medlemsstater och tredjeländer innan den tas i drift ingå ett internationellt avtal i enlighet med artikel 218 i EUF-fördraget med de berörda anslutna tredjeländerna, där driftsreglerna för den berörda sammanlänkningen för vätgas fastställs, när så är nödvändigt för att säkerställa samstämmighet och överensstämmelse med de regler för vätgasnät som fastställs i detta direktiv och förordning (EU) 2024/1789. Ett internationellt avtal ska inte anses vara nödvändigt om den medlemsstat som är ansluten eller har för avsikt att anslutas genom en sammanlänkning för vätgas förhandlar om och ingår ett mellanstatligt avtal med de berörda anslutna tredjeländerna i enlighet med artikel 89 i detta direktiv, i vilket driftsreglerna för den berörda sammanlänkningen för vätgas fastställs för att säkerställa samstämmighet och överensstämmelse med de regler för vätgasnät som fastställs i detta direktiv och i förordning (EU) 2024/1789.

2. Punkt 1 i denna artikel ska inte påverka tillämpningen av artikel 85 eller fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna.

3. Punkt 1 ska inte heller påverka unionens och medlemsstaternas möjlighet att, enligt sina respektive befogenheter och i enlighet med tillämpliga förfaranden, inleda dialoger med anslutna tredjeländer, inbegripet för att upprätta samarbete i frågor som är relevanta för vätgasproduktion, såsom sociala frågor och miljöfrågor.

Bedömning

Artikeln handlar om unionens skyldigheter att ingå avtal med tredje land för sammanlänkning av vätgassystem, då det inte finns mellanstatliga avtal. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 54 – Konfidentiell behandling när det gäller operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler

1. Utan att det påverkar lagstadgade skyldigheter att lämna uppgifter ska varje operatör av ett vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas och en vätgasterminal och varje ägare till ett vätgasnät behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt, och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt. I synnerhet om operatören av ett vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas eller en vätgasterminal eller ägaren till ett vätgasnät ingår i ett vertikalt integrerat företag, får denne inte röja några kommersiellt känsliga uppgifter för andra delar av det vertikalt integrerade företaget än systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem eller operatörer av vätgasnät, såvida detta inte är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion.

2. Operatören av ett vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas eller en vätgasterminal får inte, i samband med anknutna företags försäljning eller köp av vätgas, missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.
3. Information som är nödvändig för en effektiv konkurrens och en välfungerande marknad ska offentliggöras. Denna skyldighet påverkar inte kravet att skydda kommersiellt känsliga uppgifter.

Bedömning

Bestämmelsen motsvarar artikel 40, men berör specifikt vätgasoperatörer och ägare av vätgasnät.

Samma bedömning gäller som för artikel 40. Det saknas anledning att införa särskilda bestämmelser med anledning av artikeln.

4.8 Kapitel VIII – Integrerad nätplanering

Artikel 55 – Nätutveckling för naturgas och vätgas och befogenhet att fatta investeringsbeslut

1. Samtliga systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska åtminstone vartannat år till den berörda tillsynsmyndigheten överlämna en tioårig nätutvecklingsplan som grundar sig på befintlig och förutsedd tillgång och efterfrågan efter att ha samrått med berörda intressenter i enlighet med punkt 2 f. Det ska finnas en gemensam nätutvecklingsplan per medlemsstat för naturgas och en gemensam nätutvecklingsplan per medlemsstat för vätgas, eller en gemensam plan för naturgas och vätgas per medlemsstat.

Medlemsstater som tillåter en gemensam plan ska säkerställa att en sådan plan är tillräckligt transparent så att tillsynsmyndigheten tydligt kan identifiera de särskilda behov inom naturgassektorn och inom vätgassektorn som planen behandlar. Separat modellering ska göras för varje energibärare, med separata kapitel som visar nätkartor för naturgas och nätkartor för vätgas.

Medlemsstater där separata planer för naturgas och vätgas utarbetas ska säkerställa att systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas har ett nära samarbete om beslut behöver fattas för att säkerställa systemeffektivitet, enligt definitionen i artikel 2.4 i direktiv (EU) 2023/1791, mellan energibärare, till exempel för ändrad användning.

Operatörer av överföringsnät för vätgas ska ha ett nära samarbete med systemansvariga för överföringssystem för el och systemansvariga för

distributionssystem för el, i tillämpliga fall, för att samordna gemensamma infrastrukturkrav, såsom placeringen av elektrolysanläggningar och den berörda överföringsinfrastrukturen, och ska ta största möjliga hänsyn till deras synpunkter.

Medlemsstaterna ska sträva efter att säkerställa samordnade planeringssteg i de tioåriga nätutvecklingsplanerna för naturgas, vätgas respektive el.

Infrastrukturoperatörer, inbegripet operatörer av LNG-terminaler, systemansvariga för lagringssystem för naturgas, systemansvariga för distributionssystem, operatörer av distributionsnät för vätgas, operatörer av vätgasterminaler, operatörer av lagringsanläggningar för vätgas, operatörer av fjärrvärmeinfrastruktur och eloperatörer, ska vara skyldiga att tillhandahålla till och utbyta all relevant information med systemansvariga för överföringssystem och operatörer för överföringsnät för vätgas för den tioåriga nätutvecklingsplanen. Den tioåriga nätutvecklingsplanen för naturgas ska innehålla effektiva åtgärder för att garantera naturgassystemets tillräcklighet och försörjningstryggheten, särskilt överensstämmelse med de standarder för infrastruktur som anges i förordning (EU) 2017/1938. De tioåriga nätutvecklingsplanerna ska offentliggöras och finnas tillgängliga på en webbplats tillsammans med resultatet av samrådet med berörda intressenter. Den webbplatsen ska uppdateras regelbundet för att säkerställa att alla berörda intressenter informeras om tidpunkten och sättet för samt omfattningen av samrådet.

2. De tioåriga nätutvecklingsplaner som avses i punkt 1 ska särskilt

a) innehålla omfattande och detaljerad information om de viktigaste infrastrukturerna som behöver byggas upp eller uppgraderas under de kommande tio åren, med beaktande av all infrastrukturförstärkning som behövs för att ansluta anläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas och inbegripet infrastruktur som utvecklats för att möjliggöra omvända flöden till överföringsnätet,

b) innehålla information om alla investeringar som redan beslutats och fastställa nya investeringar och efterfrågelösningar som inte kräver nya infrastrukturinvesteringar som måste verkställas under de kommande tre åren,

c) när det gäller naturgas, inkludera omfattande och detaljerad information om infrastruktur som kan eller ska avvecklas,

d) när det gäller vätgas, inkludera omfattande och detaljerad information om infrastruktur vars användning kan eller ska ändras till överföring av vätgas, särskilt för att leverera vätgas till slutanvändare inom sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, med beaktande av potentialen för minskade

växthusgasutsläpp och energi- och kostnadseffektiviteten i förhållande till andra alternativ,

e) ange en tidsfrist för alla investeringsprojekt och alla avvecklingsprojekt,

f) baseras på ett gemensamt scenario som utarbetas vartannat år av berörda infrastrukturoperatörer, inbegripet berörda systemansvariga för distributionssystem, för åtminstone naturgas, vätgas, el och, i tillämpliga fall, fjärrvärme,

g) när det gäller naturgas, vara förenliga med resultaten av de gemensamma och nationella riskbedömningarna enligt artikel 7 i förordning (EU) 2017/1938,

h) vara i linje med den integrerade nationella energi- och klimatplanen och dess uppdateringar, beakta läget enligt de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in i enlighet med förordning (EU) 2018/1999, vara förenliga med de mål som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001 och stödja det klimatneutralitetsmål som anges i artiklarna 2.1 och 4.1 i förordning (EU) 2021/1119,

i) vara förenliga med den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen för naturgas som avses i artikel 32 i förordning (EU) 2024/1789 och den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan för vätgas som avses i artikel 60 i den förordningen, beroende på vad som är tillämpligt,

j) beakta den utvecklingsplan för distributionsnät för vätgas som avses i artikel 56 och de avvecklingsplaner för naturgasnätet som avses i artikel 57.

De gemensamma scenarier som avses i första stycket f ska baseras på rimliga antaganden om utvecklingen av produktion, leverans och förbrukning, särskilt behoven inom sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, med beaktande av potentialen för minskade växthusgasutsläpp och energi- och kostnadseffektiviteten i förhållande till andra alternativ, och ska beakta efterfrågelösningar som inte kräver nya infrastrukturinvesteringar. De ska också ta hänsyn till gränsöverskridande utbyten, inbegripet med tredjeländer, och vätgaslagringens roll samt integreringen av vätgasterminaler.

Infrastrukturoperatörer ska genomföra en omfattande samrådsprocess om dessa scenarier som är öppen för berörda intressenter, inbegripet systemansvariga för distributionssystem för naturgas och el, operatörer av distributionsnät för vätgas, sammanslutningar som är verksamma på marknaderna för el, naturgas och vätgas, företag på värme- och kylområdet, leverans- och produktionsföretag, oberoende aggregatorer, laststyrningsoperatörer, organisationer som arbetar med energieffektivitetslösningar, energikonsumentorganisationer och företrädare för

det civila samhället. Samråden ska äga rum i ett tidigt skede före utarbetandet av den tioåriga nätutvecklingsplanen på ett öppet, inkluderande och transparent sätt. Alla handlingar som tillhandahålls av infrastrukturoperatörerna för att underlätta samråden ska offentliggöras, liksom resultatet av samrådet med berörda intressenter. Den relevanta webbplatsen ska uppdateras i god tid när dessa handlingar finns tillgängliga, så att berörda intressenter får tillräcklig information för att kunna delta i samrådet på ett effektivt sätt.

De gemensamma scenarier som avses i första stycket f i denna punkt ska vara i linje med unionsomfattande scenarier som fastställs i enlighet med artikel 12 i förordning (EU) 2022/869 och med den integrerade nationella energi- och klimatplanen och dess uppdateringar i enlighet med förordning (EU) 2018/1999 och stödja det klimatneutralitetsmål som anges i artiklarna 2.1 och 4.1 i förordning (EU) 2021/1119. Sådana gemensamma scenarier ska godkännas av den behöriga nationella myndigheten. Det europeiska vetenskapliga rådgivande organet för klimatförändringar, som inrättats enligt artikel 10a i förordning (EG) nr 401/2009, får på eget initiativ avge ett yttrande om gemensamma scenariers förenlighet med unionens energi- och klimatmål för 2030 och dess klimatneutralitetsmål för 2050. Det yttrandet ska beaktas av den behöriga nationella myndigheten.

3. När de tioåriga nätutvecklingsplanerna utarbetas ska den systemansvariga för överföringssystem och operatören av överföringsnät för vätgas fullt ut beakta potentialen för alternativ till systemutbyggnad, till exempel användning av efterfrågefleksibilitet, förväntad förbrukning till följd av tillämpningen av principen om energieffektivitet först i enlighet med artikel 27 i direktiv (EU) 2023/1791, handel med andra länder och de unionsomfattande nätutvecklingsplanerna. Med tanke på integreringen av energisystem ska den systemansvariga för överföringssystem och operatören av överföringsnät för vätgas, när så är möjligt, bedöma hur behov som griper över system för el, värme i tillämpliga fall och naturgas och vätgas ska hanteras, inbegripet information om optimal lokalisering av och storlek på energilagring och kraft-till-gas-tillgångar samt samlokalisering av produktion och förbrukning av vätgas. Operatören av överföringsnät för vätgas ska inkludera information om lokalisering av slutanvändare i de sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen i syfte att rikta in sig på användningen av förnybar och koldioxidsnål vätgas i dessa sektorer.

4. Tillsynsmyndigheten ska ha öppna och transparenta samråd med alla nuvarande och potentiella systemanvändare om den tioåriga nätutvecklingsplanen. Av personer eller företag som hävdar att de är potentiella systemanvändare får det krävas att de underbygger sådana påståenden. Tillsynsmyndigheten ska offentliggöra resultatet av samrådsprocessen, inbegripet eventuella behov av investeringar, avveckling av tillgångar och efterfrågelösningar som inte kräver nya infrastrukturinvesteringar.

5. Tillsynsmyndigheten ska undersöka om den tioåriga nätutvecklingsplanen är förenlig med punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel, omfattar alla investeringsbehov som fastställts under samrådsprocessen och, i förekommande fall, om den överensstämmer med den mest aktuella unionsomfattande simulering av scenarier med avbrott i gasförsörjning som gjorts av det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas (Entso för gas) enligt artikel 7 i förordning (EU) 2017/1938, med de regionala och nationella riskbedömningarna enligt artikel 7 i förordning (EU) 2017/1938 och med de icke-bindande unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna (de unionsomfattande nätutvecklingsplanerna), som avses i artikel 30.1 b i förordning (EU) 2019/943, och med artiklarna 32 och 60 i förordning (EU) 2024/1789. Om det uppstår några tvivel om överensstämmelse med de unionsomfattande nätutvecklingsplanerna, ska tillsynsmyndigheten samråda med Acer. Tillsynsmyndigheten får kräva att den systemansvariga för överföringssystem ändrar sin tioåriga nätutvecklingsplan.

De behöriga nationella myndigheterna ska undersöka huruvida den tioåriga nätutvecklingsplanen överensstämmer med det klimatneutralitetsmål som anges i artikel 2.1 i förordning (EU) 2021/1119, med den nationella energi- och klimatplanen och dess uppdateringar och med de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in i enlighet med förordning (EU) 2018/1999 och får vid bristande överensstämmelse ge tillsynsmyndigheten ett motiverat yttrande om den bristande överensstämmelsen, som vederbörligen ska beaktas.

6. Tillsynsmyndigheten ska övervaka och utvärdera genomförandet av den tioåriga nätutvecklingsplanen.

7. För det fall en oberoende systemansvarig eller en oberoende systemansvarig för överföring, eller en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas eller en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas, av någon annan orsak än tvingande orsaker som ligger utanför dennas kontroll, inte verkställer en investering som enligt den tioåriga nätutvecklingsplanen skulle ha verkställts inom de följande tre åren, ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsmyndigheten är skyldig att vidta minst en av följande åtgärder för att säkerställa att investeringen i fråga görs om den fortfarande är relevant på grundval av den senaste tioåriga nätutvecklingsplanen:

a) Kräva att den systemansvariga för överföringssystem eller operatören av överföringsnät för vätgas verkställer investeringen.

b) Anordna ett anbudsförfarande för investeringen som är öppet för alla investerare.

c) Förpliktiga den systemansvarige för överföringssystemet eller operatören av överföringsnät för vätgas att godta en kapitalökning för att finansiera den nödvändiga investeringen och tillåta oberoende investerare att delta i kapitalet.

Om tillsynsmyndigheten har utnyttjat sina befogenheter enligt första stycket b får den kräva att den systemansvariga för överföringssystem eller operatören av överföringsnät för vätgas godtar något eller några av följande alternativ, nämligen

- a) finansiering av tredje part,
- b) uppförande, ändrad användning eller avveckling av tredje part,
- c) egen uppbyggnad av de nya tillgångarna i fråga,
- d) egen drift av de nya tillgångarna i fråga.

Den systemansvarig för överföringssystem eller operatören av överföringsnät för vätgas ska lämna investerarna all information som behövs för att göra investeringen, ska ansluta nya tillgångar till överföringssystemet eller överföringsnätet för vätgas och ska allmänt på bästa sätt vinnlägga sig om att underlätta genomförandet av investeringsprojektet.

Relevanta finansieringsarrangemang godkännas av tillsynsmyndigheten.

8. Om tillsynsmyndigheten har utnyttjat sina befogenheter enligt punkt 7 ska de relevanta tarifferna för tillträde till nät som fastställts eller godkänts av tillsynsmyndigheten omfatta investeringskostnaderna i fråga.

Bedömning

Delar av artikel 55.1 motsvarar artikel 22.1 i direktiv 2009/73/EG. Artiklarna 55.2–55.8 är delvis nya och handlar om integrerad nätplanering. Vad som är nytt beskrivs under respektive punkt nedan. Direktivet har inte genomförts när det gäller nätutvecklingsplaner eftersom Sverige har valt ett system med åtskilt ägande. Eftersom bestämmelsen nu anger att samtliga systemansvariga ska ta fram nätutvecklingsplaner, jämfört med tidigare lydelse då endast den oberoende systemansvarige i direktiv 2009/73/EG hade en sådan skyldighet, gäller inte längre undantag genom åtskillnad. Bestämmelserna kräver därför genomförandeåtgärd.

Första stycket i punkt 1 motsvarar artikel 22.1 i direktiv 2009/73/EG. Punkt 1 anger att samtliga systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska utarbeta nätutvecklingsplaner som ska offentliggöras minst vartannat år och överlämnas till tillsynsmyndigheten. Bestämmelser om detta saknas i svensk lagstiftning. Sådana bestämmelser måste införas i den

svenska gaslagstiftningen tillsammans med närmare bestämmelser om vad en nätutvecklingsplan ska innehålla, se överväganden och förslag under avsnitt 5.10.

Att den oberoende systemansvarige för överföring av gas varje år ska överlämna en tioårig nätutvecklingsplan till tillsynsmyndigheten framgår av artikel 22.1 i kapitel IV i direktiv 2009/73/EG. Kapitlet har betydelse för de medlemsstater som väljer andra alternativ för effektiv åtskillnad enligt artikel 9 i samma direktiv än åtskilt ägande, se prop. 2010/11:70 (avsnitt 16.5). Av samma proposition framgår också att regeringen föreslår att artikel 9 i gasmarknadsdirektivet bör genomföras i Sverige genom en ordning där en transmissionsnätoperatör ska vara oberoende av produktion och handel i enlighet med direktivets bestämmelser om åtskilt ägande. Därmed saknade kapitel IV betydelse för Sverige som inte införlivat kapitlet, inbegripet artikel 22 om nätutvecklingsplaner, i svensk rätt. I det nuvarande direktivet har en ändring skett till att reglerna om integrerad nätplanering nu omfattar samtliga systemansvariga för överföringssystem vilket innebär att systemansvariga för både naturgas- och vätgas på transmissionsnivå omfattas. Eftersom åtskillnadsreglerna därför inte längre innebär undantag i förhållande till reglerna om nätutvecklingsplaner måste dessa införlivas i nationell rätt.

Artikel 56 – Utvecklingsplan för distributionsnät för vätgas

1. Operatörer av distributionsnät för vätgas ska vart fjärde år till tillsynsmyndigheten överlämna en plan över den infrastruktur för vätgasnät som de avser att utveckla. Planen ska utarbetas i nära samarbete med systemansvariga för distributionssystem för naturgas och el, och i tillämpliga fall med systemansvariga för fjärrvärme och fjärrkyla, och därmed säkerställa en effektiv integrering av energisystemet och största möjliga hänsyn till de systemansvarigas synpunkter. Medlemsstaterna får tillåta att operatörer av distributionsnät för vätgas i enlighet med denna artikel och systemansvariga för distributionssystem i enlighet med artikel 57 som är verksamma i samma region utarbetar en gemensam plan.

Medlemsstater som tillåter en gemensam plan ska säkerställa att planen är tillräckligt transparent så att de särskilda behov inom naturgassektorn och inom vätgassektorn som planen behandlar tydligt identifieras. Separat modellering ska göras för respektive energibärare, med separata kapitel som visar nätkartor för naturgas och nätkartor för vätgas.

Medlemsstater där separata planer för naturgas och vätgas utarbetas ska säkerställa att systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas har ett nära samarbete om beslut behöver fattas för att säkerställa systemeffektivitet mellan energibärare, till exempel för ändrad användning.

2. Utvecklingsplanen för distributionsnät av vätgas ska särskilt

- a) innehålla information om kapacitetsbehov, både sett till volym och varaktighet, enligt förhandlingar mellan användare av distributionsnät för vätgas och operatörer av distributionsnät för vätgas, om vätgasförsörjning, och om kapacitetsbehov, både sett till volym och varaktighet, för befintliga och potentiella framtida slutanvändare för vilka det är svårt att fasa ut användningen av fossila bränslen, med beaktande av potentialen för minskade växthusgasutsläpp och energi- och kostnadseffektiviteten i förhållande till andra alternativ och dessa slutanvändares lokalisering, i syfte att ta itu med användningen av förnybar och koldioxidsnål vätgas i dessa sektorer,
- b) beakta de värme- och kylplaner som upprättats enligt artikel 25.6 i direktiv (EU) 2023/1791 och efterfrågan i sektorer som inte omfattas av värme- och kylplanerna, och bedöma hur principen om energieffektivitet först i enlighet med artikel 27 i det direktivet respekteras vid utbyggnaden av distributionsnät för vätgas i sektorer där mer energieffektiva alternativ finns tillgängliga,
- c) innehålla information om i vilken utsträckning naturgasrörledningar som blir föremål för ändrad användning ska användas för transport av vätgas, samt i vilken utsträckning denna ändrade användning krävs för att tillgodose de kapacitetsbehov som fastställts i enlighet med led a,
- d) vara baserad på en samrådsprocess som är öppen för berörda intressenter för att göra det möjligt för dem att på ett tidigt stadium effektivt delta i planeringsprocessen, inbegripet tillhandahållande och utbyte av all relevant information,
- e) offentliggöras på webbplatsen för operatören av distributionsnät för vätgas tillsammans med resultatet av samrådet med berörda intressenter och lämnas in till tillsynsmyndigheten, tillsammans med resultaten av samrådet med berörda intressenter; webbplatsen ska uppdateras regelbundet så att berörda intressenter får tillräcklig information för att kunna delta i samrådet på ett effektivt sätt,
- f) vara i linje med den integrerade nationella energi- och klimatplanen och dess uppdateringar och med de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in i enlighet med förordning (EU) 2018/1999 och stödja det klimatneutralitetsmål som anges i artikel 2.1 i förordning (EU) 2021/1119,
- g) vara förenlig med den unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas som avses i artikel 60 i förordning (EU) 2024/1789 och de nationella tioåriga nätutvecklingsplaner som utarbetats i enlighet med artikel 55 i detta direktiv.

3. Operatörer av distributionsnät för vätgas ska utbyta all den relevanta information som krävs för att utarbeta planen med andra operatörer av vätgasnät, inbegripet operatörer av vätgasnät i angränsande medlemsstater om det finns en direkt anslutning.
4. Tillsynsmyndigheten ska bedöma huruvida utvecklingsplanen för distributionsnät för vätgas är förenlig med punkt 1 i denna artikel.
Tillsynsmyndigheten ska granska planen och får begära ändringar av planen i linje med bedömningen. Den ska i den granskningen beakta vätgasnätets övergripande energiekonomiska nödvändighet samt den ram för gemensamma scenarier som utarbetas enligt artikel 55.2 f. När det gäller planer som lämnats in avseende vätgasnät som omfattas av ett undantag enligt artikel 51 eller 52 får tillsynsmyndigheten avstå från att granska planen och lämna rekommendationer till ändringar.
5. Tillsynsmyndigheten ska beakta granskningen av utvecklingsplanen för distributionsnät för vätgas vid godkännandet av särskilda avgifter i den mening som avses i artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789.
6. Till och med den 31 december 2032, och utan att det påverkar tillsynsmyndighetens befogenheter att övervaka reglerna för nättillträde, får medlemsstaterna ge en annan behörig myndighet i uppdrag att granska utvecklingsplanen för distributionsnät för vätgas och lämna rekommendationer till ändringar av planen från operatören av distributionsnät för vätgas för att säkerställa överensstämmelse med de integrerade nationella energi- och klimatplanerna och uppdateringarna av dessa.
7. Genom undantag från punkterna 1–5 i denna artikel får medlemsstaterna besluta att tillämpa kraven i artikel 55 från och med den 4 augusti 2024 på operatörer av distributionsnät för vätgas.

Bedömning

Artikeln är ny och handlar om utvecklingsplan för distribution av vätgas. Den svenska lagstiftningen saknar bestämmelser om detta och bör kompletteras. För överväganden och förslag se avsnitt 5.10.

Artikel 57 – Nätavvecklingsplaner för systemansvariga för distributionssystem för naturgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för distributionssystem utarbetar nätavvecklingsplaner när en minskning av efterfrågan på naturgas förväntas som kräver avveckling av distributionsnät för naturgas eller delar av sådana nät. Sådana planer ska utarbetas i nära samarbete med operatörer av distributionsnät för vätgas, systemansvariga för distributionssystem för el och

systemansvariga för fjärrvärme och fjärrkyla, och därmed säkerställa en effektiv integrering av energisystemet och återspegla den minskade användningen av naturgas för uppvärmning och kylning av byggnader där mer energi- och kostnadseffektiva alternativ finns tillgängliga. Medlemsstaterna får tillåta att systemansvariga för distributionssystem i enlighet med denna artikel och operatörer av distributionsnät för vätgas i enlighet med artikel 56 som är verksamma i samma region utarbetar en gemensam plan om delar av naturgasinfrastrukturen ska anpassas för ändrad användning. Medlemsstater som tillåter en gemensam plan ska säkerställa att planen är tillräckligt transparent så att de särskilda behov inom naturgassektorn och inom vätgassektorn som planen behandlar tydligt identifieras. Separat modellering ska i tillämpliga fall göras för varje energibärare, med separata kapitel som visar nätkartor för naturgas och nätkartor för vätgas. Medlemsstater där separata planer för naturgas och vätgas utarbetas ska säkerställa att systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas har ett nära samarbete om beslut behöver fattas för att säkerställa systemeffektivitet mellan energibärare, till exempel för ändrad användning.

2. Avvecklingsplanerna för distributionsnät ska åtminstone vara förenliga med följande principer:

- a) Planerna baseras på de värme- och kylplaner som utarbetats i enlighet med artikel 25.6 i direktiv (EU) 2023/1791 och tar vederbörlig hänsyn till efterfrågan i sektorer som inte omfattas av värme- och kylplanerna.
- b) Planerna baseras på rimliga antaganden om utvecklingen av produktion, injektion och leverans av naturgas, inbegripet biometan, å ena sidan, och förbrukningen av naturgas inom alla sektorer på distributionsnivå, å andra sidan.
- c) Systemansvariga för distributionssystem identifierar nödvändiga anpassningar av infrastrukturen, samtidigt som lösningar på efterfrågesidan som inte kräver nya infrastrukturinvesteringar prioriteras, och planerna innehåller en förteckning över infrastruktur som ska avvecklas, även i syfte att skapa transparens när det gäller eventuell ändrad användning av sådan infrastruktur för transport av vätgas.
- d) Systemansvariga för distributionssystem genomför en samrådsprocess som är öppen för berörda intressenter vid utarbetandet av planen för att göra det möjligt för dem att på ett tidigt stadium effektivt delta i planeringsprocessen, inbegripet tillhandahållande och utbyte av all relevant information. Resultaten av samrådet och nätavvecklingsplanen lämnas in till den berörda nationella myndigheten.
- e) Planerna och resultatet av samrådet med berörda intressenter offentliggörs på webbplatserna för de systemansvariga för distributionssystem, och dessa

webbplatser uppdateras regelbundet för att säkerställa att berörda intressenter får tillräcklig information för att kunna delta i samrådet på ett effektivt sätt.

f) Planerna uppdateras minst vart fjärde år, på grundval av de senaste prognoserna för efterfrågan och tillgång på naturgas i den berörda regionen, och ska omfatta en tioårsperiod.

g) Systemansvariga för distributionssystem som är verksamma i samma regionala område kan välja att utarbeta en enda gemensam nätavvecklingsplan.

h) Planerna är förenliga med den unionsomfattande nätutvecklingsplan för naturgas som avses i artikel 32 i förordning (EU) 2024/1789 och de nationella tioåriga nätutvecklingsplaner som utarbetats i enlighet med artikel 55 i detta direktiv.

i) Planerna är förenliga med medlemsstatens integrerade nationella energi- och klimatplan, den integrerade nationella energi- och klimatlägesrapport och den långsiktiga strategi som lämnats in enligt förordning (EU) 2018/1999 och stöder det klimatneutralitetsmål som anges i artikel 2.1 i förordning (EU) 2021/1119.

3. De berörda nationella myndigheterna ska bedöma om avvecklingsplanerna för distributionsnätet är förenliga med de principer som fastställs i punkt 2. De ska godkänna eller avslå avvecklingsplanen för distributionsnätet och får kräva ändringar av den planen.

4. Vid utarbetandet av avvecklingsplaner för distributionsnät ska skyddet av slutkunder underlättas i enlighet med artikel 13 och deras rättigheter ska beaktas enligt artikel 38.6.

5. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa de skyldigheter som anges i punkterna 1–4 på systemansvariga för distributionssystem som betjänar färre än 45 000 anslutna kunder senast den 4 augusti 2024. Om systemansvariga för distributionssystem undantas från skyldigheten att lämna in en avvecklingsplan för distributionsnät ska de informera tillsynsmyndigheten om avvecklingen av distributionsnäten eller delar av dessa.

6. Om det krävs att delar av distributionsnätet för naturgas avvecklas före utgången av den ursprungligen beräknade livscykeln ska tillsynsmyndigheten fastställa riktlinjer för en strukturell strategi för avskrivning av sådana tillgångar och fastställande av tariffer i enlighet med artikel 78.7. När tillsynsmyndigheterna utarbetar sådana riktlinjer ska de samråda med berörda intressenter, särskilt systemansvariga för distributionssystem och konsumentorgan.

Bedömning

Artikeln är ny och handlar om nätavvecklingsplaner för systemansvariga för distributionssystem för naturgas. Den svenska lagstiftningen saknar bestämmelser om detta och behöver kompletteras. För överväganden och förslag se avsnitt 5.11.

Artikel 58 – Anslutningsavgifter och anslutningskostnader för produktionsanläggningar för biometan

1. Medlemsstaterna ska tillhandahålla ett möjliggörande regelverk för produktionsanläggningar för biometan när det gäller anslutningsavgifter och anslutningskostnader som uppstår till följd av att dessa ansluts till överförings- eller distributionsnäten. Ett sådant regelverk ska säkerställa att

a) anslutningsavgifterna och anslutningskostnaderna beaktar principen om energieffektivitet först som är tillämplig på nätutveckling i enlighet med artiklarna 3 och 27.2 i direktiv (EU) 2023/1791,

b) anslutningsavgifterna och anslutningskostnaderna offentliggörs som en del av de förfaranden för anslutning av nya produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas till överförings- och distributionssystemet som fastställs i artiklarna 41 och 45 i detta direktiv och enligt artikel 20.2 i direktiv (EU) 2018/2001,

c) principerna om transparens och icke-diskriminering, behovet av stabila finansiella ramar för befintliga investeringar, framstegen med utbyggnaden av förnybar gas och koldioxidsnål gas i den berörda medlemsstaten och förekomsten av alternativa stödmekanismer för att öka användningen av förnybar gas eller koldioxidsnål gas där så är lämpligt, beaktas.

2. När tillsynsmyndigheterna fastställer eller godkänner tariffer eller de metoder som ska användas av systemansvariga för överförings- och distributionssystem får de ta hänsyn till de kostnader som uppstår och de investeringar som de systemansvariga gör för att fullgöra sina skyldigheter och som inte direkt täcks av anslutningskostnader och anslutningsavgifter, i den mån dessa kostnader motsvarar kostnaderna hos en effektiv och strukturellt jämförbar reglerad operatör.

Bedömning

Artikeln är ny och handlar om anslutningsavgifter och anslutningskostnader för produktionsanläggningar för biometan. Artikeln är ny och kräver genomförandeåtgärd. Jfr bedömning under artikel 30.

Artikel 59 – Finansiering av gränsöverskridande vätgasinfrastruktur

1. Om medlemsstater tillämpar ett system med reglerat tillträde för tredje part till överföringsnät för vätgas enligt artikel 35.1 och om ett sammanlänkingsprojekt

för vätgas inte är ett projekt av gemensamt intresse som avses i kapitel II i och punkt 3 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 (49), ska angränsande och berörda operatörer av överföringsnät för vätgas bära kostnaderna för projektet och får inkludera dem i sina respektive tariffsystem, förutsatt att detta godkänns av tillsynsmyndigheten. Om operatörerna av överföringsnät för vätgas identifierar en väsentlig skillnad mellan nytta och kostnader får de utarbeta en projektplan, inbegripet en begäran om gränsöverskridande kostnadsfördelning, och lämna in den gemensamt till de berörda tillsynsmyndigheterna för gemensamt godkännande.

2. Om operatörer av överföringsnät för vätgas lämnar in en projektplan enligt punkt 1 ska den projektplanen och begäran om gränsöverskridande kostnadsfördelning åtföljas av en projektspecifik kostnads-nyttoanalys, som beaktar fördelar utanför de berörda medlemsstaternas gränser, och av en affärsplan som utvärderar projektets ekonomiska bärkraft och som ska inbegripa en finansieringslösning och ange huruvida de involverade operatörerna av överföringsnät för vätgas är överens om ett underbyggt förslag till gränsöverskridande kostnadsfördelning.

De berörda tillsynsmyndigheterna ska, efter samråd med operatörerna av överföringsnät för vätgas, fatta ett gemensamt beslut om fördelningen av de investeringskostnader för projektet som ska bäras av respektive operatör av överföringsnät för vätgas.

3. Från och med den 1 januari 2033 ska alla berörda operatörer av överföringsnät för vätgas förhandla fram ett system med ekonomisk ersättning för att säkerställa finansiering av gränsöverskridande vätgasinfrastruktur om inga avgifter tas ut för tillträde till överföringsnät för vätgas vid sammanlänkningspunkter mellan medlemsstater i enlighet med artikel 7.8 i förordning (EU) 2024/1789. Vid utvecklingen av detta system ska operatörerna av överföringsnät för vätgas genomföra en omfattande samrådsprocess med deltagande av alla relevanta marknadsaktörer.

4. De berörda operatörerna av överföringsnät för vätgas ska komma överens om systemet med ekonomisk ersättning senast den 31 december 2035 och lämna in det till de berörda tillsynsmyndigheterna för ett gemensamt godkännande. Om ingen överenskommelse nås inom den perioden ska de berörda tillsynsmyndigheterna fatta ett gemensamt beslut inom två år. Om de berörda tillsynsmyndigheterna inte kan nå en gemensam överenskommelse inom två år ska Acer fatta ett beslut enligt det förfarande som avses i artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942.

5. Systemet med ekonomisk ersättning ska genomföras i linje med artikel 78.1 c.

6. Vid övergången till ett system för ekonomisk ersättning ska befintliga kapacitetsavtal inte påverkas av den mekanism för ekonomisk ersättning som fastställs.

7. Närmare bestämmelser som krävs för att genomföra det förfarande som anges i denna artikel, inbegripet nödvändiga processer och tidsramar, förfarandet för översyn och, vid behov, ändringar av systemet för ekonomisk ersättning för att göra det möjligt att beakta tariffutvecklingen och utvecklingen av vätgasnäten, ska fastställas i en nätföreskrift som fastställs enligt artikel 72 i förordning (EU) 2024/1789.

Bedömning

Artikeln omfattas inte av regeringsuppdraget.

4.9 Kapitel IX – Åtskillnad av systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas

Avsnitt 1 – Åtskilt ägande

Artikel 60 – Åtskillnad av överföringssystem och systemansvariga för överföringssystem (TSO)

1. Medlemsstaterna ska säkerställa följande:

a) Varje företag som äger ett överföringssystem ska agera som systemansvarig för överföringssystemet.

b) Samma person får inte vare sig

i) direkt eller indirekt utöva kontroll över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem, eller

ii) direkt eller indirekt utöva kontroll över en systemansvarig för överföringssystem eller över ett överföringssystem och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.

c) Samma person får inte, för en systemansvarig för överföringssystem eller för ett överföringssystem, utse ledamöter till tillsynsstyrelsen, styrelsen eller organ som juridiskt företräder företaget, och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller

någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.

d) Samma person får inte vara ledamot i tillsynsstyrelsen, styrelsen eller organ som juridiskt företräder företaget för både ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet och en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem.

2. De rättigheter som avses i punkt 1 b och c ska i synnerhet omfatta

a) rätten att rösta,

b) befogenheten att utse ledamöter till tillsynsstyrelsen, styrelsen eller organ som juridiskt företräder företaget, eller

c) rätten att inneha ägarmajoriteten.

3. I punkt 1 b ska begreppet "företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet" förstås som att det innefattar "företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet" i den mening som avses i direktiv (EU) 2019/944, och termerna "systemansvarig för överföringssystem" och "överföringssystem" ska förstås som att de innefattar "systemansvarig för överföringssystem" och "överföringssystem" i den mening som avses i det direktivet.

4. Den skyldighet som avses i punkt 1 a i denna artikel ska anses vara fullgjord då två eller flera företag som äger överföringssystem har upprättat ett samriskföretag som för de berörda överföringssystemen fungerar som systemansvarig för överföringssystem i två eller flera medlemsstater. Inget annat företag får ingå i samriskföretaget såvida det inte har godkänts som oberoende systemansvarig enligt artikel 61 eller som en oberoende systemansvarig för överföring med avseende på tillämpningen av avsnitt 3.

5. Vid tillämpningen av denna artikel ska – om den person som avses i punkt 1 b, c och d är medlemsstaten eller ett annat offentligt organ – två separata offentliga organ som utövar kontroll över, å ena sidan, en systemansvarig för överföringssystem eller över ett överföringssystem och, å andra sidan, över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet, inte anses vara samma person.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att varken sådana kommersiellt känsliga uppgifter som avses i artikel 40, och som innehas av en systemansvarig för överföringssystem som har ingått i ett vertikalt integrerat företag, eller personal

hos en sådan systemansvarig för överföringssystem överförs till företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.

7. Om överföringssystemet den 3 september 2009 tillhörde ett vertikalt integrerat företag får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1. Vad gäller den del av överföringssystemet som kopplar samman en medlemsstat med ett tredjeland, mellan den medlemsstatens gräns och den första anslutningspunkten i den medlemsstatens nät, om överföringssystemet den 23 maj 2019 tillhörde ett vertikalt integrerat företag, får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1.

I sådant fall ska den berörda medlemsstaten antingen

a) utse en oberoende systemansvarig i enlighet med artikel 61, eller

b) följa bestämmelserna i avsnitt 3.

8. Om överföringssystemet den 3 september 2009 tillhörde ett vertikalt integrerat företag och det finns arrangemang som säkerställer att den systemansvariga för överföringssystem faktiskt är mer oberoende än vad som föreskrivs i bestämmelserna i avsnitt 3, får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1 i denna artikel.

Vad gäller den del av överföringssystemet som kopplar samman en medlemsstat med ett tredjeland, mellan den medlemsstatens gräns och den första anslutningspunkten i den medlemsstatens nät, om överföringssystemet den 23 maj 2019 tillhörde ett vertikalt integrerat företag och det finns arrangemang som säkerställer att den systemansvariga för överföringssystem faktiskt är mer oberoende än vad som föreskrivs i bestämmelserna i avsnitt 3, får den medlemsstaten besluta att inte tillämpa punkt 1 i denna artikel.

9. Innan ett företag godkänns och utses till systemansvarig för överföringssystem enligt punkt 8 i denna artikel, ska det certifieras i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i artikel 71.4, 71.5 och 71.6 i detta direktiv och i artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789. Därefter ska kommissionen kontrollera att befintliga arrangemang klart säkerställer ett mer faktiskt oberoende för den systemansvariga för överföringssystem än bestämmelserna i avsnitt 3.

10. Vertikalt integrerade företag som äger ett överföringssystem får inte i något fall hindras från att vidta åtgärder för att uppfylla villkoren i punkt 1.

11. Företag som bedriver någon av funktionerna produktions- eller leveransverksamhet får inte under några omständigheter kunna direkt eller indirekt ta kontroll över eller utöva någon rättighet gentemot systemansvariga för överföringssystem med åtskild ägare i medlemsstater som tillämpar punkt 1.

Bedömning

Artikeln överensstämmer i huvudsak med artikel 9 i direktiv 2009/73/EG. Det är endast delar av första stycket i punkten 7 och andra stycket i punkten 8 som är nya. Om överföringssystemet den 3 september 2009 tillhörde ett vertikalt integrerat företag får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1. Även i annat fall som behandlas i artikeln finns möjlighet att inte tillämpa punkten 1. Undantagen från att tillämpa punkten 1 i artikeln förutsätter då i stället att överföringssystemets oberoende garanteras på annat sätt genom detaljerade bestämmelser som anges i avsnitt 3 eller att oberoendet, genom arrangemang, är mer långtgående än vad som föreskrivs i avsnitt 3. De nya delarna är inte aktuella för svenskt vidkommande då Sveriges överföringssystem inte är direkt sammankopplat med tredje land.

Då artikel 9 i gasmarknadsdirektivet genomfördes i svensk rätt uttalade regeringen följande³⁶:

artikeln bör genomföras i Sverige genom en ordning där en transmissionsnätsoperatör ska vara oberoende av produktion och handel i enlighet med direktivets bestämmelser om åtskilt ägande. ... Åtskilt ägande innebär att en transmissionsnätsoperatör ska vara oberoende av företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas eller el. I gasmarknadsdirektivet ställs en rad konkreta krav upp för att säkerställa ett sådant oberoende. Det bör mot denna bakgrund införas bestämmelser i naturgaslagen som klart svarar mot de krav som ställs upp i gasmarknadsdirektivet när det gäller åtskilt ägande.

Av artikel 9 i gasmarknadsdirektivet, 2009/73/EG, framgick att från och med den 3 mars 2012 skulle varje företag som ägde ett överföringssystem också agera som systemansvarig för överföringssystemet. Detta innebar att en ägare av ett överföringssystem från den dagen också måste uppfylla kraven i artikel 9 gällande en sådan aktör. De aktuella kraven genomfördes för svenskt vidkommande genom bestämmelserna i 3 kap. 2–2 f §§ naturgaslagen (2005:403), där det föreskrevs om krav på ägarmässig åtskillnad för den som är transmissionsnätsoperatör.³⁷

Bestämmelserna i artikel 60 är, avseende överföringssystem för naturgas och systemansvariga för naturgassystem, genomförda i svensk rätt. De nya bestämmelserna i första stycket i punkten 7 och andra stycket i punkten 8, som avser överföringssystem som kopplar samman en medlemsstat med tredjeland och där anslutningsledning den 23 maj 2019 tillhörde ett vertikalt integrerat företag, är inte tillämpliga för svenskt vidkommande och kräver inte någon genomförandeåtgärd.

---

³⁶ Prop. 2010/11:70, s. 184.

³⁷ Prop. 2012/13:85, s.64

När det gäller regler om åtskillnad av operatörer av överföringsnät för vätgas som behandlas i artikel 68 i direktivet hänvisas till bestämmelser som återfinns i artikel 60. I artikel 68 anges att medlemsstaterna ska säkerställa att operatörer av överföringsnät för vätgas från och med den 5 augusti 2026 är åtskilda i enlighet med de regler för systemansvariga för överföringssystem för naturgas som anges i artikel 60. Sådana regler saknas i Sverige. Regler om åtskillnad av operatörer av överföringsnät för vätgas måste införas i svensk lagstiftning. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.14.

Punkt 1

Punkten 1 a) anger att varje företag som äger ett överföringssystem ska agera som systemansvarig för överföringssystemet. Denna bestämmelse är införd i svensk rätt genom 3 kap. 1 § naturgaslagen där det anges att ett företag som innehar en naturgasledning och bedriver överföring av naturgas är ansvarigt för drift och underhåll, och vid behov, utbyggnad av sitt ledningssystem och, i tillämpliga fall, dess anslutningar till andra ledningssystem. Företaget ansvarar även för att ledningssystemet är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av naturgas.

Punkten 1 b) anger att samma person(er) inte får, direkt eller indirekt, utöva kontroll över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet. Samma person(er) får inte heller, direkt eller indirekt, utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem, eller, direkt eller indirekt, utöva kontroll över en systemansvarig för överföringssystem eller över ett överföringssystem. Slutligen får samma person(er) inte direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.

Bestämmelsen är införd i den svenska naturgaslagen genom bestämmelser i 3 kapitlet. Av 3 kap. 2 § första stycket framgår att ett företag som bedriver överföring av naturgas inte får bedriva handel med naturgas. I 3 kap. 2 § andra stycket anges att en transmissionsnätoperatör, dvs. ett företag som bedriver överföring av naturgas, inte får bedriva produktion av naturgas eller produktion av eller handel med el. I 3 kap. 2 a § anges att en transmissionsnätoperatör ska vara oberoende av företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas eller el. Vidare anges i 3 kap. 2 b) § första stycket naturgaslagen att den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas eller el, inte får utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en transmissionsnätoperatör. Omvänt får, enligt 3 kap. 2b § andra stycket naturgaslagen, den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över en transmissionsnätoperatör, inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas eller el.

Punkt 1 c)

Bestämmelsen är införd genom naturgaslagens 3 kap. 2 b) § tredje stycke som anger att den som ensam, eller tillsammans med någon annan, får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos en transmissionsnätsoperatör, inte får utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas.

Punkt 1 d)

Punkten anger att samma person inte får vara ledamot i styrelsen, tillsynsorganet eller organ som juridiskt företräder företaget för både ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet och en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem.

Bestämmelsen är införd i svensk rätt genom 3 kap. 2 e § naturgaslagen. Där anges att en styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en transmissionsnätsoperatör inte samtidigt får ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas.

Punkt 2

Punkt 2 anger att de rättigheter som avses i punkt 1 b och c i synnerhet ska omfatta rätten att rösta, befogenheten att utse ledamöter till styrelsen, tillsynsorganet eller organ som juridiskt företräder företaget eller rätten att inneha ägarmajoriteten.

Bestämmelsen är införd genom vad som föreskrivs i 3 kap. 2 b § naturgaslagen. Av författningskommentaren till bestämmelsen, då paragrafen infördes i naturgaslagen, framgår att "När det gäller tolkningen av vad som avses med rättigheter som inte får utövas kan viss ledning hämtas i artikel 9.2 i gasmarknadsdirektivet. Där framhålls att dessa i synnerhet ska omfatta rätten att rösta, befogenheten att utse ledamöter till styrelsen, tillsynsorganet eller organ som juridiskt företräder företaget och rätten att inneha ägarmajoriteten."³⁸ Paragrafen i naturgaslagen innehåller en övergripande skrivning "får inte utöva någon kontroll eller annan rättighet". Den aktuella skrivningen innefattar därmed de rättigheter som räknas upp i artikel 60.2 och, som tidigare nämnts, också preciseras i författningskommentaren till 3 kap. 2b § naturgaslagen. Någon ytterligare genomförandeåtgärd är inte nödvändig för svenskt vidkommande.

Punkt 3

Punkt 3 motsvarar artikel 9.3 i det äldre direktivet. Endast hänvisningen till direktiv har ändrats. I punkten hänvisas nu till det nya elmarknadsdirektivet. I lydelsen i det äldre gasmarknadsdirektivet gjordes hänvisning till det gamla elmarknadsdirektivet. I punkt 1 b ska begreppet "företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet" förstås som att det innefattar "företag som

---

³⁸ Prop. 2010/11:70, s. 273.

bedriver produktions- eller leveransverksamhet” i den mening som avses i direktiv (EU) 2019/944, och termerna ”systemansvarig för överföringssystem” och ”överföringssystem” ska förstås som att de innefattar ”systemansvarig för överföringssystem” och ”överföringssystem” i den mening som avses i det direktivet.

Punkten hänvisar, gällande definitioner av vissa begrepp, till de definitioner som följer av elmarknadsdirektivet, direktiv (EU) 2019/944. Någon genomförandeåtgärd i svensk rätt är inte nödvändig.

Punkt 4

I punkt 4 finns särskilda bestämmelser om samriskföretag. Punkten motsvarar artikel 9.5 i det äldre gasmarknadsdirektivet och skulle ursprungligen vara genomförd från och med den 3 mars 2012. I förarbetena då det äldre gasmarknadsdirektivet genomfördes i nationell lagstiftning, prop. 2010/11:70, s. 184, framgår att någon särskild lagbestämmelse inte infördes i den svenska naturgaslagen med anledning av vad som stadgades i artikel 9.5. ”I artikel 9.5 finns särskilda bestämmelser om samriskföretag, som inte behandlas särskilt i det följande. Det åligger de medlemsstater som väljer en lösning med åtskilt ägande att se till att kraven är uppfyllda fr.o.m. den 3 mars 2012.” Någon genomförandeåtgärd är inte nödvändig i svensk rätt.

Punkt 5

Punkten motsvarar artikel 9.6 i det äldre direktivet. Bestämmelsen innebär att staten inte ska anses utgöra samma person om transmissionsverksamheten respektive produktion och handel kontrolleras av separata offentliga organ.

Av förarbetena, prop. 2010/11:70, s. 146, då det äldre gasmarknadsdirektivet genomfördes i svensk rätt framgår följande. ”Med person avses i direktivet enskilda personer, företag eller andra offentliga eller privata enheter. Av artikel 9.6 följer dock att statlig eller offentlig verksamhet inte ska anses som samma person om produktion eller handel respektive TSO eller överföringssystem drivs av två separata offentliga organ. Problematiken aktualiseras inte på den svenska naturgasmarknaden, eftersom den svenska staten inte äger något transmissionsnät för naturgas och inte heller bedriver produktion av eller handel med gas.”

Samma förutsättningar råder fortfarande i Sverige och någon genomförandeåtgärd är därmed inte aktuell för svenskt vidkommande.

Punkt 6

Punkten motsvarar punkten 7 i artikel 9 i det äldre gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG. Punkten är genomförd i svensk rätt genom 3 kap. 2 e § naturgaslagen som anger att om en transmissionsnätsoperatör ingår i en koncern där en annan del bedriver produktion av eller handel med naturgas, får åtgärder som vidtas av

företag i koncernen för att säkerställa att kraven i 2 a, 2 b och 2 d §§ är uppfyllda inte innebära att personal eller kommersiellt känsliga uppgifter överförs från transmissionsnätsoperatören till ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas.

Av författningskommentaren då bestämmelsen infördes i naturgaslagen framgår följande.³⁹

Enligt artikel 9.7 i gasmarknadsdirektivet ska medlemsstaterna se till att varken kommersiellt känsliga uppgifter, som innehas av en systemansvarig för överföringssystemet som har ingått i ett vertikalt integrerat företag, eller personal hos en sådan systemansvarig för överföringssystemet överförs till företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet. Bestämmelsen bör ses i samband med de åtgärder som kan behöva vidtas för att omstrukturera en koncern med anledning av kraven på åtskilt ägande. Kravet bör inte uppfattas som ett generellt förbud för anställda hos en transmissionsnätsoperatör att vid en senare tidpunkt, oberoende av omstruktureringen, ansöka om anställning hos ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas. Förbudets adressat måste anses vara de berörda företagen. Det är alltså transmissionsnätsoperatören och andra företag i samma koncern som har att respektera förbudet när de vidtar åtgärder för att säkerställa effektiv åtskillnad. Artikel 9.7 gäller ett vertikalt integrerade företag i gasmarknadsdirektivets mening, dvs. ett naturgasföretag eller en grupp av naturgasföretag där samma person eller personer direkt eller indirekt har rätt att utöva kontroll och där det berörda företaget eller den berörda företagsgruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring, distribution, LNG eller lagring och minst ett av områdena produktion eller leverans av naturgas. Förbudet ska således inte utsträckas till att omfatta andra koncerner än sådana som bedriver såväl gasnätverksamhet som produktion av eller handel med naturgas.

Någon ytterligare genomförandeåtgärd är inte nödvändig i svensk lagstiftning.

Punkt 7

Punkten 7 motsvarar punkten 8 i artikel 9 i det äldre gasmarknadsdirektivet, 2009/73/EG och behandlar alternativ till åtskilt ägande. I Sverige har en TSO-lösning med åtskilt ägande genomförts. Därmed har Sverige valt att inte genomföra alternativ till åtskilt ägande. Så här resonerades i förarbetena när Sverige valde alternativet med åtskilt ägande och därmed inte genomförde de alternativ som stod till buds i artikel 9.8 i gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG. Så här resonerade regeringen då lösningen med åtskilt ägande valdes.⁴⁰

---

³⁹ Prop. 2010/11:70, s. 188.

⁴⁰ A prop., s. 183 f.

Sverige har i princip möjlighet att få till stånd en systemansvarslösning i enlighet med gasmarknadsdirektivets krav för vertikalt integrerade företag genom att utse en ISO⁴¹ på det sätt som föreskrivs i artikel 9.8 a. Vidare följer av artikel 9.8 b att Sverige kan tillämpa ITO⁴²-alternativet för ett sådant företag. Om Sverige väljer en sådan lösning kan effektiv åtskillnad komma att genomföras på olika sätt i fråga om Swedegas AB och E.ON Gas Sverige AB. NELGA har inte förespråkats någon sådan Prop. 2010/11:70 184 ordning utan rekommenderat TSO-lösningen. De remissinstanser som yttrat sig över utredningens betänkande i denna del har inte förordat någon annan lösning. NELGA har bedömt att det inte är en framkomlig väg att argumentera kring om det finns arrangemang som säkerställer ett mer effektivt oberoende än bestämmelserna i kapitel IV i gasmarknadsdirektivet. Det har sålunda inte genom NELGA:s arbete eller remissbehandlingen framkommit att det finns vägande skäl att välja en annan ordning för effektiv åtskillnad än TSO-lösningen. Som framhålls i skäl 8 till gasmarknadsdirektivet är detta också helt klart en effektiv och stabil metod för att lösa inbyggda intressekonflikter och säkra försörjningstryggheten. Artikel 9 i gasmarknadsdirektivet bör därför genomföras i Sverige genom en ordning där en transmissionsnätoperatör ska vara oberoende av produktion och handel i enlighet med direktivets bestämmelser om åtskilt ägande.

Då vi i Sverige valt en TSO-lösning med åtskilt ägande föranleder bestämmelserna i punkten inte någon genomförandeåtgärd.

Punkt 8

Första stycket i punkt 8 motsvarar punkt 9 i artikel 9 i gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG. I punkten regleras ytterligare ett alternativ till åtskilt ägande, utöver det som framgår av punkt 7. Alternativet innebär att det visas att det finns arrangemang som säkerställer att transmissionsnätoperatören faktiskt är mer oberoende än vad som föreskrivs i kapitel IV (kapitlet om oberoende systemansvariga för överföring (ITO) i direktiv 2009/73/EG). Av förarbetena vid genomförandet av gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG framgick följande kring denna lösning som inte heller den valdes i Sverige⁴³.

I sådant fall ska det visas att det finns arrangemang som säkerställer att transmissionsnätoperatören faktiskt är mer oberoende än vad som föreskrivs i kapitel IV. I det senare fallet ska kommissionen på förhand kontrollera att befintliga arrangemang säkerställer ett mer effektivt oberoende än bestämmelserna i kapitel IV och fatta ett beslut om certifiering som tillsynsmyndigheten har att följa (artikel 9.10). Kommissionen får i detta fall ett större inflytande än vad som gäller vid en reguljär certifiering.

---

⁴¹ ISO innebär en oberoende systemansvarig. Baserat på förslag från ägaren till överföringssystemet utses en oberoende systemansvarig (ISO). Genom detta alternativ uppnås en effektiv åtskillnad då överföringssystemets ägare mer eller mindre fräntas alla uppgifter utom de som är direkt kopplade till själva ägandet.

⁴² ITO står för oberoende systemansvarig för överföring. I stället för ägaråtskillnad strävar man att åstadkomma en effektiv åtskillnad och samma grad av oberoende som vid åtskilt ägande, men utan att ett vertikalt integrerat företag tvingas att avyttra sina tillgångar.

⁴³ Prop. 2010/11:70, s. 146 f.

Första stycket kräver inte någon genomförandeåtgärd.

Andra stycket i punkt 8 är ny och saknar motsvarighet i äldre direktiv. Bestämmelsen reglerar en situation då det nationella överföringssystemet är anslutet till tredjeland. Bestämmelsen är bara tillämplig om överföringssystemet den 23 maj 2019 tillhörde ett vertikalt integrerat företag och det finns arrangemang som säkerställer att den systemansvariga för överföringssystem faktiskt är mer oberoende än vad som föreskrivs i bestämmelserna i avsnitt 3. Då får den medlemsstaten besluta att inte tillämpa punkt 1 i denna artikel. Dessa förutsättningar är inte för handen i Sverige och bestämmelsen kräver därför inte någon genomförandeåtgärd för svenskt vidkommande.

Punkt 9

Punkten motsvarar artikel 9.10 i det äldre gasmarknadsdirektivet. Punkten behandlar förutsättningarna för ett sådant företag som beskrivs i punkt 8, dvs. ett företag som genom arrangemang säkerställer att transmissionsnätoperatören faktiskt är mer oberoende än vad som föreskrivs i avsnitt 3. När företaget godkänns och utses till systemansvarig för överföringssystem ska det certifieras. Certifiering ska ske enligt ett förfarande som närmare anges i punkten. Europeiska kommissionen ska dessutom kontrollera att befintliga arrangemang klart säkerställer ett mer faktiskt oberoende för den systemansvariga för överföringssystem än vad bestämmelserna i avsnitt 3 innebär.

Punkt 9 är inte aktuell för svenskt vidkommande då vi inte har denna lösning för åtskillnad för systemansvarig för överföringssystem. Punkten föranleder inte någon genomförandeåtgärd från svensk sida.

Punkt 10

Punkt 10 motsvarar artikel 9.11 i det äldre gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG. Punkten innehåller ett förtydligande om att vertikalt integrerade företag som äger ett transmissionssystem inte får hindras från att genomföra åtskilt ägande. Bestämmelsen har inte varit aktuell för svenskt vidkommande och har inte föranlett någon särskild genomförandeåtgärd. Punkten kräver inte heller nu någon genomförandeåtgärd.

Punkt 11

Punkt 11 motsvarar artikel 9.12 i det äldre gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG. I likhet med punkten 10 är det även här fråga om ett förtydligande, i detta fall om att företag som bedriver handel eller produktion inte under några omständigheter får utöva någon form av kontroll över en transmissionsnätoperatör i en medlemsstat som tillämpar alternativet med åtskilt ägande.

Bestämmelsen är införd i svensk rätt genom 3 kap. 2 b § första stycket naturgaslagen som anger att den som ensam eller tillsammans med någon annan

utövar kontroll över ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas eller el, inte får utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en transmissionsnätsoperatör.

Avsnitt 2 – Oberoende systemansvariga

Artikel 61 – Oberoende systemansvariga

1. Om överföringssystemet den 3 september 2009 tillhörde ett vertikalt integrerat företag, får en medlemsstat besluta att inte tillämpa artikel 60.1 och att utse en oberoende systemansvarig på förslag av överföringssystemets ägare.

Vad gäller den del av överföringssystemet som kopplar samman en medlemsstat med ett tredjeland, mellan den medlemsstatens gräns och den första anslutningspunkten i den medlemsstatens nät, om överföringssystemet den 23 maj 2019 tillhörde ett vertikalt integrerat företag, får den medlemsstaten besluta att inte tillämpa artikel 60.1 och utse en oberoende systemansvarig på förslag av överföringssystemets ägare.

Utnämningen av en oberoende systemansvarig ska godkännas av kommissionen.

2. Medlemsstaten får endast godkänna och utse en oberoende systemansvarig om följande villkor är uppfyllda:

- a) Den sökande har visat att den uppfyller kraven i artikel 60.1 b, c och d.
- b) Den sökande har visat att den förfogar över nödvändiga ekonomiska, tekniska, fysiska och mänskliga resurser för att utföra sina uppgifter enligt artikel 39.
- c) Den sökande förbinder sig att följa en tioårig nätutvecklingsplan, som övervakas av tillsynsmyndigheten.
- d) Överföringssystemets ägare har uppvisat förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt punkt 5, och ska för detta ändamål tillhandahålla samtliga utkast till avtal med det sökande företaget och övriga relevanta enheter.
- e) Den sökande har visat förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt förordning (EU) 2024/1789, inbegripet samarbete med systemansvariga för överföringssystem på europeisk och regional nivå.

3. Företag som av tillsynsmyndigheten intygas uppfylla villkoren i artikel 72 och i punkt 2 i den här artikeln ska av medlemsstaterna godkännas och utnämnas till oberoende systemansvariga. Certifieringsförfarandet i antingen artikel 71 i detta direktiv och i artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789 eller i artikel 72 i detta direktiv ska tillämpas.

4. Varje oberoende systemansvarig ska ansvara för att bevilja och förvalta tredje parts tillträde, inbegripet inkasseringen av tillträdes- och kapacitetsavgifter, och för att driva, underhålla och utveckla överföringssystemet, samt för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga efterfrågekrav genom investeringsplanering. Vid utvecklingen av överföringssystemet ska den oberoende systemansvariga ansvara för planering, inbegripet tillståndsförfarandet, uppförande och idriftsättning av den nya infrastrukturen. I det syftet ska den oberoende systemansvariga agera som systemansvarig för överföringssystem i enlighet med detta kapitel. Överföringssystemets ägare ska inte ansvara för att bevilja och förvalta tredje parts tillträde eller för investeringsplanering.

5. Om en oberoende systemansvarig har utsetts ska överföringssystemets ägare fullgöra följande skyldigheter:

a) Tillhandahålla den oberoende systemansvariga det samarbete och stöd som krävs för att denna ska kunna utföra sina uppgifter, i synnerhet all relevant information.

b) Finansiera de investeringar som den oberoende systemansvariga har beslutat om och som godkänts av tillsynsmyndigheten, eller medge att finansieringen görs av någon berörd part, inklusive den oberoende systemansvariga.

Finansieringsmetoden ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten ska, innan beslut om godkännande fattas, samråda med överföringssystemets ägare och andra berörda parter.

c) Stå för skadeståndsansvar i anslutning till nättillgångarna, med undantag av den del av ansvaret som avser den oberoende systemansvarigas uppgifter.

d) Ge garantier för att underlätta finansieringen av en utbyggnad av nätet, med undantag av sådana investeringar där ägaren, i enlighet med led b, har medgett att finansieringen görs av någon berörd part, inklusive den oberoende systemansvariga.

6. Den berörda nationella konkurrensmyndigheten ska ges alla relevanta befogenheter för att, i nära samverkan med tillsynsmyndigheten, på ett effektivt sätt kunna övervaka att ägaren av överföringssystemet fullgör sina skyldigheter enligt punkt 5.

Bedömning

Artikeln överensstämmer i huvudsak med artikel 14 om oberoende systemansvariga (ISO) i direktiv, 2009/73/EG. Artikeln är inte genomförd i svensk rätt då vi i Sverige valt en TSO-lösning med ägaråtskillnad.

Av förarbetena, prop. 2010/11:70, s.150, till den svenska naturgaslagen framgår bland annat följande gällande den aktuella artikeln.

Kapitel IV i gasmarknadsdirektivet, Oberoende systemansvariga för överföring (ITO), innehåller artiklarna 17–23. Bestämmelserna är nya i förhållande till direktiv 2003/55/EG. De detaljerade föreskrifterna i kapitlet syftar till att åstadkomma en effektiv åtskillnad och samma grad av oberoende som vid åtskilt ägande, men utan att ett vertikalt integrerat företag tvingas att avyttra sina tillgångar. Kapitlet har betydelse för de medlemsstater som väljer andra alternativ för effektiv åtskillnad enligt artikel 9 i direktivet än åtskilt ägande.

Regeringen anförde vidare i de aktuella förarbetena, prop. 2010/11:70, s. 183, angående effektiv åtskillnad i Sverige att

som framgått i avsnitt 16.4 är det nödvändigt att i Sverige införa nya bestämmelser för att genomföra gasmarknadsdirektivets krav på effektiv åtskillnad av överföringssystem och systemansvariga för överföringssystem. En medlemsstat har enligt gasmarknadsdirektivet rätt att välja alternativet åtskilt ägande på sitt territorium. Om en medlemsstat har valt åtskilt ägande, eller om verksamheten bedrivs åtskilt av företaget, är det inte möjligt att i ett senare skede välja alternativet med en ISO enligt artikel 14 i direktivet eller en "oberoende systemansvarig för överföring" (ITO) enligt kapitel IV.⁴⁴ Medlemsstaten kan dock välja att tillämpa olika alternativ för effektiv åtskillnad för olika systemansvariga företag.

Genom att Sverige valt alternativet med ägaråtskilt överföringssystem och systemansvariga för överföringssystem har inte bestämmelserna om ISO och ITO i kapitel 4 i direktiv 2009/73/EG, införts i naturgaslagen.

Artikel 61 är således inte heller nu aktuell för något genomförande från svensk sida avseende förhållanden på naturgasområdet.

Artikel 62 – Åtskillnad av ägare till överföringssystem, ägare till överföringsnät för vätgas, systemansvariga för lagringssystem för naturgas och operatörer av lagringsanläggningar för vätgas

1. Ägare till överföringssystem och till överföringsnät för vätgas, om en oberoende systemansvarig eller en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas har utsetts, och systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatörer av lagringsanläggningar för vätgas som ingår i vertikalt integrerade företag vara oberoende av annan verksamhet som inte rör överföring, distribution, transport och lagring av naturgas och vätgas, åtminstone när det gäller juridisk form, organisation och beslutsfattande.

---

⁴⁴ Framgår av skäl 18 i direktiv 2009/73/EG.

Denna artikel ska endast gälla lagringsanläggningar för naturgas som är tekniskt eller ekonomiskt nödvändiga för ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna i enlighet med artikel 33.

2. För att säkerställa att den ägare till överföringssystem eller till överföringsnät för vätgas och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller den operatör av lagringsanläggningar för vätgas som avses i punkt 1 är oberoende ska följande minimikriterier gälla:

a) De personer som ansvarar för ledningen av ägaren till överföringssystemet eller till överföringsnätet för vätgas och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften när det gäller produktion eller leverans av naturgas och vätgas.

b) Lämpliga åtgärder ska vidtas för att säkerställa att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen av ägaren till överföringssystemet eller till överföringsnätet för vätgas och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas beaktas på ett sätt som säkerställer att dessa personer kan agera självständigt.

c) Den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas ska ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade naturgasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för drift, underhåll och utveckling av lagringsanläggningar. Detta ska inte hindra förekomsten av lämpliga samordningssystem för att säkerställa ett skydd för moderföretagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen på tillgångar, som regleras indirekt i enlighet med artikel 78.7, i ett dotterföretag. Detta ska särskilt göra det möjligt för moderföretaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvariga för lagringssystem eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas och att fastställa övergripande gränser för dess dotterföretags skuldsättningsnivå. Det ska inte vara tillåtet för moderföretaget att ge instruktioner för den dagliga driften eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller uppgradering av lagringsanläggningar, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

d) Ägaren till överföringssystemet eller till överföringsnätet för vätgas och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas ska upprätta en övervakningsplan, som ska ange vilka åtgärder som vidtas för att motverka diskriminerande beteende, och

säkerställa att planen följs. Den ska också ange vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla dessa mål. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs ska till tillsynsmyndigheten överlämna en årlig rapport, som ska offentliggöras, om de åtgärder som vidtagits.

3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 för att komplettera detta direktiv genom att utfärda riktlinjer för att säkerställa att ägaren till överföringssystemet eller överföringsnätet för vätgas ägare och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas i alla avseenden uppfyller kraven i punkt 2 i den här artikeln.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 15 i direktiv 2009/73/EG. Nya aktörer som också träffas av bestämmelserna i artikeln är ägare till överföringsnät för vätgas och operatörer av lagringsanläggningar för vätgas.

I 4 kap. naturgaslagen finns bestämmelser om juridisk och personell åtskillnad för innehavare av lagringsanläggning. I 4 kap. 2 § naturgaslagen stadgas att ett företag som innehar en lagringsanläggning inte får bedriva produktion av eller handel med naturgas. Om ett sådant företag ingår i en koncern, ska dess organisation och beslutsordning vara skild från företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas. Vidare framgår att en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som innehar en lagringsanläggning inte samtidigt får vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas. Av 4 kap. 2 a § naturgaslagen framgår att ett företag som innehar en lagringsanläggning och ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas inte får bevilja anställda i ledande ställning löner eller andra förmåner som grundar sig på resultatet i de delar av koncernen som bedriver sådan produktion eller handel. I 4 kap. 2 b § i naturgaslagen anges att ett företag som innehar en lagringsanläggning och ingår i en koncern där ett annat företag bedriver produktion av eller handel med naturgas ska, tillsammans med sitt moderföretag, se till att det har en i förhållande till övriga företag i koncernen faktisk och självständig beslutanderätt när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av anläggningen. Det ska dock inte hindra att moderföretaget har sådan insyn och utövar sådan styrning av anläggningsföretaget som krävs för att säkerställa en rimlig avkastning på de investeringar som gjorts i anläggningsföretaget. Moderföretaget får dock inte ge instruktioner åt anläggningsföretaget om företagets löpande förvaltning eller beslut att bygga eller modernisera en lagringsanläggning, om inte instruktionerna avser åtgärder eller beslut som går utöver de ekonomiska ramar som fastställts av anläggningsföretagets bolagsstämman eller motsvarande organ.

Bestämmelser om skyldigheten för en innehavare av lagringsanläggning att upprätta en övervakningsplan finns i 4 kap. 7 § i naturgaslagen. Ytterligare bestämmelser om övervakningsplaner och möjligheten till undantag finns i 4 kap. 8–9 §§ i naturgaslagen. Motsvarande bestämmelser om övervakningsplaner för den som överför naturgas återfinns i 3 kap. 9–10 §§ i naturgaslagen. I den svenska lagstiftningen behöver bestämmelser om skyldighet för operatören av lagringsanläggningar för vätgas att upprätta en övervakningsplan som ska ange vilka åtgärder som vidtas för att motverka diskriminerande beteende införas.

För överväganden och förslag med anledning av vad som föreskrivs i artikel 62, se avsnitt 5.16.

Avsnitt 3 – Oberoende systemansvariga för överföring

Artikel 63 – Tillgångar, utrustning, personal och identitet

1. Systemansvariga för överföringssystem ska vara utrustade med alla de mänskliga, tekniska, fysiska och ekonomiska resurser som är nödvändiga för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta direktiv och bedriva naturgasöverföringsverksamhet, särskilt följande:

- a) Tillgångar som är nödvändiga för naturgasöverföringsverksamheten, bl.a. överföringssystemet, ska ägas av den systemansvariga för överföringssystemet.
- b) Personal som är nödvändig för naturgasöverföringsverksamheten, bl.a. för utförande av alla verksamhetsuppgifter, ska vara anställd hos den systemansvariga för överföringssystemet.
- c) Inhyrning av personal och tillhandahållande av tjänster till och från andra delar av det vertikalt integrerade företaget ska vara förbjudet, men en systemansvarig för överföringssystem får tillhandahålla tjänster till det vertikalt integrerade företaget under förutsättning att
  - i) tillhandahållandet av dessa tjänster inte diskriminerar mellan systemanvändarna, att de är tillgängliga för samtliga systemanvändare på samma villkor och inte inskränker, snedvrider eller förhindrar konkurrensen avseende produktion eller leverans,
  - ii) villkoren för tillhandahållandet av tjänsterna har godkänts av tillsynsmyndigheten.
- d) Utan att det påverkar tillämpningen av tillsynsorganets beslut enligt artikel 66, ska tillräckliga ekonomiska resurser för framtida investeringsprojekt eller för ersättande av befintliga tillgångar göras tillgängliga för den systemansvariga för

överföringssystemet i god tid av det vertikalt integrerade företaget efter en vederbörlig begäran från den systemansvariga för överföringssystemet.

2. Naturgasöverföringsverksamheten ska åtminstone omfatta följande uppgifter utöver dem som anges i artikel 39:

- a) Företräda den systemansvariga för överföringssystemet och hålla kontakt med tredje parter och tillsynsmyndigheter.
- b) Företräda den systemansvariga för överföringssystemet inom Entso för gas.
- c) Bevilja och förvalta tredje parts tillträde på ett icke-diskriminerande sätt mellan systemanvändare och kategorier av systemanvändare.
- d) Uppbära alla avgifter som härrör från överföringssystemet, bl.a. avgifter för tillträde, balansavgifter för stödtjänster, t.ex. naturgasbehandling, inköp av tjänster (balanskostnader, kompensation för energiförluster).
- e) Utföra drift, underhåll och utveckling av ett säkert, effektivt och ekonomiskt överföringssystem.
- f) Planera investeringar för att säkerställa att systemet på lång sikt kan tillgodose en rimlig efterfrågan och garantera försörjningstryggheten.
- g) Inrätta lämpliga samriskföretag, bl.a. med en eller flera systemansvariga för överföringssystem, naturgasbörser och andra relevanta marknadsaktörer, för att söka nå målen att vidareutveckla regionala marknader eller underlätta liberaliseringen.
- h) Tillhandahålla alla typer av företagstjänster, bl.a. juridiska tjänster, redovisnings- och it-tjänster.

3. Systemansvariga för överföringssystem ska organisera sig i en juridisk form enligt bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132.

4. Den systemansvariga för överföringssystemet får inte i företagsidentitet, kommunikationer, varumärkesprofilering och lokaler skapa förvirring i fråga om den separata identiteten för det vertikalt integrerade företaget eller någon del därav.

5. Den systemansvariga för överföringssystemet får inte dela it-system eller it-utrustning, fysiska lokaler och säkerhetssystem för åtkomst med någon del av det vertikalt integrerade företaget, och inte heller använda samma konsulter eller

externa entreprenörer för it-system eller it-utrustning eller för säkerhetssystem för åtkomst.

6. Räkenskaperna för de systemansvariga för överföringssystemet ska revideras av en annan revisor än den som reviderar det vertikalt integrerade företaget, eller någon del av detta.

Bedömning

Artikeln överensstämmer i huvudsak med artikel 17 i direktiv 2009/73/EG.

Artikeln har, i likhet med övriga artiklar i kapitel 4 i det gamla gasmarknadsdirektivet som rör oberoende systemansvariga för överföring (ITO), inte genomförts i svensk rätt då vi i Sverige valt en lösning med ägaråtskillnad. Artikeln behöver inte genomföras i svensk rätt.

Artikel 64 – Oberoende för den systemansvariga för överföringssystemet

1. Utan att det påverkar de beslut som fattas av tillsynsorganet enligt artikel 66 ska den systemansvariga för överföringssystemet ha

a) faktisk beslutanderätt, oberoende av det vertikalt integrerade företaget, när det gäller de tillgångar som är nödvändiga för att driva, underhålla eller utveckla överföringssystemet,

b) befogenhet att anskaffa medel på kapitalmarknaden, särskilt genom lån och kapitalökning.

2. Den systemansvariga för överföringssystemet ska alltid agera så att det säkerställs att det finns tillräckliga resurser för att bedriva överföringsverksamheten korrekt och effektivt samt för att utveckla och upprätthålla ett effektivt, säkert och ekonomiskt överföringssystem.

3. Det vertikalt integrerade företags dotterföretag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet får inte direkt eller indirekt inneha aktier i den systemansvariga för överföringssystemet. Den systemansvariga för överföringssystemet får varken direkt eller indirekt äga aktier i något av det vertikalt integrerade företags dotterföretag som bedriver produktions eller leveransverksamhet eller erhålla aktieutdelningar eller andra ekonomiska förmåner från sådana dotterföretag.

4. Den övergripande företagsledningsstrukturen i och stadgarna för den systemansvariga för överföringssystemet ska säkerställa ett faktiskt oberoende för den systemansvariga för överföringssystemet i enlighet med detta avsnitt. Det vertikalt integrerade företaget får inte direkt eller indirekt bestämma den systemansvarigas för överföringssystemet konkurrens beteende när det gäller dennas dagliga verksamhet och nätförvaltning, eller när det gäller den verksamhet

som är nödvändig för att utarbeta den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt artikel 55.

5. När systemansvariga för överföringssystem fullgör sina uppgifter som förtecknas i artiklarna 39 och 63.2 i detta direktiv och följer artiklarna 6.1 a, 10.2, 10.3, 10.4, 13.1, 17.1 och 33.6 i förordning (EU) 2024/1789 får de inte diskriminera olika personer eller enheter och får inte inskränka, snedvrída eller förhindra konkurrens i produktions- eller leveransverksamhet.

6. Alla kommersiella och ekonomiska förbindelser mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet, bl.a. lån från den systemansvariga för överföringssystemet till det vertikalt integrerade företaget, ska ske på marknadsvillkor. Den systemansvariga för överföringssystemet ska noggrant notera sådana kommersiella och ekonomiska förbindelser och göra dem tillgängliga för tillsynsmyndigheten på dennas begäran.

7. Den systemansvariga för överföringssystemet ska förelägga för tillsynsmyndighetens godkännande alla kommersiella och ekonomiska avtal med det vertikalt integrerade företaget.

8. Den systemansvariga för överföringssystemet ska informera tillsynsmyndigheten om de ekonomiska resurser som avses i artikel 63.1 d och som finns tillgängliga för framtida investeringsprojekt eller för att ersätta befintliga tillgångar.

9. Det vertikalt integrerade företaget ska avstå från alla handlingar som försvårar för eller förhindrar den systemansvariga för överföringssystemet att fullgöra sina skyldigheter enligt detta avsnitt och får inte kräva att den systemansvariga för överföringssystemet ska begära tillstånd från det vertikalt integrerade företaget för att fullgöra dessa skyldigheter.

10. Ett företag som har certifierats av tillsynsmyndigheten att det uppfyller kraven i detta avsnitt ska godkännas och utses till systemansvarig för överföringssystem av den berörda medlemsstaten. Certifieringsförfarandet i antingen artikel 71 i detta direktiv och i artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789 eller i artikel 72 i detta direktiv ska tillämpas.

11. Den systemansvariga för överföringssystemet ska offentliggöra detaljerad information om kvaliteten på den naturgas som transporteras i dess nät, på grundval av artiklarna 16 och 17 i kommissionens förordning (EU) 2015/703.

Bedömning

Artikeln 64.1–64.10 motsvarar artikel 18.1–18.10 i direktiv 2009/73/EG. Artikel 64.11 är ny. Artikel 18 i det gamla gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG är ytterligare en

artikel i kapitel IV som inte genomförts i svensk rätt då vi i Sverige valt fullständig ägaråtskillnad på vårt territorium. Någon genomförandeåtgärd är inte nödvändig.

Artikel 65 – Oberoende för personalen och företagsledningen i den systemansvariga för överföringssystemet

1. Beslut om utnämning av, förlängning av mandattiden för, arbetsvillkor för, bl.a. ersättningar, och avslutande av mandattiden för personer med ansvar för företagsledning eller ledamöter i administrativa organ i den systemansvariga för överföringssystemet ska fattas av den systemansvarigas för överföringssystemet tillsynsorgan, som utsetts i enlighet med artikel 66.

2. Identiteten hos och de villkor som reglerar mandattiden, dess varaktighet och avslutande av mandattiden för personer som nominerats av tillsynsorganet för utnämning eller förlängning av mandattiden såsom personer med ansvar för verkställande ledning eller såsom ledamöter i den systemansvarigas för överföringssystemet administrativa organ samt skälen till varje förslag till beslut att avsluta en sådan mandattid ska meddelas tillsynsmyndigheten. Dessa villkor och de beslut som avses punkt 1 ska endast vara bindande om tillsynsmyndigheten inom en treveckorsperiod efter underrättelsen inte har gjort några invändningar.

Tillsynsmyndigheten får göra invändningar mot de beslut som avses i punkt 1

a) om den hyser tvivel angående det yrkesmässiga oberoendet hos en nominerad person med ansvar för företagsledningen eller en ledamot i något av de administrativa organen, eller

b) om den, vid förtida avslutande av mandattiden, hyser tvivel om det berättigade i ett sådant förtida avslutande.

3. Ingen yrkesmässig position eller affärsförbindelse och inget yrkesmässigt ansvar eller intresse, vare sig direkt eller indirekt, i eller med det vertikalt integrerade företaget eller någon del av detta, eller med någon annan majoritetsaktieägare än den systemansvariga för överföringssystemet får utövas under en treårsperiod före utnämningen av personer med ansvar för företagsledning eller ledamöter i den systemansvarigas för överföringssystemet administrativa organ, vilka omfattas av denna punkt.

4. Personer som ansvarar för företagsledningen eller ledamöter i administrativa organ samt den systemansvarigas för överföringssystemet anställda får inte yrkesmässigt ha någon position eller något ansvar, något intresse eller någon affärsförbindelse, vare sig direkt eller indirekt, i eller med någon annan del av det vertikalt integrerade företaget eller med dess majoritetsaktieägare.

5. Personer som ansvarar för företagsledningen eller ledamöter i administrativa organ samt den systemansvarigas för överföringssystemet anställda får inte ha något intresse i eller erhålla ekonomiska förmåner, vare sig direkt eller indirekt, från någon annan del av det vertikalt integrerade företaget än den systemansvariga för överföringssystemet. Deras ersättning får inte bero på det vertikalt integrerade företags verksamhet eller resultat som inte härrör från den systemansvariga för överföringssystemet.

6. Personer som ansvarar för företagsledningen eller ledamöter i den systemansvarigas för överföringssystemet administrativa organ ska garanteras effektiv rätt att till tillsynsmyndigheten rikta klagomål mot förtida avslutande av deras mandattid.

7. Efter avslutad mandattid hos den systemansvariga för överföringssystemet får inte personer som ansvarat för företagsledningen eller varit ledamöter i något av dess administrativa organ yrkesmässigt ha någon position eller något ansvar, eller något intresse i eller någon affärsförbindelse med någon annan del av det vertikalt integrerade företaget än den systemansvariga för överföringssystemet, eller med dess majoritetsaktieägare, under en period på minst fyra år.

8. Punkt 3 ska tillämpas på majoriteten av de personer som ansvarar för företagsledningen eller är ledamöter i administrativa organ för den systemansvariga för överföringssystemet.

De personer som ansvarar för företagsledningen eller är ledamöter i administrativa organ för den systemansvariga för överföringssystemet och som inte omfattas av punkt 3 får inte ha utövat någon ledningsverksamhet eller någon annan relevant verksamhet i det vertikalt integrerade företaget under minst sex månader före sin utnämning.

Första stycket i denna punkt och punkterna 4–7 ska gälla samtliga personer som tillhör den verkställande ledningen samt dem som rapporterar direkt till dessa personer i frågor som rör drift, underhåll eller utveckling av nätet.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 19 i det äldre gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG. Inte heller den artikeln, som återfanns i kapitel IV om oberoende systemansvariga för överföring (ITO), är införd i Sverige då vi valt lösningen med fullständig ägaråtskillnad. Någon genomförandeåtgärd behöver inte heller nu vidtas i svensk rätt.

Artikel 66 – Tillsynsorgan

1. Den systemansvariga för överföringssystemet ska ha ett tillsynsorgan som ansvarar för beslut som kan ha en väsentlig inverkan på värdet på aktieägarnas tillgångar i den systemansvariga för överföringssystemet, särskilt beslut om godkännande av de årliga och de långsiktiga finansieringsplanerna, den systemansvarigas skuldsättningsgrad och utdelningar till aktieägarna. De beslut som faller inom tillsynsorganets ansvarsområde omfattar inte sådana beslut som rör den dagliga verksamheten för den systemansvariga för överföringssystemet och den dagliga förvaltningen av nätet eller den verksamhet som är nödvändig för att utarbeta den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt artikel 55.
2. Tillsynsorganet ska bestå av ledamöter som företräder det vertikalt integrerade företaget, ledamöter som företräder tredje parts aktieägare och, om så föreskrivs i relevant nationell rätt, företrädare för andra berörda parter såsom den systemansvarigas för överföringssystemet anställda.
3. Artikel 65.2 första stycket och artikel 65.3–65.7 ska tillämpas på minst hälften av tillsynsorganets ledamöter minus en.

Artikel 65.2 andra stycket b ska tillämpas på alla ledamöter i tillsynsorganet.

Bedömning

Artikeln överensstämmer i huvudsak med artikel 20 i direktiv 2009/73/EG. Sverige har valt åtskilt ägande för den systemansvariga för överföringssystem och därför har inte artikel 20 genomförts i svensk rätt. I skäl 18 till direktiv 2009/73/EG förklaras medlemsstaternas alternativ gällande genomförandet av åtskillnadsreglerna i direktivet i nationell lagstiftning:

En medlemsstat har rätt att välja fullständigt åtskilt ägande på sitt territorium. Om en medlemsstat har valt fullständigt åtskilt ägande, har ett företag inte rätt att välja alternativet med en oberoende systemansvarig eller en oberoende systemansvarig för överföring. Företag som bedriver något slags produktions- eller leveransverksamhet får dessutom inte direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en systemansvarig för överföringssystem från en medlemsstat som har valt fullständigt åtskilt ägande.

Mot denna bakgrund har artikeln således inte genomförts i svensk rätt. Artikeln kräver därför inte någon genomförandeåtgärd från svensk sida.

Artikel 67 – Övervakningsplan och övervakningsansvarig

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för överföringssystem upprättar och genomför en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtas för att motverka diskriminerande beteende och på lämpligt sätt säkerställa att planen följs. I övervakningsplanen ska det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla dessa mål. Övervakningsplanen ska godkännas av

tillsynsmyndigheten. Utan att det påverkar tillsynsmyndighetens befogenheter ska en övervakningsansvarig oberoende övervaka att planen följs.

2. Tillsynsorganet ska utse en övervakningsansvarig som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får vägra att godkänna den övervakningsansvariga endast på grund av bristande oberoende eller yrkesmässig kapacitet. Den övervakningsansvariga kan vara en fysisk eller en juridisk person. Artikel 65.2–65.8 ska tillämpas på den övervakningsansvariga.

3. Den övervakningsansvariga ska ansvara för följande åtgärder:

a) Övervaka genomförandet av övervakningsplanen.

b) Utarbeta en årsrapport om de åtgärder som vidtagits för att genomföra övervakningsplanen och överlämna den till tillsynsmyndigheten.

c) Rapportera till tillsynsorganet och utfärda rekommendationer för övervakningsplanen och dess genomförande.

d) Underrätta tillsynsmyndigheten om betydande överträdelser i fråga om genomförandet av övervakningsplanen.

e) Rapportera till tillsynsmyndigheten om kommersiella och ekonomiska förbindelser mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet.

4. Den övervakningsansvariga ska förelägga tillsynsmyndigheten föreslagna beslut om investeringsplanen eller om enskilda investeringar i nätet. Detta ska ske senast när företagsledningen eller den systemansvarigas för överföringssystemet behöriga administrativa organ överlämnar dem till tillsynsorganet.

5. När det vertikalt integrerade företaget under bolagsstämman eller genom omröstning bland det utsedda tillsynsorganets ledamöter har motsatt sig antagandet av ett beslut så att detta hindrar eller försenar investeringar, som enligt den tioåriga nätutvecklingsplanen skulle ha verkställts inom de följande tre åren, ska den övervakningsansvariga rapportera detta till tillsynsmyndigheten, som då ska vidta åtgärder i enlighet med artikel 55.

6. De villkor som reglerar den övervakningsansvarigas uppdrag eller anställningsvillkor, inbegripet uppdragets varaktighet, ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Villkoren ska säkerställa den övervakningsansvarigas oberoende, bland annat genom att förse den övervakningsansvariga med de resurser som krävs för uppdragets fullgörande. Under uppdragsperioden får den övervakningsansvariga inte ha något annat yrkesmässigt uppdrag, ansvar eller

intresse, direkt eller indirekt, i eller med någon del av det vertikalt integrerade företaget eller dess majoritetsaktieägare.

7. Den övervakningsansvariga ska regelbundet rapportera, antingen muntligt eller skriftligt, till tillsynsmyndigheten och ska ha rätt att regelbundet rapportera, antingen muntligt eller skriftligt, till den systemansvarigas för överföringssystemet tillsynsorgan.

8. Den övervakningsansvariga får delta i alla möten i den systemansvarigas för överföringssystemet företagsledning eller administrativa organ, i tillsynsorganets möten och vid bolagsstämman. Den övervakningsansvariga ska delta i alla möten där följande frågor diskuteras:

a) Villkor för tillträde till nätet som fastställs i förordning (EU) 2024/1789, särskilt vad avser tariffer, tjänster för tillträde för tredje part, kapacitetstilldelning, överbelastningshantering, transparens, balans och sekundärmarknader.

b) Projekt som genomförs för att driva, underhålla och utveckla överföringssystemet, bl.a. investeringar i nya transportförbindelser, i expanderad kapacitet och i optimering av befintlig kapacitet.

c) Inköp eller försäljning av energi som krävs för överföringssystemets drift.

9. Den övervakningsansvariga ska övervaka att den systemansvariga för överföringssystemet följer artikel 40.

10. Den övervakningsansvariga ska ha tillgång till alla relevanta uppgifter och till den systemansvarigas för överföringssystemet kontor och till all information som är nödvändig för att fullgöra sin uppgift.

11. Efter tillsynsmyndighetens godkännande får tillsynsorganet säga upp den övervakningsansvariga. Tillsynsorganet ska på anmodan av tillsynsmyndigheten säga upp den övervakningsansvariga på grund av bristande oberoende eller yrkesmässig kapacitet.

12. Den övervakningsansvariga ska ha tillgång till den systemansvarigas för överföringssystemet kontor utan anmälan i förväg.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 21 i direktiv 2009/73/EG och rör skyldigheten för systemansvariga för överföringssystem att upprätta en övervakningsplan med åtgärder för att förebygga diskriminerande beteende på marknaden. Sverige har valt åtskilt ägande för den systemansvariga för överföringssystem och därför har

inte artikel 21 genomförts i svensk rätt. Artikel 21 kräver inte någon genomförandeåtgärd i svensk rätt.

Avsnitt 4 – Åtskillnad av operatörer av vätgasnät

Artikel 68 – Åtskillnad av operatörer av överföringsnät för vätgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att operatörer av överföringsnät för vätgas från och med den 5 augusti 2026 är åtskilda i enlighet med de regler för systemansvariga för överföringssystem för naturgas som anges i artikel 60.

2. Vid tillämpning av denna artikel, artiklarna 46 och 60 i detta direktiv samt artiklarna 35 och 43 i direktiv (EU) 2019/944 ska produktion eller leverans omfatta produktion och leverans av vätgas, och överföring ska omfatta transport av vätgas.

3. En medlemsstat får besluta att inte tillämpa punkt 1 i denna artikel på överföringsnät för vätgas som tillhör ett vertikalt integrerat företag. I sådana fall ska den berörda medlemsstaten utse en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas som är åtskild i enlighet med bestämmelserna om oberoende systemansvariga för naturgas i artikel 61. Operatörer av överföringsnät för vätgas och systemansvariga för överföringssystem för naturgas som är åtskilda i enlighet med artikel 60.1 får agera som oberoende operatörer av överföringsnät för vätgas, om inte annat följer av kraven i artikel 69.

4. Om ett överföringsnät för vätgas tillhör en eller flera certifierade systemansvariga för överföringssystem för naturgas eller om ett överföringsnät för vätgas den 4 augusti 2024 tillhör ett vertikalt integrerat företag som är verksamt inom produktion eller leverans av vätgas, får medlemsstaterna besluta att inte tillämpa punkt 1 i denna artikel och utse en enhet som står under fullständig kontroll av den systemansvariga för överföringssystem eller gemensam kontroll av två eller flera systemansvariga för överföringssystem, eller under fullständig kontroll av det vertikalt integrerade företaget som är verksamt inom produktion eller leverans av vätgas till en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas som är åtskild i enlighet med bestämmelserna om oberoende systemansvariga för överföring av naturgas i avsnitt 3 i detta kapitel.

Trots vad som sägs i punkt 1 får medlemsstaterna, om en medlemsstat har beviljat ett undantag från kraven i artikel 69 enligt punkt 2 i den artikeln och ett överföringsnät för vätgas tillhör en eller flera certifierade systemansvariga för överföringssystem för naturgas som är åtskilda i enlighet med bestämmelserna om oberoende systemansvariga för överföring av naturgas i avsnitt 3 i detta kapitel, besluta att inte tillämpa punkt 1 i den här artikeln och att utse den enheten eller en enhet som står under gemensam kontroll av två eller flera systemansvariga för överföringssystem till en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas som är

åtskild i enlighet med bestämmelserna om oberoende systemansvariga för överföring av naturgas i avsnitt 3 i detta kapitel.

Om ett företag innefattar en systemansvarig för överföringssystem som är åtskild i enlighet med artikel 60.1 och en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas, får det företaget vara verksamt inom produktion eller leverans av vätgas, men inte inom produktion eller leverans av naturgas eller el. Om ett sådant företag producerar eller levererar vätgas ska den systemansvariga för överföringssystem för naturgas uppfylla kraven i avsnitt 3 i detta kapitel, och varken företaget eller någon del av detta får boka eller använda kapacitetsrättigheter för injektion av vätgas i det överförings- eller distributionssystem för naturgas som företaget driver.

5. De regler som är tillämpliga på systemansvariga för överföringssystem enligt artikel 72 ska tillämpas på operatörer av överföringsnät för vätgas.

Bedömning

Artikeln är ny och reglerar åtskillnad av operatörer av överföringsnät för vätgas, s.k. HTNO (Hydrogen Transmission Network Operator). Huvudregeln när det gäller operatörer av överföringsnät för vätgas, precis som för systemansvariga för överföringssystem på naturgasområdet, är ägaråtskillnad. Den som bedriver verksamhet med överföring av vätgas får inte direkt eller indirekt utöva kontroll över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet. I artikeln görs hänvisning till de regler som gäller för systemansvariga för överföringssystem för naturgas och som återfinns i artikel 60. I likhet med regleringen på naturgasområdet finns även här valmöjlighet för medlemsstaten att, i stället för ett system med fullständig ägaråtskillnad, genom lagregler säkerställa att åtskillnad sker.

Punkt 1

I punkten anges att medlemsstaterna ska säkerställa att operatörer av överföringsnät för vätgas från och med den 5 augusti 2026 är åtskilda i enlighet med de regler för systemansvariga för överföringssystem för naturgas som anges i artikel 60. I artikel 60 anges huvudregeln gällande åtskillnad, nämligen ägaråtskillnad. Den som äger ett överföringsnät och som agerar som systemansvarig för överföringssystem får inte direkt eller indirekt utöva kontroll över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.

Bestämmelser om att operatörer av överföringsnät för vätgas från och med den 5 augusti 2026 är åtskilda enligt reglerna i artikel 60 måste genomföras i svensk rätt.

För överväganden och förslag, se avsnitt 5.14.

Punkt 2

I punkten tydliggörs att begreppen *produktion* och *leverans* även ska omfatta produktion och leverans av vätgas och att begreppet *överföring* också ska omfatta transport av vätgas. Preciseringarna är tillämpliga när det gäller åtskillnad av operatörer av överföringsnät men har också betydelse när det gäller åtskillnad avseende systemansvariga för överföringssystem (artikel 60), systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas (artikel 46). Begreppspreciseringarna ska även göras så att de blir tillämpliga för åtskillnad avseende systemansvariga för distributions- och överföringssystem för el.

Bestämmelser som preciserar begreppen produktion, leverans och överföring måste genomföras i svensk rätt. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.13.

Punkt 3

Av punkten framgår att medlemsstaten har möjlighet att välja att inte tillämpa reglerna om ägaråtskillnad som anges i artikel 60 på ett överföringsnät för vätgas som tillhör ett vertikalt integrerat företag. För ett sådant överföringsnät ska en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas i stället utses. Denne ska vara åtskild i enlighet med bestämmelserna om oberoende systemansvariga för naturgas enligt artikel 61. En ägaråtskild operatör av överföringsnät för vätgas får agera som oberoende operatör för överföringsnät för vätgas. Detsamma gäller för en ägaråtskild systemansvarig för överföringssystem för naturgas.

Det finns inte några överföringsnät för vätgas i Sverige. En förutsättning för att medlemsstaten ska kunna välja ett alternativ till ägaråtskillnad är att det den 4 augusti 2024 fanns ett överföringsnät för vätgas som tillhörde ett vertikalt integrerat företag. Någon genomförandeåtgärd med anledning av vad som stadgas i den aktuella punkten är inte aktuellt för svenskt vidkommande. I Sverige ska en ordning enligt huvudregeln med ägaråtskillnad tillämpas för överföringsnät för vätgas.

Punkt 4

I punkten regleras möjligheten för medlemsstaten att, under vissa förutsättningar, besluta om att inte tillämpa punkten 1 i artikeln som hänvisar till artikel 60 som anger huvudregeln om åtskillnad för en operatör av överföringsnät för vätgas, nämligen ägaråtskillnad. Om ett överföringsnät för vätgas tillhör en eller flera certifierade systemansvariga för överföringssystem för naturgas eller om överföringsnätet den 4 augusti 2024 tillhör ett vertikalt integrerat företag som är verksamt inom produktion eller leverans av vätgas kan medlemsstaten utse en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas. Denna operatör, som ska stå under fullständig kontroll av den systemansvariga för överföringssystem eller gemensam kontroll av två eller flera systemansvariga för överföringssystem, eller under fullständig kontroll av det vertikalt integrerade företag som är verksamt inom produktion eller leverans av vätgas, ska vara åtskild i enlighet med

bestämmelserna om oberoende systemansvariga för överföring av naturgas som återfinns i artikel 63–67 i direktivet.

I Sverige finns ännu inte några överföringsnät för vätgas. Det fanns inte heller några överföringsnät för vätgas den 4 augusti 2024 som tillhörde ett vertikalt integrerat företag som var verksamt inom produktion eller leverans av vätgas. Undantag för sådana nät är därmed inte aktuellt för svenskt vidkommande. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig med anledning av den aktuella punkten.

Punkt 5

I punkten anges att de regler som är tillämpliga på systemansvariga för överföringssystem enligt artikel 72, dvs. regler om certifiering i förhållande till tredje land, även ska tillämpas på operatörer av överföringsnät för vätgas.

En sådan bestämmelse måste genomföras i svensk rätt. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.18.

Artikel 69 – Horisontell åtskillnad av operatörer av överföringsnät för vätgas

1. Om en operatör av överföringsnät för vätgas ingår i ett företag som är verksamt inom överföring eller distribution av naturgas eller el ska denne vara oberoende åtminstone i fråga om sin juridiska form.
2. Medlemsstaterna får, på grundval av en för allmänheten tillgänglig positiv kostnads-nyttoanalys, bevilja undantag från kraven i punkt 1 för operatörer av överföringsnät för vätgas, under förutsättning att tillsynsmyndigheten gör en positiv bedömning i enlighet med punkt 4.
3. Undantag som beviljas enligt punkt 2 ska offentliggöras och anmälas till kommissionen, åtföljt av den berörda bedömning som avses i punkt 4, under bevarande av konfidentialiteten för kommersiellt känsliga uppgifter.
4. Vid tidpunkten för beviljande av ett undantag enligt punkt 2, och därefter minst vart sjunde år, eller efter en motiverad begäran från kommissionen, ska tillsynsmyndigheten i den medlemsstat som beviljar undantaget offentliggöra en bedömning av den inverkan som undantaget har på transparens, korssubventionering, nättariffer och gränsöverskridande handel. En sådan bedömning ska åtminstone omfatta tidsplanen för förväntade överföringar av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn.

Om tillsynsmyndigheten på grundval av en bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle ha en negativ inverkan på transparens, korssubventionering, nättariffer och gränsöverskridande handel, eller om

överföringen av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn har slutförts, ska medlemsstaten återkalla undantaget.

5. Genom undantag från punkterna 2, 3 och 4 får Estland, Lettland och Litauen bevilja undantag från kraven i punkt 1 för operatörer av överföringsnät för vätgas. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen och ska upphöra att gälla den 31 december 2030. Efter den dag då ett undantag som beviljats enligt denna punkt upphör att gälla får Estland, Lettland och Litauen bevilja undantag i enlighet med punkterna 2, 3 och 4.

Bedömning

Artikeln är ny och behandlar horisontell åtskillnad av operatörer av överföringsnät för vätgas. Om en operatör av överföringsnät för vätgas ingår i ett företag som också är verksamt inom överföring eller distribution av naturgas eller el ska denne vara oberoende åtminstone i fråga om sin juridiska form. Av de inledande skälen, skäl 82, till direktivet framgår att en gemensam drift av vätgasnät och naturgas- eller elnät kan skapa synergieffekter och därför bör tillåtas, men verksamheter som rör driften av överföringsnät för vätgas bör organiseras i en separat rättslig enhet för att säkerställa transparens i fråga om finansiering och användning av tariffer för tillträde. Undantag från kravet på rättslig horisontell åtskillnad bör beviljas endast tillfälligt, under förutsättning att tillsynsmyndigheterna gör en positiv kostnads-nyttoanalys och en konsekvensbedömning.

Punkt 1

I punkten anges att om en operatör av överföringsnät för vätgas ingår i ett företag som är verksamt inom överföring eller distribution av naturgas eller el ska denne vara oberoende åtminstone i fråga om sin juridiska form.

En sådan bestämmelse saknas i svensk lagstiftning och måste införas. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.13.

Punkt 2

I punkten anges att medlemsstaten får bevilja undantag från kravet på oberoende avseende juridisk form för en operatör av överföringsnät för vätgas som ingår i ett företag som är verksamt inom överföring eller distribution av naturgas eller el. För att undantag ska kunna meddelas ska en kostnads-nyttoanalys ha gjorts som utfallit positivt. Kostnads-nyttoanalysen ska vara allmänt tillgänglig.

En möjlighet finns att införa en undantagsregel gällande kravet på oberoende i fråga om juridisk form för en operatör av överföringsnät för vätgas som ingår i ett företag som är verksamt inom överföring eller distribution av naturgas eller el. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.13.

Punkt 3

Enligt punkten ska en medlemsstat som beviljar undantag enligt punkten 2 från kravet på oberoende i fråga om juridiska form för en operatör av överföringsnät för vätgas som ingår i ett företag som är verksamt inom överföring eller distribution av naturgas eller el, offentliggöra och anmäla beslutet till kommissionen. Vidare ska ett sådant offentliggörande och anmälan, med bevarande av sekretess kring kommersiellt känsliga uppgifter, inkludera en sådan bedömning som närmare anges i punkten 4 i artikeln. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.13.

Punkt 4

I punkten anges att om ett undantag meddelats enligt punkt 2 ska en ny bedömning gällande undantaget göras vart sjunde år eller efter en motiverad begäran från kommissionen. Bedömningen, som görs av tillsynsmyndigheten som meddelat undantag, ska offentliggöras och belysa den inverkan som undantaget har på transparens, korssubventionering, nättariffer och gränsöverskridande handel. Bedömningen ska åtminstone omfatta tidsplanen för förväntade överföringar av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn. Undantaget ska återkallas om en ny bedömning visar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle ha en negativ inverkan på transparens, korssubventionering, nättariffer och gränsöverskridande handel, eller om överföringen av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn har slutförts. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.13.

Punkt 5

Punkten ger Estland, Lettland och Litauen möjlighet att till den 31 december 2030 bevilja undantag från kraven i punkt 1 för operatörer av överföringsnät för vätgas. För de baltiska staterna gäller också undantag från punkterna 2, 3 och 4. Bestämmelsen rör inte Sverige och någon genomförandeåtgärd är därför inte nödvändig.

Artikel 70 – Särredovisning av operatörer av vätgas

Medlemsstaterna ska säkerställa att räkenskaperna för operatörer av vätgasnät förs i enlighet med artikel 75.

Bedömning

Artikeln som handlar om att operatörer av vätgas ska särredovisa är ny. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.20.

Avsnitt 5 – Utseende och certifiering av systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas

Artikel 71 – Utseende och certifiering av systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas

1. Innan ett företag godkänns och utses till systemansvarig för överföringssystem eller operatör av överföringsnät för vätgas ska det certifieras i enlighet med punkterna 4, 5 och 6 i denna artikel och med artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789.

2. Ett företag som av tillsynsmyndigheten, till följd av nedanstående certifieringsförfarande, intygas uppfylla kraven i artikel 60 eller artikel 68, ska av medlemsstaterna godkännas och utses till systemansvarig för överföringssystemet eller operatör av överföringsnät för vätgas. Utnämningen av systemansvariga för överföringssystemet och operatörer av överföringsnät för vätgas ska anmälas till kommissionen och offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

3. Certifierade företag ska till tillsynsmyndigheten anmäla planerade transaktioner som kan komma att kräva en omprövning av huruvida de uppfyller kraven i artikel 60 eller 68.

4. Tillsynsmyndigheterna ska kontrollera att certifierade företag fortlöpande uppfyller kraven i artikel 60 eller 68. För att säkerställa att kraven uppfylls ska de i följande fall inleda ett certifieringsförfarande:

a) Efter anmälan från certifierade företag enligt punkt 3.

b) På eget initiativ då de får vetskap om att en planerad förändring när det gäller rättigheter gentemot eller inflytande över certifierade företag eller ägare till överföringssystem kan leda till överträdelse av artikel 60 eller 68, eller då de har anledning att misstänka att en sådan överträdelse kan ha skett.

c) Efter en motiverad begäran från kommissionen.

5. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om certifiering av en systemansvarig för överföringssystemet eller av en operatör av överföringsnät för vätgas inom 100 arbetsdagar från den dag då den systemansvariga för överföringssystemet eller operatören av överföringsnätet för vätgas inkom med anmälan eller kommissionen överlämnade sin begäran. När denna period har löpt ut ska certifieringen anses vara beviljad. Tillsynsmyndighetens uttryckliga eller underförstådda beslut ska börja gälla först efter det att det förfarande som avses i punkt 6 har fullföljts.

6. Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla det uttryckliga eller underförstådda beslutet om certifiering till kommissionen, och förse

kommissionen med alla relevanta uppgifter avseende detta beslut. Kommissionen ska agera i enlighet med förfarandet i artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789.

7. Tillsynsmyndigheterna och kommissionen får från systemansvariga för överföringssystem, operatörer av överföringsnät för vätgas och företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet begära sådan information som är relevant för fullgörandet av deras skyldigheter enligt denna artikel.

8. Tillsynsmyndigheten och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 10 i direktiv 2009/73/EG när det gäller de delar som reglerar certifiering och utseende av systemansvariga för överföringssystem för naturgas. Bestämmelserna i artikeln är, avseende naturgas, genomförda i svensk rätt genom lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag. När det gäller bestämmelser om certifiering av operatörer av överföringsnät för vätgas är artikeln helt ny. Artikeln måste i dessa delar genomföras i svensk rätt.

För överväganden och förslag, se avsnitt 5.18.

Artikel 72 – Certifiering i förhållande till tredjeländer

1. Om certifiering begärs av ägaren till ett överföringssystem, den systemansvariga för ett överföringssystem, en operatör av överföringsnät för vätgas eller en ägare till ett överföringsnät för vätgas som kontrolleras av en person från ett tredjeland, ska tillsynsmyndigheten underrätta kommissionen.

Tillsynsmyndigheten ska även utan dröjsmål underrätta kommissionen om eventuella omständigheter som skulle leda till att en person från ett tredjeland får kontroll över ett överföringssystem, en systemansvarig för överföringssystem, ett överföringsnät för vätgas eller en operatör av ett överföringsnät för vätgas.

2. Den systemansvariga för överföringssystemet eller operatören av överföringsnätet för vätgas ska underrätta tillsynsmyndigheten om eventuella omständigheter som skulle leda till att en person från ett tredjeland får kontroll över överföringssystemet, den systemansvariga för överföringssystemet, överföringsnätet för vätgas eller operatören av överföringsnätet för vätgas.

3. Tillsynsmyndigheten ska anta ett utkast till beslut om certifiering av en systemansvarig för överföringssystemet eller en operatör av överföringsnät för vätgas inom 100 arbetsdagar efter anmälan från den systemansvariga för överföringssystemet eller operatören av överföringsnätet för vätgas.

Tillsynsmyndigheten ska vägra certifiering om det inte visas

- a) att den berörda enheten uppfyller kraven i artikel 60 eller 68, och
- b) för tillsynsmyndigheten eller annan behörig myndighet som utsetts av medlemsstaten, att ett beviljande av certifiering inte kommer att äventyra en trygg energiförsörjning eller de väsentliga säkerhetsintressena i medlemsstaten och unionen; när denna fråga beaktas ska tillsynsmyndigheten eller annan behörig utsedd myndighet ta hänsyn till
- i) unionens rättigheter och skyldigheter med avseende på dessa tredjeländer enligt internationell rätt, inbegripet avtal med ett eller flera tredjeländer som unionen är part i och som rör trygg energiförsörjning,
- ii) medlemsstatens rättigheter och skyldigheter med avseende på dessa tredjeländer, enligt avtal som ingåtts med tredjeländerna i den mån avtalen överensstämmer med unionsrätten,
- iii) ägande, leverans eller andra affärsförbindelser som skulle kunna inverka negativt på incitament och förmåga hos ägaren av överföringssystemet, den systemansvariga för överföringssystemet, ägaren av överföringssystemet för vätgas eller operatören av överföringsnätet för vätgas i fråga om att leverera naturgas eller vätgas till medlemsstaten eller unionen,
- iv) andra specifika omständigheter och förhållanden i fallet och i det berörda tredjelandet.
4. Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla utkastet till beslut till kommissionen, tillsammans med all relevant information beträffande beslutet.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheten eller den utsedda behöriga myndighet som avses i punkt 3 b i denna artikel, innan tillsynsmyndigheten antar ett beslut om certifiering, begär ett yttrande från kommissionen om huruvida
- a) den berörda enheten uppfyller kraven i artikel 60 eller 68, och
- b) ett beviljande av certifiering kan äventyra en trygg energiförsörjning till unionen.
6. Kommissionen ska behandla den begäran som avses i punkt 5 så snart den har mottagits. Inom 50 arbetsdagar efter det att begäran har mottagits ska kommissionen avge sitt yttrande till tillsynsmyndigheten eller, om begäran kommit från den utsedda behöriga myndigheten, till den myndigheten.

När kommissionen utarbetar sitt yttrande får den begära in synpunkter från Acer, den berörda medlemsstaten och berörda parter. I ett sådant fall ska perioden på 50 arbetsdagar förlängas med ytterligare 50 arbetsdagar.

Om kommissionen inte har avgett något yttrande inom den period som avses i första och andra styckena ska den inte anses ha några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.

7. När kommissionen bedömer huruvida den kontroll som utövas av en person från ett tredjeland kommer att äventyra en trygg energiförsörjning eller de väsentliga säkerhetsintressena i unionen eller någon medlemsstat ska den beakta

a) de särskilda omständigheterna i fallet och i det berörda tredjelandet, inbegripet bevis på inflytandet från det berörda tredjelandet över den situation som beskrivs i punkt 3 b iii, och

b) unionens rättigheter och skyldigheter med avseende på det tredjelandet enligt internationell rätt, inbegripet avtal med ett eller flera tredjeländer som unionen är part i och som rör trygg energiförsörjning.

8. Tillsynsmyndigheten ska anta sitt slutliga beslut om certifieringen inom 50 arbetsdagar efter utgången av den period som avses i punkt 6. När tillsynsmyndigheten antar sitt slutliga beslut ska den ta största hänsyn till kommissionens yttrande. I varje fall ska en medlemsstat ha rätt att vägra certifiering när beviljande av certifiering äventyrar en trygg energiförsörjning i medlemsstaten eller i en annan medlemsstat. När en medlemsstat har utsett en annan behörig myndighet enligt punkt 3 b, kan medlemsstaten kräva att tillsynsmyndigheten antar sitt slutliga beslut i överensstämmelse med den behöriga myndighetens bedömning. Tillsynsmyndighetens slutliga beslut och kommissionens yttrande ska offentliggöras tillsammans. Om det slutliga beslutet avviker från kommissionens yttrande ska den berörda medlemsstaten tillhandahålla och offentliggöra, tillsammans med beslutet, skälen för det beslutet.

9. Inget i denna artikel ska påverka medlemsstaternas rätt att, i överensstämmelse med unionsrätten, utöva inhemsk rättslig kontroll för att skydda legitima intressen som rör allmän säkerhet.

10. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 som kompletterar detta direktiv genom att utfärda riktlinjer där detaljer anges för förfarandet vid tillämpningen av denna artikel.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 11 i det tidigare gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG.

Artikeln är genomförd i svensk rätt genom bestämmelser i 4 kap. i lagen (2011:711)

om certifiering av vissa naturgasföretag. Kapitlet reglerar certifiering av transmissionsnätoperatörer i förhållande till tredjeland. Bestämmelserna i artikeln är enligt artikel 68.5 i direktivet också tillämpliga på operatörer av överföringsnät för vätgas. Bestämmelser om certifiering i förhållande till tredjeländer för operatörer av överföringsnät för vätgas måste genomföras i svensk rätt. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.18.

Artikel 73 – Utseende av operatörer av lagringsanläggningar för naturgas, lagringsanläggningar för vätgas, LNG-anläggningar och vätgasterminaler

Medlemsstaterna ska, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de företag som äger lagringssystem för naturgas, lagringsanläggningar för vätgas, eller LNG-anläggningar och vätgasterminaler att utse en eller flera systemansvariga eller operatörer för sådan infrastruktur.

Bedömning

Artikeln motsvarar i huvudsak artikel 12 i det tidigare gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG men några tillägg har gjorts. I artikeln, som ålägger medlemsstaten att bland företag som äger viss specifik infrastruktur utse en eller flera systemansvariga eller operatörer för sådan infrastruktur, har nu lagringsanläggning för vätgas och vätgasterminaler tillkommit i förhållande till lydelsen i gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG. Artikeln infördes i den gemensamma EU-lagstiftningen redan genom artikel 7 i direktiv 2003/55/EG. Då omfattade artikeln också kravet på utnämnannde av systemansvariga för överföringssystem. Bestämmelsen om utnämnannde av systemansvariga för överföringssystem togs bort ur artikeln i direktiv 2009/73/EG i och med att systemansvariga för överföringssystem då skulle certifieras och godkännas enligt de detaljerade bestämmelserna som återfanns i artiklarna 10 och 11 i samma direktiv. I förarbetena⁴⁵ då direktiv 2003/55/EG genomfördes i svensk rätt uttalade regeringen att artikeln inte föranledde någon särskild lagstiftningsåtgärd i Sverige. Detta motiverades enligt följande.

Enligt artikel 7 skall medlemsstaterna, för en tid som de själva bestämmer, utse eller ålägga de naturgasföretag som äger överförings-, lagrings eller LNG-anläggningar att utse en eller flera systemansvariga. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de systemansvariga för överföringssystem, lagringssystem eller LNG-anläggningar handlar i enlighet med artiklarna 8–10. De svenska naturgasföretagen driver sina nät i egen regi. I 3 kap. naturgaslagen finns bestämmelser om skyldigheter för den som innehar en naturgasledning. Det råder ingen ovisshet om vem som har driftansvaret och därmed de skyldigheter som följer av 3 kap. naturgaslagen. Det är också klart utpekade vilka som är ansvariga för driften av såväl

---

⁴⁵ Prop. 2004/05:62, s. 108.

överförings- som distributionssystemen. Någon lagstiftningsåtgärd krävs därför inte i denna del.

Även i förarbetena⁴⁶ då direktiv 2009/73/EG genomfördes i svensk rätt konstaterade regeringen att någon lagstiftningsåtgärd inte var nödvändig:

Artikel 12 i gasmarknadsdirektivet innehåller bestämmelser om utseende av systemansvariga för lager och LNG-anläggningar. Bestämmelsen har, jämfört med direktiv 2003/55/EG, ändrats så att den inte längre reglerar utnämnan- de av systemansvariga för överföringssystem, eftersom dessa nu ska certifieras och godkännas enligt de detaljerade bestämmelserna i artiklarna 10 och 11. Ändringen medför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Bestämmelserna i artikeln har tidigare inte ansetts behöva genomföras i svensk rätt. Ei gör bedömningen att det inte heller nu är nödvändigt med någon lagstiftningsåtgärd med anledning av artikeln.

Artikel 74 – Tillgång till räkenskaper

1. Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, inklusive tillsynsmyndigheterna och de tvistlösningsmyndigheter som avses i artikel 32, ska i den utsträckning som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter ha tillgång till naturgas- och vätgasföretagens bokföring i enlighet med artikel 75.

2. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, inklusive tillsynsmyndigheterna och tvistlösningsmyndigheterna, ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får föreskriva att sådan information offentliggörs om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra sina uppgifter.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 30 i det tidigare gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG. Artikeln är i materiellt hänseende, i den del den avser naturgasföretag, oförändrad sedan den infördes i det gemensamma europeiska regelverket. Bestämmelserna för naturgasföretag infördes första gången genom artikel 16 i direktiv 2009/73/EG. Artikeln är avseende punkten 1 och naturgasföretag genomförd i svensk rätt genom 3 kap. 3 § andra stycket naturgaslagen som anger att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör överföring av naturgas samt om skyldighet att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten. Regeringen har, med stöd av bemyndigandet i naturgaslagen, utfärdat sådana föreskrifter om redovisning och skyldighet att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten. Dessa återfinns i förordningen (2006:1051) om redovisning och revision av överföring av naturgas, lagring av naturgas och drift av

---

⁴⁶ Prop. 2010/11:70, s. 147 f.

förgasningsanläggning. Ei har sedan, utifrån bemyndigandet i den nämnda förordningen, utfärdat föreskrifter om redovisning av naturgasverksamhet, EIFS 2022:12. I myndighetsföreskrifterna finns kompletterande bestämmelser på redovisningsområdet avseende naturgas. Motsvarande bestämmelser för vätgasföretag saknas dock i svensk rätt och behöver införas. För överväganden och förslag gällande vätgasföretag, se avsnitt 5.20.

När det gäller vad som stadgas i andra punkten om konfidentiell behandling av kommersiellt känsliga uppgifter om naturgasföretag och offentliggörandet av sådana uppgifter återfinns bestämmelser om detta numera i 30 kap. 23 § i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Där anges att sekretess gäller, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i statlig myndighets verksamhet som består av bland annat tillsyn avseende produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt för uppgift om

- 1 enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs, och
- 2 andra ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

I offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) har regeringen föreskrivit att denna sekretess ska gälla för Energimarknadsinspektionens verksamhet såvitt avser tillsyn av produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt. De nationella bestämmelserna om sekretess som återfinns i lag och förordning omfattar även det i det nya gasmarknadsdirektivet tillkommande området vätgasverksamhet. Någon lagstiftningsåtgärd behövs inte för att genomföra direktivet i denna del.

Artikel 75 – Särredovisning

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att naturgas- och vätgasföretagens bokföring sker i enlighet med punkterna 2–5.
2. Naturgas- och vätgasföretag ska, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sina årsredovisningar i enlighet med de bestämmelser i nationell rätt som avser årsredovisning för aktiebolag och som har fastställts enligt direktiv 2013/34/EU.

Företag som inte enligt lag är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning ska hålla en kopia av denna tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

3. Företag ska i sin interna bokföring särredovisa verksamhetsgrenarna överföring, distribution, LNG, vätgasterminaler, lagring av naturgas och vätgas och

vätgastransport så som de skulle behöva göra om verksamheterna bedrevs av separata företag, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen. Företagens infrastrukturtillgångar ska hänföras till relevant redovisning och regleringsmässiga tillgångsbaser separat för naturgas-, el- eller vätgastillgångar, och detta hänförande ska göras på ett transparent sätt. Företagen ska också redovisa, vilket får ske genom en sammanställd redovisning, andra verksamheter utan samband med överföring, distribution, LNG, vätgasterminaler, lagring av naturgas eller vätgas eller vätgastransport. Inkomster från äganderätt till överförings-, distributions- eller vätgasnäten ska specificeras i bokföringen. Vid behov ska företagen upprätta en sammanställd redovisning för annan verksamhet utanför natur- och vätgassektorn. Den interna bokföringen ska omfatta en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren. Särredovisningen ska revideras i enlighet med reglerna i punkt 2 och rapporteras till den berörda tillsynsmyndigheten.

4. Den revision som anges i punkt 2 i denna artikel ska särskilt verifiera att den i punkt 3 i denna artikel angivna skyldigheten att undvika diskriminering och korssubventioner uppfylls. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789 får det inte förekomma någon korssubventionering mellan användare av naturgasnätet och användare av vätgasnätet.

5. Företagen ska i sin interna bokföring ange de regler för fördelningen av tillgångar och skulder, utgifter och inkomster samt för avskrivningar som de följer vid upprättandet av den separata bokföring som anges i punkt 3, utan att det påverkar tillämpningen av nationellt tillämpliga bestämmelser om bokföring. Dessa interna regler får ändras endast i undantagsfall. Sådana ändringar ska meddelas till tillsynsmyndigheten och vara vederbörligen motiverade.

6. Årsredovisningen ska i noter ange alla transaktioner av en viss storlek som har genomförts med anknutna företag.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 31 i det tidigare gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG med det nya tillägget att bestämmelserna nu även gäller vätgasföretag och olika typer av verksamheter kopplade till vätgasområdet, såsom vätgasterminaler, lagring av vätgas och vätgastransport. Bestämmelserna har, avseende naturgasföretag, varit oförändrade i materiellt hänseende sedan de infördes genom artikel 17 i direktiv 2003/55/EG (naturgasmarknadsdirektivet). Då gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG genomfördes i svensk rätt konstaterade regeringen följande kring den aktuella artikeln (artikel 31):

Kapitel VI i gasmarknadsdirektivet innehåller bestämmelser om särredovisning och transparens i bokföringen. Bestämmelserna, som omfattar artiklarna 30 och 31, är oförändrade i materiellt hänseende, bortsett från en förtydligande hänvisning till de nationella tillsynsmyndigheterna som avses i artikel 39.1, och föranleder ingen lagstiftningsåtgärd.⁴⁷

Enligt artikel 75 första punkten ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att naturgas- och vätgasföretagens bokföring utförs i enlighet med punkterna 2–5.

Av artikel 75 andra punkten framgår att naturgas- och vätgasföretag, oberoende av ägartyp eller juridisk form, ska upprätta och låta revidera och offentliggöra sina årsredovisningar i enlighet med de bestämmelser i nationell rätt som avser årsredovisning för aktiebolag och som har fastställts enligt direktiv 2013/34/EU om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag. Bestämmelser om upprättande, revision och offentliggörande av årsredovisningar finns i årsredovisningslagen (1995:1554). Årsredovisningslagen gäller för alla naturgasföretag, utom om de bedrivs som kommunala eller statliga verk. Bestämmelserna i årsredovisningslagen är även tillämpliga på vätgasföretag. Någon särskild lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig med anledning av vad som stadgas i artikel 75 första och andra punkten.

Enligt artikel 75 tredje punkten ska naturgas- och vätgasföretag i sin interna bokföring särredovisa verksamhetsgrenarna överföring, distribution, LNG, vätgasterminaler, lagring av naturgas och vätgas och vätgastransport. I förhållande till artikel 31 i det tidigare gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG omfattar artikeln nu även vätgasföretag. Därför utökas skyldigheten att särredovisa till att, som ovan angetts, även omfatta verksamhetsgrenarna vätgasterminaler, lagring av vätgas och vätgastransport. Nationella bestämmelser på området för naturgasföretag återfinns i 3 kap. 3 § naturgaslagen som anger att verksamhet som rör överföring av naturgas ska ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet. Transmission och distribution ska då redovisas var för sig. Vidare anges gällande innehavare av lagrings- och förgasningsanläggningar i 4 kap. 3 § naturgaslagen att verksamhet som rör lagring av naturgas och drift av en förgasningsanläggning ska ekonomiskt redovisas så att lagring i lagringsanläggning, lagring i rörledning och drift av förgasningsanläggning redovisas var för sig och skilt från annan verksamhet. Regeringen har, med stöd av bemyndigande i naturgaslagen som avser redovisning och skyldighet att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten, i förordningen (2006:1051) om redovisning och revision av överföring av naturgas, lagring av naturgas och drift av förgasningsanläggning meddelat föreskrifter om redovisning och revision av naturgas och lagring av naturgas för annans räkning. Nationella bestämmelser som rör

---

⁴⁷ Prop. 2010/11:70, s.152.

naturgasverksamhet finns således. Motsvarande nationella bestämmelser som avser vätgasverksamhet måste införas i den svenska lagstiftningen. För övervägande och förslag, se avsnitt 5.20.

När det gäller artikel 75 punkterna 4–6 krävs åtgärder för genomförande avseende vätgas. För överväganden och förslag se avsnitt 5.20.

Ei har med stöd av 8 och 18 §§ förordningen (2006:1051) om redovisning och revision av överföring av naturgas, lagring av naturgas och drift av förgasningsanläggning utfärdat föreskrifter om redovisning av naturgasverksamhet, EIFS 2022:12. I myndighetsföreskrifterna finns kompletterande bestämmelser på redovisningsområdet avseende naturgas.

4.10 Kapitel X – Tillsynsmyndigheter

Artikel 76 – Tillsynsmyndigheternas utnämning och oberoende

1. Varje medlemsstat ska utse en tillsynsmyndighet på nationell nivå.
2. Punkt 1 i denna artikel ska inte påverka utnämningen av andra tillsynsmyndigheter på regional nivå i medlemsstaterna, förutsatt att det finns en företrädare på hög nivå för representation och kontakt på unionsnivå i den tillsynsnämnd som ingår i Acer i enlighet med artikel 7.1 i förordning (EU) 2019/942.
3. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel kan en medlemsstat utse tillsynsmyndigheter för mindre system på ett geografiskt separat område vars förbrukning 2008 understiger 3 % av den samlade förbrukningen i den medlemsstat där området är beläget. Detta undantag ska inte påverka utnämningen av en företrädare på hög nivå för representation och kontakt på unionsnivå i den tillsynsnämnd som ingår i Acer i enlighet med artikel 7.1 i förordning (EU) 2019/942.
4. Medlemsstaterna ska garantera tillsynsmyndighetens oberoende och säkerställa att den utövar sina befogenheter på ett opartiskt och transparent sätt. I detta syfte ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsmyndigheten, när den utför de uppgifter som den tilldelas i enlighet med detta direktiv och tillhörande rättsakter,
  - a) är juridiskt åtskild från och funktionellt oberoende av alla andra offentliga och privata organ,
  - b) säkerställer att dess personal och de personer som svarar för dess ledning
    - i) agerar oberoende av marknadsintressen,

ii) inte söker eller tar emot direkta anvisningar från någon regering eller något annat offentligt eller privat organ när den utför sina tillsynsuppgifter. Detta krav inkräktar inte i tillämpliga fall på ett nära samarbete med andra berörda nationella myndigheter eller på de allmänna politiska riktlinjer som regeringen utfärdat och som inte avser tillsynsskyldigheter och tillsynsbefogenheter enligt artikel 78.

5. För att bevara tillsynsmyndighetens oberoende ställning ska medlemsstaterna i synnerhet säkerställa

a) att tillsynsmyndigheten kan fatta självständiga beslut oberoende av något politiskt organ,

b) att tillsynsmyndigheten har de personalresurser och ekonomiska resurser som den behöver för att kunna utföra sina uppgifter och utöva sina befogenheter på ett ändamålsenligt och effektivt sätt,

c) att tillsynsmyndigheten har ett särskilt årligt budgetanslag med självständigt ansvar för denna anslagna budgets genomförande,

d) att ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller, om sådan inte finns, tillsynsmyndighetens högsta ledning utses för en bestämd period på mellan fem och sju år, som ska kunna förnyas en gång,

e) att ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller, om sådan inte finns, tillsynsmyndighetens högsta ledning utses på grundval av objektiva, transparenta och offentliggjorda kriterier genom ett oberoende och opartiskt förfarande som säkerställer att kandidaterna har nödvändig kompetens och erfarenhet för berörda positioner inom tillsynsmyndigheten,

f) att det finns bestämmelser om intressekonflikter och att skyldigheterna i fråga om konfidentiell behandling sträcker sig längre än mandatperioden för ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller, om styrelse saknas, för tillsynsmyndighetens högsta ledning,

g) att ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller, om styrelse saknas, tillsynsmyndighetens högsta ledning endast får avsättas på grundval av fastställda transparenta kriterier.

Med avseende på första stycket d ska medlemsstaterna säkerställa att det finns ett lämpligt roterande system för styrelsen eller högsta ledningen. Styrelsens ledamöter eller, om styrelse inte finns, medlemmar av högsta ledningen kan

avsättas under mandatperioden endast om de inte längre uppfyller villkoren i denna artikel eller har gjort sig skyldiga till tjänstefel enligt nationell rätt.

Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheternas årsredovisning ska granskas i efterhand av en oberoende revisor.

6. Senast den 5 juli 2026 och därefter vart fjärde år ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om de nationella myndigheternas efterlevnad av den princip om oberoende som anges i denna artikel. Kommissionen ska offentliggöra sådana rapporter.

Bedömning

Artikeln punkterna 1–5 har sin motsvarighet i artikel 39 i direktiv 2009/73/EG och innehåller bestämmelser om tillsynsmyndigheternas utnämning och oberoende.

Punkt 1

I punkt 1 anges att varje medlemsstat ska utse en tillsynsmyndighet på nationell nivå.

Enligt 1 § 1 i Ei:s instruktion ansvarar Ei för tillsynen, regelgivningen och tillståndsprövningen enligt ellagen (1997:857), naturgaslagen (2005:403) och lagen (1978:160) om vissa rörledningar. Enligt 2 § 2 är Ei nationell tillsynsmyndighet och ska, om annat inte är särskilt föreskrivet i lag eller i en annan förordning, fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt direktiv 2009/73/EG.

Hänvisningen till direktiv 2009/73/EG i Ei:s instruktion ska bytas ut mot en hänvisning till det nya direktivet, se avsnitt 5.42. I övrigt behövs inte några åtgärder.

Punkt 2 och 3

Punkterna 2 och 3 gäller utnämning av andra regionala eller mindre tillsynsmyndigheter och saknar relevans för Sverige, eftersom Sverige endast har en nationell tillsynsmyndighet. Några genomförandeåtgärder behövs därför inte.

Punkt 4 och 5

Enligt punkten 4 ska medlemsstaterna garantera tillsynsmyndighetens oberoende och säkerställa att den utövar sina befogenheter på ett opartiskt och transparent sätt. Det innebär bland annat att tillsynsmyndigheten, när den utför de uppgifter som den tilldelas i enlighet med detta direktiv, är juridiskt åtskild från och funktionellt oberoende av alla andra offentliga och privata organ, säkerställer att dess personal och de personer som svarar för dess ledning agerar oberoende av marknadsintressen, inte söker eller tar emot direkta anvisningar från någon regering eller något annat offentligt eller privat organ när den utför sina tillsynsuppgifter.

Enligt punkten 5 ska medlemsstaterna i synnerhet säkerställa bland annat att tillsynsmyndigheten kan fatta självständiga beslut oberoende av något politiskt organ, att tillsynsmyndigheten har de personalresurser och ekonomiska resurser som den behöver för att kunna utföra sina uppgifter och att tillsynsmyndigheten har ett särskilt årligt budgetanslag med självständigt ansvar för denna anslagna budgets genomförande. Vidare ska ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller den högsta ledningen utses för en bestämd period på mellan fem och sju år, som ska kunna förnyas en gång samt att ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller högsta ledning utses på grundval av objektiva, transparenta och offentliggjorda kriterier genom ett oberoende och opartiskt förfarande som säkerställer att kandidaterna har nödvändig kompetens och erfarenhet för berörda positioner inom tillsynsmyndigheten.

I prop. 2010/11:70 s. 154 f, Tredje inre marknads paketet för el och naturgas, uttalade regeringen följande.

Regeringen bedömer att kraven i artikeln är uppfyllda genom de bestämmelser i 12 kap. 2 § regeringsformen som säkerställer förvaltningsmyndigheternas oberoende och de krav på opartiskhet som kommer till uttryck bl.a. i reglerna om jäv i 11 § förvaltningslagen (1986:223).

Av artikel 39.5 framgår att medlemsstaterna, för att bevara tillsynsmyndighetens oberoende ställning, ska se till att tillsynsmyndigheten kan fatta självständiga beslut oberoende av något politiskt organ. Medlemsstaten ska även se till att myndigheten har särskilda årliga budgetanslag med självständigt ansvar för den anslagna budgetens genomförande och tillräckliga personella och ekonomiska resurser för att kunna utföra sina uppgifter. Därvid ska medlemsstaten se till att ledamöterna i tillsynsmyndighetens styrelse eller, om sådan inte finns, tillsynsmyndighetens högsta ledning utses för en bestämd period på mellan fem och sju år, som ska kunna förnyas en gång. Styrelsens ledamöter eller, om styrelse inte finns, högsta ledningen kan avsättas endast om de inte längre uppfyller villkoren i denna artikel eller har gjort sig skyldiga till tjänstefel enligt nationell lag.

Kraven i artikel 39.5 kräver enligt regeringens bedömning inga särskilda genomförandeåtgärder i Sverige. Det finns skäl att något närmare beröra frågan om förordnandet av myndighetens ledning. I den delen kan dock hänvisas till vad som anförts i avsnitt 5.10 med anledning av motsvarande bestämmelser i artikel 35.5 i elmarknadsdirektivet.

På s. 65 i samma proposition anförde regeringen följande om ledningen för Energimarknadsinspektionen.

Energimarknadsinspektionen är en enrådighetsmyndighet och leds av en generaldirektör, som anställs av regeringen.

För myndigheter i Sverige gäller i dag att om chefen för en förvaltningsmyndighet som lyder omedelbart under regeringen är anställd för en bestämd tid får denne enligt 33 § andra stycket lagen (1994:260) om offentlig anställning förflyttas till en annan statlig anställning om personen inte kan vara kvar på sin ursprungliga post. Förflyttningen får ske om det är påkallat av organisatoriska skäl eller om det annars är nödvändigt för myndighetens bästa. En generaldirektör som i förtid skiljs från sitt uppdrag kan därmed behålla sin inkomst till dess att personens anställningsperiod upphört. Dessa villkor torde därmed säkerställa inspektionens lednings, dvs. generaldirektörens, oberoende från ett ekonomiskt perspektiv.

I Sverige anställs myndighetschefer alltid för en bestämd tid. Bakgrunden till detta är dels att regeringen ska kunna upprätthålla en rörlighet i ledningen av statsförvaltningen, dels att det regelverk som finns om särskilda avgångsförmåner för bl.a. generaldirektörer i förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning förutsätter anställning för bestämd tid. En minsta anställningstid om sex år krävs för att förmånerna ska falla ut. Riktlinjerna för detta regelverk har godkänts av riksdagen i det s.k. verksledningsbeslutet (prop. 1986/87:99, bet. 1986/87:KU29, rskr. 1986/87:226) samt i beslutet om en ny lag om offentlig anställning (prop. 1993/94:65, bet. 1993/94:AU16, rskr. 1993/94:257). Gällande policy för myndighetschefer innebär att de efter normalt två anställningsperioder om sex respektive tre år ska bli chefer för någon annan myndighet, om det är aktuellt med fortsatt anställning.

Den sedan länge etablerade praxis som nu har beskrivits innebär att syftet med de krav som ställs upp i artikel 35.5 i elmarknadsdirektivet i fråga om tillsynsmyndighetens ledning är tillgodosedda.

Ei delar regeringens bedömning och någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Punkt 6

Bestämmelsen är ny och berör kommissionens skyldighet att lägga fram rapporter om de nationella myndigheternas efterlevnad av den princip om oberoende som anges i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 77 – Tillsynsmyndigheternas allmänna mål

När tillsynsmyndigheten utför de uppgifter som anges i detta direktiv ska den vidta alla rimliga åtgärder för att bidra till följande mål inom ramen för sina skyldigheter och befogenheter enligt artikel 78, i nära samarbete med andra relevanta nationella myndigheter, inbegripet konkurrensmyndigheter och relevanta myndigheter från angränsande medlemsstater och angränsande tredjeländer, beroende på vad som är tillämpligt, och med förbehåll för deras behörighet:

a) I nära samarbete med andra medlemsstaters tillsynsmyndigheter, kommissionen och Acer främja konkurrensutsatta, flexibla, säkra och miljömässigt hållbara inre marknader för naturgas, förnybar gas, koldioxidsnål gas och vätgas i unionen och säkerställa lämpliga förutsättningar för en effektiv och tillförlitlig drift av naturgas-

och vätgasnäten och främja energisystemintegrering, med beaktande av de långsiktiga målen, och på så sätt bidra till att unionsrätten tillämpas konsekvent, effektivt och ändamålsenligt så att unionens klimat- och energimål uppnås.

b) Utveckla konkurrensutsatta och väl fungerande regionala gränsöverskridande marknader inom unionen för att de mål som avses i led a ska kunna uppnås.

c) Undanröja restriktioner för naturgashandeln och vätgashandeln mellan medlemsstater, inbegripet att undanröja restriktioner som beror på skillnader i kvaliteten på naturgas och vätgas eller i den volym vätgas som blandas in i naturgassystemet eller som beror på skillnader i kvaliteten på vätgasen i vätgassystemet, och utveckla den kapacitet för gränsöverskridande överföring eller transport som krävs för att tillgodose efterfrågan och förbättra integreringen av nationella marknader, vilket säkerställer driftskompatibilitet i unionens sammanlänkade naturgassystem eller unionens vätgassystem och som kan underlätta för naturgasflödet inom hela unionen.

d) Bidra till att det så kostnadseffektivt som möjligt, och med beaktande av principen om energieffektivitet först, utvecklas säkra, pålitliga, effektiva och icke-diskriminerande system som är konsumentinriktade, främja systemens tillräcklighet och, i enlighet med de allmänna energi- och klimatpolitiska målsättningarna, energieffektivitet och integrering i både överförings- och distributionsnäten av stor- och småskalig produktion av gas från förnybara källor och decentraliserad produktion och underlätta driften av dem i förhållande till andra energinät för el och uppvärmning.

e) Underlätta anslutning och tillträde till nätet för ny produktionskapacitet, i synnerhet genom att undanröja hinder som skulle kunna förhindra anslutningen och tillträdet för nya aktörer på marknaderna för gas och vätgas från förnybara källor.

f) Säkerställa att systemansvariga och systemanvändare får lämpliga incitament, både på kort och lång sikt, för att öka systemeffektiviteten, särskilt energieffektiviteten, och främja marknadsintegreringen.

g) Säkerställa att kunderna drar nytta av att den inhemska marknaden fungerar effektivt, främja effektiv konkurrens och bidra till att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå i nära samarbete med relevanta konsumentskyddsmyndigheter och samråd med relevanta konsumentorgan.

h) Bidra till uppnåendet av en hög standard på allmännyttiga tjänster på naturgasområdet, bidra till skydd för utsatta kunder, samt bidra till att de

processer för utbyte av uppgifter som behövs då kunder byter leverantör är kompatibla.

Bedömning

Artikel 77 motsvarar artikel 40 i direktiv 2009/73/EG och behandlar tillsynsmyndighetens allmänna mål. I artikeln har vissa tillägg gjorts i förhållande till det tidigare direktivet.

När tillsynsmyndigheten utför de uppgifter som anges i direktivet ska den vidta alla rimliga åtgärder för att bidra till de åtta mål som räknas upp i artikeln. Arbetet ska i förekommande fall ske i samarbete med andra nationella myndigheter och tillsynsmyndigheter från angränsande medlemsstater eller tredjeländer. Målen som anges i artikeln handlar i stora drag om att främja marknaden (a), utveckla regionala gränsöverskridande marknader (b), undanröja hinder för naturgas- och vätgashandeln mellan medlemsstaterna (c), bidra till välfungerande och konsumentinriktade system med beaktande av principen om energieffektivitet först (d), undanröja hinder för tillträde till gasnätet (e), säkerställa lämpliga incitament för att öka systemeffektiviteten (f), säkerställa nyttan för kunderna (g) och bidra till hög standard på allmännyttiga tjänster (h). De allmänna målen som anges i artikel 77 ska beaktas när Ei utför sina uppgifter. En del av målen omfattar frågor som i Sverige hanteras av andra myndigheter än Ei, såsom Energimyndigheten, Konkurrensverket och Konsumentverket.

I 2 § instruktionen för Ei hänvisas till direktiv 2009/73/EG och det anges att Ei ska fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt direktivet. De allmänna målen ska därmed beaktas av Ei när myndigheten agerar inom ramen för skyldigheterna i direktivet. Enligt 11 § i instruktionen för Ei ska myndigheten särskilt samverka med Konsumentverket och Konkurrensverket i frågor som rör kundfrågor och marknadsövervakning av de konkurrensutsatta energimarknaderna. Ei samarbetar även med andra myndigheter som berörs av målen, när så är föreskrivet eller lämpligt.

Några särskilda genomförandeåtgärder med anledning av de ändrade målen är därför inte nödvändiga enligt Ei:s bedömning.

Artikel 78 – Tillsynsmyndighetens skyldigheter och befogenheter

1. Tillsynsmyndigheten ska ha följande skyldigheter:

- a) Fastställa eller godkänna, enligt transparenta kriterier, överförings- eller distributionstariffer eller metoder för beräkning av dem, eller båda.
- b) Godkänna de gemensamma scenarierna för de tioåriga nätutvecklingsplanerna i enlighet med artikel 55.2 f om medlemsstaten föreskriver ett sådant godkännande.

c) Fastställa eller godkänna, enligt transparenta kriterier, tariffer för tillträde till vätgasnät eller metoderna för beräkning av dem, eller båda, utan att det påverkar medlemsstaternas beslut enligt artikel 35.4.

d) Fastställa eller godkänna, enligt transparenta kriterier,

i) storleken på och varaktigheten av den särskilda avgiften och den finansiella överföringen eller metoderna för beräkning av dem, eller både och,

ii) värdet av de överförda tillgångarna och destinationen för eventuella vinster och förluster som kan uppstå till följd av detta, och

iii) fördelningen av bidrag till den särskilda avgiften.

e) Säkerställa att systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem och, i relevanta fall, ägare av system samt operatörer av vätgasnät, naturgas- och vätgasföretag och andra marknadsaktörer fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv och förordning (EU) 2024/1789, de nätföreskrifter och riktlinjer som antas enligt artiklarna 70, 71 och 72 i förordning (EU) 2024/1789, förordning (EU) 2017/1938 samt annan relevant unionsrätt, inbegripet i fråga om gränsöverskridande aspekter, samt de beslut som antas av Acer.

f) I nära samordning med övriga tillsynsmyndigheter säkerställa att Entso för gas, enheten för unionens systemansvariga för distributionssystem (EU DSO-enheten), som inrättats i enlighet med artiklarna 52–57 i förordning (EU) 2019/943, och det europeiska nätverket av operatörer av vätgasnät (ENNOH), som inrättats i enlighet med artikel 57 i förordning (EU) 2024/1789, fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv och förordning (EU) 2024/1789, de nätföreskrifter och riktlinjer som antas enligt artiklarna 70–74 i förordning (EU) 2024/1789 och annan relevant unionsrätt, inbegripet i fråga om gränsöverskridande frågor, samt de beslut som antas av Acer, och gemensamt fastställa att Entso för gas, EU DSO-enheten och ENNOH inte fullgör sina respektive skyldigheter; om tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå en överenskommelse inom fyra månader efter det att samråd inletts i syfte att gemensamt fastställa bristande efterlevnad, hänskjuta ärendet till Acer för beslut i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942.

g) Övervaka utvecklingen av gaskvaliteten och den förvaltning av gaskvaliteten som utförs av systemansvariga för överföringssystem och, i relevanta fall, av systemansvariga för distributionssystem, inbegripet att övervaka utvecklingen av kostnaderna relaterade till de systemansvarigas förvaltning av gaskvalitet och utvecklingen i fråga om inblandning och avskiljning av vätgas i naturgassystemet som utförs av systemansvariga för lagringssystem för naturgas och av operatörer av LNG-anläggningar; om en medlemsstat har gett en annan behörig myndighet i

uppdrag att samla in denna information ska den behöriga myndigheten dela informationen med tillsynsmyndigheten.

h) Övervaka utvecklingen av vätgaskvaliteten och den förvaltning av vätgaskvaliteten som utförs av operatörer av vätgasnät, i relevanta fall enligt vad som avses i artikel 50, inbegripet att övervaka utvecklingen av kostnaderna relaterade till förvaltningen av vätgaskvalitet.

i) Beakta granskningen och bedömningen av de planer för utvecklingen av transportinfrastrukturen för vätgas som lämnas in av operatörer av vätgasnät i enlighet med artiklarna 55 och 56 i detta direktiv när den godkänner särskilda avgifter i den mening som avses i artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789.

j) Samarbeta om gränsöverskridande frågor med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de andra berörda medlemsstaterna och med Acer, särskilt genom deltagande i arbetet i Acers tillsynsnämnd enligt artikel 21 i förordning (EU) 2019/942. För infrastruktur till och från ett tredjeland kan tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den första sammanlänkningspunkten med medlemsstaternas nät är belägen efter samråd med tillsynsmyndigheterna i andra berörda medlemsstater samarbeta med tredjelandets berörda myndigheter, inbegripet myndigheterna i energigemenskapens fördragsslutande parter, i syfte att för denna infrastruktur uppnå en konsekvent tillämpning av detta direktiv inom medlemsstaternas territorium.

k) Följa och genomföra de rättsligt bindande och relevanta beslut som fattats av Acer och kommissionen.

l) Årligen rapportera till de berörda myndigheterna i medlemsstaterna, Acer och kommissionen om sin verksamhet, om de åtgärder som vidtagits och de resultat som uppnåtts med avseende på samtliga de uppgifter som räknas upp i denna artikel.

m) Förhindra korssubventionering mellan verksamhetsgrenarna överföring, distribution, vätgastransport, lagring av naturgas och vätgas, LNG-anläggningar, vätgasterminaler och leverans av naturgas och vätgas, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5.2 i förordning (EU) 2024/1789.

n) Övervaka de investeringsplaner som de systemansvariga för överföringssystem och operatörerna av överföringsnät för vätgas utarbetar, i sin årsrapport presentera en bedömning av i vilken mån dessa investeringsplaner är förenliga med de unionsomfattande nätutvecklingsplaner som avses i artiklarna 32 och 60 i förordning (EU) 2024/1789, och i en sådan bedömning inkludera rekommendationer om ändring av dessa investeringsplaner.

o) Övervaka efterlevnaden av reglerna för nätens säkerhet och tillförlitlighet, se över hur reglerna efterlevts tidigare och fastställa eller godkänna normer för och krav på tjänsternas och leveransernas kvalitet eller bidra till detta tillsammans med andra behöriga myndigheter.

p) Övervaka graden av transparens, också i grossistpriserna, och säkerställa att naturgas- och vätgasföretagen fullgör sina skyldigheter vad gäller transparens.

q) Övervaka graden och effektiviteten av marknadsöppnande och konkurrens på grossist- och slutkundsnivå, även när det gäller naturgas- och vätgasbörser, priser för hushållskunder, inklusive system för förskottsbetalning, transparensen vad gäller erbjudanden, kraftiga prisökningar och deras inverkan på grossistpriser och konsumentpriser, förhållandet mellan hushållspriser och grossistpriser, andel kunder som byter leverantör, andel kunder som får sina leveranser avstängda, avgifterna för och utförandet av underhållstjänster, hushållskunders klagomål och eventuell snedvridning eller inskränkning av konkurrensen, inbegripet att tillhandahålla relevant information, samt göra de berörda konkurrensmyndigheterna uppmärksamma på relevanta fall, i synnerhet vad gäller utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom.

r) Övervaka förekomsten av begränsande avtalsvillkor, inbegripet exklusivitetsklausuler, som kan hindra större icke-hushållskunder från att samtidigt teckna avtal med mer än en leverantör eller begränsa deras möjligheter att göra detta och, om så är lämpligt, underrätta de nationella konkurrensmyndigheterna om sådana avtalsvillkor.

s) Respektera avtalsfriheten för långsiktiga avtal, förutsatt att dessa följer unionsrätten, är förenliga med unionens politik och bidrar till mål om utfasning av fossila bränslen, under förutsättning att inga långsiktiga avtal om leverans av fossil gas utan inslag av koldioxidminskning ingås med en löptid efter den 31 december 2049.

t) Övervaka den tid som systemansvariga för överförings- och distributionssystem för naturgas eller operatörer av vätgasnät behöver för att genomföra anslutningar och reparationer, inbegripet ansökningar om nätanslutning från produktionsanläggningar för biometan.

u) Övervaka och granska villkoren för tillträde till naturgaslagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster enligt artikel 33 eller 37, undantaget granskning av tariffer om reglerna för tillträde till lagring av naturgas fastställs enligt artikel 33.3.

- v) Tillsammans med andra relevanta myndigheter bidra till att konsumentskyddsåtgärderna, inklusive åtgärderna i bilaga I, är effektiva och genomförs, och, i synnerhet, bedöma förekomsten av hinder för att kunderna ska kunna utöva sina rättigheter, såsom byte av leverantör, uppsägning av avtal och tillgång till mekanismer för tvistlösning utanför domstol.
- w) Minst en gång per år offentliggöra rekommendationer om leveransavgifternas överensstämmelse med artikel 7 och vid behov översända dessa rekommendationer till konkurrensmyndigheterna.
- x) Säkerställa en icke-diskriminerande tillgång till kundernas förbrukningsuppgifter, tillhandahållandet för alternativ användning av ett lättbegripligt harmoniserat format på nationell nivå för förbrukningsuppgifter och omedelbar tillgång för alla kunder till sådana uppgifter enligt artiklarna 23 och 24.
- y) Övervaka genomförandet av regler om uppgifter och skyldigheter för systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem, operatörer av vätnät, leverantörer och kunder samt andra marknadsaktörer i enlighet med förordning (EU) 2024/1789.
- z) Övervaka att kriterierna för att avgöra om en lagringsanläggning för naturgas omfattas av artikel 33.3 eller 33.4 tillämpas korrekt.
- aa) Övervaka genomförandet av skyddsåtgärder enligt artikel 83.
- bb) Bidra till inbördes överensstämmelse mellan processer för utbyte av uppgifter för de viktigaste marknadsprocesserna på regional nivå.
- cc) Genomföra nätföreskrifter och riktlinjer som antagits i enlighet med artiklarna 70–74 i förordning (EU) 2024/1789 genom nationella åtgärder eller, när så krävs, samordnade regionala eller unionsomfattande åtgärder.
- dd) Säkerställa ett öppet, transparent, effektivt och inkluderande förfarande för upprättandet av den nationella tioåriga nätutvecklingsplanen i linje med kraven i artikel 55, av utvecklingsplanen för distributionsnät för vätnät i linje med kraven i artikel 56 och, i förekommande fall, av nätutvecklingsplanen i linje med kraven i artikel 57.
- ee) Godkänna och ändra de nätutvecklingsplaner som avses i artikel 55 och, i förekommande fall, artikel 57,
- ff) Granska och i tillämpliga fall kräva ändringar av den utvecklingsplan för distributionsnät för vätnät som avses i artikel 56.4, om en sådan uppgift föreskrivs av medlemsstaten enligt punkt 6 i den artikeln.

gg) Ta fram riktlinjer enligt artikel 57.6 om kriterier och metoder för en strukturell strategi för avvecklingen av delar av distributionsnätet för naturgas, med beaktande av kostnaderna för avvecklingen och det särskilda fallet med tillgångar som kan kräva avveckling före utgången av den ursprungligen beräknade livscykeln, och ge råd om fastställande av tariffer i sådana fall.

hh) Övervaka tillgången till jämförelsewebbplatser, inklusive jämförelseverktyg som uppfyller kriterierna i artikel 14.

ii) Övervaka undanröjandet av omotiverade hinder och begränsningar för utvecklingen av förbrukningen av egenproducerad förnybar naturgas.

jj) Fullgöra alla andra skyldigheter som tillsynsmyndigheten tilldelats enligt detta direktiv och förordning (EU) 2024/1789.

2. Om så är föreskrivet i en medlemsstat får de övervakningsuppgifter som avses i punkt 1 utföras av andra myndigheter än tillsynsmyndigheten. I sådana fall ska den information som är resultatet av övervakningen göras tillgänglig för tillsynsmyndigheten så snart som möjligt.

Utan att inkräkta på den specifika behörighet den har och i överensstämmelse med principerna om bättre lagstiftning ska tillsynsmyndigheten, samtidigt som den bevarar sin självständighet, vid behov rådgöra med systemansvariga för överföringssystem för naturgas och operatörer av vätgasnät och, när så är lämpligt, nära samarbeta med andra relevanta nationella myndigheter när de fullgör de uppgifter som anges i punkt 1.

Eventuella godkännanden som ges av en tillsynsmyndighet eller Acer i enlighet med detta direktiv ska inte påverka dess vederbörligen motiverade framtida användning av sina befogenheter enligt denna artikel eller sanktioner som åläggs av andra berörda myndigheter eller kommissionen.

3. Utöver de skyldigheter som tillsynsmyndigheten tilldelas enligt punkt 1 i denna artikel ska den, när en oberoende systemansvarig eller en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas har utsetts enligt artikel 61 eller 68,

a) övervaka att överföringssystemets ägare, den oberoende systemansvariga eller ägaren till överföringsnätet för vätgas och den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv samt besluta om sanktioner då skyldigheterna inte fullgörs enligt punkt 4 d,

b) övervaka förbindelser och kommunikation mellan den oberoende systemansvariga och överföringssystemets ägare eller mellan ägaren till överföringsnätet för vätgas och den oberoende operatören av överföringsnätet för

vätgas för att säkerställa att den oberoende systemansvariga eller den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas fullgör sina skyldigheter, och särskilt godkänna avtal samt agera som tvistlösande myndighet mellan den oberoende systemansvarige och överföringssystemets ägare eller mellan ägaren till överföringsnätet för vätgas och den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas vid klagomål som lämnats av någondera parten enligt punkt 11,

c) utan att det påverkar förfarandet i artikel 61.2 c, för den första tioåriga nätutvecklingsplanen, godkänna den investeringsplanering och den fleråriga nätutvecklingsplan som presenteras årligen av den oberoende systemansvariga eller den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas,

d) säkerställa att tariffer för tillträde till nät som tas ut av den oberoende systemansvariga eller den oberoende operatören av vätgasnätet inkluderar en ersättning till nätägaren eller nätägarna som ger en adekvat ersättning för användning av nättillgångarna samt för eventuella nyinvesteringar däri, förutsatt att de görs på ett ekonomiskt och effektivt sätt,

e) ha befogenheter att utföra inspektioner, även oanmälda sådana, i lokaler som tillhör överföringssystemets ägare och den oberoende systemansvariga eller ägaren till överföringsnätet för vätgas och den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheterna tilldelas befogenheter som gör det möjligt för dem att utföra de uppgifter som anges i punkterna 1, 3 och 6 på ett effektivt och snabbt sätt. För detta ändamål ska tillsynsmyndigheten åtminstone ha befogenheter att

a) fatta bindande beslut för naturgas- och vätgasföretag,

b) göra undersökningar av hur marknaderna för naturgas och vätgas fungerar och att besluta om och införa nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att främja effektiv konkurrens och säkerställa att marknaderna för naturgas och vätgas fungerar korrekt och, där så är lämpligt, samarbeta med den nationella konkurrensmyndigheten och tillsynsmyndigheterna för finansmarknaden eller kommissionen när undersökningen gäller konkurrenslagstiftningen,

c) begära den information från naturgas- och vätgasföretagen som är relevant för utförandet av dess uppgifter, bland annat skäl till vägran att ge tredje part tillträde och uppgifter om åtgärder som krävs för att stärka nätet,

d) besluta om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för naturgas- och vätgasföretag som inte fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv eller enligt relevanta och rättsligt bindande beslut som fattats av tillsynsmyndigheten

eller Acer, eller att föreslå en behörig domstol att besluta om sådana sanktioner, inbegripet befogenhet att besluta om, eller att föreslå att det beslutas om, sanktioner på upp till 10 % av den systemansvarigas för överföringssystemet eller operatörens av vätgasnätet årliga omsättning eller på upp till 10 % av det vertikalt integrerade företags årliga omsättning för den systemansvariga för överföringssystemet eller operatören av vätgasnätet eller det vertikalt integrerade företaget, alltefter omständigheterna, för att de inte uppfyllt sina skyldigheter enligt detta direktiv,

e) göra erforderliga undersökningar och utöva relevanta befogenheter vad gäller instruktioner för tvistlösning enligt punkterna 11 och 12.

5. Tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där Entso för gas, ENNOH eller EU DSO-enheten har sitt säte ska ha befogenhet att besluta om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för dessa enheter när de inte fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv, förordning (EU) 2024/1789 eller relevanta rättsligt bindande beslut som fattas av tillsynsmyndigheten eller Acer, eller att föreslå att en behörig domstol ska besluta om sådana sanktioner.

6. Utöver de skyldigheter och befogenheter som tilldelats tillsynsmyndigheten enligt punkterna 1 och 4 i denna artikel när en oberoende systemansvarig för överföring eller en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas har utsetts i enlighet med kapitel IX avsnitt 3, ska tillsynsmyndigheten ha åtminstone följande skyldigheter och befogenheter:

a) Besluta om sanktioner enligt punkt 4 d för diskriminerande beteende till förmån för det vertikalt integrerade företaget.

b) Övervaka kommunikationerna mellan den systemansvariga för överföringssystemet eller en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas och det vertikalt integrerade företaget i syfte att säkerställa att den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas uppfyller sina skyldigheter.

c) Agera som tvistlösande myndighet mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas vad avser klagomål som framförts enligt punkt 11.

d) Övervaka kommersiella och ekonomiska förbindelser, bl.a. lån, mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas.

e) Godkänna alla kommersiella och ekonomiska avtal mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet eller den

integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas, på villkor att de följer marknadsvillkoren.

f) Begära motivering av det vertikalt integrerade företaget när det anmälts av den övervakningsansvariga enligt artikel 67.4, särskilt inbegripet bevis på att inget diskriminerande beteende har skett till förmån för det vertikalt integrerade företaget.

g) Utföra inspektioner, även oanmälda sådana, i lokaler som tillhör det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas.

h) Överlåta alla eller specifika uppgifter för den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas på en oberoende systemansvarig eller en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas som utsetts i enlighet med artikel 68 när den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av vätgasnätet upprepade gånger inte uppfyllt sina skyldigheter enligt detta direktiv, särskilt vid upprepat diskriminerande beteende till förmån för det vertikalt integrerade företaget.

7. Tillsynsmyndigheterna ska ansvara för att tillräckligt lång tid i förväg innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder för att beräkna eller fastställa villkoren för

a) anslutning och tillträde till nationella nät för naturgas, inbegripet överförings- och distributionstariffer, samt villkor och tariffer för tillträde till LNG-anläggningar, varvid tariffer eller metoder utformas så att nödvändiga investeringar i näten och LNG-anläggningarna kan göras på ett sätt som gör det möjligt för investeringarna att säkerställa nätens och LNG-anläggningarnas bärkraft på längre sikt,

b) anslutning och tillträde till nationella vätgasnät, inklusive tariffer för vätgasnät i tillämpliga fall samt villkor och tariffer för tillträde till lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler,

c) tillhandahållande av balanstjänster, vilket ska göras så ekonomiskt som möjligt, för att ge goda incitament för nätanvändarna att balansera sin inmatning och sitt uttag och på ett rättvist sätt utan diskriminering och på grundval av objektiva kriterier,

d) godkännande och övervakning av särskilda avgifter i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789,

e) tillträde till gränsöverskridande infrastruktur, inbegripet förfaranden för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning.

8. De metoder eller villkor som avses i punkt 7 ska offentliggöras.

9. När det gäller fastställande eller godkännande av de tariffer eller metoder och de balanstjänster som avses i punkt 7 ska tillsynsmyndigheterna säkerställa att de systemansvariga för överförings- och distributionssystem och, utan att det påverkar en medlemsstats beslut enligt artikel 35.4, operatörer av vätgasnät både på kort och lång sikt ges lämpliga incitament att öka effektiviteten, främja marknadsintegrering och försörjningstryggheten samt stödja forskningsverksamheten på området.

10. Tillsynsmyndigheterna ska övervaka hur överbelastningssituationer hanteras inom nationella överföringsnät och överföringsnät för vätgas inbegripet sammanlänknings- och sammanlänkningsnät för vätgas och hur reglerna för hantering av överbelastning tillämpas. För detta ändamål ska de systemansvariga för överföringssystem, operatörerna av överföringsnät för vätgas eller marknadsaktörerna översända sina regler för hantering av överbelastning, inbegripet kapacitetstilldelning, till tillsynsmyndigheterna. Tillsynsmyndigheterna får begära ändringar av dessa regler.

Bedömning

Artikel 78.1–4 motsvaras av artikel 41.1–4 i direktiv 2009/73/EG. Artikel 78.5 är ny och 78.6–10 motsvaras av artikel 41.5–9 i 2009 års direktiv. Artikeln handlar om de olika uppgifter som åligger Ei som tillsynsmyndighet enligt direktivet samt de befogenheter som Ei ska ha för att kunna utföra dessa uppgifter.

Punkt 1

Punkt 1 innehåller en förteckning över tillsynsmyndighetens skyldigheter indelade i 35 underpunkter (a–ii). De flesta uppgifterna ligger på Ei enligt myndighetens instruktion eller genom att Ei är utpekad tillsynsmyndighet enligt naturgaslagen.

Punkt 1 a motsvarar artikel 41.1 a i direktiv 2009/73/EG. Bestämmelsen är genomförd genom den svenska förhandsregleringen där metoderna för beräkning av företagens intäkter regleras och en intäktsram fastställs. Bestämmelser om detta finns i 6 kap. naturgaslagen. Motsvarande bestämmelser kommer att överföras till den nya gasmarknadslagen. Överväganden och förslag finns i avsnitt 5.12.

Enligt punkt 1 b ska tillsynsmyndigheten godkänna de gemensamma scenarierna för de tioåriga nätutvecklingsplanerna i enlighet med artikel 55.2 f om medlemsstaten föreskriver ett sådant godkännande. Ei föreslår separata planer för respektive gasslag och därför är bestämmelsen inte aktuell för svenska förhållanden och det krävs inte heller någon genomförandeåtgärd.

Punkt 1 c saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG och handlar om att tillsynsmyndigheten ska godkänna tariffer eller tariffmetoder för tillträde till vätgasnät. Bestämmelsen ingår inte i regeringsuppdraget. Se även bedömning gällande artikel 35 i avsnitt 5.6 och avsnitt 5.9.

Punkt 1 d saknar direkt motsvarighet i direktiv 2009/73/EG. Bestämmelsen bör läsas tillsammans med artikel 5 om separering av regulatoriska kapitalbaser i förordning (EU) 2024/1789.

Av artikel 5.4 a i den aktuella förordningen framgår att den särskilda avgiften som tillsynsmyndigheten ska fastställa eller godkänna och bestämma varaktigheten på, är alla intäkter som behövs för den finansiella överföringen. Den särskilda avgiften tas, enligt artikel 5.4 b i samma förordning, endast upp från mottagaren av den finansiella överföringen (operatörens) slutkunders uttagspunkter och är således den samlade intäkten som operatören behöver från sina uttagspunkter för att driva verksamheten. Begreppet särskild avgift motsvaras av den intäktsram som redan idag finns i den svenska förhandsregleringen och varaktigheten av den motsvaras av den tillsynsperiod som intäktsramen ska gälla för. Det som regleras i punktens led ii) och iii) rör det bland annat överföringar mellan regulatoriska kapitalbaser som närmare regleras i den tidigare nämnda artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789.

I artikel 5.4–6 i förordningen finns särskilda regler om fastställandet av värdet på de tillgångar som överförs till en annan regulatorisk kapitalbas och destinationen för eventuella vinster och förluster som kan bli följden samt beräkningen av den finansiella överföringens och den särskilda avgiftens storlek och maximala varaktighet. Där finns också kriterierna för hur bidraget till den särskilda avgiften delas upp mellan de slutkunder som är anslutna till den regulatoriska kapitalbasen.

Sverige har sedan många år, när det gäller naturgas, en förhandsprövningsmodell som svarar mot bestämmelsen artikel 78.1 d. Förhandsprövningen för naturgas omfattar intäkter från överföring av naturgas, lagring av naturgas och tillträde till en förgasningsanläggning. En intäktsram fastställs var för sig för transmission, distribution, lagring i lagringsanläggning och drift av förgasningsanläggning. En intäktsram för transmission omfattar även intäkter från lagring i rörledning, s.k. line-pack. Artikel 78.1 d omfattar även operatör av ett vätgasnät som tillhandahåller reglerade tjänster.

Som tidigare nämnts har bestämmelserna om reglerat tillträde till vätgasnät i direktivet förlängd genomförandefrist. Medlemsstaten ska senast vid utgången av år 2032 ha infört ett system med reglerat tillträde till vätgasnät, innebärande bland annat reglerade tariffer. Fram till att en sådan ordning är på plats ska i stället ett system med förhandlat tillträde tillämpas i medlemsstaten. Ei konstaterar att

reglerade tariffer för tillträde till vätgassystem är en förutsättning för att också tillämpa de aktuella reglerna i artikel 78.1 d på vätgassystem. Nationella bestämmelser som rör operatörer av ett vätgasnät får således avvakta till dess att reglerade tariffer införts i Sverige.

Punkt 1 e handlar om att Ei ska säkerställa att systemansvariga, alla naturgasföretag, vätgasföretag och andra marknadsaktörer fullgör sina skyldigheter enligt gasmarknadsdirektivet och förordning 2024/1789, övrig relevant unionsrätt samt enligt Acers beslut.

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak artikel 41.1.b i direktiv 2009/73/EG, men några tillägg har gjorts. Det som är nytt är att det tillkommit marknadsaktörer som Ei ska övervaka samt att Ei ska säkerställa att Acers beslut följs. Acer fattar sina beslut enligt EU-rätten. Acer kan inte på egen hand se till att dess beslut genomförs, utan det är de nationella tillsynsmyndigheternas uppgift att se till att aktörerna följer sådana beslut. Ei bedömer att detta omfattas av den tillsyn som Ei utövar enligt 10 kap. 1 § naturgaslagen. Motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen och då även omfatta vätgas. Några ytterligare genomförandeåtgärder behövs inte.

Punkt 1 f motsvarar artikel 41.1 c i direktiv 2009/73/EG och genomförs genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i nya gasmarknadslagen. Även 2–3 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen anger att myndigheten ska fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 g och h är nya men uppfylls genom 10 kap. 1 § naturgaslagen samt 2 § 2 och 3 § 3 förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen. Motsvarande bestämmelse som i naturgaslagen kommer att införas i gasmarknadslagen. Någon ytterligare genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 1 i ny och gäller nätutvecklingsplaner för vätgas. Genom 3 § 3 förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsförordningen. Nya bestämmelser om skyldighet för transmissions- och distributionsnätoperatörer för vätgas att ta fram nätutvecklingsplaner kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Förslag och överväganden rörande dessa finns i avsnitt 5.10. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 j motsvarar artikel 41.1 c i direktiv 2009/73/EG och genomförs genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i nya

gasmarknadslagen. Även 2–3 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen pekar ut att Ei ska fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Enligt punkt 1 k ska tillsynsmyndigheten följa och genomföra de rättsligt bindande och relevanta beslut som fattats av Acer och kommissionen.

Bestämmelsen motsvarar artikel 41.1 d i direktiv 2009/73/EG och genomförs genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i nya gasmarknadslagen. Enligt 2–3 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt bland annat gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 l motsvarar artikel 41.1 e i direktiv 2009/73/EG. Det åligger Ei att ta fram en rapport som omfattar samtliga underpunkter i artikel 78, även beträffande sådana frågor där andra myndigheter, t.ex. Konsumentverket, utövar den praktiska tillsynen. Enligt Ei:s instruktion ska myndigheten fullgöra uppgifter som följer av gasmarknadsdirektivet. I detta ingår att årligen utarbeta en rapport i enlighet med de rapporteringskrav som följer av direktivet. Rapporteringen omfattar regleringsfrågor, konkurrensfrågor och frågor om försörjningstrygghet.

Artikeln innehåller inte något nytt jämfört med tidigare direktiv och uppfylls genom den årliga rapport som Ei tar fram. Den senaste rapporten är *Sveriges el- och naturgasmarknad 2023* (Ei R2024:11). Bestämmelsen kräver inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 1 m motsvarar artikel 41.1 f i direktiv 2009/73/EG med tillägg för vätgasransport, lagring av vätgas, vätgasterminaler och leverans av vätgas. Bestämmelsen är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i nya gasmarknadslagen. Även 3 § 3 i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen pekar ut att Ei ska fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt förordningen. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 n motsvarar artikel 41.1 g i direktiv 2009/73/EG och innefattar endast ett tillägg om operatörer av överföringsnät för vätgas. Bestämmelsen är genomförd genom 10 kap. 1 § 2 naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i nya gasmarknadslagen. Även 3 § 3 i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen pekar ut att Ei ska fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt förordningen. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 o motsvarar artikel 41.1 h i direktiv 2009/73/EG och genomförs genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i nya gasmarknadslagen. Enligt 2–3 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsförordningen och gasmarknadsdirektivet. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 p motsvarar artikel 41.1 i i direktiv 2009/73/EG med ett tillägg gällande vätgasföretag. Bestämmelsen genomförs genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse som även omfattar vätgas kommer att införas i nya gasmarknadslagen. Enligt 2–3 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsförordningen och gasmarknadsdirektivet. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 q motsvarar artikel 41.1 j i direktiv 2009/73/EG. Ei anser att direktivets krav är uppfyllt genom Ei:s, Konsumentverkets och Konkurrensverkets uppdrag som framgår av respektive instruktion för myndigheterna (Ei:s instruktion, förordningen (2009:607) med instruktion för Konsumentverket respektive förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket). Några genomförandeåtgärder behövs därför inte.

Punkt 1 r motsvarar artikel 41.1 k i direktiv 2009/73/EG. Enligt 2–3 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsförordningen och gasmarknadsdirektivet. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 s motsvarar artikel 41.1 l i direktiv 2009/73/EG och genomförs genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i nya gasmarknadslagen. Enligt 2–3 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsförordningen och gasmarknadsdirektivet. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 t motsvarar artikel 41.1 m i direktiv 2009/73/EG och genomförs genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i nya gasmarknadslagen. Enligt 2–3 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsförordningen och gasmarknadsdirektivet. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 u motsvarar artikel 41.1 n i direktiv 2009/73/EG. Enligt 2 § 2 i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei fullgöra

tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet. Ingen genomförandeåtgärd krävs.

Punkt 1 v motsvarar artikel 41.1 o i direktiv 2009/73/EG och är genomförd genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen enligt vilka Ei ska fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt bland annat gasmarknadsförordningen och gasmarknadsdirektivet. Enligt 11 § i samma förordning ska myndigheten samverka med bland annat Konsumentverket och Konkurrentverket. Ei bedömer att inga genomförandeåtgärder krävs.

Punkt 1 w motsvarar artikel 41.1 p i direktiv 2009/73/EG. Det faller inom Ei:s ansvarsområde att följa prisutvecklingen samt att vid behov påtala eventuella tveksamheter till Konkurrentverket som sedan har att bedöma dessa i förhållande konkurrenslagens bestämmelser (se SOU 2010:30 s. 188). Bestämmelsen innehåller inte något nytt i sak och kräver därför inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 1 x motsvarar artikel 41.1 q i direktiv 2009/73/EG och är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. I övrigt krävs inte någon genomförandeåtgärd.

Punkt 1 y motsvarar artikel 41.1 r i direktiv 2009/73/EG men omfattar nu även övervakning av operatörer av vätgasnät. Bestämmelsen är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. I övrigt krävs inte någon genomförandeåtgärd.

Punkt 1 z motsvarar artikel 41.1 s i direktiv 2009/73/EG och är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. I övrigt krävs inte någon genomförandeåtgärd.

Punkt 1 aa motsvarar artikel 41.1 t i direktiv 2009/73/EG. Genom 2 § 2 förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet. Några genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 bb motsvarar artikel 41.1 u i direktiv 2009/73/EG. Genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. Några genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 1 cc är ny men är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens

uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 1 dd är ny men är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 1 ee är ny men är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 1 ff är ny men är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 1 gg är ny men är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 1 hh är ny men är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 1 ii är ny men är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens

uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 1 jj är ny men är genomförd genom 10 kap. 1 § naturgaslagen. En motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Genom 2–3 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska myndigheten fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsdirektivet och gasmarknadsförordningen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 2

Bestämmelsen motsvarar artikel 41.2 i direktiv 2009/73/EG men omfattar nu även operatörer av vätgasnät. Enligt 2–3 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt gasmarknadsförordningen och gasmarknadsdirektivet. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Punkt 3

Led a–e motsvarar artikel 41.3 a–e i direktiv 2009/73/EG men omfattar nu även ägaren till vätgasnätet och/eller den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas. Led a, b, d och e kräver inte några genomförandeåtgärder eftersom de inte är aktuella för den svenska gasmarknaden. Vad gäller led c krävs genomförandeåtgärder på så sätt att en motsvarande bestämmelse som i 10 kap. 1 § naturgaslagen kommer att införas i den nya gasmarknadslagen.

Punkt 4

Bestämmelsen motsvarar artikel 41.4 i direktiv 2009/73/EG men omfattar nu även vätgasföretag och operatören av vätgasnätet. Bestämmelsen är genomförd genom 10 kap. 1, 2 och 3 §§ naturgaslagen, 5 och 11 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen och 8 § förvaltningslagen (2017:900). Motsvarande bestämmelser som i 10 kap. 1, och 3 §§ naturgaslagen kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 5

Bestämmelsen är ny men berör inte Sverige eftersom Entso för gas, ENNOH och EU DSO-enheten har sina säten i Belgien. Någon genomförandeåtgärd krävs därför inte.

Punkt 6

Bestämmelserna motsvarar artikel 41.5 i direktiv 2009/73/EG men gäller nu även en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas och den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas. Ändringarna kräver inte några genomförandeåtgärder eftersom situationen inte är aktuell för den svenska gasmarknaden.

Punkt 7

Led a är genomförd genom Ei:s förhandsprövning i 6 kap. 1 b och 5 §§ naturgaslagen. Motsvarande bestämmelser kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Någon ytterligare genomförandeåtgärd krävs inte.

Led b, som gäller vätgas, saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG och ingår inte i regeringsuppdraget.

Led c är genomförd i 7 kap. 5 § naturgaslagen. Motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Någon ytterligare genomförandeåtgärd krävs inte.

Led d saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG och anger att tillsynsmyndigheten ska ansvara för att i förväg fastställa eller godkänna metoder för att beräkna eller fastställa villkoren för godkännande och övervakning av särskilda avgifter i enlighet med artikel 5 gasmarknadsförordningen (EU) 2024/1789.

Som framgår av bedömningen av artikel 78.1 d ovan motsvaras begreppet särskild avgift av den intäktsram som redan idag finns i den svenska förhandsregleringen och varaktigheten av den motsvaras av den tillsynsperiod som intäktsramen ska gälla för. Bestämmelsen är därför genomförd i dessa delar.

Som tidigare nämnts har bestämmelserna om reglerat tillträde till vätgasnät i direktivet förlängd genomförandefrist. Nationella bestämmelser som rör operatörer av vätgasnät får således avvakta till dess att reglerade tariffer införts i Sverige. Inga genomförandeåtgärder krävs därför i nuläget.

Led e motsvarar artikel 41.6 c i direktiv 2009/73/EG och har genomförts genom 6 kap. 5 § naturgaslagen (se prop. 2011/12:77 s. 26). Motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Någon ytterligare genomförandeåtgärd krävs inte.

Punkt 8

Bestämmelsen innebär att metoderna eller villkoren som avses i punkt 7 ska offentliggöras. Den motsvarar artikel 41.7 i direktiv 2009/73/EG och är genomförd i 6 kap. 1 a § 3 och 4 § samt 7 kap. 6 § naturgaslagen. Bestämmelsen föranleder inte någon genomförandeåtgärd utöver att motsvarande bestämmelser kommer att införas i nya gasmarknadslagen.

Punkt 9

Bestämmelsen motsvarar artikel 41.8 i direktiv 2009/73/EG och är genomförd genom 6 kap. 5 § och 7 kap. 5 § naturgaslagen. Motsvarande bestämmelser kommer att överföras till den nya gasmarknadslagen. Det som är nytt i förhållande till den tidigare lydelsen i direktiv 2009/73/EG avser tillträde för tredje part till vätgasnät och kräver inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 10

Bestämmelsen motsvarar artikel 41.9 i direktiv 2009/73/EG men omfattar nu även övervakning av vätgas. Bestämmelsen är genomförd i 10 kap. 1 § första stycket 2 naturgaslagen. Även 10 kap. 2 § naturgaslagen genomför bestämmelsen genom att tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Vidare får tillsynsmyndigheten enligt 10 kap. 3 § naturgaslagen meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite. Bestämmelserna i naturgaslagen kommer att överföras till den nya gasmarknadslagen. I övrigt krävs inte några genomförandeåtgärder.

Artikel 79 – Beslut och klagomål

1. Tillsynsmyndigheterna ska ha befogenhet att vid behov begära att systemansvariga för överförings-, lagrings-, LNG- och distributionssystem för naturgas, operatörer av lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler och operatörer av vätgasnät ändrar villkoren, inbegripet de tariffer och metoder som avses i denna artikel, för att säkerställa att de är proportionella och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt. Om reglerna för tillträde till naturgaslagring fastställs i enlighet med artikel 33.3 ska denna uppgift inte omfatta ändring av tariffer. Om systemet för tillträde till vätgasnät, vätgasanläggningar eller vätgaslagring baseras på förhandlat tillträde för tredje part i enlighet med artikel 35.4, artikel 36.1 eller artikel 37.2 ska denna uppgift inte omfatta ändring av tariffer. Om fastställandet av överförings- och distributionstariffer för naturgas och, i tillämpliga fall, tariffer för vätgasnät försenas ska tillsynsmyndigheterna ha befogenhet att fastställa eller godkänna preliminära överförings- och distributionstariffer eller metoder, och tariffer eller metoder för vätgasnät och att fatta beslut om lämpliga kompensationsåtgärder om de slutliga tarifferna eller metoderna skiljer sig från dessa preliminära tariffer eller metoder.
2. Varje part som har ett klagomål mot en systemansvarig för överförings-, lagrings-, LNG- eller distributionssystem för naturgas eller en operatör av vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas eller en vätgasterminal vad avser den systemansvarigas eller operatörens skyldigheter enligt detta direktiv får inge klagomålet till tillsynsmyndigheterna, som i egenskap av tvistlösande myndigheter ska fatta ett beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheten begär ytterligare upplysningar. Den förlängda perioden får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Tillsynsmyndigheternas beslut ska vara bindande så länge det inte och fram till dess att det har upphävts vid ett överklagande.

3. Varje berörd part som har rätt att inge klagomål mot ett beslut om metoder som fattats enligt denna artikel eller, om tillsynsmyndigheterna är skyldiga att samråda, mot de föreslagna tarifferna eller metoderna, får inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inge ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål ska inte utgöra hinder för verkställighet.
4. Medlemsstaterna ska inrätta lämpliga och effektiva mekanismer för reglering, kontroll och transparens för att förhindra missbruk av en dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa mekanismer ska beakta bestämmelserna i EUF-fördraget, särskilt artikel 102.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet nationell rätt, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när de bestämmelser om
6. Klagomål enligt punkterna 2 och 3 ska inte påverka rätten att överklaga enligt unionsrätten eller nationell rätt.
7. Tillsynsmyndigheternas beslut ska vara fullt motiverade för att medge domstolsprövning. Besluten ska vara tillgängliga för allmänheten, samtidigt som den konfidentiella karaktären hos kommersiellt känsliga uppgifter bevaras.
8. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns lämpliga mekanismer på nationell nivå som ger den part som berörs av ett beslut fattat av tillsynsmyndigheten rätt att överklaga till ett organ som är oberoende av de berörda parterna och av någon regering.

Bedömning

Punkt 1 motsvarar artikel 41.10 i direktiv 2009/73/EG men omfattar nu också vätgas. Bestämmelsen är genomförd i 6 kap. 5 § och 10 kap. 3 § naturgaslagen. Motsvarande bestämmelser kommer att införas till den nya gasmarknadslagen och kräver inte några ytterligare genomförandeåtgärder. Vad gäller vätgas gäller kraven i direktivet först från och med 1 januari 2033 och ingår inte i regeringsuppdraget.

Punkt 2 motsvarar artikel 41.11 i direktiv 2009/73/EG men gäller nu också vätgas och är genomförd i 10 kap. 4 § naturgaslagen. Motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen och det krävs inte några ytterligare genomförandeåtgärder.

Punkt 3 motsvarar artikel 41.12 i direktiv 2009/73/EG och är genomförd genom 11 kap. 4 § naturgaslagen. Motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen och det krävs inte några ytterligare genomförandeåtgärder.

Punkt 4 motsvarar artikel 41.13 i direktiv 2009/73/EG och fullgörs genom Konkurrensverkets arbete utifrån förordning (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket och konkurrenslagen (2008:579). Bestämmelsen kräver inte några genomförandeåtgärder.

Punkt 5 motsvarar artikel 41.14 i direktiv 2009/73/EG och kräver inga genomförandeåtgärder. Se prop. 2004/05:62 s. 64.

Punkt 6 motsvarar artikel 41.14 i direktiv 2009/73/EG. Överklagandemöjligheter finns reglerat i 11 kap. 4 § naturgaslagen. Motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen och det krävs inte några ytterligare genomförandeåtgärder.

Punkt 7 motsvarar artikel 41.16 i direktiv 2009/73/EG och genomförs genom 32 § förvaltningslagen (2017:700) samt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Inga genomförandeåtgärder krävs.

Punkt 8 motsvarar artikel 41.17 i direktiv 2009/73/EG och genomförs genom 11 kap. 4 § naturgaslagen. Motsvarande bestämmelse kommer att införas i den nya gasmarknadslagen och det krävs inte några ytterligare genomförandeåtgärder.

Artikel 80 – Regionalt samarbete mellan tillsynsmyndigheter om gränsöverskridande frågor

1. Tillsynsmyndigheterna ska nära samråda och samarbeta med varandra, särskilt med Acer, och ska bistå varandra och Acer med sådan information som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt detta direktiv. När det gäller den information som utbyts ska den mottagande myndigheten säkerställa samma grad av konfidentialitet som den som krävs av den myndighet som lämnade informationen.

2. Tillsynsmyndigheterna ska samarbeta åtminstone på regional nivå för att

a) främja skapandet av operativa arrangemang för att möjliggöra en optimal näthantering, främja gemensamma naturgas- och vätgasbörser och fördela gränsöverskridande kapacitet, liksom för att möjliggöra en adekvat nivå på sammanlänkningskapaciteten, inbegripet genom ny sammanlänkning, inom regionen och mellan regioner så att en effektiv konkurrens kan utvecklas och försörjningstryggheten kan förbättras utan diskriminering mellan leveransföretag i de olika medlemsstaterna,

b) samordna utvecklingen av alla nätföreskrifter som gäller för relevanta systemansvariga för överföringssystem, operatörer av vätgasnät och för andra marknadsaktörer,

- c) samordna utvecklingen av reglerna för hanteringen av överbelastning,
- d) säkerställa regelefterlevnad hos rättsliga enheter som utför systemansvarigas för överföring och nätoperatörers uppgifter på gränsöverskridande eller regional nivå.
3. Tillsynsmyndigheterna ska ha rätt att ingå samarbetsarrangemang med varandra i syfte att främja tillsynssamarbetet.
4. De åtgärder som avses i punkt 2 ska vid behov vidtas i nära samråd med andra berörda nationella myndigheter utan att detta påverkar deras specifika befogenheter.
5. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 med avseende på att komplettera detta direktiv genom att fastställa riktlinjer om i vilken utsträckning tillsynsmyndigheterna är skyldiga att samarbeta med varandra och med Acer.
6. Tillsynsmyndigheterna eller, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter kan samråda och samarbeta med de berörda myndigheterna i tredjeländer, inbegripet fördragsslutande parter i energigemenskapen, när det gäller driften av naturgas- och vätgasinfrastruktur till och från tredjeländer, i syfte att, vad gäller den berörda infrastrukturen, säkerställa att detta direktiv tillämpas konsekvent i medlemsstatens territorium och territorialvatten.

Bedömning

Artikel 80 motsvarar till övervägande del artikel 42 i direktiv 2009/73/EG. En ny punkt 2 d har införts som handlar om regelefterlevnad. Även en ny punkt 6 har införts i bestämmelsen.

Punkt 1 är genomförd i nationell rätt genom 2–4 §§ i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen. Kraven i direktivet genomförs även genom 15 kap. 1 §, 17 kap. 1 § och 30 kap. 23–24 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt genom offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641). Inga genomförandeåtgärder krävs.

Punkterna 2 och 3 om samarbete på regional nivå och tillsynsmyndigheternas rätt att ingå samarbetsarrangemang med varandra motsvarar artikel 42.2–3 i direktiv 2009/73/EG. Bestämmelserna är genomförda genom 2–4 §§ förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen.

Nya krav på tillsynsmyndigheten har tillkommit i punkterna 2 a (främjande av vätgasbörser) och 2 b (samordnad utveckling av nätföreskrifter även för operatörer av vätgasnät). De kommer att omfattas av Ei:s uppgifter genom att myndighetens

instruktion uppdateras så att den hänvisar till det nya gasmarknadsdirektivet där vätgas numera ingår. Någon ytterligare genomförandeåtgärd är inte nödvändig.

Punkt 4 om nära samråd med andra berörda nationella myndigheter genomförs genom 8 § förvaltningslagen (2017:900). Ingen genomförandeåtgärd krävs.

Punkt 5 föranleder inte någon nationell åtgärd eftersom den riktar sig mot kommissionen.

Punkt 6 är ny men kräver inte någon genomförandeåtgärd eftersom tillägget kommer att omfattas av Ei:s uppgifter genom att myndighetens instruktion uppdateras till att hänvisa till det nya gasmarknadsdirektivet där vätgas numera ingår. Någon ytterligare genomförandeåtgärd är inte nödvändig.

Artikel 81 – Överensstämmelse med nätföreskrifterna och riktlinjerna

1. Varje tillsynsmyndighet och kommissionen får begära ett yttrande från Acer angående huruvida ett beslut som fattats av en tillsynsmyndighet överensstämmer med de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits enligt detta direktiv eller förordning (EU) 2024/1789.
2. Acer ska inom tre månader från dagen för mottagandet av begäran avge sitt yttrande till den tillsynsmyndighet som har begärt det eller till kommissionen och till den tillsynsmyndighet som har fattat det aktuella beslutet.
3. Om den tillsynsmyndighet som har fattat beslutet inte följer Acers yttrande inom fyra månader från dagen för mottagandet av yttrandet ska Acer informera kommissionen härom.
4. Varje tillsynsmyndighet får informera kommissionen om den anser att ett beslut som fattats av en annan tillsynsmyndighet och som är relevant för gränsöverskridande handel inte överensstämmer med nätföreskrifterna och de riktlinjer som antagits enligt detta direktiv eller förordning (EU) 2024/1789 inom två månader räknat från dagen för det beslutet.
5. Om kommissionen, inom två månader efter att ha informerats av Acer i enlighet med punkt 3 eller av en tillsynsmyndighet i enlighet med punkt 4 eller på eget initiativ inom tre månader från dagen för beslutet, finner att det beslut som fattats av en tillsynsmyndighet ger anledning till allvarliga tvivel beträffande dess förenlighet med de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits enligt detta direktiv eller förordning (EU) 2024/1789 får kommissionen besluta att undersöka ärendet ytterligare. Kommissionen ska i sådana fall uppmana tillsynsmyndigheten och parterna i förfarandet hos tillsynsmyndigheten att yttra sig.

6. Om kommissionen beslutar att undersöka ärendet i enlighet med punkt 5 ska den inom fyra månader från dagen för det beslutet fatta ett slutgiltigt beslut om att

a) inte göra några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut, eller

b) begära att den berörda tillsynsmyndigheten återkallar sitt beslut på grund av att nätföreskrifterna och riktlinjerna inte har följts.

7. Om kommissionen inte beslutar att undersöka ärendet ytterligare eller inte fattar något slutgiltigt beslut inom de tidsgränser som fastställs i punkterna 5 och 6 ska det anses att den inte haft några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.

8. Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut att återkalla beslutet inom två månader, och ska informera kommissionen om detta.

9. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 för att komplettera detta direktiv genom att fastställa riktlinjer för det förfarande som ska följas vid tillämpningen av denna artikel.

Bedömning

Bestämmelsen motsvarar artikel 43 i direktiv 2009/73/EG. Artikel 81.1 föreskriver att tillsynsmyndigheten får begära yttrande från Acer och kräver inte någon genomförandeåtgärd.

Artikel 81.4 rör tillsynsmyndighetens möjligheter att informera kommissionen om felaktiga beslut som en annan tillsynsmyndighet har fattat och kräver inte någon nationell genomförandeåtgärd.

Artikel 81.8 rör tillsynsmyndighetens skyldighet att följa kommissionens beslut att återkalla beslutet inom två månader. Bestämmelsen är införd i nationell rätt genom 10 kap. 1 a § naturgaslagen. Även 3 kap. 4 § och 4 kap. 3 § om tillsynsmyndighetens slutliga beslut i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag genomför bestämmelsen. De befintliga nationella bestämmelserna kommer att överföras till den nya gasmarknadslagen. Några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Övriga punkter i artikel 81 gäller kommissionen och kräver därför inte någon genomförandeåtgärd.

Artikel 82 – Bevarande av information

1. Medlemsstaterna ska kräva att leveransföretag under minst fem år håller relevanta uppgifter om samtliga transaktioner avseende natur- och vätgasleveransavtal och natur- och vätgasderivat med grossister, systemansvariga

för överföringssystem, operatörer av lagringsanläggningar för naturgas och LNG-anläggningar samt operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler tillgängliga för de nationella myndigheterna, inklusive tillsynsmyndigheten och de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen, för fullgörandet av deras uppgifter.

2. Uppgifterna ska innehålla information om relevanta transaktioner, såsom regler om löptid, tillhandahållande och fullgörande samt information om mängd, datum och tider för verkställande, transaktionspriser och metoder för att identifiera den berörda grossisten liksom detaljerad information om natur- och vätgasleveransavtal och natur- och vätgasderivat som inte fullgjorts.

3. Tillsynsmyndigheten får besluta att göra delar av denna information tillgänglig för marknadsaktörer, förutsatt att kommersiellt känslig information om enskilda marknadsaktörer eller individuella transaktioner inte lämnas ut. Denna punkt får inte tillämpas på information om finansiella instrument som omfattas av direktiv 2014/65/EU.

4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 för att komplettera detta direktiv genom att fastställa riktlinjer som fastställer metoder och villkor för bevarande av information liksom form och innehåll när det gäller de uppgifter som ska bevaras.

5. När det gäller transaktioner avseende naturgas- och vätgasderivat mellan leveransföretag å ena sidan och grossister, systemansvariga för överföringssystem och operatörer av lagringsanläggningar för naturgas och LNG-anläggningar och operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler å andra sidan, ska denna artikel tillämpas först när kommissionen har antagit de riktlinjer som avses i punkt 4.

6. Denna artikel får inte skapa ytterligare skyldigheter i förhållande till de myndigheter som avses i punkt 1 i denna artikel för de enheter som omfattas av direktiv 2014/65/EU.

7. Om de myndigheter som avses i punkt 1 i denna artikel behöver tillgång till de uppgifter som innehas av enheter som omfattas av direktiv 2014/65/EU, ska de ansvariga myndigheterna enligt det direktivet tillhandahålla dem de begärda uppgifterna.

Bedömning

Bestämmelsen motsvarar artikel 44 i direktiv 2009/73/EG. Tillägg har gjorts i punkterna 1, 2 och 5 för att de även ska omfatta vätgas.

Artikel 82.1 motsvarar artikel 44.1. Bestämmelsen är genomförd i 10 kap. 13 § naturgaslagen om bevarande av information, 34 a och b §§ i naturgasförordningen (2006:1043) om tillsyn, 5 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579) om utredning initierad av Konkurrensverket, 1 § lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden om att främja en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet och i bokföringslagen (1999:1078). Någon genomförandeåtgärd med anledning av tillägget för vätgas är inte nödvändig.

Artikel 82.2 omfattas av bokföringslagens bestämmelser och några ytterligare genomförandeåtgärder krävs inte.

Artikel 82.3 omfattas av 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som gäller övrig tillsyn m.m. som utövas av statlig myndighet samt av 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) som gäller föreskrifter med stöd av 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen och bilagor. Det krävs inte några genomförandeåtgärder.

Artikel 82.4 riktar sig till kommissionen och kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 82.5–6 är genomförd genom 10 kap. 13 § naturgaslagen samt 34 a och b §§ naturgasförordningen (2006:1043). Motsvarande bestämmelser kommer att införas i den nya gasmarknadslagen. Vidare är bestämmelserna genomförda genom 5 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:479), 1 § lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden samt bokföringslagen (1999:1078). I dessa delar krävs ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 82.7 omfattas av 8 § förvaltningslagen (2017:900) och kräver inte några genomförandeåtgärder.

4.11 Kapitel XI – Slutbestämmelser

Artikel 83 – Skyddsåtgärder

I händelse av en plötslig kris på energimarknaden eller i fall av hot mot personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet eller mot ett systems funktionsduglighet, får en medlemsstat vidta de åtgärder som föreskrivs i den nationella krisplanen och, i tillämpliga fall, tillkännage en kris i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2017/1938.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 46.1 i direktiv 2009/73/EG och handlar om medlemsstaters rätt att vidta åtgärder enligt nationell krisplan eller i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2017/1938 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas.

Bestämmelsen kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 84 – Lika villkor

1. De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att säkerställa lika villkor i enlighet med detta direktiv ska vara förenliga med EUF-fördraget, särskilt artikel 36, och med annan unionsrätt.
2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska vara proportionella, icke-diskriminerande och transparenta. Dessa åtgärder får bara sättas i kraft efter anmälan till kommissionen och med kommissionens medgivande.
3. Kommissionen ska reagera på den anmälan som avses i punkt 2 inom två månader efter dagen då anmälan togs emot. Denna period ska börja dagen efter det att fullständig information har erhållits. Om kommissionen inte handlat inom denna tvåmånadersperiod, ska det anses att kommissionen inte har några invändningar mot de anmälda åtgärderna.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 47 i direktiv 2009/73/EG och anger att åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att säkerställa lika villkor i enlighet med detta direktiv ska vara förenliga med EUF-fördraget och med annan unionsrätt.

Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Artikel 85 – Tekniska avtal avseende driften av rörledningar för naturgas och vätgas med tredjeländer

Detta direktiv ska inte påverka friheten för systemansvariga för överföringssystem, operatörer av vätgasnät eller andra ekonomiska aktörer att ingå tekniska avtal om frågor som rör driften av rörledningar mellan en medlemsstat och ett tredjeland eller låta dem fortsätta att gälla, i den mån avtalen är förenliga med unionsrätten och relevanta beslut av tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna. Sådana avtal ska anmälas till de berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheter.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 48 a i direktiv 2009/73/EG och berör aktörers tekniska avtal med (andra aktörer i) medlemsstater eller tredje land. Det råder full avtalsfrihet för de i artikeln nämnda aktörerna.

Någon åtgärd för genomförande behövs inte.

Artikel 86 – Undantag för naturgassystem

1. Medlemsstater som inte är direkt anslutna till det sammanlänkade systemet i någon annan medlemsstat får göra undantag från artikel 3, 8, 34, 60 eller 31.1. Ett sådant undantag ska upphöra att gälla från och med den tidpunkt då den första

sammanlänkningen till medlemsstaten har färdigställts. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen.

2. Medlemsstaterna får hos kommissionen ansöka om undantag från att tillämpa artikel 3, 8, 60 eller 31 på yttersta randområden i den mening som avses i artikel 349 i EUF-fördraget eller på andra geografiskt isolerade områden. Varje sådant undantag ska upphöra att gälla så snart en anslutning från regionen eller området till en medlemsstat med ett sammanlänkat system har färdigställts.

3. Luxemburg får göra undantag från artikel 60. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen.

4. Kommissionen ska underrätta medlemsstaterna om ansökningar om undantag enligt punkt 2 innan den fattar ett beslut, med beaktande av motiverade begäranden om konfidentiell behandling av kommersiellt känsliga uppgifter.

5. Undantag som beviljas av kommissionen enligt punkt 2 ska vara tidsbegränsade och underkastade villkor som syftar till att öka konkurrensen på och integreringen av den inre marknaden och säkerställa att undantagen inte hindrar övergången till förnybar energi eller tillämpningen av principen om energieffektivitet först.

6. Undantag som beviljas enligt direktiv 2009/73/EG utan sista giltighetsdag eller utan fastställd tillämpningsperiod ska upphöra att gälla den 31 december 2025. Medlemsstater som den 4 augusti 2024 fortfarande omfattas av sådana undantag får besluta att tillämpa ett nytt undantag enligt punkt 1 eller 7 i denna artikel, eller hos kommissionen ansöka om ett nytt undantag enligt punkt 2 i denna artikel.

7. Medlemsstater som tar emot den första kommersiella leveransen enligt sitt första långsiktiga avtal om leverans av naturgas efter den 4 augusti 2024 får göra undantag från artiklarna 3.1–3.4, 4.1, 8, 31.1, 32.1, 34, 39.1–39.5, 43, 44.6, 46, 60, 61 och 75. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen. Undantaget ska upphöra att gälla tio år efter mottagandet av den första kommersiella leveransen enligt deras första långsiktiga avtal om leverans av naturgas.

8. Anmälningar av undantag som medlemsstaterna beviljar enligt punkterna 1, 3 och 7, och kommissionsbeslut om att bevilja undantag enligt punkterna 2, 5 och 6 ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

Bedömning

Det svenska naturgasnätet är anslutet till i nätet Danmark och omfattas inte av bestämmelserna i artikeln. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Artikel 87 – Vätgasnät i isolerade områden

Medlemsstaterna får bevilja undantag från tillämpningen av artiklarna 46, 68 eller 71 för vätgasnät i de yttersta randområdena i den mening som avses i artikel 349 i EUF-fördraget och i isolerade områden med följande Nuts 2- och Nuts 3-koder i nomenklaturen för statistiska territoriella enheter (NUTS) som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 (52):

- i) Cypern (NUTS 2 CY00)
- ii) Kajanaland (NUTS 3 FI1D8)
- iii) Lappland (NUTS 3 FI1D7)
- iv) Malta (NUTS 2 MT00)
- v) Norra Österbotten (NUTS 3 FI1D9)
- vi) Övre Norrland (NUTS 2 SE33)

2. Varje undantag som beviljas enligt punkt 1 ska offentliggöras och anmälas till kommissionen.
3. Undantag som beviljas enligt punkt 1 ska upphöra att gälla 15 år från den dag då de beviljas, och under alla omständigheter senast den 31 december 2044. Sådana undantag ska inte förnyas. Medlemsstaterna ska återkalla ett undantag som beviljats enligt punkt 1 om ett vätgasnät som omfattas av ett sådant undantag utvidgas bortom det isolerade området eller ansluts till vätgasnät utanför områdena.
4. Vart sjunde år från dagen för beviljandet av ett undantag enligt punkt 1, eller på motiverad begäran från kommissionen, ska tillsynsmyndigheten i den medlemsstat som beviljade undantaget offentliggöra en bedömning av det undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten efter en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt ska medlemsstaten återkalla undantaget.

Bedömning

Artikeln är ny och ger medlemsstaterna möjlighet att bevilja undantag från tillämpningen av artiklarna 46, 68 eller 71 för vätgasnät i Övre Norrland (NUTS 2 SE33).

Enligt punkten 2 ska varje undantag som beviljas enligt punkt 1 offentliggöras och anmälas till kommissionen.

Enligt punkten 3 ska undantag som beviljas enligt punkt 1 upphöra att gälla 15 år från den dag då de beviljas, och under alla omständigheter senast den 31 december 2044. Sådana undantag ska inte förnyas. Medlemsstaterna ska återkalla ett undantag som beviljats enligt punkt 1 om ett vätgasnät som omfattas av ett sådant undantag utvidgas bortom det isolerade området eller ansluts till vätgasnät utanför områdena.

Enligt punkten 4 ska tillsynsmyndigheten vart sjunde år från dagen för beviljandet av ett undantag enligt punkt 1, eller på motiverad begäran från kommissionen, i den medlemsstat som beviljade undantaget offentliggöra en bedömning av det undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten efter en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt ska medlemsstaten återkalla undantaget.

Sverige har verkat för att bestämmelsen skulle komma till stånd. Möjligheten till undantag bör införas. För överväganden och förslag, se avsnitt 5.19.

Artikel 88 – Undantag när det gäller överföringsledningar för naturgas till och från tredjeländer

1. När det gäller överföringsledningar för naturgas mellan en medlemsstat och ett tredjeland som färdigställts före den 23 maj 2019, får den medlemsstat i vilken den första anslutningspunkten för en sådan överföringsledning till en medlemsstats nät är belägen, av objektiva skäl, till exempel kostnadstäckningsskäl eller försörjningstrygghetsskäl, besluta att göra undantag från artiklarna 31, 60, 71 och 72 samt artiklarna 78.7, 78.9 och 79.1 för avsnitten av sådana överföringsledningar för naturgas i dess territorium och territorialvatten, förutsatt att ett sådant undantag inte skadar konkurrensen i unionen eller en effektivt fungerande inre marknad för naturgas, eller för en trygg energiförsörjning i unionen.

Undantaget ska vara tidsbegränsat upp till 20 år, på grundval av en objektiv motivering, får förnyas om det är berättigat och får förenas med villkor som bidrar till uppnåendet av de förhållanden som avses i första stycket.

Sådana undantag ska inte vara tillämpliga på överföringsledningar mellan en medlemsstat och ett tredjeland som är skyldigt att införliva detta direktiv och som på ett ändamålsenligt sätt har genomfört detta direktiv enligt ett avtal som ingåtts med unionen.

2. Om den berörda överföringsledningen är belägen i mer än en medlemsstats territorium ska den medlemsstat i vars territorium den första anslutningspunkten till medlemsstaternas nät ligger efter samråd med samtliga berörda medlemsstater besluta om att bevilja undantag för den överföringsledningen.

På begäran av de berörda medlemsstaterna får kommissionen besluta att inta en observatörsroll i samrådet mellan den medlemsstat på vars territorium den första anslutningspunkten är belägen och tredjelandet med avseende på konsekvent tillämpning av detta direktiv i medlemsstatens territorium och territorialvatten där den första sammanlänkningspunkten är belägen, inbegripet beviljandet av undantag för sådana överföringsledningar.

3. Beslut enligt punkterna 1 och 2 ska antas senast den 24 maj 2020. Medlemsstaterna ska anmäla dessa beslut till kommissionen och offentliggöra dem.

4. Senast den 5 augusti 2026 ska kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om undantag som beviljats enligt denna artikel. Rapporten ska i synnerhet bedöma hur sådana undantag inverkar på en effektivt fungerande inre marknad för naturgas och på en trygg energiförsörjning samt unionens och medlemsstaternas väsentliga säkerhetsintressen.

Bedömning

Artikeln handlar om möjlighet för medlemsstat att besluta om undantag från vissa bestämmelser för överföringsledningar för naturgas mellan en medlemsstat och ett tredjeland som färdigställts före den 23 maj 2019. Bestämmelsen är inte aktuell för svenskt vidkommande och någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 89 – Förfarande för bemyndigande

1. Befintliga avtal mellan en medlemsstat och ett tredjeland om driften av en överföringsledning eller ett tidigare led i rörledningsnätet får, utan att det påverkar andra skyldigheter som följer av unionsrätten, eller fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna, fortsätta att gälla till dess att ett efterföljande avtal mellan unionen och samma tredjeland träder i kraft eller till dess att förfarandet i punkterna 2–15 tillämpas.

2. Om en medlemsstat har för avsikt att inleda förhandlingar med ett tredjeland i syfte att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett tredjeland om driften av en överföringsledning eller en sammanlänkning för vätgas med ett tredjeland, och det gäller frågor som helt eller delvis omfattas av tillämpningsområde för detta direktiv eller förordning (EU) 2024/1789, ska den anmäla detta skriftligen till kommissionen, utan att det påverkar fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna.

En sådan anmälan ska inbegripa relevant dokumentation och uppgift om vilka bestämmelser som ska tas upp vid förhandlingarna eller omförhandlas, syftet med förhandlingarna samt all annan relevant information, och den ska översändas till kommissionen senast fem månader före det planerade inledandet av förhandlingarna.

3. Efter det att kommissionen har fått den anmälan som avses i punkt 2 ska den bemyndiga den berörda medlemsstaten att inleda formella förhandlingar med ett tredjeland avseende den del som kan påverka unionens gemensamma regler såvida den inte anser att inledande av sådana förhandlingar skulle

a) vara oförenligt med unionsrätten av andra skäl än fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna,

b) skada de inre naturgasmarknadernas eller de inre vätgasmarknadernas funktion, konkurrensen eller försörjningstryggheten i en medlemsstat eller unionen, med beaktande av principen om solidaritet mellan medlemsstaterna enligt artikel 194.1 i EUF-fördraget,

c) undergräva målen för unionens pågående förhandlingar om internationella avtal med ett tredjeland,

d) vara diskriminerade.

4. Vid genomförandet av bedömningen enligt punkt 3 ska kommissionen ta hänsyn till huruvida det planerade avtalet gäller en överföringsledning eller en rörledning i tidigare led som bidrar till diversifiering av naturgasförsörjning och leverantörer genom nya naturgaskällor.

5. Inom 90 dagar från mottagandet av den anmälan som avses i punkt 2 ska kommissionen anta ett beslut om att bemyndiga eller att vägra att bemyndiga en medlemsstat att inleda förhandlingar i syfte att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett tredjeland. Om ytterligare information krävs för att anta ett beslut ska perioden på 90 dagar börja löpa från den dag den ytterligare informationen mottogs.

6. Om kommissionen antar ett beslut om att vägra att bemyndiga en medlemsstat att inleda förhandlingar i syfte att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett tredjeland, ska den informera den berörda medlemsstaten om detta och ange skälen för detta.

7. Beslut om att bemyndiga eller vägra att bemyndiga en medlemsstat att inleda förhandlingar i syfte att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett

tredjeland ska antas genom genomförandeakter, i enlighet med det förfarande som avses i artikel 90.2.

8. Kommissionen får ge vägledning och begära att specifika klausuler införs i det föreslagna avtalet i syfte att säkerställa förenlighet med unionsrätten i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2017/684 (53).

9. Kommissionen ska hållas informerad om framstegen i och resultaten av förhandlingarna om att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal under de olika faserna och får begära att få delta i sådana förhandlingar mellan medlemsstaten och tredjelandet i enlighet med beslut (EU) 2017/684.

10. Kommissionen ska underrätta Europaparlamentet och rådet om de beslut som antas enligt punkt 5.

11. Innan ett avtal med ett tredjeland undertecknas ska den berörda medlemsstaten till kommissionen anmäla utgången av förhandlingarna och översända texten till det förhandlade avtalet till kommissionen.

12. När kommissionen har mottagit anmälan enligt punkt 11 ska den bedöma det framförhandlade avtalet enligt punkt 3. Om kommissionen finner att förhandlingarna har resulterat i ett avtal som är förenligt med punkt 3 ska den bemyndiga medlemsstaten att underteckna och ingå avtalet.

13. Inom 90 dagar efter det att den anmälan som avses i punkt 11 har mottagits, ska kommissionen anta ett beslut om att bemyndiga eller vägra att bemyndiga en medlemsstat att underteckna och ingå ett avtal med ett tredjeland. Om ytterligare information krävs för att anta ett beslut ska perioden på 90 dagar börja löpa från den dag den ytterligare informationen mottogs.

14. Om kommissionen antar ett beslut enligt punkt 13 om att bemyndiga en medlemsstat att underteckna och ingå avtalet med tredjeland, ska den berörda medlemsstaten till kommissionen anmäla ingåendet och ikraftträdandet av avtalet samt senare ändringar av det avtalets status.

15. Om kommissionen antar ett beslut i enlighet med punkt 13 om att vägra att bemyndiga en medlemsstat att underteckna och ingå avtalet med tredjeland, ska den informera den berörda medlemsstaten om detta och ange skälen.

Bedömning

Punkten 1 anger att befintliga avtal mellan en medlemsstat och ett tredjeland om driften av en överföringsledning eller ett tidigare led i rörledningsnätet får fortsätta att gälla till dess att ett efterföljande avtal mellan unionen och samma tredjeland träder i kraft eller till dess att förfarandet i punkterna 2–15 tillämpas.

Punkterna 2–15 innehåller bestämmelser om en medlemsstats skyldighet om att göra en anmälan till kommissionen i samband med förhandling om eller ingående av avtal med tredje land rörande överföringsledningar och sammanlänkningsrör för vätgas. Artikel 90 kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 90 – Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 9, 62, 72, 80, 81 och 82 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 4 augusti 2024.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 9, 62, 72, 80, 81 och 82 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 9, 62, 72, 80, 81 eller 82 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Bedömning

Artikel 90 handlar om bemyndigande till kommissionen och kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 91 – Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Bedömning

Artikeln handlar om s.k. kommittéförfarande och kräver ingen åtgärd.

Artikel 92 – Översyn och rapportering

1. Senast den 31 december 2030 ska kommissionen se över detta direktiv och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet, vid behov åtföljd av lämpliga lagstiftningsförslag. Översynen ska särskilt granska tillämpningen av artikel 9, och tillhörande definitioner i artikel 2, för att bedöma om anläggningar som tas i drift från och med den 1 januari 2031 visar att användningen av koldioxidsnåla bränslen och koldioxidsnål vätgas leder till större minskningar av växthusgasutsläppen för att erhålla certifiering i enlighet med den artikeln.
2. Senast den 5 augusti 2035 ska kommissionen offentliggöra ett meddelande med en bedömning av genomförandet av artikel 46 med avseende på operatörer av distributionsnät för vätgas samt genomförandet av artiklarna 68 och 69 med avseende på operatörer av överföringsnät för vätgas.
3. Senast den 5 augusti 2034 ska Acer, med avseende på kommissionens meddelande enligt punkt 2 i denna artikel, offentliggöra en rapport om den inverkan som artiklarna 46, 68 och 69 har på vätgasmarknadens funktion, konkurrens, likviditet, vätgasinfrastrukturutveckling och transparens. Acers rapport ska innefatta ett samråd med berörda intressenter.

Bedömning

Artikeln handlar om kommissionens skyldigheter att se över direktivet och kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 93 – Ändringar av direktiv (EU) 2023/1791

Direktiv (EU) 2023/1791 ska ändras på följande sätt:

1. Artiklarna 17 och 19 ska utgå.
2. I artikel 39 ska andra stycket ersättas med följande:

"Artiklarna 13–16, 18 och 20 och bilagorna II, IX, XII, XIII och XIV ska tillämpas från och med den 12 oktober 2025."
3. Bilaga VIII ska utgå.

Bedömning

Enligt punkten 1 ska artiklarna 17 och 19 utgå. Artikel 17 handlar om faktureringsinformation till naturgaskunder och ersätts av bestämmelser i gasmarknadsdirektivet. Artikel 19 handlar om att slutkunder ska ha rätt till förbruknings- och fakturainformation utan kostnad. Bestämmelserna ersätts av bestämmelser i gasmarknadsdirektivet.

Enligt punkten 2 utgår artikel 17 och 19 från bestämmelserna om ikraftträdande.

Enligt punkten 3 ska bilaga VIII utgå. Den ersätts av bilaga 1 i gasmarknadsdirektivet.

Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 94 – Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 2–6, 8–31, 33, 35–38, 39.1 a, 39.3, 39.4, 39.7, 39.8 och 39.9, 40.1, 41, 42, 43, 44.1, 44.2, 44.7 och 44.8, 45, 46.2, 46.3, 50–59, 62, 64.11, 68–75, 76.5, 77, 78, 79, 81.1, 81.6, 82 och 83 samt bilagorna I och II senast den 5 augusti 2026. De ska genast underrätta kommissionen om texten till dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Bedömning

Artikeln anger när införlivandet ska ske och kräver i sig ingen egen åtgärd.

Artikel 95 – Upphävande

Direktiv 2009/73/EG, i dess lydelse enligt de akter som anges i del A i bilaga III till det här direktivet, ska upphöra att gälla med verkan från och med den 4 augusti 2024, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt och datum för tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga III till det här direktivet.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga IV.

Bedömning

Artikel 96 kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 96 – Ikraftträdande och tillämpning

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Artikel 93 ska tillämpas från och med den 5 augusti 2026.

Bedömning

Artikel 97 anger när direktivet träder i kraft och kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 97 – Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Bedömning

Artikel 98 kräver ingen genomförandeåtgärd.

5 Överväganden och förslag gällande gasmarknadsdirektivet

5.1 Bestämmelserna för naturgas, biogas och vätgas samlas i en lag

Förslag

Förslag: En ny lag, gasmarknadslagen, ersätter den nuvarande naturgaslagen (2005:403), som upphävs. Den nya gasmarknadslagen reglerar naturgas, biogas, vätgas och övriga berörda gaser gemensamt, dock med vissa undantag där särreglering är motiverad. Befintliga bestämmelser i naturgaslagen som inte ska ändras eller utgå införs i den nya lagen i oförändrad lydelse. Vidare flyttas också bestämmelserna i den befintliga lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag (certifieringslagen) till den nya gasmarknadslagen samtidigt som certifieringslagen upphör att gälla. Ett bemyndigande till regeringen införs i den nya gasmarknadslagen i kapitlet om certifiering, med rätt att meddela ytterligare föreskrifter om krav för certifiering och om ytterligare föreskrifter rörande certifiering av innehavare av lagringsanläggning.

Bestämmelserna i 9 kap. naturgaslagen om vissa undantag för byggandet av större naturgasledning utgår och införs inte i den nya gasmarknadslagen.

Lagens tillämpningsområde begränsas till att omfatta transmissionssystem och distributionssystem som är anslutet till transmissionssystemet.

Distributionssystem som inte är anslutet till transmissionssystem omfattas endast under förutsättning att överföring sker till konsumenter. Gassystem som överför för egen räkning omfattas inte av lagens tillämpningsområde.

Vissa redaktionella ändringar görs i befintliga bestämmelser. Bland annat ändras "skall" till "ska" och "äger" till "får".

Hur och var bör vätgas regleras?

Bestämmelserna i gasmarknadsdirektivet om naturgas och vätgas är i många avseenden överensstämmande. Det gäller till exempel de bestämmelser för koncession och kunders rättigheter som föreslås i denna rapport. Bestämmelserna för vätgas, naturgas, och biogas bör därför samlas i en gemensam lag.

Begreppet naturgas i förhållande till biogas och andra gaser

Naturgasledningar används i allt större utsträckning till överföring av biogas. Naturgas är på väg att fasas ut och ersättas med biogas. Enligt Energigas Sverige uppgick andelen biogas i västsvenska gasnätet till drygt 30 procent 2023 och i Stockholm låg andelen på 76 procent. Gasbranschen arbetar för att alla gasnät redan 2030 ska ha 100 procent biogas. Av detta följer att det är olämpligt att biogas underordnas definitionen för naturgas. Det blir även fel att benämna ledningssystem för biogas för naturgasnät. Samtliga energigaser som kan transporteras och lagras på samma eller liknande sätt som naturgas bör därför inordnas under ett och samma begrepp, gas. Begreppet gas innefattar även vätgas. I den mån det behövs särreglering för vätgas, naturgas, biogas eller koldioxidsnåla gaser anges det särskilt i den nya lagen.

En sådan gemensam definition för dessa energigaser ligger i linje med hur branschen ser på frågan.

Under 2022 uppdaterade gasbranschen, i dialog med Konsumentverket, fyra av sina allmänna avtalsvillkor (Gas 2022 K, Gasnät 2022 K, Gas 2022 N och Gasnät 2022 N). Ändringarna hade sin upprinnelse i den omställning som sker i samhället och att fler kunder valt att byta från naturgas till biogas. Gasbranschen upplevde ett behov av att tydliggöra att avtalen avser både naturgas och biogas då många kunder upplevde att det var förvirrande att ingå avtal där biogasen benämndes som naturgas och den infrastruktur som levererade biogasen kallades för naturgasnät. För att tydliggöra att avtalen avser både naturgas och biogas har naturgas ersatts med begreppet gas där gas definieras som naturgas, biogas och gas från biomassa och andra gaser i den mån det är möjligt att föra in och använda dessa gaser i gassystemet (Energigas Sverige 24-11-26).

Bestämmelserna om certifiering av naturgasföretag och vätgasföretag införs i den nya gasmarknadslagen

Bestämmelserna om certifiering finns idag i en särskild lag, lag (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag och förordning 2011:715 om certifiering om vissa naturgasföretag. Eftersom bestämmelser rörande naturgas, inklusive biogas, och vätgas samlas i en gemensam lag bör även bestämmelserna om certifiering föras in i den nya lagen. Förordningen bör dock gälla med uppdaterade hänvisningar. Ett bemyndigande till regeringen införs i den nya gasmarknadslagen i kapitlet om certifiering både vad avser ledning och lagringsanläggning.

Slopat undantag vid investeringar i större nya naturgasinfrastrukturprojekt

Vid investeringar i större nya naturgasinfrastrukturprojekt, inklusive väsentliga kapacitetsökningar i befintliga infrastrukturer, har det kunnat medges undantag från vissa av naturgaslagstiftningens bestämmelse. Bestämmelserna rör juridisk och personell åtskillnad, om anslutning av naturgasledning, om överföring av naturgas, om mätning och rapportering av överförd naturgas, om anskaffande av

energi, om övervakningsplan, om lagring av naturgas, om tillträde till förgasningsanläggningar, om anslutningsavgifter och tariffer samt om övergripande systemansvar och balansansvar. Bestämmelserna om detta finns i 9 kap. naturgaslagen och infördes i EU-lagstiftningen genom bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG. I direktiv 2009/73/EG (gasmarknadsdirektivet) återfanns bestämmelser om detta i artikel 36. I det nya direktivet har bestämmelser om undantag vid investeringar i större nya naturgasinfrastrukturprojekt utgått. Därför ska de aktuella svenska bestämmelserna i naturgaslagen, 9 kap. 1 §–3 a §, om sådant undantag tas bort.

Begränsningar i lagens tillämpningsområde

I artikel 1 anges att direktivet syftar till att ge gemensamma regler för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas med hjälp av naturgassystemet. Genom bestämmelserna ska en integrerad, konkurrensutsatt och transparent marknad för naturgas skapas i unionen. Bestämmelserna i direktivet gäller i viss mån andra gaser än naturgas som på ett tekniskt möjligt och säkert sätt kan föras in i och transporteras genom naturgassystemet. Enligt direktivet ska medlemsstaterna möjliggöra tillträde av förnybar gas, dvs. biogas. Vårt förslag för genomförande innebär att samma bestämmelser ska gälla för naturgas, biogas och vätgas, med vissa undantag. Även andra gaser kan matas in, men endast som ett komplement till de angivna gaserna. Den nya lagstiftningen är inte tänkt att reglera hantering av andra gaser, såsom till exempel koldioxid.

Direktivets bestämmelser syftar inte till att reglera anläggningar som inte är anslutna till transmissions- eller distributionssystemet och inte heller infrastruktur som inte hanterar gas för annans räkning. Även detta bör framgå tydligt av lagens tillämpningsområde.

Direktivets bestämmelser syftar inte heller till att reglera infrastruktur som används uteslutande eller till övervägande del för produktion, lagring eller överföring av biogas eller gas från biomassa. Det finns i Sverige idag flera mindre system som producerar, lagrar och överför biogas till egna depåer, men även till depåer som innehas av tredje man. Samma överväganden gäller för vätgas. Distributionssystem som inte är anslutna till transmissionsnätet bör omfattas av lagens tillämpningsområde endast om de överför till konsumenter. Inte sällan är produktion, lagring och förgasning integrerat i en och samma infrastruktur. Det saknas skäl att utan stöd i direktivet införa generella bestämmelser för denna infrastruktur. För svenskt vidkommande bör dock infrastruktur av större betydelse som till exempel Stockholms gasnät, omfattas oavsett vilken gas som hanteras, under förutsättning att det sker överföring till konsumenter.

5.2 Definitioner

Förslag

Förslag: I gasmarknadslagen införs definitioner avseende gas, biogas, biometan, förnybar gas och koldioxidsnål gas, gassystem, transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer, små företag, gasleverantör och gasanvändare samt marknadsaktör. Definitionen av lagringsanläggning begränsas till att inte omfatta en anläggning för lagring av gas som ingår som en integrerad del av en produktionsanläggning. Enkelt reproducerbara lagringstankar för vätgas utgör inte en lagringsanläggning.

Det införs även definitioner av energieffektivitet och förbättrad energieffektivitet samt innehavare av lagringsanläggning.

Begreppet gas

Som framgår av föregående avsnitt införs begreppet gas, som definieras som vätgas, naturgas och biogas och andra gaser i den mån det är möjligt att föra in och använda dessa gaser i gassystemet.

Biogas definieras enligt artikel 2 punkten 28 i förnybartdirektivet som gasformiga bränslen som framställs av biomassa.

Biometan definieras på samma sätt som i 3 § i förordningen (2022:225) om statligt stöd till produktion av viss biogas, dvs. som biogas som uppgraderats till en sådan kvalitet som krävs för inmatning på ett distributionsnät för metan.

Koldioxidsnål gas definieras som gasformiga bränslen i återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2018/2001, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärdet för minskning av växthusgasutsläppen på 70 procent jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.

Förnybar gas definieras enligt gasmarknadsdirektivet, dvs. som biogas enligt definitionen i artikel 2.28 i direktiv (EU) 2018/2001, inklusive biogas som har uppgraderats till biometan och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2.36 i det direktivet.

Begreppen transmission, överföring och operatör

Enligt direktivet artikel 2 punkten 17 avses med överföring transport av naturgas genom ett nät som i huvudsak består av högtrycksrörledningar, undantaget tidigare led i rörledningsnätet och undantaget den del av högtrycksrörledningarna

som huvudsakligen används för lokal distribution av naturgas, för syftet att tillhandahålla naturgas till kunder men exklusive leverans. I direktivets mening är överföring således detsamma som transmission.

Enligt artikel 2 punkten 23 avses med överföringsnät för vätgas ett nät av rörledningar för transport av vätgas med hög renhetsgrad, särskilt ett nät som omfattar sammanlänkningsnät för vätgas eller som är direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas, vätgasterminaler eller två eller flera sammanlänkningsnät för vätgas, eller som i första hand syftar till att transportera vätgas till andra vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, vilket inte utesluter möjligheten att sådana nät används för leverans till direktanslutna kunder.

Överföring bör i den nya gasmarknadslagen alltså avse både transmission och distribution. Det EU-rättsliga begreppet systemansvarig för överföringssystem som syftar på transmissionsnätoperatörer bör således inte användas. För att inte det ska ske en sammanblandning av företag som bedriver transmission eller distribution av el bör dessa i gassammanhang inte benämnas företag utan operatörer. I direktivet används begreppet operatör av vätgasnät, men systemansvarig för naturgas. Det saknas skäl att ha olika begrepp för företag som överför vätgas respektive naturgas.

I den nuvarande definitionen av transmission i 6 a § naturgaslagen ryms transmission av naturgas inklusive biogas med flera och vätgas. Definitionen ändras till att avse transmission av gas. Enligt branschföreträdare pågår diskussioner om en definition transmission av vätgas som grundar sig på fysiska egenskaper såsom tryck, dimension etc. och det kan finnas anledning att överväga en särskild definition av vätgas utifrån hur dessa diskussioner landar.

En definition av innehavare av lagringsanläggning införs eftersom den är relevant enligt certifieringsbestämmelserna. Definitionen omfattar varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet avseende gas och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning för gas.

Överväganden gällande kund- och konsumentbestämmelserna

I direktivet används begreppet gashandlare i stället för gasleverantör. Enligt artikel 2 punkten 29 avses med leveransföretag varje fysisk eller juridisk person som bedriver leveransverksamhet. I naturgaslagen används begreppet naturgasleverantör. Även i ellagen används begreppet leverantör i stället för handlare. För att bibehålla systematiken bör inte begreppet gasleverantör ändras i naturgaslagen. Av samma skäl bör begreppet gasanvändare användas i stället för slutkund. Konsumentbegreppet lämnas oförändrat.

Direktivet innehåller bestämmelser om marknadsaktörer. Med en marknadsaktör avses i direktivet, artikel 2 punkten 65, en fysisk eller juridisk person som köper, säljer eller producerar gas eller som utför lagringstjänster, inbegripet genom att lägga handelsorder på en eller flera marknader för gas, däribland balansmarknader. Definitionen i gasmarknadslagen föreslås bli lika med undantag för balansmarknader. Dessa ingår i marknader för gas och behöver inte nämnas särskilt.

Lagringsanläggningar för gas

Med lagringsanläggning för naturgas avses enligt artikel 2 punkten 31 i direktivet en anläggning som används för lagring av naturgas och som ägs eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet den del av en LNG-anläggning som används för lagring av naturgas, undantaget den del som används för produktionsverksamhet, och undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter.

Enligt artikel 2 punkten 5 är en lagringsanläggning för vätgas en anläggning som används för lagring av vätgas med hög renhetsgrad,

a) inbegripet den del av en vätgasterminal som används för lagring, men inte den del som används för produktionsverksamhet, och anläggningar som uteslutande är förbehållna operatörer av vätgasnät när de utför sina uppgifter,

b) inbegripet storskalig lagring av vätgas, särskilt under jord, men inte mindre, enkelt reproducerbara installationer för vätgaslagring.

Om en anläggning är att anse som en lagringsanläggning följer förpliktelser som till exempel anslutning och tillträde. Naturgaslagen innehåller inget undantag för lagringsanläggningar som är integrerade i en produktionsanläggning. Direktivets undantag bör därför införas genom en begränsning av nuvarande definition i naturgaslagen. De skäl som gör sig gällande för möjlighet för tredjeparts anslutning eller tillträde beträffande lagringsanläggningar är inte relevanta för en anläggning som är integrerad i en produktionsanläggning. En sådan anläggning syftar endast till att hantera den producerade gasen innan den matas in i gasnätet, där gasen sedan blir föremål för förbrukning av kund eller lagring.

Den nya definitionen av lagringsanläggning föreslås därför undanta en anläggning för lagring av gas som ingår som en integrerad del av en produktionsanläggning.

När det gäller vätgas bör undantaget i direktivets artikel 2 punkten 5 för enkelt reproducerbara installationer införas. I skälen (80) står det "enkelt reproducerbara lagringstankar för vätgas" och begreppet lagringstank är lämpligt att använda.

Energieffektivitet

Ei föreslår i sin rapport Ei R2024:10 åtgärder för genomförande av artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet. Förslagen införs i gasmarknadslagen, inklusive definitioner av energieffektivitet och förbättrad energieffektivitet.

Enligt artikel 2 punkten 8 i energieffektiviseringsdirektivet definieras energieffektivitet som förhållandet mellan produktionen av prestanda, tjänster, varor eller energi och insatsen av energi. Enligt punkten 10 definieras förbättrad energieffektivitet som en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar.

Ei föreslår när det gäller gasmarknadslagen samma definitioner som föreslagits i rapporten Ei R2024:10. Energieffektivitet definieras där som kvoten mellan resultatet i form av prestanda, tjänster, varor eller energi och insatsen av energi, och förbättrad energieffektivitet definieras som en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar.

5.3 Tillståndsförfarande för gas

Förslag

Förslag: En bestämmelse införs i gasmarknadslagen om att tillsynsmyndigheten (Ei) beslutar om koncession för transmission av gas (biogas, naturgas och vätgas). Tillsynsmyndighetens beslut kan överklagas till regeringen. Regeringen ska dock pröva ärenden som avser en utlandsförbindelse och ärenden om att bevilja nätkoncession, om det i ärendet finns en fråga om tillstånd till expropriation som ska prövas av regeringen.

En bestämmelse införs om att den som beslutar om koncession ska göra det inom de frister som anges i artikel 8 punkterna 5 och 15.

En bestämmelse införs om att vissa miljöorganisationer får rätt att överklaga vissa beslut i koncessionsfrågor.

Bestämmelser om krav på koncession för distribution för vätgas införs inte.

Rörledningslagen ändras så att samtliga gaser enligt gasmarknadslagen undantas från rörledningslagens tillämpningsområde.

I vilken utsträckning bör koncession krävas för naturgas- och vätgasledningar?

Naturgaslagen saknar bestämmelser om anläggningar för vätgasproduktion respektive infrastruktur för vätgas. Koncession för vätgas kan idag meddelas av regeringen med stöd av lagen (1978:160) om vissa rörledningar (rörledningslagen).

Rörledningslagen är i huvudsak oförändrad sedan 1978 och det är inte lämpligt att den kompletteras med flera nya bestämmelser som ändå återfinns i naturgaslagen eller kommer att återfinnas i den nya gasmarknadslagen. Bestämmelserna som rör koncession i den nya gasmarknadslagen bör vara samma för naturgas inklusive biogas och vätgas. Detta gäller särskilt eftersom medlemsstaterna enligt artikel 8 punkten 9 ska säkerställa att tillstånd enligt nationell rätt för uppförande och drift av systeminfrastruktur för naturgas också är tillämpliga på infrastruktur för vätgassystem. Ett beslut för koncession för naturgas ska således innefatta tillstånd för vätgas i samma infrastruktur.

När det gäller el och koncession av starkströmsledning gäller idag att Ei beslutar om koncession både för distributions- och transmissionsledningar. Beslut om koncession av distributionsledningar för el får överklagas till mark- och miljödomstolen och beslut om koncession av transmissionsledningar får överklagas till regeringen.

Idag fattar regeringen beslut om koncession beträffande transmission av gas. För distributionsledning krävs inte koncession. Den första frågan att ta ställning till är om det finns skäl för tillsynsmyndigheten att fatta beslut om tillstånd (koncession) för distribution av vätgas och, om så är fallet, om det finns skäl för krav på koncession även för distribution av naturgas.

I prop. Naturgasfrågor 2012/13:85 s. 25 f. uttalades följande.

Argumenten för en reglering har handlat om behov av att kunna styra utbyggnaden av distributionsnäten i en riktning som är ändamålsenlig och i övrigt lämplig ur ett samhällsperspektiv. Vidare skulle en områdeskoncession kunna bidra till en tryggare naturgasförsörjning genom att den skulle innehålla villkor om bland annat anslutning och underhåll samt att nätägares lämplighet skulle kunna kontrolleras i förväg. Det har även hävdats att regleringen skulle kunna bidra till att skapa förutsättningar för lokala distributionsföretag att bygga ut sina nät på ett rationellt sätt och att den skulle förhindra byggandet av så kallade parallella ledningar, där en slutförbrukare bygger sig förbi ett lokalt distributionsnät för att undgå överföringskostnader.

Regeringen noterade i propositionen Åtgärder för att stärka kundernas ställning på energimarknaden, m.m. (prop. 2005/06:158) att den gällande regleringen av distributionsnäten i praktiken inte tycktes ha gett upphov till några problem annat än i enstaka fall och att de problem som identifierats kunde lösas på andra sätt än genom en ändrad koncessionsplikt. Regeringen konstaterade även att ett utvidgat koncessionskrav skulle medföra ökade administrativa krav för såväl verksamhetsutövare som för tillståndsmyndigheten, t.ex. genom den utredning som ska tas fram och övervägas i varje koncessionsärende. Energinätsutredningen har funnit att dessa invändningar är väl motiverade även idag. Energinätsutredningen har vidare konstaterat att det hittills inte skett någon kraftig utbyggnad av

distributionsnäten i Sverige och att näten alltför är lokaliserade till så kallade naturliga områden. Energinätsutredningen har också konstaterat att några mer betydande olägenheter av de slag som tidigare befarats inte har uppkommit och att naturgasmarknaden uppvisar stora skillnader mot elmarknaden i fråga om omfattning och expansion. Energinätsutredningen har även framhållit att naturgaslagen numera uppställer tydliga och omfattande krav på en nätägars verksamhet, varför intresset av att bedöma en nätägars lämplighet inte är ett starkt argument för regleringen. Energinätsutredningen har sammantaget funnit att det inte finns skäl att införa ett krav på områdeskoncession i naturgaslagen. Regeringen instämmer i den bedömningen.

Ei bedömer att förhållandena på naturgasmarknaden är desamma i dag och att någon ändring av regleringen inte behövs. Ei har svårt att i nuläget bedöma omfattningen av ett vätgasnät. Det talar för att inte införa en ordning med ökade administrativa krav på verksamhetsutövare. Samma ordning bör således gälla för vätgas som för naturgas, dvs. att koncession endast krävs för transmission.

Vilken myndighet bör besluta om koncession?

Artikel 8 punkten 5 föreskriver en längsta handläggningstid för tillstånd om två år, med förlängning med ett år om det finns extraordinära omständigheter. För naturgas gäller idag att regeringen ska meddela tillstånd inom fem år för en naturgasledning och lagrings- eller förgasningsanläggning, från det att Ei mottagit en fullständig ansökan. I fråga om förlängning gäller en frist om tio år.

Förfarandet innebär att ansökningsärendet först ska beredas av Ei för att sedan beslutas av regeringen. Enligt punkten 7 omfattar inte tidsfristen på två år rättsliga överklaganden, rättsmedel eller andra domstolsförfaranden, men det finns ändå en påtaglig risk för att tvåårsfristen inte kan hållas med nuvarande förfarande.

I regeringens proposition 2012/13:70 Prövning av nätkoncession s. 25 f. uttalades följande.

Den nuvarande ordningen, som innebär att de allra flesta frågor om nätkoncession prövas av nätmyndigheten som första instans, fungerar enligt regeringens bedömning bra. Det finns ingen särskild anledning att anta att det inom någon överskådlig framtid kommer att bli aktuellt att förbehålla regeringen prövningen av någon av de ärendegrupper som nämns i 2 § elförordningen. Utvecklingen efter 1946 talar också starkt emot att det finns något praktiskt behov av att kunna göra sådana förbehåll. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att huvudregeln enligt ellagen bör vara att beslut i frågor om nätkoncession meddelas av nätmyndigheten som första instans.

Regeringen som enda instans

Regeringen bör även i fortsättningen avgöra ärenden som gäller en utlandsförbindelse. Inte heller när det gäller ärenden där det förekommer expropriationsfrågor finns anledning att frångå den nuvarande ordningen.

När det gäller stamledningar finns dock skäl att överväga en annan instansordning. Enligt de gällande bestämmelserna är det i många fall regeringen som ska pröva en koncessionsfråga, om ärendet avser en stamledning och någon sakägare, kommun eller statlig myndighet motsätter sig bifall till ansökan. Till skillnad från ärenden som gäller utlandsförbindelser är utgångspunkten således inte att frågan alltid ska komma under regeringens prövning.

Om det under nätmyndighetens handläggning visar sig att ett koncessionsärende är tvistigt på det sätt som anges i 3 § 2 elförordningen, ska myndigheten enligt 4 § utreda ärendet och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning.

När det gäller stamledningar, som är mycket viktiga delar av nätinfrastrukturen, finns det starka skäl som talar för att tvistiga ärenden kan prövas av regeringen. Det är dock enligt regeringens bedömning tillräckligt att så kan ske genom ett överklagande. Något särskilt starkt behov av att regeringen gör prövningen som första och enda instans kan inte längre anses finnas. Med hänsyn till att nätmyndigheten även enligt gällande bestämmelser ska göra en fullständig utredning i ärendet och föreslå ett avgörande kan det inte heller med hänsyn till tidsåtgången anses finnas några särskilda fördelar med att regeringen är ensam beslutsinstans. Sammantaget finner regeringen att huvudregeln bör vara att nätmyndigheten avgör koncessionsärenden som rör stamledningar som första instans även i fall där en sakägare, kommun eller myndighet motsätter sig bifall till ansökan.

Enligt Ei:s uppfattning är bedömningen ovan även relevant för naturgas och vätgas. En sådan ordning skulle medföra att tidsfristen på två år kan hållas, samtidigt som en möjlighet till överklagande till Regeringen i stället för till Mark- och miljödomstolen skulle hålla ner den sammanlagda tiden för ett ärendes handläggning fram till lagakraftvunnet beslut. Direktivets krav på att beslut om tillstånd ska kunna överklagas uppfylls också. Dessutom skulle samma ordning för prövning och överklagande gällande transmissionsledningar för el, naturgas och vätgas vilket kan vara en lämplig lösning.

Som anförs i regeringens proposition 2012/13:70 Prövning av nätkoncession s. 25 f. ovan bör regeringen, på samma sätt som gäller för elledningar, besluta i ärenden som rör utlandsförbindelser och ärenden där regeringen ändå ska besluta om expropriation. Ellagens 2 kap. 4 § 3 innehåller ytterligare ett undantag från instansordningen. Fråga om nätkoncession som har betydelse för försvaret ska beslutas av regeringen, om Försvarsmakten har begärt att regeringen ska pröva frågan och regeringen beslutar att förbehålla sig prövningen. I de fall Försvarsmakten har synpunkter beaktas dessa vid en prövning hos Ei. Försvarsmakten bör ha samma möjligheter att andra sakägare att överklaga

beslutet till regeringen, men regeringen bör inte ta ställning till frågan om koncession som första instans i dessa fall.

Mot förslaget talar berörda parter intresse av att få saken prövad i domstol och aktörers intresse av att få en praxis fastlagd av domstol. Detta är särskilt viktigt för vätgasaktörerna eftersom det inte finns någon utbyggd infrastruktur. Ei utgår från att det kommer att byggas fler transmissionsledningar för el än för vätgas. Genom omställningen till mer biogas och det ökade intresset för vätgas kommer behovet av nya transmissionsledningar för naturgas förmodligen att minska, samtidigt som behovet av nya gasledningar för biogas kan öka. Att föreslå en ändring av instansordningen när det gäller koncession för transmission av el ingår inte i uppdraget och har inte heller påkallats av marknadsaktörerna. Den föreslagna ordningen ter sig därför lämpligast för att åstadkomma enhetliga bestämmelser för koncession för transmission av el, naturgas och vätgas och samtidigt uppfylla direktivets krav när det gäller naturgas och vätgas i fråga om handläggningstid och möjlighet till överklagande av beslut.

Tillsynsmyndighetens handläggningstid

Enligt artikel 16 b) punkten 1 i förnybartdirektivet får tillståndsförfarandet för projekt för förnybar energi inte pågå längre än två år och för förnybar havsbaserad vindkraft tre år. Förlängning kan ske med sex månader när det är motiverat på grund av exceptionella omständigheter som till exempel när det krävs längre perioder för bedömning av tillämplig unionsmiljörätt. I denna del hänvisas till bedömningen av artikel 8 punkten 15.

Den nya gasmarknadsförordningen föreslås innehålla bestämmelser som gör att artikel 8 punkten 5 och 15 uppfylls.

Miljöorganisationers rätt att överklaga

I 13 kap. 8 § ellagen finns en bestämmelse som ger vissa miljöorganisationer rätt att överklaga vissa beslut om nätkoncessioner. Det saknas en motsvarande bestämmelse i naturgaslagen. Bestämmelsen i ellagen har tillkommit med syfte att uppfylla kraven i artikel 9.2 och 6.1 i Konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århuskonventionen)⁴⁸. Enligt dessa artiklar har en berörd allmänhet rätt att delta i beslut rörande tillståndsprövning av vissa särskilt angivna verksamheter som förtecknas i bilaga I till konventionen. Till sådana verksamheter hör anläggning av luftledningar för elektrisk energi men också rörledningar för transport av gas och anläggningar för förgasning eller kondensering. För att Sverige ska uppfylla sina skyldigheter enligt Århuskonventionen krävs att företrädare för naturskydds- eller miljöskyddsintressen även har möjlighet att

---

⁴⁸ Prop. 2012/13:70 s. 38 f.

överklaga beslut i frågor om nätkoncession för gasverksamhet. Den nya gasmarknadslagen föreslås därför innehålla en bestämmelse motsvarande 13 kap. 8 § ellagen.

Övrigt

I 1 § rörledningslagen finns en upplysning om att bestämmelser om naturgasledningar finns i naturgaslagen. Bestämmelsen bör ändras till att avse gaserna som de definieras i den nya gasmarknadslagen.

Befintliga koncessioner meddelade med stöd av annan lagstiftning än naturgaslagen bör gälla tills vidare. Detta regleras i relevanta övergångsbestämmelser för gasmarknadslagen och rörledningslagen.

5.4 Ändringar i bestämmelserna om koncession

Förslag

Förslag: En bestämmelse införs i gasmarknadslagen om att kravet på koncession för lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar endast omfattar sådana anläggningar som ansluts till en gasledning för transmission.

Den som ansöker om koncession ska i ansökan ange vilka gaser som ledningen eller anläggningen kan komma att användas för.

Befintligt undantag i 3 § naturgasförordningen som rör ombyggnation av mät- och reglerstation m.fl. förs in i gasmarknadslagen och utökas till att omfatta uppförande av en ny sådan station i anslutning till en befintlig station.

En bestämmelse införs om att koncession inte krävs för att utföra åtgärder enbart för att avgöra var och hur ledningen ska byggas eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön.

En bestämmelse införs som anger vilka krav som ska vara uppfyllda för att en ledning eller anläggning ska vara att anse som lämplig ur allmän synpunkt. En bestämmelse införs om att tillsynsmyndigheten ska inhämta yttrande från Statens energimyndighet.

En beviljad koncession ska gälla till vidare. Det gäller även redan meddelade koncessioner. En bestämmelse införs om att en koncession får begränsas om sökanden begär det eller om det annars finns särskilda skäl. Bestämmelser motsvarande de i 2 kap. 21 och 22 §§ ellagen förs in i den nya gasmarknadslagen.

Bestämmelser införs om att tillsynsmyndigheten får besluta om tillträde till annans mark för undersökningar. Bestämmelserna utformas på samma sätt som 2 kap. 57–62 §§ i ellagen.

En bestämmelse införs om att frågor som prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om koncession.

Bestämmelserna om koncession för lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar i naturgaslagen

Enligt 2 kap. 2 och 3 §§ naturgaslagen får en lagringsanläggning eller förgasningsanläggning inte byggas eller användas utan koncession av regeringen. I Prop. 2004/2005:62 s 130 uttalas följande:

Det bör noteras att enligt förslagen i denna proposition kommer en förgasningsanläggning att omfattas av krav på koncession, om den ansluts till en koncessionspliktig naturgasledning. Enligt den föreslagna bestämmelsen i

2 kap. 1 § naturgaslagen krävs inte koncession för en naturgasledning som är belägen efter en mät- och reglerstation. Detta innebär i praktiken att det inte krävs koncession för distributionsledningar. En förgasningsanläggning som ansluts till en ledning för distribution av naturgas kommer därför inte att omfattas av kravet på koncession. Samma förhållande som redovisas för förgasningsanläggningar gäller redan i dag för naturgaslager. Att så är fallet är ett medvetet val, eftersom det endast är tekniskt möjligt att ansluta mindre anläggningar till distributionsnätet. Om man ändrar kraven på koncession för naturgasledningar, t.ex. genom att införa krav på områdeskoncession för distributionsledningar, måste det också beaktas att koncessionskraven för naturgaslager och förgasningsanläggningar kan komma att påverkas av ett sådant beslut.

Det som sägs i förarbetena, om att kravet på koncession för anläggningar i praktiken innebär att koncession endast krävs när de ansluts till en transmissionsledning, har inte kommit till uttryck i naturgaslagen. I naturgaslagen sägs inget om att det endast gäller i det fall dessa anläggningar ansluts till en transmissionsledning.

Bestämmelserna om förgasningsanläggningar tillämpas också på anläggningar som används för *kondensering* av naturgas och för *import och lossning av kondenserad naturgas*, om anläggningen är ansluten till en naturgasledning som används för överföring av naturgas (1 kap. 5 § andra stycket naturgaslagen). Överföring enligt naturgaslagen sker på både distributions- och transmissionsledningar (1 kap. 6 § naturgaslagen).

Bestämmelserna om koncession för lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar i den nya gasmarknadslagen bör utformas så att det tydligt framgår att de avser anläggningar som ansluts till en gasledning för transmission.

Kan ett beslut om koncession både avse naturgas och vätgas?

Enligt artikel 8 punkten 9 ska medlemsstaterna säkerställa att tillstånd enligt nationell rätt för uppförande och drift av systeminfrastruktur för naturgas också är tillämpliga på infrastruktur för vätgassystem. Detta påverkar inte medlemsstaternas rätt att återkalla dessa tillstånd om vätgasinfrastrukturen inte uppfyller de tekniska säkerhetsregler för infrastruktur för vätgassystem som fastställs i unionsrätten eller nationell rätt.

Det är rimligt såsom föreskrivs i artikeln att en koncession för naturgasledning eller anläggning bör ge koncessionshavaren rätt att använda ledningen eller anläggningen för en annan typ av gas. Detta förutsätter att till exempel Myndighetens för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreskrifter är uppfyllda. Ansökan om koncession bör innehålla en teknisk beskrivning av vilka typer av gaser ledningen är konstruerad för. Om koncession söks för en gasledning

omfattar en sådan ansökan samtliga gaser. Det kan dock finnas skäl för sökanden att begränsa ansökan till exempel naturgas och biogas, för att inte behöva uppfylla kraven på ytterligare säkerhet för vätgas.

Även om endast en typ av gas ska överföras, till exempel vätgas eller biogas, behövs uppgiften om typ av gas i prövningen av koncession. Uppgiften behövs inte för att Ei ska designera ledningen/koncessionen till en eller några vissa typer av gas, utan för att den prövande myndigheten Ei, MSB och eventuellt andra ska kunna bedöma bland annat säkerhetsfrågor, skyddsavstånd med mera.

Av skäl 59 gasmarknadsdirektivet framgår följande.

En förenkling och rationalisering av administrativa tillståndsförfaranden och tydliga tidsfrister för beslut som ska fattas av de myndigheter som är behöriga att bevilja tillstånd bör säkerställa att utbyggnaden av produktionsanläggningar för vätgas och infrastruktur för vätgassystem kan ske i tillräcklig takt utan att hindra offentliga samråd. Medlemsstaterna bör ombes att rapportera om de framsteg som gjorts. Det är nödvändigt att förlänga giltighetstiden för tillstånd, t.ex. licenser, tillståndskoncessioner eller godkännanden, som beviljats enligt nationell rätt för uppförande och drift av befintliga naturgasrörledningar och andra nättillgångar när den gasformiga energibärare som transporteras i en naturgasrörledning byts från naturgas till (ren) vätgas. Denna förlängning av giltighetstiden för tillstånd bör inte påverka giltigheten för tekniska säkerhetskrav för vätgasinфраstruktur eller de behöriga myndigheternas möjlighet att övervaka efterlevnaden av sådana krav och vidta lämpliga och proportionella verkställighetsåtgärder, inbegripet en eventuell återkallelse av de förlängda tillstånden, om det är motiverat. Detta bör förhindra onödiga dröjsmål när användningen av befintliga naturgasrörledningar och andra nättillgångar ändras till vätgastransport. Det bör undvikas att villkoren för att bevilja tillstånd för infrastruktur för vätgassystem skiljer sig väsentligt åt utan tillräcklig motivering. Tekniska säkerhetshänsyn kan motivera en differentierad strategi för förlängd tillämpning av befintliga tillstånd eller utfärdande av nya tillstånd. Bestämmelserna om tillståndsförfaranden bör gälla utan att det påverkar tillämpningen av internationell rätt och unionsrätt, inbegripet bestämmelser för att skydda miljön och människors hälsa. När det är vederbörligen motiverat på grund av extraordinära omständigheter bör det vara möjligt att förlänga tidsfristerna för tillståndsförfaranden med upp till ett år.

En bestämmelse bör införas om att den som ansöker om koncession ska ange i ansökan vilken eller vilka gaser ledningen är konstruerad för. En bestämmelse bör införas om att en meddelad koncession för gas omfattar rätt till överföring av samtliga gaser om inte annat följer av den begränsning som angetts i ansökan. Bestämmelserna bör meddelas i förordning och endast gälla beviljade koncessioner enligt den nya gasmarknadslagen.

En övergång från naturgas eller biogas till vätgas skulle medföra att ett särskilt undantag krävs enligt bestämmelserna om horisontell åtskillnad (artikel 69).

Huvudregeln är att transmission av vätgas inte får bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el. Undantag kan medges av tillsynsmyndigheten om en kostnads-nyttanalys utförd av tillsynsmyndigheten visar att ett beviljat undantag inte skulle inverka negativt på transparens, avgifter och övriga villkor för anslutning och överföring av vätgas och gränsöverskridande handel eller leda till korssubventionering.

En övergång från naturgas till vätgas för en befintlig naturgasledning förutsätter att påverkan på den omkringliggande miljön kommer vara oförändrad i förhållande till den meddelade koncessionen, exempelvis i fråga om krav på avstånd till ledningen. I det fall en befintlig ledning och anläggning som inte tidigare har överfört vätgas ska börja göra det måste den gällande koncessionen omfatta den nya gasens egenskaper och påverkan i förhållande till den omkringliggande miljön. Om den ursprungliga ansökan inte omfattar vätgas och inte uppfyller villkor för överföring eller lagring av vätgas krävs en ny ansökan.

En meddelad koncession för gas bör sammanfattningsvis omfatta rätt till överföring av samtliga gaser enligt gasmarknadslagens definition av gas om inte beslutet om koncession särskilt anger att koncessionen begränsas till en gas.

Ledning eller anläggning ska vara lämplig från allmän synpunkt

Av artikel 8 punkten 4 följer bland annat att regler för tillståndsförfarandet är proportionella och nödvändiga och bidrar till genomförandet av de allmänna reglerna för organisation av marknaderna för naturgas och vätgas och tillträde till infrastruktur, till principen om energieffektivitet först, till uppnåendet av unionens klimat- och energimål och till genomförandet av medlemsstaternas integrerade nationella energi- och klimatplaner samt deras långsiktiga strategier som antagits enligt förordning (EU) 2018/1999.

I ellagen, 2 kap. 12 a §, har införts en bestämmelse att som anger vilka krav som ställs på en ledning för linje för att den ska anses vara lämplig från allmän synpunkt. Av bestämmelsen framgår att en anläggning anses vara lämplig från allmän synpunkt om

1. ledningen behövs för

- a) att uppfylla skyldigheter enligt denna lag eller krav som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen,
- b) en säker och tillräcklig elförsörjning,
- c) ökad nätkapacitet som bedöms vara samhällsekonomiskt lönsam, eller
- d) att tillgodose ett annat angeläget allmänt intresse, och

2. ledningen har en ändamålsenlig placering i nätet och en ändamålsenlig teknisk utformning i fråga om lik- eller växelström samt spänning.

En anläggning som uppfyller villkoren i första stycket ska dock inte anses vara lämplig från allmän synpunkt om synnerliga skäl talar emot det.

Av förarbetena, prop. 2023/24:66 s. 9 ff., till bestämmelse framgår bland annat följande.

En nätkoncession som avser en ledning med i huvudsak bestämd sträckning (nätkoncession för linje) får enligt 2 kap. 12 § ellagen (1997:857) bara beviljas om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt. Syftet med denna så kallade lämplighetsprövning är att säkerställa att en ledning inte är samhällsekonomiskt olönsam eller orsakar onödigt stor skada för tredje man (prop. 1993/94:162 s. 146 f.). Utöver denna reglering finns det inga ytterligare bestämmelser om vilka bedömningsgrunder lämplighetsprövningen ska utgå från eller vilket underlag som krävs för prövningen. Det finns alltså ett stort tolkningsutrymme för prövande myndigheter av vad som ska ingå i lämplighetsprövningen i det enskilda fallet. Det är sällsynt att en ansökan om nätkoncession för linje avslås på grund av att anläggningen inte anses vara lämplig från allmän synpunkt. Den rådande ordningen skapar dock en osäkerhet och bristande förutsebarhet för sökandena. Det i sin tur ökar risken för behov av kompletteringar, vilket många gånger leder till betydligt förlängda handläggningstider. Regeringen anser att lämplighetsprövningen bör utgå från om det finns angelägna samhälleliga intressen som motiverar att en ledning byggs. Sådana angelägna samhälleliga intressen kan exempelvis följa av lagstiftning, men också av samhällets målsättningar för elförsörjningen och för en konkurrenskraftig elmarknad.

...

En ledning som behövs för att uppfylla skyldigheter enligt ellagen eller EU-rätten bör som utgångspunkt anses vara lämplig från allmän synpunkt. Som exempel kan nämnas att en ledning behövs för att skyldigheten enligt 4 kap. 1 § ellagen att ansluta en elektrisk anläggning till elnätet ska kunna uppfyllas. För att den elektriska anläggningen ska kunna anslutas kan det vara så att en ledning som kräver nätkoncession för linje måste anläggas. Den ledningen bör då anses vara lämplig från allmän synpunkt, eftersom den behövs för att skyldigheten att ansluta den elektriska anläggningen ska kunna uppfyllas.

.....

Behovet av en ledning kan också följa av EU-rättsliga krav. Ett exempel på en sådan situation är när transmissionsnätet behöver förstärkas för att uppfylla artikel 16.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el.

Behövs en ledning för att på ett säkert sätt tillgodose en tillräcklig elförsörjning bör anläggningen som utgångspunkt anses vara lämplig från allmän synpunkt. Begreppet tillräcklig innebär att ledningen ska vara tillräcklig för både existerande och förväntade framtida behov. Sådana behov kan uppstå till följd av exempelvis ökad efterfrågan på el på grund av ökad

elektrifiering, ökad produktion av t.ex. havsbaserad vindkraft eller ökade förväntade flöden på grund av förändringar i utländsk överföringskapacitet. Krav på drift- och leveranssäkerhet kan också medföra att ökad kapacitet behövs i nätet och att det därför är lämpligt att bygga reservledningar. Bedömningen av vad som behövs för en säker och tillräcklig elförsörjning ska anpassas till den skyndsamhet som krävs för att klara av den ökade elektrifieringen.

.....

En ledning bör också som utgångspunkt anses vara lämplig från allmän synpunkt om den behövs för att tillgodose ett annat angeläget allmänt intresse. Det skulle exempelvis kunna vara att ansluta elnätet på en ö till det övriga elnätet eller att förstärka anslutningen till ett visst område i ett fall där anslutning genom anslutningsplikten i 4 kap. 1 § ellagen inte är aktuell. I den utsträckning välgrundade antaganden om existerande eller framtida behov finns kan sådana ledningar också behövas för en säker och tillräcklig elförsörjning. Bestämmelsen förväntas tillämpas i få fall eftersom de flesta situationer kommer att täckas av de övriga kriterierna.

Det kan i undantagsfall vara så att en anläggning som bedöms vara lämplig från allmän synpunkt utifrån nämnda kriterier ändå inte bör anses vara det. Det skulle exempelvis kunna hänga samman med frågor som rör den nationella säkerheten. En anläggning som bedöms vara lämplig från allmän synpunkt utifrån de angivna kriterierna bör därför kunna bedömas inte vara lämplig, om det finns synnerliga skäl som talar emot det.

Någon motsvarighet till 2 kap. 12 a § ellagen finns inte i naturgaslagen. För att prövande myndighet ska kunna beakta direktivets krav på energieffektivitet bör det anges som en av grunderna för lämplighet ur allmän synpunkt. Bestämmelser om att hänsyn ska tas till energieffektivitet vid investeringar och vid beräkning av intäktsram finns i gasmarknadsdirektivet och i artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet. Bestämmelser om skyldigheten att beakta principen om energieffektivitet först i samband med tillståndsgivning finns i artikel 8 punkten 4 i gasmarknadsdirektivet.

Enligt artikel 2 punkten 76 definieras energieffektivitet på samma sätt som i artikel 2 punkten 18 i förordning (EU) 2018/1999⁴⁹. Enligt bestämmelsen innebär energieffektivitet först att inom energiplanering, samt i politiska beslut och investeringsbeslut, ta största möjliga hänsyn till alternativa kostnadseffektiva energieffektivitetsåtgärder till förmån för effektivare energiförfrågan och energiförsörjning. Detta ska ske framför allt med hjälp av kostnadseffektiva energibesparingar i slutanvändningsledet, initiativ till efterfrågefleksibilitet samt

---

⁴⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013

effektivare omvandling, överföring och distribution av energi, varvid målen för de respektive besluten fortfarande uppnås.

Statens energimyndighet har särskilt lyft betydelsen av att ledningar och anläggningar som byggs är lämpliga ur ett försörjningstrygghetsperspektiv. Det bör följa av lagen att en ledning som är lämplig ur allmän synpunkt om den bidrar till försörjningstryggheten. Begreppen säker och tillräcklig gasförsörjning bör dock innefatta en bedömning av frågan om försörjningstrygghet.

Ei har enligt 9 § naturgasförordningen ett utpekat ansvar att inhämta yttranden från ett antal parter i ärenden om koncession innan ett beslut fattas. Det gäller MSB, Försvarsmakten, länsstyrelsen i det eller de län som berörs av ansökan, de kommuner som berörs av ansökan, de fastighetsägare som berörs av ansökan, och de övriga sakägare som berörs av ansökan. Energimyndigheten som ansvarar för en trygg naturgasförsörjning ingår dock inte bland dessa.

Energimyndigheten är behörig myndighet för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010. Enligt lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning ska Energimyndigheten i egenskap av behörig myndighet utöva tillsyn över att EU-förordningen och de åtgärdsplaner och krisplaner som upprättats enligt förordningen följs, samt att lagen om trygg naturgasförsörjning och tillhörande föreskrifter följs. Som behörig myndighet så är tillsynsfunktionen ett viktigt verktyg i det löpande arbetet med trygg naturgasförsörjning och Energimyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Energimyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas att upprätta och följa en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan för företagets verksamhet (företagsplaner), samt om skyldighet att lämna den information som behövs för att Energimyndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt EU-förordningen och lagen om trygg naturgasförsörjning. I samband med prövning av koncession bör således tillsynsmyndigheten inhämta yttrande från Energimyndigheten.

Samma skäl som låg till grund för införandet av bestämmelsen i ellagen gör sig gällande för gas. Bestämmelsen i ellagen är inte direkt tillämplig på gas utan bör ges delvis ett annat innehåll.

Ei förslår därför följande lydelse.

Ledningen eller anläggningen ska anses som lämplig från allmän synpunkt om den behövs för

- a) att uppfylla skyldigheter enligt denna lag eller krav som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen,
- b) en säker, tillräcklig och energieffektiv gasförsörjning,
- c) ökad nätkapacitet som bedöms vara samhällsekonomiskt lönsam, eller
- d) att tillgodose ett annat angeläget allmänt intresse.

På samma sätt som i ellagen bör en anläggning som uppfyller dessa villkor presumeras vara lämplig från allmän synpunkt. Beslutande myndighet bör även beakta frågan om energieffektivitetsbedömning av ledningens eller anläggningens lämplighet. Statens energimyndighet bör remitteras särskilt i fråga om energieffektivitet och försörjningstrygghet vid prövning av ansökan.

Samordning med miljöbalken

2 kap. 17 § ellagen, som i övrigt har samma lydelse som 2 kap. 7 § naturgaslagen, innehåller i tredje stycket en bestämmelse som syftar till att samordna prövningen enligt miljöbalken och ellagen. I bestämmelsen anges att "Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet."

I prop. 2008/2009:146 s. 46 ff. uttalades följande.

Inom ramen för en prövning om nätkoncession enligt ellagen avgörs frågor om den elteknik som berör elnäten och frågor om koncession, dvs. vilken operatör som ska ha ensamrätt i det aktuella området. Därutöver avgörs även frågor om den miljöpåverkan som olika alternativ kan ha. Enligt 2 kap. 8 a § ellagen ska man vid en prövning av nätkoncession tillämpa bestämmelserna i 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken. Det följer av 16 kap. 7 § miljöbalken att prövningsmyndigheten vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken ska beakta sådana följdföretag som nödvändiggörs av den ansökta verksamheten. Ledningar är ett exempel på ett sådant följdföretag. Det innebär att den miljöpåverkan som ledningsdragningen innebär ska beaktas i miljöbalksprövningen. Miljöpåverkan kan uppkomma på olika sätt, t.ex. genom arealförluster eller fragmentering av mark med höga naturvärden. Rent eltekniska frågor eller frågor om koncession och ensamrätt omfattas inte av miljöbalksprövningen.

Miljöprocessutredningen har granskat Energimarknadsinspektionens tillstånd och funnit att myndigheten vid sin prövning av nätkoncessionen beaktar den prövning av miljöfrågorna som skett i miljöbalksprövningen. I syfte att underlätta prövningen av nätkoncession för vindkraft bör ellagen och

miljöbalken samordnas genom att de frågor som redan har prövats vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken inte ska behöva prövas i ärendet om nätkoncession. Flera remissinstanser har påpekat att det vid prövningen enligt miljöbalken ofta inte är möjligt att lämna en detaljerad beskrivning av ledningsdragningen och dess konsekvenser.

Den prövning som har skett i tillståndsärendet enligt miljöbalken är avgörande för om Energimarknadsinspektionen med en tillämpning av den föreslagna bestämmelsen kan underlåta att pröva vissa frågor. Energimarknadsinspektionen måste i varje enskilt fall ta ställning till om ledningsdragningen har varit föremål för prövning i tillståndsärendet enligt miljöbalken. Det i sin tur förutsätter att sökanden inför miljöbalksprövningen upprättar sin ansökan, tekniska beskrivning och miljökonsekvensbeskrivning på ett sådant sätt att handlingarna täcker in de aspekter som rör ledningsdragningen och som kan ha betydelse från miljö-, natur- eller hälsosynpunkt. Det innebär inte att sökanden i miljöbalksärendet behöver lämna en exakt uppgift om ledningens placering. Om prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet uttryckligen har beaktat frågan om ledningsdragning, bör det inte behövas någon ytterligare prövning av ledningsdragningens miljöpåverkan i ärendet om nätkoncession. Det bör ofta vara tillräckligt att tillståndsmyndigheten i miljöbalksärendet – som i Miljööverdomstolens dom den 19 november 2008 (mål nr M 2210-08) – har resonerat kring den miljöpåverkan som ledningsdragningen innebär och gett tillstånd med de villkor som bedömts erforderliga.

Förslaget överensstämmer med det kommande EG-direktivet om främjande av energi från förnybara energikällor. Där sägs att regler för godkännande av produktionsanläggningar för förnybar energi och tillhörande nätinfrastruktur för transmission och distribution ska vara samordnade och definierade.

Samma skäl gör sig gällande vid en prövning av koncession för gasledning eller gasanläggning. Ei föreslår därför att en bestämmelse motsvarande den i 2 kap. 17 § ellagen införs i den nya gasmarknadslagen.

Skyldighet att avslå ansökan om koncession i vissa fall

Enligt artikel 8 punkten 14 ska medlemsstaterna avslå en ansökan om tillstånd att uppföra och driva en infrastruktur för överföring eller distribution av naturgas i områden där nätutvecklingsplanen enligt artikel 55 föreskriver en avveckling av överföringssystemet eller relevanta delar av detta eller där en avvecklingsplan för distributionsnätet har godkänts i enlighet med artikel 57. Eftersom det är transmissions- och distributionsnätsoperatörerna själva som tar fram planer för avveckling när sådan är påkallad bör tillämpningsområdet bli begränsat. En ledning som någon ansöker om att få bygga i anslutning till en ledning som ska avvecklas kan inte anses som lämplig ur allmän synpunkt. En avveckling av transmissionsledning förutsätter en återkallelse av koncession och en prövning av Ei. Med hänsyn till att koncessioner föreslås gälla tills vidare uppstår inte heller behovet av att ansöka om en koncession för befintlig transmissionsledning i

områden där infrastruktur ska avvecklas. Någon särskild bestämmelse om att avslå ansökningar i dessa fall införs inte.

Åtgärder som inte kräver koncession

I ellagen 2 kap. 1 § anges att en starkströmsledning inte får byggas eller användas utan tillstånd (nätkoncession). I andra stycket anges att till byggandet av en ledning räknas även schaktning, skogsavverkning eller liknande åtgärder för att bereda plats för ledningen, dock inte åtgärder som utförs enbart för att avgöra var och hur ledningen ska byggas eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön. Den sista bisatsen lades till i samband med införandet av ett nytt 2 kap. Det förtydligas att åtgärder som sker enbart för att avgöra var och hur ledningen ska byggas eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön får vidtas utan nätkoncession. Det krävs exempelvis inte nätkoncession för att den som avser att bygga en ledning ska få ta ned träd för att det ska gå att ta sig till en stolpplats för att göra en markundersökning. I prop. 2020/21:188 Moderna tillståndprocesser för elnät, s 24 f. uttalas följande:

Regeringen bedömer att omfattningen av förbudet mot att bygga en ledning utan nätkoncession bör förtydligas för att undvika otydligheter vid tillämpningen av andra förslag som lämnas i propositionen, framför allt Prop. 2020/21:188 när det gäller tillträde till mark för undersökningar (avsnitt 14). Det bör därför klargöras att koncessionsplikten inte är ett hinder för åtgärder som utförs enbart för att avgöra var och hur en starkströmsledning ska byggas eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön. Sådana åtgärder bör alltså i detta sammanhang inte anses ingå i byggandet av en starkströmsledning.

Åtgärder som kan medföra skada eller intrång i en större omfattning bör däremot inte få vidtas innan en koncessionsprövning har inletts. Den tidsbesparing detta skulle innebära måste vägas mot konsekvenserna för motstående allmänna och enskilda intressen.

Samma skäl talar även för ett sådant förtydligande när det gäller tillståndprocessen för gas. Förtydligande bör gälla ledning, lagringsanläggning och förgasningsanläggning.

Bör det införas ytterligare undantag för ombyggnad eller uppförande av kompressorstation och liknande?

Av 3 § naturgasförordningen framgår att koncession inte krävs för ombyggnad av en MR-station, linjeventilstation, rensdonsstation eller kompressorstation. Undantaget är begränsat till ombyggnation. Syftet med undantaget från kravet om koncession vid ombyggnation är att underlätta förnyelse av en befintlig anläggning, som har koncession, utan att behöva ansöka om koncession igen. Intentionen i förarbetena är att undantagsregeln ska avgränsas till vissa slag av stationer som är av mindre omfattning och som räknas som rörledning enligt

definitionen i naturgaslagen samt avgränsas till vissa enklare ombyggnadsåtgärder, se prop. 1999/2000:72 s. 87 sjunde stycket. Således handlar det om åtgärder på en befintlig anläggning med koncession som inte kommer i konflikt mot den koncession som en gång har beslutats. Det talar för att det är så kallade reinvesteringar, förbättrings- och förnyelseåtgärder för att upprätthålla en anläggnings funktion i nättjänsten.

I det fall det inte är uppenbart om en planerad åtgärd på en befintlig anläggning faller inom undantaget eller inte, finns möjlighet att begära ett bindande besked som kan meddelas relativt snabbt av Ei. Möjligheten att begära bindande besked i tveksamma situationer är tillräckligt för förutsägbarhet och rättssäkerhet.

Är undantagets avgränsning till ombyggnation rimligt?

Eftersom kravet på koncession endast omfattar stationer som ansluts till koncessionspliktigt transmissionssystem, blir effekten av bestämmelsen att en station som uppförs på ena sidan av en MR-station blir koncessionspliktig, men om den uppförs på andra sidan blir den inte det. Funktionen hos stationen är densamma oavsett vilken sida om MR-stationen den placeras på.

Även uppförande av en ny station som är integrerad med befintliga stationer bör rymmas inom den koncession som en gång beslutats. Det gäller oavsett om ytterligare mark tas i anspråk eller inte.

Ei har nyligen avgjort ett ärende rörande förhandsbesked om uppförande av en kompressorstation som skulle anslutas till transmissionsnätet (Ärendenummer 2024-104719). I beslutet anförde Ei:

Kompressorstationen som ska byggas kommer i praktiken inte ingå som en del av MR-stationen. De nya anläggningarna kommer endast nyttja det befintliga stationsområdet. Den befintliga MR-stationen har sin egen funktion genom att ta emot gas från transmissionsnätet, mäta den överförda gasmängden och sänka trycket för vidare överföring in på det lokala distributionsnätet. Dessa anläggningsdelar kommer inte byggas om. Den planerade kompressorstationen med tillhörande nya ledningar ska i stället, i en egen ny process, ta emot gas från distributionsnätet och höja trycket på gasen för att överföra den vidare med ett högre tryck för inmatning på transmissionsnätet. Förfarandet innebär alltså två från varandra skilda processer med olika syften. Dels en MR-station för inmatning av gas på det lokala distributionsnätet, dels en kompressorstation för inmatning av gas på det överliggande stamnätet. En MR-station och en kompressorstation är olika typer av stationer (prop. 2004/05:62 s. 199). Det enda gemensamma MR-stationen och kompressorstationen kommer ha är att de ska vara placerade inom samma stationsområde. Kompressorstationen med de nya rörledningarna för uttag av biogas från distributionsnätet och för inmatning av biogas på transmissionsnätet med tillhörande ventiler som ska anläggas är inte ombyggnation av den befintliga MR-stationen.

Nuvarande tolkning av undantaget inrymmer till exempel inte de nödvändiga anpassningar av en MR-station som krävs för att möjliggöra omvänt gasflöde. Gasbranschen har framfört önskemål om att bestämmelsen förtydligas om vad som avses med ombyggnation och även önskat ett utökat undantag för stationer, i synnerhet kompressorstationer. Ett skäl till att bygga om en station kan vara att anpassa infrastrukturen till inmatning av biogas. Rådande praxis, att en ändrad användning av stationen skulle medföra koncessionsplikt, kan inverka negativt för eller fördröja övergången till biogas. Att anläggningen i fråga byggs ut för att hantera större mängder gas eller att byggnader tillkommer bör inte utgöra skäl för en ny koncessionsansökan.

Gasbranschen står just nu inför behovet av omvänt gasflöde vid flera befintliga MR-stationer då ett flertal distributionsnät inom kort kommer nå sin maxkapacitet. Det är också flera investeringar i nya biogasanläggningar på gång som riskerar att hindras av att distributionsnäten inte har ledig kapacitet. En mer hållbar, kostnadseffektiv och långsiktig drift i gasnäten möjliggörs om MR-stationer enkelt kan kompletteras och tillpassas för omvänt gasflöde. Det är därmed nödvändigt att en sådan åtgärd omfattas av undantaget från koncession.

Energigas Sverige har särskilt anfört följande:

En förnyad koncessionsprocess för varje tilläggsinstallation kommer fördröja och fördyra tillpassningar av MR-stationer. Ett sådant förfarande utgör ett hinder för den gröna omställningen och behovet av ökad resiliens i energiförsörjningen. För hela gasbranschen (framför allt för kunderna) är det av största vikt att den inhemska biogasproduktionen ökar. Anledningarna är flera. Industrin står inför stora omställningar och genom att möjliggöra industrins omställning till biogas säkras Sveriges konkurrenskraft på den globala marknaden. Inhemsk biogasproduktion ökar också vår resiliens och gör oss mindre beroende av leveranser från omvärlden, inte minst i händelse av kris eller krig. Genom produktion och användning av biogas utnyttjas dessutom samhällets resurser på ett effektivt sätt. Avfall från avlopp, matrester och gödsel samt restprodukter från skog och industri tas om hand. Viktiga näringsämnen återförs till jordbruket och efterfrågan på ekologiskt jordbruk möts. För att möta det växande behovet av biogas räcker det dock inte enbart att öka produktionen av biogas.

Utmaningen är också att göra biogasen tillgänglig när den behövs, och där den behövs. Infrastrukturen är en nyckelfaktor och möjliggörare för omställningen och behöver utvecklas i takt med att gaserna blir en allt viktigare del av Sveriges energi- och råvaruförsörjning. En grundförutsättning för en effektiv omställning är att kunna nyttja befintlig gasinfrastruktur så långt som möjligt och att hinder för detta undanröjs.

Placeringen av en biogasanläggning styrs många gånger av var det finns god tillgång på substrat (avfall från avlopp, gödsel, matavfall etc.) samtidigt som det finns tillgänglig mark för etablering av en anläggning. I takt med att mer biogasproduktion ansluts till det västsvenska gasnätet, blir det av stor vikt att

vid behov möjliggöra förflyttning av gas från de lokala distributionsnäten, till transmissionsnätet. Ett sådant omvänt gasflöde, drivet av att det lokala nätet når sin maxkapacitet, kräver tillpassning av MR-stationer. Vid förändrade förbrukningsmönster hos distributionsnätets lokala kunder, kan en förflyttning av gas bli aktuell med kort varsel. Det kan exempelvis innebära att en större industri på ett distributionsnät plötsligt slutar förbruka gas av någon anledning. Om en biogasanläggning som är ansluten till detta distributionsnät ska kunna fortsätta att mata in den biogas som anläggningen producerar måste en tillpassning av en MR-station genomföras skyndsamt så att biogasen kan tryckas upp till transmissionsnätet för att på så sätt nå kunderna. I annat fall kommer biogasanläggningen vara tvungen att fackla den biogas som anläggningen producerat eftersom en biogasanläggning inte bara kan sluta att producera biogas för att nätet har nått sin maxkapacitet. Avfall från samhället (som avlopp och matrester) måste fortsatt tas om hand.

Gasbranschen ser en stor risk att tillpassningen av MR-stationer kommer att dra ut på tiden om processen måste genomgå en ny koncessionsansökan.

Att en befintlig MR-station i fråga tillpassas för att hantera större mängder gas eller ändra flödet på gasen bör inte utgöra skäl för en ny koncessionsansökan. Gasbranschen står just nu, som tidigare nämnts, inför flera tillpassningar av befintliga MR-stationer då distributionsnäten kommer nå sin maxkapacitet inom kort. Samtidigt är fler investeringar i nya biogasanläggningar på gång som idag hindras av att distributionsnäten inte har ledig kapacitet. Att som idag kräva en förnyad koncessionsansökan för en tillpassning av en befintlig MR-station med en kompressor motverkar helt syftet med direktivets revidering (att öka andelen förnybar gas, ersätta naturgas och stärka försörjningstryggheten) och är mycket ifrågasatt av branschen då det ger stora samhälls- och processekonomiska konsekvenser samtidigt som försörjningstryggheten och energiberedskapen försämras. I direktivet framhävs även att energieffektivitet och effektiva tillståndprocesser är viktiga faktorer för att uppnå direktivets syfte. Energigas Sverige anser därför att den utvidgning av undantaget som krävs för att möjliggöra omvänt gasflöde ligger helt i linje med direktivets intention och bör vara en prioriterad fråga för Ei att hantera inom uppdraget.

Tekniska förutsättningar vid tillpassning för omvänt gasflöde

Precis som förutsättningarna för elsystemet förändrats i snabb takt med bland annat decentraliserad produktion, sker förändringar som ställer nya krav på gasnäten. Att kunna transformera el i båda riktningar i en transformatorstation är en självklarhet. Att kunna tillse att gasen kan röra sig i mer än en riktning behöver också bli en självklarhet, utan långa tillståndprocesser.

Det som krävs för att möjliggöra ett omvänt gasflöde mellan ett lokalt nät och transmissionsnätet är en funktionsanpassning av befintliga MR-stationer. Vid behov kan gasflödet vändas och ledas i motsatt riktning. För att detta ska vara tekniskt möjligt krävs installation av en kompressor, vilket möjliggör tryckhöjning i det lokala nätet när flödet går "baklänges". Det är viktigt att förtydliga att MR-stationens huvudfunktioner – tryckreglering, mätning och övervakning – förblir oförändrade.

Den tillkommande funktionen, omvänt gasflöde, utgör en driftteknisk anpassning inom ramen för befintlig verksamhet, snarare än en introduktion av en ny anläggningskategori. Den tillkommande kompressorn blir en integrerad del av ett befintligt system. Kompressorn kommer att vara fysiskt placerad inom samma tomtgräns, kopplad till samma gasledning och komponenter som resterande delar av MR-stationen och tekniskt styrd och övervakad av samma system som övrig utrustning i stationen.

Tillpassningen av en MR-station sker, som ovan nämnt, inom befintlig tomt, vilket innebär att den fysiska påverkan på omgivningen förblir oförändrad. Ingen ny mark tas i anspråk, vilket eliminerar risker kopplade till markrörelser, korsningar med annan infrastruktur eller påverkan på tredje part.

En tillpassning för omvänt gasflöde ligger inom befintliga kapacitetsgränser och designparametrar, med samma säkerhetsstandard som övriga mät- och reglerfunktioner. Riskbedömning, övervakning och säkerhetsfunktioner följer samma praxis som redan gäller enligt Swedegas (vars anläggningar det avses) drift- och underhållssystem. MR-stationer är redan designade för att hantera varierande gasflöden och tryck. Ledningsnätet är också redan trycksatt åt båda håll i andra delar av systemet, och den nya funktionen förändrar inte det maximala drifttrycket. Sammantaget innebär tillpassningen ingen förhöjd risk för nätet.

Sammanfattningsvis är det inte fråga om en ny kompressorstation i klassisk mening, utan om en förändring av flödesriktning i befintlig station, där en kompressor integreras i den befintliga reglertekniska miljön. Detta kan jämföras med att installera en ny regulator – skillnaden ligger i tryckriktningen, inte i säkerhetsmässig komplexitet eller fysisk påverkan.

Undantaget bör således omfatta även uppförande av en ny station. En förutsättning är att den placeras i anslutning till befintliga stationer och, som Energigas Sverige anför, utgör en driftteknisk anpassning inom ramen för befintlig verksamhet. Den nya stationen placeras normalt sett inom samma stationsområde. Ett krav på att den nya stationen ska anläggas inom befintligt koncessionerat stationsområde kan vara svårt att tillämpa och kan leda till tolkningsproblem. Även om, som Ei anför i sitt beslut, den nya stationen har en egen funktion och inte alltid är direkt kopplad till befintlig station bör den undantas från koncessionsplikt om den anläggs i anslutning till en befintlig station.

Regeringen har idag möjligheten att föreskriva undantag från kravet på koncession. Regeringen har föreskrivit undantag beträffande ombyggnad av sådana stationer som omfattas av begreppet naturgasledning. Undantagen bör regleras i lag och utökas med uppförande av ny station på sätt som föreslås. Bemyndigandet till regeringen får vara kvar. Det kan i samband med utbyggnaden av vätgassystemet visa sig att ytterligare undantag blir nödvändiga. Regeringen bör överväga att, i avvaktan på att en ny lag kommer på plats, införa undantaget i den befintliga naturgasförordningen.

Koncessionens giltighetstid

Enligt 2 kap. 21 § ellagen gäller en beviljad koncession tills vidare. Detta bör även gälla för gasledning. Även befintliga koncessioner som meddelats med stöd av naturgaslagen eller rörledningslagen (för vätgas) bör omvandlas till att gälla tills vidare.

Inför införandet av 2000 års naturgaslag anfördes i prop. 1999/2000:72 Ny naturgaslag s. 36 följande:

En koncessionspliktig naturgasledning och naturgaslager innebär en stor investering som kan få konsekvenser på en rad områden. Frågan är om koncessionen skall gälla tills vidare eller om den skall vara tidsbegränsad. Ett skäl för att tidsbegränsa koncessionen är att samhället ständigt förändras. För koncessionshavaren är frågeställningen tveeggad. Å ena sidan innebär en tidsbegränsad koncession en viss garanti för att koncessionen gäller oförändrad under angiven tid. Å andra sidan måste gjorda investeringar betala sig och därför kan en icke tidsbegränsad koncession vara att föredra för koncessionshavaren. Vid en tidsbegränsad koncession torde dessutom koncessionshavarens ställning bli mycket starkare i förhållande till allmänna intressen. Om koncessionen skall gälla tills vidare måste det, enligt regeringens mening, finnas möjlighet till omprövning, t.ex. om förhållandena ändras väsentligt. Prövningen skulle i sådana fall kunna koncentreras till fall där problem har aktualiserats. Detta förutsätter dock att fallen kan avgränsas på ett lämpligt sätt. Ett förfarande med omprövning skulle dock medföra en kraftig förstärkning av koncessionshavarens ställning i förhållande till allmänna intressen. Troligen blir det då svårare att göra de allmänna intressena gällande. Regeringen anser därför inte att detta är en lämplig lösning. I stället bör, för att den övriga samhällsutvecklingen skall kunna beaktas i tillräcklig omfattning, koncessionen vara tidsbegränsad. Koncessionshavarens intressen bör kunna tillgodoses genom en lång koncessionstid. Längden på denna är en fråga om avvägning mellan å ena sidan det allmänna intresset av att kunna pröva frågan om koncession på nytt, och å andra sidan koncessionshavarens behov av att få betalt för gjorda investeringar. Enligt regeringens mening bör koncession beviljas för 40 år.

Det får anses betydelsefullt att sökanden kan räkna med att regeringen i sitt koncessionsbeslut meddelar koncession för den tid som söks för, när det inte finns starka skäl som talar emot det. Därför bör det i lagen anges att koncession skall beviljas för 40 år, om det inte föreligger särskilda skäl eller om sökanden begär en kortare giltighetstid för koncessionen. Det kan exempelvis finnas behov av att anpassa giltighetstiden till den som gäller för intilliggande ledningar. I sådana fall kan det vara motiverat med kortare giltighetstid. På så sätt kan koncession för ledningarna i ett senare skede omprövas i ett sammanhang. Huvudregeln bör dock vara att koncession beviljas för 40 år.

Bestämmelserna i ellagen har ändrats från att vara tidsbegränsade till att vara tidsobegränsade.

I regeringens proposition 2012/13:70 Prövning av nätkoncession s. 46 ff. anfördes följande.

Under tiden efter 1997 har ny lagstiftning tillkommit som är av betydelse för bedömningen av om det fortfarande är ändamålsenligt med tidsbegränsade nätkoncessioner. Möjligheterna för nätmyndigheten att under tillståndets giltighetstid ingripa mot en nätkoncessionshavare har utökats. Lagen om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar har gett nätmyndigheten ytterligare verktyg att ingripa mot nätkoncessionshavare som inte uppfyller sina åtaganden. Om ett nätföretag, som använder en elektrisk anläggning med stöd av en nätkoncession, i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt ellagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen eller enligt villkor i nätkoncessionen, ska förvaltningsrätten, efter ansökan av nätmyndigheten, besluta om särskild förvaltning av den elektriska anläggningen. Om en tillfredsställande förvaltning av en elektrisk anläggning sannolikt inte kan åstadkommas genom tvångsförvaltning eller en tillfredsställande förvaltning sannolikt inte kommer att bestå efter utgången av tiden för en tvångsförvaltning får staten, efter ansökan av nätmyndigheten, lösa anläggningen från ägaren. Som nämnts i avsnitt 8.1 ska nätkoncession återkallas i ett sådant fall.

År 2005 infördes en rad bestämmelser i ellagen vilka syftar till att skapa drivkrafter för en leveranssäker elöverföring och undvika att framtida svåra väderförhållanden leder till allvarliga konsekvenser (prop. 2005/06:27, bet. 2005/06:NU6, rskr. 2005/06:96, SFS 2005:1110). Regleringen innehåller särskilda rapporteringskrav, vilket ger nätmyndigheten ett bra underlag för att följa upp att nätkoncessionshavaren har en fullgod leveranssäkerhet i ledningsnätet.

Omprövningsinstitutet i praktiken

Energinätsutredningen har konstaterat att det allmänna inte i någon större utsträckning har sökt att utforma energipolitiken, energisystemets omställning eller övrig samhällsutveckling genom att utnyttja omprövningsinstitutet i ellagen. Tvärtom har samhällsutvecklingen inneburit att utbyggnad av elledningar genom nätkoncession för område skett i oförminskad omfattning utan att någon ny reglering införts. Vid omprövning av nätkoncession för område, liksom nätkoncession för linje med en spänning som understiger 220 kilovolt, har nätmyndigheten i allmänhet meddelat förnyad nätkoncession utan att prövningen i sak har gett upphov till svårare överväganden. Vad avser nätkoncessioner för linje med en spänning om minst 220 kilovolt (stamledningar) är det enligt Energinätsutredningen främst frågan om ledningarnas elektromagnetiska fält som medför att prövningen i dessa ärenden är mer komplicerad än i övriga ärenden.

Energinätsutredningen har vidare pekat på att möjligheten till omprövning skapar en viss otydlighet om hur bestående en beslutad nätkoncession för linje är med hänsyn till att det endast i undantagsfall förekommer att nätmyndigheten ändrar en beviljad nätkoncession för linje med en spänning som understiger 220 kilovolt. En intressent som önskar en ändring av ledningssträckan kan överskatta möjligheterna till reella förändringar i samband med prövningen av ett ärende om förlängd giltighetstid.

För naturgasledningar och anläggningar gör sig inte samma skäl direkt gällande. Det rör sig inte om samma mängd meddelade koncessioner och inte heller finns bestämmelser om tvångsförvaltning. I ellagen finns också bestämmelser om omprövning. En avgörande skillnad är att kravet på koncession enligt naturgaslagen endast gäller för transmission. Transmissionsgasoperatör liksom innehavare av lagringsanläggning, som anslutits till transmissionsledning, ska certifieras. Certifiering kan återkallas om inte bestämmelserna om åtskillnad i naturgaslagen följs.

Enligt 2 kap. 14 § naturgaslagen får en koncession återkallas om den berörda ledningen eller anläggningen inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt naturgaslagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för den berörda ledningens eller anläggningens drift.

Det finns således olika sätt att ingripa mot en koncessionshavare som inte fullföljer sina skyldigheter enligt naturgaslagen och en följd kan vara att koncessionen återkallas. Risken för att det uppstår behov av återkallelse av en beviljad koncession för transmissionsledning bedöms vara mycket liten. Det enda en prövning av förlängning av koncession skulle medföra är en förnyad miljöprövning som tar resurser i anspråk hos koncessionshavaren, sakägare och prövningsmyndigheter. Mot en omprövning och mot tidsbegränsad koncession står transmissionsnätsföretagets intresse av att kunna fortsätta driften så länge som det finns behov och är ekonomiskt lönsamt. Den aspekten framstår som ännu viktigare i samband med en, som man får förmoda, investeringstung upp- och utbyggnad av vätgasnätet.

På samma sätt som i ellagen bör möjligheten finnas att begära kortare giltighetstid, men också en möjlighet till förlängning av sådana koncessioner. Bestämmelserna i 2 kap. 21 och 22 §§ ellagen bör införas även i den nya gasmarknadslagen. En redan beviljad tidsbegränsad koncession bör således kunna förlängas med 15 år eller kortare tid, om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det. På samma sätt som i ellagen bör också en tidsbegränsad koncession kunna förvandlas till en tillsvidarekoncession. Förhållandena kan ha ändrats jämfört med när koncessionen beviljades.

Tillsynsmyndigheten bör också vid beslut om förlängning kunna ändra eller upphäva koncessionsvillkoren eller förena koncessionen med nya villkor.

Enligt 2 kap. 12 § 3 stycket naturgaslagen bör en ansökan om förlängning göras inom två år före koncessionstidens utgång. Bestämmelsen bör ändras till att utgöra ett ska-krav.

Förtida tillträde till mark

I ellagen finns bestämmelser i 2 kap. 57–62 §§ om förtida tillträde till mark. Bestämmelserna anger under vilka förutsättningar tillsynsmyndigheten får besluta att den som avser att ansöka om koncession eller att bygga en ledning med stöd av en beviljad koncession ska få tillträde till någon annans mark under viss tid för de undersökningsarbeten som behövs för att precisera ledningens sträckning eller avgöra hur byggandet och driften av ledningen påverkar miljön.

En sådan undersökning ska genomföras så att den orsakar så lite skada och intrång som möjligt. Den som genomför en undersökning får enbart med fastighetsägarens samtycke skada eller fälla träd eller buskar i en trädgård, park eller liknande plantering. Ett beslut om förtida tillträde ger både rättigheter och skyldigheter. Den som ansökt om förtida tillträde kan med stöd av Ei:s beslut begära handräckning från Polismyndigheten för att kunna genomföras åtgärderna, men är också ekonomiskt ansvarig för skada.

Tillsynsmyndigheten får kräva att den som ska genomföra en undersökning ställer säkerhet för framtida ersättningsanspråk innan undersökningen påbörjas. Det gäller dock inte för staten, kommuner, regioner och kommunalförbund.

Tillsynsmyndigheten får också besluta att en undersökning får påbörjas innan beslutet om tillträde har fått laga kraft, om den som ska genomföra undersökningen har ställt säkerhet för framtida ersättningsanspråk, eller är staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund.

Inför att bestämmelserna om förtida tillträde till mark infördes i ellagen anfördes i regeringens proposition 2020/21:188 Moderna tillståndprocesser för elnät s. 45 följande:

Behovet av tillträde till mark för projektering

Vid utbyggnaden av elnät behövs en undersökning för att bedöma markens lämplighet. Ibland krävs markägarens tillåtelse för att en undersökning ska kunna genomföras. I de flesta fall samtycker markägaren till att nätföretaget får tillträde för undersökningen. Regeringen anser att tillträde genom tvång bör vara en undantagslösning, något som även kommer till uttryck i remissvar från bl.a. Statens fastighetsverk. Om parterna inte kommer överens, kan det emellertid uppstå problem framför allt när det gäller att precisera sträckningen för en stor ledning i samband med prövningen av ett ärende om att bevilja nätkoncession för linje. Ett vägrat tillträde kan försvåra projekteringen även när det gäller byggandet av en ledning med stöd av en nätkoncession för område.

Om markåtkomsten är tänkt att säkras med hjälp av ledningsrätt, underlättas förrättningsprocessen om det finns ett tydligt kartunderlag med hjälp av vilket ledningens sträckning och behovet av mark kan preciseras. En precisering i beslutet om nätkoncession för linje kan minska tidsåtgången i förrättningen.

Bestämmelserna medför att den som söker koncession kan korta ledtiden för ansökningsförfarandet och byggandet genom att genomföra utredningar innan koncession beviljats. Att korta ledtiderna för koncessionsförfarandet är angeläget och det finns inga skäl till att inte också genomföra bestämmelserna för gas.

5.5 Skyldigheter för innehavare av naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar och operatörer av överföringsnät för vätgas

Förslag

Förslag: Varje företag som äger ett transmissionsnät för vätgas ska agera som transmissionsnätsoperatör för vätgas.

Naturgaslagens bestämmelser om skyldigheter för innehavare av naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar ändras till att omfatta samtliga gaser i gasmarknadslagen och samlas i ett kapitel.

Skyldigheter för innehavare av gasledningar, förgasningsanläggningar och lagringsanläggningar

I naturgaslagen finns bestämmelserna som rör naturgas i 3 och 4 kap. Bestämmelserna är till viss del lika för innehavarna av ledning och anläggning. Bestämmelserna om åtskillnad och revision m.m. samlas i ett eget kapitel. För överskådlighetens skull bör därför skyldigheterna för dessa också samlas i ett kapitel. I den mån det finns bestämmelser som är unika för en aktör anges detta särskilt.

När det gäller vätgas anger gasmarknadsdirektivet att anslutning ska kunna ske till vätgasledning eller anläggning på samma sätt som för naturgas. Med tanke på att bestämmelserna om tillträde inte behöver genomföras förrän från och med den 1 januari 2033 behöver gasmarknadslagens bestämmelser om ikraftträdande innehålla föreskrifter om detta. Fram till den 1 januari 2033 måste medlemsstaterna genomföra bestämmelser om ett förhandlat tillträde. Detta avhandlas i avsnitt 5.9.

5.6 Transmissionsnätsoveratorers skyldigheter gällande anslutning (artikel 42) och vissa skäl att vägra anslutning (artikel 38)

Förslag

Förslag: Transmissionsnätsoveratorer ska ha utarbetade processer, dvs. standardiserade rutiner och tariffer för anslutning av lagringsanläggningar, förgasningsanläggningar (LNG-anläggningar), vätgasterminaler och industrier till sina nät. De standardiserade rutinerna och tarifferna ska säkerställa icke-diskriminerande anslutningar och ska offentliggöras. Innan standardiserade rutiner och tariffer offentliggörs och börjar tillämpas ska de vara godkända av tillsynsmyndigheten.

När det gäller transmissionsnätsoveratorer för vätgas ska krav på tariffer för anslutning börja gälla först 1 januari 2033, eller ett tidigare datum utifrån vad som särskilt föreskrivs om svenskt genomförande av artikel 35 i direktiv (EU) 1788/2024. Fram till dess ska transmissionsnätsoveratorerna för vätgas tillämpa ett system med förhandlat tillträde (förhandlad tariff) mot kunder som önskar ansluta anläggningar till transmissionsnätsoveratorernas vätgasnät.

Transmissionsnätsoveratorers skyldigheter avseende anslutning av lagringsanläggningar m.fl.

I artikel 42 i direktivet finns bestämmelser om skyldigheter för transmissionsnätsoveratorer vid anslutning av vissa anläggningar. Artikel 23 i det gamla gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG men riktade sig då endast till oberoende systemansvariga för överföringssystem. Då vi i Sverige valt en lösning, enligt huvudregeln, med ägaråtskild systemansvarig för överföringssystem (transmissionsnätsoverator) har artikeln, som ingått i kapitel om oberoende systemansvarig i tidigare gasmarknadsdirektiv, inte genomförts i svensk rätt. Nu vänder sig artikeln till alla transmissionsnätsoveratorer inklusive transmissionsnätsoveratorer för vätgas och artikeln måste därför genomföras i den svenska gaslagstiftningen.

Samtliga transmissionsnätsoveratorer ska ha standardiserade rutiner och tariffer, dvs. avgift och övriga villkor, för anslutning av lagringsanläggningar, LNG-anläggningar (i den svenska naturgaslagstiftningen används begreppet förgasningsanläggningar), vätgasterminaler och industrikunder till sina nät. De standardiserade rutinerna och tarifferna som ska säkerställa icke-diskriminerande anslutningar till transmissionsnätsoveratorernas nät ska godkännas av tillsynsmyndigheten innan de börjar tillämpas. De ska dessutom offentliggöras.

För transmissionsnätsoveratorer för vätgas ska systemet med tariffer börja tillämpas först den 1 januari 2033, eller tidigare om medlemsstaten bestämmer. Till

dess reglerade tariffer börjar tillämpas ska transmissionsnätsoveratorer för vätgas i stället ha förhandlade tariffer för anslutning.

Skäl att vägra anslutning

Transmissions- eller distributionsnätsoveratorn för naturgasnät ska enligt artikel 38 i gasmarknadsdirektivet i vissa fall kunna vägra tillträde eller anslutning för, eller stänga av, naturgasnätanvändare. Detta gäller om det finns en fastställd nätutvecklingsplan, som är godkänd av tillsynsmyndigheten, som föreskriver att överföringssystemet eller relevanta delar av det ska avvecklas. Om det är fråga om en distributionsnätsoverator som är undantagen från att lämna in en nätavvecklingsplan, ska distributionsnätsoveratorn i stället ha informerat den berörda nationella myndigheten om avvecklingen av distributionsnätet eller relevanta delar av det. Vidare finns det enligt artikel 38 en skyldighet för medlemsstaten att föreskriva om ett regelverk för vägrat tillträde, vägrad anslutning eller avstängning av naturgasanvändare. En transmissions- eller distributionsnätsoverator som vägrar tillträde eller anslutning eller avser stänga av befintlig naturgasanvändare ska motivera sitt beslut att vidta åtgärden.

I 3 kap. 5 § naturgaslagen regleras en av de grundläggande skyldigheterna på den reglerade naturgasmarknaden, nämligen anslutningsskyldigheten. Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäliga villkor ansluta andra naturgasledningar samt lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar. Detsamma gäller vid återinkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten samt ändring av tiden för överföringen. Skyldighet föreligger dock inte om ledningen saknar kapacitet för den begärda åtgärden eller om det annars finns särskilda skäl. Det finns således redan idag i naturgaslagstiftningen en möjlighet att i vissa fall vägra en anslutning. I den nya gasmarknadslagen föreslås att 3 kap. 6 § första stycket, som reglerar vägrad anslutning eller vägrat tillträde, får följande lydelse. "Anslutning eller tillträde får endast vägras om gasledningen, till vilken anslutning begärs, saknar kapacitet för den begärda åtgärden eller om det annars finns särskilda skäl." Ett särskilt skäl att vägra anslutning bör kunna vara att transmissions- eller distributionssystemet för naturgas, eller relevanta delar av det, ska avvecklas. Tillsynsmyndigheten ska ha kännedom om den aktuella avvecklingen och skälet för att vägra anslutningen ska motiveras av operatören. Mot denna bakgrund behövs inte någon uttrycklig bestämmelse som anger att anslutning får vägras transmissions- eller distributionssystemet för naturgas, eller relevanta delar av det, ska avvecklas. I stället utgör sådana omständigheter ett sådant särskilt skäl för att vägra en anslutning.

5.7 Anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas (artikel 41, 44.8 och 45) och offentliggörande av tariffer för anslutning av gas från förnybara energikällor (artikel 10.2)

Förslag

Förslag: En transmissionsnätoperatör för gas utom vätgas ska vara skyldig att ha utarbetade processer, dvs. standardiserade rutiner, för anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas. De standardiserade rutinerna, som ska offentliggöras och godkännas av tillsynsmyndigheten, ska säkerställa icke-diskriminerande anslutningar. Vid begäran om anslutning till transmissionsnätoperatörens nät ska produktionsanläggning för biometan ha företräde framför annan produktionsanläggning. Transmissionsnätoperatören får inte vägra anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas utom då det finns driftsmässiga eller säkerhetsmässiga begränsningar i transmissionsnätet. Transmissionsnätoperatören ska bedöma ansökningar om anslutning av produktionsanläggningar för injektion av biometan och lämna offert inom skälig tid. En anslutning avseende produktionsanläggningar för biometan ska genomföras inom skälig tid från det att transmissionsnätoperatören har tagit emot en beställning om anslutning utifrån lämnad offert. Tiden för genomförande av en sådan anslutning får vara längre än två år endast om det finns särskilda skäl.

En distributionsnätoperatör ska vara skyldig att ha utarbetade standardiserade rutiner för anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas. Rutinerna, som ska offentliggöras och godkännas av tillsynsmyndigheten, ska säkerställa icke-diskriminerande anslutningar. Vid begäran om anslutning till distributionsnätoperatörens nät ska produktionsanläggning för biometan ha företräde framför annan produktionsanläggning. Distributionsnätoperatören ska bedöma ansökningar om anslutning av produktionsanläggningar för injektion av biometan och lämna offert inom skälig tid. En anslutning ska genomföras inom skälig tid från det att transmissionsnätoperatören har tagit emot en beställning om anslutning utifrån lämnad offert. Tiden för genomförande av anslutningen får vara längre än två år endast om det finns särskilda skäl.

Transmissionsnätoperatörer och distributionsnätoperatörer för gas utom vätgas ska offentliggöra avgifter och övriga villkor som tillämpas för anslutning av anläggningar som levererar gas från förnybara energikällor.

Skyldigheter för transmissions- och distributionsnätoperatörer för naturgas gällande anslutning av vissa produktionsanläggningar

I artikel 41 och 45 har det i direktivet tillkommit skyldigheter för transmissions- och distributionsnätoperatörer för naturgas när det gäller anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas. Operatörerna ska utarbeta processer (förfaranden i den svenska översättningen av direktivet) för anslutning av sådana produktionsanläggningar. Med processer avses standardiserade rutiner för anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas. Sådana rutiner ska, så långt det är möjligt och ändamålsenligt, säkerställa en snabb och enkel anslutning. Bestämmelser om detta bör införas i den nya gasmarknadslagen.

Skäl att vägra anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas till överföringssystemet för naturgas

Av artikel 41.2 i direktivet framgår att systemansvarig för överföringssystem, i svensk lagstiftning transmissionsnätoperatör, inte får vägra anslutning av nya eller ännu inte anslutna produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas för det fall den begärda anslutningen framstår som ekonomiskt rimlig och i övrigt tekniskt godtagbar. Motsvarande bestämmelse för en systemansvarig för distributionssystem (distributionsnätoperatör) återfinns i artikel 44.8. Anslutning av sådana produktionsanläggningar får endast vägras av skäl som anges i artikel 38 i direktivet. Av artikel 38 framgår i sin tur att anslutning endast får vägras av transmissionsnätoperatör under de förutsättningar som anges i artikel 20 om fast kapacitet för inmatning av förnybar gas och koldioxidsnål gas i förordning (EU) 2024/1789. Där framgår att tillträde med fast kapacitet som erbjuds får begränsas på grundval av driftsmässiga begränsningar, för att säkerställa infrastrukturens säkerhet och ekonomisk effektivitet. Bestämmelse som anger att en transmissionsnätoperatör inte får vägra anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas utom då det finns driftsmässiga eller säkerhetsmässiga begränsningar i transmissionsnätet bör införas i den nya gasmarknadslagen.

Offentliggörande av avgifter för anslutning av gas från förnybara energikällor

Idag finns i 6 kap. 1 a § tredje punkten naturgaslagen en skyldighet för den som innehar naturgasledning att offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning och villkor för anslutning. I artikel 10.2 i direktivet finns ett krav att systemansvariga för överförings- och distributionssystem för naturgas ska offentliggöra anslutningsavgifter för anslutningen av gas från förnybara energikällor. De anslutningsavgifter som ska offentliggöras ska baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier. En bestämmelse med denna innebörd bör därför införas i den föreslagna gasmarknadslagen. Lämpligen

samordnas den nya bestämmelsen med bestämmelserna om avgifter och övriga villkor för tillträde till naturgasledningar och andra anläggningar.

Företräde och särskilda villkor vid anslutning av produktionsanläggningar för biometan

Av direktivet framgår att medlemsstaten har möjlighet att bevilja anslutningsföreträde för produktionsanläggningar för biometan, dvs. biogas som uppgraderats och renats från koldioxid. Detta innebär att anslutning av sådan produktionsanläggning ska ha företräde vid anslutning framför exempelvis produktionsanläggning för annan förnybar gas och koldioxidsnål gas. Regeringen har hösten 2024 aviserat satsningar på biogas och utarbetat ett biogasstöd till biogas från gödsel, uppgradering av gas och förvätskning. Den pågående utbyggnaden av biogasproduktionen drivs till stor del av ökad biogasframställning från gödsel vilket utöver en biobaserad och fossilfri råvara även ger minskade metangasutsläpp från djurproduktionen. Enligt regeringens bedömning stärker åtgärderna även vår energiberedskap och minskar vår sårbarhet mot höga energipriser. Mot bakgrund av den pågående satsningar på biogas i Sverige och för att bidra till att nå upp till Sveriges klimatmål⁵⁰ om att senast år 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp, bör anslutning av produktionsanläggningar för biometan underlättas genom att Sverige utnyttjar möjligheten i direktivet att särskilt föreskriva att produktionsanläggningar för biometan ska ges företräde vid anslutning.

För anslutning av produktionsanläggningar för biometan ska särskilt gälla att transmissions- och distributionsnätsoperatören ska lämna offert inom skälig tid från begäran, vidare att anslutningen ska genomföras skyndsamt. Bestämmelser om detta bör genomföras i den nya gasmarknadslagen tillsammans med en bestämmelse, med ellagstiftningen som förlaga⁵¹, om att tiden för att genomföra anslutningen får vara längre än två år endast om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan vara att tillståndsförfaranden drar ut på tiden eller andra omständigheter som den anslutningsskyldige inte kan råda över. Vad som i övrigt kan utgöra särskilda skäl bör närmare bestämmas genom utvecklande av praxis på området.

---

⁵⁰ Naturvårdsverket, *Sveriges klimatmål och klimatpolitiska ramverk*, 2024, <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimatmal-och-klimatpolitiska-ramverk/> (hämtad 10 juni 2025)

⁵¹ Se 4 kap. 5 § i ellagen (1997:857).

5.8 Avgifter och övriga villkor för anslutning och tillträde

Förslag

Förslag: Bestämmelserna i naturgaslagen som rör avgifter och övriga villkor för anslutning och överföring överförs till den nya gasmarknadslagen. För vätgas träder de nya bestämmelserna i kraft först den 1 januari 2033.

Bestämmelser i naturgaslagen utgår när det gäller den närmare utformningen av villkoren för anslutning eller överföring.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten, ska få meddela föreskrifter om utformningen av avgifterna och övriga villkor för anslutning och överföring.

Nuvarande reglering i naturgaslagen

I nuvarande 3, 4 och 6 kap. naturgaslagen finns bestämmelser om villkoren i avtal om anslutning till en naturgasledning, överföring av naturgas, lagring av naturgas och tillträde till en förgasningsanläggning.

I 3 och 6 kap. naturgaslagen regleras villkoren i avtal om anslutning av en naturgasledning och om överföring av naturgas. Ei prövar metoderna för att utforma villkoren, inklusive avgifterna, i avtal om anslutning till en naturgasledning eller en annan anläggning innan de träder i kraft (6 kap. 1 b §). Myndighetens förhandsprövning av metoderna för att utforma villkor i avtal om överföring överensstämmer med den motsvarande prövning som görs enligt ellagen på så sätt att endast metoderna för att utforma andra villkor än avgifter omfattas (6 kap. 5 §).

I 4 och 6 kap. naturgaslagen regleras villkoren i avtal om lagring och om tillträde till en förgasningsanläggning. Krav ställs på såväl avgifterna som de övriga villkoren i sådana avtal. Ei prövar metoderna för att utforma andra villkor än avgifter i avtal om lagring eller om tillträde till en förgasningsanläggning innan de träder i kraft (6 kap. 5 §).

Normgivningsbemyndigande för utformning av avgifter för anslutning och överföring

I 6 kap. 1 § andra stycket naturgaslagen anges att anslutningspunktens belägenhet och effekten i anslutningspunkten ska beaktas när anslutningsavgiften utformas. Vidare ska det, vid utformningen av villkor för överföring, särskild beaktas antalet anslutna kunder, kundernas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt, kostnaderna för överliggande ledningar, leveranssäkerhet och trycket i ledningarna (6 kap. 3 § första stycket samma lag).

I betänkandet *Ett förändrat regelverk för framtidens el och gasnät*, SOU 2023:64, konstateras att de ovan angivna kriterierna inte motsvaras av krav i gasmarknadsdirektivet och att det bör falla inom Ei:s befogenheter att ställa upp kriterier för utformningen av sådana villkor. I betänkandet föreslås därför att bestämmelserna bör utgå. Vidare föreslås att utformningen av avgifter för anslutning och överföring ska regleras i föreskrifter. Detta har sin grund i att unionsrätten inte tillåter att regler för hur avgifterna ska utformas finns i lag eller förordning. Ei:s förslag i denna del tar sin utgångspunkt i betänkandets förslag. För ytterligare överväganden hänvisar Ei till betänkandet.

Vätgas

Tillträde till vätgassystem, vätgasterminaler och lagringsanläggningar för vätgas omfattas inte av gasmarknadsdirektivets krav på reglerat tillträde innan den 1 januari 2033, se artikel 35–37 och avsnitt 5.9. Fram till dess ska medlemsstaterna säkerställa genomförandet av ett system med förhandlat tillträde. Ei har utformat förslagen om avgifter och villkor för anslutning och tillträde så att de omfattar samtliga gasslag. När det gäller vätgas kommer bestämmelserna dock att träda i kraft först den 1 januari 2033.

5.9 System för förhandlat tillträde till vätgassystem

Förslag

Förslag: Bestämmelser införs som innebär en skyldighet för innehavare av vätgassystem att förhandla om tillträde för tredje part. Villkoren för tillträde ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Villkoren ska offentliggöras på innehavarens webbplats. Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över bestämmelsen. Bestämmelserna ska gälla tills en ordning med reglerat tillträde införs i Sverige.

En bestämmelse införs i Ei:s instruktion om att Ei ska ge användare av vätgasnät vägledning om hur förhandlade tariffer påverkas när reglerat tillträde för tredje part införs.

Direktivets bestämmelser

Tillträde för tredje part gäller producenter, gasleverantörer och kunder. Ett reglerat tillträde innebär att distributionssystemen är öppna för anslutning och överföring för de som önskar och att villkor och avgifter för tillträdet tillämpas objektivt utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Enligt artikel 35 punkten 4 får en medlemsstat fram till och med den 31 december 2032 besluta att inte tillämpa punkt 1, som innehåller bestämmelser om reglerat tillträde. I ett sådant fall ska medlemsstaten säkerställa genomförandet av ett system med förhandlat tillträde för tredje part till vätgasnät i enlighet med objektiva,

transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Tillsynsmyndigheterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att användare av vätgasnät ska kunna förhandla om tillträde till vätgasnät och för att säkerställa att parterna är skyldiga att förhandla om tillträde till vätgasnät i god anda.

Enligt punkten 5 ska tillsynsmyndigheterna ge användare av vätgasnät vägledning om hur förhandlade tariffer påverkas när reglerat tillträde för tredje part införs.

Likalydande bestämmelser finns i artikel 36 och 37 i direktivet för vätgasterminaler och lagringsanläggningar för vätgas. När det gäller terminaler finns dock inget krav på att ett reglerat tillträde införs.

Ett system för förhandlat tillträde medför att tillträdet inte regleras i författning. Däremot ska det finnas ett regelverk som medför att kriterierna för tillträde är objektiva, transparenta och icke-diskriminerande. Krav bör därför ställas i författning på operatörer av vätgasnät, vätgasterminaler och lagringsanläggningar för vätgas (vätgassystem) om att de ska förhandla. Rätten att vägra tillträde införs även för vätgas. Enligt artikel 38 får operatörer av vätgasnät vägra tillträde eller anslutning till vätgassystemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning.

Vilka skyldigheter kan läggas på innehavare av vätgassystem?

Innehavare av vätgassystem ska ta fram transparenta, objektiva och icke-diskriminerande villkor för tredje parts tillträde. Skyldigheten bör regleras i lag.

Tillsynsmyndigheten, dvs. Ei, ska kunna utöva tillsyn över bestämmelsen.

Innehavarna ska vara tvungna att förhandla med tredje part som ansöker i enlighet med uppställda villkor.

Villkoren för tillträde ska finnas tillgängliga på innehavarens webbplats.

Enligt artikel 35 punkten 5 ska tillsynsmyndigheterna ge användare av vätgasnät vägledning om hur förhandlade tariffer påverkas när reglerat tillträde för tredje part införs. Detta är en uppgift som kan läggas på Ei i Ei:s instruktion.

5.10 Nätutvecklingsplaner (artikel 55 och 56)

Förslag

Förslag: Bestämmelser införs i gasmarknadslagen som anger att alla transmissionsnätoperatörer för gas utom vätgas och vätgas och distributionsnätoperatörer för vätgas ska vara skyldiga att ta fram nätutvecklingsplaner. För en transmissionsnätoperatör ska gälla att
--

nätutvecklingsplanen ska uppdateras och offentliggöras minst vartannat år och för en distributionsnätoperatör för vätgas ska nätutvecklingsplanen uppdateras och offentliggöras minst vart fjärde år.

En nätutvecklingsplan ska lämnas till tillsynsmyndigheten och offentliggöras.

Vid utarbetandet av en nätutvecklingsplan ska samverkan ske med berörda infrastrukturoperatörer. En transmissionsnätoperatör för vätgas ska vid utarbetandet av en nätutvecklingsplan särskilt samverka med transmissionsnätsföretag för el och distributionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. En distributionsnätoperatören för vätgas ska också samverka med berörda infrastrukturoperatörer vid utarbetande av sin nätutvecklingsplan. Distributionsnätoperatören för vätgas ska vid utarbetandet av nätutvecklingsplanen särskilt samverka med distributionsnätoperatörer för annan gas och distributionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. Alla samverkande parter ska vara skyldiga att tillhandahålla och utbyta all relevant information som operatören behöver i arbetet med att ta fram en nätutvecklingsplan.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten ska få meddela föreskrifter om hur nätutvecklingsplanen ska tas fram samt vad den ska innehålla.

Nationella nätutvecklingsplaner ska också utarbetas. Separata planer ska finnas för vätgas och gas som inte är vätgas. Om det endast finns en transmissionsnätoperatör för ett visst gasslag i Sverige som är skyldig att utarbeta en nätutvecklingsplan ska transmissionsnätoperatörens nätutvecklingsplan också gälla som nationell nätutvecklingsplan.

Om det däremot finns flera transmissionsnätoperatörer för ett och samma gasslag ska dessa operatörer samarbeta för att ta fram en gemensam nationell nätutvecklingsplan för aktuellt gasslag.

För transmissionsnätoperatörer för vätgas gäller att dessa vid utarbetandet av den nationella nätutvecklingsplanen ska samverka med transmissionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. Transmissionsnätsföretag för el ska vara skyldig att tillhandahålla och utbyta all relevant information med transmissionsnätoperatörerna.

Den nationella nätutvecklingsplanen ska bygga på varje transmissionsnätoperatörs enskilda nätutvecklingsplan.

Transmissionsnätoperatörerna ska gemensamt ge in den nationella nätutvecklingsplanen till tillsynsmyndigheten. Den nationella nätutvecklingsplanen ska också offentliggöras.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten ska få meddela föreskrifter om hur den nationella nätutvecklingsplanen ska tas fram, vad den ska innehålla och hur den ska offentliggöras.

Direktivets bestämmelser om nätutvecklingsplaner

Bestämmelser om nätutvecklingsplaner finns i artiklarna 55 och 56. Åtminstone vartannat år ska samtliga transmissionsnätoperatörer överlämna en tioårsplan för nätutveckling till den relevanta tillsynsmyndigheten efter att ha samrått med berörda intressenter. Planen ska grunda sig på befintlig och förutsedd tillgång och efterfrågan. En distributionsnätoperatör för vätgas ska också vara skyldig att ta fram en nätutvecklingsplan. En sådan nätutvecklingsplan ska uppdateras och offentliggöras minst vart fjärde år. En distributionsnätoperatör för gas utom vätgas har inte någon motsvarande skyldighet att ta fram en nätutvecklingsplan. En nätutvecklingsplan ska lämnas till tillsynsmyndigheten. Tioårsplanerna för nätutveckling ska också offentliggöras. När de tioåriga nätutvecklingsplanerna utarbetas ska transmissionsnätoperatören beakta potentialen för alternativ till systemutbyggnad, till exempel användning av efterfrågefleksibilitet, förväntad förbrukning till följd av tillämpningen av principen om energieffektivitet först i enlighet med artikel 27 i direktiv (EU) 2023/1791, handel med andra länder och de unionsomfattande nätutvecklingsplanerna. Om det uppstår några tvivel om överensstämmelse med de unionsomfattande nätutvecklingsplanerna, ska tillsynsmyndigheten samråda med Acer. Tillsynsmyndigheten kan kräva att transmissionsnätoperatören ändrar sin tioåriga nätutvecklingsplan.

Samverkan vid utarbetandet av nätutvecklingsplaner

De tioåriga nätutvecklingsplanerna ska tas fram efter samverkan med berörda infrastrukturoperatörer. En transmissionsnätoperatör för vätgas ska vid utarbetandet av en nätutvecklingsplan särskilt samverka med transmissionsnätsföretag för el och distributionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. En distributionsnätoperatören för vätgas ska utöver att samverka med berörda infrastrukturoperatörer vid utarbetande av sin nätutvecklingsplan också samverka med distributionsnätoperatörer för annan gas och distributionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. Alla samverkande parter ska vara skyldiga att tillhandahålla och utbyta all relevant information som operatören behöver i sitt arbete med att ta fram en nätutvecklingsplan.

Infrastrukturoperatörer, med vilka samverkan ska ske, kan enligt gasmarknadsdirektivet vara andra operatörer för gas utom vätgas och vätgas,

distributionsnätsföretag för el, sammanslutningar som är verksamma på marknaderna för el, gas utom vätgas och vätgas, företag på värme- och kylområdet, leverans- och produktionsföretag, oberoende aggregatorer, laststyrningsoperatörer, organisationer som arbetar med energieffektivitetslösningar, energikonsumentorganisationer och företrädare för det civila samhället. Samverkan ska äga rum i ett tidigt skede före utarbetandet av den tioåriga nätutvecklingsplanen på ett öppet, inkluderande och insynsvänligt sätt. Alla handlingar som tillhandahålls av infrastrukturoperatörerna för att underlätta samverkan ska offentliggöras, liksom resultatet av samverkan med berörda parter.

Innehåll och ändring av nätutvecklingsplaner

Direktivet innehåller detaljerade bestämmelser om vad en nätutvecklingsplan ska innehålla och hur en nätutvecklingsplan ska tas fram. Sådana bestämmelser bör lämpligen läggas i en föreskrift tillsammans med mer detaljerade bestämmelser än vad direktivet anger.

De bakomliggande skälen till införandet av bestämmelsen om kravet på att upprätta nätutvecklingsplaner framgår av skäl 129 till direktivet. Där anges att nätutvecklingsplaner är ett viktigt inslag när det gäller att identifiera luckor i infrastrukturen och tillhandahålla information om infrastruktur som antingen behöver byggas upp eller som kan avvecklas och som skulle kunna användas för andra ändamål, såsom vätgastransport. Detta gäller oberoende av vilken modell för åtskillnad som valts för nätoperatörer.

I direktivet anges att tillsynsmyndigheten får begära att planen ska ändras. Meningen är inte att tillsynsmyndigheten aktivt ska styra transmissionsnätsoperatören eller distributionsnätsoperatören för vätgas och ange hur denne ska utveckla sitt system. Direktivets bestämmelse om att tillsynsmyndigheten kan begära att planen bör ändras innebär i första hand att tillsynsmyndigheten kan begära att nätutvecklingsplanen kompletteras om den är ofullständig. Om nätutvecklingsplanen som en distributionsnätsoperatör för vätgas utarbetar står i strid med en annan nätutvecklingsplan kan tillsynsmyndigheten behöva begära att operatörerna löser konflikten i de olika nätutvecklingsplanerna.

Nationella nätutvecklingsplaner

Det ska, utöver enskilda nätutvecklingsplaner för respektive operatör, finnas en gemensam nätutvecklingsplan per medlemsstat för gas utom vätgas och en gemensam nätutvecklingsplan per medlemsstat för vätgas, eller en gemensam plan för gas utom vätgas och vätgas per medlemsstat. Medlemsstater som tillåter en gemensam plan ska säkerställa att en sådan plan är tillräckligt transparent så att

tillsynsmyndigheten tydligt kan identifiera naturgassektorns särskilda behov och de särskilda behov inom vätgassektorn som planen tar upp.

I Sverige finns ännu inte någon utbyggd vätgasinfrastruktur som omfattas av direktivets bestämmelser. Planerad vätgasutbyggnad har aviserats till främst norra Sverige. Mot bakgrund av att det troligtvis, åtminstone initialt, inte kommer att finnas något geografiskt samband mellan det västsvenska gasnätet och utbyggd transmissionsnätinfrastruktur för vätgas i Sverige bör det utarbetas separata nationella nätutvecklingsplaner för gas utom vätgas och för vätgas. Med en sådan lösning underlättar det också en eventuell samplanering mellan el och vätgas på nationell nivå då gasslagen redovisas separat. Av artikel 55.1 i gasmarknadsdirektivet framgår också att medlemsstaterna ska sträva efter att säkerställa samordnade planeringssteg i tioårsplanerna för nätutveckling för naturgas, vätgas respektive el. Medlemsstater där separata planer för naturgas och vätgas utarbetas ska säkerställa att transmissionsnätoperatörer för gas utom vätgas och operatörer av transmissions- och distributionsnät för vätgas har ett nära samarbete om beslut behöver fattas för att säkerställa systemeffektivitet, enligt definitionen i artikel 2.4 i direktiv (EU) 2023/1791, mellan energibärare, till exempel för ändrad användning.

Även en nationell nätutvecklingsplan ska föregås av samverkan. För transmissionsnätoperatörer för vätgas gäller att dessa vid utarbetandet av den nationella nätutvecklingsplanen ska samverka med transmissionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. Transmissionsnätsföretag för el ska vara skyldig att tillhandahålla och utbyta all relevant information med transmissionsnätoperatörerna i arbetet med utarbetandet av den nationella nätutvecklingsplanen. Den nationella nätutvecklingsplanen ska bygga på varje transmissionsnätoperatörs enskilda nätutvecklingsplan.

Transmissionsnätoperatörerna ska gemensamt ge in den nationella nätutvecklingsplanen till tillsynsmyndigheten. Den nationella nätutvecklingsplanen ska också offentliggöras. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten ska få meddela föreskrifter om hur den nationella nätutvecklingsplanen ska tas fram, vad den ska innehålla och hur den ska offentliggöras.

5.11 Nätavvecklingsplaner (artikel 57)

Förslag

Förslag: Bestämmelser införs i gasmarknadslagen som anger att distributionsnätoperatörer för gas som innehar naturgasinfrastruktur som ska avvecklas, helt eller delvis, ska vara skyldiga att ta fram nätavvecklingsplaner.

Nätavvecklingsplanen ska lämnas till tillsynsmyndigheten och den ska också offentliggöras.

Distributionsnätoperatörer verksamma inom samma regionala område kan välja att utarbeta en gemensam nätavvecklingsplan.

En nätavvecklingsplan ska utarbetas i nära samarbete med distributionsnätoperatörer för vätgas, distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag. Dessa ska vara skyldiga att tillhandahålla och utbyta all relevant information med distributionsnätoperatören i arbetet med framtagandet av nätavvecklingsplanen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten ska få meddela föreskrifter om hur en nätavvecklingsplan ska tas fram och vad den ska innehålla.

Nätavvecklingsplaner

Vid en minskning av efterfrågan på naturgas kan en operatör komma till det läge att denne måste avveckla hela, eller delar, av sitt gassystem. En distributionsnätoperatör som innehar naturgasinfrastruktur ska vara skyldig att ta fram en *nätavvecklingsplan* som beskriver planerad avveckling av hela eller delar av distributionsnätoperatörens gassystem till följd av en minskad efterfrågan på naturgas. En transmissionsnätoperatör som innehar naturgasinfrastruktur som ska avvecklas har inte motsvarande skyldighet som en distributionsnätoperatör att utarbeta en särskild nätavvecklingsplan. För en transmissionsnätoperatör ska istället en efterfrågeminskning, som innebär att infrastruktur måste avvecklas, beskrivas och behandlas i den nätutvecklingsplan som transmissionsnätoperatören är skyldig att utarbeta och uppdatera vartannat år.

Distributionsnätoperatörer verksamma inom samma regionala område ska kunna välja om de vill utarbeta en gemensam nätavvecklingsplan. Det regionala området behöver nödvändigtvis inte begränsas till län, utan kan utgöra ett annat lämpligt geografiskt område inom vilket en gemensam avvecklingsplan ger samordningsfördelar framför att utarbeta flera separata avvecklingsplaner. En motivering till varför en gemensam plan utarbetas bör framgå av nätavvecklingsplanen.

En nätavvecklingsplan ska utarbetas i nära samarbete med distributionsnätoperatörer för vätgas, distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag. Syftet med samverkan är bland annat att säkerställa en effektiv integrering av energisystemet. Ett exempel är att samarbete vid utarbetandet av avvecklingsplaner kan underlätta övergången till mer energi- och kostnadseffektiva lösningar för uppvärmning och kylning av byggnader. Distributionsnätoperatörer för vätgas, distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att tillhandahålla och utbyta all relevant information med distributionsnätoperatören som behövs i arbetet med att ta fram nätavvecklingsplanen för naturgasinfrastruktur.

Nätavvecklingsplanen ska lämnas till tillsynsmyndigheten och den ska också offentliggöras. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten, ska få meddela föreskrifter om hur en nätavvecklingsplan ska tas fram och vad den ska innehålla.

5.12 Intäktsram för gasverksamhet

Förslag

Förslag: Ei:s förslag till bestämmelser om intäktsramar för gasverksamhet utgår från förslagen i betänkandet *Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät*, SOU 2023:64. Ei har anpassat betänkandets förslag efter nya krav i gasmarknadsdirektivet (EU) 2024/1788 och de omfattar förutom naturgas även biogas och andra gaser i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i ett gassystem. Med gas avses även flytande (kondenserad) gas som matas in i ett gassystem. Ei har även gjort vissa justeringar av betänkandets förslag utifrån den struktur och terminologi som används i den nya gasmarknadslagen.

Vidare föreslås att Ei får i uppdrag att utreda och föreslå hur ett reglerat tillträde till vätgassystem ska kunna införas med en intäktsramsreglering som är anpassad till förutsättningarna för vätgasverksamhet.

Ei föreslår även, i enlighet med förslagen i betänkandet i SOU 2023:64, att det införs ett skyndsamhetskrav när förvaltningsrätten och kammarrätten handlägger mål om intäktsramar. Särskilda ledamöter ska delta när förvaltningsrätten och kammarrätten prövar mål om överklagande av Ei:s beslut om intäktsramar. De särskilda ledamöterna ska vara ekonomiska experter.

Justeringar av intäktsramsregleringen

Enligt betänkandet *Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät*, SOU 2023:64, uppfyller det nuvarande regelverket om intäktsramar i naturgaslagen inte EU-rättens krav på förhandsprövning som de framgår av gasmarknadsdirektivet och EU-domstolens avgörande från den 2 september 2021 i mål C-718/18. Domen tydliggör att en medlemsstat är förhindrad att i lag eller förordning införa bestämmelser som tillsynsmyndigheten har exklusiv befogenhet att besluta om enligt gasmarknadsdirektivet. Även Kammarrätten i Jönköping har i avgöranden den 16 juni 2022 i mål nr 1103–1222-21 slagit fast att den befintliga nationella lagstiftningen på området inte överensstämmer med unionsrätten.

Mot denna bakgrund föreslås i betänkandet att dagens reglering av intäktsramar i 6 kap. naturgaslagen ska omstruktureras. Bestämmelser som är övergripande till sin natur och inte inverkar på tillsynsmyndighetens exklusiva befogenheter vid fastställande av intäktsramar kan kvarstå och vid behov omformuleras. Bestämmelser som inverkar på tillsynsmyndighetens exklusiva befogenheter ska utgå. Bestämmelserna ska utformas så att tillsynsmyndighetens utrymme att besluta vad som ska beaktas vid fastställandet av intäktsramar utökas i förhållande till dagens regler i naturgaslagen.

Processen för framtagandet av intäktsram föreslås anpassas till den process som gäller enligt 5 kap. ellagen. Det innebär att i stället för att gasföretagen ska lämna in förslag och uppgifter till tillsynsmyndigheten, är det tillsynsmyndigheten som begär in uppgifter och fattar beslut.

En ny bestämmelse om att tillsynsmyndigheten ska publicera preliminära metoder för bestämmande av intäktsram införs. Nya bestämmelser om förseningsavgift för det fall gasföretagen inte lämnar in uppgifter till tillsynsmyndigheten i tid införs. Skyldigheten för gasföretag att lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten kompletteras även med en bestämmelse som innebär att om uppgifterna inte lämnas in ska tillsynsmyndigheten bestämma en intäktsram som är skäligen hänsyn till uppgifterna i ärendet. Bestämmelserna utformas på samma sätt som de som redan finns i ellagen.

Nya bestämmelser om hur intäktsramen ska bestämmas införs. Dagens formuleringar om att intäktsramen ska beräknas så att den täcker skäligen kostnader för att bedriva den verksamhet som intäktsramen avser och ger en rimlig avkastning på kapitalbasen utgår. Detsamma gäller bestämmelsen om att avdrag får göras för intäkter från anslutning i vissa fall.

Vidare införs en ny bestämmelse där det anges att intäktsramen inte ska vara större än vad gasföretaget behöver för driften av den verksamhet som

intäktsramen avser och för att göra nödvändiga investeringar i den verksamhet som intäktsramen avser för att säkerställa verksamhetens funktion.

Bestämmelsen om vad som ska framgå av tillsynsmyndighetens beslut om intäktsram omformuleras så att de särskilda poster som ska framgå av beslutet räknas upp. Senast när beslutet om intäktsram meddelas ska tillsynsmyndigheten redogöra för de synpunkter som har inkommit på de publicerade preliminära metoderna för bestämmande av intäktsram.

Bestämmelserna om omprövning anpassas till motsvarande formuleringar i 5 kap. ellagen. Det innebär bland annat att det införs en ny bestämmelse om omprövning till följd av att en intäktsram har ändrats för ett annat gasföretag. Bestämmelserna om avvikelser när det gäller att minska eller öka intäktsramen på grund av överskott eller underskott i förhållande till intäktsramen överförs. Dock sker en förändring i och med att underskott framöver i normalfallet endast får rullas över till den närmast följande tillsynsperioden, i stället för som i dag till den därpå följande tillsynsperioden.

Vidare föreslås en ny bestämmelse om att underskott på ansökan av gasföretaget kan få rullas över till den tillsynsperiod som följer på den närmast följande tillsynsperioden, om tillsynsmyndigheten anser att särskilda skäl föreligger. De särskilda förutsättningar som gäller för investeringar i vätgas skulle kunna utgöra sådana särskilda skäl.

Ei:s bedömning

Den nu gällande intäktsramsregleringen har bedömts inte överensstämja med unionsrätten vad gäller tillsynsmyndighetens exklusiva befogenheter. Mot denna bakgrund anser Ei att det inte är lämpligt att föreslå att dessa bestämmelser i naturgaslagen överförs oförändrade till den nya gasmarknadslagen. I stället bör de regelförändringar som föreslås i betänkandet införas i gasmarknadslagen. För övervägandena till de föreslagna ändringarna hänvisar Ei till betänkandet.

Vätgas

Tillträde till vätgassystem, vätgasterminaler och lagringsanläggningar för vätgas omfattas inte av gasmarknadsdirektivets krav på reglerat tillträde förrän den 1 januari 2033, se artikel 35–37 och avsnitt 5.9. Fram till dess ska medlemsstaterna säkerställa genomförandet av ett system med förhandlat tillträde. Ei har utformat förslagen om intäktsramar så att de omfattar samtliga gasslag. När det gäller vätgasverksamhet kommer bestämmelserna dock att träda i kraft först den 1 januari 2033.

Till skillnad från andra gasslag saknas i dagsläget helt en infrastruktur för vätgas. När intäktsramsregleringen ska börja gälla även för vätgasverksamhet kan

regleringen därför komma att behöva justeras. Företrädare för branschen har påpekat vikten av att samtliga aktörer på marknaden har tydliga spelregler att förhålla sig till för den framväxande vätgasmarknaden. Förutsättningarna i intäktsramsregleringen är avgörande för att kunna attrahera kapital. De ser därför ett behov av att en reglering, som är anpassad för förutsättningarna för vätgasverksamhet, kommer på plats så snart som möjligt och alltså innan den 1 januari 2033. Ei instämmer i denna bedömning och anser att myndigheten bör få i uppdrag att utreda och föreslå hur det ska kunna ske.

Handläggning i domstol vid överprövning av beslut om intäktsramar

I betänkande SOU 2023:64 föreslås att det ska införas ett skyndsamhetskrav för att skapa en effektiv hantering av intäktsramsprocesserna i domstolarna. Ett skyndsamhetskrav skulle, utöver den förtur det innebär, stärka domstolarnas möjligheter att bedriva en aktiv processledning, exempelvis genom att hålla tiden för kommunikering kort och genom att vara restriktiv vid beviljandet av anstånd. De prövningar som enligt betänkandets förslag ska handläggas skyndsamt är överprövningar av beslut om intäktsram, omprövning av intäktsram och beslut om avvikelser från intäktsramen, inklusive överdebiteringstillägg. Vidare omfattas beslut om omprövning till följd av att intäktsramen har ändrats för ett annat gasföretag samt beslut om överrullning av underskott till senare tillsynsperioder.

Betänkandet föreslår också att särskilda ledamöter i form av ekonomiska experter ska ingå vid förvaltningsrättens och kammarrättens prövning av mål om intäktsramar. Syftet är att de särskilda ledamöterna ska kunna bidra till rättens sammantagna kompetens och till att förkorta processtiderna.

Ei anser att betänkandets förslag i dessa delar ska införas i den nya gasmarknadslagen och hänvisar till övervägandena i betänkandet.

5.13 Otillåten verksamhet och oberoende för vissa aktörer samt vissa undantag (artikel 46, 60, 62.1, 68.2 och 69)

Förslag

Förslag: En transmissionsnätsoperatör får inte bedriva produktion av eller handel med gas eller el.

En distributionsnätsoperatör får inte bedriva handel med gas.

En innehavare av lagringsanläggning får inte bedriva produktion av eller handel med gas.

Transmission av vätgas får inte bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el.

Undantag från kravet att transmission av vätgas inte får bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el ska kunna medges av tillsynsmyndigheten om en kostnads-nyttoanalys utförd av tillsynsmyndigheten visar att ett beviljat undantag inte skulle inverka negativt på transparens, avgifter och övriga villkor för anslutning och överföring av vätgas och gränsöverskridande handel eller leda till korssubventionering.

Om ett undantag beviljas från kravet att transmission av vätgas inte får bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el ska den bedömning som legat till grund för undantaget offentliggöras av tillsynsmyndigheten. Beslut om undantag ska anmälas till Europeiska kommissionen.

Tillsynsmyndigheten ska ompröva beslutet minst vart sjunde år. Om en ny bedömning visar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle ha en negativ inverkan på transparens, avgifter och övriga villkor för överföring och gränsöverskridande handel, eller leder till korssubventionering eller om överföringen av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn har slutförts, ska beviljat undantag återkallas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten ska få meddela föreskrifter om den ovan nämnda kostnads-nyttoanalysen och de kriterier som ska bedömas i en sådan och vid en omprövning.

Ett transmissionsnätsföretag för el ska vara oberoende av företag som producerar eller handlar med gas.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller gas får inte utöva kontroll över ett transmissionsnätsföretag eller använda någon rättighet gentemot företaget.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett transmissionsnätsföretag får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller gas. Inte heller använda någon rättighet gentemot företaget.

Med gas ska i paragraferna om oberoende i ellagen avses gas enligt gasmarknadslagen (202X:XX).

Otillåten verksamhet för aktörer på gasmarknaden

I naturgaslagen finns bestämmelser om otillåten verksamhet för transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar. Av 3 kap. 2 § naturgaslagen framgår att ett företag som bedriver överföring av naturgas, dvs. transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer inte får bedriva handel med naturgas. Vidare att en transmissionsnätsoperatör inte får bedriva produktion av naturgas eller produktion av eller handel med el. I 4 kap. 2 § naturgaslagen stadgas att ett företag som innehar en lagringsanläggning inte får bedriva produktion av eller handel med naturgas.

I det nya gasmarknadsdirektivet tillkommer nu också förbud mot att bedriva handel med och produktion av vätgas. Vätgas har lagts till genom artikel 68.2. För innehavare av lagringsanläggning framgår förbudet mot att ha vätgasverksamhet i samma juridiska person i artikel 62.1. Där det tidigare angetts att aktören inte får bedriva handel med eller produktion av naturgas utökas detta till att också omfatta vätgas. I den nya gasmarknadslagen används begreppet gas som även inkluderar vätgas.

För bestämmelser om åtskillnad och annat oberoende gällande operatörer av överföringsnät för vätgas, distributionsnätsoperatörer för vätgas och operatörer av lagringsanläggningar för vätgas hänvisas till förslag och bedömningar i avsnitt 5.14, 5.15 och 5.16.

Förbud mot att bedriva transmission av vätgas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el

I artikel 69.1 i direktivet finns en bestämmelse om att transmission av vätgas inte får bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el. En sådan bestämmelse som innebär krav på rättslig horisontell åtskillnad bör införas i den nya gasmarknadslagen.

Undantag från huvudregeln om att transmission av vätgas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el

Enligt artikel 69 i gasmarknadsdirektivet finns det möjlighet för medlemsstaterna att införa bestämmelse som möjliggör ett undantag från huvudregeln om att transmission av vätgas inte får bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el.

Av skäl (82) i gasmarknadsdirektivets inledning framgår att en gemensam drift av vätgasnät och naturgas- eller elnät kan skapa synergieffekter och bör därför tillåtas, men verksamheter som rör driften av överföringsnät för vätgas bör organiseras i en separat rättslig enhet för att säkerställa transparens i fråga om finansiering och användning av tariffer för tillträde. Undantag från det kravet på rättslig horisontell åtskillnad bör beviljas endast tillfälligt, under förutsättning att

tillsynsmyndigheterna gör en positiv kostnads-nyttoanalys och en konsekvensbedömning.

Då vi ännu inte har någon vätgasmarknad i Sverige som omfattas av reglerna i EU:s gasmarknadspaket och vi därför inte vet vilka aktörer som kommer att verka på en kommande vätgasmarknad bör Sverige inte begränsa möjligheten för företag som bedriver transmission eller distribution av annan gas eller el att kunna bedriva transmission av vätgas på en framtida marknad. Därför bör bestämmelse som möjliggör undantag från huvudregeln införas i den nya gasmarknadslagen.

Ett undantag ska kunna medges av tillsynsmyndigheten om en kostnads-nyttoanalys utförd av tillsynsmyndigheten visar att ett beviljat undantag inte skulle inverka negativt på transparens, avgifter och övriga villkor för anslutning och överföring av vätgas och gränsöverskridande handel eller leda till korssubventionering. Bedömning som legat till grund för undantaget ska offentliggöras av tillsynsmyndigheten och beslut om undantag ska anmälas till Europeiska kommissionen. Vidare ska tillsynsmyndigheten ompröva beslutet minst vart sjunde år. Om en ny bedömning visar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle ha en negativ inverkan på transparens, avgifter och övriga villkor för överföring och gränsöverskridande handel, eller leder till korssubventionering eller om överföringen av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn har slutförts, ska beviljat undantag återkallas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten ska få meddela föreskrifter om kostnads-nyttoanalysen och de kriterier som ska bedömas i en sådan och vid en omprövning.

Oberoende för transmissionsnätsföretag för el

För transmissionsnätsföretag för el finns idag bestämmelser om oberoende i 3 kap. 30 och 31 §§ ellagen (1997:857). Vätgasverksamhet har, genom bestämmelse i artikel 68.2 i direktivet, lagts till bland verksamheter som inte får bedrivas i samma juridiska person av den som är ett transmissionsnätsföretag. Ellagens bestämmelser om oberoende för ett transmissionsnätsföretag föreslås därför bli preciserade på så sätt att kravet på oberoende också ska omfatta ett oberoende från produktion av och handel med vätgas. Ett transmissionsnätsföretag ska vara oberoende av företag som producerar eller handlar med el eller gas. Gas inkluderar även vätgas. Vidare ska den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller gas inklusive vätgas inte få utöva kontroll över ett transmissionsnätsföretag eller använda någon rättighet gentemot företaget. Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett transmissionsnätsföretag får inte heller utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller gas inklusive vätgas. Den får inte heller använda någon rättighet gentemot företaget.

Som angetts ovan föreslås att det i den nya gasmarknadslagen införs en bestämmelse som under vissa förutsättningar möjliggör ett undantag från huvudregeln om att transmission av vätgas inte får bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el.

5.14 Åtskillnadsregler för operatörer av överföringsnät för vätgas (artikel 68 och 60)

Förslag

Förslag: En transmissionsnätsoveratör för vätgas får inte bedriva produktion av eller handel med naturgas, vätgas eller el. En transmissionsnätsoveratör för vätgas ska vara oberoende av företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas, vätgas eller el. En transmissionsnätsoveratör för vätgas får heller inte utöva kontroll över ett företag som bedriver produktion av eller handel med vätgas. Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över en transmissionsnätsoveratör för vätgas får heller inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas, vätgas eller el. Den som ensam eller tillsammans med någon annan får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos en transmissionsnätsoveratör för vätgas, får inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas, vätgas eller el. En styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en transmissionsnätsoveratör för vätgas får inte samtidigt ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas eller vätgas.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos transmissionsnätsoveratör, får inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas, vätgas eller el.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas, vätgas eller el, ska inte få utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en transmissionsnätsoveratör för vätgas.

Åtskillnadsregler i direktivet

Medlemsstaterna ska från och med den 5 augusti 2026 säkerställa att transmissionsnätsoveratörer för vätgas (HTNO), är åtskilda i enlighet med de regler för systemansvariga för överföringssystem för naturgas som anges i artikel 60 i direktivet. Huvudregeln gällande åtskillnad i direktivet är att ägaren och

brukaren av infrastruktur för överföring av gas inte får ägna sig åt vare sig produktion av eller handel med naturgas inklusive biogas, vätgas eller el. Medlemsstaten har dock, under vissa förutsättningar, möjlighet att på annat sätt än genom ägarmässig åtskillnad skapa åtskillnad mellan överföring å ena sidan och produktion och handel å den andra sidan. Genom lagregler på området kan en tillfredsställande åtskillnad skapas utan att ägaråtskillnad råder. Sverige har gällande systemansvarig för överföringssystem för naturgas valt huvudalternativet ägaråtskillnad.

Genomförande av åtskillnadsregler på den svenska naturgasmarknaden

När bestämmelserna om åtskillnad i direktiv 2009/73/EG genomfördes i svensk rätt gjordes en genomgång av de aktörer på den svenska naturgasmarknaden som skulle kunna komma i fråga som en systemansvarig för överföringssystem. Utifrån denna kartläggning valde lagstiftaren att tillämpa huvudregeln om ägaråtskillnad för svenska förhållanden. Så här resonerade lagstiftaren vid genomförandet av åtskillnadsregler i svensk lagstiftningen, prop. 2010/11:70, s. 182–188.

En medlemsstat har enligt gasmarknadsdirektivet rätt att välja alternativet åtskilt ägande på sitt territorium. Om en medlemsstat har valt åtskilt ägande, eller om verksamheten bedrivs åtskilt av företaget, är det inte möjligt att i ett senare skede välja alternativet med en ISO enligt artikel 14 i direktivet eller en "oberoende systemansvarig för överföring" (ITO) enligt kapitel IV.

Medlemsstaten kan dock välja att tillämpa olika alternativ för effektiv åtskillnad för olika systemansvariga företag. För närvarande finns på den svenska naturgasmarknaden tre aktörer som kan komma att beröras av reglerna om effektiv åtskillnad. ... Sverige har i princip möjlighet att få till stånd en systemansvarslösning i enlighet med gasmarknadsdirektivets krav för vertikalt integrerade företag genom att utse en ISO på det sätt som föreskrivs i artikel 9.8 a. Vidare följer av artikel 9.8 b att Sverige kan tillämpa ITO-alternativet för ett sådant företag. Om Sverige väljer en sådan lösning kan effektiv åtskillnad komma att genomföras på olika sätt i fråga om Swedegas AB och E.ON Gas Sverige AB. NELGA (Den statliga utredning som utredde frågan om genomförandet av Tredje inre marknads paketet för el och naturgas i svensk rätt, Ei:anmärkning) har inte förespråkat någon sådan ordning utan rekommenderat TSO-lösningen. De remissinstanser som yttrat sig över utredningens betänkande i denna del har inte förordat någon annan lösning. NELGA har bedömt att det inte är en framkomlig väg att argumentera kring om det finns arrangemang som säkerställer ett mer effektivt oberoende än bestämmelserna i kapitel IV i gasmarknadsdirektivet. Det har sålunda inte genom NELGA:s arbete eller remissbehandlingen framkommit att det finns vägande skäl att välja en annan ordning för effektiv åtskillnad än TSO-lösningen. Som framhålls i skäl 8 till gasmarknadsdirektivet är detta också helt klart en effektiv och stabil metod för att lösa inbyggda intressekonflikter och säkra försörjningstryggheten. Artikel 9 i gasmarknadsdirektivet bör därför genomföras i Sverige genom en ordning där en transmissionsnätoperatör ska vara oberoende av produktion och handel i enlighet med direktivets bestämmelser om åtskilt ägande.

Regeringen utsåg den 1 juni 2013, med stöd av bemyndigande i naturgaslagen, Swedegas AB som systembalansansvarig för det västsvenska naturgassystemet (prop. 2013/14:74, s.13). Som nämnts tidigare i denna rapport hade Sverige inledningsvis ett delat systemansvar på naturgasmarknaden. Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) innehade en roll som innebar att affärsverket genomförde vissa av de uppgifter som vanligen utfördes av en systemansvarig för överföringssystem. Svenska kraftnät utförde den del av systemansvaret för överföringsverksamhet som gällde balansering. Svenska kraftnät var systemansvarig myndighet för det nationella naturgassystemet (numera det västsvenska naturgassystemet) enligt 7 kap. 1 § i den äldre naturgaslagen (2005:403). Detta ansvar innebar bland annat att säkerställa att balans kortsiktigt upprätthölls mellan inmatning och uttag av naturgas i systemet. I artikel 1 fjärde stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 fanns möjligheten för medlemsstaterna att inrätta ett organ som skulle genomföra en eller flera av de uppgifter som vanligen handhas av en systemansvarig för överföringssystem. Detta organ skulle certifieras enligt bestämmelser i gasmarknadsförordningen och utses i enlighet med artikel 10 i gasmarknadsdirektivet. En konsekvens av detta var att Svenska kraftnät skulle behandlas som en transmissionsnätoperatör vid tillämpningen av bestämmelserna om certifiering. Även Svenska kraftnät behövde därför efterleva kraven på effektiv åtskillnad och certifieras för uppgifterna på naturgasmarknaden.

Terminologin i den svenska gaslagstiftningen

I direktivet används begreppet systemansvarig för överföringssystem för den systemansvarige på naturgasområdet. Denna benämning används dock inte i den svenska naturgaslagstiftningen. I stället används olika benämningar för den systemansvariga för överföringssystem. I naturgaslagen används *ett företag som bedriver överföring av naturgas* i de delar där åtskillnadsreglerna för den systemansvarige för överföringssystem genomförts i den svenska lagstiftningen. Exempelvis anges i 3 kap. 2 § naturgaslagen att ett företag som bedriver överföring av naturgas inte får bedriva handel med naturgas. I lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag (certifieringslagen) används begreppet *transmissionsnätoperatör* för att beskriva den systemansvariga för överföringssystem. Ei anser att den systemansvariga för överföringssystem bör ha en enhetlig benämning i den svenska gaslagstiftningen. Därför föreslår Ei att begreppet *transmissionsnätoperatör*, som idag används i certifieringslagen, bör användas genomgående då den i den svenska översättningen av gasmarknadsdirektivet benämnda *systemansvariga för överföringssystem* åsyftas. Därigenom skapas en bättre tydlighet kring aktören transmissionsnätoperatör och det blir i alla lägen klart vem som åsyftas. Att använda begreppet

transmissionsnätoperatör innebär också att den svenska gaslagstiftningens terminologi närmar sig den som används i internationella sammanhang. I den engelska översättningen av elmarknadsdirektivet används benämningen *transmission system operator*.

När det kommer till det nya området i EU-lagstiftningen, vätgas, används i den svenska översättningen av gasmarknadsdirektivet begreppet *operatör av överföringsnät för vätgas* för det som på engelska benämns *hydrogen transmission network operator* (HTNO). Ei anser att begreppet *transmissionsnätoperatör* också bör användas på vätgasområdet. För det fall specifika bestämmelser finns för transmissionsnätoperatör på vätgasområdet kan tillägget *för vätgas* användas efter *transmissionsnätoperatör* för att tydliggöra att bestämmelsen specifikt åsyftar vätgas och inte gäller för alla transmissionsnätoperatörer oavsett gasslag.

Åtskillnad gällande transmissionsnätoperatörer för vätgas

När nu åtskillnadsregler som finns för transmissionsnätoperatörer på naturgasområdet ska genomföras också för transmissionsnätoperatörer för vätgas är förutsättningarna annorlunda jämfört med då åtskillnadsreglerna skulle genomföras för naturgas. I Sverige finns inte något befintligt överföringsnät för vätgas eller operatör för ett sådant nät. Det finns inte någon vätgasmarknad att utgå från på det sätt som det fanns en naturgasmarknad när regler för naturgasmarknaden i Sverige skulle tas fram. Därmed finns inte heller samma utgångspunkt med existerande aktörer på marknaden när åtskillnadsmetod ska väljas. Det som är känt om en kommande svensk utbyggnad av överföringsnät för vätgas är att företaget Nordion H2 Energy aviserat planer på en framtida utbyggnad av överföringsnät för vätgas i Sverige. Någon ansökan om koncession enligt rörledningslagen har dock ännu inte inkommit till Ei. Det aktuella företaget, Nordion H2 Energy, har också deltagit som så kallad *founding member* (grundande medlem) i den EU-övergripande organisationen ENNOH som organiserar transmissionsnätoperatörer för vätgas inom EU. Någon annan aktör har ännu inte, såvitt känt för Ei, uttalat något intresse för att bli transmissionsnätoperatör för vätgas i Sverige.

Alternativ till ägaråtskillnad och val av lösning för svenska förhållanden

Enligt artikel 68 punkten 3 och 4 finns möjlighet att tillämpa andra system för åtskillnad än ägaråtskillnad och således inte tillämpa artikel 60 punkten 1 i direktivet. En medlemsstat får enligt artikel 68.3 besluta att inte tillämpa ägaråtskillnad för ett överföringsnät som tillhör ett vertikalt integrerat företag. Med ett vertikalt integrerat företag avses enligt artikel 2.43 i direktivet ett naturgasföretag eller en grupp av naturgasföretag eller ett vätgasföretag eller en grupp av vätgasföretag där samma person eller personer direkt eller indirekt har rätt att utöva kontroll och där det berörda företaget eller den berörda

företagsgruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring, distribution, vätgastransport, drift av vätgasterminaler, LNG (i den svenska naturgaslagstiftningen: förgasningsanläggning) eller lagring av naturgas eller vätgas och minst ett av områdena produktion eller leverans av naturgas eller vätgas. En förutsättning för detta är att det fanns ett överföringsnät som tillhörde en sådan aktör den 4 augusti 2024. Något överföringsnät, dvs. transmissionsnät för vätgas som tillhör ett vertikalt integrerat företag finns inte i Sverige. Det finns inte några transmissionsnät för vätgas överhuvudtaget ännu. Därmed är inte det aktuella alternativet till ägaråtskillnad möjligt för svenska förhållanden. I artikel 68.4 i direktivet regleras ett annat alternativ till ägaråtskillnad för transmissionsnätsoperatören för vätgas. I punkten anges att om ett överföringsnät för vätgas (transmissionsnät) tillhör en eller flera certifierade systemansvariga för naturgas får medlemsstaten besluta att inte tillämpa punkten 1 i artikeln som innebär att transmissionsnätsoperatören ska vara åtskild enligt bestämmelserna om ägaråtskillnad i artikel 60 i direktivet. I sådant fall får medlemsstaten utse en enhet som står under fullständig kontroll av den systemansvarige för överföringssystem (naturgas).

Ei konstaterar att tillämpningen enligt huvudregeln med ägaråtskillnad har fungerat väl för den svenska naturgasmarknaden. Samma princip tillämpas även för transmissionsnätsföretag för el i Sverige. Mot denna bakgrund bör systemet med ägaråtskillnad även tillämpas för transmissionsnätsoperatörer verksamma på den kommande vätgasmarknaden i Sverige. Regler om detta föreslås införas i den nya gasmarknadslagen.

5.15 Åtskillnadsregler för distributionsnätoperatörer för gas och vätgas (artikel 46)

Förslag

Förslag: En distributionsnätoperatör får inte bedriva handel med gas inklusive vätgas. En distributionsnätoperatör för vätgas ska vara oberoende av företag som bedriver annan verksamhet utan samband med distribution eller vätgasdistribution, om denne inte ingår i samma företag som en distributionsnätoperatör för gas som är undantagen från skyldigheten. En distributionsnätoperatör för vätgas får heller inte utöva kontroll över ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller vätgas, om denne inte ingår i samma företag som en distributionsnätoperatör för gas som är undantagen från skyldigheten. Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över en distributionsnätoperatör för vätgas får heller inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller vätgas, utom om denne ingår i samma företag som en distributionsnätoperatör för gas som är undantagen från skyldigheten. En styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en distributionsnätoperatör för vätgas får inte samtidigt ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver transmission, produktion av eller handel med naturgas eller vätgas.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas eller vätgas, ska inte få utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en distributionsnätoperatör för vätgas.

En distributionsnätoperatör för vätgas som ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas ska upprätta en övervakningsplan och se till att planen följs.

Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som ska vidtas för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på gasmarknaden. I planen ska dessutom anges de särskilda skyldigheter som de anställda har för att detta mål ska uppnås.

En distributionsnätoperatör som är skyldig att upprätta en övervakningsplan ska årligen ge in en rapport till tillsynsmyndigheten gällande de åtgärder som vidtagits med anledning av övervakningsplanen. Rapporten ska offentliggöras.

Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystem och åtskillnad av operatörer av distributionsnät för vätgas

I artikel 46 i direktivet återfinns bestämmelser om åtskillnad av systemansvariga för distributionssystem och åtskillnad av operatörer av distributionsnät för vätgas. Om den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas utgör en del av ett vertikalt integrerat företag ska denna åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution eller vätgasdistribution.

Utnyttjande av undantag från vissa skyldigheter för distributionsnätoperatörer

En medlemsstat har tidigare kunnat välja att inte tillämpa vissa åtskillnadsbestämmelser på integrerade naturgasföretag som hade färre än 100 000 ansluta kunder eller levererar till små, enskilda system. Sverige har valt att tillämpa ett undantag, som numera återfinns i artikel 46.2, på svenska distributionsnätoperatörer för naturgas. Vissa åtskillnadskrav som normalt skulle ställas på både en transmissionsnätoperatör och en distributionsnätoperatör gäller bara för transmissionsnätoperatören. I 3 kap. 2 a § naturgaslagen finns exempelvis en bestämmelse om att en transmissionsnätoperatör ska vara oberoende av företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas eller el. Den bestämmelsen gäller inte för en distributionsnätoperatör. Vidare är distributionsnätoperatörer i Sverige undantagna från bestämmelsen som återfinns i 3 kap. 2d § naturgaslagen om att en styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos operatören inte samtidigt får ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med el.

I artikel 46.4 i det nya direktivet stadgas att om en systemansvarig för distributionssystem omfattas av ett undantag den 4 augusti 2024 får medlemsstaterna besluta att inte tillämpa punkterna 1, 2 och 3 (i artikel 46) på en operatör av distributionsnät för vätgas inom samma företag, förutsatt att det sammanlagda antalet anslutna kunder hos den systemansvariga för distributionssystem och operatören av distributionsnät för vätgas förblir lägre än 100 000. Det är enligt Ei lämpligt att utnyttja möjligheten till undantag så att de undantag som gäller för distributionsnätoperatörer för naturgas också ska gälla för distributionsnätoperatörer för vätgas som ingår i samma företag. En operatör av distributionsnät för vätgas som inte ingår i samma företag som en distributionsnätoperatör som är undantagen kan dock inte få något undantag från de åtskillnadsbestämmelser som återfinns i artikel 46 i direktivet. Bestämmelser om skyldigheter för sådana distributionsnätoperatörer måste därför införas i svensk rätt.

Övervakningsplan

Redan idag finns i den svenska naturgaslagstiftningen krav på att en distributionsnätoperatör för naturgas som ingår i samma koncern som ett företag

som bedriver produktion av eller handel med gas ska upprätta en övervakningsplan och se till att planen följs. Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som ska vidtas för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på gasmarknaden. I planen ska dessutom anges de särskilda skyldigheter som de anställda har för att detta mål ska uppnås.

En motsvarande bestämmelse, också för en distributionsnätoperatör för vätgas, föreslås i den nya gasmarknadslagen.

En distributionsnätoperatör som är skyldig att upprätta en övervakningsplan ska utse en övervakningsansvarig, som självständigt ska bevaka att planen upprättas och följs.

Den övervakningsansvarige ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får vägra att godkänna den övervakningsansvarige endast på grund av bristande oberoende eller yrkesmässig kapacitet.

5.16 Åtskillnadsregler för operatörer av lagringsanläggningar för vätgas (artikel 62)

Förslag

Förslag: I huvudsak samma åtskillnadsregler som idag gäller för en innehavare av en lagringsanläggning för naturgas och en innehavare av förgasningsanläggning ska också gälla för en innehavare av lagringsanläggning för vätgas.

En innehavare av lagringsanläggning för vätgas som ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas ska upprätta en övervakningsplan.

En innehavare av lagringsanläggning för vätgas är skyldig att upprätta en rapport över de åtgärder som vidtagits med anledning av upprättad övervakningsplan. Rapporten ska ges in till tillsynsmyndigheten och i samband med det offentliggöras av den som ger in den.

Åtskillnadsregler för innehavare av lagringsanläggningar för vätgas m.fl.

I huvudsak samma åtskillnadsregler som idag gäller för en innehavare av en lagringsanläggning för naturgas ska också gälla för en innehavare av lagringsanläggning för vätgas (i den svenska översättningen av direktivet kallad operatör av lagringsanläggning för vätgas).

I samband med att åtskillnadsbestämmelserna i 4 kap. i den nuvarande naturgaslagen för innehavare av lagringsanläggning och innehavare av förgasningsanläggning flyttas över till den nya gasmarknadslagen görs vissa

ändringar i bestämmelserna. Vissa av de nuvarande bestämmelserna skrivs om eller går helt eller delvis upp i andra bestämmelser. Åtskillnadsbestämmelser för samtliga berörda aktörer på gasmarknaden samlas i ett gemensamt kapitel i den nya gasmarknadslagen.

Övervakningsplan

För en innehavare av lagringsanläggning för vätgas som ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas ska samma krav på att upprätta en övervakningsplan gälla som för en innehavare av lagringsanläggning för gas.

5.17 Vissa undantag för vätgasnät inom område som används för industriell eller kommersiell verksamhet (artikel 52)

Förslag

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska i vissa fall kunna besluta om undantag från följande krav:

- Kravet på att inte bedriva viss annan verksamhet,
- Kravet på oberoende från viss annan verksamhet,
- Kravet på att inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot viss annan verksamhet,
- Kravet på att en styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en transmissionsnätsoperatör eller en distributionsnätsoperatör för vätgas inte samtidigt får ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas, och
- Kravet på certifiering för en transmissionsnätsoperatör.

Undantag ska kunna medges för vätgasnät som transporterar vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område under förutsättning att

1. det inte omfattar sammanlänkningsnät för vätgas,
2. det inte är direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, såvida inte sådana lagringsanläggningar eller terminaler också är anslutna till ett vätgasnät som omfattas av ett redan beviljat undantag,
3. det i första hand ska användas för leverans av vätgas till kunder som är direkt anslutna till detta nät, och
4. det inte är anslutet till något annat vätgasnät, utom till nät som också omfattas av ett undantag som har beviljats enligt denna § och som drivs av samma operatör av vätgasnät.

Tillsynsmyndigheten ska besluta om att återkalla ett meddelat undantag om tillsynsmyndigheten konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinфраstruktur eller utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten påverkas negativt, eller om något av de villkor som är en förutsättning för undantag för vätgasnätet inte längre är uppfyllt.

Vart sjunde år från beviljandet av ett undantag ska tillsynsmyndigheten offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, på vätgasinфраstrukturen och på utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten.

Överväganden

Enligt artikel 52 får en medlemsstat bevilja undantag från artiklarna 68 och 71 eller från artikel 46 för vätgasnät som överför vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område. De aktuella artiklarna som är möjliga att medge undantag ifrån avser krav på åtskillnad och certifiering. Under hela undantagets giltighetstid för vätgasnätet som överför vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område måste nätet uppfylla ett antal villkor.

Som angetts ovan är artikel 52 inte tvingande för medlemsstaten utan får genomföras. För att underlätta etableringen av vätgasinфраstruktur i Sverige bör möjlighet till det aktuella undantaget införas i svensk lagstiftning.

Tillsynsmyndigheten bör därför i vissa fall kunna besluta om undantag från vissa skyldigheter för en transmissionsnätsoperatör eller distributionsnätsoperatör som driver ett vätgasnät inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område. De krav som det ska kunna medges undantag ifrån är:

- Kravet att inte bedriva viss annan verksamhet,
- Kravet på oberoende från viss annan verksamhet,
- Kravet på att inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot viss annan verksamhet,
- Kravet på att en styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en transmissionsnätsoperatör eller en distributionsnätsoperatör för vätgas inte samtidigt får ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas, och
- Kravet på certifiering för en transmissionsnätsoperatör.

Undantag bör kunna medges för vätgasnät som transporterar vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område under förutsättning att

- det inte omfattar sammanlänkningsnät för vätgas,
- det inte är direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, såvida inte sådana lagringsanläggningar eller terminaler också är anslutna till ett vätgasnät som omfattas av ett redan beviljat undantag,
- det i första hand ska användas för leverans av vätgas till kunder som är direkt anslutna till detta nät, och

- det inte är anslutet till något annat vätgasnät, utom till nät som också omfattas av ett undantag som har beviljats enligt denna § och som drivs av samma operatör av vätgasnät.

Tillsynsmyndigheten bör kunna besluta om att återkalla ett meddelat undantag om tillsynsmyndigheten konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinфраstruktur eller utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten påverkas negativt, eller om något av de villkor som är en förutsättning för undantag för vätgasnätet inte längre är uppfyllt. Vart sjunde år från beviljandet av ett undantag ska tillsynsmyndigheten offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, på vätgasinфраstrukturen och på utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten.

5.18 Utseende och certifiering av transmissionsnätsoperatörer för vätgas (artikel 71)

Förslag

Förslag: Ett företag som vill verka som transmissionsnätsoperatör för vätgas ska certifieras. Ett företag måste vara certifierat innan företaget kan utses och godkännas som transmissionsnätsoperatör för vätgas. För att ett företag ska kunna bli certifierat måste företaget leva upp till krav gällande åtskillnad från viss annan verksamhet, nämligen produktion av eller handel med gas eller el. Kraven gällande certifiering av en transmissionsnätsoperatör för vätgas är desamma som de som idag gäller för transmissionsnätsoperatörer för naturgas enligt lag (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag. Den aktuella lagen inarbetas i den nya gasmarknadslagen och bestämmelserna om certifiering omfattar även transmissionsnätsoperatörer för vätgas.

Ett ytterligare krav för den som önskar bli certifierad som transmissionsnätsoperatör för vätgas är att denne dessutom bedöms vara lämplig ur allmän synpunkt att bedriva transmission för vätgas. Någon prövning huruvida den certifierade transmissionsnätsoperatören är lämplig ur allmän synpunkt görs då inte inom ramen för koncessionsprövningen, något som är fallet vid ansökan om koncession för transmissionsledningar för gas utom vätgas.

Certifiering av operatörer av överföringsnät för vätgas

Bestämmelser om certifiering av operatörer av överföringsnät för vätgas, på engelska förkortat HTNO, återfinns i artikel 71 i direktivet. Artikelns bestämmelser är gemensamma för både systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas. Nationella bestämmelser om certifiering av systemansvariga för överföringssystem, i svensk rätt certifiering av

transmissionsnätsoperatörer, återfinns i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag (certifieringslagen). Ei föreslår att lagens bestämmelser flyttas över till den nya gasmarknadslagen. Samtidigt utökas lagens tillämpningsområde på så sätt att bestämmelser som gäller för transmissionsnätsoperatörer för gas utom vätgas också ska gälla för transmissionsnätsoperatörer för vätgas.

Certifieringsförfarandets utgångspunkt är att säkerställa att den som önskar bli certifierad som transmissionsnätsoperatör är åtskild från verksamhet med produktion av eller handel med gas eller el.

Sökandens allmänna lämplighet

I den svenska certifieringslagen finns inte några särskilda bestämmelser om aktörens allmänna lämplighet. I Sverige görs denna prövning på el- och naturgasmarknaden i samband med att ett företag ansöker om koncession för en viss ledning. Ei föreslår att för transmissionsnätsoperatörer för vätgas bör denna första lämplighetsprövning göras i samband med certifieringsprocessen och inte då ett certifierat företag ansöker om koncession. Fördelen med en sådan ordning är att lämplighetsprövningen av företaget då redan gjorts i samband med certifieringen och att tillsynsmyndighetens prövning av en tillståndsansökan för en viss ledning då kan bli mer koncentrerad till själva transmissionsledningen. Tiden för prövning av koncession kan sannolikt tidsmässigt hållas kortare om prövningen av sökandens allmänna lämplighet redan gjorts i annat sammanhang.

Utöver motsvarande bestämmelser som i dag gäller vid certifiering av transmissionsnätsoperatörer för gas utom vätgas ska därför certifieringsbestämmelserna för transmissionsnätsoperatörer för vätgas kompletteras med bestämmelse om prövning av operatörens allmänna lämplighet. En sådan prövning bör innehålla moment såsom finansiell styrka, erfarenhet från gasverksamhet och gasmarknad, personella resurser och beredskapsorganisation. Tillsynsmyndigheten bör vid prövning av huruvida sökanden är lämplig ur allmän synpunkt bland annat bedöma huruvida operatören i sin organisation har tillräcklig kunskap om transmission av vätgas och regelverket som gäller för sådan verksamhet. Den ska också bedöma om operatören har tillräckliga resurser och kapital för att kunna bedriva verksamheten. I bedömningen bör även sökandens allmänna kompetens och utformningen av den organisation som ska bedriva transmissionsnätsverksamheten vägas in. Om sökanden, eller företrädare för företaget som ansöker, tidigare har bedrivit annan tillståndspliktig verksamhet, bör också sökandens eller företrädarens tidigare agerande i annan verksamhet vägas in i prövningen av huruvida operatören är lämplig ur allmän synpunkt.

Bestämmelsen om sökandens allmänna lämplighet hanteras både för företag som bedriver elnätsverksamhet och företag som bedriver överföring av naturgas inom ramen för koncessionsprövningen. Denna tillståndsprövning bygger på nationella

regler och är inte hämtade från den gemensamma EU-lagstiftningen. I förarbetena gällande bestämmelserna för koncessionsprövning av elektriska anläggningar, prop. 1996/97:136 s. 125, framgår följande avseende begreppet lämplig ur allmän synpunkt.

Vid lämplighetsprövningen enligt 2 kap. 10 § ellagen, ska myndigheten ta hänsyn till sökandens allmänna kompetens och utformningen av den organisation som ska handha nätverksamheten. Vad gäller bedömningen om sökanden är lämplig att bedriva nätverksamhet inom det begärda området ska sökandens organisation vara avpassad för just det enskilda området. Faktorer som ska vara vägledande är nätföretagets effektivitet, omfattning och därtill hörande möjligheter att hålla sig med kompetent personal, beredskapsorganisation m.m. eller, alternativt, förutsättningarna att klara dessa funktioner tillsammans med angränsande nätföretag.

5.19 Undantag från bestämmelser om certifiering och åtskillnad för vätgasnät i isolerade områden (artikel 87)

Förslag

Förslag: Efter ansökan från transmissions- respektive distributionsnätsoveratörer som driver eller avser att driva verksamhet i Övre Norrland får regeringen besluta om undantag från bestämmelser om åtskillnad och, särskilt beträffande transmissionsnätsoveratörer, certifiering (artiklarna 46, 68 och 71). Undantaget ska gälla 15 år från det att undantaget beviljas, dock som längst till 31 december 2044. Ett undantag ska under vissa förutsättningar kunna återkallas i förtid. Ett beslut om undantag ska anmälas till Europeiska kommissionen

Tillsynsmyndigheten ska vart sjunde år utreda undantaget och offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten vid en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt får regeringen återkalla undantaget. Regeringen ska återkalla ett undantag om grundförutsättningarna för beviljat undantag ändras.

Överväganden

Enligt artikel 87 får medlemsstaterna bevilja undantag från tillämpningen av artiklarna 46, 68 eller 71 för vätgasnät i de yttersta randområdena i den mening som avses i artikel 349 i EUF-fördraget och i isolerade områden med vissa Nuts 2- och Nuts 3-koder i nomenklaturen för statistiska territoriella enheter (NUTS) som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 (52). För svenskt vidkommande innebär det möjlighet till undantag för vätgasnät

belägna i Övre Norrland (NUTS 2 SE33). Varje undantag som beviljas ska offentliggöras och anmälas till kommissionen.

Ett undantag som beviljas ska upphöra att gälla 15 år från den dag då det beviljats. Efter den 31 december 2044 får det inte finnas några undantag. Ett svenskt undantag ska återkallas om ett vätgasnät som omfattas av undantag utvidgas bortom det isolerade området eller ansluts till vätgasnät utanför området. Regeringen ska anmäla beslut om undantag från en eller flera skyldigheter för operatör med vätgasnät i Övre Norrland (NUTS 2 SE33) till Europeiska kommissionen.

Tillsynsmyndigheten ska vart sjunde år från dagen för beviljandet av ett undantag, eller på en motiverad begäran från kommissionen, offentliggöra en bedömning av det meddelade undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten efter en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen i Sverige hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i Sverige eller unionen påverkas negativt får regeringen återkalla undantaget. Det ska inte föreligga något absolut krav på att regeringen återkallar meddelat undantag efter tillsynsmyndighetens bedömning.

Den nya gasmarknadslagen bör innehålla bestämmelser som ger regeringen rätt att besluta om undantag från bestämmelserna i artikel 46, 68 och 71. Bestämmelserna i dessa artiklar rör åtskillnad av systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas (46), åtskillnad av operatörer av överföringsnät för vätgas (68) och utseende och certifiering av systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas (71).

5.20 Redovisning och revision av företag som bedriver överföring eller distribution av vätgas m. fl. (artikel 70, 74 och 75)

Förslag

Förslag: Ett företag som bedriver transmission eller distribution av vätgas ska ekonomiskt redovisa sådan verksamhet skilt från annan verksamhet. En revisor i ett företag som bedriver överföring eller distribution av vätgas ska göra en särskild granskning av redovisningen av den aktuella verksamheten. Revisorn ska dessutom årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget som är föremål för revisionen ska lämna in intyget till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten ska få meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör företag som bedriver transmission eller distribution av vätgas samt om skyldigheten för ett sådant företag att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten. Regeringen ska få meddela föreskrifter om revision av företag som bedriver transmission eller distribution av vätgas.

Kravet på särredovisning av verksamhet ska även gälla för sådan verksamhet som bedrivs av operatörer av vätgasterminaler och innehavare av lagringsanläggningar för vätgas.

Redovisning och revision gällande operatörer för vätgas

Kraven på särredovisning och revision som idag återfinns i naturgaslagen förs in i den nya gasmarknadslagen. För att genomföra artikel 70, 74 och 75 i direktivet införs också bestämmelser om att transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer för vätgas ska särredovisa sin verksamhet enligt motsvarande regler som idag gäller för naturgasföretag. Kraven på särredovisning ska även gälla för operatörer av vätgasterminaler och innehavare av lagringsanläggningar för vätgas.

5.21 Förbud mot spridande av kommersiellt känsliga uppgifter (artikel 40 och 54)

Förslag

Förslag: Nuvarande bestämmelser om förbud mot spridande av kommersiellt känsliga uppgifter i naturgaslagen flyttas omarbetade över till den nya gasmarknadslagen. Bestämmelserna ska också omfatta transmissionsnätsoperatörer för vätgas, distributionsnätsoperatörer för vätgas, innehavare av lagringsanläggning för vätgas och operatörer av vätgasterminaler.

Om en transmissionsnätsoperatör för gas eller distributionsnätsoperatör för vätgas, en innehavare av lagringsanläggning eller operatör av en vätgasterminal driver även annan verksamhet än transmission eller distribution, lagring eller drift av vätgasterminal ska operatören säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmissionen eller distributionen, lagring eller drift av vätgasterminal inte görs tillgängliga för de delar av företaget som bedriver annan verksamhet.

Om operatören eller innehavaren ingår i en koncern, ska operatören eller innehavaren säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission av vätgas eller distribution av vätgas, lagring och drift av vätgasterminal inte görs tillgängliga för företag i koncernen som bedriver annan verksamhet.

Kravet på att säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter inte görs tillgängliga för de delar av företaget som bedriver annan verksamhet ska inte hindra att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission av vätgas eller distribution av vätgas, lagring eller drift av vätgasterminal görs tillgängliga för företag eller delar av företag som bedriver annan verksamhet, om det är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion.

Kommersiellt känsliga uppgifter i verksamheten

I dag finns det i 3 kap. 2f § i naturgaslagen bestämmelser om att en transmissionsnätsoperatör för naturgas som även bedriver annan verksamhet måste säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmissionsverksamheten inte görs tillgänglig för de delar av företaget som bedriver annan verksamhet. Om en transmissionsnätsoperatör ingår i en koncern, ska operatören säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmissionen inte görs tillgängliga för företag i koncernen som bedriver annan verksamhet. De aktuella bestämmelserna ska dock inte hindra att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission görs tillgängliga för företag eller delar av företag som bedriver annan verksamhet, om det är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion. Motsvarande bestämmelser för innehavare av lagringsanläggning och innehavare av förgasningsanläggning finns i 4 kap. 2c § och 4 kap. 2d § naturgaslagen.

Bestämmelserna är ett genomförande av de bestämmelser som nu återfinns i artikel 40 i det nya gasmarknadsdirektivet.

I artikel 54 i gasmarknadsdirektivet återfinns bestämmelser om förbud om spridande av kommersiellt känsliga uppgifter. Kretsen av operatörer som ska omfattas av förbud mot att sprida kommersiellt känsliga uppgifter utökas, genom artikeln, också till transmissionsnätsoperatörer och distributionsnätsoperatörer för vätgas, operatörer för lagringsanläggning för vätgas och operatörer av vätgasterminaler. Bestämmelser motsvarande de som idag finns i 3 kap. 2 f § och 4 kap. 2c § och 4 kap. 2d § naturgaslagen bör införas i den nya gasmarknadslagen också för transmissionsnätsoperatörer och distributionsnätsoperatörer för vätgas, operatörer för lagringsanläggning för vätgas och operatörer av vätgasterminaler.

5.22 Samarbete mellan transmissions- och distributionsnätsoperatörer för naturgas (artikel 39.3 och artikel 44.7)

Förslag

Förslag: En bestämmelse införs i den nya gasmarknadslagen som innebär att transmissionsnätsoperatörer och distributionsnätsoperatörer för gas utom vätgas får en skyldighet att samarbeta för att säkerställa att marknadsaktörerna som är anslutna till operatörernas nät kan delta på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna som distributionsnätet tillhör eller är anslutet till.

Samarbete mellan systemansvariga

Artikel 39.3 i gasmarknadsdirektivet är ny och saknar motsvarighet i direktiv 2009/73/EG. Denna punkt anger att systemansvariga för överföringssystem (transmissionsnätsoperatör i den svenska naturgaslagstiftningen) ska samarbeta med systemansvariga för distributionssystem (i den svenska naturgaslagstiftningen används begreppet distributionsnätsoperatör) så att de marknadsaktörer som är anslutna till deras nät faktiskt deltar på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna. En bestämmelse om detta saknas i naturgaslagstiftningen.

Omvänt finns i artikel 44.7 i gasmarknadsdirektivet en skyldighet för distributionsnätsoperatörer att samarbeta med transmissionsnätsoperatörer. I det fallet är syftet med samarbetet att säkerställa att marknadsaktörerna som är anslutna till distributionsnätsoperatörens infrastruktur faktiskt deltar på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna för det inmatnings- och uttagssystem som distributionsnätet tillhör eller är anslutet till. En bestämmelse om detta saknas i den svenska naturgaslagstiftningen. En gemensam bestämmelse om skyldighet

för operatörer att samarbeta i syfte att säkerställa att marknadsaktörer som är anslutna till operatörernas gassystem faktiskt kan delta på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna bör därför införas i den nya gasmarknadslagen.

5.23 Balansavtal för gas utom vätgas och tillsynsmyndighetens godkännande av sådana avtal (artikel 39.5 och artikel 78.7 c))

Förslag

Förslag: Villkoren i ett balansavtal ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Villkoren ska därutöver ge gasanvändaren lämpliga incitament att balansera inmatning och uttag på ett effektivt sätt.

Den systembalansvarige får inte ingå balansavtal med balansansvariga innan tillsynsmyndigheten godkänt de metoder som använts för att ta fram avtalen. Tillsynsmyndigheten ska godkänna metoderna om de kan antas leda till att avtalen uppfyller de aktuella kraven på villkorens utformning.

Tillsynsmyndigheten kan begära ändring av metoden för att godkänna den. Vid begäran om ändring av metoden ska den systembalansansvarige inom två månader efter tillsynsmyndighetens begäran lämna in ett förslag till ändrad metod för godkännande.

Nuvarande bestämmelser i 7 kap. naturgaslagen tas in i den nya föreslagna gasmarknadslagen som ett kapitel 8. Nya underrubriker tillförs i kapitlet och ändrad disposition av vissa paragraf föreslås.

Bakgrund

År 2013 tog det privata bolaget Swedegas AB över systembalansansvaret för det västsvenska naturgassystemet. Tidigare hade Affärsverket svenska kraftnät varit systemansvarig myndighet för det nationella naturgassystemet (numera det västsvenska naturgassystemet). I samband med att Swedegas AB tog över uppgiften ändrades bestämmelserna i den svenska naturgaslagen gällande tillsynsmyndighetens förhandsprövning av balansavtal på så sätt att tillsynsmyndigheten i förväg inte bara skulle pröva metoden för att ta fram balansansvarsavtalet utan prövningen skulle utökas till att avse de enskilda villkoren i avtalet. Av förarbetena då naturgaslagen ändrades framgår följande gällande förhandsgodkännande av villkoren i balansansvarsavtalen (prop. 2012/13:85, s. 69):

Med anledning av att en privat aktör kan komma att få uppdraget att vara systembalansansvarig bör tillsynsmyndighetens kontroll över innehållet i balansavtalen skärpas. Regeringen föreslår därför att tillsynsmyndighetens

förhandsprövning av balansavtalen enligt 7 kap. 5 § naturgaslagen ska avse villkoren i avtalen och inte som i dag de metoder som används för att utforma villkoren.

En skandinavisk harmonisering av regelverket

År 2019 skapades en gemensam balanseringszon med Danmark, Joint Balancing Zone (JBZ). I samband med Ei:s prövning av balansavtalet som gemensamt skulle tillämpas både av Swedegas AB för det västsvenska naturgassystemet och Energinet.dk för det danska naturgassystemet blev det tydligt att de båda länderna hade genomfört gasmarknadsdirektivet på olika sätt. I Danmark skulle tillsynsmyndigheten, Forsyningstilsynet, metodgodkänna avtalet medan den svenska tillsynsmyndigheten, Ei, skulle pröva enskilda avtalsvillkor i samma avtal. Inledningsvis, då Svenska kraftnät var systemansvarig myndighet för det nationella naturgassystemet, hade både Danmark och Sverige genomfört artikel 41.6 b) i direktivet på så sätt att tillsynsmyndigheten skulle godkänna metoden för balansavtalet innan det fick börja tillämpas. Det var, som nämnts ovan, i samband med att Swedegas AB tog över rollen som systembalansansvarig för det västsvenska naturgassystemet som de svenska reglerna skärptes på så sätt att tillsynsmyndigheten, i stället för att pröva metoden, skulle pröva de enskilda avtalsvillkoren.

Med hänsyn till att Swedegas AB på ett tillfredsställande sätt verkat i rollen som systembalansansvarig för det västsvenska naturgassystemet i över 10 år finns inte längre samma incitament att fortsätta med ordningen att den svenska tillsynsmyndigheten ska pröva enskilda avtalsvillkor innan ett balansavtal får börja tillämpas. Med den gemensamma balanseringszonen som upprättats mellan Sverige och Danmark år 2019 blir det märkligt att den danska och den svenska tillsynsmyndigheten prövar samma balansavtal på olika sätt. Därför föreslås att det svenska regelverket ändras så att tillsynsmyndigheten i stället ska metodgodkänna balansavtalet innan det får börja tillämpas. Därigenom harmoniseras det svenska och det danska regelverket på området. För svenskt vidkommande skulle lagändringen innebära en återgång till tidigare nationella regler som gällde då Svenska kraftnät var systemansvarig myndighet och ansvarade för att balansen kortsiktigt upprätthölls mellan inmatning och uttag av naturgas i det nationella naturgassystemet. Ei föreslår därför att det införs bestämmelser i den nya gasmarknadslagen om att tillsynsmyndigheten ska godkänna metoderna för balansavtalet innan det får ingås.

I sammanhanget kan nämnas att när det gäller operatörer av vätgasnät ska dessa ansvara för balans i sina nät från och med den 1 januari 2033, eller från och med ett tidigare datum om detta föreskrivs av tillsynsmyndigheten (artikel 50.4 i direktivet). Därför införs inte något system med förhandsgodkännande av balansavtal för vätgasnät i Sverige för tillfället.

Balansavtalens utformning

I nuvarande 7 kap. 5 § naturgaslagen anges att villkoren i balansavtalen ska vara objektiva och icke-diskriminerande. I den nya gasmarknadslagen föreslås att villkoren i balansavtalen utöver kravet på att de ska vara objektiva och icke-diskriminerande också ska ge gasanvändaren lämpliga incitament att balansera inmatning och uttag på ett effektivt sätt. Genom denna justering av kraven på balansavtalens utformning anpassas den nationella lagstiftningen bättre till gasmarknadsdirektivets krav. Bestämmelser om balanstjänster, utformning av avtal för sådana tjänster och tillsynsmyndighetens förhandsprövning återfinns i artikel 39.5 och artikel 78.7 c) i gasmarknadsdirektivet.

Vad händer om tillsynsmyndigheten inte godkänner metoden som legat till grund för balansavtalet?

Om tillsynsmyndigheten vid sin prövning bedömer att metoden för balansavtalet inte kan godkännas ska tillsynsmyndigheten kunna begära ändring av metoden. Den systembalansansvarige ska då inom två månader från det att tillsynsmyndighetens begärde ändring av metoden komma in med en ändrad metod och balansavtal till tillsynsmyndigheten för godkännande.

Tvåmånadersfristen, för att inkomma med ändrad metod, tillämpas redan idag i annan europeisk energilagstiftning. Ett exempel är artikel 9.12 i förordning (EU) 2015/1222 där berörda systemansvariga för överföringssystemen eller nominerade elmarknadsoperatörerna inom två månader efter tillsynsmyndigheternas begäran ska lämna in förslag till ändrade villkor eller metoder för godkännande.

5.24 Transmissions- och distributionsnätsoveratörers skyldigheter gentemot gasanvändare

Förslag

Förslag: Nuvarande bestämmelser i 8 kap. naturgaslagen om avtalsinnehåll mellan den som bedriver överföring av gas och gasanvändare och om förbudet mot att debitera för fakturor flyttas till kapitlet om transmissions- och distributionsnätsoveratörernas skyldigheter. Bestämmelsen i 8 kap. 18 § i naturgaslagen om skyldigheter att lämna vissa uppgifter på sin webbplats begränsas till att omfatta distributionsnätsoveratörer som överför gas till konsumenter.

En bestämmelse införs om att en distributionsnätsoveratörs faktura till en gasanvändare ska vara tydlig och innehålla information om

1. operatörens namn, adress, webbplats samt kontaktuppgifter inklusive telefonnummer och e-postadress till kundtjänst
2. vilket belopp som ska betalas och förfallodag,
3. uppmätt förbrukning,
4. anläggningsnummer,
5. avgiftens beteckning.

En bestämmelse införs med bemyndigande till regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela ytterligare föreskrifter om operatörers fakturering av gasanvändare och om skyldighet för operatörer att lämna viss information till gasanvändaren i samband med fakturering.

Befintliga bestämmelser om leverans i 7 kap. och 8 kap. naturgaslagen flyttas till ett kapitel som rör leverans av gas.

Bestämmelserna om avbrott m.m. i 8 kap. 3–12 §§ flyttas till ett eget kapitel tillsammans med nya bestämmelser om avstängning vid utfasning av naturgas.

Skyldigheter gentemot gasanvändare för transmissionsnätsoveratörer och distributionsnätsoveratörer

Naturgaslagen innehåller bestämmelser om avtalsinnehåll (8 kap. 14 § naturgaslagen) och om förbud mot att debitera en avgift för fakturering och fakturainnehåll (7 kap. 13 §). Bestämmelserna lämnas oförändrade, men begränsas till att omfatta operatörer, och flyttas till kapitlet i gasmarknadslagen som handlar om skyldigheter för den som överför gas. Bestämmelsen i 8 kap. 8 § naturgaslagen om skyldighet för företag som bedriver överföring av naturgas flyttas över till samma kapitel. Bestämmelsen bör begränsas till att omfatta distributionsnätsoveratörer, eftersom transmissionsnätsoveratörer inte har några

konsumenter anslutna till sina nät. Det finns inget skäl till att låta bestämmelsen omfatta samtliga gasanvändare. Direktivets krav i artikel 11 punkten 5 riktar sig mot leverantörer och innehåller inte något krav på att operatörer ska lämna motsvarande information. Bestämmelsen kan därför utformas utifrån vad som är lämpligt och rimligt.

Samtliga befintliga och nya bestämmelser som rör leverans av gas, dvs. bestämmelser som finns i artikel 11, 12, och 16 samt bilaga 1 samlas i ett kapitel.

Bestämmelserna i 8 kap. 3–12 §§ i naturgaslagen om avbrott m.m. berör både gasleverantörer och företag som överför gas och bör för tydlighetens skull införas i ett eget kapitel. I detta kapitel införs även nya bestämmelser om avstängning på grund av utfasning av naturgas.

I bilaga 1 finns angivet vad som ska finnas i en faktura till en slutkund. Bestämmelserna är allmänt hållna, men riktar sig framförallt till leverantörer och deras kunder. När det gäller naturgaslagens krav på innehållet i faktura från de som överför gas, dvs. operatörerna, är detta väl sparsmakat och för att gasanvändaren ska förstå vad fakturan avser bör den innehålla uppgift om

- 1 operatörens namn, adress, webbplats samt kontaktuppgifter inklusive telefonnummer och e-postadress till kundtjänst
- 2 vilket belopp som ska betalas och förfallodag,
- 3 uppmätt förbrukning,
- 4 anläggningsnummer, samt
- 5 avgiftens beteckning.

5.25 Avgifter för utlämnande av rapporterade mätvärden (artikel 22)

Förslag

Förslag: En gasanvändare får inte debiteras någon avgift för att dennes rapporterade mätvärden lämnas ut.

En avgift för utlämnande av uppgifter om gasanvändarens mätvärde till ett företag som gasanvändaren har utsett ska motsvara kostnaden för att tillhandahålla uppgifterna.

Uppgiftshantering och kostnader för gasanvändare

En gasanvändare ska inte få debiteras några särskilda kostnader för att dennes rapporterade mätvärden lämnas ut.

Enligt artikel 22 punkten 5 i direktivet får slutkunder inte debiteras några extra kostnader för att deras uppgifter lämnas ut eller för en begäran om att uppgifterna ska offentliggöras. Det är oklart vad som menas med extra kostnader, men det torde syfta på kostnader som i så fall särskilt skulle påföras gasanvändaren för att någon begär att få eller får del av gasanvändarens mätuppgifter. Den svenska lagstiftningen bör tydliggöras genom en särskild bestämmelse om att en gasanvändare inte får debiteras någon avgift för att dennes rapporterade mätvärden lämnas ut.

Avgift för utlämnande av gasanvändarens mätvärden

Idag finns bestämmelser i 3 kap. 7 och 7a §§ naturgaslagen om att den som bedriver överföring av naturgas är skyldig att utföra mätning av överförd naturgas och rapportera resultaten av mätningen. Rapporteringen av mätresultat ska ske till den systembalansansvarige, till berörda andra företag som bedriver överföring, naturgaskunder, balansansvariga och leverantörer av naturgas. På begäran ska rapportering dessutom ske till ett företag som gasanvändaren har utsett. Ett sådant företag kan till exempel vara ett tjänsteföretag som tillhandahåller en tjänst till gasanvändaren där uppgift om gasanvändarens mät- och förbrukningsuppgifter är en förutsättning för tjänsten. För det fall den rapporteringsskyldige tar ut en avgift då gasanvändarens mätuppgifter lämnas ut till ett företag som gasanvändaren utsett är det idag oreglerat hur en sådan avgift ska vara utformad. En bestämmelse bör införas i den nya gasmarknadslagen som anger kriterierna för ett sådant avgiftsuttag. Om den som bedriver överföring av gas, på begäran lämnar ut gasanvändarens mätuppgifter till ett företag som gasanvändaren har utsett, ska en eventuell avgift för detta utlämnande spegla de kostnader som den rapporteringsskyldige har för att tillhandahålla de aktuella uppgifterna.

5.26 Bestämmelser om leverans av gas (artikel 11)

Förslag

Förslag: En bestämmelse införs i gasmarknadslagen om att ett avtal mellan en gasanvändare och en leverantör av gas ska innehålla de uppgifter som räknas upp i artikel 11.3. En bestämmelse införs om att gasleverantören ska ange avtalsvillkoren på ett enkelt och begripligt sätt och tillhandahålla en sammanfattning av avtalsvillkoren på ett enkelt och begripligt sätt.

En bestämmelse införs om att företagskunder ska underrättas om ändringar i avtalsvillkoren och rätten att säga upp avtalet senast två veckor innan ändringen. Nuvarande tvåmånadersgräns för konsumenter i naturgaslagen behålls och införs i den nya gasmarknadslagen.

En bestämmelse införs i gasmarknadslagen om att gasleverantörer som tecknar avtal med gasanvändare ska på sina webbplatser lämna följande information om avtal som företaget tillämpar för leverans av naturgas och biogas till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt:

1. gasanvändarens rättigheter,

tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster, för naturgas och vätgas, samt annan viktig avtalsinformation,

om priset är fast eller rörligt,

hur användaren ska gå till väga för att lämna klagomål,

vilka organ gasanvändaren kan vända sig till för information eller tvistlösning, och

oberoende användarrådgivning, där gasanvändarna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

Gasleverantörer ska på eller i samband med fakturor till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt antingen lämna den information som anges i föregående stycke eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

Ett bemyndigande införs till regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, om att kunna meddela närmare föreskrifter om den information som ska lämnas.

Krav på avtalsinnehåll enligt artikel 11

Förslag: En bestämmelse införs i gasmarknadslagen om att ett avtal mellan en gasanvändare och en leverantör av gas ska innehålla de uppgifter som räknas upp i artikel 11.3. En bestämmelse införs om att gasleverantören ska ange avtalsvillkoren på ett enkelt och begripligt sätt och tillhandahålla en sammanfattning av avtalsvillkoren på ett enkelt och begripligt sätt.

En bestämmelse införs om att företagskunder ska underrättas om ändringar i avtalsvillkoren och rätten att säga upp avtalet senast två veckor innan ändringen. Nuvarande tvåmånadersgräns för konsumenter i naturgaslagen behålls och införs i den nya gasmarknadslagen.

En bestämmelse införs i gasmarknadslagen om att gasleverantörer som tecknar avtal med gasanvändare ska på sina webbplatser lämna följande information om avtal som företaget tillämpar för leverans av naturgas och biogas till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt

2. gasanvändarens rättigheter,
3. tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster, för naturgas och vätgas, samt annan viktig avtalsinformation,
4. priset är fast eller rörligt,
5. hur användaren ska gå till väga för att lämna klagomål,
6. vilka organ gasanvändaren kan vända sig till för information eller tvistlösning, och
7. oberoende användarrådgivning, där gasanvändarna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

Gasleverantörer ska på eller i samband med fakturor till förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt antingen lämna den information som anges i föregående stycke eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

En bemyndigande införs till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om att kunna meddela närmare föreskrifter om den information som ska lämnas.

En bestämmelse införs om att gasanvändare ska ha tillgång till ett brett val av betalningssätt och att dessa inte får medföra diskriminering mellan kunder samt att avgifter för betalningssätt ska vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionerliga och får inte överskrida betalningsmottagarens direkta kostnader.

En bestämmelse införs om att gasleverantören ska erbjuda konsumenter information om alternativ för att undvika avstängning i god tid före den planerade avstängningen.

Ei föreslår följande ändringar för att Sverige ska leva upp till artikel 11 i gasmarknadsdirektivet. Befintliga bestämmelser i naturgaslagen förs in i den nya gasmarknadslagen. Samtliga bestämmelser som rör gasanvändare (slutkunder) inklusive konsumentbestämmelser samlas i ett kapitel.

I 8 kap. 13 § 1–11 naturgaslagen finns idag bestämmelser om vilka uppgifter ett avtal mellan en konsument och en leverantör av naturgas ska innehålla. För att uppfylla kraven i artikel 11 bör den nya gasmarknadslagen innehålla krav på följande uppgifter i avtalet mellan gasanvändare och gasleverantör:

1 namn, e-postadress och jourtelefonnummer till kundtjänst,

produktens namn och tariffens beteckning (när de tjänster som tillhandahålls beskrivs),

när avtalet träffas och vid vilken tidpunkt naturgasleverantören planerar att överta leveranserna till gasanvändaren,

på vilket sätt aktuell information om alla tillämpliga tariffer, underhållskostnader och kombinerade produkter eller tjänster kan erhållas,

avtalets löptid samt villkoren för att förlänga och säga upp avtalet, inklusive eventuella kombinationserbudanden,

tydliga, objektiva, offentliggjorda och kontrollerbara åtaganden från gashandlaren om miljöprestanda, inbegripet i förekommande fall koldioxidutsläpp, lyfts fram som ett viktigt inslag. När det gäller leverans av förnybar gas och koldioxidsnål gas ska den förnybara gas och koldioxidsnåla gas som levereras certifieras i enlighet med artikel 9,

hur och var ett klagomål kan lämnas

i förekommande fall, information om leverantören och priset på produkter eller tjänster som är kopplade till, eller kombinerade med, leverans av naturgas eller vätgas,

Informationen om avtalsvillkoren ska ges på ett konsumentvänligt, tydligt och otvetydigt språk,

Information om leverantören av produkter eller tjänster, och priset på dessa produkter eller tjänster, som är kopplade till eller kombinerade med leverans av gas ska tillhandahållas innan avtalet ingås.

Ei föreslår att bestämmelserna införs med en mindre anpassning så att terminologin och ordval liknar den i ellagen. I artikel 11 punkten 3 anges kontaktuppgifter. I dessa bör ingå uppgift om webbplats på samma sätt som i 8

kap. 13 § 1 p. naturgaslagen. Jourtelefonnummer behöver inte anges, det är tillräckligt med telefonnummer till kundtjänst. I punkten 2 anges att leverantörens underhållskostnader ska framgå av avtalet. Det är oklart vad som avses med underhållskostnader. En gasleverantör torde inte ha några underhållskostnader i förhållande till gasanvändaren. Under alla förhållanden är det en kostnad för leverantören som ersätts genom det avtalade priset. Således föreslås att underhållskostnader inte behöver anges i avtalet.

Slutkunder ska tillhandahållas en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett koncist och enkelt språk. Medlemsstaterna ska kräva att gasleverantören använder gängse terminologi.

Med gängse terminologi avses etablerade uttryck i lagstiftning och i branschen. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör få rätt att meddela föreskrifter om att gasleverantörer ska vara skyldiga att lämna viss information till gasanvändare på sina webbplatser eller på något annat sätt, vilka delar av avtalsinnehållet som ska finnas med i den sammanfattning som gasleverantörer ska tillhandahålla enligt tredje stycket samma paragraf och hur sammanfattningen ska tillhandahållas. I 11 § språklagen (2009:600) står det om ett språk som är *enkelt* och *begripligt* och det bör lämpligen användas som begrepp även här. Ett enkelt och begripligt språk förutsätter att gasleverantören använder sig av gängse termer.

Information och ändringar i avtalsvillkoren

Enligt artikel 29 punkten 4 ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunderna får information om och uppmuntran till att byta till ett marknadsbaserat erbjudande. Skyldigheten att lämna sådan information bör framgå av Ei:s föreskrifter och rymms inom föreslaget bemyndigande.

Enligt artikel 11 punkten 4 ska slutkunder underrättas om ändringar i avtalsvillkoren och rätten att säga upp avtalet, senast två veckor innan ändringen för företagskunder och en månad för hushållskunder. Enligt naturgaslagen får en villkorsändring i ett löpande avtal med en konsument inte börja tillämpas förrän tidigast två månader efter det att meddelandet har skickats. Ei föreslår att tvåmånadersgränsen behålls för konsumenter.

Artikel 11 punkten 5 lyfter särskilt fram att gashandlare ska tillhandahålla slutkunder transparent information om tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster, för naturgas och vätgas, särskilt information om huruvida priset är fast eller rörligt och, i förekommande fall, om förmånserbjudanden och rabatter samt att viktig avtalsinformation ska lyftas fram av gasleverantören. Då detta inte enbart är kopplat till uppgifter i

avtalet, utan en mer allmän möjlighet för slutkunden att under avtalets löptid kontrollera sina villkor, bör detta anges särskilt i lagen.

Gasleverantör bör på sin webbplats lämna viss information till gasanvändarna. Uppgift om pris och vissa kommersiella villkor som rör större företagskunder kan dock utgöra affärshemligheter och en leverantör bör inte i lag tvingas offentliggöra sådana uppgifter. Uppgifter om avtal för konsumenter och mindre företag som ska rapporteras till Ei för jämförelseverktyget bör dock kunna publiceras. Uppgifter på webbplatser utgör en viktig del i Ei:s tillsyn för att säkerställa att jämförelseverktyget publicerar korrekta uppgifter. Ei föreslår därför att en bestämmelse införs om att gasleverantörer som tecknar avtal med gasanvändare ska lämna information på sina webbplatser om avtal som företaget tillämpar för leverans av naturgas och biogas till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt.

Gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt bör få del av information direkt i faktura eller genom en hänvisning i fakturan om att uppgifter finns på leverantörens webbplats. Gasleverantörer ska därför på eller i samband med fakturor till konsumenter antingen lämna den information som anges i föregående stycke eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, bör få meddela närmare föreskrifter om den information som ska lämnas.

Val av betalningssätt

Artikel 11 punkten 6 handlar om tillgången till olika betalningssätt. Här bör naturgaslagens nuvarande bestämmelser i 8 kap. 15 § förtydligas med formuleringen att slutkunder ska ha tillgång till ett brett val av betalningssätt och att dessa inte får medföra diskriminering mellan kunder samt att avgifter för betalningssätt ska vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionerliga och inte får överskrida betalningsmottagarens direkta kostnader. I ellagen anges att en elleverantör ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och inte får missgynna en elanvändare endast på grund av det betalningssätt denne har valt samt att de avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning inte får överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet. Det saknas skäl att formulera bestämmelserna på ett annat sätt än vad som skett i ellagen.

Artikeln ger medlemsstaten möjlighet att införa bestämmelser om att utsatta och energifattiga kunder får beviljas förmånligare behandling. Det saknas skäl att införa en sådan bestämmelse.

Upplysning om alternativ till avstängning

För att uppfylla Artikel 11 punkten 10 bör naturgaslagens nuvarande bestämmelser i 8 kap. 3–6 §§ kompletteras med en bestämmelse om att en gasleverantör ska erbjuda hushållskunder information om alternativ för att undvika avstängning i god tid före den planerade avstängningen. Dessa alternativ kan gälla möjligheter till stöd för att undvika avstängning, system för förskottsbetalning, energibesiktningar, energirådgivningstjänster, alternativa betalningsplaner, råd om skuldhantering eller anstånd med avstängning, och de bör inte medföra en extra kostnad för de kunder som står inför en avstängning.

För att underlätta tolkning av bestämmelserna och skapa en enhetlig reglering inom energiområdet bör bestämmelserna i författningstexten uttryckas på samma eller liknande sätt som i ellagen.

5.27 Rätt att byta gasleverantör och regler om avgifter för byte (Artikel 12)

Förslag

Förslag: Nuvarande bestämmelser i 8 kap. 19 § naturgaslagen om byte av naturgasleverantör förs in i den nya gasmarknadslagen men kompletteras med bestämmelser om att

- ett byte ska ske inom kortast möjliga tid från kundens begäran, förutsatt att avtalsvillkoren följs och senast inom tre veckor, och
- att den tekniska processen för byte av gasleverantör eller marknadsaktör ska ta högst 24 timmar från det att korrekta mätvärden uppmäts och kunna utföras vilken arbetsdag som helst.

Avgifter för byte

Enligt nuvarande 8 kap. 19 § naturgaslagen ska ett byte av naturgasleverantör genomföras utan särskild kostnad för konsumenten. Bestämmelsen bör ändras så att den omfattar hushållskunder, mikroföretag och småföretag samt att den även avser vätgas. Byte utan kostnad ska även gälla om leveransen av gas är kopplad till eller kombinerad med andra tjänster eller produkter eller annan utrustning.

Direktivet ger medlemsländerna möjlighet att välja om de vill tillåta gasleverantörer och marknadsaktörer att ta ut uppsägningsavgifter (brytavgifter) för kunder som i förtid frivilligt säger upp tidsbegränsade fastprisavtal, förutsatt att dessa avgifter

- a) ingår i ett avtal som kunden frivilligt har ingått, och
- b) tydligt meddelas kunden innan avtalet ingås.

Ei föreslår att brytavgifter tillåts, men att de, i enlighet med direktivet, ska vara proportionerliga och inte överstiga de direkta ekonomiska förluster som en gasleverantör eller marknadsaktör drabbas av till följd av att kunden säger upp avtalet. Den svenska lagstiftningen bör därför kompletteras med en bestämmelse om att brytavgifter ska vara proportionerliga, att enskilda tjänster i kombinerade erbjudanden ska kunna sägas upp var för sig samt att bevisbördan för den direkta ekonomiska förlusten ska läggas på gasleverantören eller marknadsaktören.

En bestämmelse bör införas om att tillsynsmyndigheten ges rätt att utöva tillsyn över dessa bestämmelser i den nya gasmarknadslagen.

En bestämmelse bör införas om att gasanvändarna tillhandahålls information om byte av gasleverantör i ett användarvänligt format, inbegripet genom de gemensamma kontaktpunkter som avses i artikel 24.

En bestämmelse bör införas om att kunder ska ha rätt att säga upp sina avtal om leverans av gas med kort varsel. Här kan nämnas att Ei anser att uppsägningstidens längd för ett elhandelsavtal inte får överskrida en månad⁵². Patent- och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt har i en dom 17 december 2020 satt maxgränsen för uppsägningstider för rörliga elavtal till tre månader samtidigt som 7 kap. 13 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation reglerar att elektroniska kommunikationstjänster riktade till konsumenter inte får ha en uppsägningstid som överskrider en månad.

När det gäller kravet på att den tekniska processen inte får ta mer än 24 timmar så torde bestämmelsen inte avse faktiska tekniska åtgärder som måste vidtas vid byte. Den tekniska processen bör omfatta perioden från det att operatören får ett meddelande om byte till dess att den nya gasleverantören får en bekräftelse på att bytet att genomförts. Den uppfattningen delas preliminärt av CEER.⁵³ Byte av leverantör kräver inte byte av mätare eller andra mer tidskrävande åtgärder. Ett problem är att alla kunder på gasmarknaden inte har gasmätare som kan uppfylla kravet på att ha mätdata tillgängligt (och som även samlar in mätdata) varje dygn. Både den befintliga och den nya leverantören behöver korrekt mätarställning för att ett leverantörsbyte ska kunna ske. Om en kostnadsnyttoanalys genomförs kommer det tydligt visa att det inte är kostnadseffektivt att installera smarta mätare som klarar detta för samtliga kunder.

---

⁵² Energimarknadsinspektionens rapport *Oschyssta affärsmetoder på elhandelsmarknaden*, Ei R2022:02

⁵³ CEER, *Handbook for National Energy Regulators*, 2025, https://www.ceer.eu/?pc_document=handbook-for-national-energy-regulators (hämtad 10 juni 2025), se metric 18 på sidan 49

Med utgångspunkt i CEERs definition räknas inte den tid som kan behövas för att läsa av mätare på plats hos kunden in, vilket gör att bestämmelsen i praktiken blir tillämplig då mätvärden faktiskt avlästs.

Den svenska lagstiftningen bör dock kompletteras med en bestämmelse om att leverantörsbyte ska kunna göras inom 24 timmar från det att korrekta mätvärden uppmätts.

Av artikeln följer att leverantörsbyte ska kunna genomföras inom 24 timmar från och med den 1 januari 2026. Samtidigt anges i artikel 94 att artikel 12 ska vara genomförd senast den 5 augusti 2026. Av skäl 40 framgår följande.

Kortare tider för byte av leverantör kommer sannolikt att locka kunder att leta efter bättre energierbudanden och byta leverantör. I och med den ökade användningen av informationsteknik bör senast 2026 den tekniska processen för att registrera en ny leverantör vid en mätpunkt hos marknadsaktören normalt sett under en vardag kunna slutföras inom 24 timmar. Genom att säkerställa att det 2026 blir möjligt att genomföra den tekniska processen för byte av leverantör inom 24 timmar skulle bytestiderna minimeras, vilket bidrar till större konsumentdelaktighet och konkurrens på slutkundsmarknaden.

Mot bakgrund av vad som anges i skälen är Ei:s bedömning att kravet i artikel 12.1 bör genomföras enligt artikel 94, dvs. senast den 5 augusti 2026. Byte på föreskrivet sätt kommer då att utgöra ett krav enligt lagstiftningen under 2026. Någon särskild ikraftträdandebestämmelse för endast denna bestämmelse krävs inte.

5.28 Sistahandsleverantör (artikel 29)

Förslag

Förslag: Ett gasföretag som överför gas ska välja ut en anvisad gasleverantör på ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande sätt. Företaget ska informera gasanvändaren om hur gasleverantören har valts ut. Gasleverantören ska underrätta gasanvändaren om sina priser och villkor. En anvisad gasleverantör ska minst en gång per kvartal lämna följande information till gasanvändaren:

1. en redogörelse för vilka olika avtal som gasleverantören erbjuder samt uppgifter om priser och leveransvillkor för de olika avtalen, och
2. uppgifter om var gasanvändaren, oberoende av gasleverantören, kan hitta information om priser och leveransvillkor som andra gasleverantörer tillämpar för leverans av gas till gasanvändare.

Sistahandsleverantör ska utses för naturgaskunder

Enligt artikel 2 punkten 30 är en sistahandsleverantör en leverantör som har utsetts att ta över leveranser av naturgas till kunder till en leverantör som har upphört med sin verksamhet.

Naturgaslagen innehåller idag bestämmelser om vad som gäller om en gasförbrukare saknar leverantör. Enligt 7 kap. 8 a § naturgaslagen ska gasförbrukare som saknar leverantör av naturgas av berörd innehavare av naturgasledning anvisas en leverantör, som gentemot ledningsinnehavaren har åtagit sig att leverera gas till sådana gasförbrukare. Ledningsinnehavaren ska utan dröjsmål underrätta gasförbrukaren om vilken leverantör som anvisats, om innebörden av en sådan anvisning och om naturgaslagens bestämmelser om byte av leverantör. Den anvisade leverantören ska i sin tur utan dröjsmål underrätta gasförbrukaren om de villkor för leveransen som leverantören avser att tillämpa och om den dag då leverantören avser att påbörja leveransen enligt avtalet.

Med anledning av att systemet med anvisade elleverantörer är föremål för en översyn bör samma sak gälla även för naturgas. Det finns i dag inga bestämmelser om hur ett gasföretag ska välja ut en anvisad gasleverantör.

Direktivet ställer krav på att gasföretaget ska välja en anvisad gasleverantör på ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande sätt. Med de uppställda rekvisiten bör inte ett regelrätt upphandlingsförfarande avses. Den som utser sistahandsleverantören måste göra det på objektiva grunder, vara öppen med vilka grunderna är och inte på ett otillbörligt sätt gynna exempelvis närstående företag. Med hänsyn till kravet på transparens bör gasföretaget även vara skyldigt att informera kunden om hur den anvisade gasleverantören har valts ut. Bestämmelserna bör även omfatta vätgaskunder.

Enligt artikel 29 punkten 4 ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunderna får information om och uppmuntran till att byta till ett marknadsbaserat erbjudande. Information om marknadsbaserade erbjudanden kan ges genom det föreslagna prisjämförelseverktyget, men lagstiftningen behöver kompletteras och bör likna bestämmelserna i 9 kap. 7 § ellagen.

5.29 Konsumenträttigheter och konsumentskydd i samband med utfasningen av naturgas (Artikel 13)

Förslag

Förslag: Bestämmelser införs i gasmarknadslagen om att om en operatör tar en gasledning ur bruk ska den genomföra ett samråd med berörda gasanvändare och andra berörda intressenter, inklusive konsumentorgan, om hur avveckling av gasledningen ska gå till. Inför samrådet ska gasanvändare informeras om tidplan, förfarandet för avstängning och i vilka steg det ska ske.

Överväganden

Artikel 13 innehåller bestämmelser till skydd för kunder som ska stängas av från naturgassystemet. Eftersom det idag saknas ett regelverk kring konsumentskydd i

samband med utfasning av naturgas bör bestämmelserna i artikel 13 införas i sin helhet i den nya gasmarknadslagen. Den utfasning som kan komma i fråga gäller inte endast naturgas utan bör omfatta samtliga gaser i gasmarknadslagen.

Artikel 13 anger att om avstängning av nätanvändare enligt artikel 38.6 är tillåten ska medlemsstaterna säkerställa att

a) de berörda nätanvändarna och andra berörda intressenter, särskilt konsumentorgan, har rådfrågats,

b) nätanvändarna, slutkunderna och berörda intressenter informeras i tillräckligt god tid i förväg om det planerade datumet, förfarandet för avstängning, vilka steg som planeras och hur tidsplanen ser ut,

c) slutkunderna får information om och har tillgång till lämplig rådgivning om hållbara uppvärmningsalternativ, samt information om ekonomiskt stöd genom relevanta organ som ska identifieras av nationella myndigheter, inbegripet gemensamma kontaktpunkter som inrättas enligt artiklarna 21 och 22 i direktiv (EU) 2023/1791 och artikel 18 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 (47), och kontaktpunkter som inrättats eller utsetts enligt artikel 16.3 i direktiv (EU) 2018/2001,

d) det vid planeringen och genomförandet av utfasningen av naturgas tas vederbörlig hänsyn till de särskilda behoven hos utsatta kunder som avses i artikel 26 och kunder som påverkas av energifattigdom, och att lämpliga åtgärder i tillämpliga fall vidtas i syfte att undanröja de negativa effekterna av utfasningen av naturgas med beaktande av den vägledning som avses i artikel 27, vilka åtgärder får omfatta användning av offentlig finansiering och finansieringsinstrument som inrättats på unionsnivå,

e) alla finansiella överföringar mellan reglerade tjänster följer reglerna i artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789 och det inte förekommer någon diskriminering mellan olika kategorier av kunder och mellan energibärare.

Punkterna a) och b) i artikel 13 kan genomföras i svensk rätt utan åtgärder för anpassning eller omformulering.

När det gäller punkten c) anges att slutkunder ska få information om och ha tillgång till lämplig rådgivning om hållbara uppvärmningsalternativ och information om ekonomiskt stöd. Informationen ska ges genom relevanta organ som ska identifieras av nationella myndigheter, inbegripet gemensamma kontaktpunkter. Statens energimyndighet har i rapporten *Stödjande insatser för energieffektivitet, byggnaders energiprestanda och förnybar energi, Underlag för*

genomförande av EU-direktiv, beskrivit olika kontaktpunkter och deras funktioner. Sammanfattningsvis, s. 3 f, beskrivs kontaktpunkterna enligt följande.

Vad gäller Information och kontaktpunkter lämnar vi förslag på hur direktivets krav på information, rådgivning, vägledning osv kan organiseras för de olika målgrupper som berörs.

– Vi föreslår att energi- och klimatrådgivningen, med de förändringar vi föreslog i höstas i vårt uppdrag om att utveckla energi- och klimatrådgivningen, fungerar som grundläggande kontaktpunkt för sin nuvarande målgrupp, dvs hushåll, föreningar och små och medelstora företag. Mer avancerade tjänster bör kunna tillhandahållas av privata energitjänsteföretag, med de förslag vi lämnar för att utveckla energitjänstemarknaden, inklusive en särskild kvalitetsmärkning för energitjänsteföretag som vill kalla sig gemensam kontaktpunkt.

– För att möta kraven på riktade insatser mot utsatta hushåll behöver kommunerna få ett utpekat ansvar att jobba med detta.

– Offentliga organ berörs i olika roller: som energianvändare, som samhällsplanerare och som social aktör. Även om Energimyndigheten utgör den naturliga kontaktpunkten för alla dessa roller behöver insatserna se olika ut. I rollen som energianvändare kan det t ex handla om utbildningar för att stärka beställarkompetensen, som samhällsplanerare kan vägledning bl a kopplas till den kommande lagstiftningen om principen om energieffektivitet först och till den kommunala energiplaneringen, och när kommunerna enligt vårt förslag får ett nytt ansvar att arbeta mot utsatta hushåll kommer de sannolikt att efterfråga vägledning, utbildning, informationsmaterial osv för detta.

– Yrkesverksamma i byggbranschen skiljer sig från målgrupperna ovan då de inte berörs i sin roll som energianvändare utan genom att de i sin yrkesroll påverkar energianvändningen hos andra. Det har alltså inte nödvändigtvis något eget incitament att söka rådgivning om energieffektivitet, så vi bedömer att det är mer meningsfullt med olika typer av kompetenshöjande insatser än med traditionell rådgivning. Sådana stödjande insatser för energieffektivitet, byggnaders energiprestanda och förnybar energi erbjuds redan idag av Energimyndigheten och byggbranschen, men de kan ses över för att säkerställa att de täcker målgruppens behov och når ut till dem som ska nås.

– För övriga aktörer, såsom större företag, bedömer vi att den information som ändå tillhandahålls – om än med andra aktörer som primär målgrupp – i huvudsak bör räcka för att klara direktivets krav, kompletterat med information och vägledning för aktörer som omfattas av specifik lagstiftning, såsom krav på energiledningssystem eller energikartläggning. Om större företag önskar rådgivning eller andra fördjupade insatser bör de kunna bekosta sådana tjänster själva.

Som framgår av sammanfattningen finns ett flertal organ som kan bistå med information och rådgivning inför avstängning av nätanvändare i samband med utfasning av gas. Kommunernas klimat- och energirådgivning bör vara särskilt

värdefull. Mot bakgrund av det finns en utbyggd organisation för rådgivning i energi- och klimatfrågor hos flera organ, kommuner och statliga myndigheter behöver ingen särskild bestämmelse införas om detta i gasmarknadslagen.

Enligt punkten d) ska det vid planeringen och genomförandet av utfasningen av naturgas tas vederbörlig hänsyn till de särskilda behoven hos utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom. Enligt naturgaslagens bestämmelser i 8 kap. tar de sociala myndigheterna över ansvaret och tillämpar det sociala skydds nätet. Som konstaterats i bedömningen av artikel 26 finns inget krav att medlemsstaterna ska införliva skyddet för utsatta kunder i naturgaslagstiftningen. Även bestämmelsen i artikel 13 punkten d) får hanteras inom ramen för det sociala skydds nätet. Om kommissionen ger vägledning enligt artikel 27 kan den beaktas och, om det behövs, regleras i annan lagstiftning.

Enligt punkten e) ska alla finansiella överföringar mellan reglerade tjänster följa reglerna i artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789 och det får inte förekommer någon diskriminering mellan olika kategorier av kunder och mellan energibärare. Inte heller denna bestämmelse kräver något genomförande.

5.30 Jämförelseverktyg för naturgas och biogas (Artikel 14)

Förslag

Förslag: En bestämmelse införs i Ei:s instruktion om att Ei ska ta fram och tillhandahålla ett jämförelseverktyg för erbjudanden från gasleverantör. Jämförelseverktyget ska uppfylla kraven i artikel 14 i gasmarknadsdirektivet.

En bestämmelse införs om att leverantörerna ska informera naturgaskunderna om att verktyget finns. Informationen ska ges i, eller tillsammans med, fakturor eller på annat sätt.

En bestämmelse införs om att gasleverantörer ska rapportera in uppgifter till Ei om de priser och leveransvillkor som företaget tillämpar för leverans av gas i en kunds uttagspunkt.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ges bemyndigande att meddela föreskrifter om leverantörernas rapportering av uppgifter.

Överväganden

Artikel 14 i direktivet är ny och innebär att det i varje medlemsstat ska finnas minst ett oberoende jämförelseverktyg som åtminstone jämför erbjudanden för gaskunder med en årlig förbrukning på upp till 100 000 kWh.

Jämförelseverktyg underlättar för kunderna och bidrar till lägre kostnader för leverantörerna, eftersom kunderna inte längre behöver samla in information från enskilda leverantörer. Sådana verktyg kan erbjuda en bra balans mellan behovet av å ena sidan tydlig och kortfattad information och å andra sidan fullständig och detaljerad information.

Det är särskilt viktigt att mindre kunder har tillgång till ett jämförelseverktyg och att informationen som tillhandahålls är tillförlitlig, objektiv och transparent. I det syftet ska medlemsstaterna se till att ovan nämnda kunder har tillgång till minst ett jämförelseverktyg som drivs av en nationell myndighet, ett offentligt organ eller ett privat företag.

En väl fungerande naturgasmarknad förutsätter att kunderna är aktiva och agerar på marknaden. Rörligheten på den svenska naturgasmarknaden är låg. Endast 1 procent av kunderna bytte gashandelsföretag under 2022, vilket kan jämföras med elmarknaden där omkring 14 procent under samma år bytte elhandelsföretag. De svenska naturgaspriserna är samtidigt högst i Europa för hushållskunder som under 2023 betalade i genomsnitt 21,3 eurocent per kWh, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet på 11,6 eurocent per kWh.

I Sverige finns idag ett verktyg där kunder kan jämföra erbjudanden från olika gasleverantörer. Det är Gaspriskollen som sedan 2013 drivs av Konsumenternas Energimarknadsbyrå (härefter Energimarknadsbyrån). Rapporteringen till Gaspriskollen är frivillig och Energimarknadsbyrån kan därför inte garantera att uppgifterna är aktuella och korrekta, vilket också uttryckligen anges på Gaspriskollen. Verktöget visar jämförpris för de avtalstyper som hushållskunder för närvarande erbjuds vid en årsförbrukning på 15 000 kWh.

Nya gasmarknadsdirektivet innehåller en skyldighet för gashandelsföretag att rapportera priser och villkor till minst ett jämförelseverktyg som täcker hela marknaden. Inrapporteringsplikten är en förutsättning för att kunna garantera och upprätthålla att innehållet på ett jämförelseverktyg är korrekt och aktuellt.

När en inrapporteringsplikt nu ska införas föreslår Ei att det görs genom att spegla de nuvarande reglerna för elhandelsföretag som är skyldiga att rapportera priser och leveransvillkor till Ei⁵⁴.

Ei bör tillhandahålla ett jämförelseverktyg

Enligt direktivet ska medlemsstaterna utse en behörig myndighet som kan förtroendemärka jämförelseverktyg som uppfyller kraven i direktivets artikel 14. Om en offentlig myndighet tillhandahåller ett jämförelseverktyg som uppfyller

---

⁵⁴ 9 kap. 20 § ellagen och 24 § förordningen (2023:242) om leverans av el och aggregeringstjänster

kraven i direktivet får medlemsstaterna välja att inte ha ett system med förtroendemärkning.

Det är Ei:s bedömning att uppdraget att tillhandahålla ett jämförelseverktyg som uppfyller kraven bäst utförs av Ei. Det saknas därmed behov av att utse en myndighet som förtroendemärker jämförelsesidor.

Det skulle vara relativt okomplicerat för Ei att antingen utöka Elpriskollen med gashandelsavtal eller skapa en liknande sajt för dessa. Det skulle kräva tid och resurser, men eftersom naturgasmarknaden är uppbyggd på liknande sätt som elmarknaden, och gashandelsavtal liknar elhandelsavtal, skulle Ei kunna dra nytta av vissa stordriftsfördelar.

Genom Elpriskollen har Ei redan en beprövad och fungerande infrastruktur för inrapportering och publicering av priser och villkor. Det finns väl fungerande rutiner för kontroller av och tillsyn över inrapporterade elavtal. Det finns även en genomtänkt design av en befintlig jämförelsesajt som utgår från elhandelskundernas behov, uppfyller kraven för tillgänglighet och som troligtvis, med små justeringar, skulle kunna anpassas till gashandelskundernas behov. Ei uppfyller samtliga krav som EU-regelverket ställer på Elpriskollen, vilket skulle vara mycket användbart när en prisjämförelse för gas ska byggas upp.

Antalet konkurrerande gashandelsföretag är få och deras nuvarande produktutbud är begränsat. När detta skrivs erbjuder sex leverantörer avtal till hushållskunder som är anslutna till det västsvenska gasnätet.⁵⁵ En aktör levererar gas till hushållskunder som är anslutna till gasnätet i Stockholm. De sex leverantörerna som jämförs på Gaspriskollen erbjuder tillsammans tre olika avtalsformer. Tre av leverantörerna är dessutom anvisade leverantörer och har därför även ett anvisat avtal i sitt utbud.

Ei har ingen uppgift om vilka av dessa leverantörer, eller om det finns ytterligare leverantörer, som erbjuder avtal till företagskunder med en förbrukning upp till 100 000 kWh. Det finns industrikunder som är anslutna till det västsvenska gasnätet, men många av dessa har troligtvis en högre årsförbrukning.

Vad gäller gasens ursprung erbjuds två typer av gas, fossil naturgas och biogas.⁵⁶

I många europeiska länder, där naturgaskonsumtionen är betydligt högre än i Sverige, är det vanligt att jämföra el- och gashandelsavtal på samma plats. I en svensk kontext skulle det ha flera fördelar. Alla naturgaskunder är elkunder och

---

⁵⁵ Gaspriskollen, april 2025

⁵⁶ Gaspriskollen, november 2024

skulle, oavsett vilken produkt de kommer till sidan för att jämföra, kunna påminnas om att även jämföra den andra.

Ei reglerar marknaden för naturgas och har idag information riktad till naturgaskunder på myndighetens webbplats. Om Ei skulle driva en jämförelsesida för gashandelsavtal skulle den förutom avtalsjämförelsen även innehålla annan information som naturgaskunder kan ha nytta av.

Det skulle kunna vara information om skillnaden mellan olika avtalstyper och avtalsvillkor eller vad kunderna ska tänka på när de tecknar eller avslutar ett avtal.

Det skulle också kunna vara information om att Ei fattat ett tillsynsbeslut mot den aktuella gasleverantören. Idag finns en s.k. tillsynssymbol som syns vid en elhandlares avtal på Elpriskollen när Ei i ett föreläggande har konstaterat att elhandlaren inte följer ellagens kundnära bestämmelser. Motsvarande symbol skulle vid behov kunna visas på gasleverantörens avtal, i de fall Ei genom tillsyn visat att gasleverantören inte följt gällande bestämmelser.

Precis som på Elpriskollen skulle det även kunna vara möjligt att ställa frågor om förköpsinformation och nätfrågor till Ei:s konsumentkontakt. Om Energimarknadsinspektionen får i uppdrag att ta fram en jämförelse av gashandelsavtal skulle naturgaskunder kunna ta del av ett liknande upplägg. Ei:s konsumentkontakt ska då även fortsättningsvis hänvisa gaskunder vidare till Energimarknadsbyrån med anledning av Energimarknadsbyråns roll som nationell gemensam kontaktpunkt för konsumenter av el respektive gas. Ei utsåg 2011 Energimarknadsbyrån till sådan kontaktpunkt i enlighet med tredje elmarknadsdirektivet och tredje gasmarknadsdirektivet, vilket innebär att Energimarknadsbyrån har som uppgift att ge konsumenterna tillgång till all nödvändig information om sina rättigheter, gällande lagstiftning och möjligheter till tvistlösning.

Direktivets krav på jämförelseverktyg

Enligt artikel 14 i gasmarknadsdirektivet ska jämförelseverktyget åtminstone omfatta erbjudanden för hushållskunder för naturgas samt mikroföretag och småföretag med en förväntad årsförbrukning som understiger 100 000 kWh.

Verktyget ska vara kostnadsfritt att använda, inkludera kombinerade erbjudanden, täcka så stor del av marknaden som möjligt, vara oberoende och säkerställa likabehandling i sökresultat. Informationen som presenteras ska vara korrekt och aktuell.

Det ska vara möjligt för Ei att presentera annan relevant information i verktyget än gasleverantörernas erbjudanden. kunderna ska ges tillgång till den information de

behöver för att fatta ett välgrundat beslut angående de erbjudanden som finns tillgängliga.

Det bör införas en bestämmelse i lag om att gasleverantörer ska vara skyldiga att lämna de uppgifter som behövs för jämförelseverktyget, dvs. priser och villkor, till tillsynsmyndigheten, Ei. Det bör införas ett bemyndigande i lag om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna uppgifter om priser och villkor och hur inrapporteringen ska ske. Gasleverantörerna ska lämna korrekt och aktuell information till Ei. Efter att en gasleverantör rapporterat in uppgifter ska Ei registrera uppgifterna i jämförelseverktyget.

Framkommer det att uppgifter som registrerats i jämförelseverktyget är felaktiga ska Ei begära att leverantören inkommer med rättade uppgifter inom viss tid. Ei ska ha befogenhet att ta bort de felaktiga uppgifterna om rättelse inte inkommer inom den angivna tiden. Det ska även vara möjligt för Ei att med omedelbar verkan ta bort eller rätta uppgifter av andra anledningar. Ett sådant beslut bör kunna överklagas i enlighet med vad som gäller för överklaganden av förvaltningsbeslut.

Minimikrav på jämförelseverktyget

Artikel 14 punkt 1 innehåller krav som ett jämförelseverktyg minst måste uppfylla. Dessa krav måste det verktyg som Ei, eller någon annan, tillhandahåller uppfylla för att direktivet ska vara genomfört korrekt. De minimikrav som ställs på jämförelseverktyget bör framgå av lag och därmed införas i gasmarknadslagen eller i tillhörande förordning.

Jämförelseverktyget ska åtminstone omfatta erbjudanden för hushållskunder och mikroföretag med en förväntad årsförbrukning upp till 100 000 kWh. Eftersom Ei föreslår att begreppet gasanvändare används i lagtexten, kommer både hushållskunder och mindre företag att omfattas. Att samtliga gasleverantörers erbjudanden finns tillgängliga i verktyget säkerställs genom att gasleverantörer görs skyldiga att lämna korrekt och aktuell information om sitt utbud till Ei, samt att Ei har en skyldighet att säkerställa att den information som lämnas registreras i jämförelseverktyget.

Verktyget ska täcka hela marknaden, vilket Ei bedömer är fullt möjligt på en marknad där för närvarande sex gasleverantörer erbjuder tre avtalstyper till konsumenter⁵⁷. Enligt Ei:s referensgrupp med representanter från gasbranschen erbjuder ytterligare gashandelsföretag gashandelsavtal till näringsidkare⁵⁸.

---

⁵⁷ Gaspriskollen, november 2024

⁵⁸ Referensgruppsmöte den 21 oktober 2024

Direktivet ställer krav på att jämförelseverktyget är oberoende från marknadsaktörer och att det säkerställer likabehandling i sökresultat. Eftersom Ei är en oberoende statlig myndighet säkerställs dessa krav, men kraven bör införas i gasmarknadslagen eller i tillhörande förordning för att förtydliga detta.

Jämförelseverktyget ska vara tillgängligt för personer med funktionsnedsättning och ett enkelt och tydligt språk ska användas. Dessa krav är väsentliga och uppfylls genom de krav som finns i annan lagstiftning som gäller för Ei såsom förvaltningslagen (2017:900), språklagen (2009:600) och förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för att funktionshinderspolitiken genomförs. Kraven behöver därför inte också införas i den föreslagna gasmarknadslagen.

Uppgifter som ligger till grund för jämförelsen

Inrapportering och registrering

Direktivet innehåller en skyldighet för gashandelsföretag att rapportera priser och villkor till minst en jämförelsesajt som täcker hela marknaden. Detta innebär en stor förändring eftersom gashandelsföretagen idag saknar motsvarande rapporteringsskyldighet.

Ei föreslår att skyldigheten införs genom att spegla de nuvarande reglerna för elhandelsföretag som är skyldiga att rapportera priser och villkor till nätmyndigheten senast klockan 24 samma dygn som ett avtal börjar säljas eller villkoren ändras.

- 9 kap. 20 § ellagen (1997:857) anger att en elleverantör ska lämna uppgifter till nätmyndigheten om de priser och leveransvillkor som företaget tillämpar för leverans av el i en elanvändares uttagspunkt.
- 24 § förordningen (2023:242) om leverans av el och aggregeringstjänster ger Ei rätt att utfärda föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas till Ei.
- Energimarknadsinspektionens föreskrifter EIFS 2024:7 beskriver sedan bland annat vilka avtal som ska rapporteras till myndigheten samt när rapporteringen senast ska ske. Det är Ei:s bedömning att inrapporteringsplikten är en förutsättning för att kunna garantera att innehållet på en jämförelsesida är korrekt och aktuellt.

Det är lämpligt att detaljbestämmelser om vilka uppgifter som gasleverantörerna ska rapportera till Ei samt hur och när uppgifterna ska lämnas regleras i myndighetens föreskrift. På detta sätt blir det lättare att anpassa reglerna till förändringar på marknaden eller i jämförelseverktyget.

Direktivet ställer krav på att uppgifterna i jämförelseverktyget ska vara korrekta och aktuella. För att uppgifterna ska vara så aktuella som möjligt bör Ei vara

skyldig att säkerställa att uppgifterna snarast registreras i jämförelseverktyget. På Elpriskollen sker detta idag per automatik genom att elleverantörerna rapporterar in priser och villkor i Ei:s system ELIN, varpå uppgifterna sedan automatiskt visas på Elpriskollen.

Uppgifterna som idag rapporteras in till ELIN granskas inte av Ei innan de läggs ut på Elpriskollen utan uppgifterna visas direkt i prisjämförelsen. Kontroller av uppgifterna görs i efterhand. Samma upplägg skulle kunna användas för gasleverantörerna.

Det är väsentligt att säkerställa att uppgifter som publiceras är korrekta och aktuella för att kunderna ska kunna lita på jämförelseverktyget. Ei har rutiner för kontroller och tillsyn och har i några fall tagit bort felaktig information från Elpriskollen samtidigt som elhandlare uppmanats eller förelagts att rapportera korrekt.

Gasleverantörer bör få rimlig tid på sig att inkomma med rättade uppgifter. Då det är av vikt att uppgifterna ändras snarast, avses med rimlig tid en eller ett fåtal dagar beroende på omfattningen av felaktiga uppgifter.

Eftersom Ei är en tillsynsmyndighet är det också möjligt för andra aktörer och användare att anmäla felaktigheter i jämförelseverktyget till Ei. I sådana fall ska Ei kontrollera anmälan och om det finns anledning att utreda frågan vidare och begära rättelse av gasleverantören.

Andra möjligheter att ta bort eller rätta uppgifter

Det bör även vara möjligt för Ei att besluta att ta bort eller rätta uppgifter av andra anledningar om det finns särskilda skäl för det. Med detta avses fall där det bedöms nödvändigt för att jämförelsen ska bli rättvisande, utan att det handlar om i sig felaktiga uppgifter. Som exempel kan nämnas att en gasleverantör uppenbart missköter sig och är oseriös, t.ex. genom att inte följa kundbestämmelserna i gasmarknadslagen. Det kan också handla om tekniska problem som gjort att inrapporteringen inte fungerat eller liknande. Ei:s beslut att ta bort eller rätta uppgifter i jämförelseverktyget kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol⁵⁹. Detta gäller idag för Elpriskollen och bör gälla även ett framtida jämförelseverktyg för gashandelsavtal.

Hur jämförelsen ska genomföras

Direktivet anger att det ska fastställas tydliga och objektiva kriterier som jämförelsen kommer att baseras på. Det bör därför tas in en bestämmelse i

---

⁵⁹ 13 kap. 7 § ellagen

gasmarknadslagen om att jämförelsen mellan gasleverantörernas erbjudanden ska baseras på objektiva kriterier och vara tydlig.

På Elpriskollen sorteras erbjudandena efter lägsta pris, angivet som öre/kWh. Lägsta pris räknas fram utifrån den årsförbrukning som angetts i sökningen. Det går också att filtrera den typ av avtal som visas, t.ex. fast eller rörligt pris. En jämförelse av gashandelsavtal skulle kunna fungera på ett liknande sätt.

Regeringen bör kunna meddela närmare föreskrifter om hur jämförelsen ska genomföras och vad den ska baseras på för att uppfylla kriterierna på tydlighet och objektivitet. Det är dock inte lämpligt att införa en möjlighet till vidaredelegation till Ei i detta avseende.

Regeringen bör i förordning ge Ei rätt att ta fram föreskrifter som reglerar vilka uppgifter gashandelsföretagen ska lämna till nätmyndigheten. På elsidan görs detta genom 24 § förordningen (2023:242) om leverans av el och aggregeringstjänster:

Uppgifter till nätmyndigheten om priser och leveransvillkor

24 § Energimarknadsinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de uppgifter om priser och leveransvillkor som en elleverantör enligt 9 kap. 20 § ellagen (1997:857) ska lämna till nätmyndigheten.

5.31 Fakturor och faktureringsinformation (artikel 16 och bilaga 1)

Förslag

Förslag: Befintliga bestämmelser i 7 kap. 14 § naturgaslagen om naturgasleverantörs debitering av gasförbrukarna förs in i den nya gasmarknadslagen och ändras till att omfatta alla gaser.

Befintliga bestämmelser i 7 kap. 15 § naturgaslagen om fakturainnehåll förs in i den nya gasmarknadslagen och ändras till att omfatta alla gaser.

En bestämmelse införs i gasmarknadslagen om att en gasleverantör ska lämna information till gasanvändaren om andelen förnybar gas och andelen koldioxidsnål gas i den köpta gasen.

En bestämmelse införs om att gasanvändare ska kunna välja elektroniska fakturor och elektronisk faktureringsinformation och erbjudas flexibla arrangemang för den faktiska betalningen av fakturorna.

En bestämmelse införs om att om avtalet föreskriver en framtida ändring av produkten eller priset eller en rabatt ska detta anges på fakturan tillsammans med det datum då ändringen träder i kraft.

11 § 1 punkten i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen kompletteras med ett krav på samverkan med konsumentorganisationer, då Ei överväger ändringar i kraven på fakturornas innehåll.

En bestämmelse införs om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om gasleverantörers fakturering av gasanvändare och om skyldighet för gasleverantörer att lämna viss information till gasanvändaren i samband med fakturering.

Direktivets krav på fakturainnehåll och information som ska lämnas i samband med fakturering

Bestämmelserna i artikel 16 återfinns endast delvis i svensk lagstiftning. Idag finns vissa bestämmelser om fakturainnehåll m.m. i 7 kap. 15 § naturgaslagen. Av bestämmelsen följer att en naturgasleverantörs faktura ska vara tydlig. Av 7 kap. 13 § följer att naturgasleverantörer och företag som bedriver överföring av naturgas inte får debitera någon avgift för att tillhandahålla gasförbrukaren fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen. Punkten 2 i artikeln är därmed uppfylld såvitt avser naturgas.

Enligt Ei:s uppfattning avser bestämmelserna i artikel 16 och bilaga I gasleverantörer.

Bestämmelserna i artikel 16 bör införas i sin helhet i den nya gasmarknadslagen.

När det gäller bestämmelserna bilaga 1 är endast punkten 2 a) uppfylld genom 7 kap. 15 § tredje stycket naturgaslagen som reglerar att fakturering ska ske minst varje kvartal.

Följande bestämmelser i direktivet bör, när det gäller leverantörer, med vissa justeringar meddelas i förordning eller myndighetsföreskrifter.

En faktura ska innehålla:

- 1) Det belopp som ska betalas och, om det är möjligt, en uppdelning av beloppet i komponenter, tillsammans med en tydlig angivelse av att alla energikällor också kan omfattas av incitament som inte finansieras av de avgifter som anges i uppdelningen av beloppet.
- 2) Förfallodag.
- 3) På åtskild plats från andra delar av fakturan eller faktureringsinformationen:
  - a) Förbrukningen av naturgas och vätgas under faktureringsperioden.
  - b) Leverantörens namn och kontaktuppgifter, inklusive jourtelefonnummer och e-postadress till kundtjänst.
  - c) Tariffens beteckning.
  - d) I tillämpliga fall, avtalets slutdatum.
  - e) Uppgifter om möjligheter till och fördelar med byte av leverantör.
  - f) Slutkundens byteskod eller unika identifieringskod för sin leveranspunkt.
  - g) Information om slutkundens rättigheter när det gäller tvistlösning utanför domstol, inklusive kontaktuppgifter för den ansvariga enheten enligt artikel 25.
  - h) Den gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 24.

i) Endast för naturgas: en länk eller hänvisning till de jämförelseverktyg som avses i artikel 14.

4. När fakturor baseras på faktisk förbrukning eller fjärravläsning utförd av operatören ska följande information göras tillgänglig för slutkunderna i, tillsammans med eller genom hänvisningar i deras fakturor och regelbundna avräkningsfakturor:

- a) Jämförelser i grafisk form mellan slutkundens nuvarande förbrukning av naturgas och vätgas och dennes förbrukning under samma period föregående år.
- b) Kontaktuppgifter för konsumentorgan, energimyndigheter eller liknande organ, inklusive adresser till webbplatser, där information kan fås om tillgängliga åtgärder för att göra energiförbrukande utrustning mer energieffektiv.
- c) Jämförelser med en normaliserad eller genom riktmärkning framtagen genomsnittsslutkund i samma användarkategori.

5. Faktureringsfrekvens och tillhandahållande av faktureringsinformation:

- a) En fakturering baserad på faktisk förbrukning ska göras minst en gång per år.
- b) Om slutkunden inte har en mätare som kan fjärravläsas av operatören eller om slutkunden aktivt har valt att inaktivera fjärravläsning i enlighet med nationell rätt ska korrekt faktureringsinformation baserad på faktisk förbrukning göras tillgänglig för slutkunden åtminstone var sjätte månad, eller en gång var tredje månad på begäran eller om slutkunden har valt elektronisk fakturering.
- c) Om slutkunden inte har en mätare som kan fjärravläsas av operatören eller om slutkunden aktivt har valt att inaktivera fjärravläsning i enlighet med nationell rätt, får skyldigheterna i leden a och b fullgöras med hjälp av ett system med regelbunden självavläsning, där slutkunden meddelar operatören de värden som avlästs från mätaren. Faktureringen eller faktureringsinformationen får inte baseras på uppskattad förbrukning eller en schablonavgift utom i fall där slutkunden inte har tillhandahållit någon mätaravläsning för ett visst faktureringsintervall. Den uppskattade förbrukningen ska baseras på slutkundens förbrukning för föregående år eller på en jämförbar slutkunds förbrukning.

d) Om slutkunden har en mätare som kan fjärravläsas av den systemansvariga/ operatören ska korrekt faktureringsinformation baserad på faktisk förbrukning tillhandahållas minst varje månad. Denna information får också göras tillgänglig via internet och ska uppdateras så ofta som de använda mätanordningarna och systemen tillåter.

6. Uppdelning av slutkundspriset i komponenter

Det pris som slutkunden ska betala är summan av de tre komponenterna energi- och leveranskomponent, nätkomponent (överföring, distribution och transport) och den komponent som omfattar skatter, avgifter och övriga pålagor.

I de fall där fakturan visar hur slutkundspriset är sammansatt ska de gemensamma definitioner av prisets tre komponenter som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1952 (1) användas i hela unionen.

7. Tillgång till kompletterande information om historisk förbrukning

I den utsträckning som kompletterande information om historisk förbrukning finns tillgänglig ska medlemsstaterna kräva att den informationen, på begäran av slutkunden, görs tillgänglig för den leverantör eller tjänsteleverantör som slutkunden har utsett.

Om slutkunden har en installerad mätare som kan fjärravläsas av den systemansvariga/operatören ska slutkunden ha enkel tillgång till kompletterande information om sin historiska förbrukning så att denne kan göra detaljerade självkontroller.

Kompletterande information om historisk förbrukning ska innefatta följande:

a) Samlade uppgifter från åtminstone de tre föregående åren eller från det att gasleveransavtalet trädde i kraft, om den perioden är kortare. Dessa uppgifter ska motsvara de intervaller för vilka frekvent faktureringsinformation har framställts.

b) Detaljerade uppgifter baserade på användningstid för alla dagar, veckor, månader och år, vilka ska göras tillgängliga för slutkunden utan onödigt dröjsmål via internet eller via mätargränssnittet för en period som minst omfattar de föregående 24 månaderna eller från det att gasleveransavtalet trädde i kraft, om den perioden är kortare.

8. Redovisning av energikällor

Leverantörerna ska i fakturorna specificera andelen förnybar och andelen koldioxidsnål gas som köpts av slutkunden i enlighet med avtalet om leverans av naturgas och vätgas (information på produktnivå). När det gäller blandningar ska leverantören tillhandahålla samma information separat för olika kategorier av gaser, inklusive förnybar gas eller koldioxidsnål gas.

Följande information ska göras tillgänglig för slutkunderna i, tillsammans med eller genom hänvisningar i deras fakturor och faktureringsinformation:

- a) Andelen förnybar gas och koldioxidsnål gas i den energimix som leverantören levererat (på nationell nivå, dvs. i den medlemsstat där avtalet om leverans av gas har ingåtts, liksom på leverantörens nivå om denna är verksam i flera medlemsstater) under det gångna året, på ett sätt som är begripligt och tydligt jämförbart.
- b) Information om miljöpåverkan, åtminstone uttryckt som koldioxidutsläpp från den naturgas eller vätgas som leverantören levererat under det föregående året.

När det gäller andra stycket a i fråga om gas som anskaffats på en gasbörs eller importerats från ett företag som är beläget utanför unionen, får aggregerade uppgifter som börsen eller företaget tillhandahållit för det föregående året användas.

Offentliggörandet av andelen förnybar gas som köpts av slutkunderna ska ske med hjälp av ursprungsgarantier på grundval av direktiv (EU) 2018/2001. Om en kund använder naturgas eller vätgas från ett vätgas- eller naturgasnät, inklusive gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och biometan, enligt vad som visas i leverantörens kommersiella erbjudande, ska medlemsstaterna säkerställa att de annullerade ursprungsgarantierna motsvarar de relevanta nätegenskaperna.

Tillsynsmyndigheten eller annan behörig nationell myndighet ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den information som leverantörer tillhandahåller slutkunder i enlighet med denna punkt är tillförlitlig och att den på nationell nivå tillhandahålls på ett tydligt jämförbart sätt.

De ovan uppräknade bestämmelserna för leverantörer bör som anförts lämpligast regleras i förordnings- och föreskriftsform eftersom det rör sig om flera bestämmelser som kan behöva kompletteras och ändras. Dock bör en särskild bestämmelse införas i lag om skyldigheten för gasleverantören att information till gasanvändaren om andelen förnybar gas och andelen koldioxidsnål gas i den

köpta gasen. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten bör ges bemyndigande att meddela föreskrifter om vad fakturan från en leverantör av naturgas och vätgas ska innehålla.

Närmare om ursprungsmärkning

Bakgrund

I förnybartdirektivet⁶⁰ finns bland annat bestämmelser om ursprungsgarantier för energi från förnybara energikällor (artikel 19) samt bestämmelser om fjärrvärme och fjärrkyla (artikel 24). Direktivet har ändrats genom direktiv (EU) 2023/2413, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (RED III). Direktivet ska vara införlivat senast den 21 maj 2025.

Enligt gasmarknadsdirektivet bilaga I punkten 5 ska medlemsstaterna införa ett system för ursprungsmärkning av gas.

Begreppet ursprungsmärkning används inte i EU:s lagstiftningsakter. Däremot finns i Bilaga I till gasmarknadsdirektivet bestämmelser om minimikrav för fakturering och faktureringsinformation till slutkunder. Leverantörernas skyldigheter gäller således i förhållande till gasanvändare och inte endast konsumenter. I bilaga 1 punkten fem regleras redovisning av energikällor. Av bestämmelsen följer att gasanvändare på faktura eller på annat sätt i samband med fakturering ska få information om andelen förnybar gas och koldioxidsnål gas i den energimix som leverantören levererat samt information om miljöpåverkan, koldioxidutsläpp, från den naturgas eller vätgas som leverantören levererat under det föregående året.

Offentliggörandet ska enligt gasmarknadsdirektivet avse andelen förnybar gas som köpts av slutkunderna och ska ske med hjälp av ursprungsgarantier på grundval av direktiv (EU) 2018/2001. Om en kund använder naturgas eller vätgas från ett vätgas- eller naturgasnät, inklusive gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och biometan, enligt vad som visas i leverantörens kommersiella erbjudande, ska medlemsstaterna säkerställa att de annullerade ursprungsgarantierna motsvarar de relevanta nätegenskaperna

Gasmarknadsdirektivet reglerar själva ursprungsmärkningen, såsom redovisning av andelen förnybar gas köpt av slutkund, samt att detta ska ske med tillämpning av ursprungsgarantier på grundval av förnybartdirektivet. Slutsatsen är att

---

⁶⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (omarbetning)

införande av regler om ursprungsmärkning av gas i svensk rätt inte ska behöva ske före implementering av gasmarknadsdirektivet.

Jämförelse med ursprungsmärkning av el

Ursprungsmärkning av el respektive gas regleras i många avseenden lika, men det finns några skillnader.

En skillnad gäller annullerade ursprungsgarantier. I artikel 19 punkten 8 i förnybartdirektivet står det att medlemsstaterna ska säkerställa att de annullerade ursprungsgarantierna motsvarar nätets relevanta egenskaper. Detta skulle exempelvis kunna innebära att en ursprungsgaranti för vätgas inte kan tillgodoräknas i ett naturgasnät. Det är dock inte helt tydligt och uttrycket definieras inte i direktivet.

Även själva objektet för ursprungsmärkningen skiljer sig åt mellan gas och el. Det är andelen förnybar gas och koldioxidsnål gas som ska redovisas, medan det för el är energikällor som redovisas. Begreppen förnybar gas och koldioxidsnål gas finns definierade i artikel 2 i gasmarknadsdirektivet. Redovisningen av miljöpåverkan omfattar enbart koldioxidutsläpp, vilket skiljer sig från ursprungsmärkning av el då även radioaktivt avfall ska redovisas.

Ytterligare en skillnad är att det enligt gasmarknadsdirektivet är den energimix som leverantören levererat som ska redovisas, medan det i elmarknadsdirektivet är den genomsnittliga energimix som leverantören använt. För elen anges om det är sol, vind, vattenkraft, kärnkraft etc. För gas anges om gasen har fossilt ursprung eller förnybart ursprung, och leverantörerna bör då ange hur stor andel som är förnybar respektive koldioxidsnål gas.

Sverige har genom en antagen ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el (SFS 2022:578) infört möjligheter till ursprungsgarantier för energi, dvs. el, värme, kyla och gas. Lagen har inte trätt i kraft och ett regeringsbeslut om detta väntas komma under hösten. Samtidigt förväntas regeringen anta en ny förordning om ursprungsmärkning av energi.

I regeringens proposition 2021/22:147 Ursprungsgarantier – genomförande av det omarbetade förnybartdirektivet s. 10 f. anförs följande.

Ursprungsgarantier för el, gas, kyla och värme bör hanteras i ett och samma regelverk. De olika energibärarna skiljer sig visserligen åt i flera avseenden, bland annat i fråga om hur marknaderna fungerar och om krav på ursprungsmärkning. Skillnaderna är dock inte av det slaget att någon särreglering av gas, kyla och värme är motiverad. Lagen om ursprungsgarantier för el bör därför anpassas efter de nya energibärarnas egenskaper och funktioner. Lagen bör också byta namn till lagen om ursprungsgarantier för energi, eftersom ordet energi omfattar samtliga

energibärare. De lagändringar som föreslås är av övergripande slag. Innehållet i lagen bör sedan kompletteras med föreskrifter i förordning. De delar av direktivet som är av mer teknisk karaktär bör genomföras i myndighetsföreskrifter.

Standarden CEN – EN 16325 blir ett krav Enligt artikel 19.6 ska medlemsstaterna säkerställa att de krav som införs för ursprungsgarantier är förenliga med standarden CEN – EN 16325 (standarden för ursprungsgarantier). Det är en europeisk standard som fastställer tekniska krav och bidrar till att underlätta standardiseringsprocessen för ursprungsgarantier. Standarden utfärdades för första gången 2013 och innehåller krav för ursprungsgarantier för el. Den har hittills varit frivillig för medlemsstaterna i EU att följa, men genom omarbetningen av förnybartdirektivet blir standardens innehåll tvingande. Det pågår en revidering av standarden inom den europeiska standardiseringsorganisationen (the European Committee for Standardization, CEN). Energimyndigheten deltar i standardiseringsarbetet. Den reviderade standarden kommer att utökas till att, utöver utökade krav på ursprungsgarantier för el, omfatta krav på gas, kyla och värme. Standarden kommer bl.a. att innehålla definitioner av viktiga begrepp och regler för mätning, registrering, utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier. Mycket arbete återstår dock, och det är osäkert när standarden kommer att vara klar.

Regler som genomför standarden bör införas på lägre normnivå än lag, eftersom det rör sig om detaljerade föreskrifter som kan behöva ändras med kortare tidsmarginaler än vad som gäller för ändring av lag.

Bemyndigandet i lagen om ursprungsgarantier för el (20 §) bör preciseras så att det tydligt omfattar föreskrifter som genomför de olika delar som standarden förväntas innehålla för el, gas, kyla och värme.

När det gäller genomförandet av bilaga I punkten 5 införs en bestämmelse om att gasleverantörer ska lämna information till gasanvändaren om andelen förnybar gas och andelen koldioxidsnål gas i den köpta gasen. Vidare föreslås ett bemyndigande till Ei om att meddela ytterligare föreskrifter om vilken information gasleverantören ska lämna till gasanvändaren i samband med fakturering.

Residualmix för gas

Enligt bilaga I p. 5 i gasmarknadsdirektivet ska tillsynsmyndigheten eller annan behörig nationell myndighet vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den information som leverantörer tillhandahåller slutkunder är tillförlitlig och att den på nationell nivå tillhandahålls på ett tydligt jämförbart sätt. Motsvarande reglering finns i elmarknadsdirektivet. Det följer även av RED III. Enligt artikel 19 punkten 4 ska medlemsstaterna senast den 21 maj 2025 säkerställa att det finns uppgifter om deras kvarstående energimix och att detta offentliggörs årligen. Det införs med andra ord ett uttryckligt krav på medlemsstaterna att beräkna och offentliggöra residualmix. Vår tolkning är att kravet gäller för de energikällor som

regleras i punkten 8, utifrån bestämmelsens ordalydelse och systematik. Därmed behöver residualmix tas fram även för gas.

Sammanfattningsvis gör sig samma argument gällande för att tillhandahålla residualmix för el som för gas. Genom att Ei tillhandahåller resultat av föregående års residualmixberäkning ökar jämförbarheten och förtroendet för systemet. Det enskilda företags arbetsbörda minskar även. Det bör dock tas i beaktande att det i Sverige finns betydligt färre gashandelsföretag än elhandelsföretag.

5.32 Certifiering av koldioxidsnål gas

Förslag

Förslag: Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen kompletteras med ändringar som innebär att lagen ger möjlighet för aktörer att ansöka om hållbarhetsbesked för koldioxidsnåla bränslen, som innefattar koldioxidsnål gas.

Bakgrund

Från och med den 1 juli 2021 finns en reviderad lag (2010:598, hållbarhetslagen) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel samt fasta, flytande och gasformiga biobränslen. Hållbarhetsregelverket innebär att det längs hela produktionskedjan, från odling av biomassa till användning av bioenergi, ska kunna styrkas att ett antal hållbarhetskriterier är uppfyllda för att biodrivmedel och biobränslen ska vara hållbara. Hållbarhetskriterierna som ska uppfyllas är markkriterier, kriterier om minskade växthusgasutsläpp, samt krav på spårbarhet. I termen biodrivmedel innefattas biokomponenter som används i drivmedel. Regelverket utgörs av lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen (hädanefter hänvisad till som hållbarhetslagen) med tillhörande förordning (2011:1088, hädanefter hänvisad till som hållbarhetsförordningen) och föreskrifter (STEMFS 2021:7, hädanefter hänvisad till som hållbarhetsföreskrifterna). Samtliga dessa har reviderats under år 2021 för att genomföra det omarbetade förnybartdirektivet.

Vad är koldioxidsnål gas?

Med koldioxidsnål gas avses i artikel 2.35 i gasmarknadsdirektivet delen av gasformiga bränslen i återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2018/2001, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärdet för minskning av växthusgasutsläppen på 70 % jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.

Definitionen hänvisar till bestämmelserna om krav på minskade växthusgasutsläpp för så kallade ”förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung” (RFNBO) i direktiv (EU) 2018/2001 (förnybartdirektivet). Innebörden av definitionen blir därmed att koldioxidsnåla gaser är gaser som produceras på samma sätt som RFNBO, men där elen kommer från andra produktionsslag som har låga utsläpp av växthusgaser, exempelvis kärnkraft. Det exempel som vanligtvis tas upp är vätgas som produceras genom elektrolys av vatten till vätgas och syrgas med hjälp av el. För koldioxidsnål gas kan den elen komma från kärnkraft, till skillnad från RFNBO, där elen måste vara förnybar. Även syntetisk metan som är baserad på delvis fossila källor, men som ändå uppfyller kravet om 70 procents utsläppsminskning kan betraktas som koldioxidsnål gas.

Det är dock även möjligt att producera koldioxidsnåla bränslen på andra sätt än med hjälp av elektricitet, så länge de bidrar med 70 procents utsläppsminskning. Ett exempel på det är att kombinera vätgasproduktion genom reformering av vätgas med insamling och geologisk lagring av den koldioxid som uppstår i processen.

Direktivets bestämmelser om koldioxidsnåla gaser

Artikel 9 i gasmarknadsdirektivet innehåller bestämmelser för certifiering av koldioxidsnåla bränslen, vilka till stor del överensstämmer med de regler som finns för RFNBO och återvunna kolbränslen som finns i förnybartdirektivet och de delegerade akter som meddelats under det direktivet, med bestämmelser om hur andelen förnybar el ska bestämmas och hur växthusgasutsläppen ska beräknas.

Artikel 9.7 ger EU-kommissionen rätt att meddela genomförandebeslut om erkännande av frivilliga certifieringssystem som ska kunna användas för att visa att de koldioxidsnåla bränslena uppfyller kraven på 70 procent minskade växthusgasutsläpp. Motsvarande möjlighet finns i förnybartdirektivet artikel 30 punkten 5 genom vilken EU-kommissionen ges möjlighet att meddela genomförandebeslut om godkännande av frivilliga certifieringssystem för förnybara bränslen och återvunna kolbränslen. Hittills har EU-kommissionen beslutat om att godkänna två certifieringssystem för RFNBO (ISCC EU och CertifHy). Samtliga frivilliga system för certifiering som har godkänts har publicerats på EU-kommissionens webbplats⁶¹.

Kommissionen ska också, i enlighet med artikel 9 punkten 5, meddela delegerade akter om beräkningen av växthusgasutsläpp från koldioxidsnåla bränslen. Ett första utkast på en sådan akt presenterades för allmänna synpunkter i september 2024. Utkastet liknar i hög utsträckning den delegerade akt som EU-kommissionen

---

⁶¹ Europeiska kommissionen, *Voluntary schemes*, https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/bioenergy/voluntary-schemes_en (hämtad 10 juni 2025)

meddelat om beräkning av växthusgasutsläpp från RFNBO och återvunna kolbränslen. Skillnaden ligger i hur utsläpp från den el som används ska hanteras. I förslaget finns tre olika sätt att beräkna utsläppen:

a) Baserat på del C i aktens bilaga (faktiskt beräkning på elprisområde eller land, eller ett defaultvärde för olika medlemsstater).

b) Beroende på antalet fullasttimmar som anläggningen för produktion av koldioxidsnåla bränslen är i drift. Om antalet fullasttimmar är lika med eller lägre än antalet timmar då marginalpriset på el fastställdes av anläggningar som producerar förnybar el eller kärnkraftverk under det föregående kalenderåret, för vilket tillförlitliga data är tillgängliga, ska el från elnätet som används i produktionsprocessen för låga koldioxidbränslen tillskrivas ett växthusgasutsläppsvärde på 0 g CO₂ekv/MJ. Om detta antal fullasttimmar överskrids ska el från elnätet som används i produktionsprocessen för låga koldioxidbränslen tillskrivas ett växthusgasutsläppsvärde på 183 g CO₂ekv/MJ.

c) Växthusgasutsläppsvärdet för den marginalenhet som genererar el vid tidpunkten för produktionen av de låga koldioxidbränslena i elprisområdet får användas om denna information har gjorts offentligt tillgänglig av den nationella transmissionssystemoperatören.

Eftersom bestämmelserna ännu inte är beslutade så finns det inte heller några beslut om godkännande av frivilliga certifieringssystem för koldioxidsnåla bränslen. Om det finns en efterfrågan på marknaden för certifiering av koldioxidsnåla gaser är det sannolikt att de certifieringssystem som redan fått godkänt för certifiering av RFNBO och återvunna kolbränslen även ansöker om att få godkänt för koldioxidsnåla bränslen.

Vad behöver Sverige göra?

Gasmarknadsdirektivet artikel 9 punkten 3 anger att medlemsstaterna ska säkerställa att företag säkerställer att de lever upp till kraven om 70 procents utsläppsminskning för koldioxidsnåla bränslen. Regeringskansliet har publicerat ett förslag som anger att företag som är skattskyldiga för eller i yrkesmässig verksamhet levererar eller använder RFNBO-bränslen ska kunna ansöka om hållbarhetsbesked för dem. Ett hållbarhetsbesked är ett beslut som Energimyndigheten fattar och som visar att företaget har ett kontrollsystem på plats som säkerställer att det uppfyller de kriterier och villkor som finns för den typen av bränslen, råvaror och produktionskedjor som företaget hanterar.

För att genomföra artikel 9 punkten 3 behöver det införas en möjlighet att ansöka om hållbarhetsbesked för koldioxidsnåla bränslen. Regeringen har lämnat förslag på ny lydelse av lagen om (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och

biobränslen i propositionen 2024/25:131 Nya regler för datacenter och hållbara bränslen samt en ny reduktionsplikt. De ändringar som föreslås inom ramen för detta uppdrag utgår från de ändringar som redan föreslagits i propositionen.

Genomförandet av artikel 9 sker genom ändringar i den föreslagna lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen som bör innehålla en definition av koldioxidsnåla bränslen som innefattar koldisoxidsnål gas. Koldioxidsnåla bränslen bör definieras som återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2018/2001, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen och vätskeformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärdet för minskning av växthusgasutsläppen på 70 % jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001. Bestämmelsen i 1 kap. 3 § om hållbarhetskriterier utökas till att omfatta koldioxidsnåla bränslen. Bestämmelsen i 2 kap. 1 § om att förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, koldioxidsnåla bränslen och återvunna kolbränslen ska anses som hållbara utökas på samma sätt.

Bestämmelsen i 3 kap. 1 a och 1 b §§ om kontrollsystem och hållbarhetsbesked utökas till att omfatta koldioxidsnåla bränslen. Genom förslagen uppfylls bestämmelserna i artikel 9.

5.33 Långsiktiga avtal om leverans av fossil gas (artikel 31.3)

Förslag

Förslag: En bestämmelse införs om att långsiktiga avtal om leverans av fossil gas med en löptid som sträcker sig längre än till den 31 december 2049 måste innehålla villkor om koldioxidminskning i levererad gas.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vad som avses med långsiktiga avtal och kraven på koldioxidminskning i leveransavtal enligt första stycket.

Långsiktiga avtal om leverans av förnybar gas, koldioxidsnål gas och fossil gas

Av skäl 144 i ingressen till direktivet framgår att långsiktiga avtal är en viktig del av medlemsstaternas naturgasförsörjning. De bör dock inte hindra förnybar gas och koldioxidsnål gas från att komma in på marknaden, och därför bör löptiden för avtal om leverans av fossil gas utan inslag av koldioxidminskning inte fortsätta efter den 31 december 2049. Sådana avtal bör alltid överensstämja med målen för direktivet och vara förenliga med EUF-fördraget och dess konkurrensregler. Det är nödvändigt att ta hänsyn till långsiktiga avtal vid planering av företagens leverans- och transportkapacitet. Även om fossil gas utan inslag av

koldioxidminskning fortfarande spelar en viktig roll kommer dess betydelse för att trygga unionens energiförsörjning stegvis att minska. Medlemsstaterna bör säkerställa utfasningen av fossil gas, med beaktande av tillgängliga alternativ. När så föreskrivs i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner bör medlemsstaterna kunna fastställa ett slutdatum för löptiden för långsiktiga avtal om fossil gas utan inslag av koldioxidminskning som infaller tidigare än den 31 december 2049.

Det bör införas en ny bestämmelse i gasmarknadslagen om att långsiktiga avtal om leverans av fossil gas, som har en löptid som sträcker sig efter 31 december 2049, måste innehålla villkor om koldioxidminskning i levererad gas. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, bör kunna ta fram föreskrifter om vad som ska avses med ett långsiktigt avtal och hur kraven på koldioxidminskning i avtalen ska bestämmas utifrån unionens klimatmål och vad som i övrigt följer av den EU-gemensamma lagstiftningen. För det fall regeringen vidaredelegerar uppgiften att ta fram föreskrifter på området behöver det, enligt Ei, inte nödvändigtvis vara tillsynsmyndigheten som får ett sådant uppdrag utan det skulle kunna vara en annan myndighet som i det dagliga arbetar närmare frågor om omställningen av energisystemet och verkar för en ökad tillförsel och användning av fossilfria energikällor.

5.34 Prisreglering vid naturgaspriskris

Förslag

Förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om reglering av priset för leverans av naturgas till hushållskunder, små och medelstora företag och samhällsviktig verksamhet, om Europeiska unionens råd har tillkännagivit en naturgaspriskris.

Sådana föreskrifter ska underställas riksdagens prövning inom en månad från den dag då de beslutades. Föreskrifterna bör upphöra att gälla, om de inte underställs riksdagen i tid eller om riksdagen inte godkänner föreskrifterna inom två månader från underställandet.

Tillkännagivande av en gaspriskris

Genom artikel 5 i gasmarknadsdirektivet införs en möjlighet för Europeiska unionens råd att, på förslag av Europeiska kommissionen, genom ett genomförandebeslut tillkänna en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris. Ett sådant beslut förutsätter såväl mycket höga genomsnittspriser på grossistmarknaderna för naturgas som kraftiga ökningar av slutkundspriserna. Genomförandebeslutet får ha en giltighetstid om ett år. Giltighetstiden kan dock förlängas.

Riktade offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av gas

Om rådet har antagit ett genomförandebeslut, får medlemsstaterna under giltighetstiden tillämpa tillfälliga riktade offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas till hushållskunder, små och medelstora företag och samhällsviktig verksamhet.

Bemyndigande och krav på underställning

Det går i nuläget inte att ta ställning till i vilken utsträckning det kan vara motiverat med offentliga ingripanden i prissättningen i Sverige med anledning av en naturgaspriskris. Det står dock klart att sådana ingripanden kräver en snabb hantering för att fylla sitt syfte. Detta talar för att en prisreglering bör kunna införas genom en förordning. Regeringen bör därför få meddela föreskrifter om reglering av priset för leverans av naturgas till hushållskunder, små och medelstora företag och samhällsviktig verksamhet, om Europeiska unionens råd har tillkännagett en naturgaspriskris.

Med hänsyn till föreskrifternas karaktär bör de underställas riksdagens prövning inom en månad från den dag då de beslutades. Föreskrifterna bör upphöra att gälla, om de inte underställs riksdagen i tid eller om riksdagen inte godkänner föreskrifterna inom två månader från underställandet.

5.35 Traditionella mätare för gas (artikel 21)

Förslag

<p>Förslag: En bestämmelse införs om att en gasanvändare som inte är så kallade spiskunder ska kunna läsa av sina mätvärden på en webbsida som tillhandahålls av företag som överför gas.</p>
--

Överväganden

Enligt artikel 21 punkten 2 ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunderna för gas enkelt kan läsa av sina traditionella mätare, antingen direkt eller indirekt via ett webbgränssnitt eller via något annat lämpligt gränssnitt. Bestämmelsen förutsätter att mätning är möjlig, och s.k. spiskunder bör undantas.

5.36 Smarta mätare (Artikel 17 och 18)

Förslag

Förslag: Regeringen ger Energimarknadsinspektionen i uppdrag att ta fram rekommendationer om hur gasföretag ska optimera förbrukningen av naturgas och biogas och i vilken utsträckning det kan ske genom att tillhandahålla energiförvaltningstjänster och införa smarta mätarsystem. Ei ska genomföra en kostnads- och nyttoanalys enligt principerna i Bilaga II i gasmarknadsdirektivet och, om analysen utfaller positivt, lämna förslag på hur smarta mätare för naturgas och biogas kan införas.

Ett motsvarande uppdrag om genomförandet av en kostnads- och nyttoanalys rörande smarta mätare för vätgas bör ges till Energimarknadsinspektionen efter det att vätgassystemet byggts ut och kunder börjat ansluta.

Mätning av gas på marknaden idag

Smarta mätarsystem är till stor del genomfört i Sverige idag. Enligt uppgift från Nordion (Swedegas och WEUM) uppfylls till stora delar kraven på smarta mätarsystem redan idag. I dessa företag har över 99 procent av mätarna fjärrinsamling, och timvärden tillhandahålls gratis till samtliga kunder med fjärrinsamling via en kundportal. Dessa företag omfattar dock inte hela marknaden.

Gasmätare är som regel inte anslutna till elnätet (till skillnad från en elmätare), då mätare som sitter i fasadskåp är i ATEX-klassat (explosiva atmosfärer) område. I ett ATEX-klassat område undviks att sätta elnätsansluten utrustning. Hos Nordion är cirka 94 procent av gasmätarna batteridrivna. Dessa batteridrivna mätare är tekniskt begränsade till att skicka mätvärden som mest en gång per dygn, och skickar vid detta tillfälle 24 timvärden. Nuvarande mätarbestånd gör det därmed inte möjligt att tillhandahålla timavräkning till samtliga kunder, då det kräver att mätvärden skickas varje timme. Möjlighet till timavräkning för samtliga kunder är ett krav enligt artikel 19 f i gasmarknadsdirektivet, då timavräkning är den kortaste avräkningsperioden på den nationella marknaden.

Alla kunder med en årsförbrukning på 3 Gwh eller mer, alternativt med ett högsta månadsuttag större än 0,5 GWh har, enligt gällande regelverk, timavräkning. Det är en liten del av antalet kunder, men motsvarar i snitt omkring 90 procent av den totala transporterade volymen i det västsvenska gasnätet.

Kostnaden för att kunna uppfylla kravet för samtliga kunder, mestadels konsumenter, behöver ställas mot nyttan för kunderna. Idag finns det, såvitt känt, inte någon handelsaktör på den svenska gasmarknaden som erbjuder timprisavtal

till konsumenter, och nyttan för kunden att vara timavräknad kan kanske därför ifrågasättas.

Överväganden

Enligt artikel 17 punkten 1 ska medlemsstaten eller tillsynsmyndigheten starkt rekommendera att naturgasföretag optimerar förbrukningen av naturgas. Detta kan ske genom att tillhandahålla energiförvaltningstjänster och införa smarta mätersystem som är driftskompatibla med förbrukarnas energistyrningssystem och med smarta nät. Hur detta ska gå till bör utredas närmare och ryms inte inom ramen för detta uppdrag. Regeringen bör därför ge Ei ett särskilt uppdrag att ta fram rekommendationer om att naturgasföretag ska optimera förbrukningen av naturgas, bland annat genom att tillhandahålla energiförvaltningstjänster och införa smarta mätersystem. Vilken åtgärd som ger bäst effekt för de svenska slutkunderna bör utredas innan rekommendationer ges.

Enligt artikel 17 punkten 2 ska medlemsstaten utifrån en genomförd kostnads- och nyttoanalys ta ställning till huruvida smarta mätare ska införas för naturgas. Kostnads- och nyttoanalysen ska genomföras enligt principerna i bilaga II och bör omfatta både biogas och naturgas. En kostnads- och nyttoanalys ryms inte inom ramen för detta uppdrag. Regeringen bör därför ge Ei ett särskilt uppdrag att genomföra en sådan kostnads- och nyttoanalys när det gäller lämpligheten i att införa smarta mätare för naturgas och biogas.

Enligt artikel 18 punkten 1 ska medlemsstaterna säkerställa ett införande av smarta mätersystem för vätgas som korrekt kan mäta förbrukningen och tillhandahålla information om den faktiska tidsperioden för användning och som kan överföra och ta emot data för informations-, övervaknings- och kontrolländamål med hjälp av en form av elektronisk kommunikation. Enligt punkten 2 ska medlemsstaten genomföra en kostnads- och nyttoanalys på motsvarande sätt som för naturgas.

Enligt artikel 18 punkten 5 ska medlemsstater som inför smarta mätersystem på ett transparent och icke-diskriminerande sätt säkerställa att slutkunderna bidrar till kostnaderna för införandet, när de beräknar de nätavgifter som är tillämpliga på eller de avgifter som betalas av kunderna. Medlemsstaterna ska regelbundet övervaka detta införande på sina territorier för att se hur kunderna gynnas.

Idag sker ingen överföring av vätgas via rörledning. Det saknas idag bestämmelser om mätning av förbrukning av vätgas. Föreslagna bestämmelser om mätning i kapitel 3 i den nya gasmarknadslagen omfattar även vätgas. I utvevaron av en marknad låter sig dock inte en kostnads- och nyttoanalys göras och någon genomförandeåtgärd i författning kan inte föreslås inom ramen för detta uppdrag. Ei bör få i uppdrag att utreda frågan om smarta mätare för vätgas, när det finns en marknad för rörbunden vätgas och förutsättningar för att genomföra en kostnads-

och nyttoanalys. Ei föreslår i avsnitt 5.12 att regeringen ger Ei i uppdrag att utreda frågan om lämplig intäktsramsreglering för vätgas. Frågan om beräkning av nätavgifter och kundernas bidrag till införandet av smarta mätare för vätgasmarknaden hänger samman med hur intäktsramsregleringen utformas och bör kopplas till ett uppdrag till Ei rörande intäktsramsregleringen av vätgas.

5.37 Tvistlösning utom domstol

Förslag

Förslag: Regeringen bör ge berörda myndigheter att utreda frågan om ett organ för tvistlösning utom domstol för energisektorn.

Överväganden

Enligt artikel 25 i gasmarknadsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunder har tillgång till enkla, rättvisa, rimliga, transparenta, oberoende, kostnadseffektiva och ändamålsenliga mekanismer för tvistlösning utanför domstol för att lösa tvister som gäller rättigheter och skyldigheter enligt detta direktiv, genom en oberoende mekanism såsom en energiombudsman eller ett konsumentorgan eller genom en tillsynsmyndighet. Bestämmelsen är densamma som artikel 26 i elmarknadsdirektivet.

När bestämmelsen i artikel 26 i elmarknadsdirektivet skulle genomföras i Sverige bedömdes att de möjligheter till behandling av klagomål och tvistlösning utanför domstol som redan fanns i Sverige uppfyllde direktivets krav och att artikeln därför inte krävde någon genomförandeåtgärd. Detta med hänvisning till dels den tillsyn som bedrivs av Ei och Konsumentverket, dels genom att Allmänna reklamationsnämnden (ARN) kan pröva tvister mellan konsumenter och elleverantörer.

Ei anser att det är oklart om denna tidigare slutsats var riktig eftersom en slutkund som är ett företag inte kan vända sig till ARN vid en tvist med en elleverantör. Inte heller bör Ei:s och Konsumentverkets tillsyn kunna likställas med ett tvistlösningsförfarande. Genom artikel 15.a.4 e i det reviderade elmarknadsdirektivet (EU) 2024/1711 tillkommer dessutom problematiken att tvister om energidelningsavtal kan uppkomma mellan två privathushåll. Eftersom två hushåll som tvistar inte kan vända sig till ARN för att få tvisten prövad bedömer Ei att dagens system inte är tillräckligt för att säkerställa tillgång till tvistlösning utanför domstol enligt direktivets krav. En genomförandeåtgärd som säkerställer detta är därför nödvändig.

Frågan om hur tvistlösning utanför domstol ska hanteras för slutkunder uppkommer även i Energimyndighetens uppdrag om genomförande av delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet (KN2024/01007) samt var även aktuell i Ei:s uppdrag om genomförande av EU:s reviderade elmarknadslagstiftning

(KN2024/00430). Frågan om tvistlösning utanför domstol är alltså aktuell i flera regeringsuppdrag och för flera olika energislag. För att undvika att de olika utredningarna kommer till olika förslag på genomförandeåtgärder bedömer Ei att det är lämpligt att frågan utreds i ett gemensamt uppdrag. En utredning om ett gemensamt tvistlösningsorgan för el, gas, fjärrvärme och fjärrkyla kommer behöva bedöma bland annat hur ett sådant organ ska finansieras och bemannas samt frågan om rättskraften av dess avgöranden. En sådan utredning är inte möjlig att genomföra inom ramen för det nu aktuella regeringsuppdraget utifrån nuvarande tidsram. Förutsättningarna för att instifta ett organ för tvistlösning utanför domstol bör utredas och regeringen bör ge berörda myndigheter ett uppdrag att utreda detta.

5.38 Kontaktpunkt

Förslag

Förslag: En bestämmelse införs i Ei:s instruktion om att myndigheten ska utgöra kontaktpunkt för tillståndsfrågor när det gäller naturgas och vätgas. 7 § punkten 5 ändras till att avse gas och inte endast naturgas.

Överväganden

Enligt artikel 8.8 i gasmarknadsdirektivet ska medlemsstaten inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter, som ska kunna vägleda sökanden och underlätta hela tillståndsförfarandet för uppförande eller drift av naturgasanläggningar, anläggningar för vätgasproduktion och infrastruktur för vätgassystem, fram till dess att de ansvariga myndigheterna har fattat beslut i slutet av förfarandet. Den sökande ska inte behöva kontakta mer än en kontaktpunkt under hela processen.

Ei är den myndighet som är bäst lämpad för att utgöra kontaktpunkt för denna typ av vägledning.

Enligt 7 § 3 förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen ska Ei se till att det finns en gemensam kontaktpunkt där konsumenterna av el och naturgas kan få tillgång till all nödvändig information om sina rättigheter, lagstiftningen och möjligheter till tvistlösning. Konsumenternas energimarknadsbyrå är, efter överenskommelse med Energimarknadsinspektionen, utsedd till gemensam kontaktpunkt för konsumenterna på el- och gasmarknaderna. Det innebär bland annat att byrån har som uppgift att se till att konsumenterna får tillgång till nödvändig information. Bestämmelsen omfattar idag inte vätgas och ska ändras.

5.39 Utsatta kunder

Förslag

Förslag: 8 § i förordning om instruktion för Ei utökas till att omfatta utsatta kunder anslutna till vätgassystem.

Utsatta kunder i vätgassystem

Enligt 8 § i förordningen om instruktion för Ei ska myndigheten när den fullgör sina uppgifter enligt 1–7 §§ ta särskild hänsyn till utsatta kunders ställning på el- och naturgasmarknaderna. Enligt artikel 26 ska medlemsstaterna i synnerhet vidta åtgärder för att skydda slutkunder i avlägsna områden som är anslutna till naturgas- eller vätgassystem. Bestämmelsen i 8 § i förordningen bör därför ändras så att även dessa vätgaskunder omfattas.

5.40 Anpassningar av gasmarknadslagen till artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet

Förslag

Förslag: Ei:s förslag i rapporten Ei R2024:10 Genomförande av artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet i svensk rätt, om ändringar i naturgaslagen införs i den nya gasmarknadslagen, men omfattar samtliga gaser i lagen och inte endast naturgas.

I förhållande till förslagen i rapporten Ei R2024:10 preciseras i förslaget till gasmarknadslag skyldigheten för en innehavare av gassystem att analysera möjliga åtgärder för att skapa förbättrad energieffektivitet i sina gasledningar. I gasmarknadslagen föreslås att analyskravet ska infalla första gången då en gasledning varit i drift i tio år.

Överväganden

Principen om energieffektivitet först, som den definieras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999⁶² innebär att inom energiplanering, samt i politiska beslut och investeringsbeslut, ta största möjliga hänsyn till alternativa kostnadseffektiva energieffektivitetsåtgärder till förmån för effektivare energiefterfrågan och energiförsörjning, framför allt med hjälp av kostnadseffektiva energibesparingar i slutanvändningsledet, initiativ till

⁶² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013

efterfrågefleksibilitet samt effektivare omvandling, överföring och distribution av energi, varvid målen för de respektive besluten fortfarande uppnås.

Ei har i rapporten *Genomförande av artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet i svensk rätt (Ei R2024:10)* lämnat förslag på ändringar i naturgaslagen för att uppfylla artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet. De föreslagna ändringarna föreslås, med endast redaktionella ändringar, införas i den nya gasmarknadslagen och avse samtliga gaser enligt lagen och inte endast naturgas. När det gäller skyldigheten för en innehavare av gassystem att analysera möjliga åtgärder för att skapa förbättrad energieffektivitet i sina gasledningar görs dock en förändring i förhållande till förslagen i rapporten i Ei R2024:10. I gasmarknadslagen föreslås att analyskravet för en innehavare av gassystem ska infalla första gången då en gasledning varit i drift i tio år. En gasledning är normalt konstruerad för en mycket lång teknisk livslängd, upp till 100 år. Mot denna bakgrund är det inte rimligt att analyskravet gällande möjliga åtgärder för att skapa förbättrad energieffektivitet i gasledningen infaller direkt då ledningen tagits i drift. Med hänsyn till gasledningens långa tekniska livslängd bör därför analyskravet börja gälla först då en gasledning varit i drift i tio år. För överväganden och förslag i övrigt hänvisas till nämnda rapport.

5.41 Kommunala naturgasföretag

Förslag

Förslag: Bestämmelserna i 5 kap. naturgaslagen ändras till att omfatta gas enligt den nya gasmarknadslagen. Bestämmelserna lyfts i övrigt in oförändrade i den föreslagna gasmarknadslagen.

Regleringen i naturgaslagen av kommunala naturgasföretag

Naturgaslagens 5 kap. innehåller bestämmelser om att kommunala företag som bedriver viss naturgasverksamhet får göra avsteg från två, för kommunal verksamhet, grundläggande principer nämligen lokaliseringsprincipen och självkostnadsprincipen. Lokaliseringsprincipen innebär att kommunernas kompetens är begränsad till angelägenheter som har anknytning till kommunens eget område eller dess medlemmar. Det betyder att kommuner huvudsakligen ska ha hand om sådana frågor som direkt berör sina invånare och verksamheter inom sitt geografiska område. Självkostnadsprincipen innebär att kommuner inte får ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller.

Avsteg från lokaliseringsprincipen kommer till uttryck i 5 kap. 1 § naturgaslagen som anger att en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725), trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen om anknytning till

kommunens område eller dess medlemmar, får bedriva handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet utanför kommunens område, eller överföring av naturgas i geografisk närhet till företagets överföringsverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig överföringsverksamhet.

Undantaget från den kommunala självkostnadsprincipen framgår av 5 kap. 2 § naturgaslagen som anger att om en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) bedriver handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, ska verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 7 kap. 1 § 1 ellagen (1997:857), får företaget redovisa de berörda verksamheterna tillsammans.

Bestämmelserna bör införas i den nya gasmarknadslagen. Med hänsyn till den växande marknaden för biogas och den kommande marknaden för vätgas bör dock bestämmelserna inte begränsas till att endast omfatta naturgas. I bestämmelserna bör begreppet gas användas. Gas omfattar, förutom naturgas, även biogas och vätgas.

5.42 Uppdaterade hänvisningar

Förslag

Förslag: Hänvisningar i svensk lagstiftning till direktiv 2009/73/EG och förordning EG Nr 715/2009 och artiklar i direktiv och förordning byts ut mot en hänvisning till direktiv (EU) 2024/1788 och förordningen (EU) 2024/1789 och nya artikelnummer i direktiv och förordning.

Hänvisningar i annan lagstiftning till naturgaslagen ändras till att avse gasmarknadslagen.

Hänvisningar till EU:s rättsakter och till den nya gasmarknadslagen

Direktiv 2009/73/EG har ersatts av direktiv (EU) 2024/1788. I svensk lagstiftning hänvisas på en del ställen till direktivet, och i vissa fall särskilda artiklar i direktivet. Samtliga hänvisningar till direktiv 2009/73/EG behöver därför bytas ut mot en hänvisning till det nya direktivet.

I vissa lagar hänvisas till naturgaslagen. Det rör sig om lagen (1978:160) om vissa rörledningar, lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader, lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning, elsäkerhetslagen (2019:732) och miljöbalken (1998:808). Förslag till ändring i dessa lagar framgår av författningsförslagen.

5.43 Övergångsbestämmelser

Förslag

Förslag: Övergångsbestämmelser införs som föreskriver att den nya gasmarknadslagen ska träda i kraft den 1 augusti 2026. Samtidigt ska naturgaslagen (2005:403) upphöra att gälla.

Skyldigheter enligt 3 kap. 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 14 och 16 §§ samt 7 kap. ska gälla från och med den 1 januari 2033 för transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer för vätgas, innehavare av lagringsanläggning för vätgas och operatörer av vätgasterminaler, då 3 kap. 40–42 §§ ska upphöra att gälla.

En koncession meddelad med stöd av 2 kap. 1 § naturgaslagen (2005:403) eller 1 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar och som gäller vid ikraftträdandet ska gälla tills vidare.

Äldre föreskrifter gäller fortfarande vid prövningen av mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Överväganden

Gasmarknadsdirektivet ska vara genomfört i svensk lagstiftning den 5 augusti 2026. För att uppfylla kravet i direktivet bör den nya gasmarknadslagen träda i kraft den 1 augusti 2026. Samtidigt ska naturgaslagen (2005:403) ska upphöra att gälla.

Vissa skyldigheter enligt 3 kap. i gasmarknadslagen som rör vätgasaktörer bör träda i kraft senast 1 januari 2033. Fram till dess gäller för vätgasaktörer bestämmelser om förhandlat tillträde. Det gäller skyldigheter enligt 3 kap. som rör anslutning, tredje parts tillträde med mera. Frågan om intäktsramar för vätgas bör utredas särskilt och i avvaktan på vad en sådan utredning kan mynna ut i föreslås att gasmarknadslagens bestämmelser om intäktsramar i 7 kap. ska träda i kraft den 1 januari 2033.

Vid den tidpunkt som gasmarknadslagen träder i kraft finns koncessioner meddelade för naturgas enligt naturgaslagen, men förmodligen också koncessionen för vätgasledningar enligt rörledningslagen. Redan meddelade koncessioner enligt båda dessa lagar kommer att omfattas av den nya gasmarknadslagen. En särskild övergångsbestämmelse om att redan meddelade koncessioner ska gälla tills vidare bör dock införas, för att undvika att olika bestämmelser gäller för koncessioner meddelade vid olika tidpunkter.

När det gäller tillsynsmyndighetens eller regeringens prövningar av koncession, ärenden som hör samman med koncession samt övriga ärenden som har inletts före ikraftträdandet bör äldre bestämmelser tillämpas.

6 Förordning (EU) 2024/1789 av om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas,

6.1 Inledning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 (omarbetning)

6.2 Kapitel I – Innehåll, tillämpningsområde och definitioner

Artikel 1 – Innehåll och tillämpningsområde

Genom denna förordning

- a) fastställs icke-diskriminerande regler när det gäller villkoren för tillträde till naturgas- och vätgassystem, med hänsyn till de nationella och regionala marknadernas särdrag, för att säkerställa att de inre marknaderna för naturgas och vätgas fungerar väl och för att bidra till energisystemets flexibilitet, och
- b) främjas uppkomsten och driften av välfungerande och transparenta marknader för naturgas och vätgas med en hög grad av försörjningstrygghet och tillhandahålls mekanismer för harmonisering av reglerna för nättillträde för gränsöverskridande handel med naturgas och vätgas.

De mål som anges i första stycket ska omfatta följande:

- a) fastställande av harmoniserade principer för tariffer, eller de metoder som används för att beräkna tariffer, för tillträde till naturgasnätet, utom lagringsanläggningar för naturgas,
- b) inrättande av tjänster för tredjepartstillträde och harmoniserade principer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning,

c) fastställande av transparenskrav, balansregler och avgifter för obalans samt underlättande av handeln med kapacitet.

Denna förordning ska, med undantag av artikel 34.5, endast gälla för de lagringsanläggningar för naturgas och lagringsanläggningar för vätgas som avses i artikel 33.3 eller 33.4 eller artikel 37 i direktiv (EU) 2024/1788.

Medlemsstaterna får inrätta ett organ i enlighet med direktiv (EU) 2024/1788, i syfte att det ska utföra en eller flera av de uppgifter som brukar åläggas systemansvariga för överföringssystem eller operatörer av överföringsnät för vätgas och för vilket kraven i denna förordning ska gälla. Detta organ ska vara föremål för certifiering enligt artikel 14 i denna förordning och utses enligt artikel 71 i direktiv (EU) 2024/1788.

Bedömning

Artikeln motsvarar i stor utsträckning artikel 1 i förordning (EG) 715/2009 och beskriver förordningens mål och syfte. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 2 – Definitioner

1. I denna förordning gäller följande definitioner:

1. regulatorisk kapitalbas: nåttillgångar tillhörande en systemansvarig för överföringssystem, systemansvarig för distributionssystem, operatör av överföringsnät för vätgas och operatör av distributionsnät för vätgas som används för att tillhandahålla reglerade nättjänster och som beaktas i beräkningen av intäkter från nätrelaterade tjänster.

2. överföring: överföring enligt definitionen i artikel 2.17 i direktiv (EU) 2024/1788.

3. transportavtal: ett avtal som systemansvariga för överföringssystem eller operatörer av vätgasnät har ingått med en nätanvändare i syfte att utföra transporttjänster för naturgas eller vätgas.

4. kapacitet: det maximala flöde, uttryckt i kubikmeter per tidsenhet eller som energienhet per tidsenhet, vilket nätanvändaren har rätt till enligt bestämmelserna i transportavtalet.

5. outnyttjad kapacitet: den fasta kapacitet som en nätanvändare erhållit enligt ett transportavtal, men som denne användare inte har nominerat vid den tidpunkt då den i avtalet fastställda fristen löper ut.

6. hantering av överbelastning: hantering av kapacitetsportföljen hos den systemansvariga för överföringssystemet, så att dels den tekniska kapaciteten

utnyttjas på bästa möjliga sätt och i högsta möjliga grad, dels eventuella överbelastningar och flaskhalsar upptäcks i tid.

7. andrahandsmarknad: marknad där kapaciteten handlas men som inte är den primära marknaden.

8. nominering: nätanvändarens meddelande till den systemansvariga för överföringssystemet om det faktiska gasflöde som nätanvändaren vill mata in i eller ta ut ur systemet, före en sådan inmatning eller ett sådant uttag.

9. renominering: meddelande om korrigerad nominering efter det att en nominering gjorts.

10. systemintegritet: läge där naturgasens eller vätgasens tryck och kvalitet befinner sig inom de övre och nedre gränserna, så att naturgas- eller vätgastransporten är tekniskt säkerställd.

11. balansperiod: den period inom vilken varje nätanvändare ska utjämna uttaget av en viss mängd naturgas eller vätgas, uttryckt i energienheter, genom att mata in samma mängd naturgas eller vätgas i enlighet med nätföreskriften.

12. nätanvändare: nätanvändare enligt definitionen i artikel 2.60 i direktiv (EU) 2024/1788.

13. fränkopplingsbara tjänster: tjänster som systemansvariga för överföringssystem, eller, i tillämpliga fall, den systemansvariga för distributionssystem, eller operatören av vätgasnät tillhandahåller avseende fränkopplingsbar kapacitet.

14. fränkopplingsbar kapacitet: gasöverföringskapacitet som kan fränkopplas av systemansvariga för överföringssystem, eller, i tillämpliga fall, den systemansvariga för distributionssystem, eller operatören av vätgasnät, i enlighet med villkoren i transportavtalet.

15. långfristiga tjänster: tjänster med en löptid på minst ett år som systemansvariga för överföringssystem, eller, i tillämpliga fall, den systemansvariga för distributionssystem, eller operatören av vätgasnät tillhandahåller.

16. kortfristiga tjänster: tjänster med en löptid på mindre än ett år som systemansvariga för överföringssystem, eller, i tillämpliga fall, den systemansvariga för distributionssystem, eller operatören av vätgasnät tillhandahåller.

17. fast kapacitet: överförings- och distributionskapacitet för naturgas och vätgas som avtalsenligt garanteras som icke-frånkopplingsbar av systemansvariga för överförings- eller distributionssystem, eller, i tillämpliga fall, den systemansvariga för distributionssystem, eller operatören av vätgasnät.
18. fasta tjänster: tjänster avseende fast kapacitet som tillhandahålls av systemansvariga för överföringssystem, eller, i tillämpliga fall, den systemansvariga för distributionssystem, eller operatören av vätgasnät.
19. teknisk kapacitet: största möjliga fasta kapacitet som kan tillhandahållas nätanvändarna, med beaktande av systemintegritet och driftsvillkoren för den systemansvariga för överföringssystemet, eller, i tillämpliga fall, den systemansvariga för distributionssystemet, eller överföringssystemets eller, operatören av vätgasnätet.
20. avtalad kapacitet: kapacitet som har tilldelats en nätanvändare genom ett transportavtal.
21. tillgänglig kapacitet: den del av den tekniska kapaciteten som ännu inte tilldelats och som fortfarande finns tillgänglig i systemet vid en viss tidpunkt.
22. avtalsbetingad överbelastning: situation där efterfrågan på fast kapacitet överstiger den tekniska kapaciteten.
23. primär marknad: marknad för kapacitet där den systemansvariga för överföringssystem eller, i tillämpliga fall, den systemansvariga för distributionssystemet, eller operatören av överföringsnätet för vätgas handlar direkt.
24. fysisk överbelastning: läge där efterfrågan på faktisk överföring överstiger den tekniska kapaciteten vid en viss tidpunkt.
25. kapacitet vid LNG-anläggning: kapacitet vid en LNG-terminal i fråga om kondensering av naturgas eller import, lossning, stödtjänster, tillfällig lagring och återförgasning av LNG.
26. utrymme: den volym naturgas eller vätgas som en användare av en lagringsanläggning har rätt att använda för lagring av naturgas eller vätgas.
27. produktionskapacitet: den takt i vilken en användare av en lagringsanläggning har rätt att ta ut naturgas eller vätgas från lagringsanläggningen för naturgas eller lagringsanläggningen för vätgas.

28. inmatningskapacitet: den takt i vilken en användare av en lagringsanläggning har rätt att mata in naturgas eller vätgas till lagringsanläggningen för naturgas eller lagringsanläggningen för vätgas.
29. lagringskapacitet: kombinationen utrymme, inmatningskapacitet och produktionskapacitet.
30. inmatnings- och uttagssystem: inmatnings- och uttagssystem enligt definitionen i artikel 2.57 i direktiv (EU) 2024/1788.
31. balanseringsområde: balanseringsområde enligt definitionen i artikel 2.58 i direktiv (EU) 2024/1788.
32. virtuell handelspunkt: virtuell handelspunkt enligt definitionen i artikel 2.59 i direktiv (EU) 2024/1788.
33. inmatningspunkt: inmatningspunkt enligt definitionen i artikel 2.61 i direktiv (EU) 2024/1788.
34. uttagspunkt: uttagspunkt enligt definitionen i artikel 2.62 i direktiv (EU) 2024/1788.
35. villkorad kapacitet: fast kapacitet som på den virtuella handelspunkten innebär transparenta och fördefinierade villkor för antingen tillträde eller begränsad möjlighet till tilldelning.
36. möjlighet till tilldelning: godtycklig kombination av en viss inmatningskapacitet och en viss uttagskapacitet eller vice versa.
37. tillåtna intäkter: summan av intäkter, omfattande både överföringstjänster och andra tjänster än överföringstjänster, som en systemansvarig för överföringssystem erhåller för tillhandahållande av tjänster under en specifik tidsperiod inom en viss regleringsperiod, och som den systemansvariga för överföringssystemet har rätt att erhålla enligt ett system utan pristak, fastställt i enlighet med artikel 78.7 a i direktiv (EU) 2024/1788.
38. eftersträövade intäkter: summan av förväntade intäkter från överföringstjänster beräknade i enlighet med principerna i artikel 17.1 och förväntade intäkter från andra tjänster än överföringstjänster, för tjänster som tillhandahålls av den systemansvariga för överföringssystemet under en viss tidsperiod inom en viss regleringsperiod enligt ett system med pristak.
39. ny infrastruktur: infrastruktur som inte färdigställts senast den 4 augusti 2003.

40. naturgas: naturgas enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2024/1788.
41. förnybar gas: förnybar gas enligt definitionen i artikel 2.2 i direktiv (EU) 2024/1788.
42. naturgassystem: naturgassystem enligt definitionen i artikel 2.3 i direktiv (EU) 2024/1788.
43. vätgassystem: vätgassystem enligt definitionen i artikel 2.4 i direktiv (EU) 2024/1788.
44. lagringsanläggning för vätgas: lagringsanläggning för vätgas enligt definitionen i artikel 2.5 i direktiv (EU) 2024/1788.
45. operatör av lagringsanläggning för vätgas: operatör av lagringsanläggning för vätgas enligt definitionen i artikel 2.6 i direktiv (EU) 2024/1788.
46. vätgasterminal: vätgasterminal enligt definitionen i artikel 2.8 i direktiv (EU) 2024/1788.
47. operatör av vätgasterminal: operatör av vätgasterminal enligt definitionen i artikel 2.9 i direktiv (EU) 2024/1788.
48. vätgaskvalitet: vätgaskvalitet enligt definitionen i artikel 2.10 i direktiv (EU) 2024/1788.
49. koldioxidsnål vätgas: koldioxidsnål vätgas enligt definitionen i artikel 2.11 i direktiv (EU) 2024/1788.
50. koldioxidsnål gas: koldioxidsnål gas enligt definitionen i artikel 2.12 i direktiv (EU) 2024/1788.
51. systemansvarig för överföringssystem: systemansvarig för överföringssystem enligt definitionen i artikel 2.18 i direktiv (EU) 2024/1788.
52. tidigare led i rörledningsnätet: tidigare led i rörledningsnätet enligt definitionen i artikel 2.16 i direktiv (EU) 2024/1788.
53. distribution: distribution enligt definitionen i artikel 2.19 i direktiv (EU) 2024/1788.
54. systemansvarig för distributionssystem: systemansvarig för distributionssystem enligt definitionen i artikel 2.20 i direktiv (EU) 2024/1788.
55. vätgasnät: vätgasnät enligt definitionen i artikel 2.21 i direktiv (EU) 2024/1788.

56. vätgastransport: vätgastransport enligt definitionen i artikel 2.22 i direktiv (EU) 2024/1788.
57. överföringsnät för vätgas: överföringsnät för vätgas enligt definitionen i artikel 2.23 i direktiv (EU) 2024/1788.
58. distributionsnät för vätgas: distributionsnät för vätgas enligt definitionen i artikel 2.24 i direktiv (EU) 2024/1788.
59. operatör av vätgasnät: operatör av vätgasnät enligt definitionen i artikel 2.25 i direktiv (EU) 2024/1788.
60. operatör av överföringsnät för vätgas: operatör av överföringsnät för vätgas enligt definitionen i artikel 2.26 i direktiv (EU) 2024/1788.
61. operatör av distributionsnät för vätgas: operatör av distributionsnät för vätgas enligt definitionen i artikel 2.27 i direktiv (EU) 2024/1788.
62. leverans: leverans enligt definitionen i artikel 2.28 i direktiv (EU) 2024/1788.
63. lagringsanläggning för naturgas: lagringsanläggning för naturgas enligt definitionen i artikel 2.31 i direktiv (EU) 2024/1788.
64. systemansvarig för lagringssystem för naturgas: systemansvarig för lagringssystem för naturgas enligt definitionen i artikel 2.32 i direktiv (EU) 2024/1788.
65. LNG-anläggning: LNG-anläggning enligt definitionen i artikel 2.33 i direktiv (EU) 2024/1788.
66. systemansvarig för LNG-anläggning: systemansvarig för LNG-anläggning enligt definitionen i artikel 2.34 i direktiv (EU) 2024/1788.
67. system: system enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2024/1788.
68. stödtjänster: stödtjänster enligt definitionen i artikel 2.36 i direktiv (EU) 2024/1788.
69. sammanlänkning: sammanlänkning enligt definitionen i artikel 2.39 i gasdirektivet (EU) 2024/1788.
70. sammanlänkning för vätgas: sammanlänkning för vätgas enligt definitionen i artikel 2.40 i direktiv (EU) 2024/1788.

71. systemanvändare: systemanvändare enligt definitionen i artikel 2.46 i direktiv (EU) 2024/1788.
72. kund: kund enligt definitionen i artikel 2.47 i direktiv (EU) 2024/1788.
73. slutkund: slutkund enligt definitionen i artikel 2.50 i direktiv (EU) 2024/1788.
74. grossist: grossist enligt definitionen i artikel 2.51 i direktiv (EU) 2024/1788.
75. kontroll: kontroll enligt definitionen i artikel 2.55 i direktiv (EU) 2024/1788.
76. långsiktigt avtal: långsiktigt avtal enligt definitionen i artikel 2.56 i direktiv (EU) 2024/1788.
77. sammanlänkningspunkt: sammanlänkningspunkt enligt definitionen i artikel 2.63 i direktiv (EU) 2024/1788.
78. virtuell sammanlänkningspunkt: virtuell sammanlänkningspunkt enligt definitionen i artikel 2.64 i direktiv (EU) 2024/1788.
79. marknadsaktör: marknadsaktör enligt definitionen i artikel 2.65 i direktiv (EU) 2024/1788.
80. driftskompatibilitet: driftskompatibilitet enligt definitionen i artikel 2.71 i direktiv (EU) 2024/1788.
81. energieffektivitet först: energieffektivitet först enligt definitionen i artikel 2.18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 (37).
82. ändrad användning: enligt definitionen av anpassning i artikel 2.18 i förordning (EU) 2022/869.
83. vertikalt integrerat företag: vertikalt integrerat företag enligt definitionen i artikel 2.43 i direktiv (EU) 2024/1788.
2. Definitionerna i punkt 1.4–1.24 avseende överföring ska gälla på motsvarande sätt för lagrings- och LNG-anläggningar.

Bedömning

Artikeln anger 83 definitioner som gäller vid tillämpningen av förordningen. I många fall är det genom hänvisning samma definitioner som i gasmarknadsdirektivet. Detta innebär att om en av dessa definitioner i gasmarknadsdirektivet har fått en annan beteckning eller innebörd vid genomförandet i nationell lagstiftning så kommer ändå direktivets definition att

gälla vid tillämpningen av förordningen. Detta kan leda till svårigheter i tillämpningen av såväl nationell lagstiftning som förordningen.

6.3 Kapitel II – Allmänna regler för naturgassystem och vätgassystem

AVSNITT 1

ALLMÄNNA REGLER FÖR MARKNADSORGANISATION OCH TILLTRÄDE TILL INFRASTRUKTUR

Artikel 3 – Allmänna principer

Medlemsstater, tillsynsmyndigheter som utsetts i enlighet med artikel 76 i direktiv (EU) 2024/1788 (tillsynsmyndigheter), operatörer av naturgassystem eller vätgassystem och delegerade operatörer – såsom marknadsområdeschefer eller operatörer av bokningsplattformar – ska säkerställa att marknader för naturgas och vätgas fungerar i enlighet med följande principer:

- a) Priserna på naturgas och vätgas ska baseras på tillgång och efterfrågan.
- b) De systemansvariga för överföringssystem och de systemansvariga för distributionssystem samt operatörerna av överföringsnät för vätgas och operatörerna av distributionsnät för vätgas ska samarbeta med varandra för att ge nätanvändarna frihet att självständigt boka inmatnings- och uttagskapacitet; naturgas och, sedan 2023, vätgas, ska transporteras med hjälp av inmatnings- och uttagssystemet snarare än via avtalsbaserade vägar.
- c) De tariffer som tas ut vid inmatnings- och uttagspunkterna i naturgassystemet och i vätgassystemet ska struktureras på ett sådant sätt att de bidrar till marknadsintegreringen, ökar försörjningstryggheten och främjar sammanlänkningen av naturgasnät och av vätgasnät.
- d) Företag som är aktiva i samma inmatnings- och uttagssystem ska handla med naturgas och, sedan 2023, vätgas, via den virtuella handelspunkten; producenter av förnybar gas och koldioxidsnål gas ska ha lika tillträde till den virtuella handelspunkten, oavsett om de är anslutna till distributionssystemet eller överföringssystemet; fysisk handel med naturgas och, sedan 2023, vätgas, får bedrivas vid inmatningspunkter från och uttagspunkter till tredjeländer.
- e) Nätanvändarna ska ha ansvaret för att balansera sina balanseringsportföljer för att minimera behovet för systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas att genomföra balanseringsåtgärder.

- f) Balanseringsåtgärder ska genomföras baserat på standardiserade produkter i enlighet med de nätföreskrifter för balansering som fastställts enligt denna förordning och utföras på en handelsplattform eller med hjälp av balanseringstjänster i enlighet med de nätföreskrifterna.
- g) Marknadsreglerna ska innebära att sådana åtgärder undviks som förhindrar prisbildning baserad på tillgång och efterfrågan på naturgas och vätgas.
- h) Marknadsreglerna ska säkerställa en konsumentcentrerad och energieffektiv modell på marknaderna för naturgas och vätgas.
- i) Marknadsreglerna ska främja framväxten av en fungerande likvid handel med naturgas och vätgas och främja prisbildning och pristransparens.
- j) Marknadsreglerna ska möjliggöra utfasning av fossila bränslen i naturgassystemen och vätgassystemen, inbegripet genom att möjliggöra integrering på marknaderna för naturgas och vätgas från förnybara energikällor samt genom att ge incitament till energibesparingar och energieffektivitet, efterfrågeminskning, efterfrågefleksibilitet och integrering av energisystem och genom att underlätta uppnåendet av unionens klimat- och energimål.
- k) Marknadsreglerna ska omfatta lämpliga investeringsincitament, i synnerhet för långsiktiga investeringar i ett fossilfritt och hållbart naturgassystem och vätgassystem, och för energilagring, energieffektivitet, efterfrågeminskning och efterfrågefleksibilitet som tillgodoser marknadens behov och behovet av integrering av energisystemen, och ska främja rättvis konkurrens och försörjningstrygghet, samtidigt som man tillämpar principen om energieffektivitet först och därvidlag undviker investeringsincitament som leder till strandade tillgångar.
- l) Reglerna för nätplanering ska i förekommande fall inriktas på användningen av vätgas i sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, med beaktande av potentialen för minskade växthusgasutsläpp, uppmuntra åtgärder för minskad efterfrågan på fossila gaser och bidra till en varsam och rationell användning av naturresurser och till uppnåendet av unionens klimat- och energimål.
- m) Hinder för gränsöverskridande flöden av naturgas och vätgas mellan inmatnings- och uttagssystem ska i förekommande fall undanröjas.
- n) Marknadsreglerna ska främja regionalt samarbete och integrering.

Bedömning

Artikel 3 saknar motsvarighet i förordning (EG) nr 715/2009. Artikel 3 beskriver allmänna principer för gasmarknadens funktion. Den svenska lagstiftningen stödjer dessa principer. Artikel 4 kräver ingen särskild genomförandeåtgärd.

Artikel 4 – Utbyggnad av förnybar gas och koldioxidsnål gas i kol- och koldioxidintensiva regioner

Kommissionen ska stödja och uppmuntra genomslaget för förnybar gas och koldioxidsnål gas, särskilt vätgas och biometan, i unionens energisystem, särskilt i kol- och koldioxidintensiva regioner, i syfte att öka andelen förnybar gas i framför allt industriprocesser, fjärrvärme och energilagring och därigenom påskynda utfasningen av fasta fossila bränslen inom industri- och fjärrvärmesektorena. Kommissionen ska även stödja omvandlingen av fossila bränslen till koldioxidsnål vätgas och biometan samt framväxten av en arbetskraft som är redo för vätgas.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009 och riktar sig till kommissionen. Artikeln föranleder ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 5 – Separering av regulatoriska kapitalbaser

1. I de fall då en systemansvarig för överföringssystem, en systemansvarig för distributionssystem eller en operatör av ett vätgasnät tillhandahåller reglerade tjänster som avser naturgas, vätgas eller el ska den uppfylla de särredovisningskrav som fastställs i artikel 75 i direktiv (EU) 2024/1788 och artikel 56 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 och den ska ha en separat regulatorisk kapitalbas för naturgas-, vätgas eller eltillgångar. Denna separata regulatoriska kapitalbas ska säkerställa att

a) intäkter som erhålls från tillhandahållandet av specifika reglerade tjänster endast kan användas för att täcka kapitalutgifter och driftsutgifter för tillgångar som ingår i den regulatoriska kapitalbas som användes för tillhandahållandet av den reglerade tjänsten,

b) värdet av tillgångar som överförs till en annan regulatorisk kapitalbas fastställs, är föremål för granskning och godkännande av tillsynsmyndigheten och är sådant att ingen korssubventionering förekommer.

2. En medlemsstat ska inte tillåta några finansiella överföringar mellan reglerade tjänster som är separata i den mening som avses i punkt 1.

3. Medlemsstaterna får tillåta att operatörer av vätgasnät som täcker sina kostnader för vätgasnäten genom tariffer för nättillträde sprider ut detta över tid för att säkerställa att framtida användare vederbörligen bidrar till de initiala kostnaderna för utvecklingen av vätgasnäten. En sådan kostnadsfördelning över tid och dess underliggande metod ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Medlemsstaterna får införa åtgärder, till exempel en statlig garanti, för att täcka den ekonomiska risken för operatörer av vätgasnät när det initialt uppstår luckor i deras kostnadstäckning

på grund av att de tillämpar kostnadsfördelning över tid, förutsatt att sådana åtgärder är förenliga med artikel 107 i EUF-fördraget.

4. Genom undantag från punkt 2 får en medlemsstat tillåta finansiella överföringar mellan reglerade tjänster som är separata i den mening som avses i punkt 1, under förutsättning att tillsynsmyndigheten har slagit fast att finansiering av näten genom tariffer för nättillträde som betalas enbart av nätanvändarna inte är hållbar. Tillsynsmyndigheten ska i sin bedömning bland annat beakta värdet på de planerade finansiella överföringarna, den korssubventionering mellan användarna av respektive nät som blir följden och de finansiella överföringarnas kostnadseffektivitet.

Vid en finansiell överföring i den mening som avses i denna punkt ska följande villkor gälla:

- a) Alla intäkter som behövs för den finansiella överföringen tas ut som en särskild avgift.
- b) Den särskilda avgiften tas endast upp från uttagspunkter till slutkunder som finns i samma medlemsstat som mottagaren av den finansiella överföringen.
- c) Den särskilda avgiften och den finansiella överföringen, eller de metoder som ligger till grund för beräkningen av dessa, godkänns av tillsynsmyndigheten innan de träder i kraft.
- d) Den godkända särskilda avgiften och finansiella överföringen, och de godkända metoderna om så är relevant, offentliggörs senast trettio dagar före den dag då de genomförs.
- e) Medlemsstaten har underrättat kommissionen och Acer om att den har tillåtit finansiella överföringar.

5. Tillsynsmyndigheten får godkänna en finansiell överföring och särskild avgift enligt vad som avses i punkt 4, under förutsättning att

- a) tarifferna för nättillträde debiteras användarna av den regulatoriska kapitalbas som mottar en finansiell överföring,
- b) summan av finansiella överföringar och intäkter som erhålls genom tariffer för nättillträde inte överstiger de tillåtna eller eftersträlvade intäkterna,
- c) en finansiell överföring godkänns för en begränsad tidsperiod som inte är längre än en tredjedel av den återstående avskrivningstiden för den berörda infrastrukturen.

6. Senast den 5 augusti 2025 ska Acer utfärda rekommendationer för systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, operatörer av vätgasnät och tillsynsmyndigheter om metoderna för att fastställa kostnadsfördelning över tid.

Acer ska uppdatera rekommendationerna i första stycket minst vartannat år.

Acer får utfärda rekommendationer för systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, operatörer av vätgasnät och tillsynsmyndigheter om metoderna för

- a) fastställandet av värdet på de tillgångar som överförs till en annan regulatorisk kapitalbas och destinationen för eventuella vinster och förluster som kan bli följden,
- b) beräkningen av den finansiella överföringens och den särskilda avgiftens storlek och maximala varaktighet,
- c) kriterierna för hur bidraget till den särskilda avgiften delas upp mellan de slutkunder som är anslutna till den regulatoriska kapitalbasen.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009 och handlar om separering av regulatoriska kapitalbaser i de fall då en systemansvarig för överföringssystem, en systemansvarig för distributionssystem eller en operatör av ett vätgasnät tillhandahåller reglerade tjänster som avser naturgas, vätgas eller el. I så fall ska gasföretaget uppfylla de särredovisningskrav som fastställs i artikel 75 i gasmarknadsdirektivet och artikel 56 i elmarknadsdirektivet och den ska ha en separat regulatorisk kapitalbas för naturgas-, vätgas eller eltillgångar.

Artikel 6 – Tjänster för tredjepartstillträde avseende systemansvariga för överföringssystem

1. Systemansvariga för överföringssystem ska

- a) på ett icke-diskriminerande sätt erbjuda samtliga nätanvändare kapacitet och tjänster,
- b) tillhandahålla både fast och fränkopplingsbar kapacitet; priset på fränkopplingsbar kapacitet ska återspegla sannolikheten för fränkoppling,
- c) erbjuda nätanvändarna både lång- och kortfristig kapacitet.

När det gäller första stycket a ska erbjudandet, när en systemansvarig för överföringssystemet erbjuder samma tjänster till olika kunder, ske på likvärdiga

avtalsvillkor, på grundval av antingen harmoniserade transportavtal eller en gemensam nätföreskrift som godkänts av tillsynsmyndigheten i enlighet med förfarandet i artikel 78 eller 79 i direktiv (EU) 2024/1788.

2. Senast den 5 augusti 2025 ska kommissionen a) utvärdera konsekvenserna för naturgassystemet av ett tariffsystem där inga tariffer tas ut för tillträde till överföringssystem vid sammanlänkningspunkter mellan medlemsstater eller vid sammanlänkningspunkter med tredjeländer vars system är anslutna till två eller flera medlemsstater, och

b) lämna in en rapport till Europaparlamentet och rådet.

Den rapporten får när så är lämpligt åtföljas av lagstiftningsförslag för att åtgärda de hinder som konstaterats i utvärderingen.

3. Transportavtal som ingås med annat än normalt startdatum eller för kortare löptid än ett årligt standardtransportavtal får inte leda till godtyckligt högre eller lägre tariffer som inte återspeglar tjänstens marknadsvärde, i enlighet med principerna i artikel 17.1.

4. I de fall då två eller fler sammanlänkningspunkter kopplar samman samma två angränsande inmatnings- och uttagssystem ska de berörda systemansvariga för de angränsande överföringssystemen erbjuda den tillgängliga kapaciteten vid sammanlänkningspunkterna via en virtuell sammanlänkningspunkt. All avtalad kapacitet vid sammanlänkningspunkterna ska, oavsett när avtalet ingicks, överföras till den virtuella sammanlänkningspunkten.

En virtuell sammanlänkningspunkt ska inrättas under förutsättning att följande villkor uppfylls:

a) Den totala tekniska kapaciteten vid de virtuella sammanlänkningspunkterna är lika med eller högre än summan av den tekniska kapaciteten vid varje enskild sammanlänkningspunkt som bidrar till de virtuella sammanlänkningspunkterna.

b) Den virtuella sammanlänkningspunkten underlättar en ekonomisk och effektiv användning av systemet, inbegripet de regler som fastställs i artiklarna 10 och 11.

5. Vid behov får tjänster för tredjepartstillträde beviljas mot lämpliga garantier från nätanvändare om att de är kreditvärda. Sådana garantier får inte utgöra otillbörliga hinder för marknadstillträde och ska vara icke-diskriminerande, transparenta och proportionerliga.

6. Systemansvariga för överföringssystem ska, om det behövs för att de ska kunna utföra arbetsuppgifter bl.a. avseende gränsöverskridande överföring, ha tillträde till nät som tillhör andra systemansvariga för överföringssystem.

7. Punkterna 1–6 ska inte påverka medlemsstaternas möjlighet att vidta proportionerliga åtgärder för att tillfälligt, under en fastställd period som får förlängas om det är motiverat, begränsa leveranserna av naturgas från Ryska federationen eller Belarus genom att begränsa budgivning i förskott avseende kapacitet för enskilda nätanvändare vid inmatningspunkter från Ryska federationen eller Belarus, om detta är nödvändigt för att skydda sina egna och unionens väsentliga säkerhetsintressen, under förutsättning att sådana åtgärder

a) inte otillbörligen stör den inre marknadens för naturgas funktion och gränsöverskridande naturgasflöden mellan medlemsstaterna, och inte undergräver försörjningstryggheten för unionen eller en medlemsstat,

b) respekterar principen om energisolidaritet,

c) vidtas i enlighet med unionens och medlemsstaternas rättigheter och skyldigheter gentemot tredjeländer.

Med hänsyn till behovet av att säkerställa unionens försörjningstrygghet får de åtgärder som medlemsstaterna vidtar i enlighet med första stycket syfta till att diversifiera naturgasleveranserna för att fasa ut beroendet av rysk naturgas, om det kan visas att sådana åtgärder är nödvändiga för att skydda deras egna och unionens väsentliga säkerhetsintressen.

Innan den berörda medlemsstaten beslutar om en åtgärd enligt första stycket ska den samråda med kommissionen och, i den mån det är sannolikt att dessa påverkas av den berörda åtgärden, med andra medlemsstater, energigemenskapens fördragsslutande parter, tredjeländer som är fördragsslutande parter i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland. De berörda medlemsstaterna ska ta största möjliga hänsyn till situationen i dessa medlemsstater och tredjeländer och till alla synpunkter som dessa medlemsstater eller tredjeländer eller kommissionen framför i detta avseende.

Bedömning

Artikeln motsvarar delvis artikel 14 i förordning (EG) 715/2009. Punkterna 2, 4, 6 och 7 är nya. Artikeln handlar om tjänster för tredjepartstillträde som systemansvariga för överföringssystem ska eller kan erbjuda. Sådana sammanlänkningspunkter som avses i punkterna 2 och 4 finns inte i Sverige. Det

finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikel 6 och den svenska lagstiftningen. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Artikel 7 – Tjänster för tredjepartstillträde avseende operatörer av vätgasnät

1. Operatörer av vätgasnät ska erbjuda alla nätanvändare sina tjänster på ett icke-diskriminerande sätt, med likvärdiga avtalsvillkor för samma tjänst. Operatörer av vätgasnät ska på sin webbplats offentliggöra avtalsvillkoren och de tariffer de tar ut för nättillträde och, om tillämpligt, balansavgifterna.

2. Den maximala kapaciteten i ett vätgasnät ska ställas till marknadsaktörernas förfogande, med beaktande av systemintegritet och effektiv och säker nätdrift.

3. Den maximala löptiden för kapacitetsavtal ska vara 20 år för infrastruktur som färdigställts före den 1 januari 2028 och 15 år för infrastruktur som färdigställts på eller efter det datumet. Tillsynsmyndigheterna ska ha rätt att föreskriva kortare maximal löptid, om det är nödvändigt för att säkerställa en fungerande vätgasmarknad, skydda konkurrensen och säkerställa framtida gränsöverskridande integrering. När tillsynsmyndigheterna antar ett beslut om att införa en kortare maximal löptid ska de bland annat beakta åtaganden från nätanvändare om att säkra nätfinansiering, samt negativa konsekvenser för planerings- och refinansieringsmöjligheterna.

4. Operatörer av överföringsnät för vätgas ska genomföra och offentliggöra icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för hantering av överbelastning som även underlättar gränsöverskridande handel med vätgas på ett icke-diskriminerande sätt.

5. Operatörer av vätgasnät ska regelbundet bedöma marknadsefterfrågan på nya investeringar, med beaktande av försörjningstryggheten och den slutliga vätgasanvändningens effektivitet.

6. Från och med den 1 januari 2033 ska vätgasnät vara organiserade som inmatnings- och uttagssystem.

7. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkt 6 i denna artikel på vätgasnät som omfattas av ett undantag enligt artikel 52 i direktiv (EU) 2024/1788 och som inte är anslutna till ett annat vätgasnät.

8. Från och med den 1 januari 2033, eller om en medlemsstat beslutar att tillämpa reglerat trepartstillträde till vätgasnät i enlighet med artikel 35 i direktiv 2024/1788 före den 1 januari 2033, ska artikel 17 i denna förordning tillämpas på tariffer för tillträde till vätgasnät, och de skyldigheter för systemansvariga för överföringssystem som anges i artikel 17.1, 17.2, 17.4 17.5 i denna förordning ska

tillämpas på operatörer av vätgasnät. Artiklarna 18 och 19 i denna förordning ska inte tillämpas på vätgasnät. De artiklarna ska tillämpas endast på naturgasnät.

Tillsynsmyndigheterna ska samråda med tillsynsmyndigheterna i direkt anslutna medlemsstater och med berörda intressenter innan de fattar ett beslut om metoden för fastställande av tariffer för tillträde till vätgasnätet när det gäller inmatnings- och uttagspunkterna vid gränsöverskridande sammanlänkningspunkter mellan dessa direkt anslutna medlemsstater, inklusive virtuella sammanlänkningspunkter.

Tillsynsmyndigheterna ska även lämna in den planerade tariffmetoden till Acer. Genom undantag från artikel 17 får tillsynsmyndigheterna besluta att inte ta ut några tariffer för tillträde till vätgasnätet eller, när kapaciteten tilldelas via auktioner, att fastställa acceptpriserna till noll.

När de berörda tillsynsmyndigheterna beslutar om metoden för fastställande av tariffer för tillträde till vätgasnätet vid en sammanlänkningspunkt mellan medlemsstater ska de tillämpa de tariffprinciper som avses i artikel 17.1, 17.2, 17.4 och 17.5 och beakta resultaten av de samråd som avses i andra stycket i denna punkt, särskilt samråden med tillsynsmyndigheterna i direkt anslutna medlemsstater, samt de valda nättillträdestariffernas inverkan på den gränsöverskridande handeln och marknadens funktion i de direkt anslutna medlemsstaterna.

Tillsynsmyndigheterna i direkt anslutna medlemsstater får begära att Acer avger ett objektivet yttrande om metoden för fastställande av tarifferna för tillträde till vätgasnätet eller acceptpriserna när det gäller inmatnings- och uttagspunkterna vid gränsöverskridande sammanlänkningspunkter mellan dessa medlemsstater, i enlighet med artikel 6.5 i förordning (EU) 2019/942. Acer ska i förekommande fall informera kommissionen om detta i enlighet med artikel 6.6 i förordning (EU) 2019/942. Vid avgivandet av sitt objektiva yttrande ska Acer göra sin bedömning med vederbörlig hänsyn till de principer för tariffer som avses i artikel 17.1 och 17.2 i den här förordningen.

Ytterligare detaljer som krävs för att genomföra denna punkt, särskilt förfarandet för gränsöverskridande samråd eller begäran om yttrande från Acer, ska fastställas i en nätföreskrift som fastställs enligt artikel 72.1 i denna förordning.

9. Från och med den 1 januari 2033 ska operatörer av överföringsnät för vätgas uppfylla kraven för systemansvariga för överföringssystem enligt artiklarna 5, 10 och 13 när de erbjuder sina tjänster, och offentliggöra tarifferna för varje nätpunkt via en onlineplattform som drivs av det europeiska nätverket av systemansvariga för vätgasnät (ENNOH). Till dess att en nätföreskrift för kapacitetstilldelning

avseende överföringsnät för vätgas har antagits i enlighet med artikel 72.1 d och trätt i kraft får detta offentliggörande ske via länkar till offentliggörandet av tariffer på webbplatser som tillhör operatörer av överföringsnät för vätgas.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009 och handlar skyldigheter för operatörer av vätgasnät när det gäller de tjänster de erbjuder. En del bestämmelser behöver inte tillämpas förrän från och med den 1 januari 2033.

Från och med den 1 januari 2033 ska vätgasnät vara organiserade som inmatnings- och uttagssystem.

Från och med den 1 januari 2033, eller om en medlemsstat beslutar att tillämpa reglerat trepartstillträde till vätgasnät i enlighet med artikel 35 i gasmarknadsdirektivet före den 1 januari 2033, ska artikel 17 i denna förordning tillämpas på tariffer för tillträde till vätgasnät, och de skyldigheter för systemansvariga för överföringssystem som anges i artikel 17.1, 17.2, 17.4 17.5 i denna förordning ska tillämpas på operatörer av vätgasnät. Artiklarna 18 och 19 i denna förordning ska inte tillämpas på vätgasnät. De artiklarna ska tillämpas endast på naturgasnät.

Tillsynsmyndigheten ska besluta om metod för fastställande av tariffer för tillträde till vätgasnätet vid en sammanlänkningspunkt mellan medlemsstater och ska då tillämpa de tariffprinciper som avses i artikel 17.1, 17.2, 17.4 och 17.5. Detta gäller från och med den 1 januari 2033 om inte Sverige beslutar att tillämpa reglerat trepartstillträde till vätgasnät i enlighet med artikel 35 i gasmarknadsdirektivet före den 1 januari 2033.

Från och med den 1 januari 2033 ska operatörer av överföringsnät för vätgas uppfylla kraven för systemansvariga för överföringssystem enligt artiklarna 5, 10 och 13 när de erbjuder sina tjänster, och offentliggöra tarifferna för varje nätpunkt via en onlineplattform som drivs ENNOH.

Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikel 7 och den svenska lagstiftningen. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 8 – Tjänster för tredjepartstillträde avseende lagringsanläggningar för naturgas, vätgasterminaler, LNG-anläggningar och lagringsanläggningar för vätgas

1. Systemansvariga för LNG-anläggningar, operatörer av vätgasterminaler, operatörer av lagringsanläggningar för vätgas och systemansvariga för lagringssystem för naturgas ska

a) erbjuda tjänster som tillgodoser efterfrågan på marknaden på icke-diskriminerande grund till alla nätanvändare; särskilt om en systemansvarig för LNG-anläggningar, en operatör av vätgasterminaler, en operatör av lagringsanläggningar för vätgas eller en systemansvarig för lagringssystem för naturgas erbjuder samma tjänst till olika kunder ska detta ske på likvärdiga avtalsvillkor,

b) erbjuda tjänster som är förenliga med användning av sammanlänkade transportsystem för naturgas och vätgas och underlätta tillträdet genom samarbete med systemansvariga för överföringssystem eller operatörer av vätgasnät, och

c) offentliggöra relevant information, särskilt uppgifter om tjänsternas användning och tillgänglighet, inom en tidsram som är förenlig med rimliga handelsbehov hos användare av LNG-anläggningar, lagringsanläggningar för naturgas, vätgasterminaler eller lagringsanläggningar för vätgas, och tillsynsmyndigheten ska övervaka offentliggörandet.

2. Varje systemansvarig för lagringssystem för naturgas och varje operatör av lagringsanläggningar för vätgas ska

a) tillhandahålla både fasta och fränkopplingsbara tjänster för tredjepartstillträde; priset på fränkopplingsbar kapacitet ska återspegla sannolikheten för fränkoppling,

b) erbjuda användare av lagringsanläggningar både lång- och kortsiktiga tjänster,

c) erbjuda användare av lagringsanläggningar både kombinerade tjänster och separata tjänster för lagringskapacitet.

3. Varje systemansvarig för en LNG-anläggning ska erbjuda användare av LNG-anläggningen både kombinerade tjänster och separata tjänster inom LNG-anläggningen beroende på de behov som uttrycks av användarna av LNG-anläggningen.

4. Avtal avseende LNG-anläggningar och lagringsanläggningar för naturgas och avtal avseende lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler ska inte leda till godtyckligt högre tariffer, om de tecknas

a) utanför ett gasår med ett inledningsdatum som inte följer standard, eller

b) med kortare varaktighet än ett standardavtal på årlig basis.

5. Vid behov får tjänster för tredjepartstillträde beviljas mot lämpliga garantier från nätanvändare om att de är kreditvärdiga. Sådana garantier får inte utgöra

otillbörliga hinder för marknadsinträde och ska vara icke-diskriminerande, transparenta och proportionerliga.

6. Avtalsenliga gränser för den nödvändiga minimistorleken på LNG-anläggningens eller vätgasterminalens kapacitet och lagringskapaciteten för naturgas eller vätgas ska motiveras på grundval av tekniska restriktioner och ge små användare av lagringsanläggningar möjlighet att få tillträde till lagringstjänster.

7. Punkterna 1–6 ska inte påverka medlemsstaternas möjlighet att vidta proportionerliga åtgärder för att tillfälligt, under en fastställd period som får förlängas om det är motiverat, begränsa LNG-leveranserna från Ryska federationen eller Belarus genom att begränsa budgivning från enskilda nätanvändare eller tillhandahållande i förskott avseende kapacitet vid LNG-anläggningar till enskilda nätanvändare när det gäller leveranser från Ryska federationen eller Belarus, om detta är nödvändigt för att skydda deras och unionens väsentliga säkerhetsintressen, under förutsättning att sådana åtgärder

a) inte otillbörligen stör den inre marknaden för naturgas funktion och gränsöverskridande naturgasflöden mellan medlemsstaterna, och inte undergräver försörjningstryggheten för unionen eller en medlemsstat,

b) respekterar principen om energisolidaritet,

c) vidtas i enlighet med unionens och medlemsstaternas rättigheter och skyldigheter gentemot tredjeländer.

Med hänsyn till behovet av att säkerställa unionens försörjningstrygghet får de åtgärder som medlemsstaterna vidtar i enlighet med första stycket syfta till att diversifiera LNG-leveranserna för att fasa ut beroendet av rysk naturgas, om det kan visas att sådana åtgärder är nödvändiga för att skydda debalansregleras egna och unionens väsentliga säkerhetsintressen.

Innan den berörda medlemsstaten beslutar om en åtgärd enligt första stycket ska den samråda med kommissionen och, i den mån det är sannolikt att dessa påverkas av den berörda åtgärden, andra medlemsstater, energigemenskapens fördragsslutande parter, tredjeländer som är fördragsslutande parter i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland. De berörda medlemsstaterna ska ta största möjliga hänsyn till situationen i dessa medlemsstater och tredjeländer och till alla synpunkter som dessa medlemsstater eller tredjeländer eller kommissionen framför i detta avseende.

Bedömning

Artikeln motsvarar delvis artikel 15 i förordning (EG) 715/2009. Punkterna 3 och 7 är nya. Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikel 8 och den svenska lagstiftningen. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 9 – Bedömning av marknadsefterfrågan på förnybar gas och koldioxidsnål gas som utförs av systemansvariga för LNG-anläggningar och systemansvariga för lagringssystem för naturgas

Systemansvariga för LNG-anläggningar och systemansvariga för lagringssystem för naturgas ska minst vartannat år bedöma marknadsefterfrågan på nyinvesteringar som möjliggör användningen av förnybar gas och koldioxidsnål gas, inklusive väteföreningar, såsom flytande ammoniak och flytande organiska vätebärare, i sina anläggningar. De systemansvariga ska informera relevanta tillsynsmyndigheter om resultatet av bedömningen av marknadsefterfrågan. Vid planeringen av nyinvesteringar ska systemansvariga för LNG-anläggningar och systemansvariga för lagringssystem för naturgas bedöma marknadsefterfrågan i syfte att underlätta användningen av förnybar gas och koldioxidsnål gas i sina anläggningar, och ta hänsyn till försörjningstryggheten. Systemansvariga för LNG-anläggningar och systemansvariga för lagringssystem för naturgas ska offentliggöra alla planer på nyinvesteringar som möjliggör användningen av förnybar gas och koldioxidsnål gas i sina anläggningar.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009. Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikel 9 och den svenska lagstiftningen. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 10 – Principer för mekanismer för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning avseende systemansvariga för överföringssystem

1. Den maximala kapaciteten vid alla relevanta punkter som avses i artikel 33.3 ska ställas till marknadsaktörernas förfogande, med beaktande av systemintegritet och effektiv nätdrift. 2. Den systemansvariga för överföringssystem ska tillämpa och offentliggöra icke-diskriminerande och transparenta mekanismer för kapacitetstilldelning, vilka ska

a) skicka lämpliga ekonomiska signaler för en effektiv och maximal användning av den tekniska kapaciteten, underlätta investeringar i ny infrastruktur och i alternativa lösningar på efterfrågesidan som inte kräver nya infrastrukturinvesteringar och underlätta gränsöverskridande handel med naturgas,

b) vara förenliga med marknadsmekanismerna, även på spotmarknader och centrala handelsplatser, och samtidigt vara flexibla och kunna anpassas till ändrade marknadsvillkor, och

c) vara förenliga med medlemsstaternas system för nättillträde.

3. Den systemansvariga för överföringssystem ska genomföra och offentliggöra icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för hantering av överbelastning som underlättar gränsöverskridande handel med naturgas på ett icke-diskriminerande sätt på grundval av följande principer:

a) Vid avtalsbetingad överbelastning ska den systemansvariga för överföringssystemet erbjuda outnyttjad kapacitet på den primära marknaden, åtminstone på dagen-före-basis och fränkopplingsbar basis.

b) Nätanvändare får återförsälja eller återuthyra sin outnyttjade avtalade kapacitet på andrahandsmarknaden.

Vad gäller första stycket a får en medlemsstat begära att nätanvändarna anmäler detta till, eller informerar, den systemansvariga för överföringssystemet.

4. Systemansvariga för överföringssystem ska regelbundet bedöma marknadsefterfrågan på nyinvesteringar med beaktande av det gemensamma scenario som utarbetats för den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt artikel 55 i direktiv (EU) 2024/1788 och försörjningstryggheten.

Bedömning

Artikeln motsvarar delvis artikel 16 i förordning (EG) 715/2009. Punkten 4 i artikel 16 har utgått. Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikel 10 och den svenska lagstiftningen. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 11 – Principer för mekanismerna för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning när det gäller lagringsanläggningar för naturgas, vätgasterminaler, lagringsanläggningar för vätgas och LNG-anläggningar

1. Den maximala kapaciteten i en lagringsanläggning för naturgas, LNG-anläggning, lagringsanläggning för vätgas eller vätgasterminal ska ställas till marknadsaktörernas förfogande, med beaktande av systemintegritet och driften av systemet.

2. Systemansvariga för LNG-anläggningar, operatörer av lagringsanläggningar för vätgas, operatörer av vätgasterminaler och systemansvariga för lagringssystem för naturgas ska tillämpa och offentliggöra icke-diskriminerande och transparenta mekanismer för kapacitetstilldelning, vilka ska

a) skicka lämpliga ekonomiska signaler för effektiv och maximal användning av kapaciteten samt underlätta investeringar i ny infrastruktur,

b) vara förenliga med marknadsmekanismerna, även på spotmarknader och centrala handelsplatser, och samtidigt vara flexibla och kunna anpassas till ändrade marknadsvillkor, och

c) vara kompatibla med de anslutna systemen för nättillträde.

3. Avtalen om LNG-terminaler, vätgasterminaler, lagringsanläggningar för vätgas och lagringsanläggningar för naturgas ska omfatta åtgärder för att förhindra kapacitetshamstring genom beaktande av följande principer, som ska gälla vid avtalsbetingad överbelastning:

a) De systemansvariga ska utan dröjsmål erbjuda outnyttjad kapacitet på den primära marknaden, och när det gäller lagringsanläggningar för naturgas ska de erbjuda sådan kapacitet åtminstone på dagen-före-basis och med möjlighet till fränkoppling.

b) Användare får återförsälja sin avtalade kapacitet på andrahandsmarknaden.

c) Senast den 5 februari 2026 ska systemansvariga för LNG-anläggningar, operatörer av vätgasterminaler, operatörer av lagringsanläggningar för vätgas och systemansvariga för lagringssystem för naturgas, individuellt eller gemensamt med andra sådana operatörer eller systemansvariga, säkerställa att en transparent och icke-diskriminerande bokningsplattform för användare av LNG-anläggningar, vätgasterminaler, lagringsanläggningar för vätgas och lagringsanläggningar för naturgas finns tillgänglig för att göra det möjligt för sådana användare att återförsälja sin avtalade kapacitet på andrahandsmarknaden i enlighet med led b.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 17 förordning (EG) 715/2009. Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikel 11 och den svenska lagstiftningen. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 12 – Handel med kapacitetsrättigheter

Varje systemansvarig för överföringssystem, systemansvarig för lagringssystem för naturgas, systemansvarig för LNG-anläggningar, operatör av överföringsnät för vätgas, operatör av vätgasterminaler och operatör av lagringsanläggningar för vätgas ska vidta rimliga åtgärder för att möjliggöra och underlätta fri handel med kapacitetsrättigheter på ett transparent och icke-diskriminerande sätt. Varje sådan systemansvarig ska ta fram harmoniserade avtal och förfaranden för transport, LNG-anläggningar, vätgasterminaler, lagringsanläggningar för naturgas och lagringsanläggningar för vätgas för den primära marknaden för att underlätta den

sekundära handeln med kapacitet och ska erkänna sådan överlåtelse av primära kapacitetsrättigheter som har meddelats av systemanvändarna.

De harmoniserade avtalen och förfarandena ska meddelas tillsynsmyndigheterna.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 22 i förordning (EG) 715/2009. Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikel 12 och den svenska lagstiftningen. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 13 – Balansregler och avgifter för obalans

1. Balansreglerna ska vara rättvisa, icke-diskriminerande och transparenta och bygga på objektiva kriterier. Balansreglerna ska återspegla verkliga systembehov med hänsyn till de resurser som den systemansvariga för överföringssystemet förfogar över. Balansreglerna ska vara marknadsbaserade.

2. För att nätanvändarna ska kunna vidta korrigerande åtgärder i tid, ska systemansvariga för överföringssystem tillhandahålla tillräcklig, tillförlitlig webbaserad information i tid om nätanvändarnas balansstatus.

Den information som tillhandahålls ska avspegla den nivå av information som är tillgänglig för systemansvariga för överföringssystem och den avräkningsperiod för vilken avgifterna för obalans beräknas.

Ingen avgift får tas ut för tillhandahållandet av information enligt denna punkt.

3. Avgifterna för obalans ska så långt som möjligt återspegla kostnaderna och samtidigt ge nätanvändarna incitament till att balansera sina inmatningar och uttag av naturgas. De ska hindra korssubventionering mellan nätanvändarna men får inte hindra nya marknadsaktörer från att etablera sig på marknaden.

Beräkningsmetoden för avgifterna för obalans samt de slutliga värdena ska på lämpligt sätt offentliggöras av tillsynsmyndigheterna eller den systemansvariga för överföringssystemet.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för överföringssystem strävar efter att harmonisera balanssystemen och förenkla balansavgifternas strukturer och nivåer för att underlätta den handel med naturgas som utförs vid den virtuella handelspunkten.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 21 i förordning (EG) 715/2009. Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikel 13 och den svenska lagstiftningen. Någon åtgärd för genomförande krävs inte. Detaljerna i balansreglerna har lagts

fast i kommissionens förordning (EU) nr 312/2014 av den 26 mars 2014 om fastställandet av nätföreskrifter för balansering av överföringsnät för gas. Syftet med förordningen är att fastställa nätföreskrifter om balanseringsregler för gas, inbegripet nätrelaterade regler om nomineringsförfaranden, avgifter för obalans, rutiner som förknippas med den dagliga obalansavgiften och operationell balansering mellan de överföringsnät som förvaltas av systemansvariga för överföringssystemet.

Artikel 14 – Certifiering av systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas

1. Om kommissionen har mottagit en anmälan om certifiering av en systemansvarig för överföringssystem eller en operatör av ett överföringsnät för vätgas i enlighet med artikel 71.6 i direktiv (EU) 2024/1788, ska den pröva denna anmälan så snart som den mottagits. Inom 50 arbetsdagar från mottagandet av en sådan anmälan ska kommissionen till den relevanta tillsynsmyndigheten yttra sig om dess förenlighet med artikel 71.2 eller 72 liksom med artikel 60 i direktiv (EU) 2024/1788 för systemansvariga för överföringssystem eller med artikel 68 i det direktivet för operatörer av överföringsnät för vätgas, beroende på vad som är tillämpligt.

När kommissionen utarbetar det yttrande som avses i första stycket får den begära att Acer yttrar sig om tillsynsmyndighetens beslut. I ett sådant fall ska den period på 50 arbetsdagar som avses i första stycket förlängas med ytterligare 50 arbetsdagar.

I avsaknad av ett yttrande från kommissionen inom de perioder som avses i första och andra styckena ska kommissionen anses inte ha några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.

2. Inom 50 arbetsdagar från mottagandet av ett yttrande från kommissionen enligt punkt 1 ska tillsynsmyndigheten anta sitt slutliga beslut om certifiering av systemansvariga för överföringssystem eller operatörer av överföringsnät för vätgas och därvidlag ta största möjliga hänsyn till kommissionens yttrande. Tillsynsmyndighetens beslut och kommissionens yttrande ska offentliggöras tillsammans.

3. Under förfarandet får tillsynsmyndigheterna eller kommissionen när som helst begära sådana uppgifter från systemansvariga för överföringssystem, operatörer av överföringsnät för vätgas eller företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet som är relevanta för fullgörandet av deras skyldigheter enligt denna artikel.

4. Tillsynsmyndigheterna och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.
5. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 80 för att komplettera denna förordning genom att tillhandahålla riktlinjer som beskriver förfarandet för tillämpningen av punkterna 1 och 2 i denna artikel.
6. Om kommissionen har mottagit en anmälan om certifiering av en systemansvarig för överföringssystem i enlighet med artikel 60.9 i direktiv (EU) 2024/1788, ska den fatta ett beslut angående certifiering. Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 3 i förordning (EG) 715/2009. Mindre ändringar av certifieringsbestämmelserna har gjorts i den nya förordningen. Av punkten 2 framgår exempelvis att tillsynsmyndigheten ska anta ett slutligt certifieringsbeslut inom 50 arbetsdagar från mottagandet av ett yttrande från kommissionen. I den äldre förordningen var tiden inom vilken tillsynsmyndigheteten skulle fatta beslut *två månader* från mottagandet av yttrandet från kommissionen. Justeringarna av certifieringsbestämmelserna i artikel 14 och 15 kommer att hanteras inom ramen för översynen av lag (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag med anledning av också tillkommande nya bestämmelser om certifiering av bland annat transmissionsnätsoperatörer för vätgas i gasmarknadsdirektivet (EU) 2024/1788.

Artikel 15 – Certifiering av systemansvariga för lagringssystem för naturgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje systemansvarig för lagringssystem för naturgas, inbegripet sådana systemansvariga för lagringssystem för naturgas som kontrolleras av en systemansvarig för överföringssystem, certifieras i enlighet med det förfarande som fastställs i denna artikel antingen av tillsynsmyndigheten eller av en behörig myndighet som utsetts av den berörda medlemsstaten enligt artikel 3.2 i förordning (EU) 2017/1938 (i båda fallen kallad certifieringsmyndigheten).

Denna artikel ska även tillämpas på systemansvariga för lagringssystem för naturgas som kontrolleras av systemansvariga för överföringssystem och som är certifierade enligt direktiv 2009/73/EG eller (EU) 2024/1788.

2. Senast den 1 februari 2023, eller inom 150 arbetsdagar från dagen för mottagandet av en anmälan enligt punkt 9, ska certifieringsmyndigheten utfärda ett utkast till beslut om certifiering vad avser systemansvariga för lagringssystem för naturgas som driver underjordiska lagringsanläggningar för naturgas med en kapacitet på över 3,5 TWh där, oberoende av antalet systemansvariga för lagringssystem för naturgas, de sammanlagda lagringsanläggningarna för

naturgas den 31 mars 2021 och den 31 mars 2022 hade en fyllnadsnivå som i genomsnitt var mindre än 30 % av deras maximala kapacitet.

Med avseende på de systemansvariga för lagringssystem för naturgas som avses i första stycket ska certifieringsmyndigheten göra sitt bästa för att utfärda ett utkast till beslut om certifiering senast den 1 november 2022.

Med avseende på andra systemansvariga för lagringssystem för naturgas än de som avses i första stycket ska certifieringsmyndigheten utfärda ett utkast till beslut om certifiering senast den 2 januari 2024 eller inom 18 månader från dagen för mottagandet av en anmälan enligt punkt 8 eller 9.

3. Vid bedömningen av risker för energiförsörjningstryggheten i unionen ska certifieringsmyndigheten ta hänsyn till eventuella risker för försörjningstryggheten för naturgas på unionsnivå, nationell nivå eller regional nivå samt varje minskning av sådana risker, till följd av bland annat

a) ägande, leveranser eller andra affärsförbindelser som skulle kunna inverka negativt på incitament och förmåga hos den systemansvariga för lagringssystemet för naturgas att fylla den underjordiska lagringsanläggningen för naturgas,

b) de rättigheter och skyldigheter som unionen har gentemot ett tredjeland enligt internationell rätt, inbegripet alla ingångna avtal med ett eller flera tredjeländer som unionen är part i och som rör energiförsörjningstryggheten,

c) de rättigheter och skyldigheter som de berörda medlemsstaterna har gentemot ett tredjeland enligt avtal som de berörda medlemsstaterna ingått med ett eller flera tredjeländer, i den mån dessa avtal är förenliga med unionsrätten, eller

d) andra särskilda fakta och omständigheter i fallet.

4. Om certifieringsmyndigheten konstaterar att en person som direkt eller indirekt kontrollerar, eller utövar en rättighet gentemot, den systemansvariga för lagringssystemet för naturgas skulle kunna äventyra energiförsörjningstryggheten eller väsentliga säkerhetsintressen för unionen eller en medlemsstat, ska certifieringsmyndigheten vägra certifiering. Alternativt får certifieringsmyndigheten utfärda ett beslut om certifiering på villkor som säkerställer en tillräcklig minskning av de risker som skulle kunna inverka negativt på påfyllnaden av de underjordiska lagringsanläggningarna för naturgas, förutsatt att villkorens praktiska genomförbarhet kan säkerställas fullt ut genom ett effektivt genomförande och en effektiv övervakning. Sådana villkor kan särskilt inbegripa ett krav på att ägaren av lagringssystemet eller den systemansvariga för lagringssystemet för naturgas överför förvaltningen av lagringssystemet.

5. Om certifieringsmyndigheten konstaterar att riskerna för naturgasförsörjningen inte kan minskas genom villkor enligt punkt 4, inbegripet genom att kräva att ägaren av lagringssystemet för naturgas eller den systemansvariga för lagringssystemet för naturgas överför förvaltningen av lagringssystemet för naturgas, och därför vägrar certifiering, ska den

a) kräva att ägaren av lagringssystemet för naturgas eller den systemansvariga för lagringssystemet för naturgas eller varje person som den anser kan äventyra energiförsörjningstryggheten eller väsentliga säkerhetsintressen för unionen eller en medlemsstat avyttrar sitt aktieinnehav eller sin äganderättighet till lagringssystemet för naturgas eller till systemansvarig för lagringssystemet för naturgas, och fastställa en tidsfrist för avyttrandet,

b) vid behov besluta om interimistiska åtgärder för att säkerställa att en sådan person inte kan utöva någon kontroll över eller någon rättighet gentemot den ägaren av lagringssystemet för naturgas eller den systemansvariga för lagringssystemet för naturgas förrän aktieinnehavet eller rättigheterna har avyttrats, och

c) fastställa lämpliga kompensationsåtgärder i enlighet med nationell rätt.

6. Certifieringsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla utkastet till beslut om certifiering till kommissionen, tillsammans med all relevant information.

Kommissionen ska avge ett yttrande om utkastet till beslut om certifiering till certifieringsmyndigheten inom 25 arbetsdagar från en sådan anmälan. Certifieringsmyndigheten ska ta största möjliga hänsyn till kommissionens yttrande.

7. Certifieringsmyndigheten ska utfärda beslutet om certifiering inom 25 arbetsdagar från mottagandet av kommissionens yttrande.

8. Innan en nybyggd underjordisk lagringsanläggning för naturgas tas i drift ska den systemansvariga för lagringssystemet för naturgas certifieras i enlighet med punkterna 1–7. Den systemansvariga för lagringssystemet för naturgas ska underrätta certifieringsmyndigheten om sin avsikt att ta lagringsanläggningen för naturgas i drift.

9. Systemansvariga för lagringssystem för naturgas ska till den relevanta certifieringsmyndigheten anmäla alla planerade transaktioner som skulle kräva en ny bedömning av om de uppfyller certifieringskraven enligt punkterna 1–4.

10. Certifieringsmyndigheterna ska kontinuerligt övervaka systemansvariga för lagringssystem för naturgas vad gäller uppfyllandet av de certifieringskrav som

anges i punkterna 1–4. De ska inleda ett certifieringsförfarande på nytt för att bedöma uppfyllandet av kraven under någon av följande omständigheter:

- a) Efter mottagande av en anmälan från den systemansvariga för lagringssystem för naturgas i enlighet med punkt 8 eller 9.
- b) På eget initiativ om de har kännedom om att en planerad förändring av rättigheter gentemot, eller av inflytande över, en systemansvarig för lagringssystem för naturgas skulle kunna leda till att kraven i punkterna 1, 2 och 3 inte uppfylls.
- c) Efter en motiverad begäran från kommissionen.

11. Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa fortsatt drift av de underjordiska lagringsanläggningarna för naturgas på sina respektive territorier. Dessa underjordiska lagringsanläggningar för naturgas får upphöra med sin verksamhet endast om de tekniska kraven och säkerhetskraven inte är uppfyllda eller om certifieringsmyndigheten, efter att ha gjort en bedömning och beaktat yttrandet från det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas (Entso för gas), konstaterar att ett sådant upphörande inte skulle försämra försörjningstryggheten för naturgas på unionsnivå eller på nationell nivå.

Om det inte är tillåtet att upphöra med verksamheten ska lämpliga kompensationsåtgärder vid behov vidtas.

12. Kommissionen får utfärda riktlinjer avseende tillämpningen av denna artikel.

13. Denna artikel ska inte tillämpas på de delar av LNG-anläggningar som används för lagring.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 3a i förordning (EG) 715/2009. Bestämmelserna har införts i den svenska lagstiftningen genom kapitel 4 a i lag (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag. Förarbetena till den nationella lagstiftningen återfinns i prop. 2022/23:89 om kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning.

Som angetts under bedömningen av artikel 14 kommer en översyn av lag (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag göras med anledning av tillkommande nya bestämmelser om certifiering i gasmarknadsdirektivet (EU) 2024/1788.

Artikel 16 – Samarbete mellan systemansvariga för överföringssystem

1. Systemansvariga för överföringssystem ska samarbeta med andra systemansvariga för överföringssystem och infrastrukturoperatörer för att samordna underhållet av sina respektive nät, så att nätanvändare och systemansvariga för överföringssystem i andra områden drabbas av så få avbrott i överföringen som möjligt.
2. Systemansvariga för överföringssystem ska samarbeta med varandra och med andra infrastrukturoperatörer för att i möjligaste mån maximera den tekniska kapaciteten inom inmatnings- och uttagssystemet och minimera energianvändningen för att driva naturgassystemet.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009. Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikel 16 och den svenska lagstiftningen. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 17 – Tariffer för nättillträde

1. De tariffer, eller de metoder som används för att beräkna dem, vilka tillämpas av systemansvariga för överföringssystem och har godkänts av tillsynsmyndigheterna i enlighet med artikel 78.7 i direktiv (EU) 2024/1788, samt de tariffer som offentliggjorts i enlighet med artikel 31.1 i det direktivet ska vara transparenta, beakta behovet av systemintegritet och förbättring av denna och återspegla de faktiska kostnaderna, i den utsträckning kostnaderna motsvaras av de kostnader som effektiva och strukturellt jämförbara nätoperatörer har och är transparenta, samtidigt som en rimlig avkastning på investeringar tillgodoses. Tarifferna eller de metoder som används för att beräkna dem ska tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

Tarifferna får också fastställas genom marknadsbaserade principer, såsom auktioner, förutsatt att sådana principer och de intäkter som uppstår från dessa har godkänts av tillsynsmyndigheten.

Tarifferna eller de metoder som används för att beräkna dem ska underlätta effektiv naturgashandel och konkurrens och samtidigt hindra korssubventionering mellan nätanvändare samt ge incitament till investeringar och upprätthållande eller skapande av driftskompatibilitet för överföringsnät.

Tariffer för nätanvändare ska vara icke-diskriminerande och ska fastställas separat vid varje inmatningspunkt till och uttagspunkt från överföringssystemet. Mekanismer för kostnadsfördelning och metoder för fastställande av priser när det gäller inmatningspunkter och uttagspunkter ska godkännas av

tillsynsmyndigheterna. Tillsynsmyndigheterna ska se till att nättariffer inte beräknas på grundval av avtal.

2. Tariffer för nättillträde får varken begränsa marknadens likviditet eller påverka den gränsöverskridande handeln mellan olika överföringssystem. Om olika tariffstrukturer trots vad som anges i artikel 78.7 i direktiv (EU) 2024/1788 skulle hindra handel mellan olika överföringssystem, ska de systemansvariga för överföringssystem, i nära samarbete med relevanta nationella myndigheter, aktivt arbeta för enhetliga tariffstrukturer och avgiftsprinciper.

3. Till och med den 31 december 2025 får tillsynsmyndigheten tillämpa en rabatt på upp till 100 % på kapacitetsbaserade överförings- och distributionstariffer vid inmatningspunkterna från och uttagpunkterna till underjordiska lagringsanläggningar för naturgas och vid inmatningspunkterna från LNG-anläggningar, såvida inte och i den mån som en sådan lagringsanläggning som är ansluten till mer än ett överförings- eller

Från och med den 1 januari 2026 får tillsynsmyndigheten tillämpa en rabatt på upp till 100 % på kapacitetsbaserade överförings- och distributionstariffer vid inmatningspunkterna från och uttagpunkterna till underjordiska lagringsanläggningar för naturgas och vid inmatningspunkterna från LNG-anläggningar i syfte att öka försörjningstryggheten. Tillsynsmyndigheten ska se över denna tariff rabatt och dess bidrag till försörjningstryggheten under varje regleringsperiod, inom ramen för det regelbundna samråd som genomförs i enlighet med den nätföreskrift som antagits i enlighet med artikel 71.2 första stycket d.

4. Tillsynsmyndigheterna får slå samman angränsande inmatnings- och uttagssystem i syfte att möjliggöra fullständig eller partiell regional integration i de fall då tarifferna får avskaffas vid sammanläkningspunkterna mellan de berörda inmatnings- och uttagssystemen. Efter de offentliga samråd som genomförts av tillsynsmyndigheterna eller av de systemansvariga för överföringssystem får tillsynsmyndigheterna godkänna en gemensam tariff och en effektiv kompensationsmekanism mellan de systemansvariga för överföringssystemen för omfördelning av de kostnader som följer av att sammanläkningspunkterna avskaffas.

5. Medlemsstater med fler än ett sammanlänkat inmatnings- och uttagssystem, eller fler än en nätoperatör inom ett inmatnings- och uttagssystem, får införa en enhetlig nättariff i syfte att skapa lika villkor för nätanvändare, förutsatt att en nätplan har godkänts och en kompensationsmekanism mellan nätoperatörerna införs.

Bedömning

Artikeln punkt 1-3 motsvarar artikel 13 i förordning (EG) 715/2009. Punkten 4 och 5 är nya. Det föreligger ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikeln och den svenska lagstiftningen. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 18 – Tariff rabatter för förnybar gas och koldioxidsnål gas

1. När tarifferna fastställs ska en rabatt för förnybar gas och koldioxidsnål gas tillämpas på följande:

- a) Inmatningspunkter från anläggningar för produktion av förnybar gas och koldioxidsnål gas.
- b) Kapacitetsbaserade överföringstariffer vid inmatningspunkterna från och uttagspunkterna till lagringsanläggningar för naturgas, om inte en sådan lagringsanläggning är ansluten till mer än ett överföringsnät eller distributionsnät och används för att konkurrera med en sammanlänkningspunkt.

Rabatten enligt första stycket a ska med avseende på relevanta kapacitetsbaserade tariffier fastställas till 100 % för förnybar gas i syfte att skala upp inmatningen och till 75 % för koldioxidsnål gas.

Rabatten enligt första stycket b ska fastställas till 100 % i de medlemsstater där den förnybara gasen eller den koldioxidsnåla gasen först matades in i systemet.

2. Detaljerade uppgifter om de rabatter som beviljas i enlighet med punkt 1 i denna artikel får fastställas i den nätföreskrift om tariffstruktur som avses i artikel 71.2 första stycket d.

3. Senast den 5 augusti 2029 och därefter vart femte år ska kommissionen ompröva nivån på de rabatter som fastställs i punkterna 1 och 4. Kommissionen ska utfärda en rapport med en överblick över genomförandet av rabatterna och bedöma om nivån på rabatterna fortfarande är ändamålsenlig med tanke på den senaste marknadsutvecklingen. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 80 i syfte att ändra denna förordning genom att ändra nivån på de rabatter som fastställts i punkterna 1 och 4 i den här artikeln.

4. Från och med den 5 augusti 2025 ska nätanvändarna erhålla en rabatt på 100 % av den kapacitetsbaserade tariffen från den systemansvariga för överföringssystem vid sammanlänkningspunkter mellan medlemsstater för förnybar gas och 75 % för koldioxidsnål gas, efter att användaren har försett den berörda systemansvariga för överföringssystem med ett bevis på hållbarhet, på grundval av ett giltigt hållbarhetscertifikat som erhållits för förnybar gas enligt artiklarna 29 och 30 i direktiv (EU) 2018/2001 och registrerats i unionens databas som avses i artikel 31a i

det direktivet, och för koldioxidsnål gas på grundval av ett giltigt certifikat som erhållits enligt artikel 9 i direktiv (EU) 2024/1788.

För den rabatt som avses i första stycket gäller följande:

a) Systemansvariga för överföringssystem ska åläggas att lämna rabatt endast för den kortaste möjliga försörjningsvägen i fråga om gränsövergångar mellan den plats där det specifika beviset i hållbarhetsdeklarationen, på grundval av ett sådant certifikat som avses i första stycket, först registrerades i unionens databas och där det har annullerats eftersom det anses förbrukat, förutsatt att eventuella auktionspremier inte omfattas av rabatten.

b) Systemansvariga för överföringssystem ska förse den relevanta tillsynsmyndigheten med information om faktiska och förväntade volymer av förnybar gas och koldioxidsnål gas och effekterna av att tariffrabatten tillämpas på deras intäkter och tillsynsmyndigheterna ska övervaka och bedöma hur rabatten påverkar tariffstabiliteten.

c) När intäkterna från de specifika tarifferna minskar med 10 % för en systemansvarig för överföringssystem till följd av att rabatten tillämpas, ska denna systemansvariga och alla angränsande systemansvariga för överföringssystem förhandla fram en kompensationsmekanism mellan systemansvariga för överföringssystem.

d) Ytterligare detaljer som krävs för genomförandet av rabatten för förnybar gas och koldioxidsnål gas, såsom beräkningen av kapacitet som kan omfattas av rabatten och de processer som krävs, ska fastställas i en nätföreskrift som fastställs i enlighet med artikel 71.

De berörda systemansvariga för överföringssystem ska komma överens om en kompensationsmekanism mellan systemansvariga för överföringssystem inom tre år från det att deras intäkter från specifika tariffier har minskat med 10 % på det sätt som avses i andra stycket c i denna punkt. Om ingen överenskommelse nås inom den tiden ska de relevanta tillsynsmyndigheterna gemensamt besluta om en lämplig kompensationsmekanism mellan systemansvariga för överföringssystem inom ytterligare två år. Om tillsynsmyndigheterna inte når en överenskommelse ska artikel 6 i förordning (EU) 2019/942 tillämpas. Om tillsynsmyndigheterna inte lyckas nå en överenskommelse inom två år, eller om de gemensamt så begär, ska Acer fatta ett enskilt beslut, i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942.

5. Genom undantag från punkterna 1 och 4 i denna artikel får tillsynsmyndigheterna besluta att inte tillämpa rabatter eller att fastställa rabatter som är lägre än de som fastställs i punkterna 1 och 4 i denna artikel, förutsatt att ett

sådant undantag är förenligt med de allmänna tariffprinciper som fastställs i artikel 17 och i synnerhet principen om att kostnaderna ska återspeglas, om ett av följande kriterier uppfylls:

a) Undantaget är nödvändigt för en effektiv drift av överföringssystemet, för att säkerställa en stabil finansiell ram för befintliga investeringar eller för att undvika otillbörliga korssubventioner, snedvridning av gränsöverskridande handel eller en ineffektiv kompensationsmekanism mellan systemansvariga för överföringssystem.

b) Tillämpning av rabatter som fastställs i punkterna 1 och 4 är inte nödvändig på grund av de framsteg som gjorts i utbyggnaden av förnybar gas och koldioxidsnål gas i den berörda medlemsstaten eller på grund av att det finns alternativa stödmekanismer för att öka användningen av förnybar gas eller koldioxidsnål gas.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009.

Enligt artikel 7 ska artiklarna 18 och 19 i denna förordning inte tillämpas på vätgasnät, utan endast på naturgasnät.

Punkten 1 föreskriver en rabatt för inmatning och överföring av förnybar gas och koldioxidsnål gas. Dock finns möjlighet till undantag enligt punkten 5.

Kraven i 18.1 träffar samtliga gasnätägare som har inmatning av biogas i sina nät. 100 % tariffrabatt infördes per 2025-02-01 på kapacitetsbaserade avgifter vid inmatning av biogas på Nordions TSO- och DSO-gasnät, i enlighet med kraven.

Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 19 – Intäkter för systemansvariga för överföringssystem

1. Från och med den 5 augusti 2025 ska den relevanta tillsynsmyndigheten säkerställa transparensen när det gäller de metoder, parametrar och värden som används för att fastställa tillåtna eller eftersträlvade intäkter för systemansvariga för överföringssystem. Tillsynsmyndigheterna ska offentliggöra den information som avses i bilaga I, eller ska ålägga den relevanta systemansvariga för överföringssystem att offentliggöra den, med förbehåll för skyddet av de uppgifter som den relevanta tillsynsmyndigheten anser vara kommersiellt känsliga. Informationen ska tillhandahållas i ett fritt tillgängligt, nedladdningsbart och skrivskyddat format och i möjligaste mån på ett eller flera allmänt kända språk.

2. Kostnaderna för den systemansvariga för överföringssystem ska vara föremål för en effektivitetsjämförelse mellan systemansvariga för överföringssystem. Acer ska göra denna effektivitetsjämförelse. Senast den 5 augusti 2027 och därefter vart

fjärde år ska Acer offentliggöra en studie med en jämförelse av kostnadseffektiviteten hos systemansvariga för överföringssystem, med förbehåll för skyddet av de uppgifter som Acer anser vara kommersiellt känsliga. De relevanta tillsynsmyndigheterna och de systemansvariga för överföringssystem ska förse Acer med alla data som behövs för jämförelsen. När de relevanta tillsynsmyndigheterna regelbundet fastställer de tillåtna eller eftersträlvade intäkterna för systemansvariga för överföringssystem ska de ta hänsyn till sådana jämförelser och nationella förhållanden.

3. De relevanta tillsynsmyndigheterna ska bedöma den långsiktiga utvecklingen av överföringstarifferna på grundval av de förväntade ändringarna av deras tillåtna eller eftersträlvade intäkter och utvecklingen av efterfrågan på naturgas inom den relevanta regleringsperioden och, i förekommande fall, fram till 2050. I denna bedömning ska tillsynsmyndigheten inkludera information om den strategi som beskrivs i den integrerade nationella energi- och klimatplanen för den berörda medlemsstaten och de scenarier som ligger till grund för de tioåriga nätutvecklingsplaner som tagits fram i enlighet med artikel 55 i direktiv (EU) 2024/1788.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009.

Enligt artikel 7 ska artiklarna 18 och 19 i denna förordning inte tillämpas på vätgasnät, utan endast på naturgasnät.

Det föreligger ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikeln och den svenska lagstiftningen. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 20 – Fast kapacitet för inmatning av förnybar gas och koldioxidsnål gas till överföringssystemet

1. Systemansvariga för överföringssystem ska säkerställa fast kapacitet som ger tillträde för produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas som är anslutna till deras nät. I detta syfte ska de systemansvariga för överföringssystem, i samarbete med de systemansvariga för distributionssystem, utarbeta förfaranden och arrangemang, inbegripet investeringar, för att säkerställa omvända flöden från distributionsnätet till överföringsnätet. Större investeringar ska återspeglas i den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt artikel 55.2 a i direktiv (EU) 2024/1788.

2. Punkt 1 ska inte påverka möjligheten för systemansvariga för överföringssystem att utveckla alternativ till investeringar i omvända flöden, såsom lösningar för smarta nät eller anslutning till andra nätoperatörer, inbegripet direkt anslutning till överföringsnät av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål

gas. Tillträde med fast kapacitet som erbjuds får begränsas på grundval av driftsmässiga begränsningar, för att säkerställa infrastrukturens säkerhet och ekonomisk effektivitet. Tillsynsmyndigheten ska ansvara för att se över och godkänna de villkor för villkorad kapacitet som de systemansvariga för överföringssystem tillämpar och ska säkerställa att begränsningar avseende fast kapacitet eller driftsmässiga begränsningar införs av systemansvariga för överföringssystem på grundval av transparenta och icke-diskriminerande förfaranden och inte skapar oskäligen hinder för marknadstillträde. När produktionsanläggningen står för kostnaderna för att säkerställa fast kapacitet ska inga begränsningar gälla.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009. Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikeln och den svenska lagstiftningen. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Artikel 21 – Gränsöverskridande samordning med avseende på gaskvaliteten i naturgassystemet

1. Systemansvariga för överföringssystem ska samarbeta för att undvika begränsningar av gränsöverskridande flöden på grund av skillnader i gaskvalitet vid sammanlänkningspunkterna mellan medlemsstater. Vid sådant samarbete ska de systemansvariga för överföringssystem beakta de egenskaper som kännetecknar de slutliga naturgaskundernas anläggningar.

Denna artikel ska inte tillämpas på vätgasblandningar om det vätgasinnehåll som blandas in i naturgassystemet överstiger 2 volymprocent.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att olika tekniska specifikationer, inklusive gaskvalitetsparametrar såsom syrehalt och vätgasinblandning i naturgassystemet, inte används för att begränsa gränsöverskridande naturgasflöden.

Medlemsstaterna ska dessutom säkerställa att vätgasblandningarna i naturgassystemet uppfyller de tekniska specifikationer som är godtagbara för kunderna.

3. När de berörda systemansvariga för överföringssystem inte kan undvika en begränsning av gränsöverskridande flöden i sin normaldrift på grund av skillnader i gaskvalitet, ska de informera de berörda tillsynsmyndigheterna utan dröjsmål. Informationen ska omfatta en beskrivning av och en motivering till alla åtgärder som redan vidtagits av de systemansvariga för överföringssystem.

4. De berörda tillsynsmyndigheterna ska inom sex månader från mottagandet av den information som avses i punkt 3 gemensamt fastställa om denna begränsning ska erkännas.

5. När det gäller begränsningar av gränsöverskridande flöden som orsakas av skillnader i vätgasinblandning i naturgassystemet och som erkänns enligt punkt 4, ska systemansvariga för överföringssystem godta naturgasflöden med vätgasinnehåll vid sammanlänkningspunkter mellan medlemsstaterna i naturgassystemet, om inte annat följer av punkterna 6–13, och efter det att det förfarande som fastställs där har slutförts.

6. Om de berörda tillsynsmyndigheterna erkänner begränsningen enligt punkt 4 ska de begära att de berörda systemansvariga för överföringssystem inom tolv månader från erkännandet av begränsningen enligt den punkten utför följande, i ordningsföljd:

a) Samarbetar och utvecklar tekniskt genomförbara alternativ, utan att ändra gaskvalitetsspecifikationerna, vilket kan innefatta flödesåtaganden och naturgasbehandling, för att undanröja den erkända begränsningen med beaktande av information som tillhandahålls av slutkunder som är direkt anslutna till det naturgassystem som tillhör den berörda systemansvariga för överföringssystem eller någon annan intressent som skulle kunna påverkas av det förfarandet.

b) Gemensamt gör en kostnads-nyttoanalys av de tekniskt genomförbara alternativen för att fastställa ekonomiskt effektiva lösningar med redogörelse för kostnader och fördelar uppdelade på de olika kategorierna av de parter som påverkas.

c) Tar fram en uppskattning av genomförandetiden för varje potentiell lösning.

d) Genomför ett offentligt samråd, särskilt med slutkunder som påverkas och som är anslutna till naturgassystemet, om identifierade genomförbara lösningar och beakta resultaten av det samrådet.

e) Lämnar ett gemensamt förslag till lösning, på grundval av kostnads-nyttoanalysen och resultaten från det offentliga samrådet, för att undanröja den erkända begränsningen, inbegripet en tidsplan för genomförandet, till sina berörda tillsynsmyndigheter för godkännande och till de andra behöriga nationella myndigheterna i varje berörd medlemsstat i informationssyfte.

7. När de berörda systemansvariga för överföringssystem inte kan nå en överenskommelse om att lämna in ett gemensamt förslag i enlighet med punkt 6 e ska varje systemansvarig för överföringssystem informera sin tillsynsmyndighet utan dröjsmål.

8. De berörda tillsynsmyndigheterna ska, i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942, inom sex månader från mottagandet av den information som avses i punkt 7 i den här artikeln fatta ett gemensamt samordnat beslut om att undanröja

den erkända begränsningen, med beaktande av den kostnads-nyttoanalys som genomförts av de berörda systemansvariga för överföringssystem samt resultaten av det offentliga samråd som genomförts i enlighet med punkt 6 d i den här artikeln.

9. Genom undantag från punkt 8 i denna artikel får de berörda tillsynsmyndigheterna, när det gäller begränsningar av gränsöverskridande flöden till följd av skillnader i vätgasinblandning i naturgassystemet, gemensamt förklara att inga ytterligare åtgärder ska vidtas för att undanröja sådana begränsningar. Det gemensamma samordnade beslutet ska, i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942, fattas inom sex månader från mottagandet av den information som avses i punkt 7 i den här artikeln och ska beakta kostnads-nyttoanalysen och resultaten av det offentliga samrådet enligt punkt 6 d i den här artikeln. De berörda tillsynsmyndigheterna ska vart fjärde år se över ett beslut om att bibehålla den erkända begränsningen enligt denna punkt.

10. Det gemensamma samordnade beslut av de berörda tillsynsmyndigheter som avses i punkt 8 ska innefatta ett beslut om fördelningen av investeringskostnaderna på varje systemansvarig för överföringssystem för genomförandet av den överenskomna lösningen, liksom inkludandet av dessa investeringskostnader i de tillåtna eller eftersträlvade intäkterna för systemansvariga för överföringssystem, med beaktande av lösningens ekonomiska, sociala och miljömässiga kostnader och vinster i de berörda medlemsstaterna och dess följder för tarifferna.

11. Acer får utfärda rekommendationer för tillsynsmyndigheterna om detaljerna i de kostnadsfördelningsbeslut som avses i punkt 10.

12. Om de berörda tillsynsmyndigheterna inte kan nå en överenskommelse som avses i punkt 4 i denna artikel ska Acer besluta om begränsningen i enlighet med det förfarande som anges i artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942. Om Acer erkänner begränsningen ska Acer begära att berörda systemansvariga för överföringssystem inom tolv månader genomför de åtgärder som avses i punkt 6 i den här artikeln, i ordningsföljd.

13. Om de berörda tillsynsmyndigheterna inte kan fatta ett gemensamt samordnat beslut som avses i punkterna 8 och 10 i denna artikel ska Acer besluta om lösningen för att undanröja den erkända begränsningen och om fördelningen av investeringskostnaderna på de enskilda systemansvariga för överföringssystem för genomförandet av den överenskomna lösningen eller för att ange att inga ytterligare åtgärder ska vidtas enligt punkt 9 i denna artikel, i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942. Acer ska vart fjärde år se över beslut om att behålla den erkända begränsningen i enlighet med denna punkt.

14. Ytterligare detaljer som krävs för att genomföra denna artikel, inbegripet detaljer om kostnads-nyttoanalysen, ska fastställas i en nätföreskrift som fastställs enligt artikel 71.2.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009. Det föreligger ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikeln och den svenska lagstiftningen. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 22 – Presumtion om överensstämmelse av praxis med harmoniserade standarder för naturgas

Praxis som överensstämmer med harmoniserade standarder eller delar av sådana, till vilka hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, ska presumeras överensstämma med de krav som fastställs i genomförandeakter som antagits enligt artikel 71.2 första stycket a.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009 och föreskriver en presumtion om att harmoniserade standarder under vissa förutsättningar överensstämmer med genomförandeakter som antagits enligt 71.2 första stycket a. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 23 – Gemensamma specifikationer för biometan

1. Kommissionen får anta genomförandeakter som fastställer gemensamma specifikationer för att underlätta en kostnadseffektiv integrering av stora volymer biometan i det befintliga naturgassystemet, inbegripet vid gränsöverskridande sammanlänkningspunkter, eller får fastställa dessa specifikationer i en nätföreskrift i enlighet med artikel 71.2 första stycket a, i de fall då

a) dessa krav inte omfattas av harmoniserade standarder eller delar av sådana, till vilka hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning,

b) kommissionen i enlighet med artikel 10.1 i förordning (EU) nr 1025/2012 har begärt att en eller flera europeiska standardiseringsorganisationer ska utarbeta en harmoniserad standard för dessa krav och åtminstone ett av följande villkor är uppfyllt:

i) Kommissionens begäran har inte godtagits av någon av de europeiska standardiseringsorganisationerna.

ii) Kommissionen konstaterar otillbörliga förseningar i antagandet av de begärda harmoniserade standarderna.

iii) En europeisk standardiseringsorganisation har levererat en standard som inte fullt ut motsvarar kommissionens begäran.

c) kommissionen har i enlighet med det förfarande som avses i artikel 11.5 i förordning (EU) nr 1025/2012 beslutat att behålla med restriktioner eller att återkalla hänvisningarna till de harmoniserade standarder eller delar av sådana som täcker dessa krav.

De genomförandeakter som avses i första stycket i denna punkt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 81.3.

2. Under det tidiga utarbetandet av utkastet till genomförandeakt om fastställande av de gemensamma specifikationer som avses i punkt 1 ska kommissionen samla in synpunkter från berörda organ eller expertgrupper som inrättats enligt relevant sektorsspecifik unionsrätt och vederbörligen samråda med alla berörda intressenter. På grundval av detta samråd ska kommissionen utarbeta utkastet till genomförandeakt.

3. Praxis som överensstämmer med gemensamma specifikationer eller delar av dem ska presumeras överensstämma med de krav som fastställs i de genomförandeakter som antagits enligt artikel 71.2 första stycket a i den mån dessa krav omfattas av de gemensamma specifikationerna eller delar av dem.

4. Om en harmoniserad standard antas av en europeisk standardiseringsorganisation och föreslås för kommissionen i syfte att offentliggöra hänvisningen till den i Europeiska unionens officiella tidning, ska kommissionen bedöma den harmoniserade standarden i enlighet med förordning (EU) nr 1025/2012. När hänvisningen till en harmoniserad standard offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning ska kommissionen upphäva de genomförandeakter som avses i punkt 1 i denna artikel, eller delar av dem, som omfattar samma krav som avses i punkt 1 i denna artikel.

5. När kommissionen fastställer de gemensamma specifikationerna i enlighet med denna artikel ska den ta största möjliga hänsyn till de säkerhetskrav som är nödvändiga för en säker drift av naturgassystemet, i synnerhet för en säker hantering av lagringsanläggningar för naturgas i hela unionen.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) 715/2009. Bestämmelserna riktar sig mot kommissionen och kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 24 – Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas

Alla systemansvariga för överföringssystemen för gas ska samarbeta på unionsnivå genom Entso för gas för att främja fullbordandet av en väl fungerande inre marknad för naturgas och gynna gränsöverskridande handel och säkerställa optimal förvaltning, samordnad drift och sund teknisk utveckling av det europeiska naturgasöverföringsnätet.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 4 i förordning (EG) 715/2009. Det finns ingen motsättning mellan bestämmelserna i artikeln och den svenska lagstiftningen. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Artikel 25 – Organisationen för Entso för gas

1. Entso för gas ska offentliggöra och till kommissionen och Acer lämna in utkast till ändring av stadgarna, medlemsförteckningen eller arbetsordningen, inklusive reglerna för samråd med andra intressenter, för Entso för gas på eget initiativ eller på motiverad begäran från kommissionen eller Acer.

2. Inom fyra månader från mottagandet av de handlingar som avses i punkt 1 ska Acer, efter formellt samråd med organisationer som företräder samtliga intressenter, särskilt systemanvändare, inklusive kunder, lämna ett yttrande till kommissionen om utkastet till stadgar, medlemsförteckningen och utkastet till arbetsordning för Entso för gas.

3. Kommissionen ska avge ett yttrande om utkastet till stadgar, medlemsförteckningen och utkastet till arbetsordning för Entso för gas, med beaktande av Acers yttrande enligt punkt 2, inom tre månader från dagen för mottagandet av yttrandet.

4. Inom tre månader från mottagandet av kommissionens positiva yttrande ska Entso för gas anta och offentliggöra de ändrade stadgarna och den ändrade arbetsordningen för Entso för gas.

Bedömning

Artikeln motsvarar delvis artikel 5 i förordning (EG) nr 715/2009 och berör organisationen Entso för gas. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 26 – Uppgifter för Entso för gas

1. Entso för gas ska utarbeta nätföreskrifter inom de områden som anges i artikel 71.1 och 71.2 på begäran av kommissionen i enlighet med artikel 71.9.

Den nätföreskrift som avses i artikel 71.2 första stycket ska utarbetas tillsammans med ENNOH.

2. Entso för gas får utarbeta nätföreskrifter inom de områden som anges i artikel 71.1 och 71.2 för uppnåendet av de mål som anges i artikel 24, om dessa nätföreskrifter inte hänför sig till områden som omfattas av en begäran från kommissionen till nätverket. Dessa nätföreskrifter ska föreläggas Acer för yttrande. Entso för gas ska på vederbörligt beakta detta yttrande.

3. Entso för gas ska anta

a) gemensamma verktyg för säkerställande av samordningen av nätdriften under normala omständigheter och vid krissituationer, inklusive gemensamma kriterier för klassificering av nätincidenter, och forskningsplaner,

b) en icke-bindande unionsomfattande tioårig nätutvecklingsplan för naturgas (den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas) som avses i artikel 32, inklusive en europeisk försörjningsprognos, vartannat år,

c) rekommendationer för samordningen av det tekniska samarbetet mellan unionens och tredjeländers systemansvariga för överföringssystem,

d) rekommendationer till systemansvariga för överföringssystem om deras tekniska samarbete med systemansvariga för distributionssystem och operatörer av vätgasnät.

e) ett årsarbetsprogram,

f) en årsrapport,

g) årliga försörjningsprognoser för sommar och vinter,

h) en övervakningsrapport om gaskvaliteten senast den 1 januari 2025 och därefter vartannat år, vilken ska omfatta utveckling vad gäller gaskvalitetsparametrar, utveckling vad gäller vilken vätgashalt och vätgasvolym som blandas in i naturgassystemet, prognoser för den förväntade utvecklingen vad gäller gaskvalitetsparametrar och den vätgasvolym som blandas in i naturgassystemet, effekterna på gränsöverskridande flöden vid vätgasinblandning samt information om fall som rör skillnader i gaskvalitetsspecifikationer eller specifikationer avseende nivåer för vätgasinblandning och om hur sådana fall åtgärdats i syfte att tillmötesgå olika slutanvändningstillämpningars kvalitetskrav,

i) en årsrapport som inkluderar mängden förnybar gas och koldioxidsnål gas som matas in i naturgasnätet.

Övervakningsrapporten om gaskvalitet som avses i första stycket ska också omfatta utvecklingen avseende de områden som anges i det ledet i den mån det är relevant för distributionsnätet, på grundval av information som tillhandahålls av enheten för unionens systemansvariga för distributionssystem (EU DSO-enheten).

4. I den europeiska försörjningsprognos som avses i punkt 3 b ska anges naturgassystemets sammantagna tillräcklighet för den befintliga och planerade efterfrågan på naturgas för den kommande femårsperioden och för perioden 5–10 år räknat från datumet för den prognosen. Den europeiska försörjningsprognosen ska bygga på nationella försörjningsprognoser utarbetade av var och en av de systemansvariga för överföringssystem. Den europeiska försörjningsprognosen ska specifikt omfatta övervakningen av framsteg med den årliga produktionen av hållbar biometan.

Om både den europeiska försörjningsprognosen och de slutliga uppdaterade integrerade nationella energi- och klimatplanerna visar att den årliga produktionen inte utvecklas tillräckligt eller att naturgasförbrukningen inte minskar tillräckligt med tanke på den tillgängliga potentialen, får kommissionen, om det är nödvändigt för att uppnå energiunionens mål, utfärda rekommendationer till medlemsstaterna enligt artikel 34 i förordning (EU) 2018/1999.

Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas ska omfatta modellbeskrivningar av det integrerade nätet, inbegripet vätgasnätet, utvecklingsscenarier, en europeisk försörjningsprognos samt en bedömning av systemets resiliens. Planen ska främja principen om energieffektivitet först och integreringen av energisystem,

5. Årsarbetsprogrammet enligt punkt 3 e ska innehålla en förteckning och beskrivning av de nätföreskrifter som ska utarbetas, en samordningsplan för nätverkets drift samt en förteckning över forsknings- och utvecklingsverksamhet som ska utföras under det året och en preliminär tidsplan.

6. Nätföreskrifterna ska utarbetas för gränsöverskridande nätfrågor och marknadsintegrationsfrågor och ska inte påverka medlemsstaternas rätt att fastställa nationella nätföreskrifter som inte har någon inverkan på den gränsöverskridande handeln.

7. Entso för gas ska övervaka och analysera tillämpningen av de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits av kommissionen i enlighet med artikel 71.13 eller artikel 74 och deras inverkan på harmoniseringen av tillämpliga regler med syftet att underlätta marknadsintegrering. Entso för gas ska avlägga rapport till Acer och redovisa resultaten av analysen i den årliga rapport som avses i punkt 3 f i den här artikeln.

8. Entso för gas ska ställa all den information till förfogande som krävs för att Acer ska kunna genomföra uppgifterna enligt artikel 27.1.

9. Acer ska se över de nationella tioåriga nätutvecklingsplanerna i syfte att bedöma deras överensstämmelse med den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas. Om Acer konstaterar att en nationell tioårig nätutvecklingsplan inte stämmer överens med den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas ska den rekommendera att den nationella nätutvecklingsplanen eller den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas ändras på lämpligt sätt. Om en sådan nationell tioårig nätutvecklingsplan utarbetas i enlighet med artikel 55 i direktiv (EU) 2024/1788 ska Acer rekommendera den berörda tillsynsmyndigheten att ändra den nationella tioåriga nätutvecklingsplanen i enlighet med artikel 55.5 i det direktivet och informera kommissionen om detta.

10. På begäran av kommissionen ska Entso för gas lämna sina synpunkter till kommissionen i samband med antagande av riktlinjerna i enlighet med artikel 74.

11. Entso för gas ska samarbeta med det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el (Entso för el) och med ENNOH.

Bedömning

Artikeln motsvaras delvis av artikel 8 i förordning (EG) nr 715/2009 och handlar om uppgifter för organisationen Entso för gas och Acer. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 27 – Acers övervakning av Entso för gas

1. Acer ska övervaka att Entso för gas genomför sina uppgifter enligt artikel 26.1, 26.2 och 26.3 och rapportera sina slutsatser till kommissionen.

Acer ska övervaka hur Entso för gas genomför de nätföreskrifter som har utarbetats enligt artikel 26.2 och de nätföreskrifter som har utarbetats i enlighet med artikel 71.1–71.12 men som inte har antagits av kommissionen enligt artikel 71.13. Om Entso för gas inte har genomfört sådana nätföreskrifter ska Acer begära att Entso för gas avger en vederbörligen motiverad förklaring till varför detta inte har skett. Acer ska informera kommissionen om denna förklaring och avge ett yttrande över den.

Acer ska övervaka och analysera genomförandet av de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits av kommissionen i enlighet med artiklarna 70, 71, 73 och 74 och deras inverkan på harmoniseringen av de regler som syftar till att underlätta marknads- och energisystemintegrering samt på icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en väl fungerande marknad, samt rapportera till kommissionen.

2. Entso för gas ska lämna utkastet till unionsomfattande nätutvecklingsplan för naturgas, utkastet till årsarbetsprogram med information om samrådsprocessen och övriga handlingar som avses i artikel 26.3 till Acer för yttrande.

Inom två månader efter dagen för mottagandet ska Acer lämna ett motiverat yttrande, tillsammans med rekommendationer till Entso för gas och kommissionen, om Acer anser att utkastet till årsarbetsprogrammet eller utkastet till unionsomfattande nätutvecklingsplan för naturgas som lagts fram av Entso för gas inte bidrar till icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en väl fungerande marknad eller till en tillräcklig grad av gränsöverskridande sammanlänkningsningar med tillträde för tredje part. Entso för gas ska vederbörligen beakta Acers yttrande och rekommendationer.

Bedömning

Artikel motsvarar delvis artikel 9 i förordning (EG) nr 715/2009 och berör ACERs tillsyn över Entso för gas. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 28 – Tillsynsmyndigheter

När tillsynsmyndigheterna fullgör sina uppgifter och utövar sina befogenheter enligt denna förordning, ska de säkerställa att denna förordning, nätföreskrifterna och de riktlinjer som har antagits i enlighet med artiklarna 70–74 följs.

Vid behov ska de samarbeta med varandra, med kommissionen och med Acer enligt kapitel V i direktiv (EU) 2024/1788.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 24 i Förordning (EG) 715/2009. Enligt artikeln ska tillsynsmyndigheten följa förordningen och de nätföreskrifter och riktlinjer som meddelats med stöd av förordningen. Tillsynsmyndigheten ska även samarbeta med andra tillsynsmyndigheter, med Acer och med kommissionen i enlighet med kapitel V i elmarknadsdirektivet.

Enligt 2 § 2 punkten i Ei:s instruktion är Ei nationell tillsynsmyndighet och ska, om annat inte är särskilt föreskrivet i lag eller i en annan förordning, fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt direktiv 2009/73/EG, med de ändringar och till som gjorts i direktiv (EU) 2019/692. Enligt 3 § 3 punkten är 3 § ska Ei fullgöra uppgifter som följer av förordning (EG) nr 715/2009

Instruktionen bör ändras så att den hänvisar till det nya direktivet och den nya förordningen.

Artikel 29 – Samråd av Entso för gas

1. När Entso för gas utarbetar nätföreskrifterna, utkastet till unionsomfattande nätutvecklingsplan för naturgas och årsarbetsprogrammet enligt artikel 26.1, 26.2 och 26.3, ska Entso för gas i ett tidigt skede och på ett öppet och transparent sätt ha omfattande, offentliga samråd med alla relevanta marknadsaktörer, särskilt med de organisationer som företräder alla intressenter, i enlighet med den arbetsordning som avses i artikel 25.1. Samrådet ska inkludera tillsynsmyndigheter och andra nationella myndigheter, gashandels- och producentföretag, nätanvändare, inklusive kunder, systemansvariga för distributionssystem, inklusive berörda branschorganisationer, tekniska organ och intressentplattformar. Entso för gas ska offentliggöra utkast till den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas och årsarbetsprogrammet för synpunkter från intressenterna och ge dem tillräckligt med tid för att effektivt kunna delta i samrådsprocessen. Syftet med samrådet är att identifiera synpunkter och förslag från alla berörda parter i beslutsprocessen.

2. Samtliga dokument och protokoll från sammanträden med anknytning till de samråd som avses i punkt 1 ska offentliggöras.

3. Innan årsarbetsprogrammet och nätföreskrifterna enligt artiklarna 26.1, 26.2 och 26.3 antas, ska Entso för gas redovisa hur synpunkter som framförts under samrådsförfarandet har beaktats. Om synpunkterna inte har beaktats, ska skälen till det anges.

Bedömning

Artikel motsvarar artikel 10 i förordning (EG) nr 715/2009 och berör uppgifter för Entso för gas. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 30 – Kostnader för Entso för gas

Kostnaderna för den verksamhet som bedrivs av Entso för gas och som avses i artiklarna 24, 25, 26, 70 och 71 i denna förordning och i artikel 11 i förordning (EU) 2022/869 ska bäras av de systemansvariga för överföringssystem och tas med i tariffberäkningen. Tillsynsmyndigheterna ska godkänna dessa kostnader förutsatt att de är rimliga och lämpliga.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 11 i förordning (EG) nr 715/2009 berör kostnadstäckning av Entso för gas verksamhet. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 31 – Regionalt samarbete mellan systemansvariga för överföringssystem

1. Systemansvariga för överföringssystem ska inleda regionalt samarbete inom ramen för Entso för gas för att bidra till de uppgifter som avses i artikel 26.1, 26.2 och 26.3.
2. Systemansvariga för överföringssystem ska främja arrangemang för driften för att säkerställa en optimal förvaltning av nätet och främja utvecklingen av energiutbyte, en samordnad tilldelning av gränsöverskridande kapacitet genom icke-diskriminerande marknadsbaserade lösningar, med vederbörligt beaktande av fördelarna med implicita auktioner för kortfristig tilldelning och integrering av balansmekanismer.
3. I syfte att uppnå de mål som fastställs i punkterna 1 och 2 i denna artikel ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 80 för att komplettera denna förordning genom att definiera de regionala samarbetsstrukturernas geografiska utsträckning, med beaktande av befintliga regionala samarbetsstrukturer. Varje medlemsstat får främja samarbete i mer än ett geografiskt område.

I syfte att utarbeta de delegerade akter som avses i första stycket ska kommissionen samråda med Acer och Entso för gas.

Bedömning

Punkt 1 och 2

Enligt punkten 1 ska systemansvariga för överföringssystem inleda ett regionalt samarbete inom ramen för Entso för gas för att bidra till de uppgifter som avses i artikel 26.1, 26.2 och 26.3. Enligt artikel 26.1-3 ska Entso för gas utarbeta nätföreskrifter inom vissa områden på begäran av kommissionen. Se ovan avsnitt om artikel 26. Enligt punkten 2 ska systemansvariga för överföringssystem främja arrangemang för driften för att säkerställa en optimal förvaltning av nätet och främja utvecklingen av energiutbyte, en samordnad tilldelning av gränsöverskridande kapacitet genom icke-diskriminerande marknadsbaserade lösningar, med vederbörligt beaktande av fördelarna med implicita auktioner för kortfristig tilldelning och integrering av balansmekanismer.

Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 32 – Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas

Entso för gas ska vartannat år anta och offentliggöra den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas. Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas ska omfatta modellbeskrivningar av det integrerade nätet,

utvecklingsscenarier, en europeisk försörjningsprognos samt en bedömning av systemets resiliens, inbegripet infrastruktur som ska avvecklas.

Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas ska särskilt

a) bygga på nationella investeringsplaner och kapitel IV i förordning (EU) 2022/869,

b) när det gäller gränsöverskridande sammanlänkningsplaner, även bygga på rimliga behov hos olika nätanvändare samt integrera de åtaganden på lång sikt från investerare som avses i artikel 55.7 i direktiv (EU) 2024/1788, och

c) identifiera investeringsluckor, i synnerhet med avseende på gränsöverskridande kapacitet.

Beträffande andra stycket c får en översyn av de faktorer som på grund av skillnader i godkännandeförfaranden eller godkännandepraxis hindrar en utbyggnad av den gränsöverskridande nätkapaciteten bifogas den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för naturgas.

Bedömning

Artikeln motsvarar delvis artikel 8.2 i förordning (EG) nr 715/2009. Bestämmelserna riktar sig mot Entso för gas. Artikeln kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 33 – Krav på transparens när det gäller systemansvariga för överföringssystem

1. Den systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra närmare upplysningar om den kapacitet och de tjänster som den erbjuder och de villkor som är tillämpliga, tillsammans med de tekniska uppgifter som krävs för att nätanvändarna ska kunna få effektivt nättillträde.

2. För att säkerställa transparenta, objektiva och icke-diskriminerande tariffer och möjliggöra effektiv användning av naturgasnätet, ska den systemansvariga för överföringssystem eller de berörda tillsynsmyndigheterna offentliggöra rimlig och tillräcklig information om grund, metod och struktur för tariffer.

3. För de tillhandahållna tjänsterna ska varje systemansvarig för överföringssystem regelbundet, löpande och på ett användarvänligt standardiserat sätt offentliggöra numeriska uppgifter om teknisk, avtalad och tillgänglig kapacitet för alla relevanta punkter, inklusive inmatningspunkter och uttagspunkter, i enlighet med riktlinjerna i bilaga I.

4. De behöriga myndigheterna ska efter samråd med nätanvändare godkänna de relevanta punkter i överföringssystemet om vilka uppgifterna ska offentliggöras

5. Den systemansvariga för överföringssystem ska alltid lämna de uppgifter som krävs enligt denna förordning på ett meningsfullt, kvantifierbart tydligt, lättillgängligt och icke-diskriminerande sätt.

6. Den systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra förhands- och efterhandsinformation om tillgång och efterfrågan på grundval av nomineringar och tilldelningar, prognoser och genomförda flöden till och från systemet. Tillsynsmyndigheten ska säkerställa att all sådan information offentliggörs. Detaljerna i den information som offentliggörs ska avspegla den information som är tillgänglig för den systemansvariga för överföringssystem.

Den systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra de åtgärder som vidtas, kostnader som uppstår och intäkter som genereras för att balansera systemet.

De berörda marknadsaktörerna ska överlämna de uppgifter som avses i denna artikel till den systemansvariga för överföringssystem.

7. De systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra detaljerad information om kvaliteten på den naturgas som transporteras i deras nät och som kan påverka nätanvändarna, enligt artiklarna 16 och 17 i förordning (EU) 2015/703.

Bedömning

Punkterna 1-6 motsvarar artikel 18 i förordning (EG) nr 715/2009. Punkten 7 är ny. Artikel 7 innehåller bestämmelser om skyldigheten för den systemansvariga för överföringssystem att offentliggöra upplysningar och information om den kapacitet och de tjänster som den erbjuder. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 34 – Krav på transparens när det gäller lagringsanläggningar för naturgas, lagringsanläggningar för vätgas, LNG-anläggningar och vätgasterminaler

1. Systemansvariga för LNG-anläggningar, systemansvariga för lagringssystem för naturgas, operatörer av vätgasterminaler och operatörer av lagringsanläggningar för vätgas ska offentliggöra närmare upplysningar om alla tjänster som de erbjuder och vilka villkor som är tillämpliga, tillsammans med de tekniska uppgifter som krävs för att användare av LNG-anläggningar, lagringsanläggningar för naturgas, lagringsanläggningar för vätgas samt vätgasterminaler ska kunna få effektivt tillträde till LNG-anläggningar, lagringsanläggningar för naturgas, lagringsanläggningar för vätgas respektive vätgasterminaler.

Tillsynsmyndigheterna får begära att dessa systemansvariga och operatörer offentliggör all ytterligare information som är relevant för systemanvändarna.

2. Systemansvariga för LNG-anläggningar ska tillhandahålla användarvänliga verktyg för beräkning av tariffer för de tillgängliga tjänsterna.

3. För de tillhandahållna tjänsterna ska systemansvariga för LNG-anläggningar, systemansvariga för lagringssystem för naturgas, operatörer av vätgasterminaler och operatörer av lagringsanläggningar för vätgas regelbundet, löpande och på ett användarvänligt standardiserat sätt offentliggöra numeriska uppgifter om avtalad och tillgänglig kapacitet i LNG-anläggningar, lagringsanläggningar för naturgas, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler.

4. Systemansvariga för LNG-anläggningar, systemansvariga för lagringssystem för naturgas, operatörer av vätgasterminaler och operatörer av lagringsanläggningar för vätgas ska lämna de uppgifter som krävs enligt denna förordning på ett meningsfullt, kvantifierbart tydligt, lättillgängligt och icke-diskriminerande sätt.

5. Den systemansvariga för överföringssystem ska alltid lämna de uppgifter som krävs enligt denna förordning på ett meningsfullt, kvantifierbart tydligt, lättillgängligt och icke-diskriminerande sätt.

6. Den systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra förhands- och efterhandsinformation om tillgång och efterfrågan på grundval av nomineringar och tilldelningar, prognoser och genomförda flöden till och från systemet. Tillsynsmyndigheten ska säkerställa att all sådan information offentliggörs. Detaljerna i den information som offentliggörs ska avspegla den information som är tillgänglig för den systemansvariga för överföringssystem.

Den systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra de åtgärder som vidtas, kostnader som uppstår och intäkter som genereras för att balansera systemet.

De berörda marknadsaktörerna ska överlämna de uppgifter som avses i denna artikel till den systemansvariga för överföringssystem.

7. De systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra detaljerad information om kvaliteten på den naturgas som transporteras i deras nät och som kan påverka nätanvändarna, enligt artiklarna 16 och 17 i förordning (EU) 2015/703.

Bedömning

Artikeln motsvarar delvis artikel 19 i förordning (EG) nr 715/2009. Det finns ingen motsättning mellan den svenska lagstiftningen och bestämmelserna i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 35 – Systemansvarigas dokumentation

Systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för lagringssystem för naturgas och systemansvariga för LNG-anläggningar ska bevara all den information som avses i artiklarna 33 och 34 och i punkt 3 i bilaga I under fem år, så att de nationella myndigheterna, bl.a. tillsynsmyndigheterna och de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen kan få tillgång till den.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 20 i förordning (EG) nr 715/2009. Det finns ingen motsättning mellan den svenska lagstiftningen och bestämmelsen i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Avsnitt 4 – distributionssystemets drift

Artiklarna 36-41 nedan är nya och saknar motsvarighet i förordning (EG) nr 715/2009.

Artikel 36 – Fast kapacitet för förnybar gas och koldioxidsnål gas till distributionssystemet

1. Systemansvariga för distributionssystem ska säkerställa fast kapacitet som ger tillträde för produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas som är anslutna till deras nät. I detta syfte ska de systemansvariga för distributionssystem, i samarbete sinsemellan och med de systemansvariga för överföringssystem, utarbeta förfaranden och arrangemang, inbegripet investeringar, för att säkerställa omvända flöden från distributionsnätet till överföringsnätet. Större investeringar i naturgasöverföringsnätet till följd av behovet av ytterligare kapacitet i distributionsnätet ska återspeglas i den tioåriga nätutvecklingsplanen i enlighet med artikel 55.2 a i direktiv (EU) 2024/1788.

2. Punkt 1 ska inte påverka möjligheten för systemansvariga för distributionssystem att utveckla alternativ till investeringar i omvända flöden, såsom lösningar för smarta nät eller anslutning till andra nätoperatörer. Tillträde med fast kapacitet som erbjuds får begränsas på grundval av driftsmässiga begränsningar, för att säkerställa infrastrukturens säkerhet och ekonomisk effektivitet. Tillsynsmyndigheten ska säkerställa att alla begränsningar avseende fast kapacitet eller driftsmässiga begränsningar införs av systemansvariga för distributionssystem på grundval av transparenta och icke-diskriminerande förfaranden och inte skapar oskäligen hinder för marknadstillträde. När produktionsanläggningen står för kostnaderna för att säkerställa fast kapacitet ska inga begränsningar gälla.

Bedömning

Det finns ingen motsättning mellan den svenska lagstiftningen och bestämmelsen i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 37 – Samarbete mellan systemansvariga för distributionssystem och systemansvariga för överföringssystem

Systemansvariga för distributionssystem ska samarbeta med andra systemansvariga för distributionssystem och med systemansvariga för överföringssystem för att samordna underhållet, systemutvecklingen, nya anslutningar, avvecklingen och systemets drift för att säkerställa systemintegriteten i syfte att maximera kapaciteten och minimera användningen av gasbränsle.

Bedömning

Det finns ingen motsättning mellan den svenska lagstiftningen och bestämmelsen i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 38 – Krav på transparens när det gäller systemansvariga för distributionssystem

När systemansvariga för distributionssystem ansvarar för förvaltningen av gaskvaliteten i sina nät, ska de offentliggöra detaljerad information om kvaliteten på den naturgas som transporteras i deras nät, som kan påverka nätanvändarna, enligt artiklarna 16 och 17 i förordning (EU) 2015/703.

Bedömning

Det finns ingen motsättning mellan den svenska lagstiftningen och bestämmelsen i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 39 – Europeisk enhet för systemansvariga för distributionssystem

Systemansvariga för distributionssystem som driver ett naturgassystem ska, och operatörer av distributionsnät för vätgas som driver ett vätgasnät får, samarbeta på unionsnivå genom EU DSO-enheten för att främja genomförandet av en väl fungerande inre marknad för naturgas, samarbeta för att utveckla vätgasmarknaden och främja en optimal förvaltning och samordnad drift av distributions- och överföringssystemen.

Registrerade medlemmar får delta direkt i EU DSO-enheten eller låta sig företrädas av en nationell sammanslutning som utsetts av en medlemsstat eller av en sammanslutning på unionsnivå.

De systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas som är registrerade medlemmar ska stå för kostnaderna för EU DSO-enhetens verksamhet och dessa ska beaktas vid beräkningen av tariffer. Tillsynsmyndigheterna ska godkänna kostnader under förutsättning att dessa är rimliga och proportionerliga, och ange skälen om de inte godkänns.

Bedömning

Artikeln handlar om systemansvariga för distributionssystemns möjlighet att samarbeta genom EU DSO-enheten. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 40 – Ändringar av EU DSO-enhetens grundläggande regler och förfaranden

1. EU DSO-enhetens grundläggande regler och förfaranden enligt artikel 54 i förordning (EU) 2019/943 ska också tillämpas på systemansvariga för distributionssystem som driver ett naturgassystem och operatörer av distributionsnät för vätgas.
2. Den strategiska rådgivande grupp som avses i artikel 54.2 f i förordning (EU) 2019/943 ska också bestå av företrädare för sammanslutningar vilka företräder europeiska systemansvariga för distributionssystem som driver ett naturgassystem eller europeiska operatörer av distributionsnät för vätgas.
3. Senast den 5 augusti 2025 ska EU DSO-enheten till kommissionen och Acer lämna ett utkast till uppdaterade stadgar, inklusive en uppförandekod, en förteckning över registrerade medlemmar, ett utkast till uppdaterad arbetsordning, inklusive arbetsordning för samråd med Entso för el, Entso för gas och andra intressenter samt utkast till uppdaterade finansieringsregler.

Utkastet till uppdaterad arbetsordning för EU DSO-enheten ska säkerställa en rättvis och balanserad representation för alla deltagande systemansvariga för distributionssystem, även de som äger eller driver naturgassystem, och för operatörer av distributionsnät för vätgas.

4. Inom fyra månader från mottagandet av de dokument som lämnats in enligt punkt 3 ska Acer lämna sitt yttrande till kommissionen, efter samråd med organisationer som företräder alla intressenter, i synnerhet användarna av distributionssystem, inklusive kunder.
5. Inom tre månader från mottagandet av Acers yttrande ska kommissionen avge ett yttrande om de dokument som lämnats in enligt punkt 3, med beaktande av Acers yttrande som avses i punkt 4.
6. Inom tre månader från mottagandet av kommissionens positiva yttrande ska de systemansvariga för distributionssystem anta och offentliggöra EU DSO-enhetens uppdaterade stadgar, arbetsordning och finansieringsregler.
7. De dokument som avses i punkt 3 ska lämnas till kommissionen och Acer när ändringar gjorts eller på motiverad begäran från en av dem. Kommissionen och Acer får avge ett yttrande i enlighet med det förfarande som fastställs i punkterna 3, 4 och 5.

Bedömning

Artikeln handlar om ändringar för DSO-enhetens grundläggande regler och förfaranden. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 41 – Ytterligare uppgifter för EU DSO-enheten

1. EU DSO-enheten ska utföra de uppgifter som anges i artikel 55.1 a–e i förordning (EU) 2019/943 och bedriva den verksamhet som anges i artikel 55.2 c, d och e i den förordningen även när det gäller distributionssystem för naturgas eller distributionsnät för vätgas.

2. Vid sidan av de uppgifter som anges i artikel 55.1 i förordning (EU) 2019/943 ska EU DSO-enheten delta i utvecklingen av nätföreskrifter som är relevanta för driften och planeringen av distributionsnät och den samordnade driften av överföringsnät och distributionsnät enligt denna förordning och bidra till att minska diffusa metanutsläpp från naturgassystemet.

När EU DSO-enheten deltar i utarbetandet av nya nätföreskrifter enligt artikel 71 i denna förordning ska den uppfylla de krav på samråd som fastställs i artikel 56 i förordning (EU) 2019/943.

3. Utöver den verksamhet som anges i artikel 55.2 i förordning (EU) 2019/943 ska EU DSO-enheten göra följande:

a) Samarbeta med Entso för gas och ENNOH om övervakningen av genomförandet av

de nätföreskrifter och riktlinjer som antas enligt denna förordning och som är

relevanta för driften och planeringen av distributionsnät för naturgas och vätgas och den samordnade driften av överföringsnät och distributionsnät och överföringsnät för vätgas och distributionsnät för vätgas.

b) Samarbeta med Entso för gas och ENNOH och anta bästa praxis för den samordnade driften och planeringen av överförings- och distributionssystem, överföringsnät för vätgas och distributionsnät för vätgas, inbegripet sådana frågor som utbytet av data mellan systemansvariga och samordningen av distribuerade energiresurser,

c) Arbeta med att identifiera bästa praxis för genomförandet av resultaten av bedömningarna enligt artikel 23.1b i direktiv (EU) 2018/2001 och artikel 25 i direktiv (EU) 2023/1791 och för samarbetet mellan systemansvariga för distributionssystem för el, systemansvariga för distributionssystem för naturgas, operatörer av distributionsnät för vätgas och systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla, inbegripet för bedömningen i enlighet med artikel 24.8 i

direktiv (EU) 2018/2001, däribland rekommendationer om lämplig placering av elektrolysanläggningar i syfte att säkerställa användningen av restvärme i fjärrvärmenät.

4. EU DSO-enheten ska förse Entso för gas med underlag till dess rapportering om gaskvalitet, med avseende på de distributionssystem där de systemansvariga för distributionssystem är ansvariga för förvaltningen av gaskvalitet, som avses i artikel 26.3.

5. EU DSO-enheten ska förse ENNOH med underlag till den övervakningsrapport om vätgaskvaliteten som ska antas enligt artikel 59.1 j i denna förordning, med avseende på de distributionsnät för vätgas där operatörer för distributionsnät för vätgas är ansvariga för förvaltningen av vätgaskvalitet enligt artikel 50 i direktiv (EU) 2024/1788.

Bedömning

Artikeln handlar om DSO-enhetens uppgifter. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Avsnitt 5 – Aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas och en mekanism för att stödja marknadsutvecklingen för vätgas

Artiklarna 42 - 54 nedan är nya och saknar motsvarighet i förordning (EG) nr 715/2009.

Bedömning

Artiklarna 42 – 54 handlar samtliga om kommissions skyldigheter när det gäller att inrätta mekanism för frivillig aggregering av efterfrågan av gemensamma inköp av naturgas och vätgas. Artiklarna kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 42 – Mekanism för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas

Kommissionen ska inrätta en mekanism för frivillig aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas i enlighet med artiklarna 43–49.

Artikel 43 – Avtal med en tjänsteleverantör

1. Genom undantag från artikel 176 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 får kommissionen genom relevanta upphandlingsförfaranden enligt förordning (EU, Euratom) 2018/1046 upphandla nödvändiga tjänster från en enhet eller enheter etablerade i unionen i syfte att uppnå målet i artikel 42 i den här förordningen.

2. Om kommissionen väljer en tjänsteleverantör ska detta ske utifrån kriterier som skyddar den inre marknads integritet, som säkerställer konkurrens och försörjningstrygghet och som är förenliga med artikel 44. Kommissionen ska ange de krav som gäller för tjänsteleverantören i de relevanta kravspecifikationerna.

Artikel 44 – Kriterier för val av tjänsteleverantör

1. Tjänsteleverantören ska väljas ut av kommissionen bland enheter som uppfyller följande urvalskriterier:

a) Tjänsteleverantören ska vara etablerad och ha sitt säte på en medlemsstats territorium.

b) Tjänsteleverantören och dess underleverantörer får inte

i) omfattas av unionens restriktiva åtgärder som antagits enligt artikel 29 i EU-fördraget eller artikel 215 i EUF-fördraget och som består av ett förbud mot att direkt eller indirekt tillgängliggöra eller överföra penningmedel eller ekonomiska resurser eller tillhandahålla finansiering eller ekonomiskt stöd till dem, eller av frysning av tillgångar, eller

ii) direkt eller indirekt ägas eller kontrolleras av, eller agera på vägnar av eller på uppdrag av fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som omfattas av sådana unionens restriktiva åtgärder.

2. Utan att det påverkar andra skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet ska det finnas avtalsförpliktelser mellan kommissionen och tjänsteleverantörerna för att säkerställa att tjänsteleverantören, i samband med att uppgifter utförs i enlighet med artikel 45, inte gör några penningmedel eller ekonomiska resurser tillgängliga, direkt eller indirekt, för eller till förmån för fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som

a) omfattas av unionens restriktiva åtgärder som antagits enligt artikel 29 i EU-fördraget eller artikel 215 i EUF-fördraget och som består av ett förbud mot att direkt eller indirekt tillgängliggöra eller överföra penningmedel eller ekonomiska

resurser eller tillhandahålla finansiering eller ekonomiskt stöd till dem, eller av frysning av tillgångar, eller

b) direkt eller indirekt ägas eller kontrolleras av, eller agera på vägnar av eller på uppdrag av fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som omfattas av sådana unionens restriktiva åtgärder.

3. Tjänsteleverantören får inte vara del av ett vertikalt integrerat företag, med undantag för en enhet som åtskiljs i enlighet med kapitel IX i direktiv (EU) 2024/1788.

Artikel 45 – Tjänsteleverantörens uppgifter

1. Tjänsteleverantören ska organisera aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas. I synnerhet, men inte uteslutande, får tjänsteleverantören

- a) bedöma och aggregera efterfrågan från naturgasföretag och naturgasförbrukande företag,
- b) samla in säljbud från naturgasleverantörer eller naturgasproducenter för att matcha dessa säljbud med den aggregerade efterfrågan,
- c) fördela säljbuden avseende leverans till dem som deltar i aggregeringen av efterfrågan, med beaktande av en proportionell fördelning mellan mindre och större deltagare beroende på volymerna av efterfrågan som lämnats in,
- d) tillhandahålla eventuella sidotjänster, inbegripet tjänster för att underlätta ingående av avtal om inköp av naturgas.

Artikel 46 – Deltagande i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas

1. Deltagande i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas ska vara öppet för naturgasföretag och naturgasförbrukande företag som är etablerade i unionen på icke-diskriminerande grund. Sådana företag ska hindras från att delta i egenskap av leverantörer, producenter och köpare om de

a) omfattas av unionens restriktiva åtgärder som antagits enligt artikel 29 i EU-fördraget eller artikel 215 i EUF-fördraget och som består av ett förbud mot att direkt eller indirekt tillgängliggöra eller överföra penningmedel eller ekonomiska resurser eller tillhandahålla finansiering eller ekonomiskt stöd till dem, eller av frysning av tillgångar, eller

b) direkt eller indirekt ägs eller kontrolleras av, eller agerar på vägnar av eller på uppdrag av fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som omfattas av sådana unionens restriktiva åtgärder.

2. Avtalsförpliktelser ska införas för att säkerställa att inga penningmedel eller ekonomiska resurser görs tillgängliga, direkt eller indirekt, för eller till förmån för fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som

a) omfattas av unionens restriktiva åtgärder som antagits enligt artikel 29 i EU-fördraget eller artikel 215 i EUF-fördraget och som består av ett förbud mot att direkt eller indirekt tillgängliggöra eller överföra penningmedel eller ekonomiska resurser eller tillhandahålla finansiering eller ekonomiskt stöd till dem, eller av frysning av tillgångar, eller

b) direkt eller indirekt ägs eller kontrolleras av, eller agerar på vägnar av eller på uppdrag av fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som omfattas av sådana unionens restriktiva åtgärder.

3. Naturgasföretag och naturgasförbrukande företag som är etablerade i energigemenskapens fördragsslutande parter får delta i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas, förutsatt att nödvändiga åtgärder eller arrangemang finns på plats för att göra det möjligt för dem att delta i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas enligt detta avsnitt.

4. Naturgasföretag och naturgasförbrukande företag som deltar i aggregering av efterfrågan får, på ett transparent sätt, samordna delar av villkoren i köpeavtalet eller använda avtal om gemensamma inköp för att uppnå bättre villkor med sina leverantörer, förutsatt att de är förenliga med unionsrätten, inbegripet unionens konkurrensrätt, särskilt artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.

5. Deltagarna i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas ska till kommissionen eller den berörda tjänsteleverantören, enligt vad som är lämpligt, rapportera följande delar av de ingångna avtalen:

a) Volym.

b) Motparter.

c) Löptid.

6. Deltagarna i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av

naturgas får rapportera till kommissionen eller den berörda tjänsteleverantören, enligt vad som är lämpligt, om matchningen och anbudet inte ledde till att något leveransavtal ingicks.

7. Mottagaren av den information som rapporteras enligt punkterna 5 och 6 ska säkerställa att tillgången till konfidentiell information strikt begränsas till tjänsteleverantören och de avdelningar inom kommissionen för vilka det är absolut nödvändigt att ha tillgång till informationen. Sådan information ska hanteras med vederbörlig konfidentialitet.

Artikel 47 – Tillfällig begränsning av deltagandet i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas

1. För att slå vakt om unionens och dess medlemsstaters väsentliga säkerhetsintressen och för att skydda försörjningstryggheten, får

naturgasleveranser med ursprung i, och LNG-leveranser från LNG-anläggningar belägna i, Ryska federationen eller Belarus inte erbjudas genom mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas förrän den 31 december 2025.

2. Det undantag som avses i punkt 1 ska tillämpas på alla LNG-leveranser med ursprung i LNG-anläggningar belägna i Ryska federationen eller Belarus och naturgasleveranser som förs in i medlemsstaterna eller i energigemenskapens fördragsslutande parter via följande inmatningspunkter:

- a) Greifswald
- b) Lubmin II
- c) Imatra
- d) Narva
- e) Värska
- f) Luhamaa
- g) Šakiai
- h) Kotlovka
- i) Kondratki
- j) Wysokoje
- k) Tieterowka
- l) Mozyr
- m) Kobryn
- n) Sudzha (RU)/(UA)
- o) Belgorod (RU)/(UA)
- p) Valuyki (RU)/(UA)
- q) Serebryanka (RU)/(UA)
- r) Pisarevka (RU)/(UA)

s) Sokhranovka (RU)/(UA)

t) Prokhorovka (RU)/(UA)

u) Platovo (RU)/(UA)

v) Strandzha 2 (BG)/Malkoclar (TR).

Artikel 48 – Möjlighet att begränsa deltagandet i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas

1. Från och med den 1 januari 2026 får kommissionen genom en genomförandeakt besluta att tillfälligt undanta naturgas med ursprung i, eller LNG-leveranser från LNG-anläggningar belägna i, Ryska federationen eller Belarus från att delta i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas om så är nödvändigt för att skydda unionens eller en medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen eller försörjningstrygghet, förutsatt att sådana åtgärder

a) inte otillbörligen stör den inre naturgasmarknadens funktion och gränsöverskridande naturgasflöden mellan medlemsstaterna, och inte undergräver försörjningstryggheten för unionen eller en medlemsstat,

b) respekterar principen om energisolidaritet,

c) vidtas i enlighet med unionens eller medlemsstaternas rättigheter och skyldigheter gentemot tredjeländer.

2. I tillräckligt god tid före den första anbudsomgången 2026 ska kommissionen bedöma om alla villkor i punkt 1 är uppfyllda i syfte att fatta beslut om de åtgärder som avses i denna punkt. Sådana beslut ska gälla i upp till ett år och får förnyas om det är motiverat.

Kommissionen ska fortlöpande bedöma om villkoren i punkt 1 är uppfyllda och ska hålla Europaparlamentet och rådet vederbörligen underrättade om sina bedömningar, däribland den bedömning som avses i första stycket i denna punkt.

3. Med hänsyn till behovet av att säkerställa unionens försörjningstrygghet får de åtgärder som kommissionen vidtar i enlighet med punkt 1 syfta till att diversifiera naturgas- eller LNG-leveranserna för att minska beroendet av rysk naturgas, om det kan visas att sådana åtgärder är nödvändiga för att skydda unionens och medlemsstaternas väsentliga säkerhetsintressen.

4. Besluten som avses i punkt 1 ska innehålla en förteckning över

a) alla inmatningspunkter från Ryska federationen eller Belarus eller andra tredjeländer som fungerar som transitländer och som inte får användas för att leverera naturgas som omfattas av aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp,

b) alla LNG-anläggningar belägna i Ryska federationen eller Belarus.

Naturgasleverantörer eller naturgasproducenter som deltar i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas ska tillhandahålla garantier om efterlevnaden av artikel 47 och av de beslut som antas enligt punkt 1 i den här artikeln.

5. Kommissionen ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa en verkningsfull tillämpning av denna artikel och av artikel 47 och får från de naturgasleverantörer eller naturgasproducenter som deltar i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas kräva all nödvändig information som hjälper den i arbetet, inbegripet inlämning till köparna av relevanta transportdokument vid leveransen av naturgas, om så är tekniskt möjligt.

Artikel 49 – Styrelse

1. För att underlätta samordningen och informationsutbytet inom ramen för mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas ska kommissionen bistås av en styrelse.

2. Styrelsen ska bestå av företrädare för medlemsstaterna och en företrädare för kommissionen. Medlemsstaternas deltagande ska vara frivilligt och beror i synnerhet på dagordningen för styrelsens möten. Företrädarna för energigemenskapens fördragsslutande parter får på inbjudan av kommissionen delta i styrelsens möten i alla frågor av ömsesidigt intresse. Kommissionen ska vara ordförande i styrelsen.

Artikel 50 – Garantier

Likviditetsstöd, inbegripet garantier, kan tillhandahållas av medlemsstaterna, när det gäller deltagare som är etablerade på deras territorier, eller av andra berörda intressenter till deltagare i mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas, i enlighet med reglerna för statligt stöd i tillämpliga fall, särskilt om den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten har tillkännaggett en av de krisnivåer som avses i artikel 11.1 i förordning (EU) 2017/1938.

Artikel 51 – Rapportering

Kommissionen ska regelbundet rapportera till styrelsen och överlämna en årsrapport till Europaparlamentet och rådet om hur mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas fungerar.

Årsrapporten ska åtminstone innehålla följande uppgifter:

- a) Uppgifter om antalet naturgasföretag och volymer av naturgas som omfattas av mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas.
- b) Uppgifter om antalet ingångna avtal och de resulterande volymerna naturgas som avtalats respektive levererats till unionen.
- c) En beskrivning av de tillämpliga reglerna i anbudsomgångar för deltagare i aggregering av efterfrågan och naturgasleverantörer eller naturgasproducenter.
- d) En översikt över de totala kostnaderna för mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas, inklusive tjänsteleverantörens utgifter.
- e) Betydande utvecklingar när det gäller hur mekanismen för aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av naturgas fungerar.

Artikel 52 – mekanism för att stödja marknadsutvecklingen för vätgas

1. Kommissionen får inrätta en mekanism för att stödja marknadsutvecklingen för vätgas, inbegripet de delar som anges i punkt 2 som ska genomföras inom ramen för Europeiska vätgasbankens verksamhet. Denna frivilliga mekanism får tillämpas fram till den 31 december 2029.

2. Kommissionen får ingå avtal med den berörda tjänsteleverantören, med motsvarande tillämpning av förfarandet i artiklarna 43 och 44, för genomförande av i synnerhet, men inte uteslutande, följande:

- a) Insamling och behandling av marknadsdata om exempelvis tillgången till infrastruktur eller utvecklingen av vätgasflöden och vätgaspriser, för att göra marknadsutvecklingen för vätgas mer transparent.
- b) Insamling och bedömning av efterfrågan från förhandssköpare.
- c) Insamling av säljbud om vätgas från leverantörer.
- d) Tillgång till relevant och nödvändig information som samlats in enligt denna punkt för leverantörer och förhandssköpare, förutsatt att de samtycker till detta och i enlighet med unionens konkurrensregler.

3. För att bidra till de mål för utfasning av fossila bränslen som fastställs i denna förordning får medlemsstaterna säkerställa likviditetsstöd, inbegripet garantier, för vätgas inom ramen för Europeiska vätgasbankens verksamhet och i enlighet med reglerna för statligt stöd i förekommande fall.

4. Samordning och informationsutbyte inom ramen för den mekanism som avses i punkt 1 får underlättas av den relevanta gruppen för samordning, som är åtskild från expertgrupper för naturgas.

För vätgas ska en sådan grupp för samordning inrättas och bedriva sin verksamhet inom ramen för Europeiska vätgasbanken.

5. Innan den mekanism som avses i punkt 1 löper ut ska kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet med en bedömning av mekanismens resultat.

Kommissionen ska särskilt bedöma hur mekanismen har bidragit till utvecklingen av unionens vätgasmarknad.

Om så är lämpligt får denna bedömning åtföljas av ett lagstiftningsförslag om att utveckla en mekanism för frivillig aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp av vätgas.

Artikel 53 – Deltagande i mekanismen för att stödja marknadsutvecklingen för vätgas

1. Deltagande i mekanismen för att stödja marknadsutvecklingen för vätgas ska vara öppet för vätgasföretag och vätgasförbrukande företag som är etablerade i unionen på icke-diskriminerande grund. Sådana företag ska hindras från att delta i egenskap av leverantörer och förhandelsköpare om de

a) omfattas av unionens restriktiva åtgärder som antagits enligt artikel 29 i EU-fördraget eller artikel 215 i EUF-fördraget och som består av ett förbud mot att direkt eller indirekt tillgängliggöra eller överföra penningmedel eller ekonomiska resurser eller tillhandahålla finansiering eller ekonomiskt stöd till dem, eller av frysning av tillgångar, eller

b) direkt eller indirekt ägs eller kontrolleras av, eller agerar på vägnar av eller på uppdrag av fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som omfattas av sådana unionens restriktiva åtgärder.

2. Avtalsförpliktelser ska införas för att säkerställa att inga penningmedel eller ekonomiska resurser görs tillgängliga, direkt eller indirekt, för eller till förmån för fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som

a) omfattas av unionens restriktiva åtgärder som antagits enligt artikel 29 i EU-fördraget eller artikel 215 i EUF-fördraget och som består av ett förbud mot att direkt eller indirekt tillgängliggöra eller överföra penningmedel eller ekonomiska resurser eller tillhandahålla finansiering eller ekonomiskt stöd till dem, eller av frysning av tillgångar, eller

b) direkt eller indirekt ägs eller kontrolleras av, eller agerar på vägnar av eller på uppdrag av fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som omfattas av sådana unionens restriktiva åtgärder.

3. Vätgasföretag och vätgasförbrukande företag som är etablerade i energigemenskapens fördragsslutande parter får delta i mekanismen för att stödja marknadsutvecklingen för vätgas, förutsatt att nödvändiga åtgärder eller arrangemang finns på plats för att göra det möjligt för dem att delta i mekanismen för att stödja marknadsutvecklingen för vätgas enligt denna artikel samt artiklarna 52 och 54.

Artikel 54 – Möjlighet att begränsa deltagandet i mekanismen för att stödja marknadsutvecklingen för vätgas

1. Kommissionen får genom en genomförandeakt besluta att tillfälligt undanta säljbud om vätgasleveranser med ursprung i Ryska federationen eller Belarus från att samlas in inom ramen för mekanismen för att stödja marknadsutvecklingen för vätgas om så är nödvändigt för att skydda unionens eller en medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen eller försörjningstrygghet, förutsatt att sådana åtgärder

a) inte otillbörligen stör den inre vätgasmarknadens funktion och inte undergräver försörjningstryggheten för unionen eller en medlemsstat,

b) respekterar principen om energisolidaritet,

c) vidtas i enlighet med unionens eller medlemsstaternas rättigheter och skyldigheter gentemot tredjeländer.

2. I tillräckligt god tid före den första insamlingen av säljbud ska kommissionen bedöma om alla villkor i punkt 1 är uppfyllda i syfte att fatta beslut om de åtgärder som avses i denna punkt. Sådana beslut ska gälla i upp till ett år och får förnyas om det är motiverat.

Kommissionen ska fortlöpande bedöma om villkoren i punkt 1 är uppfyllda och ska hålla Europaparlamentet och rådet vederbörligen underrättade om sina bedömningar, däribland den bedömning som avses i första stycket i denna punkt.

3. Kommissionen ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa en verkningsfull tillämpning av denna artikel.

6.4 Kapitel III – Regler för vätgasnät

Artiklarna 55-69 nedan är nya och saknar motsvarighet i förordning (EG) nr 715/2009.

Artikel 55 – Gränsöverskridande samordning med avseende på vätgaskvalitet

1. Operatörer av överföringsnät för vätgas ska samarbeta för att undvika begränsningar av de gränsöverskridande flödena av vätgas på grund av skillnader i vätgaskvalitet så att kvalitetskraven för olika slutanvändningstillämpningar uppfylls i överensstämmelse med tillämpliga kvalitetsstandarder för vätgas.

2. När de berörda operatörerna av överföringsnät för vätgas inte kan undvika en begränsning av gränsöverskridande flöden i sin normaldrift på grund av skillnader i vätgaskvalitet, ska de informera de berörda tillsynsmyndigheterna utan dröjsmål. Informationen ska omfatta en beskrivning av och en motivering till alla åtgärder som redan vidtagits av operatörerna av överföringsnät för vätgas.

3. De berörda tillsynsmyndigheterna ska inom sex månader från mottagandet av den information som avses i punkt 2 gemensamt komma överens om huruvida denna begränsning ska erkännas.

4. Om de berörda tillsynsmyndigheterna erkänner begränsningen enligt punkt 3 ska de begära att de berörda operatörerna av överföringsnät för vätgas inom tolv månader från erkännandet av begränsningen enligt den punkten utför följande, i ordningsföljd:

a) Samarbeta och utveckla tekniskt genomförbara alternativ för att undanröja den erkända begränsningen.

b) Gemensamt göra en kostnads-nyttoanalys av de tekniskt genomförbara alternativen för att fastställa ekonomiskt effektiva lösningar med redogörelse för kostnader och fördelar uppdelade på de olika kategorierna av de parter som påverkas.

c) Ta fram en uppskattning av genomförandetiden för varje potentiellt alternativ.

d) Genomföra ett offentligt samråd om identifierade genomförbara lösningar och beakta resultaten av det samrådet.

e) Lämna in ett gemensamt förslag, på grundval av kostnads-nyttoanalysen och resultaten från det offentliga samrådet, om en lösning som undanröjer den erkända

begränsningen, inbegripet en tidsplan för dess genomförande, till sina berörda tillsynsmyndigheter för godkännande och till de andra behöriga nationella myndigheterna i varje berörd medlemsstat i informationssyfte.

5. När de berörda operatörerna av överföringsnät för vätgas inte kan nå en överenskommelse om att lämna in ett gemensamt förslag i enlighet med punkt 4 e ska varje operatör av överföringsnät för vätgas informera sin tillsynsmyndighet utan dröjsmål.

6. De berörda tillsynsmyndigheterna ska, i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942, inom sex månader från mottagandet av den information som avses i punkt 5 i den här artikeln fatta ett gemensamt samordnat beslut om att undanröja den erkända begränsningen, med beaktande av den kostnads-nyttoanalys som genomförts av de berörda operatörerna av överföringsnät för vätgas samt resultaten av det offentliga samråd som genomförts i enlighet med punkt 4 d i den här artikeln.

7. De berörda tillsynsmyndigheternas gemensamma samordnade beslut som avses i punkt 6 ska innefatta ett beslut om uppdelningen av investeringskostnaderna på varje operatör av överföringsnät för vätgas för genomförandet av den överenskomna lösningen, liksom inkludandet av dessa investeringskostnader i tarifferna efter den 1 januari 2033, med beaktande av lösningens ekonomiska, sociala och miljömässiga kostnader och vinster i de berörda medlemsstaterna.

8. Acer får utfärda rekommendationer för tillsynsmyndigheterna om detaljerna i de kostnadsfördelningsbeslut som avses i punkt 7.

9. Om de berörda tillsynsmyndigheterna inte kan nå en överenskommelse som avses i punkt 3 i denna artikel ska Acer besluta om begränsningen i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942. Om Acer erkänner begränsningen ska Acer begära att berörda operatörer av överföringsnät för vätgas inom tolv månader genomför de åtgärder som avses i punkt 4 i den här artikeln, i ordningsföljd.

10. Om de berörda tillsynsmyndigheterna inte kan fatta ett gemensamt samordnat beslut som avses i punkterna 6 och 7 i denna artikel ska Acer besluta om lösningen för att undanröja den erkända begränsningen och om uppdelningen av investeringskostnaderna på varje operatör av överföringsnät för vätgas för genomförandet av den överenskomna lösningen i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942.

11. Ytterligare uppgifter som krävs för genomförandet av denna artikel, inbegripet uppgifter om en gemensam bindande specifikation för vätgaskvalitet för gränsöverskridande sammanlänkningsnät för vätgas, kostnads-nyttoanalyser för

undanröjandet av begränsningar av gränsöverskridande flöden på grund av skillnader i vätgaskvalitet, driftskompatibilitetsregler för gränsöverskridande vätgasinfrastruktur, inklusive sådana som rör sammanlänkingsavtal, enheter, datautbyte, kommunikation och information till berörda marknadsaktörer, ska anges i en nätföreskrift som fastställs enligt artikel 72.1 b.

Bedömning

Det finns ingen motsättning mellan den svenska lagstiftningen och bestämmelserna i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 56 – Samarbete mellan operatörer av distributionsnät för vätgas och operatörer av överföringsnät för vätgas

Operatörer av distributionsnät för vätgas ska samarbeta med andra operatörer av distributionsnät för vätgas och med operatörer av överföringsnät för vätgas för att samordna underhållet, utvecklingen av vätgasnätet, nya anslutningar, avvecklingen och vätgassystemets drift för att säkerställa vätgassystemets systemintegritet i syfte att maximera kapaciteten och minimera energianvändningen för att driva vätgassystemet.

Bedömning

Artikeln handlar om skyldighet för operatörer av distributionsnät för vätgas att samarbeta med andra operatörer.

Det finns ingen motsättning mellan den svenska lagstiftningen och bestämmelserna i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 57 – Europeiskt nätverk av operatörer av vätgasnät

1. Operatörer av överföringsnät för vätgas ska samarbeta på unionsnivå genom ENNOH för att främja utvecklingen av en väl fungerande inre marknad för vätgas och gränsöverskridande handel och för att säkerställa optimal förvaltning, samordnad drift och sund teknisk utveckling av det europeiska överföringsnätet för vätgas.
2. ENNOH ska ha ett nära samarbete med Entso för el och Entso för gas om att identifiera synergier och främja systemintegrering av energibärare för att gynna effektiviteten i hela energisystemet.
3. ENNOH ska bestå av operatörer av överföringsnät för vätgas som har certifierats i enlighet med artikel 71 i direktiv (EU) 2024/1788.

Operatörer av överföringsnät för vätgas ska vara berättigade att bli medlemmar av ENNOH från och med det att tillsynsmyndigheten inleder certifieringsförfarandet, förutsatt att de

a) senare certifieras i enlighet med artikel 14 i denna förordning och artikel 71 i direktiv (EU) 2024/1788 inom 24 månader från det att de blir medlemmar av ENNOH,

b) åtminstone utvecklar infrastrukturprojekt för vätgas med ett slutligt investeringsbeslut inom fyra år från det att de blir medlemmar av ENNOH.

Om det slutliga certifieringsbeslut som avses i andra stycket a inte har fattats inom 24 månader från det att operatören av överföringsnätet för vätgas blir medlem i ENNOH eller om det slutliga investeringsbeslutet som avses i andra stycket b inte har fattats inom fyra år från det att operatören blir medlem i ENNOH ska ENNOH-medlemskapet upphöra.

4. Genom undantag från punkt 3 i denna artikel ska en operatör av överföringsnät för vätgas som omfattas av ett undantag från artikel 68 i direktiv (EU) 2024/1788 vara berättigad att bli medlem i ENNOH, under förutsättning att operatören är etablerad i en medlemsstat där ingen annan operatör av överföringsnät för vätgas är medlem i ENNOH enligt punkt 3 i den här artikeln. Medlemsstater får nominera en sådan operatör av överföringsnät för vätgas och ska lämna in alla sådana nomineringar till ENNOH, kommissionen och Acer.

Medlemsstaterna får när som helst dra tillbaka en sådan nominering. Om operatören av överföringsnät för vätgas inte har fattat ett slutligt investeringsbeslut med avseende på ett infrastrukturprojekt för vätgas inom fyra år från det att den blev medlem i ENNOH, ska den operatörens medlemskap upphöra.

5. Medlemsstater som inte har utsett en operatör av överföringsnät för vätgas, men som planerar att utveckla ett överföringsnät för vätgas i enlighet med sina integrerade nationella energi- och klimatplaner, får nominera en enhet till associerad partner inom ENNOH. Den berörda medlemsstaten ska lämna in en nominering i enlighet med denna punkt till ENNOH, kommissionen och Acer. Den berörda medlemsstaten får när som helst dra tillbaka en sådan nominering. Nomineringen ska upphöra när en operatör av överföringsnät för vätgas som är etablerad i den berörda medlemsstaten blir medlem i ENNOH.

6. Vid utförandet av sina uppgifter enligt unionsrätten ska ENNOH agera för att inrätta en väl fungerande och integrerad inre marknad för vätgas och bidra till ett effektivt och hållbart uppnående av målen i den klimat- och energipolitiska ramen, i synnerhet genom att bidra till en effektiv integrering av vätgas producerad från förnybara energikällor och till ökad energieffektivitet, med bibehållen säkerhet i vätgassystemet. ENNOH ska ha tillräckliga personalresurser och ekonomiska resurser för att kunna utföra sina uppgifter.

7. För inrättandet av ENNOH ska operatörerna av överföringsnät för vätgas senast den 1 september 2024 till kommissionen och Acer överlämna ett utkast till stadgar, en medlemsförteckning, och ett utkast till arbetsordning, inklusive reglerna för samråd med intressenter.

8. Operatörerna av överföringsnät för vätgas ska till kommissionen och Acer överlämna alla utkast till ändring av ENNOH:s stadgar, medlemsförteckning eller arbetsordning.

9. Inom fyra månader från mottagandet av de utkast som avses i punkt 7 och de utkast till ändring av, stadgar, medlemsförteckning eller arbetsordning som avses i punkt 8 ska Acer, efter samråd med organisationer som företräder alla intressenter, i synnerhet vätgassystemets användare, inklusive kunder, lämna ett yttrande till kommissionen om dessa utkast till, eller utkast till ändring av, stadgar, medlemsförteckning eller arbetsordning.

10. Kommissionen ska avge ett yttrande om utkasten till, och utkasten till ändring av, stadgar, medlemsförteckning eller arbetsordning, med beaktande av Acers yttrande enligt punkt 9, inom tre månader från dagen för mottagandet av det yttrandet.

11. Inom tre månader från mottagandet av kommissionens positiva yttrande ska operatörerna av överföringsnät för vätgas anta och offentliggöra ENNOH:s stadgar, medlemsförteckning och arbetsordning.

12. De dokument som avses i punkt 7 ska lämnas till kommissionen och Acer när ändringar gjorts eller på motiverad begäran från kommissionen eller Acer. Kommissionen och Acer ska avge sina yttranden i enlighet med punkterna 9, 10 och 11.

Bedömning

Artikeln handlar om uppgifter för ENNOH och dess medlemmar. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 58 – Övergång till ENNOH

I avvaktan på att ENNOH inrättas ska Entso för gas ansvara för utvecklingen av unionsomfattande nätutvecklingsplaner för naturgas och vätgas som avses i artiklarna 32 och 60. Vid utförandet av denna uppgift ska Entso för gas säkerställa effektivt samråd med och inkluderande av alla marknadsaktörer, inbegripet sådana på vätgasmarknaden.

Bedömning

Artikeln handlar om vissa skyldigheter för Entso för gas i avvaktan på inrättandet av ENNOH. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 59 – Uppgifter för ENNOH

1. ENNOH ska ha följande uppgifter:

- a) Utarbeta nätföreskrifter på de områden som förtecknas i artikel 72 för att uppnå de mål som fastställs i artikel 57.
- b) Tillsammans med Entso för gas utarbeta de nätföreskrifter som avses i artikel 72.1 f.
- c) Vartannat år anta och offentliggöra en icke-bindande unionsomfattande tioårig nätutvecklingsplan för vätgas som avses i artikel 60 (den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas), inklusive en europeisk försörjningsprognos.
- d) Samarbeta med Entso för el, Entso för gas och EU DSO-enheten.
- e) Utarbeta rekommendationer till operatörer av överföringsnät för vätgas om deras tekniska samarbete med operatörer av distributionsnät för vätgas och med systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem i unionen.
- f) Utarbeta rekommendationer för samordningen av det tekniska samarbetet mellan unionens och tredjeländers operatörer av vätgasnät.
- g) Anta ett årsarbetsprogram.
- h) Anta en årsrapport.
- i) Anta en årlig prognos för vätgasförsörjningen, som omfattar medlemsstater där vätgas används för elproduktion.
- j) Senast den 15 maj 2026 och därefter vartannat år anta en övervakningsrapport om vätgaskvaliteten, inbegripet utveckling och prognoser vad gäller förväntad utveckling av vätgaskvalitetsparametrar, samt information om fall som rör skillnader i specifikationerna för vätgaskvalitet och hur sådana fall åtgärdats.
- k) Främja cybersäkerhet och dataskydd i samarbete med relevanta myndigheter och reglerade enheter.
- l) Utarbeta och främja bästa praxis när det gäller upptäckt, övervakning och minskning av vätgasläckage.

2. ENNOH ska övervaka och analysera genomförandet av nätföreskrifter och riktlinjer som antas av kommissionen i enlighet med artiklarna 72, 73 och 74 och deras effekt på harmoniseringen av tillämpliga regler som syftar till att främja

utveckling och integrering av vätgasmarknaden. ENNOH ska rapportera sina slutsatser till Acer och inkludera resultaten av analysen i den årsrapport som avses i punkt 1 h i den här artikeln.

3. ENNOH ska offentliggöra protokollen från sina medlemsmöten, styrelsemöten och kommittémöten och ge allmänheten regelbunden information om sitt beslutsfattande och sin verksamhet.

4. Det årsarbetsprogram som avses i punkt 1 g ska innehålla en förteckning och beskrivning av de nätföreskrifter som ska utarbetas, en samordningsplan för vätgasnätets drift, en förteckning över forsknings- och utvecklingsverksamhet som ska utföras under året samt en preliminär tidsplan.

5. ENNOH ska förse Acer med den information som Acer behöver för att utföra sina arbetsuppgifter enligt artikel 64. För att göra det möjligt för ENNOH att uppfylla detta krav ska operatörer av överföringsnät för vätgas förse ENNOH med den information som begärs.

6. På begäran av kommissionen ska ENNOH lämna sina synpunkter till kommissionen i samband med antagandet av riktlinjerna enligt artikel 74.

Bedömning

Artikeln handlar om uppgifter för ENNOH. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 60 – Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas

1. Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska omfatta modellbeskrivningar av det integrerade vätgasnätet, utvecklingsscenarier, en europeisk försörjningsprognos och en bedömning av systemets resiliens.

Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska särskilt

a) bygga på de nationella utvecklingsplanerna för överföringsnät för vätgas enligt artikel 55 i direktiv (EU) 2024/1788, och kapitel IV i förordning (EU) 2022/869,

b) när det gäller gränsöverskridande sammanlänkningsplaner, även bygga på rimliga behov hos olika nätanvändare samt integrera de åtaganden på lång sikt från investerare som avses i artikel 55.7 i direktiv (EU) 2024/1788, och

c) identifiera investeringsluckor, särskilt med avseende på nödvändig gränsöverskridande kapacitet, för att genomföra de prioriterade korridorer för vätgas och elektrolysanläggningar som avses i punkt 3 i bilaga I till förordning (EU) 2022/869.

Beträffande andra stycket c får en översyn av de faktorer som på grund av skillnader i godkännandeförfaranden eller godkännandepaxis hindrar en utbyggnad av den gränsöverskridande nätkapaciteten bifogas den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas. En sådan översyn får när så är lämpligt åtföljas av en övergripande plan för att undanröja sådana hinder och påskynda genomförandet av de prioriterade korridorerna för vätgas och elektrolysanläggningar.

2. Acer ska yttra sig om de nationella nätutvecklingsplanerna för vätgasöverföring när detta är relevant för bedömningen av deras förenlighet med den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas. Om Acer identifierar inkonsekvenser mellan en nationell plan för utvecklingen av överföringsnätet för vätgas och den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas, ska Acer rekommendera att den nationella planen eller den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ändras på lämpligt sätt.

3. Vid utarbetandet av den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska ENNOH samarbeta med Entso för el och Entso för gas, i synnerhet när det gäller utarbetandet av den kostnads-nyttoanalys för hela energisystemet och den modell för den sammanlänkade energimarknaden och energinätet, inklusive infrastruktur för överföring av el, naturgas och vätgas samt naturgaslagring, vätgaslagring, LNG- och vätgasterminaler och elektrolysanläggningar, som avses i artikel 11 i förordning (EU) 2022/869, de scenarier för de tioåriga nätutvecklingsplanerna som avses i artikel 12 i den förordningen och den identifiering av luckor i infrastrukturen som avses i artikel 13 i den förordningen.

Bedömning

Artikeln handlar om hur den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska tas fram och vad den ska innehålla. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 61 – Integrerad nätplanering på unionsnivå

1. Under övergångsperioden till och med den 1 januari 2027 ska Entso för gas utarbeta 2026 års unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas med fullt deltagande av operatörerna av överföringsnät för vätgas och tillsammans med ENNOH så snart det har inrättats. 2026 års unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas ska bestå av två separata kapitel, ett om vätgas och ett om naturgas. Entso för gas ska utan dröjsmål till ENNOH överföra all information, däribland data och analyser, som samlats in under utarbetandet av den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas senast den 1 januari 2027.

2. ENNOH ska utarbeta 2028 års unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas enligt denna artikel och artikel 60.

3. ENNOH ska ha ett nära samarbete med Entso för el och Entso för gas för att utarbeta integrerade unionsomfattande nätutvecklingsplaner enligt artiklarna 32 och 60 i denna förordning respektive artikel 30 i förordning (EU) 2019/943. Detta samarbete ska särskilt inbegripa följande:

- a) ENNOH ska tillsammans med Entso för el och Entso för gas utarbeta en enda uppsättning gemensamma scenarier för de tioåriga nätutvecklingsplanerna enligt artikel 12 i förordning (EU) 2022/869.
- b) ENNOH, Entso för el och Entso för gas ska var och en, i samarbete med varandra, utarbeta samordnade rapporter om luckor i infrastrukturen inom ramen för de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna enligt artikel 13 i förordning (EU) 2022/869.
- c) Inom sex månader från godkännandet av rapporten om gemensamma scenarier enligt artikel 12.6 i förordning (EU) 2022/869 och därefter vartannat år, ska ENNOH offentliggöra de rapporter om luckor i infrastrukturen som utarbetats inom ramen för de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna.
- d) ENNOH ska utarbeta ett utkast till en sektorsspecifik metod för en kostnads-nyttoanalys för vätgas som omfattar hela energisystemet och en konsekvent och successivt integrerad modell tillsammans med Entso för el och Entso för gas enligt artikel 11 i förordning (EU) 2022/869, vilka ska vara förenliga med de metoder som tagits fram av både Entso för el och Entso för gas enligt artikel 11 i förordning (EU) 2022/869 och tillhandahålla transparens i fråga om de mest kostnadseffektiva lösningarna bland energibärare, inbegripet lösningar som inte är infrastrukturbaserade.
- e) De metoder som avses i led d i denna punkt ska tillämpas vid utarbetandet av varje efterföljande unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas som tas fram av ENNOH enligt artikel 60 i denna förordning.
- f) ENNOH ska utarbeta de gemensamma scenarierna, rapporterna om luckor i infrastrukturen, den sektorsspecifika metoden och den integrerade modellen i enlighet med artiklarna 11, 12 och 13 i förordning (EU) 2022/869.
- g) När beslut måste fattas för att säkerställa systemeffektivitet enligt definitionen i artikel 2.4 i direktiv (EU) 2023/1791 oavsett energibärare ska kommissionen säkerställa ett nära samarbete mellan Entso för el, Entso för gas och ENNOH.
- h) ENNOH, Entso för el och Entso för gas ska samarbeta på ett effektivt, inkluderande och öppet sätt, underlätta att beslut fattas i samförstånd och utarbeta de arbetsformer som krävs för att möjliggöra ett sådant samarbete samt säkerställa en rättvis representation.

ENNOH får tillsammans med Entso för el och Entso för gas inrätta arbetsgrupper för att fullgöra sina skyldigheter enligt första stycket a, b och d och ska säkerställa en rättvis och jämlik representation för vätgas-, el- och gassektorerna i arbetsgrupperna.

Bedömning

Artikeln berör integrerad nätplanering på unionsnivå. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Artikel 62 – Kostnader för ENNOH

Kostnaderna för utförandet av ENNOH:s uppgifter enligt artikel 59 ska bäras av operatörerna av överföringsnät för vätgas och beaktas vid beräkningen av tariffer. Tillsynsmyndigheterna ska godkänna dessa kostnader förutsatt att de är rimliga och lämpliga.

Bedömning

Artikeln handlar om hur kostnaderna för ENNOH ska bäras. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

Artikel 63 – Samråd av ENNOH

1. Vid utarbetandet av förslag enligt de uppgifter som avses i artikel 59 ska ENNOH i ett tidigt skede och på ett öppet och transparent sätt genomföra omfattande offentliga samråd med alla berörda marknadsaktörer och, i synnerhet, med de organisationer som företräder alla intressenter, i enlighet med den arbetsordning som avses i artikel 57. Under samrådsprocessen ska intressenternas synpunkter inkluderas före det slutliga antagandet av förslaget, och syftet ska vara att identifiera synpunkter och förslag från alla berörda intressenter i beslutsprocessen. Även tillsynsmyndigheter och andra nationella myndigheter, producenter, nätanvändare inbegripet kunder, tekniska organ och intressentplattformar ska delta i detta samråd.

2. Samtliga dokument och protokoll från sammanträden med anknytning till de samråd som avses i punkt 1 ska offentliggöras.

3. Före antagandet av de förslag som avses i artikel 59 ska ENNOH redovisa hur synpunkter som framförts under samrådsförfarandet har beaktats. Om synpunkterna inte har beaktats, ska skälen till det anges.

Bedömning

Artikeln handlar om ENNOH:s skyldighet att genomföra samråd. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 64 – Acers övervakning av ENNOH

1. Acer ska övervaka att ENNOH genomför sina uppgifter enligt artikel 59 och rapportera sina slutsatser till kommissionen.
2. Acer ska övervaka ENNOH:s genomförande av nätföreskrifter och riktlinjer som antagits av kommissionen enligt artiklarna 72, 73 och 74. Om ENNOH inte har genomfört dessa nätföreskrifter eller riktlinjer ska Acer begära att ENNOH avger en vederbörligen motiverad förklaring till varför detta inte har skett. Acer ska informera kommissionen om denna förklaring och avge ett yttrande över den.
3. ENNOH ska överlämna utkastet till unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas, utkastet till årsarbetsprogram med information om samrådsprocessen och övriga dokument som avses i artikel 59 till Acer för yttrande.

Inom två månader från dagen för mottagandet ska Acer lämna ett motiverat yttrande, tillsammans med rekommendationer till ENNOH och kommissionen, om Acer anser att utkastet till årsarbetsprogrammet eller utkastet till unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas som lämnats in av ENNOH inte bidrar till icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en väl fungerande marknad eller till en tillräcklig grad av gränsöverskridande sammanlänkningar. ENNOH ska vederbörligen beakta Acers yttrande och rekommendationer.

Bedömning

Artikeln handlar om Acers tillsyn över ENNOH. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 65 – Regionalt samarbete mellan operatörer av överföringsnät för vätgas

1. Operatörer av överföringsnät för vätgas ska inleda regionalt samarbete inom ramen för ENNOH för att bidra till de uppgifter som avses i artikel 59.
2. Operatörer av överföringsnät för vätgas ska främja arrangemang för driften för att säkerställa en optimal förvaltning av nätet och ska säkerställa driftskompatibilitet för de sammanlänkande vätgassystemen i unionen för att underlätta kommersiellt och operativt samarbete mellan operatörer av angränsande överföringsnät för vätgas.

Bedömning

Artikeln handlar om regionalt samarbete mellan operatörer av överföringsnät för vätgas. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 66 – Krav på transparens när det gäller operatörer av vätgasnät

1. Operatören av vätgasnät ska offentliggöra detaljerad information om de tjänster som den erbjuder och de villkor som är tillämpliga, tillsammans med den tekniska information som krävs för att användarna av vätgasnät ska kunna få effektivt nättillträde.

2. För att säkerställa transparenta, objektiva och icke-diskriminerande tariffer och möjliggöra effektiv användning av vätgasnätet, ska operatörer av vätgasnät eller berörda tillsynsmyndigheter från och med den 1 januari 2031 offentliggöra fullständig information om grund, metod och struktur för tariffer.

3. Operatörer av vätgasnät ska offentliggöra detaljerad information om kvaliteten på den vätgas som transporteras i deras nät och som kan påverka nätanvändarna.

4. De behöriga myndigheterna ska efter samråd med användarna av vätgasnätet godkänna de relevanta punkter i vätgasnätet om vilka information ska offentliggöras.

5. Operatörer av vätgasnät ska alltid lämna den information som krävs enligt denna förordning på ett meningsfullt, kvantifierbart tydligt, lättillgängligt och icke-diskriminerande sätt.

6. Operatörer av vätgasnät ska offentliggöra förhands- och efterhandsinformation om tillgång och efterfrågan, inklusive en periodisk prognos och den registrerade informationen.

Tillsynsmyndigheten ska säkerställa att all sådan information offentliggörs. Detaljerna i den information som offentliggörs ska avspegla den information som är tillgänglig för operatören av vätgasnät.

7. De berörda marknadsaktörerna ska överlämna de uppgifter som avses i denna artikel till operatören av vätgasnät.

8. Ytterligare upplysningar som krävs för genomförandet av transparenskraven för operatörer av vätgasnät, inbegripet ytterligare upplysningar om innehåll, frekvens och form för den information som tillhandahålls av operatörer av vätgasnät, ska anges i en nätföreskrift som fastställs i enlighet med artikel 72.2.

Bedömning

Artikeln handlar om skyldigheter för operatörer av vätgasnät att offentliggöra information om tjänster och vätgaskvalitet mm. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 67 – Dokumentation avseende vätgassystemet

Operatörer av vätgasnät, operatörer av lagringsanläggningar för vätgas och operatörer av vätgasterminaler ska bevara all den information som avses i artiklarna 34 och 66 och i punkt 4 i bilaga I under fem år, så att de nationella myndigheterna, bl.a. tillsynsmyndigheterna och de nationella konkurrensmyndigheterna, och kommissionen kan få tillgång till den.

Bedömning

Artikeln handlar om vätgasoperatörers skyldighet att bevara information. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 68 – Presumtion om överensstämmelse av praxis med harmoniserade standarder för vätgas

Praxis som överensstämmer med harmoniserade standarder eller delar av sådana, till vilka hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, ska presumeras överensstämma med de krav som fastställs i delegerade akter som antagits enligt artikel 72.1 b.

Bedömning

Artikeln föreskriver en presumtion om att harmoniserade standarder under vissa förutsättningar överensstämmer med genomförandeakter som antagits enligt 71.2 första stycket a. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 69 – Gemensamma specifikationer för vätgas

1. Kommissionen får fastställa gemensamma specifikationer i en nätföreskrift enligt artikel 72.1 b i denna förordning eller anta genomförandeakter som fastställer gemensamma specifikationer för de krav som fastställs i artikel 50 i direktiv (EU) 2024/1788, i de fall då

a) dessa krav inte omfattas av harmoniserade standarder eller delar av sådana, till vilka hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning,

b) kommissionen enligt artikel 10.1 i förordning (EU) nr 1025/2012 har begärt att en eller flera europeiska standardiseringsorganisationer ska utarbeta en harmoniserad standard för dessa krav och åtminstone ett av följande villkor är uppfyllt:

i) Kommissionens begäran har inte godtagits av någon av de europeiska standardiseringsorganisationerna.

ii) Kommissionen konstaterar otillbörliga förseningar i antagandet av de begärda harmoniserade standarderna.

iii) En europeisk standardiseringsorganisation har levererat en standard som inte fullt ut motsvarar kommissionens begäran.

c) kommissionen har i enlighet med det förfarande som avses i artikel 11.5 i förordning (EU) nr 1025/2012 beslutat att behålla med restriktioner eller att återkalla hänvisningarna till de harmoniserade standarder eller delar av sådana som täcker dessa krav.

De genomförandeakter som avses i första stycket i denna punkt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 81.3.

2. Under det tidiga utarbetandet av utkastet till genomförandeakt om fastställande av de gemensamma specifikationer som avses i punkt 1 ska kommissionen samla in synpunkter från berörda organ eller expertgrupper som inrättats enligt relevant sektorsspecifik unionsrätt och vederbörligen samråda med alla berörda intressenter. På grundval av detta samråd ska kommissionen utarbeta utkastet till genomförandeakt.

3. Praxis som överensstämmer med gemensamma specifikationer eller delar av sådana ska presumeras överensstämma med de krav som fastställs i de delegerade akter som antagits enligt artikel 72.1 b i den mån dessa krav omfattas av sådana gemensamma specifikationer eller delar av sådana.

4. Om en harmoniserad standard antas av en europeisk standardiseringsorganisation och föreslås för kommissionen i syfte att offentliggöra hänvisningen till den i Europeiska unionens officiella tidning, ska kommissionen bedöma den harmoniserade standarden i enlighet med förordning (EU) nr 1025/2012. När hänvisningen till en harmoniserad standard offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning ska kommissionen upphäva de genomförandeakter som avses i punkt 1 i denna artikel, eller delar av sådana, som omfattar samma krav som avses i punkt 1 i denna artikel.

Bedömning

Artikeln handlar om kommissionens möjlighet att fastställa gemensamma specifikationer i en nätföreskrift enligt artikel 72.1 b i denna förordning eller anta genomförandeakter. Någon åtgärd för genomförande krävs inte.

6.5 Kapitel IV – Nätföreskrifter och riktlinjer

Artikel 70 – Antagande av nätföreskrifter och riktlinjer

1. Kommissionen får, med beaktande av de befogenheter som fastställs i artiklarna 71–76, anta delegerade akter eller genomförandeakter. Sådana akter får antingen antas som nätföreskrifter på grundval av textförslag som utarbetats av Entso för gas eller ENNOH eller, när så anges i den prioriteringslista som upprättats i enlighet med artikel 71.3, av EU DSO-enheten, när så är relevant i samarbete med

Entso för gas, ENNOH och Acer, i enlighet med det förfarande som fastställs i artiklarna 71, 72 och 73, eller som riktlinjer enligt förfarandet i artikel 74.

2. Nätföreskrifterna och riktlinjerna ska

a) föreskriva den grad av harmonisering som minst behövs för att uppnå denna förordnings mål,

b) beakta regionala särdrag, när så är lämpligt,

c) inte gå utöver vad som är nödvändigt för syftena enligt led a,

d) tillämpas på alla sammanlänkningspunkter inom unionen och inmatningspunkter från och uttagspunkter till tredjeländer från och med den ... [24 månader från den dag då denna förordning träder i kraft].

3. Fram till och med den 5 februari 2026 får tillsynsmyndigheterna lämna in en begäran till kommissionen om undantag från tillämpningen av de nätföreskrifter och riktlinjer som avses i punkt 1 vid inmatningspunkter från och uttagspunkter till tredjeländer enligt punkt 2 d. Begäran om undantag ska lämnas in samtidigt till kommissionen och Acer. Inom tre månader från dagen för mottagandet av begäran om undantag ska Acer inge ett motiverat yttrande till kommissionen.

Kommissionen ska anta ett beslut om begäran om undantag, med beaktande av Acers motiverade yttrande och efter att ha bedömt huruvida tillsynsmyndigheten har

a) visat att en nätföreskrift eller riktlinje, eller specifika delar av dessa akter, inte kan genomföras ändamålsenligt vid inmatningspunkter från och uttagspunkter till tredjeländer; när det gäller sammanlänkningspunkter med tredjeländer som är skyldiga att anpassa sig till unionens regelverk på energiområdet, inbegripet denna förordning, enligt ett avtal som ingåtts mellan unionen och dessa tredjeländer, men där tillämpningen eller genomförandet inte har slutförts, ska det i begäran om undantag anges vilka bestämmelser i denna förordning som inte har tillämpats eller genomförts ändamålsenligt i det berörda tredjelandet eller vilka tekniska regler eller vilken avsaknad av tekniska regler i tredjelandet som hindrar tillämpningen av de specifika bestämmelserna i den berörda nätföreskriften eller riktlinjen,

b) förklarat vilka åtgärder som vidtagits för att minska hindren för tillämpningen av de särskilda bestämmelserna i den berörda nätföreskriften eller riktlinjen,

c) visat att undantaget varken skadar den inre naturgasmarknadens funktion eller försörjningstryggheten för unionen eller en medlemsstat.

Undantaget ska begränsas till de särskilda bestämmelser som inte kan genomföras ändamålsenligt och ska beviljas för en begränsad tidsperiod.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) nr 715/2009 och handlar om kommissionens rätt att enligt artiklarna 71–76 anta delegerade akter eller genomförandeakter. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 71 – Utarbetande av nätföreskrifter för naturgas

1. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 80 för att komplettera denna förordning genom att fastställa nätföreskrifter på följande områden:

- a) Regler för nätsäkerhet och tillförlitlighet inbegripet regler för nätets driftsäkerhet samt tillförlitlighetsregler som säkerställer nätets tjänstekvalitet.
- b) Regler för nätanslutning inbegripet regler för anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas, och förfaranden för ansökningar om anslutning.
- c) Rutiner och procedurer för krissituationer inbegripet systemskyddsplaner, återuppbyggnadsplaner, marknadsinteraktion, informationsutbyte och kommunikationsverktyg och kommunikationsfaciliteter.
- d) Regler för handel avseende tillhandahållande av tjänster för nättillträde på teknisk nivå och på driftsnivå samt systembalans.
- e) Energieffektivitet för naturgasnät och deras komponenter samt energieffektivitet med avseende på nätplanering och nätinvesteringar som möjliggör den lösning som är mest energieffektiv ur ett systemperspektiv.
- f) Cybersäkerhetsaspekter av gränsöverskridande naturgasflöden, inbegripet regler om gemensamma minimikrav, planering, övervakning, rapportering och krishantering.

2. Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa nätföreskrifter på följande områden:

- a) Driftskompatibilitetsregler avseende naturgassystemet, som genomför artikel 21 i denna förordning och artiklarna 10, 39 och 44 i direktiv (EU) 2014/1788, inbegripet hantering av sammanlänkningsavtal, regler om flödesreglering och mätprinciper för naturgasens mängd och kvalitet, regler för tilldelning och matchning, gemensam uppsättning enheter, datautbyte, gaskvalitet, inbegripet regler om hantering av gränsöverskridande begränsningar på grund av skillnader i

gaskvalitet eller på grund av skillnader i luktsättningspraxis eller på grund av skillnader vad gäller den vätgasvolym som blandas in i naturgassystemet, kostnads-nyttoanalyser för att undanröja begränsningar av gränsöverskridande flöden, klassificering enligt Wobbetal, avhjälpande åtgärder, lägsta godtagbara nivåer för gaskvalitetsparametrar som är relevanta för att säkerställa obehindrade gränsöverskridande flöden av biometan, till exempel syrehalt, övervakning av gaskvalitet på kort och lång sikt, tillhandahållande av information och samarbete mellan berörda marknadsaktörer, rapportering av gaskvalitet, transparens, kommunikationsförfaranden, inbegripet vid exceptionella omständigheter.

b) Regler om kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning som genomför artiklarna 8–11 i denna förordning och artikel 31 i direktiv (EU) 2024/1788, inbegripet regler om samarbete om underhållsförfaranden och kapacitetsberäkning som påverkar kapacitetstilldelningen, standardisering av kapacitetsprodukter och enheter inbegripet kombinerade erbjudanden, tilldelningsmetod inbegripet auktionsalgoritmer, sekvens och förfaranden för befintlig, marginell, fast och fränkopplingsbar kapacitet, bokningsplattformar för kapacitet, överboknings- och återköpssystem, kort- och långsiktiga use-it-or-lose-it-system och varje annat system för hantering av överbelastning som förhindrar kapacitetshamstring.

c) Balansregler, inklusive nätrelaterade regler om nomineringsförfaranden, regler för avgifter för obalans, förfaranden för balansavräkning avseende den dagliga avgiften för obalans och regler för driftsbalansering mellan system som tillhör systemansvariga för överföringssystem som genomför av artiklarna 8–11 i denna förordning och artikel 39.5 i direktiv (EU) 2024/1788.

d) Regler om harmoniserade strukturer för överföringstariffer som genomför artiklarna 17 och 18 i denna förordning och artikel 78.7 i direktiv (EU) 2024/1788, inbegripet regler om tillämpningen av en metod för referenspriser, därmed förbundna krav på samråd och offentliggörande, inbegripet för tillåtna eller eftersträlvade intäkter, samt beräkning av acceptpriser för standardiserade kapacitetsprodukter, rabatter för LNG-terminal och lagring, förfaranden för genomförandet av en rabatt för förnybar gas och koldioxidsnål gas, inbegripet gemensamma principer för kompensationsmekanismer mellan systemansvariga för överföringssystem enligt artiklarna 17.4 och 18 i denna förordning, om så är lämpligt.

e) Regler för att fastställa värdet av överförda tillgångar och den särskilda avgiften.

De genomförandeakter som avses i första stycket i denna punkt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 81.3.

3. Kommissionen ska, efter samråd med Acer, Entso för gas, ENNOH, EU DSO-enheten och andra berörda intressenter, vart tredje år upprätta en prioriteringslista där de identifierar de områden enligt punkterna 1 och 2 som ska omfattas av utarbetandet av nätföreskrifter.

Om sakinnehållet i nätföreskriften direkt berör driften av distributionssystemet, och inte i första hand är av betydelse för överföringssystemet, får kommissionen begära att EU DSO-enheten, i samarbete med Entso för gas, sammankallar en redaktionskommitté och lämnar in ett förslag till nätföreskrift till Acer.

4. Kommissionen ska begära att Acer, inom en rimlig period som inte överstiger sex månader från mottagandet av kommissionens begäran, lämnar in icke-bindande ramriktlinjer med klara och objektiva principer för utarbetandet av nätföreskrifter för de områden som anges i prioriteringslistan. Kommissionens begäran får innehålla villkor som ska behandlas inom ramriktlinjerna. Ramriktlinjerna ska bidra till marknadsintegrering, icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en väl fungerande marknad. På motiverad begäran från Acer får kommissionen förlänga perioden för inlämnandet av ramriktlinjerna.

5. Acer ska på ett öppet och transparent sätt samråda med Entso för gas, ENNOH, EU DSO-enheten och andra berörda intressenter om ramriktlinjerna, under en period som inte understiger två månader.

6. Acer ska lämna in ramriktlinjer till kommissionen när den uppmanats att göra så enligt punkt 4.

7. Om kommissionen anser att ramriktlinjerna inte bidrar till marknadsintegrering, icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en väl fungerande marknad, får den uppmana Acer att se över ramriktlinjerna inom en rimlig period och lämna in dem till kommissionen på nytt.

8. Om Acer underlåter att lämna in ramriktlinjer eller reviderade ramriktlinjer inom den period som kommissionen fastställt enligt punkt 4 eller 7, ska kommissionen utarbeta ramriktlinjerna ifråga.

9. Kommissionen ska begära att Entso för gas eller, när så anges i den prioriteringslista som avses i punkt 3, EU DSO-enheten i samarbete med Entso för gas, inom en rimlig period som inte överstiger tolv månader från mottagandet av kommissionens begäran, lämnar in ett förslag till nätföreskrift till Acer i enlighet med de relevanta ramriktlinjerna.

10. Entso för gas eller, om så anges i den prioriteringslista som avses i punkt 3, EU DSO-enheten i samarbete med Entso för gas, ska sammankalla en redaktionskommitté som stöd i utarbetandet av nätföreskriften.

Redaktionskommittén ska bestå av företrädare för Acer, Entso för gas, ENNOH, om så är lämpligt EU DSO-enheten, och ett begränsat antal av de viktigaste berörda intressenterna. Entso för gas eller, om så anges i den prioriteringslista som avses i punkt 3, EU DSO-enheten i samarbete med Entso för gas, ska utarbeta förslag till nätföreskrifter på de områden som avses i punkterna 1 och 2 när kommissionen så begär enligt punkt 9.

11. Acer ska se över förslaget till nätföreskrift för att säkerställa att det uppfyller de relevanta ramriktlinjerna och bidrar till marknadsintegrering, icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en väl fungerande inre marknad, och ska lämna den reviderade nätföreskriften till kommissionen inom sex månader från mottagandet av förslaget. I det förslag som lämnas till kommissionen ska Acer beakta de synpunkter som inkommit från alla berörda parter under utarbetandet av förslaget till nätföreskrift under ledning av Entso för gas eller EU DSO-enheten och ska samråda med de berörda intressenterna om den reviderade version av förslaget till nätföreskrift som ska lämnas till kommissionen.

12. Om Entso för gas eller EU DSO-enheten har underlåtit att utarbeta en nätföreskrift inom den period som kommissionen har fastställt enligt punkt 9, får kommissionen uppmana Acer att utarbeta ett utkast till nätföreskrift på grundval av de relevanta ramriktlinjerna.

Acer får inleda ett ytterligare samråd i syfte att utarbeta ett utkast till nätföreskrift enligt denna punkt. Acer ska lämna in ett utkast till nätföreskrift som utarbetats enligt denna punkt till kommissionen och får rekommendera att det antas.

13. Om Entso för gas eller EU DSO-enheten har underlåtit att utarbeta en nätföreskrift eller om Acer har underlåtit att utarbeta ett sådant utkast till nätföreskrift som avses i punkt 12 får kommissionen på eget initiativ, eller på förslag från Acer enligt punkt 11, anta en eller flera nätföreskrifter på de områden som anges i punkterna 1 och 2.

14. Om kommissionen enligt punkt 13 på eget initiativ föreslår att en nätföreskrift ska antas, ska den under en period på minst två månader samråda med Acer, Entso för gas och alla berörda intressenter om utkastet till nätföreskrift.

15. Denna artikel ska inte påverka kommissionens rätt att anta och ändra riktlinjerna enligt artikel 74. Den ska inte påverka möjligheten för Entso för gas att utarbeta icke-bindande vägledning på de områden som anges i punkterna 1 och 2 i denna artikel om denna vägledning inte rör områden som omfattas av en begäran som kommissionen har riktat till Entso för gas. Entso för gas ska förelägga Acer all sådan vägledning för yttrande och ska på vederbörligt sätt beakta detta yttrande.

Bedömning

Artikeln motsvaras delvis av bestämmelser i artikel 6 och 8 i förordning (EG) nr 715/2009 rör och kommissionens rätt att anta delegerade akter. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 72 – Fastställelse av nätföreskrifter för vätgas

1. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 80 för att komplettera denna förordning genom att fastställa nätföreskrifter på följande områden:

- a) Energieffektivitet för vätgasnät och komponenter samt energieffektivitet med avseende på nätplanering och nätinvesteringar som möjliggör den lösning som är mest energieffektiv ur ett systemperspektiv.
- b) Driftskompatibilitetsregler för vätgasnätet, inbegripet avseende sammanlänkningsavtal, enheter, datautbyte, transparens, kommunikation, tillhandahållande av information och samarbete mellan berörda marknadsaktörer samt vätgaskvalitet, inbegripet gemensamma specifikationer vid sammanlänkningspunkter och standardisering, luktsättning, kostnadsnyttanalyser för att undanröja gränsöverskridande flödesbegränsningar på grund av skillnader i vätgaskvalitet och rapportering om vätgaskvalitet.
- c) Regler avseende systemet för ekonomisk ersättning för gränsöverskridande vätgasinfrastruktur som avses i artikel 59 i direktiv (EU) 2024/1788.
- d) Regler om kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning, inbegripet regler om samarbete om underhållsförfaranden och kapacitetsberäkning som påverkar kapacitetstilldelningen, standardisering av kapacitetsprodukter och enheter inbegripet kombinerade erbjudanden, tilldelningsmetod inbegripet auktionsalgoritmer, sekvens och förfaranden för befintlig, marginell, fast och fränkopplingsbar kapacitet, bokningsplattformar för kapacitet, överboknings- och återköpssystem, kort- och långsiktiga use-it-or-lose-it-system och varje annat system för hantering av överbelastning som förhindrar kapacitetshamstring.
- e) Regler om harmoniserade tariffstrukturer för tillträde till vätgasnät, inbegripet för tariffer vid sammanlänkningspunkter enligt artikel 7.8, regler om tillämpningen av en metod för referenspriser, därmed förbundna krav på samråd och offentliggörande, inbegripet för de tillåtna eller eftersträlvade intäkterna, samt beräkning av acceptpriser för standardiserade kapacitetsprodukter och tillåtna intäkter.
- f) Regler för att fastställa värdet av överförda tillgångar och den särskilda avgiften.
- g) Regler för att fastställa kostnadsfördelningen över tid.

h) Balansregler, inklusive nätrelaterade regler om nomineringsförfarandet, regler för avgifter för obalans och regler för driftsbalansering mellan nät som förvaltas av olika operatörer av vätgasnät, avgifter för obalans, förfaranden för balansavräkning avseende den dagliga avgiften för obalans samt driftsbalansering mellan nät som förvaltas av olika operatörer av vätgasnät.

i) Cybersäkerhetsaspekter av gränsöverskridande vätgasflöden, inbegripet regler om gemensamma minimikrav, planering, övervakning, rapportering och krishantering.

2. Kommissionen får anta genomförandeakter för att utarbeta nätföreskrifter med avseende på transparensregler för tillämpningen av artikel 66, inbegripet ytterligare uppgifter om innehåll, frekvens och form för den information som tillhandahålls av operatörer av vätgasnät, och för tillämpningen av punkt 4 i bilaga I, inbegripet uppgifter om format för och innehållet i den information som nätanvändarna behöver för effektivt nättillträde, information som ska offentliggöras vid relevanta punkter samt uppgifter om tidsplaner.

De genomförandeakter som avses i första stycket i denna punkt ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 81.2.

3. Kommissionen ska, efter samråd med Acer, ENNOH och, om så är relevant, Entso för gas eller EU DSO-enheten, liksom andra berörda intressenter, vart tredje år upprätta en prioriteringslista där de identifierar de områden enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel som ska omfattas av utarbetandet av nätföreskrifter. Kommissionen ska upprätta den första prioriteringslistan för utarbetandet av nätföreskrifter för vätgas inom ett år från ENNOH:s inrättande enligt artikel 57.

4. Kommissionen ska begära att Acer, inom en rimlig period som inte överstiger sex månader från mottagandet av kommissionens begäran, lämnar in icke-bindande ramriktlinjer med klara och objektiva principer för utarbetandet av nätföreskrifter för de områden som anges i prioriteringslistan. Kommissionens begäran får innehålla villkor som ska behandlas i ramriktlinjerna. Dessa ramriktlinjer ska bidra till marknadsintegrering, icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en väl fungerande marknad. På motiverad begäran från Acer får kommissionen förlänga perioden för inlämnandet av ramriktlinjerna.

5. Acer ska på ett öppet och transparent sätt under en period av minst två månader samråda med ENNOH och, om så är relevant, Entso för gas samt andra berörda intressenter om ramriktlinjerna.

6. Acer ska lämna ramriktlinjerna till kommissionen om den uppmanats att göra så enligt punkt 4.

7. Om kommissionen anser att ramriktlinjerna inte bidrar till marknadsintegrering, icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en väl fungerande marknad, får den uppmana Acer att se över ramriktlinjerna inom en rimlig period och lämna in dem till kommissionen på nytt.

8. Om Acer underlåter att lämna in ramriktlinjer eller reviderade ramriktlinjer inom den period som kommissionen fastställt enligt punkt 4 eller 7, ska kommissionen utarbeta ramriktlinjerna ifråga.

9. Kommissionen ska begära att ENNOH, inom en rimlig period som inte överstiger tolv månader från mottagandet av kommissionens begäran, till Acer lämnar in ett förslag till nätföreskrift i enlighet med de relevanta ramriktlinjerna.

10. ENNOH ska sammankalla en redaktionskommitté som stöd i utarbetandet av nätföreskriften. Redaktionskommittén ska bestå av företrädare för Acer, Entso för gas, Entso för el och, om så är lämpligt, EU DSO-enheten, och ett begränsat antal av de viktigaste berörda intressenterna. ENNOH ska utarbeta förslag till nätföreskrifter på de områden som avses i punkterna 1 och 2, om kommissionen begär detta enligt punkt 9.

11. Acer ska se över förslaget till nätföreskrift för att säkerställa att det uppfyller de relevanta ramriktlinjerna och bidrar till marknadsintegrering, icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en väl fungerande inre marknad, och ska lämna den reviderade nätföreskriften till kommissionen inom sex månader från mottagandet av förslaget. I det förslag som lämnats till kommissionen ska Acer ta hänsyn till de synpunkter som inkommit från alla berörda parter under utarbetandet av förslaget till nätföreskrift under ledning av ENNOH och ska samråda med de berörda intressenterna om den reviderade version av förslaget till nätföreskrift som ska lämnas till kommissionen.

12. Om ENNOH har underlåtit att utarbeta en nätföreskrift inom den period som kommissionen har fastställt enligt punkt 9, får kommissionen uppmana Acer att utarbeta ett utkast till nätföreskrift på grundval av de relevanta ramriktlinjerna. Acer får inleda ytterligare ett samråd i syfte att utarbeta ett utkast till nätföreskrift enligt denna punkt. Acer ska lämna in ett utkast till nätföreskrift som utarbetats enligt denna punkt till kommissionen och får rekommendera att det antas.

13. Om ENNOH har underlåtit att utarbeta en nätföreskrift eller om Acer har underlåtit att utarbeta ett utkast till nätföreskrift som avses i punkt 12 får kommissionen, på eget initiativ eller på förslag från Acer enligt punkt 11, anta en eller flera nätföreskrifter på de områden som anges i punkterna 1 och 2.

14. Om kommissionen enligt punkt 13 på eget initiativ föreslår att en nätföreskrift ska antas, ska den under en period på minst två månader samråda med Acer, ENNOH, Entso för gas och alla berörda intressenter om utkastet till nätföreskrift.

15. Denna artikel ska inte påverka kommissionens rätt att anta och ändra riktlinjerna enligt artikel 74. Den ska inte påverka möjligheten för ENNOH att utarbeta icke-bindande vägledning på de områden som anges i punkterna 1 och 2 i denna artikel om denna vägledning inte rör områden som omfattas av en begäran som kommissionen har riktat till ENNOH. ENNOH ska förelägga Acer all sådan vägledning för yttrande och ska på vederbörligt sätt beakta detta yttrande.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) nr 715/2009 och handlar om kommissionens rätt att anta delegerade akter i enlighet med artikel 80 för att komplettera denna förordning genom att fastställa nätföreskrifter på följande områden. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 73 – Ändringar av nätföreskrifter

1. Kommissionen ges befogenhet att ändra nätföreskrifterna på de områden som förtecknas i artikel 71.1 och 71.2 och i artikel 72.1 och 72.2, i enlighet med det relevanta förfarande som fastställs i de artiklarna.

2. Parter som sannolikt kan ha ett intresse i en nätföreskrift som har antagits enligt

artiklarna 70, 71, 72 och den här artikeln, inklusive Entso för gas, ENNOH, EU DSO-enheten, tillsynsmyndigheter, systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, systemanvändare och konsumenter, får föreslå utkast till ändringar av denna nätföreskrift för Acer. Acer får också föreslå ändringar på eget initiativ.

3. Acer får lägga fram motiverade förslag till ändringar för kommissionen, med en förklaring av hur förslagen är förenliga med de mål för nätföreskrifterna som anges i artikel 70 i denna förordning. Om Acer bedömer att ett förslag till ändring är tillåtligt och om Acer föreslår ändringar på eget initiativ ska Acer samråda med alla berörda intressenter i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2019/942.

Bedömning

Artikeln motsvaras av artikel 7 i förordning (EG) nr 715/2009 och handlar om kommissionens befogenhet att ändra nätföreskrifter. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 74 – Riktlinjer

1. Kommissionen ges befogenhet att anta bindande riktlinjer inom de områden som anges i denna artikel.
2. Kommissionen ges befogenhet att anta riktlinjer inom de områden där sådana akter även skulle kunna utarbetas enligt förfarandet för nätföreskrifter enligt artiklarna 71 och 72.

Dessa riktlinjer ska antas i form av delegerade akter eller genomförandekter, beroende på vilken relevant befogenhet som föreskrivs i denna förordning.

3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 80 för att komplettera denna förordning genom att fastställa riktlinjer inom följande områden:

a) Tjänster för tredjepartstillträde med en beskrivning av tjänsternas art, löptid och andra förutsättningar i enlighet med artiklarna 6, 7 och 8.

b) Principerna för mekanismerna för kapacitetstilldelning och tillämpning av förfarandena för hantering av avtalsbetingad överbelastning, i enlighet med artiklarna 10 och 11.

c) Tillhandahållande av information och fastställande av den tekniska information som nätanvändarna måste ha för att få effektivt tillträde till systemet och av alla punkter som är relevanta för uppfyllandet av transparenskraven, inklusive den information som ska offentliggöras vid alla relevanta punkter och tidsplanen för offentliggörandet, i enlighet med artiklarna 33 och 34.

d) Tariffmetoden när det gäller gränsöverskridande naturgashandel i enlighet med artiklarna 17 och 18.

4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 80 för att ändra riktlinjerna i bilaga I, i syfte att ange närmare uppgifter om följande:

a) Den information som ska offentliggöras om den metod som används för att fastställa de reglerade intäkterna för den systemansvariga för överföringssystem, i enlighet med artiklarna 33 och 34.

b) Principerna för mekanismerna för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning, för tillämpning av artiklarna 10 och 11.

c) Den tekniska information som nätanvändarna måste ha för att få effektivt tillträde till naturgassystemet, för tillämpning av artikel 33.1.

d) Definitionerna av alla relevanta punkter, den information som ska offentliggöras och tidsplanen för transparenskraven, för tillämpning av artikel 33.

e) Formatet för och innehållet i den tekniska information om nättillträde som ska offentliggöras av operatörer av vätgasnät, för tillämpning av artikel 66.

5. När kommissionen ändrar riktlinjer, ska den samråda med

a) Acer, Entso för gas och EU DSO-enheten och, om så är relevant, andra intressenter avseende riktlinjer som rör naturgas,

b) Acer, ENNOH och EU DSO-enheten och, om så är relevant, andra intressenter avseende riktlinjer som rör vätgas.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 23 i förordning (EG) nr 715/2009 och handlar om kommissionens befogenhet att anta bindande riktlinjer i form av delegerade akter eller genomförandeakter. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 75 – Medlemsstaternas rätt att föreskriva mer detaljerade åtgärder

Denna förordning ska inte påverka medlemsstaternas rätt att behålla eller införa åtgärder med mer detaljerade bestämmelser än de som anges i denna förordning, i de riktlinjer som avses i artikel 74 eller i de nätföreskrifter som avses i artiklarna 70–73, förutsatt att dessa åtgärder är förenliga med unionsrätten.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 26 i förordning (EG) nr 715/2009 och anger att bestämmelserna i förordning inte påverkar medlemsstaternas rätt att lagstifta om mer detaljerade bestämmelser, så länge de inte strider mot unionsrätten. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 76 – Tillhandahållande av information och konfidentialitet

1. Medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna ska på begäran förse kommissionen med den information som behövs för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning, inbegripet de riktlinjer och de nätföreskrifter som antas enligt denna förordning.

2. Kommissionen ska fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken informationen ska lämnas, med beaktande av hur komplex och brådskande den begärda informationen är.

3. Om den berörda medlemsstaten eller tillsynsmyndigheten inte lämnar informationen inom den tidsfrist som kommissionen fastställt, får kommissionen

begära all information som behövs för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning direkt från de berörda företagen.

När kommissionen skickar en begäran om information till ett företag, ska den samtidigt skicka en kopia av begäran till medlemsstaten eller till den berörda tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där företaget har sitt säte.

4. I sin begäran om information ska kommissionen ange den rättsliga grunden för begäran, den tidsfrist inom vilken informationen ska lämnas, syftet med begäran samt de sanktioner som är tillämpliga enligt artikel 77.2 om felaktig, ofullständig eller vilseledande information lämnas.

5. Ägarna till företagen eller deras företrädare eller, om det rör sig om juridiska personer, de fysiska personer som är bemyndigade att företräda företaget enligt lag eller enligt deras bolagsordning, ska lämna den information som begärs. Om jurister är vederbörligen bemyndigade att tillhandahålla informationen på sina klienters vägnar, ska klienten förbli fullt ansvarig om informationen är felaktig, ofullständig eller vilseledande.

6. Om ett företag inte tillhandahåller den begärda informationen inom den tidsfrist som kommissionen fastställt, eller tillhandahåller ofullständig information, får kommissionen genom ett beslut kräva att informationen tillhandahålls. I detta beslut ska det anges vilken information som krävs och det ska fastställas en rimlig tidsfrist inom vilken den ska tillhandahållas. I beslutet ska de sanktioner som föreskrivs i artikel 77.2 anges. I beslutet ska även rätten att få beslutet prövat av Europeiska unionens domstol anges.

Kommissionen ska samtidigt skicka en kopia av sitt beslut till den medlemsstat där den berörda personen har sin hemvist eller det berörda företaget har sitt säte eller till tillsynsmyndigheten i den medlemsstaten.

7. Den information som avses i punkterna 1 och 2 får användas endast för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning.

Kommissionen får inte röja information som erhållits enligt denna förordning och som omfattas av tystnadsplikt.

Bedömning

Artikels punkt 1 och 2 motsvarar artikel 25 i förordning (EG) nr 715/2009. Övriga punkter är nya. Artikeln handlar om kommissions rätt att begära in information från medlemsstater, tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 77 – Sanktioner

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner vid överträdelse av denna förordning, de nätföreskrifter och riktlinjer som antas i enlighet med artiklarna 70–74 och de riktlinjer som anges i bilaga I, och ska vidta alla de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att de genomförs. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Medlemsstaterna ska utan dröjsmål underrätta kommissionen om dessa regler och åtgärder samt utan dröjsmål underrätta den om eventuella ändringar som berör dem.

2. Kommissionen får genom beslut ålägga företag sanktionsavgifter upp till högst 1 % av företagets totala omsättning under det föregående verksamhetsåret, om de företagen uppsåtligt eller av vårdslöshet har lämnat felaktig, ofullständig eller vilseledande information som svar på en begäran om information som gjorts enligt artikel 76.4 eller om företagen inte lämnar information inom den tidsfrist som fastställts genom ett beslut som antagits enligt artikel 76.6 första stycket. När kommissionen fastställer sanktionsavgiftens storlek ska den ta hänsyn till allvaret i företagets underlåtenhet att följa de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits enligt artiklarna 70–74 och riktlinjerna i bilaga Ia.

3. Sanktioner som föreskrivs enligt punkt 1 och beslut som fattas enligt punkt 2 ska inte vara av straffrättslig natur.

Bedömning

Artikeln punkt 1 och 3 motsvarar artikel 27 punkten 1 och 2 i förordning (EG) nr 715/2009 och handlar om medlemsstaternas skyldighet att besluta om regler för sanktioner för överträdelser mot förordningen. Sanktionerna ska inte vara straffrättsliga.

Enligt § 3 punkten 3 i Ei:s instruktion ska Ei fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt förordning (EG) nr 715/2009. Enligt 10 kap 1 § naturgaslagen utövar tillsynsmyndigheten tillsyn över förordning (EG) nr 715/2009. Enligt 2 § har tillsynsmyndigheten rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen och enligt 3 § meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite. Sanktionsmöjligheterna gäller såväl mot privata som offentliga aktörer.

Bestämmelsen är således genomförd i Sverige, men hänvisningen i Ei:s instruktion bör ändras till den nya förordningen.

6.6 Kapitel V – Slutbestämmelser

Artikel 78 – Ny infrastruktur för naturgas och vätgas

1. Större ny infrastruktur för naturgas, närmare bestämt sammanlänknings-, LNG-anläggningar och lagringsanläggningar för naturgas, får på begäran undantas, under en fastställd period, från tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning, dock inte artikel 34.5 och 34.6, och från tillämpningen av artiklarna 31.1, 32, 33, 60, 78.7, 78.9 och 79.1 i direktiv (EU) 2024/1788.

Större ny infrastruktur för vätgas, dvs. sammanlänknings-, vätgasterminaler och anläggningar för underjordisk lagring av vätgas, får på begäran undantas, under en fastställd period, från tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning, dock inte artikel 34.5 och 34.6, och från tillämpningen av artiklarna 35, 36, 37 och 68 i direktiv (EU) 2024/1788.

Ett sådant undantag förutsätter att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Investeringen stärker konkurrensen vad gäller naturgasförsörjning eller vätgasförsörjning och ökar försörjningstryggheten.
- b) Investeringen bidrar till utfasning av fossila bränslen och till uppnåendet av unionens klimat- och energimål och beslutades genom tillämpning av principen om energieffektivitet först.
- c) Den risknivå som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte skulle bli av om inte ett undantag beviljades.
- d) Infrastrukturen ägs av en fysisk eller juridisk person som åtminstone vad avser juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system infrastrukturen kommer att anläggas.
- e) Avgifter tas ut av användare av denna infrastruktur.
- f) Undantaget skadar inte konkurrensen på de relevanta marknader som sannolikt kommer att påverkas av investeringen, och hindrar inte att den inre integrerade marknaden för naturgas eller vätgas fungerar väl och att de berörda reglerade systemen fungerar väl och inverkar inte negativt på utfasningen av fossila bränslen eller på unionens försörjningstrygghet.
- g) Infrastrukturen har inte fått ekonomiskt stöd från unionen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/115340.

De villkor som avses i tredje stycket ska bedömas med beaktande av principen om energisolidaritet. De behöriga nationella myndigheterna ska ta hänsyn till

situationen i andra berörda medlemsstater och väga eventuella negativa effekter mot de gynnsamma effekterna inom det egna landet.

2. Det undantag som avses i punkt 1 ska även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintlig infrastruktur och på förändringar av sådan infrastruktur som möjliggör utvecklingen av nya källor för försörjning med förnybar gas och koldioxidsnål gas.

3. Tillsynsmyndigheten får från fall till fall besluta om det undantag som avses i punkterna 1 och 2.

Innan beslutet om undantag antas ska tillsynsmyndigheten, eller i förekommande fall en annan behörig myndighet i den berörda medlemsstaten, samråda med

a) tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater vars marknader sannolikt kommer att påverkas av den nya infrastrukturen, och

b) de berörda myndigheterna i tredjeländerna, om den berörda infrastrukturen är sammankopplad med unionens nät, som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion, och har sin startpunkt eller slutpunkt i ett eller flera tredjeländer.

Om de tredjelandsmyndigheter som rådfrågats inte svarar inom en rimlig period eller inom en fastställd tidsfrist på högst tre månader får den berörda tillsynsmyndigheten anta det beslut som krävs.

4. Om den berörda infrastrukturen sträcker sig över mer än en medlemsstats territorium får Acer lämna ett rådgivande yttrande till de berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheter inom två månader från den dag då en begäran om undantag mottogs av den sista av dessa tillsynsmyndigheter. Ett sådant rådgivande yttrande får utgöra grund för tillsynsmyndigheternas beslut.

Om samtliga berörda tillsynsmyndigheter har kommit överens beträffande begäran om undantag inom sex månader från den dag då begäran mottogs av den sista av dessa tillsynsmyndigheter, ska de informera Acer om sitt beslut. Om den berörda infrastrukturen är en överföringsledning mellan en medlemsstat och ett tredjeland får tillsynsmyndigheten, eller i förekommande fall en annan behörig myndighet i den medlemsstat där den första sammanlänkningspunkten med medlemsstaternas nät är belägen, innan beslutet om undantag antas samråda med den berörda myndigheten i det tredjelandet, i syfte att, vad gäller den berörda infrastrukturen, säkerställa att denna förordning tillämpas konsekvent på medlemsstatens territorium och, i förekommande fall, i dess territorialvatten. Om den tredjelandsmyndighet som rådfrågats inte svarar inom en rimlig period eller inom en fastställd tidsfrist på högst tre månader får den berörda tillsynsmyndigheten anta det beslut som krävs.

Acer ska, i enlighet med artikel 10 i förordning (EU) 2019/942, utföra de uppgifter som enligt denna artikel tilldelas de berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheterna) om alla de berörda tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå en överenskommelse inom sex månader från den dag då begäran om undantag mottogs av den sista av dessa tillsynsmyndigheter, eller

b) på gemensam begäran av de berörda tillsynsmyndigheterna.

Alla de berörda tillsynsmyndigheterna får gemensamt begära att den period som avses i tredje stycket a ska förlängas med högst tre månader.

5. Innan Acer antar ett beslut ska den samråda med de relevanta tillsynsmyndigheterna och med de sökande.

6. Ett undantag får gälla hela eller delar av den nya infrastrukturens kapacitet eller av den befintliga infrastrukturens kapacitet, om denna har ökat väsentligt.

Vid beslut om beviljande av undantag ska det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke-diskriminerande tillträde till infrastrukturen. När beslut om sådana villkor fattas ska hänsyn särskilt tas till den ytterligare kapacitet som ska byggas upp, eller förändringen av befintlig kapacitet, samt till projektets tidsplan och till nationella förhållanden.

Innan ett undantag beviljas ska tillsynsmyndigheten besluta om vilka regler och system som ska gälla för förvaltning och tilldelning av kapacitet. Enligt reglerna ska alla potentiella användare av infrastrukturen uppmanas att meddela sitt intresse för att teckna avtal om viss kapacitet, även för eget bruk, innan tilldelningen av kapacitet i den nya infrastrukturen sker. Tillsynsmyndigheten ska kräva att reglerna för hantering av överbelastning också innebär en skyldighet att erbjuda outnyttjad kapacitet på marknaden, och att infrastruktur användarna ges rätt att handla med sin avtalade kapacitet på andrahandsmarknaden. I sin bedömning av de kriterier som avses i punkt 1 a, c och f, ska tillsynsmyndigheten beakta resultaten av kapacitetstilldelningen.

Beslutet om undantag, inklusive de villkor som avses i andra stycket, ska på vederbörligt sätt motiveras och offentliggöras.

7. Vid analysen av huruvida en större ny infrastruktur förväntas öka försörjningstryggheten enligt punkt 1 a i denna artikel ska den behöriga myndigheten överväga i vilken utsträckning den nya infrastrukturen förväntas förbättra medlemsstaternas fullgörande av sina skyldigheter enligt förordning (EU) 2017/1938, på både regional och nationell nivå.

8. Om en annan myndighet än tillsynsmyndigheten är behörig att anta beslut om undantag får medlemsstaterna föreskriva att deras tillsynsmyndighet eller Acer, alltefter omständigheterna, ska avge ett yttrande om begäran om undantag till den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten, innan det formella beslutet om undantag antas.

Yttrandet ska offentliggöras tillsammans med beslutet.

9. Den behöriga myndigheten ska så snart den mottagit en begäran om undantag utan dröjsmål skicka en kopia av denna till kommissionen. Den behöriga myndigheten ska utan dröjsmål anmäla beslutet om undantag tillsammans med all relevant information till kommissionen. Denna information får överlämnas till kommissionen i aggregerad form, för att kommissionen ska kunna bedöma beslutet om undantag, och ska särskilt innehålla följande:

a) De utförliga skäl på grundval av vilka tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten har beviljat eller avslagit undantaget tillsammans med en hänvisning till det eller de relevanta led i punkt 1 som anger de villkor som beslutet grundar sig på, inklusive de ekonomiska upplysningar som motiverar behovet av undantaget.

b) Den analys som gjorts av hur beviljandet av undantaget påverkar konkurrensen och den inre marknadens sätt att fungera väl.

c) Skälen till undantagets giltighetstid och den andel av den berörda infrastrukturens totala kapacitet för vilken undantaget beviljas.

d) Om undantaget rör en sammanlänkning: resultatet av samrådet med de berörda tillsynsmyndigheterna.

e) Infrastrukturens bidrag till en diversifiering av utbudet.

10. Inom 50 arbetsdagar från dagen efter mottagandet av en anmälan enligt punkt 9 får kommissionen besluta att begära att de anmälände organen ska ändra eller återkalla beslutet att bevilja ett undantag. Innan kommissionen antar beslutet om undantag får den begära ett yttrande från det europeiska vetenskapliga rådgivande organet för klimatförändringar, som inrättats enligt artikel 10a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 401/2009⁴¹, om huruvida undantaget bidrar till att uppnå unionens klimat- och energimål. Den perioden får förlängas med ytterligare 50 arbetsdagar om kommissionen begär ytterligare information. Denna ytterligare period ska inledas dagen efter det att all information mottagits. Den inledande perioden får också förlängas efter godkännande av både kommissionen och de anmälände organen.

Om den begärda informationen inte tillhandahålls inom den period som anges i begäran, ska anmälan anses vara återkallad om inte perioden, innan den har löpt ut, har förlängts efter medgivande från både kommissionen och tillsynsmyndigheten, eller om inte tillsynsmyndigheten före periodens utgång, i ett vederbörligt motiverat meddelande, har informerat kommissionen om att den anser att anmälan är fullständig.

Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut att ändra eller återkalla beslutet om undantag inom en period på en månad och ska meddela kommissionen i enlighet därmed.

Kommissionen ska behandla kommersiellt känslig information konfidentiellt.

Om kommissionen godkänner ett beslut om undantag ska godkännandet förlora sin verkan

a) två år efter antagandet, om anläggandet av infrastrukturen ännu inte har påbörjats,

b) fem år efter antagandet, om infrastrukturen inte har blivit klar för drift inom den perioden, såvida inte kommissionen beslutar att eventuella förseningar beror på betydande hinder som den person som beviljats undantaget inte råder över.

11. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 80 för att komplettera denna förordning genom att fastställa riktlinjer för tillämpningen av de villkor som fastställs i punkt 1 i denna artikel och för det förfarande som ska följas vid tillämpningen av punkterna 3, 6, 8 och 9 i denna artikel.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) nr 715/2009 och handlar om tillsynsmyndighetens rätt att under vissa förutsättningar bevilja undantag från bestämmelserna i förordningen förutom artikel 34.5 och 34.6, och från tillämpningen av artiklarna 31.1, 32, 33, 60, 78.7, 78.9 och 79.1 i gasmarknadsdirektivet. Det finns ingen motsättning mellan den svenska lagstiftningen och bestämmelserna i artikeln. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 79 – Undantag

Denna förordning ska inte vara tillämplig på naturgasöverföringssystem som är belägna i medlemsstaterna under giltighetstiden för de undantag som beviljats enligt artikel 86 i (EU) 2024/1788.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 30 i förordning (EG) nr 715/2009 och anger att förordningen inte är tillämplig på naturgasöverföringssystem som beviljats undantag enligt artikel 86 i gasmarknadsdirektivet.

Artikel 80 – Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 14.5, 18.3, 31.3, 71.1, 72.1, 74.3, 74.4 och 78.11 ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 4 augusti 2024.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 14.5, 18.3, 31.3, 71.1, 72.1, 74.3, 74.4 och 78.11 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 14.5, 18.3, 31.3, 71.1, 72.1, 74.3, 74.4 eller 78.11 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) nr 715/2009 och handlar om förbehåll för kommissionens befogenhet att anta delegerade akter. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 81 – Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den kommitté som inrättas genom artikel 91 i direktiv (EU) 2024/1788. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Bedömning

Artikelns första punkt motsvarar första punkten i artikel 28 i förordning (EG) nr 715/2009. Punkterna 2 och 3 är nya. Artikeln handlar om att kommission ska biträdas av en kommitté. Artikeln kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 82 – Översyn och rapportering

1. Senast den 31 december 2030 ska kommissionen se över denna förordning och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet, när så är lämpligt åtföljd av lagstiftningsförslag.

2. Senast den 5 augusti 2029 får kommissionen utarbeta en rapport för att bedöma hur starkare systemintegration kan uppnås och hur ytterligare synergier kan skapas mellan vätgas-, el- och naturgassektorerna och för att bedöma möjligheten till förstärkt samarbete mellan, eller integration av, Entso för el, Entso för gas och ENNOH. Denna rapport ska när så är lämpligt åtföljas av lagstiftningsförslag.

Bedömning

Artikeln saknar motsvarighet i förordning (EG) nr 715/2009 och anger att kommission ska se över förordningen och lägga fram en rapport om detta. Artikeln kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 83 – Ändringar av förordning (EU) nr 1227/2011

Ändringarna rör Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (REMIT-förordningen). Ändringarna innebär endast att vissa artiklar utökats till att omfatta vätgas. Artikeln ingår inte i regeringsuppdraget och någon genomförandeåtgärd föreslås inte.

Artikel 84 – Ändringar av förordning (EU) 2017/1938

Ändringarna avser Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010

Förordning (EU) 2017/1938 ska ändras på följande sätt:

Artikel 1 – Syfte

1. Artikel 1 ska ersättas med följande:

”Artikel 1

Innehåll

I denna förordning fastställs bestämmelser som syftar till att trygga gasförsörjningen i unionen genom att en väl och kontinuerligt fungerande inre marknad för gas säkerställs, genom att det blir möjligt att vidta extraordinära åtgärder när marknaden inte längre kan leverera den nödvändiga försörjningen av gas, inklusive solidaritetsåtgärd som en sista utväg, och genom att ansvarsområden tydligt fastställs och fördelas mellan naturgasföretag, medlemsstaterna och unionen avseende både förebyggande åtgärder och åtgärder till följd av faktiska avbrott i gasförsörjningen. Genom denna förordning fastställs i solidarisk anda även transparenta mekanismer som rör samordning av krisberedskap och krishantering på nationell nivå, regional nivå och unionsnivå.”

Bedömning

Artikeln ändras inte i sak. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Artikel 2 – definitioner

2. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Led 1 ska utgå.

b) Följande led ska läggas till:

”32. gas: naturgas enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2024/1788.

Bedömning

Artikeln ändras endast på så sätt att definitionen av tillförlitlighet tas bort och en definition införs av naturgas genom en hänvisning till gasmarknadsdirektivet. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 7 – Riskbedömning

3. Artikel 7 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. Entso-G ska senast den 1 november 2026 göra en unionsomfattande simulering av scenarier med avbrott i gasförsörjning och gasinfrastruktur, inklusive scenarier med långa avbrott i en enda försörjningskälla. Simuleringen ska inbegripa identifiering och bedömning av försörjningskorridorer i kriser och även identifiera vilka medlemsstater som kan hantera identifierade risker, inklusive med hänsyn till gaslagring och LNG, och scenarier som undersöker effekterna av minskad efterfrågan på gas genom energibesparingar eller energieffektivitetsåtgärder. Scenarierna med avbrott i gasförsörjning och infrastruktur och metoderna för simuleringen ska fastställas av Entso-G i samarbete med gruppen för samordning av gasförsörjningen. Entso-G ska säkerställa en lämplig nivå av öppenhet och tillgång till de modellantaganden som använts vid dessa scenarier. Den unionsomfattande simuleringen av scenarier med avbrott i gasförsörjning och infrastruktur ska upprepas vart fjärde år, till dess att omständigheterna kräver att uppdateringar görs oftare.”

b) I punkt 4 ska led e ersättas med följande:

”e) Genom att ta hänsyn till de risker som är förenade med kontroll över infrastruktur som är relevant för att trygga gasförsörjningen i den mån de bland annat kan innefatta en risk för underinvesteringar, för undergrävande av diversifieringen, för felaktig användning av befintlig infrastruktur, inklusive hamstring av lagringskapacitet, eller för överträdelser av unionsrätten.”

Bedömning

Artikeln punkt 1 ändras bland annat på så sätt att Entso-G senast den 2 november 2026, istället för den 1 september 2022, ska göra en unionsomfattande simulering av scenarier med avbrott i gasförsörjning och gasinfrastruktur. Vidare ska simuleringen numera även innehålla scenarior som undersöker minskad efterfrågan på gas genom energibesparingar eller energieffektiviseringsåtgärder.

Punkten 4 led e) har kompletterats till att omfatta hamstring av lagringskapacitet som en risk som är förenad med kontroll över infrastruktur. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 8

4. Artikel 8 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska utgå.

b) I punkt 3 ska tredje stycket ersättas med följande:

”De regionala kapitlen ska innehålla lämpliga och verkningsfulla gränsöverskridande åtgärder, inklusive med avseende på gaslagring och LNG, om

inte annat följer av överenskommelser mellan medlemsstater från samma eller olika riskgrupper som genomför åtgärderna och som påverkas av åtgärden mot bakgrund av den simulering som avses i artikel 7.1 och den gemensamma riskbedömningen.”

De regionala kapitlen ska innehålla lämpliga och verkningsfulla gränsöverskridande åtgärder, inklusive med avseende på LNG, om inte annat följer av överenskommelser mellan medlemsstater från samma eller olika riskgrupper som genomför åtgärderna och som påverkas av åtgärden mot bakgrund av den simulering som avses i artikel 7.1 och den gemensamma riskbedömningen.

Bedömning

Artikeln ändras så att punkten 1 utgår och i punkten 3 tredje stycket har begränsats till inte längre omfatta gaslagring. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 8a

5. Följande artikel ska införas:

”Artikel 8a

Åtgärder för cybersäkerhet

1. När medlemsstaterna upprättar de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna ska de beakta lämpliga åtgärder i fråga om cybersäkerhet.
2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 19 för att komplettera denna förordning genom att fastställa specifika regler för gassektorn när det gäller cybersäkerhetsaspekter av gränsöverskridande gasflöden, inbegripet regler om gemensamma minimikrav, planering, övervakning, rapportering och krishantering.
3. I syfte att utarbeta de delegerade akter som avses i punkt 2 i denna artikel ska kommissionen ha ett nära samarbete med byrån, Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå (Enisa), Entso-G och ett begränsat antal av de viktigaste berörda intressenterna, samt enheter med befintlig kompetens inom cybersäkerhet, inom ramen för deras egna uppdrag, t.ex. cybersäkerhetscentrum (SOC) relevanta för reglerade organ, och enheter för hantering av it-säkerhetsincidenter (CSIRT-enheter), som avses i artikel 10 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) (EUT L 333, 27.12.2022, s. 80).”

Bedömning

Artikeln är ny och handlar om kommissionens rätt att anta delegerade akter rörande cybersäkerhet. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 9 – Innehållet i förebyggande åtgärdsplaner

6. Artikel 9.1 ska ändras på följande sätt:

a) Led e ska ersättas med följande:

”e) Andra förebyggande åtgärder som är utformade för att hantera de risker som identifierats i riskbedömningen, till exempel de som avser behovet av att stärka sammanlänkningarna mellan medlemsstater som gränsar till varandra, ytterligare förbättra energieffektiviteten, förebygga kapacitetshamstring och minska efterfrågan på gas och möjligheten att vid behov diversifiera försörjningsvägarna och försörjningskällorna för gas och den regionala användningen av befintlig lagrings- och LNG-kapacitet i syfte att i största möjliga utsträckning upprätthålla gasförsörjningen till samtliga kunder.”

b) Följande led ska läggas till:

”1. Information om åtgärder i fråga om cybersäkerhet enligt artikel 8a.”

Bedömning

Artikel 9.1 led e har ändrats genom att förebygga kapacitetshamstring anges som ett exempel på åtgärd för att hantera risker i som identifierats i riskbedömningen. Ett nytt led har införts som anger att den förebyggande åtgärdsplanen ska innehålla information om åtgärder i fråga om cybersäkerhet. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 11 – Tillkännagivande av en kris

7. I artikel 11 ska följande punkt införas:

”7a. Genom undantag från artiklarna 6.1, 6.2, 6.3, 6b.1 tredje stycket a, 6c.2 andra stycket b och 10.1 l får medlemsstaterna undantagsvis besluta att vidta tillfälliga åtgärder för att minska skyddade kunders icke nödvändiga gasförbrukning, särskilt när en av krisnivåerna enligt punkt 1 i den här artikeln eller en krissituation på regional nivå eller unionsnivå enligt artikel 12 tillkännages. Sådana tillfälliga åtgärder ska begränsas till icke nödvändig gasförbrukning och ska beakta följande:

a) Ett avbrotts inverkan på leveranskedjor som är viktiga för samhället.

b) Eventuella negativa effekter i andra medlemsstater, särskilt på leveranskedjorna i sektorer i senare led som är viktiga för samhället.

c) Potentiella långvariga skador på industrianläggningar.

d) Möjligheterna att minska förbrukningen och ersätta produkter i unionen.

Sådana undantagsåtgärder får endast vidtas efter att de behöriga myndigheterna har gjort en bedömning av villkoren för att fastställa sådana icke nödvändiga gasvolymmer.

Till följd av de åtgärder som avses i första stycket i denna punkt ska en minskning av den icke nödvändiga gasförbrukningen för utsatta kunder, såsom de definieras av medlemsstaterna i enlighet med artikel 26 i direktiv (EU) 2024/1788, undvikas.”

Bedömning

Punkten 7a är ny och anger att medlemsstaterna undantagsvis och under vissa förutsättningar får besluta att vidta tillfälliga åtgärder för att minska skyddade kunders icke nödvändiga gasförbrukning. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 12 – Krishantering på regional nivå och unionsnivå

8. I artikel 12.6 ska andra stycket ersättas med följande:

”Medlemsstaten eller den behöriga myndigheten ska inom tre dagar efter att ha underrättats om kommissionens begäran ändra sin åtgärd och underrätta kommissionen om detta eller underrätta kommissionen om skälen till att den motsätter sig begäran. I det senare fallet får kommissionen inom tre dagar efter att den blivit underrättad ändra eller dra tillbaka sin begäran eller sammankalla medlemsstaten eller den behöriga myndigheten samt, om kommissionen anser det nödvändigt, grupper för samordning av gasförsörjningen i syfte att diskutera frågan. Kommissionen ska ange en detaljerad motivering till sin begäran att åtgärden ska ändras. Medlemsstaten eller den behöriga myndigheten ska ändra sin åtgärd eller vidta åtgärder för att säkerställa överensstämmelse med punkt 5 i den utsträckning som det är tekniskt och säkerhetsmässigt möjligt för gassystemets integritet.

Medlemsstaten eller den behöriga myndigheten ska underrätta kommissionen om de åtgärder som vidtagits.”

Bedömning

Artikeln har ändrats på så sätt att medlemsstaterna ska säkerställa att vidtagna åtgärder överensstämmer med punkten 5 och ska underrätta kommissionen om de åtgärder som vidtagits. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 13 – Solidaritet

9. Artikel 13 ska ändras på följande sätt:

a) Punkterna 3, 4 och 5 ska ersättas med följande:

”3. En solidaritetsåtgärd ska vidtas som en sista utväg och ska vidtas under förutsättning att den begärande medlemsstaten har utlyst ett kristillstånd enligt artikel 11,

b) inte har kunnat täcka underskottet i gasförsörjningen för sina solidaritetsskyddade kunder trots att den åtgärd som avses i artikel 11.3 har vidtagits eller, om en medlemsstat har vidtagit tillfälliga åtgärder för att minska skyddade kunders icke nödvändiga gasförbrukning i enlighet med artikel 11.7a, de nödvändiga gasförbrukningsvolymerna för sina solidaritetsskyddade kunder,

c) har uttömt alla marknadsbaserade åtgärder (frivilliga åtgärder), alla icke-marknadsbaserade åtgärder (obligatoriska åtgärder) och andra åtgärder som ingår i dess krisplan,

d) till kommissionen och till de behöriga myndigheterna i alla medlemsstater med vilka den antingen är sammanlänkad direkt eller enligt punkt 2 via ett tredjeland har lämnat in en uttrycklig begäranåtföljd av en beskrivning av de genomförda åtgärderna som avses i led c i den här punkten.

Bedömning

Punkten 3 har ändrats så att en förutsättning för solidaritetsåtgärder är att medlemsstaten utlyst ett kristillstånd enligt artikel 11. Punkten 3 b) är numera punkten c). En ny punkt b) har tillkommit och anger att en förutsättning är att medlemsstaten inte har kunnat täcka underskottet i gasförsörjningen för sina solidaritetsskyddade kunder trots att den åtgärd som avses i artikel 11.3 har vidtagits eller, om en medlemsstat har vidtagit tillfälliga åtgärder för att minska skyddade kunders icke nödvändiga gasförbrukning i enlighet med artikel 11.7a, de nödvändiga gasförbrukningsvolymerna för sina solidaritetsskyddade kunder.

Punkten 3 d) motsvarar punkten 3 c) i förordning (EU) 2017/1938 och har uppdaterats till att hänvisa till punkten 3 c). Bestämmelsen i punkt d) i förordning (EU) 2017/1938 har utgått.

Bestämmelserna kräver ingen genomförandeåtgärd.

3a. De medlemsstater som är skyldiga att visa solidaritet enligt punkt 1 ska ha rätt att från solidaritetserbudandet dra av leveranserna till sina solidaritetsskyddade kunder eller, om en medlemsstat har vidtagit tillfälliga åtgärder för att minska

skyddade kunders icke nödvändiga gasförbrukning i enlighet med artikel 11.7a, leveranserna av de nödvändiga gasförbrukningsvolymerna för sina solidaritetsskyddade kunder.

Bedömning

Punkten 3a är ny och anger att de medlemsstater som är skyldiga att visa solidaritet enligt punkt 1 ska ha rätt att från solidaritetserbjudandet dra av leveranserna till sina solidaritetsskyddade kunder eller, om en medlemsstat har vidtagit tillfälliga åtgärder för att minska skyddade kunders icke nödvändiga gasförbrukning i enlighet med artikel 11.7a, leveranserna av de nödvändiga gasförbrukningsvolymerna för sina solidaritetsskyddade kunder. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

4. De medlemsstater som mottar en begäran om en solidaritetsåtgärd ska lämna säljbud på grundval av frivilliga åtgärder på efterfrågesidan i så stor utsträckning och så länge som möjligt, innan de tillgriper icke-marknadsbaserade åtgärder.

Om marknadsbaserade åtgärder visar sig vara otillräckliga för att den medlemsstat som visar solidaritet ska kunna täcka underskottet i gasförsörjningen för solidaritetsskyddade kunder i den begärande medlemsstaten, får den medlemsstat som visar solidaritet införa icke-marknadsbaserade åtgärder i syfte att fullgöra de skyldigheter som anges i punkterna 1 och 2.

Bedömning

Punkten 4 är ny och anger att medlemsstater i första hand ska lämna säljbud på grundval av frivilliga åtgärder och i andra hand införa icke-marknadsbaserade åtgärder. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

5. Om mer än en medlemsstat kan visa en begärande medlemsstat solidaritet ska den begärande medlemsstaten, efter att ha samrått med samtliga medlemsstater som är skyldiga att visa solidaritet, söka efter det mest förmånliga erbjudandet på grundval av kostnad, leveranshastighet, tillförlitlighet och diversifiering av gasförsörjningen. Om de tillgängliga marknadsbaserade erbjudandena inte visar sig vara tillräckliga för att täcka underskottet i gasförsörjningen för de solidaritetsskyddade kunderna i den begärande medlemsstaten eller, om den begärande medlemsstaten har vidtagit tillfälliga åtgärder för att minska skyddade kunders icke nödvändiga gasförbrukning i enlighet med artikel 11.7a, underskottet i gasförsörjningen när det gäller de nödvändiga gasförbrukningsvolymerna för sina solidaritetsskyddade kunder, ska de medlemsstater som är skyldiga att visa solidaritet vara skyldiga att vidta icke-marknadsbaserade åtgärder.”

Bedömning

Punkten 5 motsvarar i huvudsak punkten 4 i förordning (EU) 2017/1938 och kräver ingen genomförandeåtgärd.

b) Punkt 8 ska ändras på följande sätt:

i) I första stycket ska inledningen ersättas med följande:

”Solidaritetsåtgärderna enligt denna förordning ska vidtas mot ersättning. Den medlemsstat som begär solidaritet ska snabbt betala eller säkerställa snabb betalning av en skälig ersättning till den medlemsstat som visar solidaritet.

Om två medlemsstater har kommit överens om de nödvändiga tekniska och rättsliga arrangemangen i enlighet med punkt 10 (solidaritetsavtalet) ska denna skäliga ersättning minst omfatta:”

ii) Andra och tredje styckena ska ersättas med följande:

”Skälig ersättning enligt första och andra styckena ska bland annat omfatta alla rimliga kostnader som uppstår för den medlemsstat som visar solidaritet till följd av en skyldighet att betala ersättning i enlighet med grundläggande rättigheter som garanteras genom unionsrätten och i enlighet med tillämpliga internationella skyldigheter vid tillämpning av denna artikel samt ytterligare rimliga kostnader som uppstår till följd av betalning av ersättning enligt nationella ersättningsregler.

Medlemsstaterna ska anta de åtgärder som krävs för att tillämpa de första, andra och tredje styckena i denna punkt, framför allt tekniska, rättsliga och finansiella arrangemang enligt punkt 10. Sådana åtgärder kan omfatta praktiska arrangemang för snabba betalningar.”

Bedömning

Punkten 8 handlar om formerna för ersättning för solidaritet och kräver ingen genomförandeåtgärd.

c) Följande punkter ska införas:

”8a. Om två medlemsstater inte har kommit överens om de nödvändiga tekniska, rättsliga och finansiella arrangemangen i enlighet med punkt 10 med hjälp av ett solidaritetsavtal, ska gasleveranserna i enlighet med den skyldighet som fastställs i punkt 1 i händelse av en krissituation omfattas av villkoren i denna artikel.

Ersättningen för solidaritetsåtgärden får inte överstiga rimliga kostnader. Om inte både den medlemsstat som begär solidaritet och den medlemsstat som visar solidaritet kommer överens om något annat ska ersättningen innefatta följande:

- a) Priset på gas i den medlemsstat som visar solidaritet.
- b) Lagrings- och transportkostnader.
- c) Kostnader för relaterade rättsliga förfaranden eller skiljeförfaranden som inbegriper den medlemsstat som visar solidaritet.
- d) Andra indirekta kostnader som inte täcks av gaspriset, såsom ersättning för ekonomiska eller andra skador som uppstått till följd av påbjuden fränkoppling av fast last för kunder i samband med att solidaritet visas.

Såvida inte den medlemsstat som begär solidaritet och den medlemsstat som visar solidaritet kommer överens om ett annat pris ska priset på den gas som levereras till den medlemsstat som begär solidaritet motsvara det genomsnittliga dagen före-marknadspriset i den medlemsstat som visar solidaritet dagen före begäran om solidaritet, eller motsvarande genomsnittliga dagen före-marknadspris på närmast tillgängliga börs, närmast tillgängliga virtuella handelsplats eller på en överenskommen marknadsplats dagen före begäran om solidaritet. Ersättningen för de gasolymer som levereras i samband med en begäran om solidaritet ska betalas direkt av den medlemsstat som begär solidaritet till den medlemsstat som visar solidaritet eller till den enhet som båda medlemsstater anger i sina svar på begäran om solidaritet och i bekräftelsen av mottagandet av begäran och av den volym som angetts.

Den medlemsstat till vilken begäran om en solidaritetsåtgärd riktas ska vidta solidaritetsåtgärden så snart som möjligt och senast den angivna leveranstidpunkten enligt begäran. En medlemsstat får vägra att visa solidaritet med en medlemsstat som begär solidaritet förutsatt att den anmodande medlemsstaten visar att

- a) den inte har tillräckligt med gas för de olymer som ska levereras till de solidaritetsskyddade kunderna, eller
- b) den inte har tillräcklig sammanlänkningskapacitet enligt artikel 13.7, eller att gasflödena genom ett tredjeland är begränsade.

En sådan vägran ska vara strikt begränsad till de gasolymer som påverkas av en eller båda av de begränsningar som avses i fjärde stycket.

Utöver de standardregler som föreskrivs i denna punkt får medlemsstaterna komma överens om tekniska arrangemang för och samordning av solidaritetsåtgärderna. Denna punkt ska inte påverka befintliga arrangemang för säker och tillförlitlig drift av gassystemet.

8b. Om två medlemsstater inte har kommit överens om de nödvändiga tekniska, rättsliga och finansiella arrangemangen enligt punkt 10 med hjälp av ett solidaritetsavtal, ska den medlemsstat som begär att solidaritetsåtgärden vidtas utfärda en begäran om solidaritet till en annan medlemsstat och ange åtminstone följande information:

- a) Kontaktuppgifter till medlemsstatens behöriga myndighet.
- b) I tillämpliga fall, kontaktuppgifter till medlemsstatens berörda systemansvariga för överföringssystem.
- c) I tillämpliga fall, kontaktuppgifter till den tredje part som agerar på medlemsstatens vägnar.
- d) Leveransperiod, inbegripet tidpunkt för den första möjliga leveransen och förväntad varaktighet för leveransen.
- e) Leveransställen och sammanlänkningspunkter.
- f) Gasvolym i kWh för varje sammanlänkningspunkt.
- g) Gaskvalitet.

Begäran om solidaritet ska skickas samtidigt till de medlemsstater som potentiellt har möjlighet att vidta solidaritetsåtgärder, till kommissionen och till de krisledare som utsetts enligt artikel 10.1 g.

De medlemsstater som tar emot en begäran om solidaritet ska skicka ett svar som anger de kontaktuppgifter som avses i första stycket a, b och c och den volym och kvalitet som kan levereras till de sammanlänkningspunkter och vid den tidpunkt som avses i första stycket d–g. Om den volym som kan levereras genom frivilliga åtgärder är otillräcklig ska man i svaret ange den volym som uppstår på grund av eventuella inskränkningar, ibruktagande av strategiska lager eller av andra åtgärder som vidtas.

En begäran om solidaritet ska lämnas in minst 48 timmar före den angivna tidpunkten för leverans av gas.

En begäran om solidaritet ska besvaras inom 18 timmar. Bekräftelsen av den volym som angetts av den medlemsstat som begär solidaritet ska börja gälla inom sex timmar efter det att solidaritetserbjudandet mottogs och minst 24 timmar före den angivna tidpunkten för leverans av gas. Begäran får lämnas in för en period på en eller flera dagar och svaret ska motsvara denna period.

Om flera medlemsstater visar solidaritet och bilaterala solidaritetsarrangemang har inrättats med en eller flera av dem ska i första hand dessa arrangemang gälla mellan de medlemsstater som har kommit överens bilateralt.

De standardregler som föreskrivs i denna punkt ska endast tillämpas i förhållande till övriga medlemsstater som visar solidaritet.

Kommissionen får underlätta genomförandet av solidaritetsåtgärder, särskilt genom att tillhandahålla en förlaga som är tillgänglig på en säker onlineplattform för att möjliggöra överföring i realtid av köp- och säljbud.

8c. Om en solidaritetsåtgärd har vidtagits i enlighet med punkterna 1 och 2 ska det slutliga skäligen ersättningsbelopp som har betalats av den begärande medlemsstaten kontrolleras i efterhand av de nationella tillsynsmyndigheterna i den medlemsstat som visar solidaritet och den begärande medlemsstaten, inom tre månader efter det att krisen är över.

Om de nationella tillsynsmyndigheterna inte har kommit överens om hur det slutliga skäligen ersättningsbeloppet ska beräknas, ska de utan dröjsmål informera de relevanta behöriga myndigheterna, kommissionen och byrån. I sådana fall, eller på gemensam begäran av de nationella tillsynsmyndigheterna, ska byrån beräkna vilken nivå som är lämplig avseende det skäligen ersättningsbeloppet för indirekta kostnader som uppstått till följd av den solidaritet som visats och lämna ett objektivt yttrande senast tre månader efter den dag då byrån övertog ärendet. Innan ett sådant objektivt yttrande lämnas ska byrån samråda med de nationella tillsynsmyndigheterna och de relevanta behöriga myndigheterna.

Den tremånadersperiod som avses i andra stycket får förlängas med två månader om byrån begär in ytterligare information. Den förlängda tidsfristen ska börja dagen efter det att fullständig information har erhållits. Den begärande medlemsstaten ska rådfrågas och yttra sig om slutsatsen av efterhandskontrollen. Efter samråd med den begärande medlemsstaten har den myndighet som utför efterhandskontrollen rätt att kräva en rättelse av ersättningsbeloppet, med beaktande av den begärande medlemsstatens yttrande. Slutsatserna av efterhandskontrollen ska översändas till kommissionen, som ska beakta dem i sin rapport om krisen i enlighet med artikel 14.3.”

Bedömning

Punkterna 8a-8c är nya och reglerar förfarandet om medlemsstater inte är överens om de nödvändiga tekniska, rättsliga och finansiella arrangemangen för solidaritetsåtgärder. Bestämmelserna kräver ingen genomförandeåtgärd.

d) Punkterna 10 och 11 ska ersättas med följande:

”10. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att gas levereras till solidaritetsskyddade kunder i den begärande medlemsstaten i enlighet med punkterna 1 och 2 och ska göra sitt bästa för att komma överens om tekniska, rättsliga och finansiella arrangemang. Sådana tekniska, rättsliga och finansiella arrangemang ska överenskommas i samråd mellan de medlemsstater som är direkt sammanlänkade eller, i enlighet med punkt 2, som är sammanlänkade via ett tredjeland och ska beskrivas i deras respektive krisplaner. Sådana arrangemang kan bland annat innefatta följande aspekter:

- a) Nätens driftssäkerhet.
- b) De gaspriser som ska tillämpas och metoden för att fastställa dessa, med hänsyn tagen till hur marknadens funktionssätt påverkas.
- c) Användningen av sammanlänkningskapacitet för flöden i båda riktningarna och lagring av gas under jord.
- d) Gasvolym eller metod för att fastställa dessa.
- e) Kostnadskategorier som ska omfattas av skälig och snabb ersättning, vilket kan inkludera skadestånd för inskränkningar i industriverksamhet.
- f) En uppgift om metoden för att beräkna skälig ersättning.

De finansiella arrangemang som medlemsstaterna kommit överens om innan solidaritetsåtgärder begärs ska innehålla bestämmelser om beräkningen av skälig ersättning för åtminstone alla relevanta och rimliga kostnader som solidaritetsåtgärden medför samt ett åtagande att betala sådan ersättning.

En ersättningsmekanism ska ge incitament att medverka i marknadsbaserade lösningar, såsom auktioner och mekanismer för efterfrågefleksibilitet. Den får inte skapa felaktiga incitament, inbegripet i ekonomiskt avseende, för marknadsaktörerna att skjuta upp sina åtgärder tills icke-marknadsbaserade åtgärder vidtas. Alla ersättningsmekanismer eller åtminstone en sammanfattning av dem ska inkluderas i krisplanerna.

Om nya och betydande rimliga kostnader som ska inkluderas i den skäliga ersättningen uppstår till följd av rättsliga förfaranden enligt punkt 8 andra stycket c, efter det att efterhandskontrollen avslutats, ska den medlemsstat som visar solidaritet omedelbart informera den begärande medlemsstaten.

De nationella tillsynsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, byrån ska utföra en ny efterhandskontroll i enlighet med punkt 8c. Resultatet av den nya efterhandskontrollen påverkar inte skyldigheten för den medlemsstat som visar

solidaritet att ersätta kunder för skador enligt nationell rätt, och kundernas rätt till skälig ersättning.

Bedömning

Punkten 10 fjärde och femte stycket är nya och handlar bland annat om kostnader för rättsliga förfaranden som ska inkluderas i den skäliga ersättningen.

Av artikel 20 punkten 3 i förordning (EU) 2017/1938 framgår att, så länge Sverige endast har tillgång till gas via sammanlänkningslinjer från Danmark som enda gasförsörjningskälla och enda land som kan tillämpa solidaritetsåtgärder ska Danmark och Sverige vara undantagna från skyldigheten enligt artikel 13.10 att ingå tekniska, rättsliga och finansiella arrangemang för att Sverige ska kunna tillämpa solidaritetsåtgärder gentemot Danmark. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

11. Så länge en medlemsstat kan försörja sina solidaritetsskyddade kunder med egenproducerad gas ska det inte anses vara nödvändigt att ingå tekniska, rättsliga och finansiella arrangemang med medlemsstater som den är direkt sammanlänkad med eller, i enlighet med punkt 2, sammanlänkad med via ett tredjeland för att kunna ta emot solidaritet. Detta ska inte påverka den relevanta medlemsstatens skyldighet att visa solidaritet med andra medlemsstater enligt denna artikel.”

Bedömning

Punkten 11 har ändrats endast på så sätt att den hänvisar till punkten 2. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

e) Punkterna 12, 13 och 14 ska utgå.

Bedömning

Att bestämmelserna i punkterna 12, 13 och 14 utgår medför ingen genomförandeåtgärd.

f) Punkt 15 ska ersättas med följande:

”15. Skyldigheterna enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel ska omedelbart upphöra att gälla efter tillkännagivandet av att en kris är över eller när kommissionen i enlighet med artikel 11.8 första stycket konstaterar att tillkännagivandet av en kris inte är eller inte längre är motiverat.”

Bedömning

Punkten 15 har inte ändrats i sak. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 13a – Samarbete mellan indirekt sammanlänkade medlemsstater som använder marknadsbaserade åtgärder (frivilliga åtgärder)

10. Följande artikel ska införas:

”Artikel 13a

Samarbete mellan indirekt sammanlänkade medlemsstater som använder marknadsbaserade åtgärder (frivilliga åtgärder)

1. Utan att det påverkar tillämpningen av principen om energisolidaritet ska denna artikel tillämpas när medlemsstater som är indirekt sammanlänkade via en annan medlemsstat och har mottagit en begäran om frivilliga bidrag enligt punkt 2 i den här artikeln bidrar till att tillhandahålla de begärda gasvolymerna enligt artikel 13.1 eller 13.2 med hjälp av sådana frivilliga åtgärder som avses i artikel 13.3 c.

2. Den medlemsstat som begär solidaritet enligt artikel 13 får samtidigt skicka in en begäran om ett frivilligt bidrag på grundval av marknadsbaserade åtgärder till en eller flera andra indirekt sammanlänkade medlemsstater för att hitta det mest förmånliga erbjudandet eller den mest förmånliga kombinationen av erbjudanden, på grundval av kostnad, leveranshastighet, tillförlitlighet och diversifiering av gasförsörjningen enligt artikel 13.4.

Begäranden enligt första stycket i denna artikel ska lämnas in till de indirekt sammanlänkade medlemsstater som potentiellt kan tillhandahålla gasvolymerna på grundval av frivilliga åtgärder, till kommissionen och till de krisledare som utsetts enligt artikel 10.1 g, minst 48 timmar före den angivna tidpunkten för leverans av gas. Sådana begäranden ska innehålla åtminstone den information som avses i artikel 13.8b första stycket.

Medlemsstater som tar emot begäran enligt första stycket i denna artikel ska svara den begärande medlemsstaten, och inom 18 timmar informera kommissionen och de krisledare som utsetts enligt artikel 10.1 g och ange om de kan erbjuda gasvolymerna på grundval av frivilliga åtgärder. Svaret ska innehålla åtminstone den information som avses i artikel 13.8a. Medlemsstaterna får svara att de inte kan bidra med hjälp av marknadsbaserade åtgärder.

3. När summan av de gasvolymerna som följer av erbjudandena enligt artikel 13.1 och 13.2 och erbjudanden enligt denna artikel inte når upp till de volymer som krävs, ska erbjudanden enligt denna artikel automatiskt väljas.

När summan av de gasvolymerna som följer av erbjudandena enligt artikel 13.1 och 13.2 och erbjudanden enligt denna artikel överstiger de volymer som krävs, ska erbjudanden enligt denna artikel beaktas vid valet av erbjudanden enligt artikel 13.4, och den begärande medlemsstaten ska, efter samråd med alla berörda medlemsstater, söka efter det mest förmånliga erbjudandet, eller en kombination av erbjudanden bland erbjudandena enligt artikel 13 eller den här artikeln, på

grundval av kostnad, leveranshastighet, tillförlitlighet och diversifiering. Om bidrag enligt den här artikeln väljs av de begärande medlemsstaterna ska begäran enligt artikel 13.1 och 13.2 minskas i motsvarande grad.

Den begärande medlemsstaten ska informera de berörda medlemsstaterna om de volymer som den har valt inom sex timmar efter det att erbjudandet mottogs och minst 24 timmar före den angivna tidpunkten för leverans av gas.

4. Om en indirekt sammanlänkad medlemsstat lämnar ett frivilligt bidrag på grundval av marknadsbaserade åtgärder till den begärande medlemsstaten enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel får den skäliga ersättningen inte överstiga rimliga kostnader och får inbegripa de kostnader som avses i artikel 13.8a andra stycket. Det slutliga skäliga ersättningsbeloppet ska omfattas av den mekanism för efterhandskontroll som beskrivs i artikel 13.8c.

5. De systemansvariga för överföringssystem i de berörda medlemsstaterna ska samarbeta och utbyta information med hjälp av det regionala samordningssystemet för gas inrättat av Entso-G enligt artikel 3.6, för att identifiera den tillgängliga sammanlänkningskapaciteten inom sex timmar efter en begäran från en medlemsstat eller kommissionen. Entso-G ska informera kommissionen och de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna.”

Bedömning

Artikeln är ny och inför bestämmelser om hur medlemsstater som är indirekt sammanlänkade via en annan medlemsstat kan begära solidaritet och formerna för detta. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 14 – Informationsutbyte

11. I artikel 14.3 ska första stycket ersättas med följande:

”Efter en kris ska den behöriga myndighet som avses i punkt 1 snarast möjligt och senast sex veckor efter det att krisen är över förse kommissionen med en detaljerad utvärdering av krisen och de genomförda åtgärdernas effektivitet, inklusive en bedömning av krisens ekonomiska konsekvenser, konsekvenserna för elsektorn och biståndet till eller från unionen och dess medlemsstater. I tillämpliga fall ska denna bedömning innehålla en detaljerad beskrivning av de omständigheter som ledde till att den mekanism som avses i artikel 13 aktiverades och de villkor under vilka de saknade gasleveranserna mottogs, inklusive pris och ekonomisk ersättning som betalats och, i tillämpliga fall, skälen till att solidaritetserbjudandena inte godtog eller att gas inte levererades. Bedömningen ska göras tillgänglig för gruppen för samordning av gasförsörjningen och ska avspglas i uppdateringarna av de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna.”

Bedömning

Artikeln har ändrats genom att bedömning av krisens konsekvenser nu bland annat ska innehålla en detaljerad beskrivning av de omständigheter som ledde till att den mekanism som avses i artikel 13 aktiverades. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 17a

12. I artikel 17a ska följande punkt läggas till:

”2. Den rapport som ska lämnas in av kommissionen senast den 28 februari 2025 ska också inbegripa en allmän bedömning av tillämpningen av artiklarna 6a–6d, 7.1, 7.4 g, 13, 13a, 16.3, 17a, 18a och 20.4 samt bilagorna Ia och Ib. Rapporten ska när så är lämpligt åtföljas av ett lagstiftningsförslag om ändring av denna förordning.”

Bedömning

Artikel 17a har lagts till genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring och handlar om kommissionens rapportering. Ändringen innebär ytterligare uppgifter för kommissionen och kräver ingen genomförandeåtgärd.

Artikel 19 – Utövande av delegeringen

13. Artikel 19 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 2 ska följande mening införas efter den första meningen:

”Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 8a.2 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 4 augusti 2024”.

b) I punkt 3 ska den första meningen ersättas med följande:

”3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 3.8, 7.5, 8.5 och artikel 8a.2 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet.”

c) I punkt 6 ska den första meningen ersättas med följande:

”6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 3.8, 7.5, 8.5 eller artikel 8a.2 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både

Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända.”

Bedömning

Ändringarna i artikel 19 handlar om delegering av befogenhet till kommissionen och kräver ingen genomförandeåtgärd.

Bilaga VI – Mall för den förebyggande åtgärdsplanen

14. Bilaga VI ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 5 första stycket a andra stycket ska följande strecksats införas efter andra strecksatsen ”Åtgärder för att diversifiera gasförsörjningsvägarna och försörjningskällorna.”:

”– Åtgärder för att förhindra kapacitetshamstring.”

b) I punkt 11.3 första stycket a andra stycket ska följande strecksats införas efter andra strecksatsen ”Åtgärder för att diversifiera gasförsörjningsvägarna och försörjningskällorna.”:

”– Åtgärder för att förhindra kapacitetshamstring.”

Bedömning

Bilaga VI har ändrats så att den nu omfattar åtgärder för att förhindra kapacitetshamstring. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 85 – Ändringar av förordning (EU) 2019/942

Ändringarna avser Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter. Agency for the Cooperation of Energy Regulators (Acer) är byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter inom EU. Den inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) Nr 713/2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (byråförordningen). Acer har sin verksamhet förlagd till Ljubljana i Slovenien och började sin verksamhet officiellt i mars 2011.

Vissa förändringar genomfördes genom förordningen från 2019. Bakgrunden till de förändringarna var att Europeiska kommissionen ansåg att harmoniseringen av den europeiska energimarknaden hade gått för långsamt och att den blivit försenad. Förändringarna som genomfördes innebar bl.a. att fler beslut ska fattas av Acer istället för av tillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna. Inom Acer gjordes

också förändringar i beslutsgången genom att vissa uppgifter överflyttades från Acer:s direktör till Acer:s styrelse.⁶³

De ändringar som följer av gasmarknadsförordningen handlar främst om att Acer också har att hantera ENNOH.

Artikeln ingår inte i regeringsuppdraget och någon genomförandeåtgärd föreslås därför inte.

Artikel 86 – Ändringar av förordning (EU) 2022/869

Ändringarna avser Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013.

Artikeln ingår inte i regeringsuppdraget och någon genomförandeåtgärd föreslås därför inte.

Artikel 87 – Ändring av beslut (EU) 2017/684

Anmälningsskyldigheterna för mellanstatliga avtal på energiområdet som rör naturgas i enlighet med beslut (EU) 2017/684 ska tolkas så att de inbegriper mellanstatliga avtal om vätgas, inbegripet väteföreningar såsom ammoniak och flytande organiska vätebärare.

Bedömning

Rådet fattade den 5 april 2017 om inrättandet av en mekanism för informationsutbyte om mellanstatliga avtal och icke-bindande instrument mellan medlemsstaterna och tredjeländer på energiområdet. Artikeln anger att beslutet ska tolkas så att anmälningsskyldigheterna för mellanstatliga avtal på energiområdet som rör naturgas även ska omfatta vätgas. Någon genomförandeåtgärd behövs inte.

Artikel 88 – Upphävande

Förordning (EG) nr 715/2009 ska upphöra att gälla. Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga III till den här förordningen.

---

⁶³ Energimarknadsinspektionens rapport *Ren energi inom EU – Ett genomförande av fem rättsakter*, Ei R2020:02, 2020

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 31 i förordning (EG) nr 715/2009 och anger att den tidigare gällande förordningen ska upphöra att gälla. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

Artikel 89 – Ikraftträdande

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Den ska tillämpas från och med den 5 februari 2025.

2. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel gäller följande:

a) Artiklarna 11.3 b, 34.6 och 84 ska tillämpas från och med den 1 januari 2025.

b) Avsnitt 5 ska tillämpas från och med den 1 januari 2025, utom artiklarna 42, 43, 44, 52, 53 och 54, som ska tillämpas från och med den 4 augusti 2024.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Bedömning

Artikeln motsvarar artikel 32 i förordning (EG) nr 715/2009 och anger tid för ikraftträdande och vilka artiklar som ska tillämpas från senare tidpunkt. Någon genomförandeåtgärd krävs inte.

BILAGA I

RIKTLINJER

1. Information som ska offentliggöras om den metod som används för att fastställa den reglerade intäkten för den systemansvariga för överföringssystem

Tillsynsmyndigheten eller den systemansvariga för överföringssystemet ska offentliggöra den information som avses i punkterna 1–5 före tariffperioden enligt tillsynsmyndighetens beslut.

Den informationen ska lämnas separat för överföringsverksamhet där den systemansvariga för överföringssystemet ingår i en större kommersiell enhet eller kontrolleras av ett större holdingbolag.

1. Ansvarig enhet som beräknar, fastställer och godkänner metodens olika komponenter.

2. En beskrivning av metoden, inbegripet åtminstone en beskrivning av

- a) övergripande metod, till exempel intäktstak, hybrid, självkostnad-plus-vinstpålägg-metoden eller tariffjämförelser,
- b) metod för att fastställa den regulatoriska kapitalbasen (Rab), inbegripet
  - i) metod för att fastställa tillgångarnas ursprungliga (ingående) värde när den relevanta regleringsperioden inleds och när nya tillgångar införlivas i den regulatoriska kapitalbasen,
  - ii) metod för omvärdering av tillgångar,
  - iii) redogörelser för utvecklingen av tillgångarnas värde,
  - iv) behandling av avvecklade tillgångar,
  - v) avskrivningsmetod som tillämpas på den regulatoriska kapitalbasen, inklusive eventuella ändringar av värdena,
- c) metod för att fastställa kapitalkostnaden,
- d) metod för att fastställa de totala utgifterna (Totex) eller, i tillämpliga fall, driftsutgifterna (Opex) och kapitalutgifterna (Capex),
- e) metod för att fastställa kostnadseffektivitet, i tillämpliga fall,
- f) metod som tillämpats för att fastställa inflationen,
- g) metod för att fastställa premier och incitament, i tillämpliga fall,
- h) kostnader som inte går att kontrollera,
- i) tjänster som tillhandahålls inom företagets holdingbolag, i tillämpliga fall.

3. Värdet för de parametrar som används i metoden:

- a) Detaljerade värden för de parametrar som utgör en del av kostnaden för eget kapital och skuldkostnaden eller den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden, i procent.
- b) Avskrivningsperioder, i år, tillämpliga separat på rörledningar och kompressorer.
- c) Förändringar av avskrivningstiden eller i den ökade avskrivningstakten som tillämpas på tillgångar.
- d) Effektivitetsmål i procent.

e) Inflationsindex.

f) Premier och incitament.

4. Värdet av kostnader och utgifter som används för att fastställa tillåtna eller eftersträlvade intäkter i euro och i lokal valuta avseende

a) den regulatoriska kapitalbasen, per tillgångstyp och år fram till dess att den har avskrivits i sin helhet, inklusive

i) den investering som läggs till den regulatoriska kapitalbasen, per tillgångstyp,

ii) avskrivningen per tillgångstyp fram till den fullständiga avskrivningen av tillgångarna,

b) kapitalkostnaden, inklusive kostnaden för eget kapital och skuldkostnaden,

c) driftskostnader,

d) premier och incitament som specificeras separat per post.

5. Ekonomiska indikatorer som ska anges för den systemansvariga för överföringssystemet. Om den systemansvariga för överföringssystemet kontrolleras av ett större holdingbolag eller ingår i ett större företag ska dessa värden anges separat för den systemansvariga för överföringssystemet, inbegripet följande:

a) Rörelseresultat före räntor, skatt och av- och nedskrivningar (Ebitda).

b) Rörelseresultat före räntor och skatt (Ebit).

c) Avkastning på tillgångar I (Roa) = $Ebitda/Rab$.

d) Avkastning på tillgångar II (Roa) = $Ebit/Rab$.

e) Avkastning på eget kapital (Roe) = $vinst/eget\ kapital$:

i) Avkastning på sysselsatt kapital (Roce).

ii) Bruttosoliditetsgrad.

iii) Nettoskuld/(nettoskuld + eget kapital).

iv) Nettoskuld/Ebitda.

Tillsynsmyndigheten eller den systemansvariga för överföringssystemet ska tillhandahålla en förenklad tariffmodell som inbegriper metodens disaggregerade parametrar och värden och som gör det möjligt att upprepa beräkningen av tillåtna eller eftersträvade intäkter för den systemansvariga för överföringssystemet.

6. De systemansvariga för överföringssystem ska varje dag föra protokoll om aktuellt underhåll och eventuella flödesstörningar och ska på begäran ställa protokollen till tillsynsmyndighetens förfogande. På begäran ska uppgifterna också lämnas till konsumenter som påverkas av störningarna.

2. Principer för mekanismer för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning avseende systemansvariga för överföringssystem samt tillämpningen av dessa vid avtalsbetingad överbelastning

2.1. Principer för mekanismer för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning avseende systemansvariga för överföringssystem

1. Mekanismerna för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning ska underlätta utvecklingen av konkurrensen och likvidhandel med kapacitet. Mekanismerna ska vara marknadsanpassade, även på spotmarknader och centrala marknadsplatser. De ska vara flexibla och kunna anpassas till nya marknadsvillkor.

2. Dessa mekanismer och förfaranden ska ta hänsyn till det berörda systemets systemintegritet och till försörjningstryggheten.

3. Dessa mekanismer och förfaranden får varken stå i vägen för nya marknadsaktörer eller skapa orimliga hinder för marknadsinträde. De får inte hindra marknadsaktörerna, inbegripet nya marknadsaktörer och företag med liten marknadsandel, från att konkurrera effektivt med varandra.

4. Dessa mekanismer och förfaranden ska skicka lämpliga ekonomiska signaler för effektiv och maximal användning av den tekniska kapaciteten samt underlätta investeringar i ny infrastruktur.

5. Nätanvändarna ska underrättas om vilken typ av omständigheter som kan påverka tillgängligheten när det gäller avtalad kapacitet. Information om avbrott ska återspegla nivån på den information som är tillgänglig för den systemansvariga för överföringssystemet.

6. Om det uppstår svårigheter med att uppfylla avtalsenliga leveransskyldigheter som är relaterade till systemintegritet, ska de systemansvariga för överföringssystem utan dröjsmål underrätta nätanvändarna och försöka finna en icke-diskriminerande lösning.

De systemansvariga för överföringssystem ska rådfråga nätanvändarna om förfaranden innan de genomförs och komma överens om dem med tillsynsmyndigheten.

2.2. Förfaranden för hantering av överbelastning vid avtalsbetingad överbelastning

2.2.1. Allmänna bestämmelser

1. Denna punkt ska tillämpas på sammanlänkningspunkter mellan angränsande inmatnings- och uttagssystem, oavsett om de är fysiska eller virtuella, mellan två eller flera medlemsstater eller inom samma medlemsstat om det tillämpas förfaranden för att reservera kapacitet för användare vid punkterna. Denna punkt får även tillämpas på inmatningspunkter till och uttagspunkter från tredjeländer, i enlighet med den relevanta tillsynsmyndighetens beslut. Utagspunkter till slutkonsumenter och distributionsnät, inmatningspunkter från LNG-terminaler och produktionsanläggningar, och inmatnings-/uttagspunkter från och till lagringsanläggningar för naturgas omfattas inte av bestämmelserna i denna punkt.

2. På grundval av de uppgifter som de systemansvariga för överföringssystem offentliggör enligt punkt 3 i denna bilaga och som i tillämpliga fall har kontrollerats av tillsynsmyndigheterna, ska Acer offentliggöra en övervakningsrapport om överbelastning vid sammanlänkningspunkter med avseende på produkter för fast kapacitet som sålts under det föregående året, i möjligaste mån med beaktande av kapacitetshandel på andrahandsmarknaden och användningen av fränkopplingsbar kapacitet.

Övervakningsrapporten ska offentliggöras vartannat år. Acer ska offentliggöra ytterligare rapporter på motiverad begäran från kommissionen, dock inte oftare än en gång per år.

3. Ytterligare kapacitet som görs tillgänglig genom tillämpningen av något av de förfaranden för hantering av överbelastning som anges i punkterna 2.2.2–2.2.5 ska erbjudas av de berörda systemansvariga för överföringssystem inom ramen för det ordinarie tilldelningsförfarandet.

2.2.2. Kapacitetsökning genom ett överboknings- och återköpssystem

1. Systemansvariga för överföringssystem ska föreslå och, efter godkännande av tillsynsmyndigheten, införa ett incitamentbaserat överboknings- och återköpssystem för att erbjuda ytterligare fast kapacitet. Före genomförandet ska tillsynsmyndigheten samråda med de angränsande medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och beakta deras synpunkter. Ytterligare kapacitet avser den fasta kapacitet som erbjuds utöver den tekniska kapaciteten hos en sammanlänkningspunkt, varvid den tekniska kapaciteten beräknas enligt artikel 6.1.

2. Överboknings- och återköpssystemet ska för de systemansvariga för överföringssystem utgöra ett incitament att tillhandahålla ytterligare kapacitet, med beaktande av de tekniska villkoren – till exempel värmevärdet, temperatur, förväntad förbrukning för det relevanta inmatnings- och uttagssystemet och kapaciteten i angränsande nät. Systemansvariga för överföringssystem ska använda sig av ett dynamiskt tillvägagångssätt vid nyberäkningen av inmatnings- och uttagssystemets tekniska eller ytterligare kapacitet.

3. Överboknings- och återköpssystemet ska vara baserat på en incitamentordning som återspeglar de risker som de systemansvariga för överföringssystem tar när de erbjuder ytterligare kapacitet. Detta system ska vara utformat på ett sådant sätt att intäkter från försäljningen av ytterligare kapacitet och kostnader som uppstår genom återköpssystemet eller åtgärder enligt punkt 6 delas mellan de systemansvariga för överföringssystem och nätanvändarna.

Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om fördelningen av intäkter och kostnader mellan den systemansvariga för överföringssystemet och nätanvändaren.

4. I syfte att fastställa intäkter för de systemansvariga för överföringssystem ska teknisk kapacitet, och i synnerhet returnerad kapacitet samt, där det är relevant, kapacitet som uppstår vid tillämpningen av "use-it-or-lose-it"-mekanismer för fast dagen-före-kapacitet och långfristig kapacitet, beaktas för att kunna tilldelas före eventuell ytterligare kapacitet.

5. Vid fastställandet av den ytterligare kapaciteten ska den systemansvariga för överföringssystemet beakta statistiska scenarier för den förväntade mängden fysiskt outnyttjad kapacitet vid en viss tidpunkt vid sammanläkningspunkter. Den systemansvariga ska också beakta en riskprofil för tillhandahållande av ytterligare kapacitet som inte leder till alltför stora återköpsförpliktelser. Inom ramen för överboknings- och återköpssystemet ska även sannolikheten och kostnaderna för återköp av kapacitet på marknaden uppskattas, och på grundval av detta ska den ytterligare kapacitet som ställs till förfogande bestämmas.

6. Där så är nödvändigt för att upprätthålla systemintegritet ska systemansvariga för överföringssystem tillämpa ett marknadsbaserat återköpsförfarande inom vilket nätanvändare kan erbjuda kapacitet. Nätanvändare ska underrättas om det tillämpliga återköpsförfarandet. Tillämpningen av ett återköpsförfarande påverkar inte tillämpliga krisåtgärder.

7. Systemansvariga för överföringssystem ska innan de tillämpar ett återköpsförfarande kontrollera om alternativa tekniska och kommersiella åtgärder kan upprätthålla systemintegriteten på ett mer kostnadseffektivt sätt.

8. Tillsammans med förslaget om överboknings- och återköpssystemet ska den systemansvariga för överföringssystemet lämna alla relevanta uppgifter, skattningar och modeller till tillsynsmyndigheten så att denna kan bedöma systemet. Den systemansvariga för överföringssystemet ska regelbundet rapportera hur systemet fungerar till tillsynsmyndigheten och ska på begäran lämna alla relevanta uppgifter till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får begära att den systemansvariga för överföringssystemet ändrar systemet.

2.2.3. "Use-it-or-lose-it"-mekanismen för fast dagen-före-kapacitet

1. Tillsynsmyndigheter ska kräva att systemansvariga för överföringssystem tillämpar åtminstone de regler som anges i punkt 3 för varje nätanvändare vid sammanläkningspunkter när det gäller ändring av den ursprungliga nomineringen om det av Acers årliga övervakningsrapport som avses i punkt 2.2.1.2 framgår att efterfrågan har överstigit utbudet, till acceptpriset när det rör sig om auktioner, vid sammanläkningspunkter i samband med kapacitetstilldelningsförfaranden det år som omfattas av övervakningsrapporten för produkter som skulle användas antingen det året eller under ett av de följande två åren

- a) för minst tre produkter för fast kapacitet med en löptid på en månad,
- b) för minst två produkter för fast kapacitet med en löptid på ett kvartal,
- c) för minst en produkt för fast kapacitet med en löptid på ett år eller mer, eller
- d) om ingen produkt för fast kapacitet med en löptid på en månad eller mer har erbjudits under åtminstone sex månader.

2. Om det av Acers årliga övervakningsrapport som avses i punkt 2.2.1.2 framgår att den situation som beskrivs i punkt 1 troligen inte kommer att uppstå på nytt under de påföljande tre åren, exempelvis därför att kapacitet blir tillgänglig genom fysisk utbyggnad av nätet eller uppsägning av långfristiga avtal, får de berörda tillsynsmyndigheterna fatta beslut om att häva "use-it-or-lose-it"-mekanismen för fast dagen-före-kapacitet.

3. Fast renominering är tillåten upp till 90 % och ned till 10 % av den kapacitet som avtalats av nätanvändaren vid sammanläkningspunkten. Om nomineringen överstiger 80 % av den avtalade kapaciteten får dock hälften av den icke nominerade volymen renomineras uppåt. Om nomineringen inte överstiger 20 % av den avtalade kapaciteten får hälften av den nominerade volymen renomineras nedåt. Tillämpningen av denna punkt påverkar inte tillämpliga krisåtgärder.

4. Den ursprungliga innehavaren av den avtalade kapaciteten får renominera den inskränkta delen av sin avtalade fasta kapacitet på avbrytbara villkor.

5. Punkt 3 ska inte tillämpas på nätanvändare – personer eller företag och de företag som de kontrollerar i den mening som avses i artikel 3 i rådets förordning (EG) nr 139/20041 – som innehade mindre än 10 % av den genomsnittliga tekniska kapaciteten under det föregående året vid sammanlänkningspunkten.

6. Vid sammanlänkningspunkter där en "use-it-or-lose-it"-mekanism för fast dagen-före-kapacitet enligt punkt 3 tillämpas ska tillsynsmyndigheten utvärdera sambandet med överboknings- och återköpssystemet enligt punkt 2.2.2, vilket kan resultera i att tillsynsmyndigheten beslutar att inte tillämpa punkt 2.2.2 vid dessa sammanlänkningspunkter. Ett sådant beslut ska utan dröjsmål anmälas till Acer och till kommissionen.

1 rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning) (EUT L 24, 29.1.2004, s. 1).

7. En tillsynsmyndighet får besluta att införa en "use-it-or-lose-it"-mekanism för fast dagen-före-kapacitet enligt punkt 3 för en sammanlänkningspunkt. Innan tillsynsmyndigheten fattar sitt beslut ska den samråda med tillsynsmyndigheterna i angränsande medlemsstater. När tillsynsmyndigheten fattar sitt beslut ska den ta hänsyn till de yttranden som avges av tillsynsmyndigheter i angränsande medlemsstater.

2.2.4. Returnering av avtalad kapacitet

Systemansvariga för överföringssystem ska godta varje returnering av fast kapacitet som nätanvändaren avtalat vid en sammanlänkningspunkt, med undantag för kapacitetsprodukter med en löptid på en dag och kortare. Nätanvändaren ska behålla de rättigheter och skyldigheter som följer av kapacitetsavtalet fram till det att kapaciteten tilldelas på nytt av den systemansvariga för överföringssystemet och i den utsträckning som kapaciteten inte tilldelas på nytt av den systemansvariga för överföringssystemet. Returnerad kapacitet ska komma i fråga för tilldelning på nytt först efter det att all tillgänglig kapacitet har tilldelats. Den systemansvariga för överföringssystemet ska omedelbart underrätta nätanvändaren om varje tilldelning på nytt av returnerad kapacitet. Tillsynsmyndigheten ska godkänna de närmare villkoren för returnering av kapacitet, särskilt när flera nätanvändare returnerar sin kapacitet.

2.2.5. Långfristig use-it-or-lose-it-mekanism

1. Tillsynsmyndigheterna ska kräva att de systemansvariga för överföringssystem, helt eller delvis, tar tillbaka av en nätanvändare systematiskt underutnyttjad avtalad kapacitet vid en sammanlänkningspunkt om nätanvändaren inte på rimliga villkor har sålt eller erbjudit sin outnyttjade kapacitet och om andra nätanvändare begär fast kapacitet. Avtalad kapacitet anses vara systematiskt underutnyttjad i synnerhet när

a) nätanvändaren i genomsnitt använder mindre än 80 % av sin avtalade kapacitet både från och med den 1 april till och med den 30 september och från och med den 1 oktober till och med den 31 mars där avtalets effektiva löptid uppgår till mer än ett år och inga rimliga skäl för detta kan uppges, eller

b) nätanvändaren systematiskt nominerar nära 100 % av sin avtalade kapacitet och renominerar nedåt i syfte att kringgå de regler som fastställs i punkt 2.2.3.3.

2. Tillämpningen av en "use-it-or-lose-it"-mekanism för fast dagen-före-kapacitet får inte betraktas som grund för att hindra tillämpningen av punkt 1.

3. Återtagandet av kapacitet ska leda till att nätanvändaren förlorar sin avtalade kapacitet delvis eller fullständigt under en viss period eller under avtalets återstående effektiva löptid. Nätanvändaren ska behålla de rättigheter och skyldigheter som följer av kapacitetsavtalet fram till det att kapaciteten tilldelas på nytt av den systemansvariga för överföringssystemet och i den utsträckning som kapaciteten inte tilldelas på nytt av den systemansvariga för överföringssystemet.

4. Systemansvariga för överföringssystem ska fortlöpande till tillsynsmyndigheterna lämna alla uppgifter som krävs för att övervaka i vilken utsträckning avtalad kapacitet används där avtalets effektiva löptid uppgår till mer än ett år eller omfattar återkommande kvartal som täcker minst två år.

3. Fastställande av de tekniska uppgifter som krävs för att nätanvändarna ska få effektivt tillträde till naturgassystemet, fastställande av alla punkter som är relevanta för uppfyllandet av kraven på transparens och de uppgifter som ska offentliggöras för alla relevanta punkter samt tidsplanen för offentliggörandet

3.1. Fastställande av de tekniska uppgifter som krävs för att nätanvändarna ska få effektivt tillträde till systemet

3.1.1. Form för offentliggörande

1. De systemansvariga för överföringssystem ska tillhandahålla alla uppgifter som avses i punkterna 3.1.2 och 3.3.1–3.3.5 på följande sätt:

- a) På en webbplats som är tillgänglig för allmänheten utan kostnad och utan krav på registrering eller annan anmälan hos den systemansvariga för överföringssystemet.
- b) Regelbundet/fortlöpande; frekvensen ska anpassas till de ändringar som äger rum och tjänstens varaktighet.
- c) På ett användarvänligt sätt.
- d) På ett meningsfullt, mätbart, tydligt, lättillgängligt och icke-diskriminerande sätt.
- e) I nedladdningsbart format som systemansvariga för överföringssystem och tillsynsmyndigheterna har kommit överens om – på grundval av ett yttrande om ett harmoniserat format som ska tillhandahållas av Acer – och som möjliggör kvantitativa och jämförande analyser.
- f) Med konsekvent användning av enheter, varvid framför allt kWh (med en förbränningsreferenstemperatur på 298,15 K) utgör enheten för energiinnehåll och m³ (vid 273,15 K och 1,01325 bar) volymenhet. Den konstanta omräkningsfaktorn för energiinnehåll ska anges. Utöver ovannämnda format kan även andra enheter användas för offentliggörandet.
- g) På medlemsstatens officiella språk och på engelska.
- h) Alla uppgifter ska lämnas via en unionsomfattande central plattform som inrättats av Entso för gas på kostnadseffektiva grunder.

2. De systemansvariga för överföringssystem ska tillhandahålla detaljerade uppgifter om faktiska ändringar av alla sådana uppgifter som avses i punkterna 3.1.2 och 3.3.1–3.3.5 vid lämplig tidpunkt så snart de finns tillgängliga för dem.

3.1.2. Innehållet i offentliggörandet

1. De systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra åtminstone följande uppgifter om sina system och tjänster:

- a) En detaljerad och uttömmande beskrivning av de olika tjänster som erbjuds och de tillhörande avgifter som tas ut för dem.
- b) Olika typer av transportavtal som kan ingås för dessa tjänster.
- c) Nätföreskrifter och/eller standardvillkor som fastställer samtliga nätanvändares rättigheter och skyldigheter, däribland följande:

- i) Harmoniserade transportavtal och andra relevanta dokument.
- ii) Om det är relevant för nättillträdet: uppgifter om relevanta parametrar för gaskvalitet för alla relevanta punkter, i enlighet med vad som fastställs i punkt 3.2 i denna bilaga, däribland minst bruttovärmevärdet, Wobbetal och syrehalt samt uppgifter om ansvarsfrågan och nätanvändarnas kostnader för konvertering om gasen inte motsvarar dessa specifikationer.
- iii) Om det är relevant för nättillträdet: information om tryckkrav för alla relevanta punkter.
- iv) Förfarandet i händelse av avbrott i fränkopplingsbar kapacitet, däribland i tillämpliga fall tidpunkt, omfattning och rangordning av enskilda fränkopplingar, exempelvis proportionellt eller enligt principen "först in, sist fränkopplad".
- d) De harmoniserade förfarandena för användning av överföringssystemet, inklusive definition av nyckelbegrepp.
- e) Villkor för kapacitetstilldelning, hantering av överbelastning samt förfaranden för att motverka hamstring och underlätta återanvändning.
- f) De regler för kapacitetshandel på andrahandsmarknaden som gäller gentemot den systemansvariga för överföringssystemet.
- g) Regler om balansering och metod för beräkning av avgifter för obalans.
- h) I förekommande fall de flexibilitets- och toleransnivåer som utan särskild avgift inkluderas i transporttjänsterna och i andra tjänster, samt den flexibilitet som erbjuds utöver detta med tillhörande avgifter.
- i) En ingående beskrivning av det naturgassystem som tillhör den systemansvariga för överföringssystemet med uppgift om relevanta sammanlänkningspunkter enligt definitionen i punkt 3.2 i denna bilaga samt namnet på dem som är driftsansvariga för de sammanlänkade systemen eller anläggningarna.
- j) Reglerna för anslutning till det naturgassystem som drivs av den systemansvariga för överföringssystemet.
- k) Information om krismekanismer, i den mån som det faller inom ansvarsområdet för den systemansvariga för överföringssystemet, exempelvis åtgärder som kan leda till att kundgrupper kopplas bort från nätet, och andra allmänna ansvarsregler som gäller för den systemansvariga för överföringssystemet.

l) Förfaranden som överenskommit av systemansvariga för överföringssystem vid sammanlänkningspunkter och som är av betydelse för nätanvändarnas tillträde till de berörda överföringssystemen och avser nätets driftskompatibilitet, förfaranden för nominering och matchning samt andra förfaranden som fastställer bestämmelser om tilldelning av gasflöden och balansering, inkluderat de metoder som tillämpas.

m) De systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra en detaljerad och uttömmande beskrivning av den metod och det förfarande som tillämpas för beräkning av den tekniska kapaciteten, däribland information om de parametrar som använts och viktiga förutsättningar.

3.2. Fastställande av alla punkter som är relevanta för uppfyllandet av kraven på transparens

1. De relevanta punkterna ska åtminstone omfatta följande punkter:

a) Alla inmatnings- och uttagspunkter till och från ett överföringsnät som drivs av en systemansvarig för överföringssystem, med undantag för uttagspunkter som är anslutna till en enskild slutkund och med undantag för inmatningspunkter som är direkt kopplade till en enskild producents produktionsanläggning som är belägen inom unionen.

b) Alla inmatnings- och uttagspunkter som sammanlänkar balanseringsområden för systemansvariga för överföringssystem.

c) Alla punkter som sammanlänkar ett nät som tillhör en systemansvarig för överföringssystem med en LNG-terminal, fysiska knutpunkter för naturgas, lagrings- och produktionsanläggningar, såvida inte dessa produktionsanläggningar omfattas av undantag enligt punkt a.

d) Alla punkter som sammanlänkar ett nät som tillhör en viss systemansvarig för överföringssystem med sådan infrastruktur som krävs för tillhandahållandet av stödtjänster.

2. Information till enskilda slutkunder och till produktionsanläggningar som inte omfattas av definitionen av relevanta punkter enligt punkt 3.2.1 a ska offentliggöras i samlad form, åtminstone per balanseringsområde. Vid tillämpningen av denna bilaga ska aggregeringen av enskilda slutkunder och av produktionsanläggningar som inte omfattas av definitionen av relevanta punkter enligt punkt 3.2.1 a betraktas som en enda relevant punkt.

3. I de fall då punkter mellan två eller flera överföringsansvariga sköts enbart av de berörda överföringsansvariga, utan någon avtalsenlig eller funktionsmässig

inblandning från systemanvändare, eller då punkter sammanlänkar ett överföringssystem med ett distributionssystem och det inte finns någon avtalsbetingad överbelastning vid dessa punkter, ska systemansvariga för överföringssystem när det gäller dessa punkter undantas från skyldigheten att offentliggöra de krav som förtecknas i punkt 3.3 i denna bilaga.

Tillsynsmyndigheten får kräva att de systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra de krav som förtecknas i punkt 3.3 för grupper av eller alla de undantagna punkterna. I dessa fall ska informationen, om den är tillgänglig för den systemansvariga för överföringssystem, offentliggöras i samlad form på lämplig nivå, åtminstone per balanseringsområde. Vid tillämpningen av denna bilaga ska denna aggregering av dessa punkter betraktas som en enda relevant punkt.

3.3. Uppgifter som ska offentliggöras för alla relevanta punkter och tidsplanen för offentliggörandet

1. De systemansvariga för överföringssystem ska för alla relevanta punkter offentliggöra sådana uppgifter som förtecknas i andra stycket a–g för samtliga tjänster och stödtjänster som tillhandahålls, framför allt uppgifter om inblandning, ballastning och konvertering. Dessa uppgifter ska offentliggöras i form av numeriska uppgifter, med tim- eller dagsbaserade perioder – som motsvarar den minsta referensperioden för kapacitetsbokning, nominering och renominering samt den minsta betalningsperiod för vilken avgifterna för obalans beräknas. Om den minsta referensperioden avviker från en daglig period ska de uppgifter som anges i andra stycket a–g också tillgängliggöras för den dagliga perioden.

Följande uppgifter och uppdateringar av dessa ska offentliggöras så snart den systemansvariga har tillgång till dem ("nästan i realtid"):

- a) Teknisk kapacitet för flöden i båda riktningar.
- b) Total avtalad fast och fränkopplingsbar kapacitet i båda riktningar.
- c) Nomineringar och renomineringar i båda riktningar.
- d) Tillgänglig fast och fränkopplingsbar kapacitet i båda riktningar.
- e) Faktiska fysiska flöden.
- f) Planerad och faktisk fränkoppling i fränkopplingsbar kapacitet.
- g) Planerade och oplanerade fränkopplingar från fasta tjänster och information om återupprättande av fasta tjänster, till exempel systemunderhåll och trolig

varaktighet för fränkoppling på grund av underhåll; planerade fränkopplingar ska offentliggöras minst 42 dagar i förväg.

h) Förekomst av resultatlösa, rättsligt giltiga förfrågningar om produkter för fast kapacitet med en löptid på en månad eller mer, inklusive antal och volym när det gäller dessa förfrågningar.

i) När det gäller auktioner, uppgifter om var och när högre priser än acceptpriset har uppnåtts för produkter för fast kapacitet med en löptid på en månad eller mer.

j) Uppgifter om var och när det inte har erbjudits någon produkt för fast kapacitet med en löptid på en månad eller mer inom ramen för det ordinarie tilldelningsförfarandet.

k) Total kapacitet som ställts till förfogande genom tillämpning av de förfaranden för hantering av överbelastning som fastställs i punkterna 2.2.2–2.2.5, för vart och ett av dessa förfaranden.

2. De uppgifter som avses i punkt 3.3.1 a, b och d ska offentliggöras åtminstone 24 månader i förväg för alla relevanta punkter.

3. De systemansvariga för överföringssystem ska, för alla relevanta punkter, löpande offentliggöra historiska uppgifter om kraven i punkt 3.3.1 a–g för de senaste fem åren.

4. De systemansvariga för överföringssystem ska dagligen offentliggöra uppmätta värden för bruttovärmevärdet, Wobbetalet, den vätgashalt som blandas in i naturgassystemet, metanhalten and syrehalten vid alla relevanta punkter. Preliminära uppgifter ska offentliggöras senast tre dagar efter respektive gasdygn. De slutgiltiga uppgifterna ska offentliggöras inom tre månader efter utgången av respektive månad.

5. De systemansvariga för överföringssystem ska årligen för alla relevanta punkter offentliggöra tillgänglig kapacitet, bokad och teknisk kapacitet för alla år för vilka kapacitet har avtalats plus ett år och åtminstone för de kommande tio åren. Dessa uppgifter ska uppdateras åtminstone varje månad och oftare om det inkommer nya uppgifter. Offentliggörandet ska återspegla den tidsperiod för vilken kapacitet erbjuds på marknaden.

3.4. Uppgifter som ska offentliggöras om överföringssystemet och tidsplanen för offentliggörandet

1. De systemansvariga för överföringssystem ska se till att den aggregerade kapacitet som erbjuds och avtalas på andrahandsmarknaden, det vill säga som

säljs från en nätanvändare till en annan nätanvändare) – om dessa uppgifter är tillgängliga för den systemansvariga för överföringssystemet – offentliggörs och uppdateras varje dag. Dessa uppgifter ska specificera följande:

- a) Sammanlänkningspunkt där kapaciteten säljs.
- b) Typ av kapacitet, det vill säga inmatning, uttag, fast, fränkopplingsbar.
- c) Kapacitetsnyttjanderättens mängd och varaktighet.
- d) Typ av försäljning, till exempel överföring eller tilldelning.
- e) Totala antalet transaktioner eller överföringar.
- f) Eventuella andra villkor som den systemansvariga för överföringssystemet känner till och som avses i punkt 3.3.

I den mån som sådana uppgifter tillhandahålls av en tredje part ska systemansvariga för överföringssystem undantas från denna bestämmelse.

2. De systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra harmoniserade villkor enligt vilka de accepterar kapacitetsöverföringar, till exempel överföringar och tilldelningar. Dessa villkor ska åtminstone inkludera följande:

- a) En beskrivning av standardiserade produkter som kan säljas på andrahandsmarknaden.
- b) Ledtid för genomförande/godkännande/registrering av transaktioner på andrahandsmarknaden; vid förseningar måste anledningen offentliggöras.
- c) Anmälan av säljaren eller den tredje part som avses i punkt 3.4.1 till den systemansvariga för överföringssystem om säljarens och köparens namn och kapacitetsuppgifter i enlighet med punkt 3.4.1.

I den mån som sådana uppgifter tillhandahålls av en tredje part ska systemansvariga för överföringssystem undantas från denna bestämmelse.

3. Varje systemansvarig för överföringssystem ska, när det gäller balanseringen av systemet, senast en månad efter att balansperioden löpt ut, tillhandahålla varje nätanvändare för varje balansperiod volymuppgifter om den specifika preliminära obalansen och om kostnaderna per enskild nätanvändare. Slutgiltiga uppgifter om kunder som mottagit leveranser enligt standardiserade belastningsprofiler kan tillhandahållas upp till 14 månader senare. I den mån som sådana uppgifter tillhandahålls av en tredje part ska systemansvariga för överföringssystem

undantas från denna bestämmelse. När sådana uppgifter tillhandahålls ska kommersiellt känsliga uppgifter behandlas konfidentiellt.

4. När tredje parter erbjuds flexibilitetstjänster utöver toleransnivåerna ska systemansvariga för överföringssystem offentliggöra dagliga prognoser på dagen-före-basis om den maximala flexibilitetsmängden, bokad flexibilitet och den flexibilitet som marknaden förfogar över nästkommande gasdygn. Den systemansvariga för överföringssystemet ska i slutet av varje gasdygn dessutom offentliggöra efterhandsinformation om det aggregerade nyttjandet av varje flexibilitetstjänst. Om tillsynsmyndigheten är övertygad om att sådan information skulle kunna ge utrymme för potentiellt missbruk från nätanvändarnas sida, får den bevilja den systemansvariga för överföringssystemet undantag från denna skyldighet.

5. De systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra, per balanseringsområde, gasmängden i överföringssystemet i början av varje gasdygn och den beräknade naturgasmängden i överföringssystemet i slutet av varje gasdygn. Den beräknade naturgasmängden för slutet av gasdygnet ska uppdateras varje timme under hela gasdygnet. Om avgifter för obalans beräknas varje timme ska den systemansvariga för överföringssystemet offentliggöra gasmängden i överföringssystemet i timbaserade perioder. Alternativt ska systemansvariga för överföringssystem offentliggöra, per balanseringsområde, alla användares aggregerade obalans i början av varje balanseringsperiod och den beräknade kumulerade obalansen för alla användare i slutet av varje gasdygn. Om tillsynsmyndigheten är övertygad om att sådan information skulle kunna ge utrymme för potentiellt missbruk från nätanvändarnas sida, får den bevilja den systemansvariga för överföringssystemet undantag från denna skyldighet.

6. De systemansvariga för överföringssystem ska tillhandahålla användarvänliga verktyg för beräkning av tariffer.

7. De systemansvariga för överföringssystem ska på ett effektivt sätt registrera alla kapacitetsavtal och all annan relevant information i samband med beräkning och tillhandahållande av tillgänglig kapacitet; de relevanta nationella myndigheterna ska ha tillgång till dessa uppgifter under minst fem år, i synnerhet vad gäller enskilda nomineringar och fränkopplingar. De systemansvariga för överföringssystem ska bevara dokumentation om all relevant information som fastställs i punkterna 3.3.4 och 3.3.5 under minst fem år och vid behov ge tillsynsmyndigheterna tillgång till informationen. Båda parterna ska respektera principen om bevarande av affärshemligheter.

8. De systemansvariga för överföringssystem ska minst en gång om året vid en i förväg fastställd tidpunkt offentliggöra alla planerade underhållsperioder som kan

komma att påverka nätanvändarnas rättigheter enligt transportavtalen och i rimlig tid offentliggöra den driftsrelaterade information som är kopplad till detta. Detta innebär att systemansvariga för överföringssystem, så snart som uppgifterna är tillgängliga för dem, utan dröjsmål och diskriminering också ska offentliggöra eventuella ändringar i de planerade underhållsperioderna och meddela oplanerat underhåll. Under underhållsperioderna ska de systemansvariga för överföringssystem regelbundet offentliggöra aktuell information om underhållet, förväntad varaktighet och förväntade effekter.

4. Format och innehåll för offentliggörandet av tekniska uppgifter om nättillträde från operatörer av vätgasnät, uppgifter som ska offentliggöras för alla relevanta punkter och tidsplanen för detta

4.1. Format för offentliggörandet av tekniska uppgifter om nättillträde

1. Operatörer av vätgasnät ska tillhandahålla alla de uppgifter som krävs för att nätanvändarna ska få effektivt tillträde till det nät som avses i punkterna 4.2 och 4.3 på följande sätt:

a) På en webbplats som är tillgänglig för allmänheten utan kostnad och utan krav på registrering eller annan anmälan hos operatören av vätgasnät.

b) Regelbundet/fortlöpande; frekvensen ska anpassas till de ändringar som äger rum och tjänstens varaktighet.

c) På ett användarvänligt sätt.

d) På ett tydligt, mätbart, lättillgängligt och icke-diskriminerande sätt.

e) I nedladdningsbart format som operatörerna av vätgasnät och tillsynsmyndigheterna har kommit överens om – på grundval av ett yttrande om ett harmoniserat format som ska tillhandahållas av Acer – och som möjliggör kvantitativa analyser.

f) Med konsekvent användning av enheter, varvid framför allt kWh utgör enheten för energiinnehåll och m³ volymenhet; den konstanta omräkningsfaktorn för energiinnehåll ska anges; utöver detta kan även andra enheter användas för offentliggörandet.

g) På medlemsstatens officiella språk och på engelska.

h) Alla uppgifter ska lämnas från och med den 1 oktober 2026 via en unionsomfattande central plattform som inrättats av ENNOH på kostnadseffektiva grunder.

2. Operatörer av vätgasnät ska tillhandahålla detaljerade uppgifter om faktiska ändringar av alla sådana uppgifter som avses i punkterna 4.2 och 4.3 vid lämplig tidpunkt så snart de finns tillgängliga för dem.

4.2. Innehåll i offentliggjord teknisk information om nättillträde

1. Operatörer av vätgasnät ska offentliggöra åtminstone följande uppgifter om sina system och tjänster:

a) En detaljerad och uttömmande beskrivning av de olika tjänster som erbjuds och de avgifter som tas ut för dem.

b) Olika typer av transportavtal som kan ingås för dessa tjänster.

c) Nätföreskrifter och/eller standardvillkor som fastställer samtliga nätanvändares rättigheter och skyldigheter, däribland följande:

i) Harmoniserade transportavtal och andra relevanta dokument.

ii) Om det är relevant för nättillträdet: för alla relevanta punkter, uppgifter om relevanta parametrar för vätgaskvalitet och om ansvarsfrågan och nätanvändarnas kostnader för konvertering, om vätgasen inte motsvarar dessa specifikationer.

iii) Om det är relevant för nättillträdet: information om tryckkrav för alla relevanta punkter.

d) De harmoniserade förfarandena för användning av vätgasnätet, inklusive definition av nyckelbegrepp.

e) I förekommande fall de flexibilitets- och toleransnivåer som utan särskild avgift inkluderas i transporttjänsterna och i andra tjänster, samt den flexibilitet som erbjuds utöver detta med tillhörande avgifter.

f) En ingående beskrivning av det vätgasnät som tillhör operatören av vätgasnätet med uppgift om relevanta sammanlänkningspunkter enligt definitionen i punkt 2 samt namnet på dem som är driftsansvariga för de sammanlänkade näten eller anläggningarna.

g) Reglerna för anslutning till det nät som drivs av operatören av vätgasnätet.

h) Information om krismekanismer, i den mån som det faller inom ansvarsområdet för operatören av vätgasnätet, exempelvis åtgärder som kan leda till att kundgrupper kopplas bort från nätet, och andra allmänna ansvarsregler som gäller för operatören av vätgasnätet.

i) Förfaranden som överenskommit av operatörer av vätgasnät vid sammanlänkningspunkter och som är av betydelse för nätanvändarnas tillträde till det berörda vätgasnätet och avser nätets driftskompatibilitet.

2. De relevanta punkterna ska åtminstone omfatta följande punkter:

a) Alla inmatnings- och uttagspunkter till och från ett vätgasnät som drivs av en operatör av vätgasnät, med undantag för uttagspunkter som är anslutna till en enskild slutkund och med undantag för inmatningspunkter som är direkt kopplade till en enskild producents produktionsanläggning som är belägen inom unionen.

b) Alla inmatnings- och uttagspunkter som sammanlänkar nät som tillhör operatörer av vätgasnät.

c) Alla punkter som sammanlänkar ett nät som tillhör en operatör av vätgasnät med en LNG-terminal, vätgasterminaler, fysiska knutpunkter för naturgas, lagrings- och produktionsanläggningar, såvida inte dessa produktionsanläggningar omfattas av undantag enligt led a.

d) Alla punkter som sammanlänkar ett nät som tillhör en viss operatör av vätgasnät med sådan infrastruktur som krävs för tillhandahållandet av stödtjänster.

3. Information till enskilda slutkunder och till produktionsanläggningar som inte omfattas av definitionen av relevanta punkter enligt punkt 2 a ska offentliggöras i samlad form och ska betraktas som en enda relevant punkt.

4.3. Uppgifter som ska offentliggöras för alla relevanta punkter och tidsplanen för detta

1. Operatörerna av vätgasnät ska för alla relevanta punkter offentliggöra sådana uppgifter som förtecknas i andra stycket a–g för samtliga tjänster i form av numeriska uppgifter, med tim- eller dagsbaserade perioder.

Följande uppgifter och uppdateringar av dessa ska offentliggöras "nästan i realtid":

a) Teknisk kapacitet för flöden i båda riktningar.

b) Total avtalad kapacitet i båda riktningar.

c) Nomineringar och renomineringar i båda riktningar.

d) Tillgänglig kapacitet i båda riktningar.

e) Faktiska fysiska flöden.

f) Planerad och faktisk fränkoppling i kapacitet.

g) Planerade och oplanerade fränkopplingar från tjänster; planerade fränkopplingar ska offentliggöras minst 42 dagar i förväg.

2. De uppgifter som avses i punkt 1 a, b och d ska offentliggöras åtminstone 24 månader i förväg för alla relevanta punkter.

3. Operatörerna av vätgasnät ska för alla relevanta punkter löpande offentliggöra historiska uppgifter om kraven i punkt 1 a–f för de senaste fem åren.

4. Operatörerna av vätgasnät ska dagligen offentliggöra uppmätta värden för vätgasens renhet och föroreningar för alla relevanta punkter. Preliminära uppgifter ska offentliggöras senast inom tre dagar. De slutgiltiga uppgifterna ska offentliggöras inom tre månader efter utgången av respektive månad.

5. Ytterligare upplysningar som krävs för genomförandet av punkterna 4.1, 4.2 och 4.3, till exempel närmare upplysningar om format och innehåll för de uppgifter som krävs för att nätanvändarna ska få effektivt nättillträde, uppgifter som ska offentliggöras för alla relevanta punkter och närmare upplysningar om tidsplaner, ska fastställas i en nätföreskrift som fastställs enligt artikel 70.

Bedömning

Bestämmelserna i bilagan kräver ingen genomförandeåtgärd.

7 Författningskommentarer

7.1 Förslag till gasmarknadslag

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om gassystem, operatörer av gassystem och leverans av gas. Lagen innehåller även bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar.

Det som sägs i lagen om en transmissionsnätsoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av gas i det västsvenska gassystemet.

Bestämmelserna om förgasningsanläggning tillämpas också på anläggning som används för kondensering av gas och för import och lossning av kondenserad gas, om anläggningen är ansluten till en gasledning.

Bestämmelserna kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009.

Paragrafen beskriver lagens tillämpningsområde.

I första stycket anges att lagen innehåller bestämmelser om gassystem, gasleverantörer och operatörer av gassystem samt om certifiering av transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar. Certifieringsbestämmelserna fanns tidigare i en egen lag.

I andra stycket anges att bestämmelserna om förgasningsanläggning tillämpas också på anläggning som används för kondensering av gas och för import och lossning av kondenserad gas, om anläggningen är ansluten till en gasledning.

att lagen innehåller bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar. Certifieringsbestämmelserna fanns tidigare i en egen lag.

I tredje stycket anges att bestämmelserna om förgasningsanläggning tillämpas också på anläggningar som används för kondensering av gas och för import och lossning av kondenserad gas, om anläggningen är ansluten till en gasledning. Bestämmelsen motsvarar 1 kap. 5 § andra stycket naturgaslagen.

Av fjärde stycket framgår att bestämmelserna kompletterar den nya gasmarknadsförordningen.

Övervägande finns i avsnitt 5.1.

Definitioner

2 § Med gas avses i denna lag vätgas, naturgas, biogas och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i ett gassystem. Med gas avses även flytande (kondenserad) gas som matas in i ett gassystem.

Med gassystem avses gasledning eller ledningssystem, lagringsanläggning, förgasningsanläggning eller vätgasterminal som är ansluten till transmissions- eller distributionsledning och som används i huvudsak för överföring eller lagring av gas. Distributionsledningar som inte är anslutna till en transmissionsledning utgör ett gassystem förutsatt att överföring sker till konsumenter. Gasledningar eller anläggningar som används uteslutande för egen räkning utgör inte ett gassystem.

Paragrafen innehåller definitioner av gas och gassystem.

I första stycket definieras gas som vätgas, naturgas och biogas. Lydelsen är i övrigt samma som i naturgaslagen. Definitionen av gas omfattar vätgas, naturgas och biogas, men även andra gaser som matas in i ett gassystem för dessa gaser. Övriga gaser kan matas in i mindre mängd som komplement. Lagen avser inte att reglera system som enbart eller till övervägande del hanterar gaser såsom propan, butan, gasol, syngas eller koldioxid.

Genom definitionen i andra stycket begränsas lagens tillämpningsområde till att omfatta gassystem som är anslutet till ett system för transmission samt distributionsledningar som inte är anslutna till ett transmissionssystem om de överför till konsumenter. Gassystem som används uteslutande för egen räkning omfattas inte av lagens tillämpningsområde.

Övervägande finns i avsnitt 5.1.

3 § Med biogas avses i denna lag gasformiga bränslen som framställs av biomassa.

Paragrafen innehåller en definition av biogas motsvarande den i artikel 2 punkten 28 i förnybartdirektivet.

4 § Med biometan avses i denna lag biogas som uppgraderats till en sådan kvalitet som krävs för inmatning på ett transmissions- eller distributionsnät för metan.

Paragrafen innehåller en definition av biometan som motsvarar den i 3 § i förordning (2022:225) om statligt stöd till produktion av viss biogas.

5 § Med koldioxidsnål gas avses i denna lag gasformiga bränslen i återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2018/2001, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärdet för minskning av växthusgasutsläppen på 70 procent jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.

Paragrafen innehåller en definition av koldioxidsnål gas.

6 § Med förnybar gas avses i denna lag biogas, biometan och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2.36 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Paragrafen innehåller en definition av förnybar gas.

7 § Med tredje land avses i denna lag länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-området).

Paragrafen innehåller en definition av tredje land.

8 § Med gasledning avses i denna lag rörledning, mät- och reglerstation, linjeventilstation, rensdonsstation och kompressorstation som används för överföring av gas.

Paragrafen innehåller en definition av gasledning som delvis motsvarar den i 1 kap. 3 § naturgaslagen.

9 § Med lagringsanläggning avses i denna lag en anläggning för lagring av gas, om anläggningen är ansluten till en gasledning.

Anläggning för lagring av gas som ingår som en integrerad del av en produktionsanläggning eller som behövs för att innehavaren ska kunna fullgöra sina uppgifter utgör inte en lagringsanläggning.

En anläggning för lagring av vätgas som består i enkelt reproducerbara lagringstankar utgör inte en lagringsanläggning.

Paragrafen innehåller en definition av lagringsanläggningar.

Paragrafens första stycke innehåller en definition av lagringsanläggning och motsvarar delvis 1 kap. 4 § naturgaslagen.

Paragrafens andra stycke innehåller ett undantag för anläggningar för lagring av gas som ingår som en integrerad del av en produktionsanläggning eller som behövs för att innehavaren ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Paragrafens tredje stycke innehåller ett undantag för anläggningar av vätgas som består i enkelt reproducerbara lagringstankar. Bestämmelserna i lagen som rör lagringsanläggningar för vätgas träffar därmed större lagringsanläggningar, särskilt sådana under jord.

Övervägande finns i avsnitt 5.2.

10 § Med förgasningsanläggning avses i denna lag en anläggning för förgasning av kondenserad gas, om anläggningen är ansluten till en gasledning.

Anläggning för förgasning eller kondensering av gas som ingår som en integrerad del av en produktionsanläggning utgör inte en förgasningsanläggning.

Paragrafens första stycke innehåller en definition av förgasningsanläggning och motsvarar delvis 1 kap. 5 § naturgaslagen.

Paragrafens tredje stycke innehåller ett undantag för anläggningar som ingår som en integrerad del av en produktionsanläggning.

11 § Med vätgasterminal avses i denna lag en anläggning för lossning och omvandling av flytande väte eller av flytande ammoniak till gasformig vätgas för inmatning i gassystem.

Paragrafen innehåller en definition av vätgasterminal.

12 § Med överföring av gas avses i denna lag överföring av gas för annans räkning genom transmissionsledningar eller distributionsledningar.

Paragrafen innehåller en definition av överföring och motsvarar delvis 1 kap. 6 § naturgaslagen.

13 § Med transmission avses i denna lag överföring av gas för annans räkning i en högtrycksledning eller ett nät som i huvudsak består av högtrycksledningar med undantag för högtrycksledning som huvudsakligen används i samband med lokal distribution av gas.

Paragrafen innehåller en definition av transmission och motsvarar delvis 1 kap. 6 a § naturgaslagen. Transmission begränsas genom bestämmelsen till att omfatta överföring för annans räkning.

Övervägande finns i avsnitt 5.2.

14 § Med distribution avses i denna lag överföring av gas för annans räkning genom lokala eller regionala rörledningsnät.

Paragrafen innehåller en definition av distribution och motsvarar delvis 1 kap. 6 b § naturgaslagen. Distribution begränsas genom bestämmelsen till att omfatta överföring för annans räkning.

15 § Med gasleverantör avses i denna lag den som yrkesmässigt levererar gas.

Paragrafen innehåller en definition av gasleverantör och saknar motsvarighet i naturgaslagen.

16 § Med gasföretag avses i denna lag företag som överför eller bedriver handel med gas samt innehavare av lagringsanläggningar, förgasningsanläggningar och vätgasterminaler.

Paragrafen innehåller en definition av gasföretag och motsvarar delvis 1 kap. 7 § naturgaslagen.

17 § Med transmissionsnätsoperatör avses i denna lag den som bedriver transmission av gas.

Paragrafen innehåller en definition av transmissionsnätsoperatör och motsvarar delvis 1 kap. 7 a § naturgaslagen.

18 § Med transmissionsnätsoperatör för vätgas avses i denna lag den som bedriver transmission av vätgas.

Paragrafen innehåller en definition av transmissionsnätsoperatör av vätgas.

19 § Med distributionsnätsooperatör avses i denna lag den som bedriver distribution av gas.

Paragrafen innehåller en definition av distributionsnätsooperatör.

20 § Med distributionsnätsooperatör för vätgas avses i denna lag den som bedriver distribution av vätgas.

Paragrafen innehåller en definition av distributionsnätsooperatör av vätgas.

21 § Med innehavare av lagringsanläggning avses i denna lag varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet avseende gas och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning för gas.

Paragrafen innehåller en definition av innehavare av lagringsanläggning.

22 § Med gasanvändare avses i denna lag den som enligt avtal med gasföretag tar ut gas från gassystem i en eller flera uttagpunkter.

Paragrafen innehåller en definition av gasanvändare.

23 § Med konsument avses i denna lag en fysisk person till vilken gas överförs eller levereras huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

Paragrafen innehåller en definition av konsument och motsvarar 1 kap. 8 § naturgaslagen.

24 § Med marknadsaktör avses i denna lag en fysisk eller juridisk person som köper, säljer eller producerar gas eller som utför lagringstjänster, inbegripet genom att lägga handelsorder på en eller flera marknader för gas.

Paragrafen innehåller en definition av marknadsaktör. Med en marknadsaktör avses i gasmarknadsdirektivet, artikel 2 punkten 65, en fysisk eller juridisk person som köper, säljer eller producerar gas eller som utför lagringstjänster, inbegripet genom att lägga handelsorder på en eller flera marknader för gas, däribland balansmarknader. Definitionen i gasmarknadslagen föreslås bli lika med undantag för balansmarknader. Dessa ingår i marknader för gas och behöver inte nämnas särskilt.

Övervägande finns i avsnitt 5.2.

25 § Med intäktsram avses i denna lag de samlade intäkter som ett gasföretag högst får uppbära från gasverksamhet under en tillsynsperiod.

Med gasverksamhet avses i första stycket överföring och lagring av gas eller att ge tillträde till en förgasningsanläggning.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 8 a § naturgaslagen.

I första stycket definieras intäktsram.

I andra stycket definieras gasverksamhet.

26 § Med små företag avses i denna lag företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning inte överstiger 10 miljoner euro per år.

Med medelstora företag avses i denna lag företag som sysselsätter färre än 250 anställda och vars omsättning inte överstiger 50 miljoner euro per år.

Paragrafens första stycke innehåller en definition av små företag. Definitionen är densamma som i 1 kap. 4 § ellagen.

Paragrafens andra stycke innehåller en definition av medelstora företag.

27 § Med energieffektivitet avses i denna lag kvoten mellan resultatet i form av prestanda, tjänster, varor eller energi och insatsen av energi.

Paragrafen innehåller en definition av energieffektivitet.

28 § Med förbättrad energieffektivitet avses i denna lag en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar.

Paragrafen innehåller en definition av förbättrad energieffektivitet.

29 § Med uttagspunkt avses den punkt där en gasanvändare, enligt avtal med innehavaren av gasledning, tar ut gas för förbrukning.

Paragrafen innehåller en definition av uttagspunkt.

30 § Med sammanlänkning för vätgas avses ett vätgasnät som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan medlemsstater i syfte att koppla samman dessa medlemsstaters vätgasnät eller ett vätgasnät mellan en medlemsstat och ett tredjeland fram till medlemsstaternas territorium eller den medlemsstatens territorialvatten.

Paragrafen innehåller en definition av sammanlänkning för vätgas.

Ansvarig myndighet

31 § Den myndighet som regeringen bestämmer är tillsynsmyndighet enligt denna lag.

Tillsynsmyndigheten prövar frågor om koncession enligt 2 kap. Regeringen ska dock pröva

1. ett ärende som avser en utlandsförbindelse, om inte något annat anges, och
2. ett ärende om att bevilja koncession, om det i ärendet finns en fråga om tillstånd till expropriation som ska prövas av regeringen.

Tillsynsmyndigheten ska även pröva frågor om certifiering enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten ska också utföra certifieringsmyndighetens uppgifter enligt förordning (EU) 2024/1789.

Paragrafens första stycket motsvarar i sak 1 kap. 9 § naturgaslagen och anger att regeringen ska utse en tillsynsmyndighet enligt denna lag.

Andra stycket anger att tillsynsmyndigheten ska pröva frågor om koncession. Genom bestämmelsen införs en ny ordning för prövning av koncession genom vilken tillsynsmyndigheten pekas ut som första instans. Ärenden som rör utlandsförbindelser och ärenden i vilka regeringen ska beslut om expropriation beslutas av regeringen som första och enda instans. Genom bestämmelsen införs samma ordning för prövning och överklagande gällande transmissionsledningar för el, naturgas och vätgas. Bestämmelsen syftar att tillsammans med bestämmelser om koncession genomföra gasmarknadsdirektivets bestämmelser i artikel 8 om tillståndsförfarandet. Tillsynsmyndighetens beslut kan överprövas och den i gasmarknadsdirektivet föreskrivna tidsfristen för tillståndsförfarandet om två år kan hållas.

Tredje stycket anger att tillsynsmyndigheten ska pröva frågor om certifiering och utföra certifieringsmyndighetens uppgifter enligt förordning (EU) 2024/1789.

Övervägande finns i avsnitt 5.3.

2 kap. Koncession

Allmänt om koncession

1 § En gasledning för transmission får inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession).

Åtgärder för att bereda plats för en transmissionsgasledning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

Paragrafens första stycke och andra stycket motsvarar 2 kap. 1 § naturgaslagen, men med ett förtydligande om att kravet på koncession endast omfattar transmissionsgasledning. Förtydligandet överensstämmer med gällande praxis.

Övervägande finns i avsnitt 5.3.

2 § En lagringsanläggning som ansluts till en transmissionsgasledning får inte byggas eller användas utan koncession.

Åtgärder för att bereda plats för en lagringsanläggning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

Paragrafens första stycke och andra stycket motsvarar 2 kap. 2 § naturgaslagen, men med förtydligandet att kravet på koncession endast gäller lagringsanläggning som ansluts till en transmissionsledning. Förtydligandet överensstämmer med gällande praxis.

Övervägande finns i avsnitt 5.4.

3 § En förgasningsanläggning som ansluts till en transmissionsgasledning får inte byggas eller användas utan koncession.

Åtgärder för att bereda plats för en förgasningsanläggning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

Paragrafens första stycke och andra stycket första punkten motsvarar 2 kap. 3 § naturgaslagen, men med ett förtydligande om att kravet på koncession endast omfattar förgasningsanläggningar som ansluts till en transmissionsledning. Förtydligandet överensstämmer med gällande praxis.

Övervägande finns i avsnitt 5.4.

4 § Koncession krävs inte för en gasledning, förgasningsanläggning eller lagringsanläggning som är belägen efter en mät- och reglerstation.

Koncession krävs inte för ombyggnad av en mät- och reglerstation, linjeventilstation, rensdonsstation eller kompressorstation eller uppförande av en ny sådan station i anslutning till en befintlig station.

Koncession krävs inte för att utföra åtgärder enbart för att avgöra var och hur en transmissionsgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning ska byggas eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön när en transmissionsgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning ska anläggas och vara i drift.

Paragrafens första stycke motsvarar 2 kap. 1 § 2 stycket naturgaslagen.

Andra stycket motsvarar delvis 3 § naturgasförordningen, men har utökats med ytterligare ett undantag. Det kan finnas behov av att komplettera en mät- och reglerstation, linjeventilstation, rensdonsstation eller kompressorstation med en ny sådan station för att förändra funktionen hos stationen, t.ex. för att öka kapaciteteten eller underlätta anslutning av biogas, exempelvis genom att möjliggöra ett omvänt gasflöde. En förutsättning är att den nya stationen placeras i anslutning till befintliga stationer och utgör en driftteknisk anpassning inom ramen för befintlig verksamhet. En ny station placeras normalt sett inom samma stationsområde. Ett krav på att stationsområdet inte påverkas i sin fysiska utsträckning är dock svårt att tillämpa och kan leda till tolkningsproblem. Även om den nya stationen har en egen funktion och dess process inte är direkt kopplad till befintlig station bör den undantas från koncessionsplikt. För att inte hamna i tolkningsfrågor huruvida den nya stationen anläggs inom befintligt koncessionerat stationsområde är det tillräckligt att den anläggs i anslutning till en befintlig station. Begreppet i anslutning till ska inte tolkas restriktivt eftersom syftet med bestämmelsen är att möjliggöra anslutning av förnybar gas samt korta ledtiderna för sådan anslutning.

I tredje stycket finns ett tillägg om koncession inte krävs för att utföra åtgärder enbart för att avgöra var och hur transmissionsgasledningen, anläggningen eller förgasningsanläggningen ska byggas eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön. Det förtydligas att åtgärder som sker enbart för att avgöra var och hur ledningen ska byggas eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön får vidtas utan nätkoncession. Det krävs exempelvis inte koncession för att den som avser att bygga en ledning ska få ta ned träd för att det ska gå att ta sig till en plats för att göra en markundersökning.

Övervägande finns i avsnitt 5.4.

5 § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på koncession i fråga om vissa slag av gasledningar eller vissa slag av åtgärder med gasledningar.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 1 § 3 stycket naturgaslagen.

6 § Tillsynsmyndigheten ska i det enskilda fallet, efter ansökan av den som avser att bygga eller som använder en transmissionsgasledning, lämna ett bindande besked om huruvida ledningen omfattas av undantag från koncession enligt 4 § eller omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 §.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 1 a § naturgaslagen, men med den ändringen att det är tillsynsmyndigheten, som är utpekad prövningsmyndighet enligt 1 kap. 31 §, som ska lämna bindande besked.

7 § Om koncession beviljats för en transmissionsgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning, får förbud inte meddelas med stöd av miljöbalken mot att bygga och använda ledningen eller anläggningen.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 4 § naturgaslagen.

Förutsättningar för meddelande av koncession

8 § Koncession får meddelas endast om ledningen eller anläggningen är lämplig från allmän synpunkt.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 5 § naturgaslagen.

9 § Vid prövning av en koncession ska en ledning eller anläggning anses vara lämplig från allmän synpunkt om ledningen eller anläggningen

1. behövs för

- a) att uppfylla skyldigheter enligt denna lag eller krav som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen,
- b) en säker, tillräcklig och energieffektiv gasförsörjning
- c) ökad kapacitet i ledningen eller anläggningen som bedöms vara samhällsekonomiskt lönsam, eller
- d) att tillgodose ett annat angeläget allmänt intresse, och

2. ledningen eller anläggningen har en ändamålsenlig placering i gassystemet och en ändamålsenlig teknisk utformning.

Paragrafen är ny och anger när en anläggning som kräver koncession ska anses vara lämplig från allmän synpunkt.

I första stycket anges kriterier för bedömningen av om ledningen eller anläggningen behövs. Denna bedömning ska göras som ett första led inom ramen för bedömningen av ledningens eller anläggningens lämplighet.

Enligt 1 a) kan en ledning anses vara lämplig om den behövs för att uppfylla skyldigheter enligt gasmarknadslagen eller krav som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Punkten avser t.ex. ledningar som behövs för att uppfylla skyldigheten att ansluta andra gasanläggningar. Förstärkningar som är nödvändiga för att anslutningen ska kunna genomföras men som avser övriga delar av nätet omfattas inte. Sådana förstärkningar prövas i stället enligt punkterna 1 b) eller c).

Enligt 1 b) kan en ledning anses vara lämplig om den behövs för en säker och tillräcklig gasförsörjning. Begreppet tillräcklig innebär att ledningen ska vara tillräcklig för både existerande och förväntade framtida behov. En utredning om förväntade framtida behov ska bygga på välgrundade antaganden. Kravet på vad en utredning ska innehålla får dock anpassas till det enskilda fallet och ska vara rimligt i relation till den osäkerhet om framtiden som elektrifieringen, utbyggnaden av vätgasnät eller naturgas-/biogasnät innebär. När förstärkningar krävs för att tillgodose efterfrågan på gas på grund av t.ex. utvecklingen i en region eller stad ska utredningen genom prognoser eller något annat ge stöd för ett rimligt antagande om framtida överföringsbehov. Det krävs inte att ansökningar om anslutning faktiskt har lämnats in. Utredning av behovet av ökad kapacitet kan också, särskilt i fråga om transmissionsnätet, baseras på scenarier om nationellt behov av gas i kombination med antaganden om utvecklingen i berörda områden. Det krävs inte att behovet framgår av en nätutvecklingsplan eller, för transmissionsnätets del, en investeringsplan. En sådan plan kan dock utgöra ett bra underlag för att bedöma behovet. Tillsynsmyndigheten ska även ta ställning till om ledningen eller anläggningen är energieffektiv. Det innebär att sökanden måste visa att ledningen eller anläggningen i sig är energieffektiv och bidrar till energieffektivitet i energisystemet.

Av 1 c) framgår att en ledning också kan anses vara lämplig från allmän synpunkt om ökad nätkapacitet bedöms vara samhällsekonomiskt lönsam. Ledningar som inte behövs av de skäl som anges i punkterna 1 a) och b) kan alltså ändå anses vara lämpliga om den samhällsekonomiska nyttan med ökad nätkapacitet överväger nackdelarna.

Av 1 d) följer att en ledning som inte uppfyller något av kriterierna i första punkten 1 a)–c) ändå kan anses vara lämplig under förutsättning att den behövs för att tillgodose ett annat angeläget allmänt intresse. Punkten förväntas tillämpas i få fall eftersom de flesta situationer kommer att täckas av de övriga punkterna.

I första stycket 2 anges att ledningen eller anläggningen har en ändamålsenlig placering i gassystemet och en ändamålsenlig teknisk utformning.

Ledningen eller anläggningen ska vara placerad och tekniskt utformad på ett funktionellt sätt utifrån det behov som utgör ändamålet med ledningen enligt första punkten. Detta medför att ledningens placering i gassystemet inte ska väljas på ett sätt som medför orimligt stora kostnader. Om det finns alternativ som kan fylla samma funktion, bör det inte anses ändamålsenligt att välja ett onödigt kostsamt alternativ. Alternativ som inte kan fylla avsedd funktion kan inte anses lämpliga.

Enligt andra stycket ska en anläggning som är lämplig från allmän synpunkt enligt kriterierna i första stycket ändå inte anses vara det, om det finns synnerliga skäl som talar emot det. Det skulle kunna vara frågor som rör exempelvis den nationella säkerheten.

Övervägande finns i avsnitt 5.4.

10 § Koncession får inte strida mot en detaljplan eller mot områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 6 § naturgaslagen.

11 § Vid prövning av frågor om meddelande av koncession ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För verksamheter och åtgärder som ska prövas för en koncession ska

1. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts om annat inte följer av undantagen i 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om koncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns

en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet.

Paragrafens första och andra stycke motsvarar 2 kap. 7 § naturgaslagen.

Tredje stycket är nytt och motsvarar nuvarande 2 kap. 17 § i ellagen, tidigare 2 kap. 8 a §, och reglerar tillämpningen av miljöbalken vid prövning av frågor om beviljande av koncession. Paragrafens tredje stycke syftar till att undvika dubbelprövning i förhållande till en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Tredje stycket första meningen innebär att frågor som har prövats i en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken inte behöver prövas på nytt i ärendet om koncession. Det kan t.ex. avse påverkan på naturvärden till följd av en ledningsdragning. Andra meningen innebär att det inte behöver upprättas en miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet, om den miljökonsekvensbeskrivning som finns i ärendet eller målet om tillstånd enligt miljöbalken redan beskriver effekterna av ledningsdragningen.

Övervägande finns i avsnitt 5.4.

12 § En koncession får beviljas endast den som från allmän synpunkt är lämplig att utöva den verksamhet som avses med koncessionen. Det ska särskilt beaktas om sökanden kan antas ha vilja och förmåga att dels utöva den verksamhet som avses med koncessionen, dels utöva verksamheten enligt de föreskrifter och villkor som kommer att gälla för verksamheten.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 8 § naturgaslagen.

13 § Om sökanden redan har bedömts vara lämplig ur allmän synpunkt att utöva transmissionsnätverksamhet för vätgas efter prövning i samband med certifiering enligt 5 kap. 4 § andra stycket ska inte någon prövning enligt 12 § göras i samband med ansökan om koncession för sådan operatör.

Paragrafen innehåller en bestämmelse som innebär att tillsynsmyndigheten i ett ärende om koncession inte behöver pröva huruvida sökanden är lämplig ur allmän synpunkt när det gäller en aktör som blivit certifierad som transmissionsnätoperatör för vätgas. För en transmissionsnätoperatör för vätgas sker prövningen om denne är lämplig ur allmän synpunkt i samband med certifieringen som transmissionsnätoperatör för vätgas enligt 5 kap. 4 § andra stycket. För en transmissionsnätoperatör för vätgas som inte är certifierad till följd av något undantag från kravet på certifiering enligt bestämmelser i 5 kap. gäller i stället att prövningen om operatören är lämplig ur allmän synpunkt görs inom ramen för koncessionsansökan.

Koncessionsvillkor

14 § En koncession för en gasledning ska ange rörledningens huvudsakliga sträckning.

En koncession för en gasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt. Den ska också förenas med de villkor för ledningens eller anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det får anges som villkor för en koncession att ledningen eller anläggningen ska vara färdigställd inom en viss tid. Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten, eller om det är fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen regeringen, förlänga den angivna tiden. Ansökan om förlängning ska göras före utgången av den angivna tiden.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 kap. 9 § naturgaslagen. Begreppet naturgas har ersatts med begreppet gas för att bestämmelsen ska omfatta andra gaser såsom biogas och vätgas. Tredje stycket har ändrats utifrån att det är tillsynsmyndigheten som beviljar koncession, om det inte är en fråga om en utlandsförbindelse eller rör ärenden som innefattar expropriation.

15 § En koncession får för sin giltighet göras beroende av att den som innehar koncessionen ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort den berörda ledningen eller anläggningen och att vidta andra åtgärder för återställning. Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig, får tillsynsmyndigheten eller, om det är fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen besluta om ytterligare säkerhet.

I fråga om säkerhetens beskaffenhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten ska prövas tillsynsmyndigheten eller, om det är fråga om ärenden enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen och förvaras av länsstyrelsen i det län där verksamheten bedrivs.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 10 § naturgaslagen, men har ändrats i enlighet med den prövningsordning som införts i lagen.

Koncessionens giltighetstid

16 § En koncession gäller tills vidare. En koncession får begränsas till att gälla för en viss tid, om sökanden begär det eller om det annars finns särskilda skäl.

Paragrafen är delvis ny innehåller en bestämmelse om att en koncession ska gälla tills vidare. Giltighetstiden för koncession för gas ändras till att motsvara 2 kap. 21 § ellagen.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att giltighetstiden får begränsas om sökanden begär det eller om det annars finns särskilda skäl.

Övervägande finns i avsnitt 5.4.

Förlängning av giltighetstiden

17 § En tidsbegränsad koncessions giltighetstid får på ansökan av koncessionshavaren förlängas med femton år i taget. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas. Det får även beslutas att nätkoncessionen ska gälla tills vidare, om sökanden begär det.

Vid en förlängning får koncessionsvillkoren ändras eller upphävas och koncessionen förenas med nya villkor.

Ansökan om förlängning av giltighetstiden ska göras senast två år före koncessionstidens utgång. Koncessionen gäller till dess att ansökan har prövats slutligt.

Tillsynsmyndigheten eller, i fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen prövar frågor om förlängning.

Paragrafens första stycke är delvis nytt och anger att en tidsbegränsad giltighetstid får förlängas med 15 år i taget. Om sökanden begär det eller om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten besluta om kortare giltighetstid för förlängningen. Tillsynsmyndigheten har också möjlighet att, på samma sätt som gäller enligt 2 kap. 22 § andra stycket ellagen, besluta att koncessionen ska gälla tills vidare.

Andra stycket anger att vid en förlängning får koncessionsvillkoren ändras eller upphävas och koncessionen förenas med nya villkor. Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 22 § tredje stycket ellagen.

Tredje stycket anger att en ansökan om förlängningen ska göras senast två år före koncessionstidens utgång samt att koncessionen fortsätter att gälla under tiden som prövningen av ärendet pågår. Bestämmelsen har ändrats på så sätt att bör har ersatts med ska.

Fjärde stycket anger att tillsynsmyndigheten eller, om det är fråga om utlandsförbindelse eller ärenden som kräver beslut om expropriation, regeringen ska pröva frågor om förlängning.

Övervägande finns i avsnitt 5.4.

Överlåtelse av koncession

18 § En koncession får inte överlätas utan tillstånd.

Frågor om tillstånd prövas av tillsynsmyndigheten eller, i fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen. Vid prövning av en ansökan om överlåtelse av koncession ska 12 § tillämpas.

Frågor om tillstånd prövas av tillsynsmyndigheten eller, i fråga om ärenden enligt 1 kap. 31 § andra stycket, regeringen. Vid prövning av en ansökan om överlåtelse av koncession ska 12 § tillämpas.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 13 § naturgaslagen. Den myndighet som beslutat om tillstånd ska pröva frågan om överlåtelse. I de fall frågan om koncession har avgjorts av regeringen, ska regeringen också pröva frågan om överlåtelse.

Återkallelse av koncession

19 § En koncession för en gasledning, en förgasningsanläggning eller en lagringsanläggning som inte är en sådan anläggning som avses i andra stycket får återkallas helt eller delvis

1. om den berörda ledningen eller anläggningen inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för den berörda ledningens eller anläggningens drift.

En koncession för en underjordisk lagringsanläggning som inte är del av en anläggning för flytande naturgas får återkallas om förutsättningarna i artikel 15.11 i Europaparlamentets och rådets förordning Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 (omarbetning) är uppfyllda.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av tillsynsmyndigheten eller, i fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen.

Paragrafens första stycke motsvarar 2 kap. 14 § naturgaslagen, men har ändrats till att omfatta gas och inte endast naturgas.

I andra stycket finns en hänvisning till aktuell bestämmelse i gasmarknadsförordningen.

Tredje stycket motsvarar delvis 2 kap. 14 § tredje stycket naturgaslagen. Den myndighet som beslutat om tillstånd ska pröva frågan om överlåtelse. I de fall frågan om koncession har avgjorts av regeringen, ska regeringen också pröva frågan om överlåtelse.

Återställning

20 § Om en koncession upphör att gälla, är den som senast haft koncessionen skyldig att ta bort den berörda ledningen eller anläggningen samt vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

I samband med att koncessionen upphör att gälla ska tillsynsmyndigheten eller, om det är fråga om ett ärende enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen, regeringen fastställa koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket.

Om den som senast haft koncessionen inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får tillsynsmyndigheten förelägga denne vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna ska vidtas på dennes bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna ska vidtas på den tidigare koncessionshavarens bekostnad får verkställas.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 kap. 15 § naturgaslagen. Andra stycket har ändrats utifrån att det är tillsynsmyndigheten som beviljar koncession, om det inte är en fråga om ärenden enligt 1 kap. 31 § andra stycket andra meningen.

21 § Om en ledning eller anläggning har byggts utan koncession där sådan behövs, får tillsynsmyndigheten förelägga ledningens eller anläggningens innehavare att ta bort denna samt att vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

Om innehavaren inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får tillsynsmyndigheten förelägga innehavaren vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna ska vidtas på innehavarens bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna ska vidtas på innehavarens bekostnad får verkställas.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 16 § naturgaslagen.

22 § Om någon annans mark behöver tas i anspråk för återställning, får tillsynsmyndigheten besluta att tillträde till marken ska lämnas under viss tid.

Återställningen ska utföras så att minsta skada och intrång vållas. Byggnader får uppföras eller vägar byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt till det eller om tillsynsmyndigheten lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningen ska kunna utföras.

Om återställningen orsakar skada eller intrång, ska ersättning för detta lämnas. Talan om ersättning väcks vid den mark- och miljödomstol inom vars område marken eller större delen av denna ligger.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 17 § naturgaslagen.

Tillträde till mark för undersökning

23 § Tillsynsmyndigheten får, om det finns skäl för det, besluta att den som avser att ansöka om koncession eller att bygga en ledning med stöd av en beviljad koncession ska få tillträde till någon annans mark under viss tid för de undersökningsarbeten som behövs för att precisera ledningens sträckning eller avgöra hur byggandet och driften av ledningen påverkar miljön.

Tillsynsmyndigheten får förlänga tiden för tillståndet, om sökanden begär det.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 57 § ellagen (se prop. 2020/21:188 s. 89 f.) och ger tillsynsmyndigheten rätt att besluta om att sökanden i ett koncessionsärende får tillträde till annans mark för att genomföra undersökningsarbeten.

24 § En undersökning enligt 23 § ska genomföras så att den orsakar så lite skada och intrång som möjligt.

Den som genomför en undersökning får enbart med fastighetsägarens samtycke skada eller fälla träd eller buskar i en trädgård, park eller liknande plantering.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 58 § ellagen (se prop. 2020/21:188 s. 90 f.).

25 § Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för att åtgärder enligt 23 § ska kunna genomföras.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 59 § ellagen (se prop. 2020/21:188 s. 90 f.).

26 § Om en undersökning enligt 23 § orsakar skada eller intrång, ska den som genomför undersökningen betala ersättning för detta.

I mål om ersättning ska expropriationslagen (1972:719) tillämpas.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 60 § ellagen (se prop. 2020/21:188 s. 90 f.).

27 § Tillsynsmyndigheten får kräva att den som ska genomföra en undersökning enligt 23 § ställer säkerhet för framtida ersättningsanspråk innan undersökningen påbörjas.

Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 61 § ellagen (se prop. 2020/21:188 s. 91 f.).

28 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en undersökning enligt 23 § får påbörjas innan beslutet om tillträde har fått laga kraft, om den som ska genomföra undersökningen

- 1. har ställt säkerhet för framtida ersättningsanspråk, eller**
- 2. är staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund.**

Paragrafen motsvarar 2 kap. 62 § ellagen (se prop. 2020/21:188 s. 91 f.).

Gasledning inom område för trafikled

29 § Innehavaren av en gasledning som har byggts inom området för en befintlig allmän väg, enskild väg som hålls öppen för trafik, järnväg, tunnelbana eller spårväg eller kanal eller annan sådan vattentrafikled (trafikled) är skyldig att, om trafikleden ska ändras, vidta och bekosta de åtgärder med gasledningen som behövs för att ändringen ska kunna genomföras.

Om åtgärden vidtas med en gasledning där denna korsar en trafikled, ska dock den som förvaltar trafikleden ersätta innehavaren av ledningen för kostnaden för åtgärden.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 18 § naturgaslagen, men har ändrats till att omfatta gas enligt denna lag och inte endast naturgas.

30 § Om en gasledning som har byggts inom området för en befintlig trafikled medför ökade kostnader för trafikledens underhåll, ska innehavaren av ledningen ersätta dessa ökade kostnader.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 19 § naturgaslagen, men har ändrats till att omfatta gas enligt denna lag och inte endast naturgas.

31 § Om arbete på en gasledning, som har byggts inom området för någon annan trafikled än allmän väg, kan inverka på trafiksäkerheten eller om arbetet

medför större ingrepp i trafikleden, ska det utföras efter anvisningar av den som förvaltar trafikleden eller genom dennes försorg. Innehavaren av ledningen ska svara för kostnaden för arbetet.

Om en gasledning blivit skadad och dröjsmål med reparationen skulle orsaka avsevärd olägenhet, får ledningsinnehavaren påbörja reparationen även om skadan inte hunnit anmälas till trafikledens förvaltare.

Ledningsinnehavaren ska dock snarast underrätta trafikledens förvaltare om det påbörjade arbetet.

I fråga om arbete med gasledning inom område för allmän väg gäller 44 § väglagen.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 20 § naturgaslagen, men har ändrats till att omfatta gas enligt denna lag och inte endast naturgas.

3 kap. Skyldigheter för innehavare av gassystem

Särskilt om transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer

1 § Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av sitt gassystem och, i tillämpliga fall, dess anslutning till andra ledningssystem. Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer svarar också för att deras gassystem är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring.

Transmissionsnätsoperatörer och distributionsnätsoperatörer ska samarbeta med varandra så att marknadsaktörerna som är anslutna till operatörernas nät kan delta på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad samarbetet enligt andra stycket ska innehålla och hur det ska utformas.

Bestämmelsens första stycke motsvarar i sak 3 kap. 1 § i naturgaslagen men omfattar samtliga gasslag enligt denna lag och inte enbart naturgas. Paragrafens andra stycke genomför artiklarna 39.3 och 44.7 i gasmarknadsdirektivet. Tredje stycket innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vad samarbetet mellan transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörerna ska innehålla och hur det ska utformas. Överväganden finns i avsnitt 5.22.

Särskilt om företag som innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning

2 § Den som innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning ansvarar för driften av anläggningen och för att den är säker, tillförlitlig och effektiv.

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 1 § naturgaslagen.

Särskilt om lagring av gas

3 § En transmissionsnätoperatör, en distributionsnätoperatör och en innehavare av lagringsanläggning är skyldig att på skäliga villkor lagra gas för annans räkning.

Skyldighet att lagra gas föreligger inte om anläggningen eller ledningen saknar kapacitet för den begärda lagringen eller om det annars finns särskilda skäl.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 4 kap. 5 § naturgaslagen men har ändrats till att omfatta gas enligt denna lag och inte endast naturgas.

4 § En operatör av en förgasningsanläggning eller en vätgasterminal är skyldig att på skäliga villkor mata in gas som innehas av annan.

Skyldighet att mata in gas föreligger inte om anläggningen eller terminalen saknar kapacitet för den begärda inmatningen eller om det annars finns särskilda skäl.

Bestämmelsen motsvarar i sak 4 kap. 6 § naturgaslagen, men har ändrats till att omfatta gas enligt denna lag och inte endast naturgas. Skyldigheten att mata in gas som innehas av annan har också utökats i paragrafen till att också omfatta, utöver en operatör av en förgasningsanläggning, en operatör av vätgasterminal.

Anslutning till gasledning

5 § En transmissionsnät- och en distributionsnätoperatör ska på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor ansluta en annan gasledning, en lagringsanläggning, en förgasningsanläggning eller en produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas, om innehavaren av den andra ledningen eller anläggningen begär det. Detsamma gäller vid återinkoppling av en befintlig gasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten och ändring av tiden för överföringen.

Vid en begäran om anslutning till natur- eller biogassystem ska produktionsanläggning för biometan ha företräde framför andra produktionsanläggningar.

Bestämmelsen reglerar den grundläggande skyldigheten för transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer att ansluta anläggningar. Den motsvarar i sak 3 kap. 5 § naturgaslagen men omfattar förutom naturgas även andra gasslag enligt lagen. Paragrafen omfattar även anslutning av produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas och genomför i den delen artikel 41 och 45 i gasmarknadsdirektivet.

I första stycket anges att villkoren för anslutning ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Detta motsvarar 6 kap. 1 § första stycket naturgaslagen och ska ses mot bakgrund av bland annat artikel 31.1 i gasmarknadsdirektivet. Det förtydligas också att anslutningsskyldigheten gäller om den som innehar en anläggning som ska anslutas begär det (jfr 4 kap. 1 § ellagen). Ett bemyndigande att meddela föreskrifter om utformningen av avgifter och övriga villkor för anslutning finns i 10 §. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 5.8.

I andra stycket anges att en begäran om anslutning av en produktionsanläggning för biometan ska ha företräde framför andra produktionsanläggningar. Bestämmelsen har sin bakgrund i artiklarna 41.1 och 45 i gasmarknadsdirektivet som ger medlemsstaterna möjlighet att ge sådana anläggningar anslutningsföreträde. Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Vägrad anslutning eller vägrat tillträde

6 § Anslutning får endast vägras om gasledningen, till vilken anslutning begärs, saknar kapacitet för den begärda åtgärden eller om det annars finns särskilda skäl.

En transmissionsnätsoperatör får endast vägra anslutning av en produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas om det finns driftsmässiga eller säkerhetsmässiga begränsningar i transmissionsnätet.

Paragrafens första stycke motsvarar i sak 3 kap. 5 § andra stycket naturgaslagen med den skillnaden att den omfattar alla gasslag enligt lagen och inte enbart naturgas. Ett tillkommande särskilt skäl att vägra anslutning kan vara att transmissions- eller distributionssystemet för naturgas, eller relevanta delar av det, ska avvecklas. Tillsynsmyndigheten ska ha kännedom om den aktuella avvecklingen och skälet för att vägra anslutningen ska motiveras av operatören. Överväganden finns i avsnitt 5.6.

Enligt andra stycket får en transmissionsnätsoperatör vägra anslutning av en produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas endast om det finns driftsmässiga eller säkerhetsmässiga begränsningar i transmissionsnätet. Bestämmelsen har sin grund i artiklarna 38 och 41.2 i gasmarknadsdirektivet och artikel 20 i förordning (EU) 2024/1789. Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Uppgifter om avgifter och villkor för anslutning

7 § En transmissionsnäts- och en distributionsnätsoperatör ska

- 1. i samband med att en anslutning begärs lämna skriftlig information om avgiften och övriga villkor för anslutningen inom skälig tid,**
- 2. på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig information om de villkor som i fråga om anslutning för inmatning av gas gäller för gasens kvalitet, lukt eller tryck,**
- 3. offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning och de villkor som avses i 2, och**
- 4. avseende anslutning till gasledning som inte är en vätgasledning offentliggöra avgifter som tillämpas för anslutning av anläggningar som levererar gas från förnybara energikällor.**

Bestämmelsens *punkt 1–3* motsvarar 6 kap. 1 a § naturgaslagen men har ändrats till att omfatta gas enligt denna lag och inte endast naturgas. *Punkt 4* genomför artikel 10.2 i gasmarknadsdirektivet och övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Särskilt om anslutning av produktionsanläggningar för biometan

8 § En anslutning av en produktionsanläggning för biometan ska genomföras inom skälig tid från det att operatören har tagit emot en beställning om anslutning utifrån lämnad offert. Tiden för genomförandet av anslutningen får vara längre än två år endast om det finns särskilda skäl.

Paragrafen genomför artikel 41.3 i gasmarknadsdirektivet samt artiklarna 15 och 16 i direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor. Sådana särskilda skäl som innebär att en anslutning får genomföras efter mer än två år kan vara att tillståndsförfaranden drar ut på tiden eller andra omständigheter som den anslutningsskyldige inte kan råda över. Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Standardiserade rutiner för anslutning

9 § Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer ska ha standardiserade rutiner för anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas till sina nät. De standardiserade rutinerna, som ska säkerställa icke-diskriminerande anslutningar, ska offentliggöras och vara godkända av tillsynsmyndigheten innan de börjar tillämpas.

Transmissionsnätsoperatörer ska dessutom ha standardiserade rutiner och avgifter och övriga villkor för anslutning av lagringsanläggningar, förgasningsanläggningar, vätgasterminaler och industrier till sina nät. De

standardiserade rutinerna med avgifter och villkor, som ska säkerställa icke-diskriminerande anslutningar, ska offentliggöras och vara godkända av tillsynsmyndigheten innan de börjar tillämpas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om standardiserade rutiner enligt första och andra stycket.

Paragrafens första stycke genomför artiklarna 41 och 45 i gasmarknadsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.8. Andra stycket genomför artikel 42 i gasmarknadsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.7. I tredje stycket finns ett bemyndigande till regeringen eller tillsynsmyndigheten att meddela föreskrifter om standardiserade rutiner enligt första och andra stycket.

Avgifter för anslutning

10 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur avgifter och övriga villkor för anslutning ska utformas.

Bestämmelsen, som saknar motsvarighet i naturgaslagen, innehåller ett bemyndigande till regeringen eller tillsynsmyndigheten att meddela föreskrifter om hur avgiften och övriga villkor för anslutning ska utformas. Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter meddelas bland annat om vad som avses med att villkor för anslutning ska vara skäliga.

Skyldighet att överföra gas

11 § En transmissionsnäts- och en distributionsnätsoperatör ska överföra gas på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor.

Paragrafens motsvarar i sak 3 kap. 6 § och 6 kap. 2 § naturgaslagen men omfattar förutom naturgas även andra gasslag enligt lagen.

Avgifter för överföring

12 § Villkoren för överföring av gas ska utformas så att den avgift en kund betalar för överföringen till sin anslutningspunkt innefattar avgift för överföringen i samtliga rörledningar som överföringen sker genom.

Avgifterna ska utformas på ett sätt som är förenligt med ett effektivt nyttjande av gasledningarna och en effektiv produktion och användning av gas.

Paragrafens första stycke överensstämmer i sak med 6 kap. 3 § andra stycket naturgaslagen.

Andra stycket följer av krav i artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet (EU) 2023/1791.

13 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur avgifter för överföring av gas ska utformas.

Bestämmelsen, som saknar motsvarighet i naturgaslagen, innehåller ett normgivningsbemyndigande som ansluter till 11 §.

Uppgifter om villkor för överföring, lagring och tillträde

14 § Den som bedriver överföring av gas eller innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning ska

- 1. utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om avgifter och övriga villkor för överföring, lagring respektive tillträde till anläggningen, och**
- 2. offentliggöra sådana uppgifter.**

Paragrafen överensstämmer i sak med 6 kap. 4 § första stycket naturgaslagen.

15 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om offentliggörande av sådana villkor som avses i 14 §.

Paragrafen överensstämmer i sak med 6 kap. 4 § andra stycket naturgaslagen.

Förhandsprövning av villkor

16 § Den som bedriver överföring av gas eller innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får inte ingå avtal om sådan anslutning som avses i 5 § eller om överföring, lagring eller tillträde till en förgasningsanläggning förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska dock inte pröva metoderna för att utforma avgifter för överföring, lagring eller tillträde till en förgasningsanläggning.

Paragrafen överensstämmer i sak med 6 kap. 1 b § första stycket första meningen och 5 § första stycket första meningen naturgaslagen.

17 § Tillsynsmyndigheten ska godkänna de metoder som ska prövas enligt 16 §, om metoderna kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Om tillsynsmyndigheten inte godkänner en metod, ska myndigheten ange i beslutet hur villkoren i stället ska utformas.

Beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

Paragrafens första och andra stycke samt tredje stycket andra meningen överensstämmer med 6 kap. 1 b § första stycket andra meningen, andra och tredje styckena samt med 5 § första stycket andra meningen, andra och tredje styckena naturgaslagen.

Tredje stycket första meningen överensstämmer i sak med 6 kap. 23 § naturgaslagen när det gäller den aktuella typen av beslut.

18 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från kravet i 16 § i fråga om naturgasledningar eller ledningsnät som används för överföring av naturgas uteslutande inom ett geografiskt avgränsat område som används för industriell eller kommersiell verksamhet.

Paragrafen överensstämmer med 6 kap. 22 § i naturgaslagen.

Mätning och rapportering av överförd gas

19 § Den som bedriver överföring av gas är skyldig att utföra mätning av överförd gas och rapportera resultatet av dessa mätningar.

Rapportering av mätresultat enligt första stycket ska ske till den systembalansansvarige, till andra berörda företag som bedriver överföring, gasanvändare, balansansvariga och leverantörer av gas. På begäran ska rapportering också ske till ett företag som gasanvändaren har utsett.

En gasanvändare får inte debiteras någon avgift för att dennes uppgifter lämnas ut. Om rapportering sker till ett företag som gasanvändaren har utsett enligt andra stycket ska en eventuell avgift för rapporteringen som den som bedriver överföring av gas tar ut av företaget som mottar rapportering motsvara kostnaden för att tillhandahålla uppgifterna.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om mätning och rapportering av överförd gas enligt denna paragraf.

Paragrafen motsvarar i sak 3 kap. 7 och 7 a § naturgaslagen. Förarbetena till bestämmelserna återfinns i prop. 2010/11:70. Ytterligare föreskrifter om mätning och rapportering av överförd gas finns i Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd om mätning och rapportering av överförd naturgas samt anmälan om leverans och balansansvar, EIFS 2014:8. Av 2 kap. 1 § i nämnda

myndighetsföreskrifter framgår att mätning av överförd gas ska avse inmatningspunkt, gränspunkt, lagerpunkt och uttagspunkt. Mätning behöver inte ske i uttagspunkt hos spiskund. För dessa uttagspunkter får ett uppskattat mätvärde användas.

I tredje stycket har ett tydliggörande gjorts i enlighet med krav i artikel 22 i gasmarknadsdirektivet. En gasanvändare får inte debiteras någon avgift för att dennes mätuppgifter lämnas ut. Därutöver slås i paragrafen fast vad som gäller för en eventuell avgift som den som överför gas tar ut, då denne tillhandahåller gasanvändarens mätuppgifter till ett företag som gasanvändaren har utsett. En sådan avgift ska vara skälig och spegla de kostnader som den rapporteringsskyldige har för att tillhandahålla de aktuella uppgifterna.

Övervägande finns i avsnitt 5.25.

Anskaffande av energi för drift av gasledningar utom vätgasledningar

20 § En transmissionsnätsoperatör för gas utom vätgas ska på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt anskaffa den gas som behövs för att bedriva överföring av gas.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 8 § naturgaslagen, men omfattar nu uttryckligen gas utom vätgas.

Avtal med gasanvändare

21 § Ett avtal mellan en gasanvändare och en transmissionsnäts- eller distributionsnätsoperatör ska innehålla uppgifter om

1. företagets namn, adress, telefonnummer, e-postadress och webbplats,
2. företagets åtagande gentemot gasanvändaren,
3. när avtalet träffas,
4. var gasanvändaren kan finna information om företagets priser och övriga villkor,
5. villkoren för fakturering och betalning,
6. villkoren för uppsägning av avtalet,
7. villkoren för ersättning om företaget inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet, och
8. hur företaget på sin webbplats samt på begäran på annat sätt tillhandahåller den ytterligare kundrelaterade information som anges i 25 §.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 14 § naturgaslagen, men har utökats till att omfatta samtliga gasanvändare. Syftet med att låta bestämmelsen omfatta samtliga gasanvändare är att förbättra skyddet för mindre företag. Något krav om särskilt avtalsinnehåll finns inte i gasmarknadsdirektivet när det gäller operatörer, men när det gäller leverantörer. Den information som ska finnas i avtalet är av grundläggande karaktär och innebär inte någon förändring av branschpraxis.

Fakturerings- och debitering vid överföring av gas

22 § Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatör får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla gasanvändaren fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

Om en transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatör tillämpar ett system med förskottsbetalning för konsumenter, ska detta vara skäligt och grundat på den förväntade förbrukningen.

Första stycket motsvarar 7 kap. 13 § naturgaslagen, men gäller i detta kapitel endast transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer.

Andra stycket motsvarar 8 kap. 15 § naturgaslagen, men gäller i detta kapitel transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer.

Motsvarande bestämmelser för gasleverantörer finns i 9 kap.

23 § Debitering av gasanvändare ska avse uppmätta mängder, om transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatör har tillgång till mätvärden. Om operatören inte har tillgång till uppmätta mätvärden får debiteringen avse uppskattad förbrukning. Information om uppmätt förbrukning ska vara tillgänglig för gasanvändaren på operatörens webbplats.

Första stycket gäller inte för kunder med uttagspunkt som uteslutande använder gas för hushållsändamål.

Paragrafen är ny och handlar om operatörers debitering av överföringsavgifter.

Enligt första stycket ska debitering omfatta uppmätta mängder om mätvärden finns att tillgå. Om inte så är fallet får debitering avse uppskattad förbrukning.

Andra stycket innebär att första stycket inte är tillämpligt på kunder som uteslutande använder gas för hushållsändamål. Med detta avses så kallade spiskunder, företrädesvis i Stockholms gasnät, men även i Göteborgs- och Malmöområdet.

24 § Fakturering ska ske åtminstone varje kvartal och kunna erbjudas i elektronisk form.

Paragrafen motsvarar i sak 7 kap. 15 § tredje och fjärde styckena i naturgaslagen som gäller gasleverantörer. Samma ska gälla för operatörer.

Innehåll i faktura

25 § En transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörs faktura till en gasanvändare ska vara tydlig och innehålla information om

- 1. operatörens namn, adress, webbplats samt kontaktuppgifter inklusive telefonnummer och e-postadress till kundtjänst**
- 2. vilket belopp som ska betalas och förfallodag,**
- 3. uppmätt förbrukning eller, vid avsaknad av mätvärden, beräknade mängder,**
- 4. anläggningsnummer, samt**
- 5. avgiftens beteckning.**

Paragrafen är ny och innehåller krav på vad fakturor från transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatör ska innehålla. Kraven omfattar uppgifter av grundläggande karaktär och avser att förtydliga 7 kap. 15 § naturgaslagen som anger att en naturgasleverantörs faktura ska vara tydlig och att den ska innehålla information om den uppmätta förbrukningen och de aktuella gaspriser som fakturan grundas på.

26 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om operatörers fakturering av gasanvändare och om skyldighet för operatören att lämna viss information till gasanvändaren i samband med fakturering.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i naturgaslagen, innehåller ett bemyndigande.

27 § Distributionsnätsoperatörer som överför gas till konsumenter ska på sina webbplatser lämna tydlig information om

- 1. konsumentens rättigheter,**
- 2. hur konsumenten ska gå till väga för att lämna klagomål,**
- 3. vilka organ konsumenten kan vända sig till för information eller tvistlösning, och**

4. oberoende användarrådgivning, där konsumenterna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

Informationen ska på konsumentens begäran lämnas på annat sätt.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 8 kap. 18 § första och andra stycket naturgaslagen. Bestämmelsen har begränsats till att omfatta distributionsnätsoperatörer, eftersom transmissionsnätsoperatörer inte överför till konsumenter.

28 § Distributionsnätsoperatörer ska på fakturor till konsumenter, eller i samband med fakturering, antingen lämna den information som följer av 27 § eller hänvisa till att informationen finns på operatörens webbplats och på begäran kan tillhandahållas på annat sätt.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 18 § tredje stycket naturgaslagen, men har ändrats till att inte omfatta transmissionsnätsoperatörer.

29 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om den information som ska lämnas enligt 27 §.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i naturgaslagen, innehåller ett bemyndigande.

30 § Transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer ska ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål från gasanvändare.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 8 kap. 20 § naturgaslagen, men gäller samtliga kunder och inte endast konsumenter. Bestämmelsen i detta kapitel omfattar nätoperatörer. Motsvarande bestämmelse för gasleverantörer finns i 9 kap. 24 §.

Offentliggörande av information

31 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för en transmissionsnätsoperatör eller innehavare av en lagrings- eller förgasningsanläggning att offentliggöra information som har betydelse för gasmarknadens funktion.

Paragrafen överensstämmer med 3 kap. 12 § och 4 kap. 10 § naturgaslagen.

Nätutvecklingsplaner

32 § En transmissionsnätsoperatör ska ta fram en tioårig nätutvecklingsplan för sin verksamhet. Nätutvecklingsplanen ska uppdateras och offentliggöras minst vartannat år och ges in till tillsynsmyndigheten.

Vid utarbetandet av en nätutvecklingsplan enligt första stycket ska en transmissionsnätsoverator samverka med berörda infrastrukturoveratorer. En transmissionsnätsoverator för vätgas ska vid utarbetandet särskilt samverka med transmissionsnätsföretag för el och distributionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. En infrastrukturoverator, ett transmissionsnätsföretag för el och ett distributionsnätsföretag för el ska vara skyldig att tillhandahålla och utbyta all relevant information med transmissionsnätsoveratorn.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur nätutvecklingsplaner enligt första stycket ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

Paragrafen är ny. Första stycket anger att en transmissionsnätsoverator ska vara skyldig att ta fram en tioårig nätutvecklingsplan över sin verksamhet. En nätutvecklingsplan som en transmissionsnätsoverator upprättar ska, i förekommande fall, också innehålla uppgifter om naturgasinfrastruktur som kommer att avvecklas. Nätutvecklingsplanen ska uppdateras och offentliggöras minst vartannat år och ges in till tillsynsmyndigheten.

I andra stycket finns en generell bestämmelse om samverkan med berörda infrastrukturoveratorer. Transmissionsnätsoveratorn ska vara skyldig att samverka vid utarbetandet av en nätutvecklingsplan. Sådan samverkan ska ske med exempelvis operatörer av förgasningsanläggningar, innehavare av lagringsanläggningar, distributionsnätsoveratorer för vätgas och annan gas, distributionsnätsföretag för el, operatörer av vätgasterminaler och fjärrvärmeföretag. I andra stycket finns också en särskild bestämmelse för en transmissionsnätsoverator för vätgas. Denne ska, vid framtagandet av den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt första stycket, vara skyldig att särskilt samverka med transmissionsnätsföretag för el och distributionsnätsföretag för el. Samverkan ska avse samordning av gemensamma infrastrukturkrav, såsom placeringen av elektrolysanläggningar och den berörda transmissionsinfrastrukturen. En infrastrukturoverator, ett transmissionsnätsföretag för el och ett distributionsnätsföretag för el ska vara skyldig att tillhandahålla och utbyta all, för nätutvecklingsplanen, relevant information med transmissionsnätsoveratorn vid transmissionsnätsoveratorns arbete med att ta fram en nätutvecklingsplanen.

I tredje stycket finns ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att få meddela föreskrifter om hur nätutvecklingsplaner enligt första stycket ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

33 § En distributionsnätoperatör för vätgas ska ta fram en tioårig nätutvecklingsplan för sin verksamhet. Nätutvecklingsplanen ska uppdateras och offentliggöras minst vart fjärde år och ges in till tillsynsmyndigheten.

Vid utarbetandet av en nätutvecklingsplan enligt första stycket ska distributionsnätoperatören för vätgas samverka med berörda infrastrukturoperatörer. Distributionsnätoperatören för vätgas ska vid utarbetandet särskilt samverka med distributionsnätoperatörer för annan gas och distributionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. En infrastrukturoperatör, en distributionsnätoperatör för annan gas och ett distributionsnätsföretag för el ska vara skyldig att tillhandahålla och utbyta all relevant information med distributionsnätoperatören.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur nätutvecklingsplaner enligt första stycket ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

Paragrafen är ny och innehåller ett krav på distributionsnätoperatörer för vätgas, i likhet med det krav som ställs på transmissionsnätoperatörer i 32 §, att utarbeta en tioårig nätutvecklingsplan. I första stycket anges, förutom kravet på att utarbeta den tioåriga nätutvecklingsplanen, också ett krav på att nätutvecklingsplanen ska uppdateras och offentliggöras vart fjärde år. Nätutvecklingsplanen ska ges in till tillsynsmyndigheten.

Av andra stycket framgår att en distributionsnätoperatör för vätgas ska samverka med berörda infrastrukturoperatörer vid utarbetandet av den tioåriga nätutvecklingsplanen. Berörda infrastrukturoperatörer är exempelvis distributionsnätoperatör för annan gas och distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag. Av andra stycket framgår också att distributionsnätoperatören för vätgas särskilt ska samverka med distributionsnätoperatörer för annan gas och distributionsnätsföretag för el. Samverkan ska avse samordning av gemensamma infrastrukturkrav för att säkerställa en effektiv integrering av energisystemet. Distributionsnätoperatören för vätgas bör ta största möjliga hänsyn till de synpunkter som framkommer vid samverkan. Den med distributionsnätoperatören för vätgas samverkande parten har enligt andra stycket en skyldighet att tillhandahålla och utbyta all relevant information med distributionsnätoperatören som denne behöver för att upprätta nätutvecklingsplanen.

I tredje stycket finns ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att få meddela föreskrifter om hur

nätutvecklingsplaner enligt första stycket ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska offentliggöras.

Nationella nätutvecklingsplaner

34 § En nätutvecklingsplan enligt 32 § första stycket ska normalt också gälla som nationell nätutvecklingsplan utom i det fall som anges i 35 §.

Paragrafen är ny och behandlar skyldigheten att utarbeta en nationell nätutvecklingsplan. En nätutvecklingsplan enligt 32 § första stycket ska normalt också gälla som nationell nätutvecklingsplan, utom i det fall som anges i 35 §. Transmissionsnätoperatörens nätutvecklingsplan som utarbetats enligt 32 § blir också gällande som nationell nätutvecklingsplan för aktuellt gasslag om transmissionsnätoperatören är *ensam* transmissionsnätoperatör för gasslaget (vätgas eller gas utom vätgas) i Sverige.

35 § Om det finns flera transmissionsnätoperatörer för ett och samma gasslag ska dessa operatörer samarbeta för att ta fram en gemensam nationell nätutvecklingsplan för aktuellt gasslag.

För transmissionsnätoperatörer för vätgas gäller att dessa vid utarbetandet av den nationella nätutvecklingsplanen enligt första stycket ska samverka med transmissionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav. Transmissionsnätsföretag för el ska vara skyldig att tillhandahålla och utbyta all relevant information med transmissionsnätoperatörerna.

Den nationella nätutvecklingsplanen enligt första stycket ska bygga på varje transmissionsnätoperatörs nätutvecklingsplan framtagen enligt 32 § första stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur den nationella nätutvecklingsplanen enligt första stycket ska tas fram, vad den ska innehålla och hur den ska offentliggöras.

Paragrafen är ny och reglerar framtagandet av en nationell nätutvecklingsplan för ett visst gasslag om det att finns flera transmissionsnätoperatörer verksamma inom det aktuella gasslaget i Sverige. I första stycket anges att operatörerna ska samarbeta för att ta fram en gemensam nationell nätutvecklingsplan för aktuellt gasslag.

I andra stycket anges att transmissionsnätoperatörer för vätgas ska samverka med transmissionsnätsföretag för el för att samordna gemensamma infrastrukturkrav vid utarbetandet av den nationella nätutvecklingsplanen.

Transmissionsnätsföretaget för el ska enligt andra stycket vara skyldig att

tillhandahålla och utbyta all relevant information med transmissionsnätoperatörerna som de behöver för att kunna ta fram en gemensam nationell nätutvecklingsplan för vätgas.

Av tredje stycket framgår att den nationella nätutvecklingsplanen som ska utarbetas gemensamt enligt första stycket ska bygga på varje transmissionsnätoperatörs nätutvecklingsplan framtagna enligt 32 § första stycket.

I fjärde stycket finns ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att få meddela föreskrifter om hur den nationella nätutvecklingsplanen enligt första stycket ska tas fram, vad den ska innehålla och hur den ska offentliggöras.

36 § Transmissionsnätoperatörerna ska gemensamt ge in den nationella nätutvecklingsplanen enligt 35 § till tillsynsmyndigheten.

Paragrafen är ny och anger att en gemensamt utarbetad nationell nätutvecklingsplan enligt 35 § ska ges in gemensamt till tillsynsmyndigheten av transmissionsnätoperatörerna som utarbetat planen.

Nätavvecklingsplaner för gas utom vätgas

37 § En distributionsnätoperatör ska vart fjärde år utarbeta en tioårig plan (nätavvecklingsplan) över den infrastruktur för gas utom vätgas som operatören avser att avveckla. Nätavvecklingsplanen ska lämnas in till tillsynsmyndigheten.

Distributionsnätoperatörer verksamma inom samma regionala område kan välja att utarbeta en gemensam nätavvecklingsplan.

En nätavvecklingsplan enligt första och andra stycket ska utarbetas i nära samarbete med distributionsnätoperatörer för vätgas, distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag. Distributionsnätoperatörer för vätgas, distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att tillhandahålla och utbyta all relevant information med distributionsnätoperatören i arbetet med framtagandet av nätavvecklingsplanen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om distributionsnätoperatörers skyldigheter enligt första och andra stycket.

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om s.k. nätavvecklingsplaner. Paragrafen innebär ett svenskt genomförande av artikel 57 i gasmarknadsdirektivet. Nätavvecklingsplaner ska redovisa efterfrågeminskning

av naturgas som kräver avveckling av distributionssystem för naturgas eller delar av sådana system.

En distributionsnätoperatör som har infrastruktur för naturgasnät ska enligt första stycket utarbeta en tioårig nätavvecklingsplan. Avvecklingsplanen ska redovisa infrastruktur för naturgasnät som operatören avser att avveckla. Detta ska göras vart fjärde år. Nätavvecklingsplanen ska ges in till tillsynsmyndigheten. En transmissionsnätoperatör som har infrastruktur för naturgasnät som ska avvecklas har inte motsvarande skyldighet att upprätta en särskild avvecklingsplan. Istället redovisar transmissionsnätoperatören planerade nätavvecklingsåtgärder inom ramen för den tioåriga nätutvecklingsplanen som transmissionsnätoperatören är skyldig att ta fram enligt 32 §.

I andra stycket möjliggörs för distributionsnätoperatörer inom samma regionala område att i stället för att göra egna nätavvecklingsplaner, gå samman och göra en gemensam avvecklingsplan över naturgasinfrastruktur som ska avvecklas. Det regionala området behöver nödvändigtvis inte begränsas till län, utan kan utgöra ett annat lämpligt geografiskt område inom vilket en gemensam avvecklingsplan ger samordningsfördelar framför att utarbeta flera separata avvecklingsplaner.

Av tredje stycket framgår att en distributionsnätoperatör som utarbetar en avvecklingsplan ska göra det i nära samarbete med berörda distributionsnätoperatörer för vätgas, distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag. Syftet med samverkan är bland annat att säkerställa en effektiv integrering av energisystemet. Ett exempel är att samarbete vid utarbetandet av avvecklingsplaner kan underlätta övergången till mer energi- och kostnadseffektiva lösningar för uppvärmning och kylning av byggnader. Distributionsnätoperatörer för vätgas, distributionsnätsföretag för el, fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att tillhandahålla och utbyta all relevant information med distributionsnätoperatören som behövs i dennes arbete med att ta fram nätavvecklingsplanen för naturgasinfrastruktur.

I fjärde stycket finns ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att få meddela föreskrifter om distributionsnätoperatörers skyldigheter enligt första och andra stycket.

Energieffektivitet först

38 § Vid beslut om nätplanering och nätutveckling, och vid beslut om investeringar som beloppsmässigt överstiger ett värde som motsvarar 100 000 000 euro ska en innehavare av gassystem tillämpa principen om energieffektivitet först så som den definieras i artikel 2.18 i förordning (EU) 2018/1999.

Ett beslut enligt första stycket ska föregås av en kostnads-nyttoanalys.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad en kostnads-nyttoanalys enligt andra stycket ska innehålla samt hur den ska utföras och redovisas.

Paragrafen är ny och genomför vissa krav i artikel 27 i det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet, direktiv (EU) 2023/1791, närmare bestämt första och andra meningen i artikel 27.2.

I det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet fastställs bland annat EU:s mål för energieffektivitet till år 2030. I det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet etableras även principen "energieffektivitet först" som en rättslig princip för EU:s energipolitik. Principen har tidigare endast varit vägledande.

Paragrafen innehåller bestämmelser som ställer krav på innehavare av gassystem att i vissa fall tillämpa principen om energieffektivitet först.

Av första stycket framgår att innehavare av gassystem är skyldiga att tillämpa principen om energieffektivitet först i samband med sina beslut om nätplanering och nätutveckling samt vid investeringsbeslut som överstiger ett belopp som motsvarar 100 000 000 euro.

I andra stycket ställs det ett krav på att utföra en kostnads-nyttoanalys före sådana beslut som framgår av första stycket.

I tredje stycket ges regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten en möjlighet att meddela föreskrifter om vad en sådan kostnads-nyttoanalys som anges i andra stycket ska innehålla och hur den ska utföras och redovisas.

Överväganden finns i avsnitt 5.40.

39 § En innehavare av gassystem ska analysera möjliga åtgärder för att skapa förbättrad energieffektivitet i sina gasledningar. Analyskravet infaller första gången då en gasledning varit i drift i tio år.

De åtgärder som vidtas för att skapa förbättrad energieffektivitet i gasledningar ska, tillsammans med förväntade energibesparingar till följd av åtgärderna, rapporteras till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om

1. vad en analys av åtgärder för förbättrad energieffektivitet ska innehålla,

2. hur rapportering av åtgärder för förbättrad energieffektivitet och de energibesparingar som väntas till följd av åtgärderna ska utföras, och

3. hur ofta rapportering av resultat av analys gällande åtgärder för förbättrad energieffektivitet ska ske.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen genomför artikel 27.3 andra och tredje meningen i det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet.

Första stycket innebär att en innehavare av gassystem ska analysera möjliga åtgärder för förbättrad energieffektivitet i sina gasledningar. Analyskravet infaller första gången då en gasledning varit i drift i tio år.

Genom paragrafens andra stycke införs en skyldighet för innehavare av gassystem att rapportera åtgärder som vidtas för att förbättra energieffektivitet. I rapporten ska även energibesparingar som väntas till följd av åtgärderna redovisas. Rapporteringen ska göras till tillsynsmyndigheten.

Tredje stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att få meddela föreskrifter om analys av åtgärder för förbättrad energieffektivitet och rapportering av åtgärder för förbättrad effektivitet samt energibesparingar som väntas till följd av dessa åtgärder.

Överväganden finns i avsnitt 5.40.

Tillträde för tredje part till vätgassystem

40 § Om en vätgasoperatör får en begäran om tillträde till rörledning, terminal eller lagringsanläggning från tredje part ska vätgasoperatören förhandla om tillträde med den som gjort begäran. Skyldigheten att förhandla innebär att vätgasföretaget ska försöka komma överens om ett tillträde med den som begärt det.

Paragrafen är ny och behandlar frågan om förhandlat tillträde. Förhandlat tillträde till vätgassystem ska tillämpas i Sverige tills en ordning med reglerat tillträde införs.

Då en vätgasoperatör får en begäran om tillträde till rörledning, terminal eller lagringsanläggning från tredje part ska vätgasoperatören vara skyldig att förhandla om tillträde med den som begär tillträde. En skyldighet för vätgasoperatören att förhandla med någon som begär tillträde till operatörens infrastruktur medför att vätgasoperatören inte slentrianmässigt kan säga nej till en begäran om tillträde. Utgångspunkten för en förhandling är att vardera parten på ett tydligt sätt förmedlar sin uppfattning om förutsättningarna för tillträdet. Under

en förhandling får en vätgasoperatör tillfälle att göra ett ordentligt övervägande av en begäran om tillträde till rörledning, terminal eller lagringsanläggning och analysera det ekonomiskt och tekniskt lämpliga av att medge ett tillträde. Detta ökar möjligheterna för parterna att nå en överenskommelse om tillträde.

41 § Om någon överenskommelse inte kan träffas om tillträde, ska vätgasoperatören ange skälen för att tillträde inte medges.

Paragrafen som är ny anger skyldigheter för en vätgasoperatör om förhandlingar om tillträde till rörledning, terminal eller lagringsanläggning blir resultatlösa och inte leder fram till någon överenskommelse om tillträde. Om en förhandling inte leder till någon överenskommelse ska vätgasoperatören underrätta den som begärt tillträde till infrastrukturen om att förhandlingen är avslutad och ange skälen för vätgasoperatörens inställning.

42 § Vätgasoperatören ska ha objektiva och icke-diskriminerande villkor för tillträde för tredje part. Villkoren ska offentliggöras på vätgasoperatörens webbplats.

Paragrafen är ny och anger krav för de villkor som en vätgasoperatör anger för tillträde till sin infrastruktur. Villkoren för tillträde vid förhandlat tillträde till rörledning, terminal eller lagringsanläggning från tredje part ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Kravet på objektivitet syftar till en rimlig fördelning av det totala avgiftsbeloppet mellan berörda kunder. Avgifterna får vara olika mellan olika kunder, men de olika avgiftsnivåerna måste någorlunda reflektera de kostnader som vätgasoperatören har för respektive kund. Att villkoren ska vara icke-diskriminerande innebär att något osakligt gynnande av en viss presumtiv kund som begär tillträde på bekostnad av någon annan som också begär tillträde inte får förekomma. De villkor som vätgasoperatören tillämpar vid det förhandlade tillträdet ska offentliggöras på vätgasoperatörens webbplats.

4 kap. Åtskillnad, redovisning och revision

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller i tillämpliga delar för transmissionsnätsoperatörer, distributionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggning för gas.

Bestämmelserna i 13-14 §§ och bestämmelserna om redovisning och revision i 19-20 §§ gäller även för operatör av en vätgasterminal och innehavare av förgasningsanläggning.

I 17 § finns dessutom bestämmelser om krav på att upprätta och genomföra en övervakningsplan för samriskföretag i vissa fall.

Bestämmelsen är ny och anger vilka aktörer som träffas av bestämmelserna i kapitlet om åtskillnad, redovisning och revision.

Undantag

2 § Det som anges i 10 § gäller inte kontroll eller rättighet som utövas av staten genom regeringen.

Bestämmelsen i 11 § gäller inte för en distributionsnätsoperatör för vätgas om denne ingår i ett företag som också är distributionsnätsoperatör för gas som inte är vätgas förutsatt att antalet anslutna kunder hos distributionsnätsoperatören och distributionsnätsoperatören för vätgas tillsammans är färre än 100 000.

Paragrafen behandlar undantag från vissa skyldigheter och krav som anges i angivna paragrafer i kapitlet. Första stycket motsvarar 3 kap. 2 c § i naturgaslagen.

I andra stycket finns en ny bestämmelse som medger undantag för en distributionsnätsoperatör för vätgas från kravet i 11 § att en styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos distributionsnätsoperatören inte samtidigt får ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas. Undantaget gäller under förutsättning att distributionsnätsoperatören för vätgas ingår i ett företag som också är distributionsnätsoperatör för gas som inte är vätgas och det sammanlagda antalet kunder är färre än 100 000. En distributionsnätsoperatör för gas som inte är vätgas omfattas inte av bestämmelsen i 11 § då Sverige utnyttjat undantag från bestämmelsen, vilket varit möjligt enligt äldre EU-direktiv gällande naturgas.

3 § Bestämmelserna i 6–7 §§ och 10 § första och andra stycket hindrar inte att en transmissionsnätsoperatör bedriver sådan produktion av el som avses i 3 kap. 12 § andra stycket ellagen (1997:857) eller ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av el som uteslutande är avsedd för driften av transmissionsnätsoperatörens elektriska ledningsnät.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 2 c § andra stycket naturgaslagen. Nya paragrafhänvisningar har gjorts utifrån den nya gasmarknadslagens paragrafindelning.

Undantag för ledningsnät beläget i Övre Norrland

4 § Regeringen får besluta om undantag från 6–7 §§ och 10–11 §§ för en transmissionsnätsoperatör för vätgas med ledningsnät beläget endast inom Övre Norrland (NUTS 2 SE33). Ett undantag får även avse kravet på certifiering i 5 kap. 2 § denna lag.

Regeringen får besluta om undantag från 6, 15–16 och 18 §§ för en distributionsnätoperatör för vätgas med ledningsnät beläget endast inom Övre Norrland (NUTS 2 SE33).

Ett undantag enligt första och andra stycket ska anmälas till Europeiska kommissionen och gälla 15 år från det att undantaget beviljats eller tills att regeringen återkallar undantaget enligt förutsättningar som anges i fjärde stycket. Ett undantag får gälla längst till 31 december 2044.

Tillsynsmyndigheten ska vart sjunde år, eller efter en begäran från Europeiska kommissionen, utreda undantaget och offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten vid en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt kan regeringen återkalla undantaget. Ett undantag ska återkallas om något av de villkor som är en förutsättning för undantag för vätgasnätet inte längre är uppfyllt.

Paragrafen saknar motsvarighet i naturgaslagen. I *första stycket* regleras regeringens möjlighet att undanta en transmissionsnätoperatör för vätgas, som har sitt ledningsnät beläget uteslutande inom Övre Norrland (NUTS 2 SE33), från vissa skyldigheter. Möjligheten till undantag från tillämpningen av vissa bestämmelser i direktivet 2024/1788 finns för vätgasnät i ett antal i direktivet utpekade s.k. isolerade områden. Det handlar om yttersta randområdena i den mening som avses i artikel 349 i EUF-fördraget och i vissa isolerade områden med Nuts 2- och Nuts 3-koder i nomenklaturen för statistiska territoriella enheter (NUTS) som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003. För svenskt vidkommande omfattas således transmissionsnätoperatör med vätgasnät i Övre Norrland (NUTS 2 SE33) av möjligheten till undantag. För transmissionsnätoperatörer för vätgas gäller undantaget bestämmelserna i 6 § om att en transmissionsnätoperatör inte får bedriva produktion av eller handel med gas eller el och 9 § om att en transmissionsnätoperatör ska vara oberoende av företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el. Därutöver finns möjlighet att lämna undantag från bestämmelserna i 10 §. Den paragrafen anger att den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el får inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en transmissionsnätoperatör. I paragrafen anges också att den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över en transmissionsnätoperatör, inte får utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el. Slutligen anges i 10 § att den som ensam eller tillsammans med

någon annan får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos en transmissionsnätoperatör, inte får utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el. Ett undantag kan också lämnas från skyldigheter enligt 11 § om att en styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en transmissionsnätoperatör eller en distributionsnätoperatör för vätgas inte samtidigt får ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas. Ett undantag får även avse kravet på certifiering som finns i 5 kap. 2 § denna lag.

I andra stycket finns motsvarande möjlighet för regeringen att medge undantag för en distributionsnätoperatör för vätgas med sitt ledningsnät helt inom Övre Norrland (NUTS 2 SE33). Vid undantag för en sådan distributionsnätoperatör är denne undantagen från bestämmelserna i 6, 15–16 och 18 §§ i detta kapitel.

Av tredje stycket framgår att ett undantag enligt första och andra stycket ska gälla 15 år från det att undantaget beviljats eller tills att regeringen återkallar undantaget enligt förutsättningar som anges i fjärde stycket. Ett undantag får gälla längst till 31 december 2044. Beslut om undantag enligt första och andra stycket ska anmälas till Europeiska kommissionen.

I fjärde stycket anges möjligheten till omprövning av ett meddelat undantag. Tillsynsmyndigheten ska vart sjunde år utreda undantaget och offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Tillsynsmyndigheten ska också, på begäran från Europeiska kommissionen, utreda undantaget och offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten efter genomförd utredning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt kan tillsynsmyndigheten återkalla undantaget. Ett undantag ska återkallas om något av de villkor som är en förutsättning för undantag för vätgasnätet inte längre är uppfyllt. Om exempelvis ledningen, eller ledningsnätet, får en utbredning som sträcker sig utanför Övre Norrland (NUTS 2 SE33) finns inte längre förutsättningar för ett undantag. Då ska undantaget återkallas.

Undantag för vätgasnät inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område

5 § Tillsynsmyndigheten får besluta om undantag från 6–7 §§ och 10–11 §§ för vätgasnät som transporterar vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område under förutsättning att

1. det inte omfattar sammanlänkningsnät för vätgas,
  2. det inte är direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, såvida inte sådana lagringsanläggningar eller terminaler också är anslutna till ett vätgasnät som omfattas av ett redan beviljat undantag,
  3. det i första hand ska användas för leverans av vätgas till kunder som är direkt anslutna till detta nät, och
  4. det inte är anslutet till något annat vätgasnät, utom till nät som också omfattas av ett undantag som har beviljats enligt denna § och som drivs av samma operatör av vätgasnät.
- Ett undantag får även avse kravet på certifiering i 5 kap. 2 § denna lag.

Tillsynsmyndigheten får återkalla ett meddelat undantag enligt första stycket under de förutsättningar som anges i tredje stycket.

Tillsynsmyndigheten ska vart sjunde år utreda undantaget och offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten vid en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinфраstruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt får tillsynsmyndigheten återkalla undantaget. Ett undantag ska återkallas om något av de villkor som är en förutsättning för undantag för vätgasnätet inte längre är uppfyllt.

Paragrafen är ny. Av *första stycket* framgår att det finns möjlighet att medge ett särskilt undantag för en operatör med vätgasnät som transporterar vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område. Under vissa förutsättningar, som räknas upp i punkten ett till och med fyra, får tillsynsmyndigheten besluta om undantag från 6–7 §§ och 10–11 §§ i detta kapitel för ett sådant vätgasnät och dess operatör. Ett undantag får även omfatta kravet på certifiering enligt 5 kap. 2 §. De förutsättningar som måste vara uppfyllda för att det ska vara möjligt att medge undantag, förutom att det ska röra sig om ett vätgasnät som transporterar vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område, är att vätgasnätet inte utgör sammanlänkningsnät för vätgas, dvs. ett vätgasnät som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan medlemsstater i syfte att koppla samman dessa medlemsstaters vätgasnät eller ett vätgasnät mellan en medlemsstat och ett tredjeland fram till medlemsstaternas territorium eller den medlemsstatens territorialvatten. Vidare får inte vätgasnätet vara direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, såvida inte sådana lagringsanläggningar eller terminaler också är anslutna till ett

vätgasnät som omfattas av ett redan beviljat undantag. En annan förutsättning är att vätgasnätet i första hand ska användas för leverans av vätgas till kunder som är direkt anslutna till det aktuella nätet. Slutligen får vätgasnätet inte vara anslutet till något annat vätgasnät, utom till nät som också omfattas av ett undantag som har beviljats enligt denna § och som drivs av samma operatör av vätgasnät.

I andra stycket regleras möjligheten att återkalla ett meddelat undantag. Tillsynsmyndigheten får återkalla ett meddelat undantag enligt första stycket under de förutsättningar som anges i tredje stycket.

Av tredje stycket framgår att tillsynsmyndigheten vart sjunde år ska utreda undantaget och offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten vid en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt får tillsynsmyndigheten återkalla undantaget. Ett undantag ska alltid återkallas om något av de villkor som är en förutsättning för undantag för vätgasnätet inte längre är uppfyllt. Om någon av förutsättningarna i punkt 1–4 i första stycket inte längre är uppfyllt ska ett undantag återkallas. Det gäller även om själva grundförutsättningen för nätet, att vätgasnätet är beläget inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område, inte längre föreligger.

Otillåten verksamhet

6 § En transmissionsnätsoperatör får inte bedriva produktion av eller handel med gas eller el.

En distributionsnätsoperatör får inte bedriva handel med gas.

En innehavare av lagringsanläggning får inte bedriva produktion av eller handel med gas.

Paragrafen motsvarar dels 4 kap. 2 § första meningen naturgaslagen, dels 3 kap. 2 § naturgaslagen. Förbudet mot att bedriva viss verksamhet har utökats från naturgas till att även omfatta vätgas. I paragrafen används det större begreppet gas som även inkluderar vätgas. Paragrafen har också fått en annan disposition. Respektive aktör, som inte får bedriva en viss verksamhet, har preciserats. I paragrafen i 3 kap. 2 § naturgaslagen rymdes transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer under beskrivningen ”ett företag som bedriver överföring av naturgas”. Nu står det under respektive operatör vad denne inte samtidigt får bedriva för verksamhet. Före paragrafen har även en rubrik tillkommit för att tydliggöra vad paragrafen handlar om.

Juridisk, personell och organisatorisk åtskillnad

7 § En transmissionsnätsoverator ska vara oberoende av företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el.

Om en innehavare av lagringsanläggning ingår i en koncern ska innehavarens organisation och beslutsordning vara skild från företag som bedriver produktion av och handel med gas. Innehavaren ska dessutom, tillsammans med sitt moderföretag, se till att den har en i förhållande till övriga företag i koncernen faktisk och självständig beslutanderätt när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av lagringsanläggningen.

Första stycket motsvarar 3 kap. 2 a § naturgaslagen. I bestämmelsen har oberoendet för en transmissionsnätsoverator preciserats till att även omfatta företag som bedriver produktion eller handel med vätgas. Detta framgår genom att begreppet naturgas ändrats till gas som även inkluderar vätgas.

Andra stycket motsvarar 4 kap. 2 § andra meningen naturgaslagen och 4 kap. 2 b § första stycket naturgaslagen men åtskillnadsbestämmelserna gäller nu även innehavare av lagringsanläggning för vätgas. Detta framgår genom att begreppet naturgas har ändrats till gas som innefattar även vätgas.

Före paragrafen har rubriken, som också fanns i naturgaslagen, utökats till att även ange organisatorisk åtskillnad för att ytterligare precisera vad paragrafen reglerar.

8 § Transmission av vätgas får inte bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el.

Undantag från kravet i första stycket kan medges av tillsynsmyndigheten om en kostnads-nyttoanalys utförd av tillsynsmyndigheten visar att ett beviljat undantag inte skulle inverka negativt på transparens, avgifter och övriga villkor för anslutning och överföring av vätgas och gränsöverskridande handel eller leda till korssubventionering.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får ta fram föreskrifter om kostnads-nyttoanalysen enligt andra stycket och de kriterier som ska bedömas i en sådan och vid en omprövning enligt 8 § andra stycket.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i naturgaslagen, behandlar kravet på horisontell åtskillnad för en transmissionsnätsoverator för vätgas som återfinns i artikel 69 i direktivet. Huvudregeln, som anges i *första stycket*, anger att transmission av vätgas inte får bedrivas i samma juridiska person som transmission eller distribution av annan gas eller el. Av skäl (82) i

gasmarknadsdirektivets inledning framgår att en gemensam drift av vätgasnät och naturgas- eller elnät kan skapa synergieffekter och bör därför tillåtas, men verksamheter som rör driften av överföringsnät för vätgas bör organiseras i en separat rättslig enhet för att säkerställa transparens i fråga om finansiering och användning av tariffer för tillträde. Undantag från det kravet på rättslig horisontell åtskillnad bör beviljas endast tillfälligt, under förutsättning att tillsynsmyndigheterna gör en positiv kostnads-nyttoanalys och en konsekvensbedömning.

I andra stycket finns möjlighet till undantag från huvudregeln i första stycket. För att tillsynsmyndigheten ska kunna medge ett undantag från huvudregeln i första stycket måste en kostnads-nyttoanalys göras. Det är tillsynsmyndigheten som ska utföra kostnads-nyttoanalysen. Ett undantag kan endast medges om analysen visar att ett beviljat undantag inte skulle inverka negativt på transparens, avgifter och övriga villkor för anslutning och överföring av vätgas och gränsöverskridande handel eller leda till korssubventionering.

I tredje stycket regleras möjligheten för regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att ta fram föreskrifter om kostnads-nyttoanalysen enligt andra stycket och de kriterier som ska bedömas i en sådan analys och vid en omprövning som närmare regleras i 9 § andra stycket.

9 § Om ett undantag beviljas enligt 8 § ska den bedömning som legat till grund för undantaget offentliggöras av tillsynsmyndigheten. Beslut om undantag ska anmälas till Europeiska kommissionen.

Tillsynsmyndigheten ska ompröva beslutet minst vart sjunde år. Om en ny bedömning visar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle ha en negativ inverkan på transparens, avgifter och övriga villkor för överföring och gränsöverskridande handel, eller leder till korssubventionering eller om överföringen av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn har slutförts, ska beviljat undantag återkallas.

Paragrafen saknar motsvarighet i naturgaslagen och behandlar vad som händer om ett undantag från huvudregeln i 8 § första stycket medges av tillsynsmyndigheten enligt 8 § andra stycket. I *första stycket* anges att om ett undantag beviljas enligt 8 § ska den bedömning som legat till grund för undantaget offentliggöras av tillsynsmyndigheten. Beslut om undantag ska anmälas till Europeiska kommissionen.

I andra stycket behandlas frågan om omprövning av ett undantag. Tillsynsmyndigheten ska ompröva ett beslut om att medge undantag från huvudregeln i 8 § första stycket, minst vart sjunde år. Om en ny bedömning visar

att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle ha en negativ inverkan på transparens, avgifter och övriga villkor för överföring och gränsöverskridande handel, eller leder till korssubventionering eller om överföringen av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn har slutförts, ska beviljat undantag återkallas. Begreppet naturgassektorn innefattar, utöver naturgas, övriga gaser i gasmarknadslagen förutom vätgas. För det fall en omprövning visar att ett fortsatt undantag inte skulle inverka negativt på transparens, avgifter och övriga villkor för anslutning och överföring av vätgas och gränsöverskridande handel eller leda till korssubventionering ska undantaget bestå fram till en ny omprövning.

10 § Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el, får inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en transmissionsnätoperatör.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över en transmissionsnätoperatör, får inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos en transmissionsnätoperatör, får inte utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas eller el.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 2 b § naturgaslagen. I paragrafen har kraven utökats på så sätt att det som tidigare avsåg naturgas nu även omfattar vätgas. I paragrafen används därför begreppet gas som inkluderar vätgas.

11 § En styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en transmissionsnätoperatör, en distributionsnätoperatör för vätgas eller en innehavare av lagringsanläggning får inte samtidigt ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 2 d § naturgaslagen. I paragrafen har kraven utökats på så sätt att det som tidigare avsåg naturgas nu även omfattar vätgas. I paragrafen används därför begreppet gas som också inkluderar vätgas.

I paragrafen har det även tillkommit ett förbud för en styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en distributionsnätoperatör för vätgas. En sådan person får inte samtidigt ha en motsvarande ställning i ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas. I kapitlets 2 § finns dock ett undantag från detta krav. Det gäller för en distributionsnätoperatör för vätgas om denne ingår i ett företag som också är

distributionsnätoperatör för gas som inte är vätgas, och som undantas från vissa bestämmelser enligt en av Sverige tidigare utnyttjad möjlighet till undantag för vissa operatörer. Det förutsätter att antalet anslutna kunder hos distributionsnätoperatören och distributionsnätoperatören för vätgas tillsammans är färre än 100 000.

12 § Om en transmissionsnätoperatör ingår i en koncern där en annan del bedriver produktion av eller handel med gas, får åtgärder som vidtas av företag i koncernen för att säkerställa att kraven i 7, 10 och 11 §§ är uppfyllda inte innebära att personal eller kommersiellt känsliga uppgifter överförs från transmissionsnätoperatören till ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 2 e § naturgaslagen. I paragrafen har kraven utökats på så sätt att det som tidigare avsåg naturgas nu även omfattar vätgas. I paragrafen används därför begreppet gas som inkluderar vätgas. I övrigt har paragrafhänvisningen i paragrafen anpassats till den nya gasmarknadslagens indelning.

13 § Om en transmissionsnätoperatör för gas eller distributionsnätoperatör för vätgas, en innehavare av lagringsanläggning, en operatör av en vätgasterminal eller en innehavare av förgasningsanläggning bedriver även annan verksamhet än transmission eller distribution, lagring eller drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning, ska operatören eller innehavaren säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmissionen eller distributionen, lagring eller drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning inte görs tillgängliga för de delar av företaget som bedriver annan verksamhet.

Om en operatör eller innehavare enligt första stycket ingår i en koncern, ska operatören eller innehavaren säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission av gas eller distribution av vätgas, lagring och drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning inte görs tillgängliga för företag i koncernen som bedriver annan verksamhet.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 2 f §, 4 kap. 2 c § och 4 kap. 2 d § i naturgaslagen men har utökats till att också omfatta, utöver en transmissionsnätoperatör för naturgas, innehavare av lagringsanläggning för naturgas och innehavare av förgasningsanläggning, skyldigheter för transmissionsnäts- och distributionsnätoperatörer för vätgas, innehavare av lagringsanläggning för vätgas och operatör av vätgasterminal.

I första stycket regleras förutsättningarna om en sådan operatör eller innehavare bedriver även annan verksamhet som inte är transmission av gas eller distribution

av vätgas, lagring eller drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning. Om sådan annan verksamhet bedrivs ska operatören eller innehavaren säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmissionen eller distributionen, lagring eller drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning inte görs tillgängliga för de delar av företaget som bedriver annan verksamhet.

I andra stycket anges vad som ska gälla om operatören eller innehavaren ingår i en koncern. Då ska operatören eller innehavaren säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission av gas eller distribution av vätgas, lagring och drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning inte görs tillgängliga för företag i koncernen som bedriver annan verksamhet.

14 § Det som anges i 13 § ska inte hindra att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission av gas eller distribution av vätgas, lagring eller drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning görs tillgängliga för företag eller delar av företag som bedriver annan verksamhet, om det är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 2 f § tredje stycket och 4 kap. 2 c § tredje stycket i naturgaslagen och har precis som 13 § utökats till att även omfatta, utöver en transmissionsnätoperatör för naturgas, innehavare av lagringsanläggning för naturgas och innehavare av förgasningsanläggning, skyldigheter för en transmissionsnät- och distributionsnätoperatör för vätgas, en innehavare av lagringsanläggning för vätgas och operatör av en vätgasterminal. Paragrafen, som innebär ett undantag från huvudregeln i 13 §, tydliggör att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission eller distribution av vätgas, lagring eller drift av vätgasterminal eller förgasningsanläggning får göras tillgängliga för företag eller delar av företag som bedriver annan verksamhet, om det är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion.

Övervakningsplan

15 § En distributionsnätoperatör eller en innehavare av lagringsanläggning för gas som ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas ska upprätta en övervakningsplan och se till att planen följs.

Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som ska vidtas för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på gasmarknaden. I planen ska dessutom anges de särskilda skyldigheter som de anställda har för att detta mål ska uppnås. I 16 § finns särskilda bestämmelser för en distributionsnätoperatör om övervakningsansvarig och rapport över de åtgärder som vidtagits enligt övervakningsplanen. En innehavare av lagringsanläggning för gas är skyldig att upprätta en rapport över de åtgärder som vidtagits med anledning av upprättad övervakningsplan. Rapporten ska ges

in till tillsynsmyndigheten och i samband med det offentliggöras av den som ger in den.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen och offentliggörandet av årlig rapport enligt andra stycket.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 9 § och 4 kap. 7–8 §§ naturgaslagen. Paragrafen, som är en sammanslagning av de tre paragraferna i naturgaslagen, har ändrats på så sätt att begreppet *naturgas* har ändrats till *gas* för att även inkludera *vätgas*. I naturgaslagen gällde skyldigheten att upprätta en övervakningsplan för ett företag som bedrev överföring av naturgas och för en innehavare av lagringsanläggning. En förutsättning var att företagen ingick i samma koncern som ett företag som bedrev produktion av eller handel med naturgas. Skyldigheten gäller alltså i gasmarknadslagen för en distributionsnätsoperatör för gas och för en innehavare av lagringsanläggning för gas. Kravet på att upprätta en övervakningsplan har dessutom utökats till att också omfatta distributionsnätsoperatörer för vätgas och innehavare av lagringsanläggningar för vätgas. Den utökade kretsen av de som är skyldiga att upprätta en övervakningsplan följer av krav i artikel 46 och artikel 62 i gasmarknadsdirektivet 2009/73/EG. En förutsättning för samtliga aktörer som omfattas av skyldigheten att upprätta en övervakningsplan är att operatören eller innehavaren ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas.

För den befintliga skyldigheten för en distributionsnätsoperatör för naturgas att upprätta en övervakningsplan som tidigare fanns i naturgaslagens 3 kap. finns förarbetena i prop. 2010/11:70, s. 204 ff. När det gäller kravet på övervakningsplan för innehavare av lagringsanläggning för gas återfinns förarbetena till bestämmelsen i prop. 2011/12:77 Tredje inre marknads paketet för el och naturgas – vissa genomförandeåtgärder, s. 31 f.

16 § En distributionsnätsoperatör som är skyldigt att upprätta en övervakningsplan enligt 15 § ska utse en övervakningsansvarig, som självständigt ska bevaka att planen upprättas och följs.

Distributionsnätsoperatören ska se till att den övervakningsansvarige har de befogenheter och tillgång till den information som krävs för att utföra uppdraget.

Den övervakningsansvarige ska årligen upprätta en rapport över de åtgärder som vidtagits enligt övervakningsplanen och ge in rapporten till tillsynsmyndigheten. Distributionsnätsoperatören ska offentliggöra rapporten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om utseende av övervakningsansvarig och dennes uppgifter samt om offentliggörandet av den årliga rapporten.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 10 § naturgaslagen. I *tredje stycket* har det tillkommit ett krav på att tillsynsmyndigheten ska godkänna rapporten. I sista stycket återfinns ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att få meddela föreskrifter om utseende av övervakningsansvarig och dennes uppgifter samt om offentliggörandet av den årliga rapporten.

17 § Ett samriskföretag ska upprätta och genomföra en övervakningsplan, om

- 1. företaget har bildats för att genomföra ett samarbete som syftar till att integrera marknader för gas utom vätgas i Norden och Europeiska unionen, och**
- 2. det bland de företag som har bildat samriskföretaget finns en transmissionsnätsoperatör som ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas utom vätgas.**

Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som företaget ska vidta för att förhindra diskriminerande och konkurrensbegränsande beteende gentemot övriga aktörer på gasmarknaden för gas utom vätgas. I planen ska dessutom anges de särskilda skyldigheter som företagets anställda har för att förhindra detta.

Övervakningsplanen ska ges in till och godkännas av byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer).

Paragrafen motsvarar 3 kap. 10 a § i naturgaslagen. Förarbetena till bestämmelsen återfinns i prop. 2011/12:77 Tredje inremarknadspaketet för el och naturgas – vissa genomförandeåtgärder, s. 22 f.

Varumärkesprofilering och kommunikation med gasanvändare och allmänheten

18 § Om ett företag som är distributionsnätsoperatör och ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas ingår i samma koncern, ska företagen när de vänder sig till enskilda gasanvändare eller allmänheten ange sin identitet på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilken verksamhet företaget bedriver.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 11 § naturgaslagen, i vilken kravet gällde den som bedrev överföring av naturgas. Bestämmelsen träffade därmed både transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer. Kravet gäller nu endast för distributionsnätsoperatörer eftersom en transmissionsnätsoperatör redan omfattas av robusta åtskillnadskrav genom ägaråtskillnad. Att paragrafen omfattar

distributionsnätoperatörer innebär att den också gäller för en operatör som distribuerar vätgas. Rubriken före paragrafen har fått en ändrad utformning i förhållande till rubriken i naturgaslagen på så sätt att även *varumärkesprofilering* anges i rubriken. Paragrafen är ett genomförande av artikel 46.3 i gasmarknadsdirektivet.

Redovisning

19 § Transmission av gas, distribution av gas, drift av förgasningsanläggning, vätgasterminaler och lagring av gas ska ekonomiskt redovisas var för sig och dessutom skilt från annan verksamhet. Vätgasverksamhet ska redovisas skilt från annan gasverksamhet.

Verksamhet som rör lagring av gas och drift av en förgasningsanläggning ska ekonomiskt redovisas så att lagring i lagringsanläggning, lagring i rörledning och drift av förgasningsanläggning redovisas var för sig och dessutom skilt från annan verksamhet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av verksamhet som anges i första och andra stycket och om skyldigheten att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 3 § och 4 kap. 3 § naturgaslagen. I *första stycket* har verksamheter som ska särredovisas utökats i förhållande till paragraferna i naturgaslagen till att också omfatta vätgasterminaler och lagring av vätgas. Därutöver gäller bestämmelsen nu också för transmission och distribution av vätgas.

Revision

20 § En revisor hos en transmissionsnätoperatör, en distributionsnätoperatör, en innehavare av lagringsanläggning, en innehavare av förgasningsanläggning och hos en operatör av vätgasterminal ska göra en särskild granskning av redovisningen av den aktuella verksamheten.

Revisorn ska årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget som är föremål för revisionen ska lämna in intyget till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om revisionen.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 4 § och 4 kap. 4 § naturgaslagen.

I tredje stycket har bemyndigandet utökats i förhållande till paragraferna i naturgaslagen på så sätt att regeringen har möjlighet att vidaredelegera möjligheten att meddela föreskrifter om revision till tillsynsmyndigheten.

5 kap. Certifiering

Inledande bestämmelse

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer.

I 12–14 §§ i detta kapitel finns särskilda bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatör när certifiering begärs av en person från tredje land eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från tredje land.

I 15–18 §§ i detta kapitel finns särskilda bestämmelser som rör certifiering av innehavare av lagringsanläggning för gas utom vätgas.

Bestämmelserna kompletterar bestämmelser i förordning (EU) 2024/1789.

Paragrafen utgör en inledande bestämmelse till kapitlet om certifiering. Kapitel 5 motsvarar i stora delar de bestämmelser som hittills återfunnits i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag. Kapitel 5 ersätter den aktuella lagen som upphör att gälla. I kapitlet finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer vilket nu innefattar, utöver transmissionsnätsoperatörer för naturgas, även certifiering av transmissionsnätsoperatörer för vätgas. Vidare finns i kapitlet bestämmelser om certifiering av systemansvariga för lagringssystem för naturgas och särskilda bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatör då certifiering begärs av en person från tredje land eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från tredje land.

I fjärde stycket framgår att kompletterande bestämmelser återfinns i förordning (EU) 2024/1789. Kapitel 5 bör läsas tillsammans med artikel 14 och 15 i den aktuella förordningen där det finns kompletterande bestämmelser om certifiering.

Krav på certifiering av transmissionsnätsoperatörer

2 § En transmissionsnätsoperatör får inte bedriva överföring av gas i en högtrycksledning eller ett nät som i huvudsak består av högtrycksledningar utan att vara certifierad enligt denna lag.

Paragrafens motsvarar 2 kap. 1 § i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag. I förhållande till den paragrafen har dock kravet på certifiering tagits bort för den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt

upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet. Den aktör som har systembalansansvaret för det västsvenska naturgassystemet är också transmissionsnätsoperatör i Sverige och är certifierad som en sådan.

Undantag från kravet på certifiering

3 § Följande transmissionsnätsoperatörer behöver inte certifieras

- 1. transmissionsnätsoperatör som innehar högtrycksledning som huvudsakligen används i samband med lokal distribution av gas,**
- 2. transmissionsnätsoperatör för vätgas, med ledningsnät beläget endast inom Övre Norrland (NUTS 2 SE33), om regeringen med stöd av 4 kap. 4 § första stycket meddelat undantag från kravet på certifiering, eller**
- 3. transmissionsnätsoperatör för vätgas som av tillsynsmyndigheten meddelats undantag från kravet på certifiering med stöd av 4 kap. 5 § första stycket för att denne bedriver transmission av vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område.**

Paragrafen anger transmissionsnätsoperatörer som är undantagna från kravet på certifiering enligt gasmarknadslagen. Första punkten motsvarar 2 kap. 1 § sista meningen i certifieringslagen och avser en transmissionsnätsoperatör som innehar högtrycksledning som huvudsakligen används i samband med lokal distribution av naturgas. Punkterna två och tre anger andra transmissionsnätsoperatörer som inte heller behöver vara certifierade. Det är sådana transmissionsnätsoperatörer som medgett undantag från kravet på certifiering enligt beslut som fattats med stöd av bestämmelse i 4 kap. i lagen. Det finns enligt 4 kap. 4 § möjlighet för regeringen att meddela undantag från kravet på certifiering för en transmissionsnätsoperatör för vätgas med ledningsnät beläget endast inom Övre Norrland (NUTS 2 SE33). Tillsynsmyndigheten kan medge undantag från kravet på certifiering för en transmissionsnätsoperatör för vätgas som överför vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område om vissa förutsättningar är uppfyllda. Bestämmelse om sådant undantag återfinns i 4 kap. 5 §.

4 § Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva överföring av gas i högtrycksledning, eller vid en omprövning efter en begäran från Europeiska kommissionen, om kraven i 4 kap. 6–14 §§ är uppfyllda.

För att en transmissionsnätsoperatör för vätgas ska kunna certifieras krävs, förutom att kraven i 4 kap. 6–14 §§ är uppfyllda, att denne bedöms lämplig ur allmän synpunkt att bedriva transmission för vätgas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad en ansökan om certifiering enligt första stycket ska innehålla och om kriterier för kravet på lämplighet ur allmän synpunkt som anges i andra stycket.

Paragrafens *första stycke* motsvarar 2 kap. 2 § första stycket i lag (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag (certifieringslagen) och 3 kap. 6 § andra punkten samma lag.

I *andra stycket* finns ett särskilt krav för att certifiera en transmissionsnätsoperatör för vätgas. För att en transmissionsnätsoperatör för vätgas ska kunna certifieras krävs, förutom att kraven i 4 kap. 6–14 §§ är uppfyllda, att denne bedöms lämplig ur *allmän synpunkt* att bedriva transmission för vätgas. För en transmissionsnätsoperatör för vätgas lyfts kravet på att vara lämplig ur allmän synpunkt ut ur koncessionsprövningen av enskilda transmissionsnätsledningar. Genom att uppfylla kravet på att vara lämplig ur allmän synpunkt i certifieringsprocessen, behöver inte detta kriterium prövas i varje enskild koncessionsansökan för transmissionsledning för vätgas. När det gäller kravet på att transmissionsnätsoperatören för vätgas ska vara *lämplig ur allmän synpunkt* att bedriva transmissionsnätsverksamhet ska tillsynsmyndigheten i en sådan prövning bland annat bedöma huruvida operatören i sin organisation har *tillräcklig kunskap om transmission av vätgas och regelverket som gäller för sådan verksamhet*, vidare att operatören har *tillräckliga resurser och kapital* för att kunna bedriva verksamheten. I bedömningen ska även *sökandens allmänna kompetens och utformningen av den organisation som ska handha transmissionsnätsverksamheten* vägas in. Om sökanden, eller företrädare för företaget som ansöker, tidigare har bedrivit annan tillståndspliktig verksamhet, bör också sökandens eller företrädarens tidigare agerande i annan verksamhet vägas in i prövningen av huruvida operatören är lämplig ur allmän synpunkt.

I *tredje stycket* regleras möjligheten för regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att meddela föreskrifter om vad en ansökan om certifiering enligt första stycket ska innehålla och om kriterier för kravet på lämplighet ur allmän synpunkt som anges i andra stycket.

Slutligt certifieringsbeslut och utnämning till transmissionsnätsoperatör

5 § En certifiering ska gälla först från det att tillsynsmyndigheten har meddelat ett slutligt certifieringsbeslut.

Efter godkänd certifiering ska transmissionsnätsoperatören utnämnas till godkänd certifierad transmissionsnätsoperatör.

Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla ett slutligt beslut om certifiering och utnämning av en transmissionsnätoperatör till Europeiska kommissionen. Anmälan ska innehålla en uppgift om det certifierade företags transmissionsnät. Utnämningen ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

I paragrafen finns bestämmelser om slutligt certifieringsbeslut och utnämning till godkänd certifierad transmissionsnätoperatör.

I första stycket anges att en certifiering ska gälla först från det att tillsynsmyndigheten har meddelat ett slutligt certifieringsbeslut.

I andra stycket finns bestämmelse om att transmissionsnätoperatören efter godkänd certifiering ska utnämnas till godkänd certifierad transmissionsnätoperatör.

Tredje stycket anger att tillsynsmyndigheten utan dröjsmål ska anmäla ett slutligt beslut om certifiering och utnämningen av en transmissionsnätoperatör till Europeiska kommissionen. Anmälan ska innehålla uppgift om det certifierade företags transmissionsnät. Utnämningen ska också offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning. Europeiska unionens officiella tidning (EUT) är den officiella publikationen med EU:s rättsakter, andra akter och officiell information från EU:s institutioner, organ och byråer.

Handläggning av en ansökan och förslag till beslut (preliminärt beslut)

6 § En fråga om certifiering ska prövas skyndsamt. Tillsynsmyndigheten ska ta fram ett förslag till beslut om certifiering (preliminärt beslut) inom 100 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kom in till myndigheten, eller Europeiska kommissionen överlämnat en begäran om certifiering.

Om tillsynsmyndigheten inte har tagit fram ett förslag till beslut (preliminärt beslut) inom den tidsfrist som anges i första stycket, ska myndigheten anses ha föreslagit att certifiering ska beviljas.

I ett förslag till beslut om certifiering (preliminärt beslut) ska det anges att certifiering förutsätter ett slutligt beslut om certifiering.

Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla förslag till beslut om certifiering (preliminärt beslut) eller förhållandet att certifiering får anses beviljats till följd av att myndighetens inte tagit fram något förslag till beslut inom tidsfristen som anges i första stycket, tillsammans med alla relevanta uppgifter i ärendet, till Europeiska kommissionen. Europeiska kommissionen hanterar sedan anmälan i enlighet med förfarandet i artikel 14 i förordning 2024/1789.

I paragrafen finns bestämmelser om handläggning av en ansökan om certifiering och om tillsynsmyndighetens preliminära beslut i certifieringsfrågan.

Tillsynsmyndighetens prövning ska ske skyndsamt. Av första stycket framgår att tillsynsmyndigheten ska ta fram ett förslag till beslut om certifiering (preliminärt beslut) inom 100 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kom in till myndigheten, eller Europeiska kommissionen överlämnat en begäran om certifiering. Kravet gäller således från det att sökandens ansökan är komplett. Om tillsynsmyndigheten begär komplettering av en ansökan börjar inte tidsfristen på 100 dagar att gälla förrän en tillfredsställande komplettering getts in till tillsynsmyndigheten och tillsynsmyndigheten bedömt att ansökan är komplett.

I andra stycket regleras det förhållandet att tillsynsmyndigheten inom 100-dagarsfristen, genom passivitet, inte fattat något preliminärt beslut i certifieringsfrågan. Om så är fallet får tillsynsmyndigheten anses ha kommit fram till ett preliminärt beslut som innebär att ansökan bör beviljas.

Av tredje stycket framgår att i ett förslag till beslut om certifiering (preliminärt beslut) ska det anges att certifiering förutsätter ett slutligt beslut om certifiering.

Begäran om uppgifter

7 § Europeiska kommissionen och tillsynsmyndigheten får begära att från en transmissionsnätoperatör eller ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas få de upplysningar och få ta del av de handlingar som de anser behövs för att förutsättningarna för certifiering ska kunna bedömas.

I paragrafen finns bestämmelse om att både Europeiska kommissionen och tillsynsmyndigheten får begära in uppgifter som behövs för att kunna ta ställning till certifieringsfrågan. Från en transmissionsnätoperatör eller ett företag som bedriver produktion av eller handel med gas ska Europeiska kommissionen och tillsynsmyndigheten kunna få de upplysningar och få ta del av de handlingar som de anser behövs för att förutsättningarna för certifiering ska kunna bedömas.

Paragrafen är ett genomförande av artikel 71.7 i gasmarknadsdirektivet (EU) 2024/1788.

Omprövning av certifiering

8 § En certifierad transmissionsnätoperatör ska till tillsynsmyndigheten anmäla planerade transaktioner och förhållanden som har betydelse för bedömningen av om transmissionsnätoperatören uppfyller kraven i 4 kap. 6–14 §§ och, i förekommande fall, kravet på att vara lämplig ur allmän synpunkt att bedriva transmission för vätgas.

En certifierad transmissionsnätoperatör ska även underrätta tillsynsmyndigheten om eventuella omständigheter som skulle leda till att en

person från ett tredjeland får kontroll över gassystemet eller transmissionsnätoperatören. Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål underrätta Europeiska kommissionen om sådana eventuella omständigheter som kommit till tillsynsmyndighetens kännedom.

Paragrafen behandlar frågan om en certifierad transmissionsnätoperatörs skyldighet att anmäla ändrade förhållanden som kan leda till att en omprövning sker av en redan meddelad certifiering. Paragrafen är ett genomförande av artikel 72.1 och 72.2 i gasmarknadsdirektivet (EU) 2024/1788. Av första stycket framgår att den certifierade transmissionsnätoperatören ska anmäla till tillsynsmyndigheten förhållanden som kan påverka bedömningen av om huruvida transmissionsnätoperatören uppfyller de krav som ställs för att få bli certifierad. När det gäller en transmissionsnätoperatör för vätgas ska också omständigheter som kan påverka bedömningen av om transmissionsnätoperatören är lämplig ur allmän synpunkt anmälas.

I andra stycket finns bestämmelse om att en certifierad transmissionsnätoperatör ska underrätta tillsynsmyndigheten om eventuella omständigheter som skulle leda till att en person från ett tredjeland får kontroll över gassystemet eller transmissionsnätoperatören. Om sådan uppgift anmäls till tillsynsmyndigheten ska tillsynsmyndigheten utan dröjsmål underrätta Europeiska kommissionen om sådana eventuella omständigheter som kommit till tillsynsmyndighetens kännedom.

9 § Tillsynsmyndigheten ska ompröva en certifiering

- 1. efter en anmälan enligt 8 §,**
- 2. efter en begäran från Europeiska kommissionen, eller**
- 3. om det annars finns anledning att anta att en transmissionsnätoperatör inte uppfyller kraven i 4 § första stycket i detta kapitel eller, i förekommande fall, 4 § andra stycket eller 12 § i detta kapitel.**

Paragrafen är ett genomförande av artikel 72.4 c) i gasmarknadsdirektivet (EU) 2024/1788 och anger i vilka situationer tillsynsmyndigheten ska ompröva en certifiering.

10 § Ett omprövningsärende ska handläggas skyndsamt. Om tillsynsmyndigheten inte har meddelat ett beslut i ärendet inom 100 arbetsdagar från det att en anmälan enligt 8 § eller en begäran från Europeiska kommissionen kom in till myndigheten, ska certifieringen anses bestå.

Om certifieringen inte återkallas vid en prövning enligt första stycket, ska tillsynsmyndigheten utan dröjsmål anmäla detta till Europeiska kommissionen och förse kommissionen med alla relevanta uppgifter i ärendet.

I artikel 14.2 i förordning (EU) 2024/1789 finns bestämmelser som gäller tillsynsmyndighetens slutliga beslut i omprövningsärendet.

I paragrafen regleras vissa frågor rörande omprövning av en certifiering. Paragrafen motsvarar i stora delar 3 kap. 8 § certifieringslagen. Tidsfristen i första stycket är ändrad i förhållande till paragrafen i certifieringslagen och överensstämmer med den tidsfrist som gäller för tillsynsmyndigheten att ta fram ett preliminärt beslut om certifiering i ett grundärende om certifiering av en transmissionsnätsoperatör. I paragrafen har hänvisningar till andra paragrafer och bestämmelser i förordning ändras i förhållande till den gamla paragrafen i certifieringslagen.

Återkallelse av certifiering

11 § Tillsynsmyndigheten ska återkalla en certifiering om transmissionsnätsoperatören inte längre uppfyller kraven i 4 § första stycket i detta kapitel eller, i förekommande fall, 4 § andra stycket eller 12 § i detta kapitel.

I paragrafen finns bestämmelse om återkallelse av certifiering. Paragrafen motsvarar i huvudsak 3 kap. 7 § i certifieringslagen men har ändrade paragrafhänvisningar utifrån gasmarknadslagens paragrafindelning.

Särskilt om certifiering i förhållande till tredje land

12 § Om en person från tredje land, eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från tredje land, ansöker om certifiering som transmissionsnätsoperatör krävs, utöver vad som anges i 4 § i detta kapitel, att en certifiering inte äventyrar en trygg energiförsörjning i någon medlemsstat i Europeiska unionen.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 2 § andra stycket certifieringslagen.

13 § Om certifiering begärs av en person från tredje land eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från tredje land, ska tillsynsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen om att certifiering begärts.

Paragrafen motsvarar till viss del 4 kap. 1 § certifieringslagen. I paragrafen anges hur tillsynsmyndigheten ska agera om certifiering begärs av en person från tredje land eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från tredje land. I ett sådant fall ska tillsynsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen om att certifiering begärts. Paragrafen är ett genomförande av artikel 72.1 i gasmarknadsdirektivet (EU) 2024/1788.

14 § Tillsynsmyndigheten ska begära ett yttrande från Europeiska kommissionen om huruvida

- 1. den verksamhet som certifieringen avser uppfyller kraven i 4 kap. 6–14 §§, och**
- 2. en certifiering kan äventyra en trygg energiförsörjning till Europeiska unionen.**

Paragrafen är ett genomförande av artikel 73.5 i gasmarknadsdirektivet (EU) 2024/1788. Paragrafen motsvarar 4 kap. 2 § i certifieringslagen. Paragrafen har anpassats med annan paragrafhänvisning utifrån gasmarknadslagens paragrafindelning.

Certifiering av Innehavare av lagringsanläggning

15 § Den som innehar en lagringsanläggning för gas utom vätgas eller avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras enligt artikel 15 om certifiering av systemansvariga för lagringssystem för naturgas i förordning (EU) 2024/1789.

I paragrafen finns bestämmelse om att en innehavare av en lagringsanläggning eller den som avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras. Certifiering av en sådan aktör görs enligt bestämmelser i artikel 15 i förordning (EU) 2024/1789.

16 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om certifiering enligt 15 §.

I paragrafen finns bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att få meddela ytterligare föreskrifter om certifiering enligt 15 §.

Beslut om att en person inte får företräda aktier

17 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en person inte får företräda de aktier som han eller hon innehar i ett bolag, om de förutsättningar som anges i artikel 15.5 i förordning (EU) 2024/1789 är uppfyllda.

Paragrafen motsvarar 4 a kap. 3 § certifieringslagen med en uppdaterad hänvisning till bestämmelse i den nya gasmarknadsförordningen (EU) 2024/1789.

18 § Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som enligt 17 § inte får företrädas av ägaren. En sådan ansökan prövas av tingsrätten i den ort där ägaren har sin hemvist eller, om ägaren inte har sin hemvist i Sverige, av Stockholms tingsrätt.

En förvaltare har rätt till skälig ersättning för arbete och utlägg. Ersättningen ska betalas av ägaren till aktierna. Om den betalningsskyldige inte godtar förvaltarens anspråk, fastställs ersättningen av tingsrätten.

Paragrafen motsvarar 4 a kap. 4 § certifieringslagen.

19 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter som rör frågor om certifiering enligt detta kapitel.

I paragrafen ges regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten delegation att meddela kompletterande föreskrifter rörande certifiering.

6 kap. Kommunala gasföretag

1 § En sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) får, trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, utanför kommunens område bedriva

- 1. handel med gas samt därmed sammanhängande verksamhet, eller**
- 2. överföring av gas i geografisk närhet till företagets överföringsverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig överföringsverksamhet.**

Paragrafen motsvarar 5 kap. 1 § naturgaslagen. I paragrafen har ordet naturgas ersatts med gas för att paragrafen också ska omfatta verksamhet med vätgas.

2 § Om en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) bedriver handel med gas samt därmed sammanhängande verksamhet, ska verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 7 kap. 1 § 1 ellagen (1997:857), får företaget redovisa de berörda verksamheterna tillsammans.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 2 § naturgaslagen. I likhet med 1 § i kapitlet har ordet naturgas ersatts med gas för att också inkludera vätgas.

7 kap. Intäktsram för gasverksamhet

Beslut om intäktsram

1 § En gasverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en intäktsram som beslutas av tillsynsmyndigheten.

Tillsynsperioden ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod.

Tillsynsmyndigheten ska besluta om intäktsram senast två månader innan tillsynsperioden börjar.

I paragrafen anges att en intäktsram för en tillsynsperiod ska beslutas av tillsynsmyndigheten senast två månader innan tillsynsperiodens början. Paragrafen innebär att tillsynsmyndigheten gör en förhandsprövning av de samlade intäkter som ett gasföretag högst får uppbära från den gasverksamhet som omfattas av intäktsramen under en tillsynsperiod. Uttrycket gasverksamhet definieras som överföring och lagring av gas eller att ge tillträde till en förgasningsanläggning (1 kap. 25 § gasmarknadslagen).

Paragrafens *första stycke* motsvarar hittillsvarande 6 kap. 6 § första stycket naturgaslagen. Paragrafens *andra stycke* motsvarar hittillsvarande 6 kap. 9 § naturgaslagen. Paragrafens *tredje stycke* motsvarar hittillsvarande 6 kap. 8 § första stycket naturgaslagen (jämför artikel 78.7 i gasmarknadsdirektivet). Se prop. 2012/13:85 s. 84 ff.

För ytterligare överväganden till förslagen i 7 kapitlet med bestämmelser om intäktsram för gasverksamhet hänvisar Ei till bedömningarna i betänkandet *Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät*, SOU 2023:64.

2 § En intäktsram ska beslutas var för sig för transmission, distribution, lagring i en lagringsanläggning och drift av en förgasningsanläggning.

Ett beslut om intäktsram för transmission ska omfatta även intäkter från lagring i en rörledning.

I paragrafen finns bestämmelser om beslut om intäktsram för vissa verksamheter. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 6 kap. 6 § andra och tredje styckena naturgaslagen. Se prop. 2012/13:85 s. 30 f. och 84.

3 § Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen.

Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 6 kap. 8 § andra stycket naturgaslagen. Bestämmelsen genomför artikel 78.8 i gasmarknadsdirektivet. Se prop. 2012/13:85 s. 33 f och 85.

4 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från kravet på att ha en intäktsram i fråga om en gasledning eller ett ledningsnät som används för överföring av gas uteslutande inom ett geografiskt avgränsat område som används för industriell eller kommersiell verksamhet.

Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 6 kap. 22 § naturgaslagen när det gäller skyldigheter att ha en intäktsram. Se prop. 2010/11:170 s. 208–210 och 277 och prop. 2012/13:85 s. 94.

Preliminära metoder för att fastställa intäktsramar

5 § Tillsynsmyndigheten ska publicera preliminära metoder för bestämmande av intäktsram. Dessa metoder ska offentliggöras innan gasföretag som bedriver gasverksamhet ska lämna uppgifter enligt 6 §. Relevanta aktörer ska ges skälig tid att yttra sig över de preliminära metoderna.

Senast när beslutet om intäktsram meddelas ska tillsynsmyndigheten redogöra för de synpunkter som har inkommit på metoderna vid publiceringen.

Paragrafen är ny och anger att tillsynsmyndigheten ska publicera preliminära metoder som relevanta aktörer får skälig tid att yttra sig över. De preliminära metoderna ska offentliggöras innan gasföretagen lämnar uppgifter enligt 6 §. Det är tillsynsmyndigheten som avgör på vilket sätt publiceringen ska ske.

Representanter för gasföretag, kundorganisationer samt andra relevanta aktörer ska ges möjlighet att lämna synpunkter på metoderna. Ett av flera syften med bestämmelsen är att involvera kundaktörer i processen för att bestämma intäktsramar för kommande tillsynsperiod och att det dessutom sker på ett tidigt stadium i denna process. För att relevanta aktörer ska ha förutsättningar att inkomma med synpunkter behöver de preliminära metoderna publiceras med sådan framförhållning att det finns skälig tid för yttrande innan tillsynsperioden börjar. Det är viktigt att tillsynsmyndigheten eftersträvar deltagande från flera olika kategorier inom kundkollektivet för att skapa förutsättningar för en balanserad beslutsprocess.

Tillsynsmyndigheten ska senast när beslutet om intäktsram meddelas redogöra för de synpunkter som har lämnats på de preliminära metoderna. Det innebär att tillsynsmyndigheten ger en återkoppling på hur de inkomna synpunkterna har hanterats. Det är myndighetens ansvar att avgöra hur synpunkterna ska omhändertas.

Uppgiftsskyldighet vid bestämmande av en intäktsram

6 § Ett gasföretag som bedriver gasverksamhet ska lämna de uppgifter till tillsynsmyndigheten som myndigheten behöver för att bestämma intäktsramen.

I paragrafen regleras gasföretagens uppgiftsskyldighet. Paragrafen motsvarar delvis hittillsvarande 6 kap. 7 § första stycket naturgaslagen. Se prop. 2012/13:85 s. 85.

7 § Om ett gasföretag som bedriver gasverksamhet inte lämnar uppgifter enligt 6 §, ska tillsynsmyndigheten bestämma en intäktsram som är skälig med hänsyn till uppgifterna i ärendet.

Paragrafen är ny och handlar om att tillsynsmyndigheten ska bestämma en skälig intäktsram om begärda uppgifter inte lämnas in av gasföretagen. En motsvarighet finns i ellagen (hittillsvarande 5 kap. 5 § och ny 5 kap. 10 §).

Se prop. 2012/13:85 s. 32 och s. 85. I de nämnda förarbetena anges uttryckligen att om det skulle inträffa att ett företag inte kommer in med det föreskrivna underlaget, fråntar detta inte myndigheten dess skyldighet att fastställa en intäktsram. Vidare anges att i ett sådant fall får myndigheten utgå från de uppgifter som finns tillgängliga. Genom den bestämmelse som nu införs i gasmarknadslagen kommer detta också till tydligt uttryck i lagstiftningen.

Intäktsramens storlek

8 § Intäktsramen ska inte vara större än vad gasföretaget behöver för

1. driften av den verksamhet som intäktsramen avser, och

2. för att göra nödvändiga investeringar i den verksamhet som intäktsramen avser för att säkerställa verksamhetens funktion.

Paragrafen är ny och anger att intäktsramen inte ska vara större än vad gasföretaget behöver för driften av den verksamhet som intäktsramen avser, och för att göra nödvändiga investeringar i nämnda verksamhet för att säkerställa dess funktion. Bestämmelsen genomför artikel 78.7 a i gasmarknadsdirektivet i fråga om investeringar. I 9 § finns ett bemyndigande som kan möjliggöra för tillsynsmyndigheten att ta fram föreskrifter på området.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka kostnader för driften av den verksamhet som intäktsramen avser som ska täckas av en intäktsram,

2. hur kostnaderna för driften av verksamheten som intäktsramen avser ska beräknas när intäktsramen bestäms, och

3. vad som avses med att gasföretaget ska kunna göra nödvändiga investeringar för att säkerställa verksamhetens funktion.

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i anslutning till 8 §.

Bemyndigandet i *första och andra punkten* ger möjlighet att meddela föreskrifter om vilka kostnader för driften av den verksamhet som intäktsramen avser som ska täckas av en intäktsram samt hur dessa ska beräknas vid bestämmandet av en intäktsram. Sådana föreskrifter skulle kunna avse både driftskostnader och kapitalkostnader men tillsynsmyndigheten ska ta relevanta EU-rättsakter i beaktande när myndigheten avgör vilka föreskrifter som behövs.

Bemyndigandet i *tredje punkten* ger möjlighet att meddela föreskrifter om vad som avses med att gasföretaget ska kunna göra nödvändiga investeringar för att säkerställa verksamhetens funktion. Sådana föreskrifter skulle kunna avse avkastningen på det kapital som investeras i nätverksamheten. Bestämmelsen är formulerad mot bakgrund av artikel 78.7 a i gasmarknadsdirektivet där det anges att tariffer eller metoder ska utformas så att nödvändiga investeringar i näten och i anläggningar för flytande naturgas, så kallade LNG-anläggningar (Liquefied Natural Gas), kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens och anläggningarnas funktion.

Omprövning av intäktsramen under tillsynsperioden

10 § Tillsynsmyndigheten får under tillsynsperioden ändra intäktsramen, om ett gasföretag som bedriver gasverksamhet har ansökt om det och

- 1. det finns omständigheter som bedöms medföra en väsentlig ökning av intäktsramen vid en omprövning efter tillsynsperioden, eller**
- 2. det annars finns särskilda skäl.**

En ansökan om omprövning under tillsynsperioden ska handläggas skyndsamt.

I paragrafen anges att tillsynsmyndigheten får ompröva intäktsramen under tillsynsperioden i vissa fall. Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 6 kap. 13 § naturgaslagen. Se prop. 2012/13:85 s. 35–38 och 89 f.

11 § Tillsynsmyndigheten ska ompröva ett beslut om intäktsram under tillsynsperioden och ändra ramen, om

- 1. ett gasföretag som bedriver gasverksamhet har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek,**
- 2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek, eller**
- 3. det annars finns särskilda skäl.**

I paragrafen anges att tillsynsmyndigheten i vissa fall ska ompröva intäktsramen under tillsynsperioden. Paragrafen motsvarar delvis hittillsvarande 6 kap. 14 § naturgaslagen. Se prop. 2012/13:85 s. 90.

Omprövning av intäktsramen efter tillsynsperioden

12 § Tillsynsmyndigheten ska ompröva intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, om det finns skäl att anta att ramen ska vara större eller mindre med hänsyn till förhållanden som blivit kända efter det att den bestämdes.

Vid en omprövning ska tillsynsmyndigheten senast tio månader efter tillsynsperiodens slut

1. fatta ett slutligt beslut i frågan om ändring av intäktsramen, om det inte finns särskilda hinder, eller
2. informera ett gasföretag som bedriver gasverksamhet om att det slutliga beslutet i ändringsfrågan kommer att fattas vid en senare tidpunkt.

Om myndigheten fattar sitt slutliga beslut i ändringsfrågan senare än tio månader efter tillsynsperiodens slut utan att ha informerat enligt andra stycket 2, får beslutet inte innebära någon nackdel för gasföretaget.

I paragrafen anges att tillsynsmyndigheten ska ompröva intäktsramen efter tillsynsperioden i vissa fall. Paragrafen motsvarar delvis hittillsvarande 6 kap. 16 § naturgaslagen. Se prop. 2012/13:85 s. 91.

13 § Vid en omprövning enligt 12 § ska tillsynsmyndigheten

1. utgå från de uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen och som framgår av det beslut om intäktsram som gäller för ett gasföretag som bedriver gasverksamhet,
2. kontrollera om de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen överensstämmer med det faktiska utfallet för tillsynsperioden, och
3. ändra ramen i den utsträckning det är motiverat av att det faktiska utfallet för tillsynsperioden avviker från de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen.

I paragrafen anges hur tillsynsmyndigheten ska gå till väga vid omprövning efter tillsynsperioden. Paragrafen motsvarar delvis hittillsvarande 6 kap. 17 § naturgaslagen. Se prop. 2012/13:85 s. 92.

14 § Utöver det som anges i 13 § 3 ska intäktsramen ändras, om

1. ett gasföretag som bedriver gasverksamhet har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek, eller

2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek.

I fall som avses i första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Paragrafen är ny och anger att intäktsramen ska ändras vid en omprövning efter tillsynsperioden på grund av att den har bestämts på felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek. Av bestämmelsens andra stycke framgår att det krävs särskilda skäl för att intäktsramen ska få ökas om gasföretaget har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter. Paragrafen har vissa likheter med hittillsvarande 6 kap. 14 § (omprövning under tillsynsperioden) och 6 kap. 16 § (omprövning efter tillsynsperioden) naturgaslagen. Paragrafen ska dock främst jämföras med sin motsvarighet i 5 kap. 24 § ellagen. För att se hur bestämmelsen i ellagen har motiverats, se prop. 2017/18:237 s. 99.

Omprövning till följd av att en intäktsram har ändrats för ett annat gasföretag

15 § När en allmän förvaltningsdomstol har ändrat en intäktsram för ett gasföretag som bedriver gasverksamhet ska tillsynsmyndigheten ompröva det beslut om intäktsram som gäller för ett annat gasföretag som bedriver gasverksamhet, om det senare företaget

1. ansöker om omprövning inom tre månader efter det att domstolens avgörande har fått laga kraft, och

2. anför att de förhållanden som domstolen lagt till grund för ändring i det tidigare avgörandet även finns i fråga om sökandens intäktsram.

Paragrafen är ny och anger att tillsynsmyndigheten på ansökan av ett gasföretag ska ompröva en intäktsram om en allmän förvaltningsdomstol har ändrat intäktsramen för ett annat naturgasföretag. Paragrafen har sin motsvarighet i 5 kap. 25 § ellagen. För att se hur bestämmelsen i ellagen har motiverats, se prop. 2017/18:237 s. 99 f.

Omprövning till följd av att intäktsramen har ändrats i fråga om en tidigare tillsynsperiod

16 § Om tillsynsmyndigheten eller en allmän förvaltningsdomstol har ändrat intäktsramen i fråga om en tillsynsperiod som har gått till ända och det avgörandet har fått laga kraft, ska tillsynsmyndigheten ompröva ett beslut om intäktsram för en senare tillsynsperiod och göra de ändringar som den ändrade ramen motiverar.

I paragrafen regleras vad som gäller om tillsynsmyndigheten eller en allmän förvaltningsdomstol efter ett överklagande har ändrat intäktsramen för en tidigare tillsynsperiod. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 6 kap. 18 § naturgaslagen, men har omformulerats något för att efterlikna motsvarande bestämmelse i 5 kap. 26 § ellagen. Se prop. 2012/13:85 s. 92.

Uppgiftsskyldighet vid omprövning av en intäktsram

17 § Ett gasföretag som bedriver gasverksamhet ska till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för prövning enligt 11, 12 och 16 §§.

I paragrafen regleras gasföretagens uppgiftsskyldighet vid omprövning av intäktsramen och vid omfördelning av intäktsramen. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 6 kap. 24 § naturgaslagen. Jämför även med motsvarande bestämmelse i 5 kap. 37 § ellagen. Se prop. 2012/13:85 s. 94.

Avvikelser från intäktsramen

18 § Om de samlade intäkterna från gasverksamheten under tillsynsperioden har varit större än intäktsramen, ska tillsynsmyndigheten besluta att ramen för en efterföljande tillsynsperiod ska minskas med ett belopp som motsvarar överskottet.

I paragrafen anges när tillsynsmyndigheten ska minska intäktsramen på grund av överskott från en tidigare tillsynsperiod. Paragrafen motsvarar delvis hittillsvarande 6 kap. 19 § naturgaslagen. Paragrafen har sin motsvarighet i 5 kap. 27 § ellagen.

19 § Om de samlade intäkterna från gasverksamheten under tillsynsperioden har överstigit intäktsramen med mer än fem procent, ska tillsynsmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett överdebiteringstillägg.

Beräkningen av överdebiteringstillägget ska grundas på den del av de samlade intäkterna från gasverksamheten som överstiger intäktsramen.

Överdebiteringstillägget ska beräknas efter en räntesats som motsvarar den genomsnittliga referensränta enligt 9 § räntelagen (1975:635) som under tillsynsperioden fastställts av Riksbanken med ett tillägg av femton procentenheter.

I paragrafen anges när tillsynsmyndigheten ska ta ut överdebiteringstillägg på grund av överskott i förhållande till intäktsramen och hur det ska beräknas. Paragrafen motsvarar delvis hittillsvarande 6 kap. 20 § naturgaslagen, men en anpassning har skett för att efterlikna motsvarande bestämmelse i 5 kap. 28 § ellagen. Se prop. 2012/13:85 s. 93.

20 § Om de samlade intäkterna från gasverksamheten under en tillsynsperiod har varit mindre än intäktsramen, ska tillsynsmyndigheten besluta att gasföretaget som bedriver gasverksamheten från verksamheten får uppbära ett belopp som motsvarar underskottet under den närmast följande tillsynsperioden.

Tillsynsmyndigheten får besluta att ett gasföretag som bedriver gasverksamhet får uppbära beloppet eller en del av beloppet även under den tillsynsperiod som följer på den närmast följande tillsynsperioden om gasföretaget ansöker om det. Ett sådant beslut får meddelas endast om det finns särskilda skäl.

Det belopp som tillsynsmyndigheten beslutar ska inte anses vara intäkter från gasverksamheten vid avstämning mot intäktsramen för den tillsynsperiod under vilken beloppet får uppbäras. Detta gäller dock endast i den utsträckning intäkterna från verksamheten annars skulle överstiga intäktsramen.

Paragrafen är ny och anger när tillsynsmyndigheten ska öka intäktsramen på grund av underskott från en tidigare tillsynsperiod, så kallad överrullning av underskott. Paragrafens första stycke har vissa likheter med hittillsvarande 6 kap. 19 § naturgaslagen och är uppbyggt på samma sätt som 5 kap. 29 § första stycket ellagen. Paragrafens andra stycke är nytt och innehåller en möjlighet för tillsynsmyndigheten att efter ansökan från gasföretaget tillåta att ett underskott rullas över till en senare tillsynsperiod än den närmast följande, dvs. till en tredje tillsynsperiod. Tillsynsmyndigheten kan även avslå eller endast delvis bevilja en sådan ansökan.

Det krävs att särskilda skäl för sådan överrullning föreligger. Exempel på vad som kan utgöra särskilda skäl är att gasföretaget inte har haft en rimlig möjlighet att utnyttja intäktsramen under tillsynsperioden. Det kan också finnas andra externa faktorer som gasföretagen inte har kunnat råda över, som medför att det blir svårt att nyttja intäktsramen på ett sätt som inte innebär stora prisfluktuationer för kunderna. Eftersom investeringar i gasnätet typiskt sker på lång sikt och behöver planeras i god tid kan det därför finnas omständigheter som inte ger gasföretaget en rimlig möjlighet att använda intäktsramen under enbart den närmast följande tillsynsperioden. Tillsynsmyndigheten bör därför ges möjlighet att kunna tillåta gasföretag att använda hela eller delar av ett underskott under en tredje tillsynsperiod.

Till skillnad från det som följer av 18 och 19 §§ gäller tillsynsmyndighetens beslut enligt första eller andra stycket inte storleken på intäktsramen för den tillsynsperiod till vilken överrullningen sker. I stället får gasföretaget möjlighet att uppbära ett belopp som svarar mot underskottet utan att beloppet anses vara intäkter från den verksamhet som intäktsramen avser vid avstämning mot

intäktsramen för den tillsynsperiod under vilken beloppet får uppbäras. Detta framgår av tredje stycket, som liknar 5 kap. 29 § andra stycket ellagen.

Gasföretaget får alltså göra ett slags avdrag vid avstämningen av den slutliga intäktsramen. Avdraget får inte vara större än den del av gasföretagets intäkter som överstiger den nya intäktsramen.

Se prop. 2012/13:85 s. 92 f. Se även prop. 2017/18:237 s. 101 (förarbeten till 5 kap. 29 § ellagen) när det gäller paragrafens första och tredje stycken.

Beräkning av intäkter

21 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur gasföretagens intäkter under en tillsynsperiod ska beräknas vid avstämning mot intäktsramen.

Paragrafen innehåller bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur gasföretagens intäkter under en tillsynsperiod ska beräknas vid avstämning mot intäktsramen.

Bemyndigandet har sin motsvarighet i 5 kap. 31 § ellagen.

Effektivt utnyttjande av gasledningarna

22 § När intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till i vilken utsträckning den verksamhet som intäktsramen avser bedrivs på ett sätt som bidrar till ett effektivt nyttjande av gasledningarna. En sådan bedömning får medföra en ökning eller minskning av intäktsramen.

I paragrafen finns bestämmelser som syftar till att skapa särskilda incitament för gasföretagen att bedriva verksamheten på ett sätt som bidrar till ökad energieffektivisering. Bestämmelsen genomför artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet (EU) 2023/1791⁶⁴ och har sin motsvarighet i 5 kap. 11 § ellagen vars förarbeten finns i prop. 2017/18:237 s. 92 f.

23 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt nyttjande av gasledningar.

I paragrafen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt nyttjande av gasledningar. Paragrafen motsvaras delvis av i 5 kap. 6 § 1 ellagen vars förarbeten finns i prop. 2017/18:237 s. 89 f.

---

⁶⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning)

Besluts giltighet

24 § Ett beslut av tillsynsmyndigheten enligt 1, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19 eller 20 §§ gäller omedelbart.

I paragrafen anges att vissa beslut gällande intäktsramar gäller omedelbart. Paragrafen motsvarar i sak hittillsvarande 6 kap. 23 § naturgaslagen. Se prop. 2012/13:85 s. 94.

Intäktsram vid överlåtelse av verksamhet

25 § Om ett gasföretag som bedriver gasverksamhet överlåter gasverksamhet som det har fastställts en intäktsram för, ska intäktsramen gälla för förvärvaren. Det gasföretag som har tagit över verksamheten ska vid tillämpningen av detta kapitel träda i överlåtarens ställe.

I paragrafen redogörs för intäktsram vid överlåtelse av verksamhet för vilken en intäktsram har fastställts. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 6 kap. 21 § naturgaslagen. Se prop. 2012/13:85 s. 93 f.

8 kap. Systembalansavtal och balansansvar m.m.

Systembalansansvar

1 § Regeringen ska ge i uppdrag åt en juridisk person som frivilligt åtar sig det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av gas i det västsvenska gassystemet (systembalansansvarig).

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om den systembalansansvariges uppgifter.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 1 § i naturgaslagen (2005:403). I paragrafen i naturgaslagen fanns även en möjlighet för regeringen att ge i uppdrag till en myndighet att vara systembalansansvarig. Denna möjlighet har tagits bort. Före 1 januari 2013 var Affärsverket svenska kraftnät systemansvarig myndighet och fullgjorde uppgiften att balansera det nationella naturgassystemet (numera det västsvenska naturgassystemet). Numera utförs systembalansansvaret av den privata aktören, Swedegas AB. Det är inte aktuell med en återgång till att en myndighet utför den aktuella uppgiften varför det inte längre föreligger något behov av att kunna peka ut en myndighet för uppgiften att ansvara för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av gas i det västsvenska gassystemet.

I paragrafen har delegationsbestämmelsen ändrats på så sätt att regeringen *får* meddela föreskrifter om den systembalansansvariges uppgifter. Regeringen har

också möjlighet att vidaredelegera föreskriftsrätten om den systembalansansvariges uppgifter till tillsynsmyndigheten.

2 § Den som innehar en sådan gasledning som används för överföring av gas men som inte är sammankopplad med det västsvenska gassystemet, ansvarar för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av gas i den egna ledningen.

Bestämmelserna i 4–16, 18 och 19 §§ ska tillämpas även i fråga om en sådan ledning som avses i första stycket. Vad som där gäller för den systembalansansvarige respektive det västsvenska gassystemet ska då i stället gälla ledningsinnehavaren respektive gasledningen.

I det fall som avses i 7 § första stycket ska ledningsinnehavaren underrätta leverantören av gas. I det fall som avses i 7 § andra stycket ska den balansansvarige underrätta innehavaren av gasledningen, som ska underrätta leverantören av gas. Underrättelser enligt detta stycke ska ske utan dröjsmål.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 2 § naturgaslagen. Paragrafhänvisningen i bestämmelsen är ändrad utifrån gasmarknadslagens paragrafindelning.

3 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för dem som bedriver överföring av gas att till den systembalansansvarige lämna de uppgifter som behövs för utövandet av systembalansansvaret.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 3 § naturgaslagen.

Balansansvar och balansavtal

4 § En leverantör av gas får bara leverera gas i uttagpunkter för vilka leverantören eller någon annan, gentemot den systembalansansvarige, har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det västsvenska gassystemet tillförs lika mycket gas som tas ut i uttagpunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande ska göras genom ett avtal med den systembalansansvarige (balansavtal).

Första stycket tillämpas inte under den tidsfrist som anges i 8 §.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 4 § naturgaslagen. Före paragrafen har rubriken ändrats till att också ange *balansavtal*. Ur paragrafen har utgått en definition av begreppet uttagpunkt som nu i stället definieras i gasmarknadslagens inledningskapitel.

5 § Villkoren i ett balansavtal ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Villkoren ska därutöver ge gasanvändaren lämpliga incitament att balansera inmatning och uttag på ett effektivt sätt.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 5 § första stycket i naturgaslagen men kraven på villkoren i balansavtalen har preciserats ytterligare. Nu tillkommer även kraven på att villkoren ska ge gasanvändaren lämpliga incitament att balansera inmatning och uttag på ett effektivt sätt. Övervägandena finns i avsnitt 5.23.

6 § Den systembalansansvarige får inte ingå balansavtal förrän de metoder som har använts för att utforma avtalen har godkänts av tillsynsmyndigheten.

Bestämmelsen är ny på så sätt att *metoderna* som använts för att utforma avtalen måste vara godkända av tillsynsmyndigheten innan den systembalansansvarige får ingå balansavtal. Detta innebär en återgång till regler som fanns i den svenska naturgaslagstiftningen då Affärsverket svenska kraftnät var systemansvarig myndighet och ansvarade för att balansen kortsiktigt upprätthölls mellan inmatning och uttag av gas i det nationella naturgassystemet (senare ändrat till det västsvenska naturgassystemet). Då den privata aktören, Swedegas AB, tog över systembalansansvaret för det västsvenska naturgassystemet, ändrades kraven på så sätt att tillsynsmyndigheten skulle godkänna de enskilda avtalsvillkoren innan den systembalansansvarige fick ingå balansavtal. Återgången till ordningen med tillsynsmyndighetens metodgodkännande, i stället för godkännande av de enskilda avtalsvillkoren, innebär en harmonisering med det regelverk som tillämpas i Danmark. Därigenom blir tillsynsmyndigheternas prövning av balansavtal mer likartad i de båda medlemsstaterna. Detta är önskvärt då vi har en gemensam balanseringszon med Danmark sedan 2019 och tillsynsmyndigheterna i Sverige och Danmark ska metodgodkänna samma balansavtal i respektive land.

7 § Tillsynsmyndigheten ska godkänna metoderna om de kan antas leda till att avtalen uppfyller kraven i 5 §.

Tillsynsmyndigheten kan begära ändring av metoden för att godkänna den. Vid begäran om ändring av metoden ska den systembalansansvarige inom två månader efter tillsynsmyndighetens begäran lämna in ett förslag till ändrad metod för godkännande.

Tillsynsmyndighetens beslut i fråga om godkännande gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 5 § andra stycket sista meningen och tredje stycket naturgaslagen. Tillsynsmyndighetens kontroll av metoderna syftar till att

säkerställa att avtalen uppfyller kraven i 5 §. Någon kontroll av avtalsvilkorens skälighet ska inte ske inom ramen för metodprövningen. Detta sker i stället i efterhand inom ramen för tillsynen. Någon tidsperiod under vilken ett godkännande gäller är inte angiven. Det ligger i sakens natur att godkännandet gäller så länge villkoren i balansavtalen och de godkända metoderna inte ändras.

I andra stycket anges vad som ska gälla om tillsynsmyndigheten vid sin prövning inte godkänner metoden för balansavtalet. Då ska tillsynsmyndigheten begära att den systembalansansvarige ändrar metoden. Den systembalansansvarige ska inom två månader från tillsynsmyndighetens begäran om ändring av metoden komma in med en ny metod och balansavtal till tillsynsmyndigheten för godkännande.

Tredje stycket motsvarar, som angetts ovan, 7 kap. 5 § tredje stycket i naturgaslagen. Av förarbetena, prop. 2004/05:62, s. 236 och s. 231–232, då bestämmelsen infördes i den svenska naturgaslagstiftningen uttalades följande.

Ett beslut om godkännanden gäller omedelbart, dvs. utan hinder av att det inte vunnit laga kraft. Dessutom ska det delges enligt bestämmelserna om kungörelsedelgivning med en obestämd krets personer. Därvid behöver inte bestämmelsen i 17 § andra stycket delgivningslagen iakttas. Dagen för delgivning bildar utgångspunkt för den tid inom vilken överklagande ska ske. Skälet till att delgivning ska ske genom kungörelsedelgivning är att ett stort antal personer och företag berörs av metoderna. Genom kungörelsedelgivningen börjar tidsfristen för överklagande att löpa för samtliga berörda tämligen snart efter beslutet. Därigenom kan man ganska snart konstatera huruvida metoderna slutgiltigt är godkända eller om de kan komma att ändras.

8 § Den systembalansansvarige ska offentliggöra de villkor som tillämpas i balansavtalen samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om dessa villkor.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om offentliggörande av villkor enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 6 § naturgaslagen.

Upphörande och återställande av balansansvar m.m.

9 § När den systembalansansvarige får kännedom om att ett avtal med den systembalansansvarige om balansansvar enligt 4 § första stycket ska upphöra att gälla, ska den systembalansansvarige utan dröjsmål underrätta de innehavare av gasledning på vars ledningsnät de uttagpunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Ledningshavaren ska utan dröjsmål underrätta berörda leverantörer av gas.

När någon, som i ett avtal med en leverantör av gas har åtagit sig balansansvaret i de uttagspunkter där leverantören levererar gas, får kännedom om att detta avtal ska upphöra att gälla, ska den balansansvarige utan dröjsmål underrätta den systembalansansvarige och de innehavare av gasledning på vars ledningsnät de uttagspunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Innehavarna av gasledning ska utan dröjsmål underrätta leverantören av gas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om underrättelseskyldigheten enligt första och andra styckena.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 7 § naturgaslagen. Före paragrafen har en rubrik tillkommit för att underlätta kapitlets läsbarhet.

10 § En leverantör av gas som med omedelbar verkan förlorat sitt balansansvar får återställa balansansvaret inom en tidsfrist om tio vardagar, dock högst femton kalenderdagar. Tidsfristen börjar löpa dagen efter den då leverantören tagit del av eller haft möjlighet att ta del av den först mottagna underrättelsen enligt 9 § första eller andra stycket.

Den tidsfrist för att återställa balansansvaret som anges i första stycket gäller också en leverantör vars avtal om balansansvar sagts upp och upphör att gälla före fristens utgång.

Första och andra styckena gäller inte om leverantören trätt i likvidation, ställt in betalningarna, försatts i konkurs eller förklarat sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret.

Om leverantören under tidsfristen träder i likvidation, ställer in betalningarna, försatts i konkurs, eller förklarar sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret upphör tidsfristen omedelbart att löpa.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 7 a § i naturgaslagen.

11 § En leverantör av gas som under tidsfristen återställer sitt balansansvar ska, före tidsfristen löper ut, underrätta berörda innehavare av gasledning om vem som har åtagit sig balansansvaret i de uttagspunkter där leverantören levererar gas.

Ett balansansvar som en ny balansansvarig åtagit sig gäller, trots det som anges i 20 §, från och med dagen efter det att berörd ledningsinnehavare mottagit underrättelsen från leverantören.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om underrättelse enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 7 b § första och andra stycket i naturgaslagen. I paragrafen har ett bemyndigande tillkommit som innebär att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om underrättelse enligt första stycket. Detta bemyndigande fanns tidigare i 7 kap. 7 b § femte stycket.

Konsekvenser av utebliven underrättelse om ny balansansvarig

12 § Om ledningsinnehavaren inte har mottagit en underrättelse från leverantören om vem som är ny balansansvarig i berörda uttagspunkter innan tidsfristen har löpt ut, ska ledningsinnehavaren dagen efter fristens utgång anvisa berörda gasanvändare en leverantör. Denne ska gentemot ledningsinnehavaren ha åtagit sig att leverera gas till gasanvändare som saknar leverantör. Ett balansansvar som en ny balansansvarig åtagit sig gäller, trots det som anges i 20 §, från och med dagen för anvisningen.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 7 b § tredje stycket naturgaslagen. Före paragrafen har en rubrik tillkommit för att tydliggöra vad bestämmelsen, och de efterföljande bestämmelserna, reglerar.

13 § Ledningsinnehavaren ska utan dröjsmål underrätta gasanvändare om vilken leverantör som har anvisats och om gasmarknadslagens bestämmelser om byte av leverantör. Den anvisade leverantören ska utan dröjsmål underrätta gasanvändaren om de villkor för leveransen som leverantören tillämpar.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 7 b § fjärde stycket naturgaslagen. I 17 § finns ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att meddela föreskrifter om vad underrättelsen ska innehålla.

14 § Om en leverantör av gas inte får återställa balansansvaret enligt 10 § eller om en sådan tidsfrist som avses där upphör att löpa enligt 10 § fjärde stycket, ska innehavaren av gasledning så snart som möjligt anvisa berörda gasanvändare en leverantör, som gentemot ledningsinnehavaren har åtagit sig att leverera gas till gasanvändare som saknar leverantör. Den nye balansansvariges balansansvar gäller, trots det som anges i 20 §, från och med dagen för anvisningen.

Ledningsinnehavaren ska utan dröjsmål underrätta gasanvändare om vilken leverantör som har anvisats och om gasmarknadslagens bestämmelser om byte av leverantör. Den anvisade leverantören ska utan dröjsmål underrätta gasanvändare om de villkor för leveransen som leverantören tillämpar.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 7 c § naturgaslagen.

15 § En leverantör av gas som levererar gas till en gasanvändare i en viss uttagspunkt är, oavsett vad som avtalats, skyldig att fortsätta leverera gas tills leveransskyldigheten upphör enligt andra stycket.

Leveransskyldigheten upphör om gasanvändare slutar att ta ut gas i uttagspunkten, om någon annan leverantör börjar leverera gas till gasanvändaren i uttagspunkten eller om överföringen av gas enligt 10 kap. 1 § eller enligt avtal får avbrytas på grund av att gasanvändaren har försummat sina skyldigheter gentemot leverantören.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 7 d § naturgaslagen.

Anmälan om övertagande av gasleverans

16 § En leverantör av gas, som ska börja leverera gas till en uttagspunkt eller överta leveranserna till en gasanvändare i dennes uttagspunkt, ska anmäla detta till innehavaren av gasledningen. Anmälan ska även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagspunkten. En anmälan om att börja leverera gas ska göras omedelbart.

En leverantör av gas får överta leveranserna till en gasanvändare i dennes uttagspunkt fjorton dagar efter anmälan enligt första stycket.

En innehavare av gasledning som tar emot en anmälan enligt första stycket ska sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om gasleverantörers skyldigheter enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 8 § naturgaslagen. Före paragrafen har en rubrik tillkommit som ett led i att öka läsbarheten av kapitlet.

Anvisad gasleverantör

17 § Gasanvändare som saknar leverantör av gas ska av berörd innehavare av gasledning anvisas en leverantör, som gentemot ledningsinnehavaren har åtagit sig att leverera gas till sådana gasanvändare.

Innehavaren av gasledning ska utan dröjsmål underrätta gasanvändaren om vilken leverantör som anvisats, om innebörden av en sådan anvisning och om gasmarknadslagens bestämmelser om byte av leverantör.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 8 a § första och andra stycket naturgaslagen.

§ 18 Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad underrättelsen enligt 13 § och 17 § andra stycket ska innehålla.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande till regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten om vad underrättelser från ledningsinnehavaren till gasanvändaren ska innehålla. Motsvarande bestämmelse finns i 7 b § femte stycket och 8 § a tredje stycket naturgaslagen.

19 § Den anvisade leverantören ska utan dröjsmål underrätta gasanvändaren om de villkor för leveransen som leverantören avser att tillämpa och om den dag då leverantören avser att påbörja leveransen enligt avtalet.

För förbrukningen av den gas som inte levererats enligt ett leveransavtal med en leverantör, som är leveransskyldig enligt 15 §, ska gasanvändaren betala till den anvisade leverantören enligt de villkor som denne tillämpar.

En gasanvändare, som har saknat leveransavtal med en enligt 15 § leveransskyldig leverantör och som inte har anvisats en ny leverantör enligt 17 §, ska för förbrukningen av gas under den tid som gasanvändaren har saknat sådant leveransavtal betala till en leverantör som anvisas av ledningsinnehavaren och enligt de villkor som den anvisade leverantören tillämpar.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 8 a § fjärde och femte stycket och 7 kap. 7 b § naturgaslagen.

20 § En operatör ska välja ut en anvisad gasleverantör på ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande sätt. Operatören ska informera gasanvändaren om hur gasleverantören har valts ut.

Den anvisade leverantören ska utan dröjsmål underrätta gasanvändare om de villkor för leveransen som leverantören tillämpar.

En anvisad gasleverantör ska minst en gång per kvartal lämna följande information till gasanvändaren:

1. en redogörelse för vilka olika avtal som gasleverantören erbjuder samt uppgifter om priser och leveransvillkor för de olika avtalen, och
2. uppgifter om var gasanvändaren, oberoende av gasleverantören, kan hitta information om priser och leveransvillkor som andra gasleverantörer tillämpar för leverans av gas till gasanvändare. Paragrafen är ny. Första stycket anger hur en operatör ska välja ut en anvisad gasleverantör. Det finns i dag inga bestämmelser

om hur ett gasföretag ska välja ut en anvisad gasleverantör. Artikel 29 i gasmarknadsdirektivet ställer krav på att gasföretaget ska välja en anvisad gasleverantör på ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande sätt. Med de uppställda rekvisiten bör inte ett regelrätt upphandlingsförfarande avses. Den som utser sistahandsleverantören måste göra det på objektiva grunder, vara öppen med vilka grunderna är och inte på ett otillbörligt sätt gynna exempelvis närstående företag. Med hänsyn till kravet på transparens bör operatören även vara skyldig att informera kunden om hur den anvisade gasleverantören har valts ut.

Andra stycket innehåller en bestämmelse om att den anvisade leverantören utan dröjsmål ska informera gasanvändaren om hur gasleverantören har valts ut.

Tredje stycket innehåller en bestämmelse om att en anvisad gasleverantör ska minst en gång per kvartal lämna information om avtal och villkor till gasanvändaren, samt att uppgifter om var gasanvändaren kan hitta information om priser och leveransvillkor som andra gasleverantörer tillämpar för leverans av gas. Bestämmelsen innebär ett genomförande av artikel 29.4 i gasmarknadsdirektivet.

Övervägande finns i avsnitt 5.28.

21 § Den som övertar balansansvaret i en gasanvändares uttagpunkt efter en anmälan enligt 16 § första stycket får göra det från och med den dag då gasleverantören övertar leveranserna.

I andra fall får balansansvaret bara övertas från och med den första dagen i en kalendermånad. Den leverantör som enligt 15 § är leveransskyldig i uttagpunkten ska enligt de närmare föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddelar underrätta innehavaren av gasledning om övertagandet senast en månad innan det ska ske.

Den systembalansansvarige får, om det finns särskilda skäl, i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en uttagpunkt ska börja gälla tidigare än vad som följer av andra stycket.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 9 § första till tredje stycket naturgaslagen.

22 § En innehavare av gasledning som tar emot en anmälan enligt 21 § andra stycket ska sända underrättelser om detta.

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om underrättelser enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 9 § fjärde och femte stycket naturgaslagen.

Underrättelse till den systembalansansvarige om byte av balansansvarig

23 § Den som bedriver överföring av gas ska enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten hålla den systembalansansvarige underrättad om byte av balansansvarig enligt 11 § första stycket och 12 § första stycket, 14 § första stycket och 21 §. Den som bedriver överföring av gas ska dessutom hålla den systembalansansvarige underrättad om vem som har åtagit sig balansansvaret för dennes egna inköp.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 10 § naturgaslagen. Före paragrafen har en rubrik tillkommit för att tydliggöra vad paragrafen reglerar.

Avräkning mellan balansansvariga

24 § Den systembalansansvarige ska svara för avräkningen mellan de balansansvariga.

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om avräkningen enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 11 § naturgaslagen. Före paragrafen har en rubrik tillkommit som anger vad paragrafen, och efterföljande paragraf, reglerar.

25 § En leverantör av gas som har levererat gas till en uttagpunkt där det saknas någon som är balansansvarig ska vid den systembalansansvariges avräkning anses som balansansvarig i uttagpunkten. Ersättning ska betalas enligt de villkor som den systembalansansvarige tillämpar mot balansansvariga.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 12 § naturgaslagen.

Åtagande om lagring av gas

26 § De leverantörer av gas som har åtagit sig ett balansansvar enligt 4 § ska genom balansavtalet även åta sig ett ekonomiskt ansvar för att, efter begäran av den systembalansansvarige, lagra gas så att det fyllnadsmål och den fyllnadsbana med delmål nås som avses i artikel 6a i förordning (EU) 2017/1938.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 12 a § naturgaslagen. Före paragrafen har en rubrik tillkommit som anger vad paragrafen reglerar.

9 kap. Leverans av gas

Inledande bestämmelser

1 § Detta kapitel gäller leverans av gas till gasanvändare.

Paragrafen anger kapitlets innehåll.

2 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i detta kapitel är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne.

Bestämmelsen motsvarar 8 kap. 2 § naturgaslagen.

Uppgifter i avtal

3 § Ett avtal mellan en gasanvändare och en gasleverantör ska innehålla uppgifter om

1. Gasleverantörens namn, adress, e-postadress, webbplats och telefonnummer,
2. produktens namn och avgiftens beteckning,
3. när avtalet träffas och vid vilken tidpunkt naturgasleverantören planerar att överta leveranserna till gasanvändaren,
4. vilka tjänster avtalet omfattar,
5. gasleverantörens åtagande gentemot gasanvändaren,
6. på vilket sätt aktuell information om alla tillämpliga priser och kombinerade produkter eller tjänster kan erhållas,
7. avtalets löptid samt villkoren för att förlänga och säga upp avtalet inklusive eventuella kombinationserbudanden,
8. tydliga, objektiva, offentliggjorda och kontrollerbara åtaganden från gasleverantören om miljöprestanda, inklusive eventuella koldioxidutsläpp och uppgift om certifiering av förnybar och koldioxidsnål gas som levereras,
9. hur och var ett klagomål kan lämnas samt, ifråga om konsumenter, information om konsumenträttigheter, och
10. i förekommande fall, information om leverantören och priset på produkter eller tjänster som är kopplade till, eller kombinerade med, leverans av gas, biogas, vätgas eller annan gas.

Informationen om avtalsvillkoren ska ges på ett enkelt och begripligt sätt.

Information från leverantören om produkter eller tjänster, villkor och priset på dessa produkter eller tjänster, som är kopplade till eller kombinerade med leverans av gas ska tillhandahållas innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

Gasanvändare ska tillhandahållas en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett enkelt och begripligt sätt.

Paragrafens första stycke innehåller bestämmelser om vad ett avtal mellan en gasanvändare och en gasleverantör ska innehålla och motsvarar i huvudsak 8 kap.

13 § naturgaslagen. Förslaget innehåller vissa tillägg jämfört med den bestämmelsen. Bestämmelsen omfattar samtliga gasanvändare. Leverantörer ska utöver vad som gällde tidigare enligt naturgaslagen ange

- på vilket sätt aktuell information om alla tillämpliga priser och kombinerade produkter eller tjänster kan erhållas, hur gasanvändaren kan säga upp avtalet inklusive eventuella kombinationserbjudanden,
- tydliga, objektiva, offentliggjorda och kontrollerbara åtaganden från gasleverantören om miljöprestanda, inklusive eventuella koldioxidutsläpp och uppgift om certifiering av förnybar och koldioxidsnål gas som levereras.
- hur och var ett klagomål kan lämnas samt, ifråga om konsumenter, information om konsumenträttigheter
- i förekommande fall, information om leverantören och priset på produkter eller tjänster som är kopplade till, eller kombinerade med, leverans av gas, biogas, vätgas eller annan gas.

Andra stycket motsvarar delvis 8 kap. 13 § andra stycket naturgaslagen. Bestämmelsen har ändrats så att den omfattar produkter, tjänster och kombinerade och kopplade tjänster till dessa.

Tredje stycket är nytt och anger att gasanvändaren innan avtalet ingås ska tillhandahållas en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett enkelt och begripligt sätt. Detta ska ske även om avtalet ingås genom en mellanhand. Genom bestämmelsen uppfylls artikel 11.3 j) i gasmarknadsdirektivet.

Övervägande finns i avsnitt 5.26.

4 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om vilka delar av avtalsinnehållet enligt 3 § som ska finnas med i den sammanfattning som gasleverantörer ska tillhandahålla enligt tredje stycket samma paragraf och hur sammanfattningen ska tillhandahållas.

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande till regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att meddela föreskrifter om vad sammanfattningen av avtalet enligt 3 § ska innehålla och hur den ska tillhandahållas.

Betalningssätt

5 § En gasleverantör ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en gasanvändare endast på grund av det betalningssätt denne har valt.

Om en gasleverantör tillämpar ett system med förskottsbetalning för konsumenter, ska detta vara skäligt och grundat på den förväntade förbrukningen.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

Första stycket motsvarar 8 kap. 15 § naturgaslagen, men gäller i detta kapitel endast gasleverantörer.

Andra stycket motsvarar 8 kap. 15 § andra stycket naturgaslagen, men gäller i detta kapitel endast gasleverantörer. Bestämmelser motsvarande första och andra stycket för operatörer finns i kapitel 3.

Tredje stycket motsvarar artikel 11 punkten 6 i gasmarknadsdirektivet.

Övervägande finns i avsnitt 5.26.

Ändrade avtalsvillkor

6 § En gasleverantör som avser att ändra villkoren för ett avtal som löper tills vidare ska i ett särskilt meddelande underrätta gasanvändaren om ändringen och om gasanvändarens rätt att säga upp avtalet. Om villkorsändringen gäller sättet att beräkna priset för leverans av gas, ska även skälen och villkoren för ändringen redovisas i meddelandet.

Gasleverantören ska underrätta gasanvändaren senast två veckor innan de nya villkoren börjar tillämpas. Om gasanvändaren är konsument ska gasleverantören underrätta gasanvändaren senast två månader innan de nya villkoren börjar tillämpas.

Paragrafens första stycke motsvarar delvis 8 kap. 16 § första stycket naturgaslagen, men har utökats till att omfatta samtliga gasanvändare. Första stycket har också utökats genom en bestämmelse som rör villkorsändringar som påverkar hur priset beräknas. Med detta avses faktorer som påverkar priset som tex leverantörens påslag eller annat. I dessa fall ska gasleverantören ange skälen till att ändringen görs och de nya villkoren. Förslaget innebär ett införlivande av artikel 11 i gasmarknadsdirektivet.

Andra stycket motsvarar delvis 8 kap. 16 § andra stycket naturgaslagen. Gasmarknadsdirektivet ställer krav på att gasanvändare ska underrättas senast två veckor innan de nya villkoren börjar tillämpas. För konsumenter gäller alltså fristen om två månader.

Övervägande finns i avsnitt 5.26.

Fakturerings och debitering

7 § En gasleverantör, eller den som förmedlar leverans av gas, får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla gasanvändare fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 13 § naturgaslagen och omfattar som tidigare gasleverantörer. Bestämmelsen har utökats till att omfatta även den som förmedlar leverans av gas. En sådan kan aktör kan utgöras av ett tjänsteföretag som har avtal med gasanvändaren även om andra tjänster eller ett företag eller förening som förmedlar avtal om leverans av gas till flera gasanvändare. Motsvarande bestämmelse för operatörer finns i 3 kap.

Övervägande finns i avsnitt 5.26.

8 § En gasleverantörs debitering av gasanvändarna ska avse uppmätt faktisk förbrukning eller, vid avsaknad av mätvärden, beräknade mängder.

Paragrafen motsvarar i sak 7 kap. 14 § första och andra stycket naturgaslagen.

9 § En gasleverantörs faktura ska vara tydlig. Den ska innehålla information om den uppmätta förbrukningen och de aktuella gaspriser som fakturan grundas på.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 15 § naturgaslagen.

10 § En gasleverantör ska lämna information till gasanvändaren om andelen förnybar gas och andelen koldioxidsnål gas i den köpta gasen.

Paragrafen är ny och innebär ett genomförande av bilaga 1 punkten 5 i gasmarknadsdirektivet.

Övervägande finns i avsnitt 5.31.

11 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om gasleverantörers fakturering av gasanvändare och om skyldighet för gasleverantörer att lämna viss information till gasanvändaren i samband med fakturering.

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande till regeringen, eller om regeringen så bestämmer, tillsynsmyndigheten. Syftet med bestämmelsen är att de bestämmelser om fakturainnehåll i bilaga 1 i gasmarknadsdirektivet och som inte behöver framgå av denna lag meddelas i förordning eller föreskriftsform.

Övervägande finns i avsnitt 5.31.

12 § En gasanvändare ska kunna välja elektroniska fakturor och elektronisk faktureringsinformation.

Paragrafen motsvarar i sak 7 kap. 15 § fjärde stycket naturgaslagen.

13 § Om leveransavtalet föreskriver framtida ändring av produkten eller priset eller en rabatt ska detta anges på fakturan tillsammans med det datum då ändringen träder i kraft.

Paragrafen är ny och innebär ett genomförande av artikel 16 punkten 4 i gasmarknadsdirektivet.

Övervägande finns i avsnitt 5.31.

14 § Om leveransavtalet förutsätter att mängden överförd gas mäts per timme, får informationen enligt 9 § göras tillgänglig via gasleverantörens webbplats. Fakturan ska då hänvisa till att informationen finns på webbplatsen.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 15 § andra stycket.

15 § Fakturering ska ske åtminstone varje kvartal.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 15 § tredje stycket naturgaslagen.

Prishöjningar

16 § När en prishöjning har skett ska gasanvändaren underrättas om detta i den nästkommande fakturan från gasleverantören. Det ska framgå när prisändringen trädde i kraft och hur priset ändrats.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 17 § naturgaslagen, men har utökats till att omfatta samtliga gasanvändare och inte endast konsumenter.

Övervägande finns i avsnitt 5.31.

Information om gasanvändarens rättigheter

17 § Gasleverantörer som tecknar avtal med gasanvändare ska på sina webbplatser lämna följande information om avtal som företaget tillämpar för leverans av gas till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt

1. gasanvändarens rättigheter,
2. tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster för gas, samt annan viktig avtalsinformation,

3. om priset är fast eller rörligt,
4. hur gasanvändaren ska gå till väga för att lämna klagomål,
5. vilka organ gasanvändaren kan vända sig till för information eller tvistlösning, och
6. oberoende användarrådgivning, där gasanvändarna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

Paragrafen motsvarar delvis 8 kap. 18 § första stycket naturgaslagen. Bestämmelsen har utökats till att omfatta både konsumenter och företagskunder som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt. Nytt är också att gasleverantörerna ska lämna information om tillämpliga priser och standardvillkor samt om priset är fast eller rörligt. Begränsningen till förbrukning om högst 100 000 kWh i en uttagspunkt har sin grund i att gasleverantörerna erbjuder större förbrukare specifika villkor och priser som dessutom kan utgöra företagshemligheter. Bestämmelsen genomför artikel 11.5 i gasmarknadsdirektivet.

Övervägande finns i avsnitt 5.26.

18 § Gasleverantörer ska på eller i samband med fakturor till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh i en uttagspunkt antingen lämna den information som följer av 17 § eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

Paragrafen motsvarar delvis 8 kap. 18 § andra och tredje stycket naturgaslagen, men vänder sig till samma kategori av gasanvändare som i 17 §.

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om den information som ska lämnas enligt 17 §.

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande.

Byte av gasleverantör

20 § En gasleverantör ska på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång säkerställa att en gasanvändare kan byta gasleverantör inom tre veckor från begäran om byte.

Ett byte av gasleverantör ska vara kostnadsfritt för konsumenter och små företag.

Paragrafens första stycke är nytt och innebär ett genomförande av artikel 12 i gasmarknadsdirektivet. Bestämmelsen ska tolkas så att en uppsägning av leverantör utan byte till ny ska kunna verkställas inom tre veckor.

Andra stycket motsvarar 8 kap. 19 § naturgaslagen, men har utökats till att omfatta även små företag.

Övervägande finns i avsnitt 5.27.

21 § När konsumenter eller små företag i förtid säger upp tidsbestämda avtal om att gas helt eller delvis ska levereras till fast pris, får gasleverantören, trots vad som sägs i 20 § andra stycket, ta ut en avgift. Avgiften får endast avse kostnader som hänför sig till den gas som levereras till fast pris, den ska vara skälig och får inte överstiga den direkta ekonomiska förlust som den förtida uppsägningen orsakar.

Avgiften får endast tas ut om det tydligt framgår av leveransavtalet att den får tas ut och vad den omfattar.

Paragrafen är ny.

Paragrafens första stycke första punkten ger gasleverantörer möjlighet att ta ut avgifter om konsumenter eller små företag i förtid frånträder avtal om att gas helt eller delvis ska levereras till fast pris. Andra punkten innehåller ett krav på att avgiften inte får överstiga den direkta ekonomiska förlusten som uppsägningen orsakar. Med den direkta ekonomiska förlusten avses det negativa kontraktsintresset. Detta innebär att den skadelidande gasleverantören har rätt till ersättning för direkta kostnader som företaget orsakats genom avtalsbrottet och ska genom detta hamna i samma situation som man var i innan avtalet sades upp. I det fall ett avtal med fast löptid har dels ett fast pris, dels ett rörligt pris, omfattar möjligheten till avgift endast den del som gäller fast pris. Däremot får gasleverantören inte ersättning för det positiva kontraktsintresset, dvs. ersättning för den vinst företaget hade gjort om avtalet hade fullgjorts fullt ut av konsumenten eller företaget.

Paragrafens andra stycke innehåller en bestämmelse om att en avgift endast får tas ut om det framgår av leveransavtalet att en sådan avgift får tas ut och vad den omfattar. Om gasleverantören i avtalet med kunden inte gjort förbehåll om avgift eller angett hur den beräknas går den miste om rätten att ta ut avgift.

Övervägande finns i avsnitt 5.27.

22 § Vid byte av gasleverantör ska den frånträdande gasleverantören se till att gasanvändaren får en slutfaktura inom sex veckor från den dag då gasleveransen upphörde.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 19 § andra stycket naturgaslagen, men har utökats till att omfatta samtliga gasanvändare.

23 § Den tekniska processen för byte av gasleverantör eller marknadsaktör får ta högst 24 timmar från det att korrekta mätvärden uppmätts och ska kunna utföras vilken arbetsdag som helst.

Paragrafen är ny och innebär ett genomförande av artikel 12 punkten 1 i gasmarknadsdirektivet. Med den tekniska processen avses inte faktiska tekniska åtgärder som måste vidtas vid byte. Den tekniska processen omfattar perioden från det att operatören får ett meddelande om byte till dess att den nya gasleverantören får en bekräftelse på att bytet genomförts. Byte av gasleverantör kräver i normalfallet inte byte av mätare eller andra mer tidskrävande åtgärder, men både den befintliga och den nya leverantören behöver korrekt mätarställning för att ett leverantörsbyte ska kunna ske. Ett problem är att alla kunder på gasmarknaden inte har gasmätare som kan uppfylla kravet på att ha mätdata tillgängligt och som även samlar in mätdata varje dygn. Tiden för byte beräknas därför från den tidpunkt då korrekta mätvärden föreligger.

Enligt direktivet ska bestämmelsen vara i kraft senast den 1 januari 2026.

Övervägande finns i avsnitt 5.27.

Hantering av klagomål

24 § Leverantörer av gas ska ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål från gasanvändare.

Paragrafen motsvarar delvis 8 kap. 20 § naturgaslagen, men omfattar i detta kapitel endast gasleverantörer. Bestämmelsen har omfattat samtliga gasanvändare. Motsvarande bestämmelse för operatörer finns i kapitel 3.

Gasleverantörens skyldighet att lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten om priser och leveransvillkor

25 § En gasleverantör ska lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten om de priser och leveransvillkor som gasleverantören tillämpar för leverans av naturgas och biogas till gasanvändare som förbrukar högst 100 000 kWh per år i en uttagspunkt.

Paragrafen är ny och ger gasleverantörer skyldighet att till tillsynsmyndigheten rapportera priser och leveransvillkor som gasleverantören tillämpar. Bestämmelsen omfattas av Ei:s tillsynsansvar vilket innebär att Ei, om en gasleverantör inte lämnar informationen, genom förelägganden kan förmå gasleverantören att göra detta. Informationen behövs för att Ei ska kunna tillhandha ett jämförelseverktyg för naturgas och biogas.

Övervägande finns i avsnitt 5.30.

Prisreglering under en naturgaspriskris

26 § Regeringen får meddela föreskrifter om reglering av priset för leverans av naturgas till hushållskunder samt små och medelstora företag, om Europeiska unionens råd har tillkännagett en naturgaspriskris. Prisreglering får även avse naturgasleveranser för samhällsviktig verksamhet.

Föreskrifterna ska underställas riksdagens prövning inom en månad från det att de beslutades.

Föreskrifterna upphör omedelbart att gälla om de inte underställs riksdagen inom en månad från den dag de beslutades eller om riksdagen inte godkänner föreskrifterna inom två månader från underställandet.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i naturgaslagen, bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om prisreglering. Den ska ses mot bakgrund av artikel 5 i gasmarknadsdirektivet.

Av första stycket framgår att det är en förutsättning för att regeringen ska kunna meddela föreskrifter att Europeiska unionens råd har tillkännagett en naturgaspriskris. Rådet får, om omständigheterna är sådana som anges i artikel 5 i gasmarknadsdirektivet, tillkänna en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris genom ett genomförandebeslut på ett förslag från Europeiska kommissionen. Under genomförandebeslutets giltighetstid får berörda medlemsstater tillämpa tillfälliga riktade offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas till hushållskunder, små och medelstora företag samt till grundläggande samhällstjänster (artikel 5.6). Rådets beslut gör det dessutom i viss utsträckning möjligt att göra större ingripanden i prissättningen för leveranser av naturgas till hushållskunder och mikroföretag än vad direktivet annars tillåter (artikel 5.7).

Med stöd av bemyndigandet kan regeringen meddela föreskrifter om prisreglering inom de ramar som sätts av artikel 5 och ministerrådets genomförandebeslut.

Andra stycket innehåller en underställningsmekanism som innebär att föreskrifterna ska underställas riksdagens prövning inom en månad från det att föreskrifterna beslutades.

Av tredje stycket framgår att regeringens föreskrifter upphör att gälla om de inte underställs riksdagen i tid eller om riksdagen inte godkänner föreskrifterna inom två månader från underställandet.

Övervägande finns i avsnitt 5.34.

Långsiktiga avtal om leverans av fossil gas

27 § Långsiktiga avtal om leverans av fossil gas med en löptid som sträcker sig längre än till den 31 december 2049 måste innehålla villkor om koldioxidminskning i levererad gas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med långsiktiga avtal och kraven på koldioxidminskning i sådana leveransavtal.

Paragrafen är ny och innebär ett genomförande av artikel 31 punkten 3 i gasmarknadsdirektivet. Löptiden för avtal om leverans av fossil gas utan inslag av koldioxidminskning får enligt gasmarknadsdirektivet inte fortsätta efter den 31 december 2049. Dessa avtal kan se olika ut och vilka avtal som ska omfattas och hur villkoren ska se ut bör regleras i förordnings- eller föreskriftsform. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ges därför i andra stycket bemyndigande att meddela föreskrifter om vad som ska avses med ett långsiktigt avtal och hur kraven på koldioxidminskning i avtalen ska bestämmas. Kraven på koldioxidminskning ska bestämmas utifrån unionens klimatmål och vad som i övrigt följer av den EU-gemensamma lagstiftningen. För det fall regeringen vidaredelegerar uppgiften att ta fram föreskrifter på området behöver det, enligt Ei, inte nödvändigtvis vara tillsynsmyndigheten som får ett sådant uppdrag utan det skulle kunna vara en annan myndighet som i det dagliga arbetar närmare frågor om omställningen av energisystemet och verkar för en ökad tillförsel och användning av fossilfria energikällor.

Övervägande finns i avsnitt 5.33.

10 kap. Avbrott och avstängning

Avbrytande av överföring av gas på grund av konsumentens avtalsbrott

1 § Överföring av gas får avbrytas, om konsumenten försummar sina skyldigheter och försummelsen utgör ett väsentligt avtalsbrott.

Innan överföringen avbryts ska konsumenten uppmanas att inom viss skälig tid vidta rättelse och, i annat fall än som avses i 2 §, underrättas om att överföringen annars kan avbrytas. Sker rättelse får överföringen inte avbrytas.

Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en ej obetydlig personskada eller en omfattande sakskada, får överföringen inte avbrytas. Det gäller dock inte om konsumenten handlar otillbörligt.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 3 § naturgaslagen.

2 § Om avtalsbrottet består i att konsumenten försummat att betala för överföring eller leverans av gas gäller, utöver vad som anges i 1 §, att konsumenten sedan tiden för rättelse gått ut ska uppmanas att betala inom tre veckor från det att konsumenten har delgetts uppmaningen och en underrättelse om att överföringen annars kan avbrytas. Ett meddelande om den uteblivna betalningen ska samtidigt lämnas till socialnämnden i den kommun där konsumenten får gas överförd.

Skär betalning eller är fordringen tvistig får överföringen inte avbrytas. Överföringen får inte heller avbrytas om socialnämnden inom den tid som anges i första stycket skriftligen har meddelat den som lämnat underrättelsen att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 4 § naturgaslagen.

3 § Gasleverantören och operatören ska ge konsumenter information om alternativ för att undvika avstängning i god tid före avstängningen.

Paragrafen är ny och innebär ett genomförande av artikel 11 punkten 10 i gasmarknadsdirektivet. Begreppet innehavare av naturgasledning har ersatts med operatör.

Övervägande finns i avsnitt 5.26.

4 § Operatören och leverantören av gas har rätt till skälig ersättning av konsumenten för kostnader som föranleds av åtgärder som nämns i 1 och 2 §§.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 5 § naturgaslagen. Begreppet innehavare av naturgasledning har ersatts med operatör.

5 § Underrättelser och meddelanden som avses i 2 § första stycket ska lämnas enligt formulär som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 6 § naturgaslagen.

Avbrytande av överföring av gas av säkerhetsskäl m.m.

6 § Operatören får avbryta överföringen av gas för att vidta åtgärder som är motiverade av säkerhetsskäl eller för att upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet. Avbrottet får inte i något fall pågå längre än åtgärden kräver.

Om operatören kan förutse annat än kortvariga avbrott i överföringen, ska konsumenten underrättas i god tid före avbrottet. Konsumenten ska underrättas personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 7 § naturgaslagen. Begreppet innehavare av naturgasledning har ersatts med operatör.

Skadestånd vid avbruten överföring av gas

7 § Om överföringen av gas avbryts på grund av konsumentens försummelse utan att förutsättningarna i 1 och 2 §§ är uppfyllda, har konsumenten rätt till ersättning för skada av operatören.

Om överföringen har avbrutits på begäran av leverantören av gas ska denne, i stället för operatören, ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 8 § naturgaslagen. Begreppet innehavare av naturgasledning har ersatts med operatör.

8 § Om operatören inte har underrättat konsumenten enligt 6 § andra stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av ledningsinnehavaren.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 9 § naturgaslagen. Begreppet innehavare av naturgasledning har ersatts med operatör.

9 § Om överföringen av gas avbryts utan att det beror på konsumentens försummelse och utan att det finns rätt att avbryta överföringen enligt 6 § första stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av operatören om inte denne visar att avbrottet beror på ett hinder utanför operatörens kontroll som operatören inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder operatören inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Beror avbrottet på någon som operatören har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är operatören fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som operatören har anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 10 § naturgaslagen. Begreppet innehavare av naturgasledning har ersatts med operatör.

10 § Skadestånd enligt 7–9 §§ omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt annan förlust på grund av avbrottet.

Om skyldigheten att utge skadestånd skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt.

Vid bedömningen *ska* även beaktas föreliggande försäkringar och försäkringsmöjligheter, den skadeståndsskyldiges förutsättningar att förutse och hindra skadan samt andra särskilda omständigheter.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 11 § naturgaslagen. Begreppet innehavare av naturgasledning har ersatts med operatör.

11 § Konsumenten *ska* underrätta motparten om anspråk på ersättning inom två år från det att skadan inträffade. Gör konsumenten inte det, har konsumenten förlorat sin rätt till ersättning för den uppkomna skadan.

Paragrafen motsvarar 8 kap. 12 § naturgaslagen.

Särskilt om gasanvändarens skydd vid utfasning av gas

12 § Innan en operatör tar en gasledning ur bruk ska den genomföra ett samråd med berörda gasanvändare och andra berörda intressenter, inklusive konsumentorgan, om hur avveckling av gasledningen ska gå till. Inför samrådet ska gasanvändare informeras om tidplan, förfarandet för avstängning och i vilka steg det ska ske.

Paragrafen är ny och innebär ett genomförande av artikel 13 i gasmarknadsdirektivet.

Övervägande finns i avsnitt 5.29.

11 kap. Tillsyn m.m.

Tillsyn

1 § Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att

- 1. denna lag, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och villkor som har meddelats med stöd av lagen följs, och**
- 2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 följs.**

Tillsynen omfattar inte bestämmelserna i 10 kap. med undantag för 12 § och inte heller bestämmelserna i 6 kap.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 10 kap. 1 § i naturgaslagen, men har ändrats till att hänvisa till förordning (EU) 2024/1789 och i övrigt anpassats till gasmarknadslagen.

2 § I ett beslut av tillsynsmyndigheten enligt en sådan genomförandeakt eller delegerad akt som avses i artikel 70.1 i förordning (EU) 2024/1789 ska det anges att beslutet kan komma att upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Paragrafen motsvarar 10 kap. 1 a § naturgaslagen, men har ändrats så att den hänvisar till förordning (EU) 2024/1789.

3 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Paragrafen motsvarar 10 kap. 2 § naturgaslagen.

4 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett föreläggande som har meddelats med anledning av en anmälan enligt 5 § gäller omedelbart.

Paragrafen motsvarar i sak 10 kap. 3 § naturgaslagen.

Tidsfrister

5 § Tillsynsmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten om anmälan

1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och
2. innehåller ett påstående att en innehavare av en gasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning eller den systembalansansvarige inte följer bestämmelser som omfattas av myndighetens tillsyn enligt 1 §.

Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får tillsynsmyndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.

Paragrafen motsvarar 10 kap. 4 § naturgaslagen.

Avgifter

6 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som

tillsynsmyndigheten har enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Paragrafen motsvarar 10 kap. 5 § naturgaslagen.

Bevarande av information

7 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för gasleverantörer att dokumentera och bevara uppgifter om leveransavtal, derivatinstrument och transaktioner som gäller sådana avtal eller instrument samt att på begäran lämna sådana uppgifter till en svensk myndighet eller Europeiska kommissionen.

Paragrafen motsvarar 10 kap. 13 § naturgaslagen.

Skyldighet att anmäla avtal till tillsynsmyndigheten

8 § Ett företag som ingår ett avtal som gäller den tekniska driften av en transmissionsledning mellan Sverige och ett land som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG (omarbetning).

Paragrafen motsvarar 10 kap. 14 § naturgaslagen men har ändrats så att den hänvisar till det nya gasmarknadsdirektivet.

12 kap. Förseningsavgifter

Kapitlet innehåller bestämmelser som överensstämmer i sak med bestämmelserna om förseningsavgifter i hittillsvarande 10 kap. naturgaslagen och nya bestämmelser om förseningsavgifter för den som inte lämnar uppgifter som behövs för att bestämma en intäktsram i enlighet med förslagen i betänkandet *Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät*, SOU 2023:64.

Övervägande finns i avsnitt 5.12.

Beslut om förseningsavgift

1 § Tillsynsmyndigheten ska besluta att ta ut en förseningsavgift från ett gasföretag som bedriver annan verksamhet än handel med gas, om det finns förutsättningar för att ta ut avgiften enligt detta kapitel. När myndigheten har beslutat att ta ut en avgift, ska myndigheten skicka ett meddelande med information om beslutet till företaget.

I paragrafen anges att tillsynsmyndigheten beslutar om förseningsavgift. Den överensstämmer i sak med 10 kap. 6 § naturgaslagen när det gäller beslut om förseningsavgift vid underlåtenhet att ge in redovisningshandlingar eller

revisorsintyg (prop. 2004/05:62 s. 256). Det förtydligas dock att ett meddelande med information om beslutet ska skickas ut. Paragrafen har inte någon tidigare motsvarighet när det gäller förseningsavgifter vid underlåtelse att ge in uppgifter som behövs för att bestämma en intäktsram.

Om redovisningshandlingar eller revisorsintyg inte lämnas

2 § Ett gasföretag ska betala en förseningsavgift med 10 000 kronor till staten, om företaget inte inom sju månader från räkenskapsårets utgång lämnar

1. redovisningshandlingar enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 kap. 18 § tredje stycket, eller

2. ett revisorsintyg enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 kap. 19 § tredje stycket.

Om gasföretaget har beslutat om fortsatt bolagsstämma enligt 7 kap. 14 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) eller om fortsatt föreningsstämma enligt 6 kap. 13 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska dock företaget betala förseningsavgift först om handlingarna inte har kommit in inom nio månader från räkenskapsårets utgång.

Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 10 kap. 6 § första stycket naturgaslagen (prop. 2004/05:62 s. 256) och 10 kap. 7 § första stycket naturgaslagen (prop. 2004/05:62 s. 256 f., prop. 2005/06:25 s. 94, prop. 2015/16:4 s. 325 f. och prop. 2017/18:185 s. 461).

3 § Om redovisningshandlingarna eller revisorsintyget inte har kommit in inom två månader från det att tillsynsmyndigheten skickade ett meddelande till gasföretaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt 2 §, ska företaget betala en ny förseningsavgift med 10 000 kronor.

Om handlingarna inte har kommit in inom två månader från det att tillsynsmyndigheten skickade ett meddelande till företaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska företaget betala en ny förseningsavgift med 20 000 kronor.

Paragrafen överensstämmer i sak med 10 kap. 7 § andra och tredje styckena naturgaslagen (prop. 2004/05:62 s. 256 f.).

4 § Om registrering har skett av ett beslut om att gasföretaget försatts i konkurs eller trätt i likvidation, får tillsynsmyndigheten inte besluta om förseningsavgift enligt 2 eller 3 §.

Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 10 kap. 8 § naturgaslagen (prop. 2004/05:62 s. 256).

5 § Om gasföretaget har lämnat de handlingar som anges i 2 § i tid och handlingarna har någon brist som lätt kan avhjälpas, får tillsynsmyndigheten besluta om förseningsavgift endast om företaget har underrättats om bristen och fått tillfälle att avhjälpa den men inte gjort det inom den tid som angetts i underrättelsen. En sådan underrättelse får sändas med posten till den postadress som företaget senast har anmält hos tillsynsmyndigheten.

Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 10 kap. 9 § naturgaslagen (prop. 2004/05:62 s. 256).

Om uppgifter som behövs för att bestämma en intäktsram inte lämnas

6 § Ett gasföretag ska betala en förseningsavgift med 100 000 kronor till staten, om företaget inte inom den tid som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till 7 kap. 6 § lämnar de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen.

Om uppgifterna inte har kommit in inom två månader från det att tillsynsmyndigheten skickade ett meddelande till gasföretaget med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska företaget betala en ny förseningsavgift på 100 000 kronor.

I paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet, anges förutsättningarna för att ta ut förseningsavgift från ett gasföretag som inte fullgör skyldigheten att till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som krävs för att bestämma intäktsramen.

Förseningsavgift tas enligt *första stycket* ut när det inlämnade underlaget är ofullständigt inom den föreskrivna tiden. Den tas däremot inte ut med anledning av felaktigheter i de lämnade uppgifterna. Förseningsavgiften förutsätter att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har meddelat verkställighetsföreskrifter i anslutning till 7 kap. 6 §.

Av *andra stycket* framgår att ett gasföretag kan bli skyldigt att betala ytterligare en förseningsavgift. Om uppgifterna inte har kommit in till tillsynsmyndigheten inom den angivna tvåmånadersfristen, får myndigheten emellertid överväga andra sanktionsmöjligheter. Företaget kan vid vite föreläggas att komma in med underlaget (11 kap. 4 §). Det kan vidare bli aktuellt att bestämma en skälig intäktsram på annat tillgängligt underlag (7 kap. 7 §).

Paragrafen motsvarar 5 kap. 38 § ellagen. (För att se hur bestämmelsen i ellagen har motiverats, se prop. 2017/18:237 s. 104 f.)

Efterskänkande av förseningsavgifter

7 § En förseningsavgift enligt 2 och 3 §§ ska efterskännas, om

- 1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som gasföretaget inte har kunnat råda över, eller**
- 2. det annars är uppenbart oskäligt att ta ut den.**

Paragrafen överensstämmer i sak med 10 kap. 10 § första stycket naturgaslagen. Se prop. 2004/05:62 s. 256.

8 § En förseningsavgift enligt 6 § ska efterskännas helt eller delvis, om underlåtenheten är liten med hänsyn till de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för att bestämma intäktsramen eller till förseningens längd.

Förseningsavgiften ska efterskännas helt, om

- 1. underlåtenheten är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som gasföretaget inte har kunnat råda över, eller**
- 2. det annars är oskäligt att ta ut den.**

Av paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet i naturgaslagen, framgår att en förseningsavgift kan efterskännas under vissa förutsättningar när ett gasföretag inte i rätt tid lämnar de uppgifter som Ei behöver för att bestämma intäktsramen. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 5 kap. 39 § ellagen. I prop. 2017/18:237 s. 105 f. framgår hur bestämmelsen i ellagen motiverades.

9 § Om det är motiverat med hänsyn till det som har förekommit i ärendet, ska frågan om att efterskänka en förseningsavgift tas upp även om något yrkande om detta inte har gjorts.

Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 10 kap. 10 § andra stycket naturgaslagen (prop. 2004/05:62 s. 256).

Indrivning

10 § Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

I paragrafen anges att förseningsavgiften kan lämnas för indrivning om betalning inte sker. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 5 kap. 41 § ellagen. Se prop. 2017/18:237 s. 106.

11 § Regeringen får meddela föreskrifter om att indrivning enligt 10 § inte behöver ske för mindre belopp när det gäller förseningsavgift enligt detta kapitel.

I paragrafen finns ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om när indrivning av förseningsavgifter inte behöver ske. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 5 kap. 42 § ellagen. Se prop. 2017/18:237 s. 106.

Verkställighet

12 § Ett beslut om förseningsavgift får verkställas även om det inte har fått laga kraft.

I paragrafen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förseningsavgift. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 5 kap. 43 § första stycket ellagen. Se prop. 2017/18:237 s. 106.

Återbetalning

13 § Om ett gasföretag har rätt att få tillbaka en betald förseningsavgift på grund av en domstols beslut, ska ränta betalas på den återbetalade förseningsavgiften från och med månaden efter den då förseningsavgiften betalades in till och med den månad då återbetalning görs. I fråga om räntans storlek ska 65 kap. 4 § tredje stycket skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas.

I paragrafen finns bestämmelser om återbetalning av beslut om förseningsavgift. Paragrafen motsvarar hittillsvarande 5 kap. 43 § andra stycket ellagen. Se prop. 2017/18:237 s. 106.

13 kap. Ansvarsbestämmelser

Kapitlet innehåller bestämmelser som överensstämmer i sak med ansvarsbestämmelserna i 11 kap. naturgaslagen.

Övervägande finns i avsnitt 5.12.

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtlig eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1, 2 eller 3 §, eller

2. bryter mot villkor som meddelats med stöd av 2 kap. 14 § andra stycket.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 11 kap. 1 § naturgaslagen. Se prop. 2004/05:62 s. 130 f. och 258).

2 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 11 kap. 2 § naturgaslagen. Se prop. 2004/05:62 s. 258.

3 § Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Paragrafen överensstämmer i sak med hittillsvarande 11 kap. 3 § naturgaslagen. Se prop. 2004/05:62 s. 258.

14 kap. Överklagande och handläggning i domstol

Kapitlet innehåller dels bestämmelser som överensstämmer i sak med bestämmelserna om överklagande i 11 kap. naturgaslagen, dels nya bestämmelser som följer av förslaget om att tillsynsmyndigheten ska besluta om koncession för transmission av gas, men också nya bestämmelser om handläggning i domstol i enlighet med förslagen som lämnas i betänkandet *Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät*, SOU 2023:64.

Överklagande

1 § Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 1–3, 6, 14–15, 17, 18–23 och 28 §§ får överklagas till regeringen. Andra beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i naturgaslagen, regleras överklagande till regeringen av tillsynsmyndighetens beslut om koncession i 2 kap. Vidare föreskrivs att tillsynsmyndighetens övriga beslut enligt gasmarknadslagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd krävs i kammarrätten. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 5.4.

Handläggning i domstol

3 § Ett mål i förvaltningsrätt och kammarrätt ska handläggas skyndsamt, om det avser överprövning av beslut enligt 7 kap. 1, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19 eller 20 §§.

Paragrafen, som inte har någon motsvarighet i naturgaslagen, anger att vissa mål i domstol ska handläggas skyndsamt. Den har utformats med 15 kap. 6 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation som förebild. De mål som omfattas av bestämmelsen blir förtursmål i förvaltningsrätten och kammarrätten. En allmän utgångspunkt är att målen normalt bör avgöras inom sex månader från det att överklagandet kom in till domstolen. I mål av enklare beskaffenhet bör en kortare

handläggningstid kunna komma i fråga. I vissa fall kan en något längre handläggningstid accepteras, till exempel om ett mål är ovanligt komplicerat eller ovanligt omfattande i förhållande till andra liknande mål enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.12.

4 § Vid prövningen av mål som avses i 3 § ska förvaltningsrätten bestå av två lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Detta gäller dock inte om något annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet i naturgaslagen, har utformats med 15 kap. 8 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation som förebild. Den innehåller undantag från de allmänna domförhetsreglerna för förvaltningsrätt i 17 § första och andra styckena lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar. Bestämmelserna innebär att ekonomiska experter som huvudregel ska ingå i rätten vid avgörandet av mål i de angivna målkategorierna.

Av *första stycket* andra meningen, som hänvisar till 18 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar, följer att förvaltningsrätten är domför med en lagfaren ledamot ensam i vissa fall. Hit hör bland annat vidtagande av åtgärder för beredning av mål och andra beslut som inte innebär att mål avgörs slutligt samt avgörande av mål av enkel beskaffenhet.

Av *andra stycket* framgår att om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats är rätten ändå domför.

Övervägandena finns i avsnitt 5.12.

5 § Vid prövningen av mål som avses i 3 § ska kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Kammarrätten är domför utan ekonomiska experter i fall som anges i 12 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

I övrigt gäller, även i mål som avses i första stycket, 12 § sjunde–tionde styckena lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i fråga om kammarrättens sammansättning. Vid behandlingen av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa ska dock även en ekonomisk expert ingå i rätten, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

Paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet i naturgaslagen, har utformats med 15 kap. 9 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation som förebild. Den innehåller undantag från de allmänna domförhållsreglerna för förvaltningsrätt i 12 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Enligt *första stycket* ska ekonomiska experter som huvudregel ingå i rätten vid avgörandet av mål i de i 3 § angivna målkategorierna.

Enligt *andra stycket* är kammarrätten domför utan ekonomiska experter vid prövning av överklagande av beslut som inte innebär att målet avgörs slutligt, vid förordnande rörande saken i avvaktan på målets avgörande, vid annan åtgärd som avser endast måls beredande, vid beslut som innebär att domstolen skiljer sig från målet utan att detta prövats i sak och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

Vidare gäller enligt *tredje stycket* att kammarrätten är domför med en lagfaren domare vid beslut om avskrivning av mål efter återkallelse och vid åtgärder som endast avser beredandet av mål. Vid behandling av frågor om avvisning av ett överklagande på grund av att det inkommit för sent är kammarrätten domför med två ledamöter, om de är ense om slutet. Vid behandling av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter och en ekonomisk expert, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.12.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar för viss tid dem som ska tjänstgöra som ekonomiska experter enligt 4 och 5 §§. Om det, medan en ekonomisk expert deltar i behandlingen av ett mål, inträffar en omständighet som medför att förordnandet ska upphöra att gälla, ska förordnandet ändå anses fortsätta att gälla i det pågående målet.

Den som ska tjänstgöra som ekonomisk expert ska vara svensk medborgare och får inte vara underårig eller i konkurstillstånd eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

I paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet i naturgaslagen, regleras förordnandet av ekonomiska experter. Den har utformats med 15 kap. 10 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation som förebild.

Övervägandena finns i avsnitt 5.12.

Miljöorganisationers rätt att överklaga

7 § En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga tillsynsmyndighetens beslut enligt 2 kap. 1, 6, 14 och 17 §§.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i naturgaslagen, reglerar miljöorganisationers rätt att överklaga vissa beslut i koncessionsfrågor. Motsvarande bestämmelse finns i 13 kap. 8 § ellagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026 då naturgaslagen (2005:403) och lag (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag ska upphöra att gälla.

Skyldigheter enligt 3 kap. 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 14 och 16 §§ samt 7 kap. ska gälla från och med den 1 januari 2033 för transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer för vätgas, innehavare av lagringsanläggning för vätgas och operatörer av vätgasterminaler, då 3 kap. 40–42 §§ ska upphöra att gälla.

En koncession som har meddelats med stöd av 2 kap. 1 § naturgaslagen (2005:403) eller 1 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar och som gäller vid ikraftträdandet ska gälla tills vidare.

Äldre föreskrifter gäller fortfarande vid prövningen av mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Gasmarknadsdirektivet ska vara genomfört senast den 6 augusti 2026. Den nya gasmarknadslagen, liksom övriga föreskrifter i lag och förordning bör träda i kraft 1 augusti 2026.

För vätgas gäller att vissa bestämmelser ska träda i kraft den 1 januari 2033, samtidigt som bestämmelser om förhandlat tillträde för tredje part ska upphöra att gälla. Koncessioner meddelade enligt gasmarknadslagen ska gälla tills vidare. Redan beviljade koncessioner bör få samma förutsättningar och det gäller oavsett om det är gasledningar som beviljats koncession enligt naturgaslagen eller vätgasledningar som beviljats enligt rörledningslagen.

Prövning av ärenden som inletts före lagens ikraftträdande sker enligt äldre bestämmelser.

7.2 Förslag till ändring i rörledningslagen

1 § En rörledning för transport av råolja eller produkt av råolja eller av annan vätska eller gas som är ägnad att användas som bränsle får inte dras fram eller användas utan särskilt tillstånd (koncession). Koncession krävs även för att dra fram och använda en rörledning för transport av koldioxid som ska lagras geologiskt. Bestämmelser om vissa gasledningar finns i gasmarknadslagen (202X:XX).

Paragrafens sista mening har ändrats till att hänvisa till gasmarknadslagen.

7.3 Förslag till lag om ändring i lag (1980:307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader

2 § Säkerhet behöver inte ställas i 1. mål som handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister,

2. mål och ärenden vid mark- och miljödomstol enligt

- jordabalken,

- 21 kap. 1 § första stycket 2 miljöbalken som är ansökningsmål eller 21 kap. 1 § första stycket 5 miljöbalken som avser ersättning vid ingripande av det allmänna,

- lagen (1933:269) om ägofred,

- lagen (1945:119) om stängselskyldighet för järnväg m.m.,

- fastighetsbildningslagen (1970:988),

- rennäringslagen (1971:437),

- väglagen (1971:948),

- lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering,

- lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning,

- expropriationslagen (1972:719),

- lagen (1973:1084) om avveckling av vissa godmanskap för delägare i skifteslag,

- ledningsrättslagen (1973:1144),
- anläggningslagen (1973:1149),
- lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
- bostadsförvaltningslagen (1977:792),
- lagen (1978:160) om vissa rörledningar,
- jordförvärvslagen (1979:230),
- skogsvårdslagen (1979:429),
- lagen (1985:139) om ersättning för intrång i enskild fiskerätt,
- kulturmiljölagen (1988:950),
- minerallagen (1991:45),
- bostadsrättslagen (1991:614),
- lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,
- ellagen (1997:857),
- lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar,
- gasmarknadslagen (202X:XX), och
- plan- och bygglagen (2010:900),

3. växelmål och checkmål,

4. mål som har tagits upp efter offentlig stämning, och

5. mål vid förvaltningsdomstol.

I paragrafens 2 p. har naturgaslagen ersatts med gasmarknadslagen.

7.4 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

3 kap. Nätföretag och drift av elnät

30 § Ett transmissionsnät-företag ska vara oberoende av företag som producerar eller handlar med el eller gas.

Med gas avses gas enligt 1 kap. 2 § gasmarknadslagen (202X:XX).

Paragrafen har ändrats till att omfatta även vätgas. Bestämmelsen genomför artikel 68.2 i direktiv (EU) 2024/1788.

Övervägande finns i avsnitt 5.13.

31 § Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el, naturgas eller vätgas får inte utöva kontroll över ett transmissionsnätsföretag eller använda någon rättighet gentemot företaget.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett transmissionsnätsföretag får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el, naturgas eller vätgas. Inte heller använda någon rättighet gentemot företaget.

Paragrafen har ändrats till att omfatta vätgas. Bestämmelsen genomför del av artikel 68.2 i gasmarknadsdirektivet.

Övervägande finns i avsnitt 5.13.

7.5 Förslag till lag om ändring i Miljöbalk (1998:808)

1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde

7 § I fråga om renhållning inom vissa vägområden och angränsande områden gäller 26 § väglagen (1971:948).

I fråga om framförande av luftfartyg i överljudsfart och luftfartygs miljövårdighet gäller 1 kap. 7 § och 3 kap. 1 § luftfartslagen (2010:500).

I fråga om framdragande och begagnande av rörledning gäller i vissa fall 23 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar. I fråga om byggande av naturgasledning gäller 2 kap. 4 § naturgaslagen (2005:403). I fråga om framdragande och begagnande av rörledning gäller i vissa fall 23 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar. I fråga om byggande av gasledning gäller 2 kap. 7 § gasmarknadslagen (202X:XX).

Paragrafens tredje stycke har ändrats till att hänvisa till gasmarknadslagens bestämmelse, som motsvarar 2 kap. 4 § i hittillsvarande naturgaslagen.

11 kap. Vattenverksamhet

Tillstånd ska lämnas till följande vattenverksamheter, om inte något annat följer av 2 kap. 9 §:

1. vattenverksamhet som vid prövning av annan verksamhet enligt 17 kap. 1 eller 3 § har ansetts som ett villkor för verksamhetens utövande,
2. anläggande av broar och annan vattenverksamhet för väg, järnväg, tunnelbana eller spårväg vars anläggande har prövats i särskild ordning,
3. anläggande av rörledningar i vatten som koncession har meddelats för enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar, och
4. anläggande av naturgasledningar i vatten som koncession har meddelats för enligt gasmarknadslagen (202X:XX).

Paragrafens fjärde punkt hänvisar till gasmarknadslagen i stället för till naturgaslagen.

7.6 Förslag till ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen

Förslaget bygger på förslag till ny lag i prop. 2024/25:131, se avsnitt 11.3. 11.3, Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen. De ändringar som föreslås i denna rapport är för att genomföra artikel 9 punkten 3. Förslaget ger en möjlighet att ansöka om hållbarhetsbesked för koldioxidsnåla bränslen. Övervägande finns i avsnitt 5.32.

1 kap. Lagens innehåll

1 § Lagen innehåller bestämmelser om kriterier som förnybara bränslen, koldioxidsnåla bränslen och återvunna kolbränslen ska uppfylla för att anses vara hållbara (hållbarhetskriterier) och om hållbarhetsbesked som ska visa detta. Lagen innehåller även bestämmelser om anläggningsbesked.

I paragrafen regleras innehåll. Ändringen görs med anledning av att hållbarhetskriterierna ska gälla även koldioxidsnåla bränslen.

Ord och uttryck i lagen

2 § I denna lag betyder

agrobiomassa: biomassa som produceras inom jordbruket,

avfall: varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med, dock inte ett ämne som avsiktligt har manipulerats eller kontaminerats för att anses som avfall,

biobränslen: fasta, gasformiga eller flytande bränslen som framställs av biomassa och som används för andra energiändamål än motordrift,

biodrivmedel: flytande eller gasformiga bränslen som framställs av biomassa och som används för motordrift,

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung, av skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av avfall, inklusive industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung,

förnybara bränslen: biodrivmedel, biobränslen och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung,

förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung: flytande och gasformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från andra förnybara energikällor än biomassa,

koldioxidsnåla bränslen: koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen och vätskeformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas,

koldioxidsnål vätgas: vätgas med låga växthusgasutsläpp som produceras av icke-förnybara energikällor andra än sådana energikällor som används för att producera återvunna kolbränslen,

livsmedels- eller fodergrödor: stärkelsrika grödor, sockergrödor eller oljegrödor som produceras på jordbruksmark som huvudgrödor, dock inte

1. restprodukter och avfall,
2. material som innehåller både cellulosa och lignin, eller
3. mellangrödor som inte kräver att ytterligare mark tas i anspråk,

produktionskedja: den produktionsprocess som pågår fram till och med användningen av bränslet och som för

1. biodrivmedel eller biobränslen börjar med

- odling av biomassa, inbegripet framställning av gödsel för odlingen, eller

- omhändertagandet av avfall eller andra restprodukter än sådana som kommer från jordbruk, vattenbruk, fiske eller skogsbruk, och

2. förnybara bränslen av ickebiologiskt ursprung och återvunna kolbränslen börjar med produktionen av el och andra insatsvaror, restprodukt: ett ämne som inte är den eller de slutprodukter som en produktionsprocess direkt ska producera eller är huvudsyftet med processen och där produktionsprocessen inte avsiktligt ändrats för att producera ämnet,

restprodukter från jordbruk, vattenbruk, fiske respektive skogsbruk:
restprodukter som har uppkommit direkt i jordbruk, vattenbruk, fiske respektive skogsbruk och inte i relaterad industri eller bearbetning,

skogsbiomassa: biomassa som produceras inom skogsbruket,

skogsförnygring: att ett skogsbestånd återställs på naturlig eller konstgjord väg efter att det tidigare beståndet har avlägsnats genom avverkning eller av naturliga orsaker,

ursprungsområde: ett geografiskt avgränsat område där bränsleråvaran för skogsbiomassan tas, för vilket det finns tillförlitlig och oberoende information och där förhållandena är tillräckligt homogena för att riskerna i fråga om skogsbiomassans hållbarhet och lagenlighet ska kunna bedömas,

återvunna kolbränslen: flytande och gasformiga bränslen som produceras från

1. flytande eller fast avfall av icke-förnybart ursprung som inte lämpar sig för materialåtervinning,

2. gaser från hantering av avfall av icke-biologiskt ursprung, eller

3. avgaser av icke-förnybart ursprung som framställs som en oundviklig och oavsiktlig följd av produktionsprocessen i en industrianläggning.

Paragrafen har utökats med definitioner av koldioxidsnåla bränslen och koldioxidsnål vätgas.

Krav på att hållbarhetskriterier ska vara uppfyllda

3 § För att förnybara bränslen, koldioxidsnåla bränslen och återvunna kolbränslen ska anses som hållbara ska de hållbarhetskriterier i 2 kap. som gäller för bränslet vara uppfyllda.

För att förnybara bränslen, koldioxidsnåla bränslen och återvunna kolbränslen ska anses som hållbara ska de hållbarhetskriterier i 2 kap. som gäller för bränslet vara uppfyllda.

I fråga om fasta bibränslen och gasformiga bibränslen gäller första stycket endast

1. fasta bibränslen som används för produktion av el, värme eller kyla i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 7,5 megawatt,
2. gasformiga bibränslen som används för produktion av el, värme eller kyla i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 2 megawatt,
3. gasformiga bibränslen som produceras i anläggningar med ett genomsnittligt biometanflöde på minst 200 kubikmeter per timme, och
4. fasta eller gasformiga bibränslen som någon är rapporteringsskyldig för enligt 3 kap. 1 § första stycket 8.

Fast kommunalt avfall från biomassa som används för produktion av el, värme och kyla ska anses som hållbart även om hållbarhetskriterierna i 2 kap. inte är uppfyllda.

Paragrafen har utökats till att omfatta koldioxidsnåla bränslen.

2 kap. Hållbarhetskriterier

Minskade utsläpp av växthusgaser

1 § För att förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, koldioxidsnåla bränslen och återvunna kolbränslen ska anses som hållbara ska användningen av dem medföra att utsläppen av växthusgaser understiger de utsläpp som användningen av fossila bränslen hade gett med minst 70 procent.

Paragrafen har utökats till att omfatta koldioxidsnåla bränslen.

3 kap. Rapporteringsskyldighet

1 a § Den som är rapporteringsskyldig ska genom ett kontrollsystem säkerställa att de förnybara bränslen, koldioxidsnåla bränslen och återvunna kolbränslen som omfattas av rapporteringsskyldigheten anses som hållbara.

Den rapporteringsskyldige ska genom överenskommelser, direkt eller indirekt, med samtliga aktörer i hela produktionskedjan och genom stickprov hos dessa aktörer säkerställa att kravet i första stycket uppfylls.

En rapporteringsskyldigs kontrollsystem ska granskas av en oberoende granskare. Den oberoende granskaren ska i ett intyg lämna ett utlåtande om kontrollsystemet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kontrollsystem och granskning av sådana system.

Paragrafen har utökats till att omfatta koldioxidsnåla bränslen.

1 b § Den som är rapporteringsskyldig ska till tillsynsmyndigheten ge in en beskrivning av sitt kontrollsystem tillsammans med den oberoende granskarens intyg.

Tillsynsmyndigheten ska i ett särskilt beslut fastställa om den rapporteringsskyldiges kontrollsystem uppfyller kraven enligt 1 a § (hållbarhetsbesked). Ett hållbarhetsbesked gäller tills vidare men ska omprövas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om omprövning och styrkande av hållbarhet hos förnybara bränslen, koldioxidsnåla bränslen och återvunna kolbränslen.

Paragrafen har utökats till att omfatta koldioxidsnåla bränslen.

7.7 Förslag till lag om ändring i lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

16 § Den som hanterar, överför, importerar eller exporterar explosiva varor och den som yrkesmässigt eller i större mängd hanterar brandfarliga varor ska ha tillstånd till det. Tillstånd enligt denna lag behövs inte för hantering av brandfarliga varor som avser transport i sådan rörledning för vilken koncession har meddelats enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt gasmarknadslagen (202X:XX). Verksamheten ska dock uppfylla kraven för tillståndspliktig verksamhet enligt denna lag.

Försvarmakten får, efter medgivande av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i stället för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utöva viss tillsyn över Försvarmaktens, Försvarets materielverks, Försvarets radioanstalts, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverkets hantering och import av brandfarliga och explosiva varor.

Paragrafens andra stycket har ändrats och hänvisar till gasmarknadslagen i stället för till naturgaslagen.

21 § Den myndighet som prövar frågor om tillstånd enligt denna lag har också, inom sitt verksamhetsområde, tillsyn över att lagen och föreskrifter och beslut som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Försvarmakten får, efter medgivande av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i stället för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utöva viss tillsyn över Försvarmaktens, Försvarets materielverks, Försvarets radioanstalts, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverkets hantering och import av brandfarliga och explosiva varor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller den myndighet som regeringen bestämmer har tillsyn över hanteringen av brandfarliga varor som transporteras i en sådan rörledning som det har meddelats koncession för enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt gasmarknadslagen (202X:XX) .

Paragrafens tredje stycke har ändrats och hänvisar till gasmarknadslagen i stället för till naturgaslagen.

7.8 Förslag till lag om ändring i lag (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

2 § Termer och uttryck som definieras i gasmarknadslagen (202X:XX) har samma betydelse i denna lag.

Paragrafen har ändrats till att hänvisa till gasmarknadslagen i stället för till naturgaslagen.

4 b § Den som är systembalansansvarig enligt 8 kap. 1 § gasmarknadslagen (202X:XX) ska, inom ramen för systembalansansvaret, ansvara för att det fyllnadsmål om lagring av gas och den fyllnadsbana med delmål som avses i artikel 6a i förordning (EU) 2017/1938 nås.

Regeringen får meddela föreskrifter om att den systembalansansvariges ansvar inte ska omfatta fyllnadsbanan med delmål.

7.9 Förslag till lag om ändring i elsäkerhetslag (2016:732)

8 § Om en tillkommen elektrisk anläggning kan vålla sakskada genom inverkan på en redan befintlig gasledning, som det krävs koncession för enligt gasmarknadslagen (202X:XX), ska innehavaren av den elektriska anläggningen vidta de åtgärder som behövs vid den anläggningen för att förebygga sådan skada.

Paragrafen har ändrats till att hänvisa till gasmarknadslagen i stället för till naturgaslagen.

28 § Om en personskada eller sakskada orsakas av el från en starkströmsanläggning, ska innehavaren av den starkströmsanläggning som elen senast kommit från ersätta skadan. Skadeståndsansvaret gäller även om det inte följer av allmänna skadeståndsbestämmelser. Första stycket gäller inte

1. den som innehar en starkströmsanläggning för produktion av el där generatoren har en märkeffekt om högst 50 kilovoltampere,
2. den som innehar en starkströmsanläggning som är avsedd för användning av el och som tillförs el med en spänning av högst 250 volt mellan en ledare och jord eller, vid icke direkt jordat system, mellan två ledare,
3. om skadan skett på en annan elektrisk anläggning eller på en gasledning som det krävs koncession för enligt gasmarknadslagen (202X:XX), eller
4. om starkströmsanläggningen utgörs av en inrättning för godsbefordran eller är avsedd för en sådan inrättnings behov och skadan uppkommit på egendom som har blivit mottagen för sådan befordran.

Paragrafens 3 punkt har ändrats till att hänvisa till gasmarknadslagen i stället för till naturgaslagen.

8 Referenser

Acer, *Analysis of the European LNG market developments, 2025 Monitoring Report*, 2025,

<https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER-LNG-Monitoring-Report-2025.pdf> (hämtad 9 juni 2025)

Acer, *European hydrogen markets, 2024 Market Monitoring Report*, 2024,

https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_MMR_Hydrogen_Markets.pdf (hämtad 9 juni 2025)

ACER och CEER, *Energy retail – Active consumer participation is key to driving the energy transition: how can it happen?* 2024 Market Monitoring Report, 2024,

https://www.ceer.eu/wp-content/uploads/2024/09/ACER-CEER_2024_MMR_Retail-1.pdf, (hämtad 9 juni 2025)

Bundesnetzagentur, *Wasserstoff-Kernnetz*, 2025,

<https://www.bundesnetzagentur.de/DE/Fachthemen/ElektrizitaetundGas/Wasserstoff/Kernnetz/start.html> (hämtad 10 juni 2025)

CEER, *Handbook for National Energy Regulators*, 2025,

https://www.ceer.eu/?pc_document=handbook-for-national-energy-regulators (hämtad 10 juni 2025)

Energigas Sverige, *Statistik om fordonsgas*, 2025, <https://www.energigas.se/fakta-om-gas/fordonsgas-och-gasbilar/statistik-om-fordonsgas/> (hämtad 9 juni 2025)

Energigas Sverige, *Vad är biogas?* <https://www.energigas.se/fakta-om-gas/biogas/vad-ar-biogas/> (hämtad 9 juni 2025)

Energigas Sverige, *Vad är naturgas?* <https://www.energigas.se/fakta-om-gas/naturgas/vad-ar-naturgas/> (hämtad 9 juni 2025)

Energimarknadsinspektionens rapport *Ren energi inom EU – Ett genomförande av fem rättsakter*, Ei R2020:02, 2020

Energimarknadsinspektionens rapport *Oschyssta affärsmetoder på elhandelsmarknaden*, Ei R2022:02, 2022

Energimarknadsinspektionens rapport *Genomförande av artikel 27 i energieffektiviseringsdirektivet i svensk rätt*, Ei R2024:10, 2024Energimarknadsinspektionens årsredovisning, 2024

European Hydrogen Observatory, *Hydrogen pipelines and storage*, <https://observatory.clean-hydrogen.europa.eu/hydrogen-landscape/distribution-and-storage/hydrogen-pipelines-and-storage> (hämtad 9 juni 2025)

Europeiska kommissionen, *Approved voluntary schemes and national certification schemes*, https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/bioenergy/voluntary-schemes_en (hämtad 9 juni 2025)

Europeiska kommissionen, *Roadmap towards ending Russian energy imports*, 2025, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0440R\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0440R(01)) (hämtad 9 juni 2025)

Europeiska kommissionen, *Voluntary schemes*, https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/bioenergy/voluntary-schemes_en (hämtad 10 juni 2025)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (omarbetning)

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (omarbetning)

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring

av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet)

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning)

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna

(EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/857 av den 19 april 2023 om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) 2018/1999

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1787 av den 13 juni 2024 om minskade metanutsläpp inom energisektorn och om ändring av förordning (EU) 2019/942

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 (omarbetning)

Kommissionens förordning (EU) nr 984/2013 av den 14 oktober 2013 om upprättandet av nätföreskrifter för mekanismer för kapacitetstilldelning i överföringssystem för gas och komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009

Kommissionens förordning (EU) nr 312/2014 av den 26 mars 2014 om fastställande av nätföreskrifter för balansering av överföringsnät för gas

Kommissionens förordning (EU) 2015/703 av den 30 april 2015 om fastställandet av nätföreskrifter med regler för driftskompatibilitet och informationsutbyte

Kommissionens förordning (EU) 2017/460 av den 16 mars 2017 om fastställandet av nätföreskrifter för harmoniserade tariffstrukturer för överföring av gas

Konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århuskonventionen)

Naturvårdsverket, *Sveriges klimatmål och klimatpolitiska ramverk*, 2024, <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimatmal-och-klimatpolitiska-ramverk/> (hämtad 10 juni 2025)

Prop. 2004/05:62 *Genomförande av EG:s direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas, m.m.*

Prop. 2008/2009:146 *Prövning av vindkraft* Prop. 2010/11:70 *Tredje inre marknads paketet för el och naturgas*

Prop. 2012/13:70 *Prövning av nätkoncession*

Prop. 2012/13:85 *Naturgasfrågor*

Prop. 2024/25:131 *Nya regler för datacenter och hållbara bränslen samt en ny reduktionsplikt* SCB, *Gaspriser och gasavtal*, 2025, https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/energi/prisutvecklingen-inom-energiomradet/gaspriser-och-gasavtal/#_Tabellerochdiagram (hämtad 9 juni 2025)

SOU 2023:64 *Ett förändrat regelverk för framtidens el och gasnät*

Statens energimyndighets rapporten *Stödjande insatser för energieffektivitet, byggnaders energiprestanda och förnybar energi – Underlag för genomförande av EU-direktiv*, 2025, ER 2025:09

Statens energimyndighets rapport *Systemet för hållbarhetskriterier i Sverige – En utvärdering av regelverkets praktiska tillämpning*, 2015, ER 2015:21 Swedegas, *Gasbarometern*, <https://swedegas.se/gas/biogas/gasbarometern> (hämtad 9 juni 2025)

